

7245

4° L.R.

203

R

VII

69

(C. SALLUSTII CRISPI

QUÆ EXTANT.

IN USUM

SERENISSIMI

GALLIARUM DELPHINI,

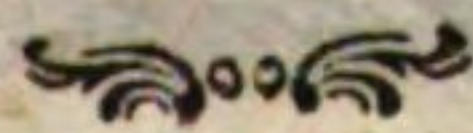
DILIGENTER RECENSUIT,

ET NOTULAS ADDIDIT

DANIEL CRISPINUS.)

BASSANI, MDCCXC.

PROSTANT

VENETIIS APUD REMONDINI.

Superiorum Permissu, ac Privilegio.

C. SALUSTI CRISTI

QUE EXANT.

IN USUM

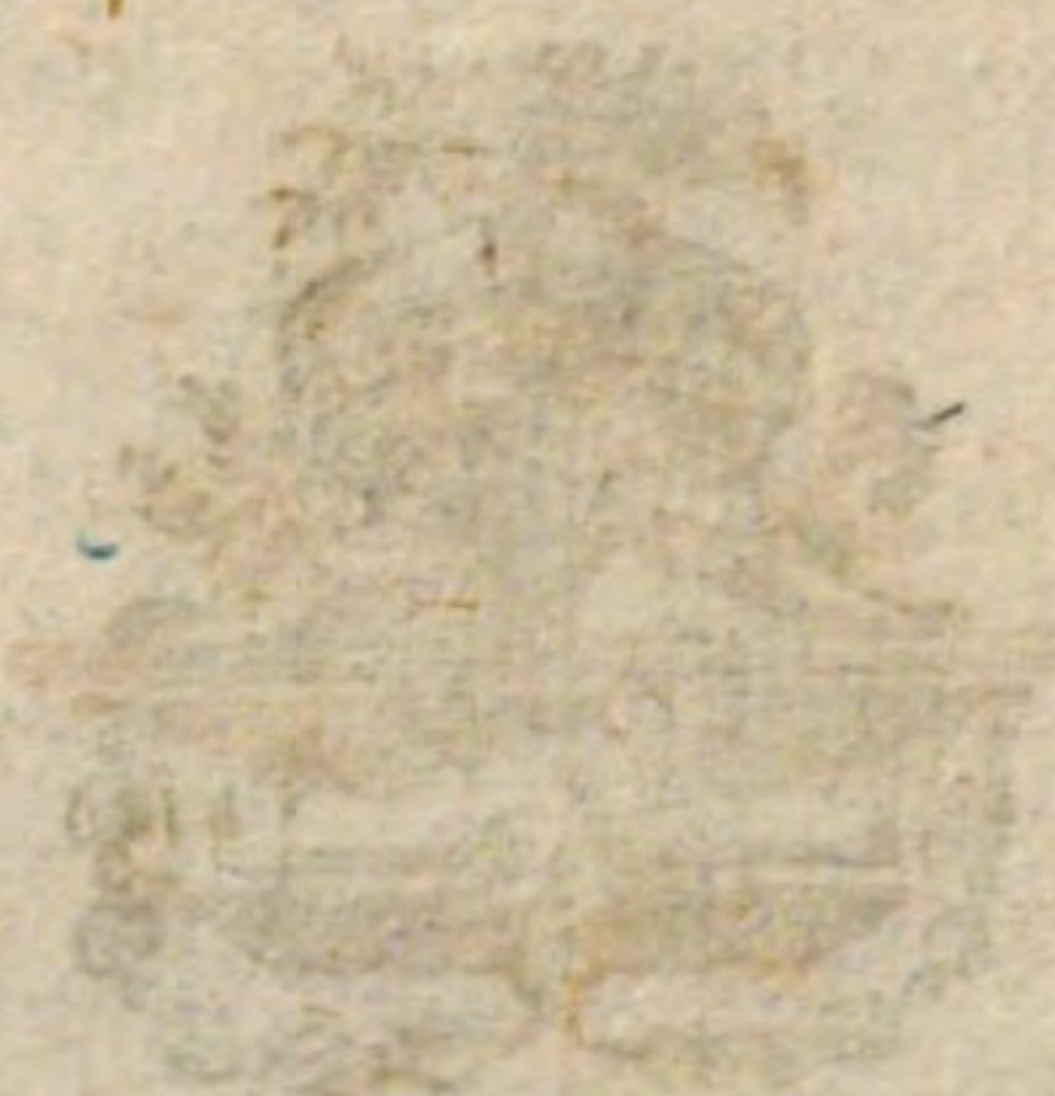
SECRETIS

GALLIARUM DELPHINI

DILIGENTER RECESSIT

ET NOTULAS ADDIDIT

DANIEL CRISTINUS

RECEIVED

SERENISSIMO GALLIARUM

DELPHINO

S. P. D.

DANIEL CRISPINUS.

QUOD mihi non ita pridem summis in votis
fuit, DELPHINE SERENISSIME, ut tibi aliquem ex
meis studiis fructum consecrarem, illud, ubi obti-
git, prope est ut omnino refugiam. Neque vero

animus erga Te meus immutatus est, non studium ;
sed me totum usque adeo præpedivit admiratio &
veneratio, ut, quæ ego antehac diu conquisieram,
ea nunc neque expedire possim, neque certe au-
deam. Arbitratus eram in laudibus tuis concele-
brandis tam argutam tamque sollicitam famam, quan-
doquidem minima maxima consecraretur, pleraque
omnia de Te puero revelasse : adeoque, ex ejus,
de admirandis tuis progressibus, silentio, cum Te
inter Grammatices spinas hæsitantem adhuc, non
sine causa, mihi fingerem, tua tam luculente o-
stentata mansuetudo hanc mihi plenam verecundiæ
audaciam indiderat, ut alicubi saltem viam Tibi
planam & munitam facere conarer. Quantum vero
me opinio fefellit, dicam uno verbo, ne tibi diu-
tius molestus sim. Cum primum ad Te Illustrissi-
mi Ducis Montauserii beneficio sum admissus, ob-
stupui. Quid enim? In festivissimo Nasone expla-
nando, neque troporum audacia, neque implicata
verbo-

verborum complexio, neque fabularum involucra Tibi obicem opponunt: quin gemmæ novæ efflorescunt, cum Tu sentibus istis manum admoves: decore tuo Vatis elegantiam quodam quasi fulgore collustras. Itaque non me cohibuit in enodandis difficultatibus conatus tui solertia, non loci sanctitas: stupidus exclamavi, num Tu quadraginta illos versus, (nam tot me præsentem explicuisti) tunc primo legeres. Quod quidem non prius mihi fuit confirmatum, quam temeritatem meam, jam satis re ipsa damnatam, apud Te verbis cæpi accusare, Meæ igitur tenuitatis conscius in eo constitissem, nisi me, & benignitas tua, & Illustrissimi Moderatoris tui humanitas sustentasset. Non enim jam, ut ille opportune submonuit, Tibi exhibentur animadversiones nostræ, eas ut legas, sed ut corrigas. Nimirum laboris tui minuendi causa, adornandas curaverat sapientissimus Dux Montausorius; sed incredibili tua alacritate aspera omnia pervasisti; omni-

omnium expectationem antevenisti. Itaque, DELPHINE SERENISSIME, offero Tibi Sallustium, Authorem profecto eximium, qua potui equidem, maxima cum diligentia elucidatum; sed eo tantum fine, ut reverentiam meam, & adversum Te cultum testatum faciam. Consilium fuit Regis ut Gallicæ juventuti non omni modo virtute præluceres; sed & illi Patriæ Pater voluit, ut eadem prope, quibus usus fueris, sapientiæ instrumenta benigne præberes. Prius illud jam diu ita implevisti, ut, nisi Te crescentem videremus, nequidem majora expectaremus; quin ita es ingressus, ut magni Illius tui Parentis vota æquare videaris. Alterum superest ubi nutui ac arbitrio tuo obsequentissime servientes, propositum tuum aliqua ratione adjuvare audeamus. Eo vero mea vota spectant; & si oculis tuis hocce opusculum illustrare non dedignatus fueris, tum demum me facile beatum, & gloria cumulatum credidero. Non equidem per omnia
pene-

penetravit Crispus Politices mysteria, quibus Rex hodie attonitum orbem retinet: at neque omnes Aquilæ habent oculos, qui illum aspiciant. Tu, qui magnum es ejus incrementum, illum intueberis, illum audies, illius denique facta scrutaberis; cujus vel sola vox Nationum etiam mentes obtundit: Tuis, quæ Tibi data fuerint institutionis rudimenta, ut minora, ita magis ad eorum captum accommodata, postquam delibaveris, & commendaveris, relinques. Jam mos suadet, SERENISSIME PRINCEPS, ut in laudes tuas excurram saltem. Nihil melius; nam quisquis, vel leviter, tuam speciem adumbraverit, is profecto, tanta in Te est vis boni, tam manifeste, & color, & omnia virtutis lineamenta in Te apparent, Perfecti Principis ideam expreserit. At certe unde incipiam, vel, quid sit in Te maxime eximium, prorsum nescio. Minima aucupanti maxima enitescunt; & quocumque oculos verto, novus decor, novus

me splendor occupat. Quis vero, quam a PARENTE habes, animi magnitudinem, mira cum tua suavitate scribendo pingere & comprehendere audeat? Ne potuit quidem hætenus regio vultus penicillus imitari: quantumvis perspicax & loquax, cæca tamen & muta in ipso fama fuit: Tu credo solus, & Te, & Illum postfuturis repræsentabis. Vive diu, & multum vale, tuorum omnium Spes, ac Deliciæ.

AD LECTOREM.

QUIS fuerit CRISPUS SALLUSTIUS, ante quam tibi sisteretur, monendus esses, amice Lector: sed illud quia Viri juxta docti & celebres egregie præstiterunt, supervacaneum duximus eorum bene scripta recoquere: adeoque ex illis, si lubet, Authoris nostri & vitam & mores cognoveris. Aliud est, quod a nobis jure meritoque expectes; quemnam, scilicet, ex hac nova Sallustii editione, fructum carpere possis. Institutum, totiusque operis designationem si spectes, nihil non sperare audeas: nam, quod ante omnia monitum te volumus, non instinctu nostro, sed sapientissimi Ducis Montauserii, Serenissimi Delphini Moderatoris jussu, consilioque, eximium, eo quo videbis ornatu, Historicum tibi exhibemus. Ille, ut est omni humaniorum litterarum elegantia excultus, ubi instituendo Principi præpositus est, quonam potissimum modo singuli Authores facile feliciterque legerentur, coepit cogitare: quæ lucem adderent legentium ani-

mis : quæ impedimentum inferrent : eaque omnia animadvertit , quæ non modo Serenissimi Delphini , sed publica etiam studia juvare possent . Duæ sunt in legendis Authoribus difficultates , quæ festinantibus & minus exercitatis negotium facessant : prior quidem , quam facit ipse sermo & dictio ; seu quæ ex lingua & idiomate oritur : alia vero , quæ rebus ipsis adscribitur ; quas vel obiter illi in cursu orationis , vel tanquam abunde cognitæ attigerunt , quavis de causa denique , non satis ad captum omnium , explicaverunt . Multam equidem , eamque maxime laudabilem operam in his solvendis difficultatibus collocaverunt hætenus viri eruditissimi : at suo loco , nec satis commode visa sunt posita quæ illi cæteroquin optime scripserunt . Eorum enim Commentarios ubi inspicias , quæ ad nudam vocum & phrasis pertinent significationem , aut peculiarem sermonis declarationem , ea cum ulteriori rerum enarratione commixta invenies : ex quo oritur , ut cum aliquam ex his notis inspicere velis , non ea prius occurrat , quam in aliis , contra animi tui desiderium , tempus consumseris . Ne quid ejusmodi eveniret egregie providit Vir prudentissimus . Namque Interpretationem , quæ ad vocum & sermonis facit explanationem , seorsum a notis , quæ res ipsas evolvunt , proponendam decrevit : nisi , forte , quandoque ad notas , majores nonnullæ , circa dictionem , difficul-

ra-

tates essent retrahendæ. Designavit insuper, quo omnia primo statim intuitu occurrerent, ut notis arithmeticis loca, ubi interpretatione opus esset, indicarentur; alphabeti autem litteris quæ notas poscerent. Minuta vero hæc sunt, quæ primo delineantis animum occupaverunt. Aliud una & eadem opera ab ipso quæsitum est, ubertas, scilicet, & sermonis copia. Non enim tantum in Interpretatione suo quoque & naturali loco restituendas voluit partes orationis singulas, Nominativum ante Verbum, deinde Accusativum, &c. sed Synonyma, obscurarum vice præsertim, aliarum etiam vocum substituenda statuit: ut sic, tum sensus clarissimus appareat, tum verborum vis & propria significatio dijudicetur, abundantiaque inducatur: quamquam ex Poetis hic fructus erit multo uberrimus. Restabat aliud nihil, nisi tam utili, tamque laudabili consilio manum admoveere. Rem vero ipsam, ut videtur, in se recepit gratus bonarum litterarum Genius: nam a quo incepto retrahere impensam maximam quivis credidisset, ei rei ne minimum quidem obtulit impedimentum. Nimirum in ea tempora incidimus, quibus Regum munificentissimus, hominumque oculatissimus imperium obtinet. Cum ergo Dux Illustrissimus Montausorius ad honoris summum fastigium sublatus, lectusque inter Procere fide ac sapientia præcellentes, quos magno numero hodie præsertim habet

alma Gallia, Regiæ Delphini institutioni incumberet, ea perficienda curavit, quæ ante cogitaverat: studiosissime apud omnes litteratos, intra & extra regni fines, requirendos jussit, viros instituti sui administros; quos beneficentia, & omni favore clientes suos fecit. Quantum de bonis litteris, litteratisque, toto denique Musarum choro meruerit, qui omnes, quotquot habemus Latinæ linguæ Authores, eo, quo præscripsit modo, castigandos & enarrandos procuravit, non ego, in hac infantia, sed quibuscumque bonorum omnium non fuerit innata turpis aversatio, omnes prædicabunt. Jam nihil opus erit vernaculis istis, & quotannis fere renovandis interpretationibus, quæ vix satis unquam Authoris sensum & scopum assequuntur; semper ab ejus ratione, modoque recedunt. Quisquis in Latinæ linguæ cognoscendis principiis operam suam, per sex menses adhibere voluerit, is postea solus magnam illam virtutis altricem, veterem Romam dico, poterit perlustrare; tutusque venerandorum ejus sepulchrorum Manes in auxilium & consilium evocare. Utinam vero, quod reliquum est, tam multis commoditatibus culpa nostra nihil detractum fuerit. Socordia non evenerit profectio: quæ autem per imperitiam turbata fuerint, ea ut humanitate tua excusare velis, Lector benevole, oramus. Quod si Illustrissimus Condomiensis Episcopus ex assiduis, quibus, in erudiendo Principe, deti-

ne-

netur curis, ad hæc levia animum demittere potuisset; aut Nobilissimo Huetio in earumdem curarum partem ascito, qua benevolentia laborantibus nobis nonnunquam subvenit, eadem totum opus ad examen suum revocare licuisset, aliquid certe promovendis studiis utilius excudere potuissemus. Quod nobis, qui priores in hanc arenam descendimus, quoniam fortuna melior invidit, si quid in hoc quasi præludio peccaverimus, aliorum qui idem decurrunt stadium diligentia sarcietur. Multa dicenda superessent, ut quibusdam hominibus, quos nominare nihil attinet, non tam satisfaceremus, quod nemo natus fecerit, quam responderemus: at, quietem nostram qui nihil turbaverunt, illis multo melius erit quietam mentem bona prece deprecari. Quomodocumque errata nostra patefecerint, nisi forte etiam illis, apud Superos semper commorantibus, indignum videbitur ad tam vilia sese demittere, lubentissimo animo corrigemus. Tu modo, id quod res est, cogita, candide Lector, nos maximo studio enisos esse, ut Authorem nostrum in perfacili cognitione poneremus. Hinc inde, indiscriminatim, quæcumque ad hunc scopum ducere credidimus, securi desumsimus: neque eo minimum cujusquam Scriptoris laudi gloriæve detractum voluimus, quod, utenda quæ illi in lucem ediderunt, ea nos ex illorum benignitate hauserimus. Ita vero agere satius fore visum est,

est, quam, ut alii factitarunt, singula suis Authoribus attribuere. Nam, ut taceam quod prolixæ est istud quandoque disquisitionis, nullius, aut certe minimæ utilitatis; pronum est, ea diligentia, in eam, quam maxime vitaveris, incidere vituperationem: quippe quem statim malevoli furem appellaverint, si quid, quod tute bene annotaveris, alii, quos quidem nunquam videris, ante te observaverint. Tentavimus siquidem ex proprio censu nonnulla tibi eruere, Lector; exinde tamen laudem nullam aucupamur. Minima sunt, quæ, Tu nisi, pro tua æquitate, ex bona nostra voluntate metitus fueris, vix tantilli esse pretii confitemur. Fructum vero, magnamque laboris nostri mercedem, qui nos stimulavit, aculeum, benefaciendi studium, nobis duximus: ut jam, si quid ad Te perveniat compendii, voluptati nostræ accedat cumulus. Diu vero multumque vale.

PETRUS CRINITUS

DE HISTORICIS

AC ORATORIBUS LATINIS.

CRISPUS SALLUSTIUS Amiterni natus traditur, in agro Sabino, quo anno Atheniensium urbs a L. Sulla devicta, atque vastata est, ut Romani annales referunt; ex nobili Sallustiorum familia ortus est, quæ diu in secundo ordine dignitatem servavit: idem in urbe educatus creditur, & a teneris annis operam, ac studium impendisse optimis disciplinis; sed cum in ea tempora incidisset, quibus corrupti civium mores variis partibus, atque factionibus forent, neque virtuti præmia, aut bonis ingeniis adessent, in tam depravata civitate, quod idem Sallustius fatetur, victum ejus ingenium voluptatibus, facile succubuit: itaque cum ad remp. pro ætate foret delatus, propter civium improbitatem & factiones, multa adversa pertulit: nam tum præcipue Sullanis partibus infecta civitas æstuebat. Constat ex veterum commentariis, Sallustium ipsum ingenio fuisse acri, & in studiis literarum accurato, tum maxime in scribenda historia. Præceptorem habuit inter alios Ateium Prætextatum, qui Philologum se appellavit, & ab eo edoctus est de ratione recte scribendi, ut a Suetonio Tranquillo traditur, qui & Asinium quoque Pollionem scribit ab eodem Prætextato eruditum, atque instructum: maxime autem M. Catonis studiosus fuit; ex cujus commentariis, verba excerptis, & velut breviarium ad usum proprium habuit: quod Octavius quoque Aug. in epistola ad M. Antonium refert, in qua ipsum Antonium, ceu insanientem increpat, quod ea scribere vellet, quæ mirentur potius homines, quam quæ intelligant. Sed interim ad Sallustii commentarios. Historiam
com-

Vide pag.
157, ad no-
tam c.

composuit de L. Catilinæ conjuratione contra R. Senatum, & item de bello Jugurthæ, qui Numidiæ rex factus, diu contra Romanos strenue rem gessit. Historiam præterea de Romanorum gestis, ut de Mario, & Sulla, necnon de Pompeio contra regem Mithridatem: quod opus libris aliquot a Sallustio absolutum traditur, & adhuc supersunt quædam, veluti absolutissimi operis reliquiæ, in quibus Sallustii diligentia in historia describenda, atque gravitas appareat. In parte operis de rebus Punicis, tanto animi studio incubuit, ut a quibusdam scriptum sit, eam regionem adiisse, ac maxima solertia perlustrasse, quo majore fide atque officio veritatem exploraret. Avienus certe Rufus plurimum Sallustii diligentiam, atque studium commendavit: sed & Gellius, vir Romanus, qui veterum eruditionis Aristarchus habebatur, ita de Sallustii oratione disserit: *Elegantia, inquit, Sallustii, verborumque facundia, & novandi studium, cum multa prorsus invidia fuit; plures non mediocri ingenio viri conati sunt reprehendere pleraque, & obrectare, in quibus plura inscite, aut maligne vellicant*: quin & hunc proprietatis servantissimum vocat. Titus autem Livius tam iniquus Sallustio fuit, sicuti ab Annæo Seneca scribitur, ut quædam ex historia Thucydidis translata, & eleganter assumpta, velut depravata, & corrupta illi objecerit; idque ipsum non in Thucydidis gratiam effecit, ut Arellius Fuscus dicebat, verum putavit se facilius Sallustium vincere, si prius Thucydidem ipsum præferret. Asinius quoque Pollio librum scripsit, quo Sallustii scripta reprehenderet, quod in iis nimia quadam affectatione antiquitatem sequeretur. Fabius vero Quintilianus, vir maturo, & gravi judicio, asseruit, oratione Sallustii, atque brevitate nihil fieri posse perfectius, præsertim apud vacuas & eruditas aures: neque veritus est idem Fabius, Thucydidi, in scribenda historia apud Græcos principi, Sallustium ipsum opponere, sicuti T. Livium Herodoto: quo factum est, ut cum plures voluerint dicendi genus Sallustianum

num sequi, minime sint assecuti: est enim ejus oratio tam absoluta, tam casta, innocens, ut merito ab eruditis divina brevitatis censeatur: nam & Arruntius, qui belli Punici historiam scripsit, Sallustio tantum concessit, ut ejus orationem maximo studio sequeretur: quod alibi diximus. Nec illud ignoratur, consuevisse Sallustium magno labore ac studio scribere, ut nihil non absolutum, atque perfectum videri posset; quod ex ipsa lectione facile colligitur. Amicos in primis doctrina, & ingenio nobiles, habuit, ut Cornelium Nepotem, Messalam, & Nigidium Figulum, qui periisse in exilio traditur; Julium præterea Cæsarem magno studio dilexit, a quo etiam, ut creditur, dignitate præfecturæ honestatus est. Illud item a Suetonio refertur, Lenæum grammaticum, Pompeii libertum, satyras contra Sallustium composuisse, eumque mordaci & virulento carmine lacerasse, ut qui lurconem illum, popinonemque, & nebulonem, ac lastaurum appellarit, tum vita scriptisque monstrosum, ac M. Catonis verborum furem ineruditissimum: quod ipsum non alia ratione a Lenæo factum creditur, quam ut studium suum, atque officium erga patronum Pompeium probaret: quem virum Sallustius ore improbo, animo autem inverecundo esse scripserat: itaque mirandum non est, si tam acerbe, atque satyricè libertus Lenæus contra Sallustium aciem styli exacuit. Quantum odii, atque inimicitiae inter hunc & M. Ciceronem exstiterit, notissimum est: quod utriusque violentæ, atque acerrimæ orationes ita demonstrant, ut neuter videri possit satis sui rationem habuisse, dum alteri male diceret. Qua in re non sunt multa referenda, cum ex Hieronymi, ac Fabii auctoritate constet, eos homines longe aberrasse, qui confictas magis orationes ab aliis, quam a Sallustio & Cicerone habitas crediderint. Et sane tam corruptis moribus Sallustius, ingenio tam proclivi ad luxum fuit, ut paternam domum, vivente adhuc patre, turpissima ratione venalem haberet, quod illi inter alia vitia a M. Cicerone exprobratur. Sed a Varrone

etiam & Gellio traditum est, eundem fuisse in adulterio deprehensum ab Annio Milone, lorisque cæsum, ac data pecunia dimissum, qua ratione factum est, ut M. Cicero appellare illum non dubitaverit, mensarum asseclam, cubiculorum pellicem & adulterum. Dignitates publicas gessit, & quæsturæ; & tribunatus honorem assecutus est, sed nulla quidem laude, aut commendatione, adeo lubricine magis, quam ratione, & publice & privatim vixit: nam & ad iudicum subsellia abstractus, fortuna extrema (ut inquit Cicero) stetit. Scribunt autem grammatici ea de causa senatu ejectum fuisse a censoribus, quod ingenti libidine matronas consecraretur. Illud quoque de Sallustio relatum est, patrocínio & favore C. Cæsaris consecutum fuisse præturam Africæ inferioris, ex qua dives factus, cum in urbem rediret, pretiosissimos hortos in regione ad Malum Punicum comparavit, ac Tiburti villam, quæ a Cicerone itidem illi obijciuntur. Neque defunt, qui scribant Terentiam M. Ciceronis uxorem ab eo repudiatam, Sallustio nupsisse, ac deinceps Messalæ Corvino, viro in eloquentia clarissimo: quod etiam suo loco scripsimus. Sciendum est fuisse plures Sallustios: nam & Cneus a M. Tullio celebratur in Sallustiorum familia insignis, & M. Ciceroni, ac Cn. Pompeio maxime familiaris: quod ex iis epistolis colligitur, quas Cicero ad Pomponium Atticum scribit: qua in re imprudenter quidam decepti sunt, cum Sallustii Empedoclea ignorarent, ut alibi demonstravi. Sunt, qui tradant, ad annum secundum & LX. eum vixisse, & in patria annis aliquot post obitum C. Cæsaris diem extremum obiisse: quod ex veterum commentariis colligitur. Illud præterea de hoc ipso Crispo Romæ circumlatum est, ut multi testantur:

Hic erit, ut perhibent doctorum corda virorum,

Crispus Romana primus in historia.

GERARDUS JOANNES VOSSIUS

DE HISTORICIS LATINIS.

CA SALLUSTIUS CRISPUS natus Olympiad. CLXXIII. an. III. quem ad annum Anonymus ἐν Οὐλυμπιάδων ἀναγραφῇ hæc annotat: Σύλλας πῶς Ἀθῆνας ἐξεπολιόρκησε μὲν Ἀνδερηνῶνος. Κρίσπος Σαλῦσιος ἰσορρόγραφος ἐγεννήθη. Sylla Athenas expugnat secundo mense hiberno. Crispus Sallustius historicus nascitur. Is est annus Urbis conditæ IOCLXVIII. Ubi videmus, Græcos scribere Σαλῦσιος. Et sane itidem in MSS. meis, & antiquioribus editionibus, vocatur SALUSTIUS. Sed scribendum SALLUSTIUS gemino LL, quomodo legitur in aliis MSS, & lapidibus. Marmor effossum juxta rudera Sallustianæ domus:

M. AURELIUS PACORUS

ET M. COCCEIUS STRATOCLES

ÆDITUI VENERIS HORTORUM

SALLUSTIANORUM BASEM CUM

PAVIMENTO MARMORATO

DEANÆ.

D. D.

Neque aliter lapis alius, cujus vide sis inscriptionem apud Aldum de Orthographia. Natus autem est Amiterni in Sabinis, anno uno post natum Veronæ Catullum, ut notat Eusebius ad annum MDCCCXXXI; quadriennio autem ante bellum obiit Aëtiacum, ut idem scribit ad annum MDCCCLXXX. Doctissimus Hieronymus Wolfius putabat, nomen ejus simplici L scribi oportere, quia vel a sale sit, vel salute. Sed ἔτι οὐκ ἔστιν utrumque est incertum. Et cur non a sale geminato LL æque esse possit, ac ab eodem venit sallo, unde sallitus, pro salso? Quare puto, non recedendum esse a libris antiquis, atque inscriptionibus, in quibus L geminatur. Tribunus plebis erat quo anno Clodius a Milone occisus fuit, puta anno IOCCII, quo Cn. Pompeius Magnus, compluribus mensibus consul sine collega fuit. Tribunatu eo, quem nulla cum laude gessit, ut Ciceroni, ita & Miloni, infestus admodum erat: idque quia in Fausta, L. Syllæ filiæ, adulterio deprehensus, virgis a Milone esset casus, nec nisi pecunia data dimissus. Nempe istud in caussa est, cur Clodianis semper studuerit adversus Milonem. Vide

Pedianum, Gellium, Servium, Horatii interpretes: item orationem sub Ciceronis nomine jam Augustæo, vel Tiberii ævo, editam. Ex quibus etiam discimus, ob adulteria ac stupra senatu fuisse motum ab Appio Claudio Pulero, & L. Calpurnio Pisone Casonio cons. nempe anno Urbis ICCCIII, sive juxta alios ICCCIV: quo consules erant L. Æmilius Paullus & C. Claudius Marcellus. Ejus e Senatu ejectionis meminit & Dio lib. XL. Ac ne alium Sallustium signari putes, clare ait id contigisse Σαλλυσίῳ, τῷ τῷ ἰσοθίαν συγγράψαντι. Eo anno Milo jam exulabat: unde consequitur, quod a Milone Tribuno pl. virgis casum dicebamus, id antea contigisse; non eo anno, ut vir eruditus putabat. Etiam discimus iisdem ex Scriptoribus, a C. Julio Cesare, rerum potito, dignitatem Senatoriam recuperasse, questoremque factum, & postea etiam praturam obtinuisse. Praturæ mentionem quoque invenio apud Hirtium pene initio libri de bello Africano: Item C. Sallustium Crispum prætorem ad Cercinam insulam versus, quam adversarii tenebant, cum parte navium ire jubet; quod ibi magnum numerum frumenti esse audiebat. Item apud Dionem lib. XLII. de hoc ipso legas: Στρατηγὸς γὰρ ἐπὶ τῷ τῷ βελῶ ἀναλαβὴν ἀπεδέδεικτο. Narrat ibidem, ut cum in Campania Caesaris milites, quos in Africam præmittere statuerat, seditionem concitassent: ac Sallustius prætor Romam contenderet, quo Cesarem hujus rei faceret certiore: propemodum fuerit occisus a compluribus militum, qui eum insequabantur, nec cuiquam parcebant, imo duos etiam senatores occiderant. Apud eundem lib. XLIII. refertur, ut Caesar Numidiæ præfecerit Sallustium; ille autem provinciam expilaverit: ac a Cesare quidem fuerit absolutus; sed infamiam non effugerit; quod qui in historia acerbus esset alienorum vitiorum castigatorem, turpiter ipse in hoc munere se dedisset. Ex hac autem præda Numidica ita ditatus fuit, ut in Quirinali monte forum emeret, quod Sallustii vocatur, ubi nunc ædes S. Susannæ; item hortos, qui hodieque Sallustiani nominantur. Hæc ostendunt, vitam ejus laudari a nemine posse. Nempe omnis ejus gloria a præclaris scriptis proficiscitur. Sed vix ejus quicquam integre ad nos pervenit, præter bellum Jugurthinum, & Catilinarium. Ita vulgo inscribuntur. Sed posterior genuina inscriptio, DE CONJURATIONE CATILINARIA. Testis Sallustius ipse his verbis: Igitur de Catilinæ conjuratione, quam verissime potero, paucis absolvam. At ex nobili historiarum opere, quo imprimis historici principis nomen meruit, nihil habemus præter quatuor orationeulas, epistolas duas, & lacera aliquot fragmenta,

quæ

quæ ex Grammaticis antiquis, atque aliis scriptoribus, collecta sunt. Due vero ad Cæsarem orationes, ut vocant, de Rep. ordinanda, utrum Sallustii sint, non convenit inter eruditos. Carrio Sallustio abjudicat: & pro illo est, quod veterum nemo, qui tantopere gaudent Sallustium ad partes advocare, inde aliquid depromat. Dissentit autem Douza, cui favent libri vet. & dictio ipsa, quæ, quicquid dicat Carrio, plane Sallustium redolet. Sin genuinæ non sint, negari tamen non possit, valde esse antiquas, & quidem Juliani, aut Augustæ ævi: saltem non infra Flavianum. Sed genuinas esse arbitror, non tamen ut orationes esse putem, sed epistolas duntaxat. Nam posterioris auctor bis ait, se illa scribere, ac disertim litteras appellat. Planeque verisimile est, missas esse ad Cæsarem, cum in Hispanias contra Petreium & Afranium proficisceretur: quemadmodum jamdudum Ciacconius observavit. Illa vero in Ciceronem oratio, etsi a Fabio quoque tanquam Sallustii laudetur: tamen, quod res indicat, omnino est alicujus declamatoris: credo Porcii Latronis, vel alterius alicujus ex illis, quos nominat M. Seneca in Suasoriis, & Controversiis. Fidem ejus valde commendant antiqui. Nam certissimus auctor dicitur Vibio Sequestri de Fluminibus. Item Hieronymo libro de locis Hebraicis, & exinde Isidoro lib. XIII. cap. XXI. Ad hæc nobilitatæ veritatis historicus nuncupatur ab Augustino lib. I. de Civitate Dei, cap. V. Avienus etiam in descriptione oræ maritimæ, dicit omnia illius dicta esse præjudicatæ auctoritatis, appellat quoque expressorem efficacem styli, & veritatis. Objectant adversus ea aliqui, quod, pravo loli-ginis succo, pleraque ad Ciceronis laudem pertinentia, quæ apud alios legere sit, præterierit. Verum ea potius neglexisse ego arbitror, vel ut falsa, vel ut incerta plane, vel ut exigua ac minuta. Quod ad dictionem Sallustii attinet, omnes antiqui judicant, brevem ac nervosam esse, & Thucydideæ æmulam. Sane scriptor est plane Atticus, qua laude Demostheni propior est, quam Cicero ipse: ut bene censeat Turnebus in Adversariis suis. Sed ut Thucydidem non omnes probarunt, ita nec Sallustii dictio omnibus probabatur. Nam Asinius Pollio dam-nabat eam, tanquam obscuram, & in translationibus audacem: ut Tranquillus auctor est lib. de claris Grammaticis in Philologi vita. Imprimis vero reprehendi solet, quod antiqua verba ex Catonis Originibus exciperet: cujus rei meminere Augustus apud Tranquillum in ejus-
 ee Casaris vita, idemque Tranquillus lib. de claris Grammaticis in vita
 Lenæi, & Fabius ex antiquo epigrammate lib. VIII. cap. III. Sed hæc

*impedire non potuere, quo minus a Tacito (at quanto viro!) rerum Romanarum florentissimus auctor lib. III. Historiarum diceretur. Imo juxta Martialem lib. XIV: Crispus Romana primus in historia est. Augustino quoque lib. de vita beata vocatur electissimus pensator verborum. Imo Græci ipsi ejus historias tanti fecere, ut eas verterit Zenobius, sophista is, qui Romæ docuit sub Adriano Casare; quique epitomen proverbiorum Didymi, & Tarrhæi scripsit; ut testis est Suidas in *Σλωβίος*. Atque inde est, quod Sallustii quoque meminit Stephanus in *Αΐδις*. Utinam vero exstaret Asper Grammaticus, Sallustii interpres, teste Hieronymo. Quædam ex eo citat Sosipater. Joannes Baptista Pius annotationum Posteriorum cap. LXXXIV. citat antiquum auctorem, qui vitam Sallustii scripsit. Eum non vidi. Sed scio vitam Sallustii e veteribus reliquisse Asconium Pedianum: ut cognoscere est ex Acrone ad Horat. Sat. II. lib. I. E junioribus idem conati Pomponius Latus, & Petrus Crinitus. Sed his fides habenda, quatenus veterum scrinia compilarunt. Cave autem cum Sallustio hoc confundas Crispum Sallustium, ad quem in odis scribit Horatius, historici hujus sororis filium Augusti amicum: de quo Seneca lib. I. de Clementia, & Tacitus lib. I. & III. annal. A quo & metallum quoddam Sallustianum esse dictum, Plinius auctor est lib. XXXIV. cap. II.*

VETERUM SCRIPTORUM

Et nonnullorum recentiorum de SALLUSTIO
Judicia & Testimonia.

AUGUSTUS CÆSAR.

Suetonius in vita Augusti.

TUQUE dubitas Cimberne Annius, an Verrius Flaccus imitandi sint tibi? ita, ut verbis, quæ Crispus Sallustius excerpsit ex Catonis Originibus, utaris, an potius Asiaticorum oratorum inanibus sentiis, verborum volubilitas in nostrum sermonem transferenda?

Velleius Paterculus Hist. lib. 2.

Æmulus Thucydidis Sallustius.

& :

Pene stulta est inhærentium oculis ingeniorum enumeratio: inter quæ maxime nostri ævi eminent, princeps carminum Virgilius, Rabinusque, & consecutus Sallustium Livius, Tibullusque & Naso, perfectissimi in forma operis; nam vivorum ut magna admiratio, ita censura difficilis est.

Horatius, Serm. lib. 1. sat. 2.

Libertinarum dico: Sallustius in quas

Non minus insanit, quam qui mœchatur.

Asconius Pedianus:

Fertur Sallustius tanto ardore insanivisse in libertinas, quanto mœchus in matronas: quod cum illi in Senatu a censoribus objectum esset, respondit, se non matronarum sectatorem esse: quare ex senatu ejectus est, quod ipse excusat in Catilinæ bello.

Hæc vetus interpres Horatii.

Seneca Rhetor. Decl. lib. 3.

Orationes Sallustii in honorem historiarum legantur.

Seneca Philosophus Epist. 114.

Sallustio vigente, amputatæ sententiæ, & verba ante expectatum cadentia & obscura brevitatis fuere pro cultu. Arruntius vir raræ frugalitatis, qui historias belli Punici scripsit, fuit Sallustianus, & in illud genus nitens.

Et ibidem:

Quæ apud Sallustium rara fuerunt, apud Arruntium crebra sunt, & pene continua; nec sine caussa: ille enim in hæc incidebat: at hic illa quærebat.

Et Lib. 9. decl. 1. & controvers. 25. lib. 5.

Cum sit præcipua in Thucycide virtus, brevitatis; hac eum Sallustius vicit, & in suis illum castris cecidit: nam in sententia Græca tam brevi, quam salvo sensu detrahas vocem aliquam, constabit sensus, etiamsi non æque comtus, attamen integer: at ex Sallustii sententia nihil demi sine sensus detrimento potest. Titus autem Livius tam iniquus Sallustio fuit, ut hanc ipsam sententiam, & tamquam translata, & tamquam corruptam, dum transferretur, objiceret Sallustio: nec amore Thucydidis facit, ut illum præferat; sed laudat, quem non timet: & facilius putat posse a se Sallustium vinci, si ante a Thucydide vincatur.

Martialis lib. 4.

*Hic erit, ut perhibent doctorum corda virorum,
Crispus Romana primus in historia.*

Quintilianus lib. 2. cap. 5.

Livius a pueris magis legendus, quam Sallustius: & hic historiæ majoris est auctor: ad quem tamen intelligendum jam profectu opus sit.

& lib. 3. cap. 10.

Crispus Sallustius in bello Jugurthino & Catilinario nihil ad historiam pertinentibus principiis orsus est.

& lib. 4. cap. 2.

Vitanda illa Sallustiana, quamquam in ipso virtutis locum obtinet, brevitatis, & abruptum sermonis genus; quod otiosum fortasse lectorem

rem minus fallit, audientem transvolat, nec, dum repetatur exspectat.

¶ *lib. 8. cap. 3.*

Nec minus noto Sallustius epigrammate incessitur:

*Et verba antiqui multum furate Catonis,
Crispe Jugurtinae conditor historiae.*

¶ *lib. 9. cap. 3.*

Ex Græco translata Sallustii plurima.

¶ *lib. 10. cap. 1.*

Neque illa Sallustiana brevitās, qua nihil apud aures vacuas atque eruditas potest esse perfectius, apud occupatum variis cogitationibus judicem & sæpius ineruditum captanda nobis est: neque illa Livii lactea ubertas docebit satis eum, qui non speciem expositionis, sed fidem quærit.

¶ *ibidem:*

At non historia cesserit Græcis: nec Thucydidi opponere Sallustium verear: nec indignetur Herodotus æquari sibi T. Livium, cum in narrando miræ jucunditatis, clarissimique candoris, tum in concionibus, supra quam narrari potest, eloquentem: ita dicuntur omnia tum rebus tum personis accommodata: sed affectus quidem, præcipue eos qui sunt dulciores, ut parcissime dicam, nemo historicorum commendavit magis: ideoque immortalem illam Sallustii velocitatem diversis virtutibus consecutus est: nam mihi egregie dixisse videtur Servilius Nonianus, pares eos magis quam similes.

¶ *ibidem:*

Attici præcisæ conclusionibus obscuri, Sallustium atque Thucydidem superant: tristes ac jejuni Pollionem æmulantur; otiosi & supini, si quid modo longius circumduxerunt, jurant Ciceronem ita locuturum fuisse.

¶ *lib. 10. cap. 3.*

Sane manifestus est Sallustii ex ipso opere labor.

Statius Papinius lib. 1. Sil. 4.

*Sed tuas artes puer ante discat:
Omne quâs mundi senium remensus,
Orsa SallustI brevis, & Timari
Reddis alumnum.*

Cornelius Tacitus Hist. lib. 3.

C. Sallustius rerum Romanarum florentissimus auctor.

Justinus Hist. lib. 38.

Pompeius Trogus in Livio & Sallustio reprehendit, quod conciones directas, ac orationes operi suo inserendo historiæ modum excesserint.

Agellius lib. 1. cap. 15. Noct. Attic.

Sallustius novator verborum.

& lib. 3. cap. 1.

Sallustius vel subtilissimus brevitatis artifex.

& lib. 4. cap. 15.

Elegantia orationis Sallustii, verborumque facundia & novandi studium cum multa prorsus invidia fuit: multique non mediocri ingenio viri conati sunt reprehendere pleraque & obtrektare: in quibus plura inscite aut maligne vellicant: nonnulla tamen videri possunt non indigna reprehensione.

& lib. 10. cap. 20.

Sallustius proprietatis in verbis retinentissimus consuetudini concessit.

& lib. eod. cap. 26.

Asinio Pollioni in quadam epistola, quam ad Plancum scripsit, & quibusdam aliis C. Sallustio iniquis, dignum nota visum est, quod, &c.

& lib. 17. cap. 18.

M. Varro in litteris atque vita, fide homo multa, & gravis, in libro quem inscripsit, *Pius*, aut, *De Pace*, C. Sallustium scriptorem

rem seriæ illius & severæ orationis, in cujus historia notiones censorias fieri atque exerceri videmus, in adulterio deprehensum ab Annio Milone loris bene cæsum dicit, & cum dedisset pecuniam dimissum.

Suetonius de claris Grammaticis: de Philologo:

Asinius Pollio librum scripsit, in quo Sallustii scripta reprehendit, ut nimia verborum affectatione oblita.

& ibidem:

Philologus coluit familiarissime C. Sallustium, & eo defuncto, Asinium Pollionem, quos historiam componere aggressos, alterum breviario rerum Romanarum, ex quibus quas vellet eligeret, instruxit; alterum præceptis de ratione dicendi: quo magis miror Asinium Pollionem credidisse, antiqua eum verba & figuras solitum esse colligere Sallustio, cum sciat eum sibi nihil aliud suadere, quam ut noto civilique & proprio sermone utatur, vitetque maxime obscuritatem Sallustii, & audaciam in translationibus.

& de Lenæo:

Lenæus tanto amore erga patroni (Pompeii) memoriam exstitit, ut Sallustium historicum, quod eum oris improbi, animo inverecundo, scripsisset, acerbissima satyra laceraverit, lastaurum, & lurconem, & nebulonem, popinonemque appellans, & vita scriptisque monstruosum, præterea priscorum Catonisque verborum ineruditissimum furem.

Macrobius Sat. 3. cap. 15.

Sallustius gravissimus alienæ luxuriæ objurgator & censor.

& lib. 5. cap. 1.

Quatuor sunt genera dicendi: copiosum; in quo Cicero dominatur: breve; in quo Sallustius regnat: siccum; quod Frontoni adscribitur: pingue & floridum; in quo Plinius Secundus quondam; & nunc, nullo veterum minor, noster Symmachus luxuriatur.

Symmachus lib. 5. Epist. 66.

Interea recuso sententiam, quæ rem venaticam servile dicit officium. Statuerit hoc scriptor stilo tantum probandus; nam morum ejus damna non sinunt, ut ab illo agendæ vitæ petatur auctoritas.

Ausonius in protreptico :

*Jam facinus Catilina tuum, Lepidique tumultum,
Ab Lepido & Catulo jam res & tempora Romæ,
Orsus, bis senos seriem connecto per annos :
Jam lego civili mistum Mavorte duellum,
Movit quod socio Sertorius exsul Ibero.*

Sidonius Apollinaris in panegyri Athemii Augusti :

*Qua Crispus brevitatem placet, quo pondere Varro,
Quo genio Plautus, quo flumine Quintilianus,
Qua pompa Tacitus, numquam sine laude loquendus,*

& in panegyri Narbonensi :

*Et te, multimoda satis verendum
Scriptorum numerositate, Varro :
Et te, qui brevitatem Crispe polles :
Et qui pro ingenio fluente, nulli
Corneli Tacite es tacendus ori.*

Apuleius Apologia :

*Neque Cato gravitatem requirit, neque Lælius levitatem, neque
Gracchus impetum, nec Cæsar calorem, nec Hortensius distributio-
nem, nec Calvus argutias, nec parcimoniam Sallustius, nec opulen-
tiam Cicero.*

Festus Avienus, in ora Maritima :

*Interrogasti, si tenes, Mæotici
Situs quis esset æquoris : Sallustium
Noram id dedisse, dicta & ejus omnibus
Præjudicata auctoritatis ducier
Non abnuebam : ad ejus igitur inclytam
Descriptionem (qua locorum formulam
Imaginemque, expressor efficax stili
Et veritatis, pene in obtutus dedit
Lepore linguæ) multa rerum junximus.*

Vibius Sequester lib. de fluminib.

Sallustius auctor certissimus.

Ma-

Marius Victorinus in librum Cic. de Inventione.

Historia & brevis esse debet in expositione, & aperta, & probabilis, ut Sallustius sibi omnia in Catilina tribuit.

Spartianus in D. Hadriano:

Amavit (Hadrianus) genus dicendi vetustum, controversias declamavi, Ciceroni Catonem, Virgilio Ennium, Sallustium Cælio prætulit: eademque jactatione de Homero ac Platone judicavit.

Vopiscus in Aureliano:

Nemo scriptorum, quantum ad historiam pertinet, non est aliquid mentitus, in quo Livius, in quo Sallustius, in quo Cornelius Tacitus, in quo denique Trogus, manifestis erroribus convincerentur.

& in Probo:

Et mihi quidem id animi fuit, non ut Sallustios, Livios, Tacitos, Trogos, atque omnes disertissimos imitarer viros, sed Marium Maximum, Suetonium Tranquillum, &c.

Et lib. 2. cap. 13.

Quod quidem non fugit hominem nequam Sallustium, qui ait: Sed omnis nostra vis in animo & corpore sita est; animi imperio, corporis servitio magis utimur. Recte, si ita vixisset, ut locutus est; servivit enim foedissimis voluptatibus: suamque ipse sententiam vitæ pravitate dissolvit.

Hieronymus in epitaph. Nepotiani ad Heliodorum:

Neque enim proposui historiam scribere, sed nostras breviter flere miseras. Alioquin merito ad hæc explicanda & Thucydides & Sallustius muti sint.

& lib. 1. adversus Jovianum:

Cicero rogatus ab Hirtio, ut post repudium Terentiæ, sororem ejus duceret, omnino hoc facere supersedit, dicens, non posse uxori se & Philosophiæ pariter operam dare: illa interim conjunx egregia, & quæ de fontibus Tullianis hauserat sapientiam, nupsit Sallustio inimico ejus, & tertio Messalæ Corvino, & quasi per quosdam gradus eloquentiæ devoluta est.

Idem

Idem de locis Hebraicis, & ex eo Isidorus Orig. lib. 13. cap. 21.

Sallustius auctor certissimus.

Augustinus de Civitate Dei lib. 1. cap. 5.

Sallustius nobilitatæ veritatis historicus.

& Epist. 5. ad Marcellinum.

Nobilissimus historicus.

Jobannes Sarisberiensis, Polycritici 3. cap. 12.

Unde & Crispo Historicorum inter Latinos potissimo, sed & ipsi Ciceroni placuit: in malis factionem esse, quod in viris bonis vera amicitia est.

Volaterranus:

Cajus Sallustius Crispus, Romana primus in historia, ut ait Martialis: Thucydidi ex Græcis opponitur a Quintiliano, elegantia dicendi, Attica brevitate, sententiarum celebritate. Taxatur autem a Pollione, ut nimis antiquarius, & ex Catonis Originibus verba mutuatus. Trogo autem, quod orationibus nimis longis ac directis utatur: sicuti etiam Thucydides. Hic ille inimicus Ciceronis, divitiis præditus, cujus hortorum vestigia adhuc cernimus Romæ: quorum Plinius quoque meminit libro Naturalis historiæ septimo, capite decimo sexto. Hic etiam ille alienæ luxuriæ gravissimus objurgator & censor, qui Metellum Pium in historia reprehendit, quod præter ejus & populi Romani dignitatem & modestiam, convivii in Hispania, omnique luxu uteretur. Postea vero ipse deprehensus in adulterio ab Annio Milone, & loris bene cæsus, & postquam pœnas dedisset, dimissus est. Auctores Varro & Macrobius, Aulus Gellius.

Petrarcha:

Crispus Sallustius nobilis historicus veritatis (sic enim de illo apud auctores verissimos scriptum video) quo fidelius res Africæ complecteretur, libros Punicos perquisivit, peregrinamque linguam, per interpretem, flagranti studio scrutatus est: quin & maria transgressus dicitur, ut oculis suis crederet de conditionibus locorum. Bellum Jugurthinum, conjurationemque Catilinæ, compendioso, & ad unguem, ut dici solet, castigato stylo complexus est: sed nullo famosior quam

Hi-

Historiarum libro, qui ætati quoque nostræ, ne certum ejus sileam dedecus, amissus est: veterum quidem testimonio illustris, apud nos solo jam nomine superstes.

L. Vives:

Sallustius, rerum Romanarum florentissimus scriptor, ut inquit Tacitus, frequens est in manibus puerorum, sed mihi aptior videtur provecioribus. Inimitabilis est in illius scriptis gratia: quæ quotiescunque repetita, nunquam tædium sui, aut satietatem lectori afferant.

Qu. Estaugius:

Nemini dubium est Sallustium plures majoresque historiarum libros scripsisse: qui partim temporum injuria, partim invidia ~~hominum~~ jam dudum periire. Neque absurdum est inde suspicari, si bellum Jugurthinum, quod ipse non vidit, & tamen Romanis suis ita diligenter notavit, ea quoque memoriæ mandasse, quæ suo tempore potissimum contingere: quemadmodum contentionem inter Marium, Sullamque ortam, ob bellum Mithridaticum: Octavii, Mariique necem: Africam Pompeii Magni victoriam: Sullæ tyrannidem: Metelli Pompeiique in Hispanias missionem: Sertorii, pugnæque ejus finem: Gladiatorum bellum: Tribunatum plebi restitutum: Piratarum exitium: Syriam victam: & cum his pleraque alia, quæ a Sallustii nativitate usque ad Catilinæ conspiracyonem gesta sunt, ubi interfuerunt anni exacti viginti & quinque. Deinde, a Catilinæ conjuratione usque ad Sallustii obitum, etiam ardua haud pauca acciderunt: velut, Magni Pompeii triumphus: Ciceronis exsilium, & trucidatio: Gallicum bellum: Clodius interemtus: Respublica oppressa: Africana expeditio: Julius Cæsar confossus: Octaviani Aug. imperium: L. Antonii seditio. Quare haud facile creditu, tam diligentem historicum hæc Romana omisisse. Sed hanc, pro dolor, jacturam debemus aut Gothis & Vandalis orbis devastatoribus: aut Ciceronianis vel Livianis Sallustio infensissimis: nam iste Patavinus tunc viginti quatuor annorum natus erat, cum Sallustius ex humanis cessit: cujus tandem libri etiam a jactura quantumvis mitiore, immunes non fuerunt. Sic ex Livio, parum superest: ex Ennio fere nihil, ex Sallustio pauca, uti res humanæ semper fuerunt. Præterea non abs re, a quibusdam dicitur inimitabilis, veluti liquet vel ex auctoribus, qui post eum de Jugurtha scripserunt: ut Livius, & abbreviatores ejus, præsertim Florus lib. 3. cap. 1. & lib. 62. Orosius lib. 5. cap. 15. Valerius Maximus lib. 2. cap.

2. & lib. 6. cap. 11. Frontinus lib. 1. cap. 8. & lib. 2. cap. 1. & 4. Eutropius lib. 4. cap. 8. Plinius, & alii, qui ad tantam dicendi gratiam nunquam pervenerunt. Vir ille clarissimus, philosophus, orator magnus, verus historicus: adversarios habuit Ciceronem in primis, propter Terentiam: Asinium Pollionem, propter Ciceronem: Titum Livium, propter scribendi famam: qui cum suis curarunt assidue, ut omnino Sallustii vitium, non cum scriptis ejus oblivioni traderetur. Ita similitudo illa studii, raro benevolentiam, æmulationem potius afferre solet.

Julius Cæs. Scaliger Oratione pro Cicerone:

Id quod & Sallustius omnium scriptorum numerosissimus nusquam aspernatus est.

Et ibidem:

A Sallustio autem brevitatem illam peti debere, cum scribis; neque quid velis intelligo, neque tam vulgi animo conceptam, adeo persuasam, adeo decantatam in illo viro brevitatem umquam comprehendi. Nam si, quoniam frequentibus asyndetis utitur, aut quod non longis periodis ambit argumenta rerum, properare tibi videtur, isto tibi quoque pacto brevibus atque interceptis saltibus centum milliario- rum iter minus longum videbitur, quam unius modo stadii interval- lum, quod uno spiritu confeceris. At contra videmus Sallustium ipsum, cum quid semel dicendum assumpsit, adeo perstare, ut sæpe- numero egredi videatur, &c.

Ibidem:

Neque vero Sallustium politissimum auctorem rejiciunt: (Cicero- niani) sed anxium illud atque insititium dicendi genus, sed multa superstitiosa verba.

Idem lib. 4. Poet. cap. 24.

Quasi vero commentarium scripserit ille, non Historiam pleniorē; qui sit Historiæ pater appellatus.

Et lib. 3. cap. 96.

Ambitiose igitur fecisse videtur Sallustius quibusdam, quod Poeta- rum more, cum dicere orsus esset de Catilina, omissa ea narratione repetit historiam ab ipsis ultimis Romæ rudimentis. Nos virum suo in genere præstantem cum recte tum necessario fecisse judicamus: ut ostenderet corruptam civitatem, cujus & pars esset Catilina.

C. SAL-

C. SALLUSTII CRISPI

CATILINA,

SEU

BELLUM CATILINARIUM.

(a) **O**MNIS homines, qui (1) sese student præstare cæteris animalibus, summa ope niti decet, ne vitam silentio trans-eant, veluti pecora, quæ natura prona, atque ventri obedientia finxit. (b) Sed nostra omnis vis in animo & corpore sita est. Animi imperio, corporis servitio magis utimur : alterum nobis cum

INTERPRETATIO.

(1) **D**ECET omnes homines, qui student sese præstare cæteris animalibus, conari totis viribus ne trans-eant vitam nihil agendo, sicut pecora, quæ natura fecit in terram propensa, & ventri obedientia.

NOTÆ.

(a) **O**MNIS.) Accusativus pluralis. Solebant enim veteres nomina in *is* desinentia, in singulari, eodem sono efferre in Accusativo plurali; mutata tamen syllaba brevi in longam, utpote nata ex diphthongo *C. Sallustii*.

eis, quæ terminabantur olim Accusativi illi plurales.

(b) *Sed*.) Hic non est adversativa; posita est vocula pro *verum*, *autem*; Gallice, *Or*.

A

II cum dīs, alterum cum belluis commune est. (1) Quo mihi rectius videtur, ingenii, quam virium opibus gloriam quærere; &, quoniam vita ipsa, qua fruimur, brevis est, memoriam nostri quam maxime (2) longam efficere. Nam divitiarum & formæ gloria, fluxa atque fragilis est; virtus clara, æternaque habetur. Sed diu magnum inter mortalis certamen fuit, vi ne corporis, an virtute animi, res militaris magis procederet. (3) Nam & prius, quam (4) incipias, consulto, &, ubi consulueris, mature factum opus est. Ita utrumque per se indigens, alterum alterius auxilio eget. Igitur initio reges (nam in terris nomen imperii id (5) primum fuit) (6) diversi, pars ingenium, alii corpus exercebant: etiam tum vita hominum sine cupiditate agitabatur: (7) sua cuique satis placebant: postea vero quam in Asia (8) Cyrus, in Græcia Lacedæmonii, & Athenienses (9) cœpere urbes, atque nationes subigere; lubidinem dominandi, causam belli habere; maxumam gloriam in maximo imperio putare: tum demum periculis, atque negotiis compertum est, in bello plurimum ingenium posse. Quod si regum, atque imperatorum animi virtus in pace ita, ut in bello, valeret, (10) æquabilius, atque constantius sese res humanæ haberent, (11) neque aliud alio ferri, neque mutari, ac mi-

INTERPRETATIO.

(1) Quapropter videtur mihi rectius quærere gloriam opibus & facultatibus ingenii, quam opibus virium corporearum.

(2) Nam ex altera parte, oportet deliberare, priusquam incipias, & ex altera oportet tempestive exequi, postquam consulueris.

(3) Unusquisque sic satis contentus erat iis quæ possidebat.

(4) Postquam vero Cyrus in Asia, La-

cedæmonii & Athenienses in Græcia, cœperunt in suam potestatem redigere urbes atque nationes; habere lubidinem dominandi pro causa belli; putare maxumam gloriam in maximo imperio sitam esse, tum denique compertum est experientia atque negotiis, ingenium plurimum posse in bello.

(5) Neque videres opes & divitias, ex hac aut illa regione, in aliam deportari.

NOTÆ.

(a) Longam.) Hoc vult Sallustius, ut unusquisque, hominum recordationem præclaris factis mereatur, itaque in ipsorum vivat memoria.

(b) Incipias.) Id est, quilibet incipiat. Hæ locutiones per secundam singularis numeri personam sunt frequentissimæ & elegantissimæ. Iis utimur etiam cum ad multitudinem præsentem sermo dirigitur.

(c) Primum.) Id est, vocati sunt Reges, qui primi dominium exercuerunt in Gentes. Quod quidem Authoris sensu, intelligendum est, quatenus, cum aliis, initium rerum repetit ex profanis Authoribus.

(d) Diversi.) Id est, diversas vias insistentes.

(e) Cyrus.) Cambysis & Mandanes filius, qui Imperium Medorum ad Persas transtulit. Cur vero ejus meminerit Sallustius, cum ante Cyrum, Ninus Assyriorum Rex Asiam bello vastaverit, crediderim esse factum, quia ante Cyrum obscurata sit admodum rerum memoria; neque ante ipsum satis cognitum fuerit vi ne corporis, an virtute animi res militaris magis procederet.

(f) Æquabilius.) Id est, magis suum & eundem statum obtingerent. Gall. Auroient un cours bien plus réglé.

misceri omnia cerneret. Nam imperium facile iis artibus retinetur, quibus initio partum est. Verum, ubi pro (a) labore desidia, pro (b) continentia & (c) æquitate (d) libido atque (e) superbia invasere; fortuna simul cum moribus (f) immutatur. Ita imperium semper ad optimum quemque hominum bono transfertur. Quæ homines (g) arant, navigant, ædificant, virtuti omnia (i) parent. Sed multi mortales, dediti ventri, atque somno, indocti, incultique, vitam sicuti (h) peregrinantes transiere: quibus profecto, (i) contra naturam, corpus voluptati, anima oneri fuit: eorum ego vitam mortemque (2) juxta æstumo, quoniam de utraque siletur. Verum enimvero is demum mihi vivere, & frui anima videtur, qui aliquo negotio intentus, præclari facinoris, aut artis bonæ famam querit. (k) Sed in magna copia rerum, aliud alii natura iter ostendit. Pulchrum est bene facere reip. etiam bene dicere haud absurdum est. Vel pace, vel bello clarum fieri licet: & qui fecere, & qui facta aliorum scripsere, multi laudantur: (3) ac mihi quidem, tametsi haudquaquam par gloria sequatur scriptorem; & actorem rerum; tamen in primis arduum vide-

INTERPRETATIO.

(1) Omnia obediunt virtuti, & illi subiecta sunt.

(2) Ego tanti facio mortem illorum ac vitam.

(3) Atque, quanquam scriptor rerum

gestarum nullo modo, nec mereatur, nec obtineat eandem gloriam, quam consequitur ille, qui eas perficit, attamen videtur mihi quidem, in primis difficile scribere historiam.

NOTÆ.

(a) *Labore.*) Labor hic positus est pro propensione ad laborem; pro laboriositate, si ita loqui liceret: opponitur enim *desidia*.

(b) *Continentia.*) Apud Politicos, adeoque & Historicos persæpe non idem dicit quod apud Philosophos. Hi per *continentiam* eam virtutem intelligunt quæ moderatur appetitui circa cibum, potum, &c. Illis vero *continentia* est qua homo qui sedet in gubernaculo Reipublicæ, abstinet ab omni injusta exactione.

(c) *Æquitate.*) Plus est *Æquitas* quam *Justitia*. Hæc suas habet formulas ita digestas, ut sæpe summum jus summa sit injuria: At vero *Æquitas* illud unum respicit quod in se, & revera æquum & bonum est: judicat ex foro conscientiæ; quandoque leges transgreditur justitiæ; imo contra eas facit.

(d) *Lubido.*) Ea est, cum homo Politicus, quamobrem aliquid injusti incipiat interrogatus, is respondet, *Quia lubet.* A-

libi aliud libido indigitat.

(e) *Superbia.*) Tyrannidis gradus est ultimus & supremus, cum scilicet Rex aliquis, cum fastu, & fastidio perinde injustitiam suam in subditos exercet, ac si bruta essent, aut vilia mancipia.

(f) *Immutatur.*) Id est, ex favente fit adversa.

(g) *Arant.*) Id est, quæcumque terræ cultura crescunt. *Navigant* id est, navigationibus comparantur. Sed insolentior est tropus.

(h) *Peregrinantes.*) Quasi essent a vita extranei, quosque minime tangat quicquid in ea est.

(i) *Contra naturam.*) Omnino, nam secundum eam, qui minor est servit majori: Animus vero corpori præstat.

(k) *Sed in magna, &c.*) Sensus est, Cum tam variae sint artes quibus gloria comparari possit, naturam diverse hunc aut illum ad quamlibet instituire.

detur, res gestas scribere: primum, quod facta dictis (a) exæquanda sunt: dein quia plerique, quæ delicta reprehenderis, malivolentia, & invidia dicta putant: ubi de magna virtute, atque gloria bonorum memores; (1) quæ sibi quisque facilia factu putet, æquo animo accipit; supra, veluti ficta pro falsis ducit. Sed ego adolescentulus, initio, sicuti plerique, (2) studio ad rempubl. (b) latus sum: (c) ibique mihi multa advorsa fuere: nam pro pudore, pro (d) abstinencia, pro (e) virtute, audacia, (f) largitio, avaritia, vigeant: quæ tametsi animus aspernabatur, insolens malarum artium: tamen inter tanta vitia imbecilla ætas, ambitione corrupta, tenebatur. Ac me, cum ab reliquis malis moribus dissentirem, nihilominus honoris cupido eadem, quæ ceteros, (g) fama, atque (h) invidia vexabat. (3) Igitur, ubi animus ex multis miseriis, atque pericu-

INTERPRETATIO.

(1) Unusquisque legit & audit cum æquitate animi ea quæ putat sibi factu facilia; ea vero quæ sunt supra, & sibi impossibilia, habet pro falsis, veluti ficta.

(2) Magno cum affectu conatus sum munus aliquod in Republica suscipere.

(3) Igitur cum animus fuit mihi liber a multis curis & sollicitudinibus, atque periculis & discriminibus, & constitui vitam reliquam mihi transigendam esse

procul a Republica, nolui perdere bonum otium, animi socordia & ignavia, aut corporis desidia & segnitie: neque vero volui me intentum servilibus officiis transigere vitam colendo agrum, aut venando; sed postquam regressus sum ad institutum & studium, a quo ambitio mala avocaverat me, constitui perscribere res gestas Pop. Rom. carptim, prout singula videbantur digna hominum recordatione.

NOTÆ.

(a) Exæquanda.) Ea demum scriptoris laus est, cum ita ille orationem suam ex ipsis rebus effingit, ut in scriptura & pictura, quam fuerit in re, & exemplari, nec plus, nec minus conspiciatur.

(b) Latus sum.) Id est, Eadem libidine qua ceteri ad Magistratus anhelabant, quasi turbine corruptus sum. At enim, vide mihi, quæso, qua solertia errata sua excuset Sallustius. Vult ille videri grassante pravitate, & quasi æstu quodam sublatus.

(c) Ibique.) Id est, In muneribus adipiscendis & gerendis.

(d) Abstinencia.) Eadem est atque innocentia & continentia.

(e) Virtute.) Proprie hoc in loco, eam virtutem indicat, qua quis animo est præstanti & elato. Gall. *La noblesse du courage*.

(f) Largitio.) Qui ad honores aspirabant, quandoque epulis & convivii Populi suffragia captabant, & illius auram venabantur; quandoque frumenta distribuebant, &c. Il-

lud est largitio: atque ut largirentur, opus erat omnino aliquos expilare.

(g) Fama.) Quomodo reponit Sallustius famam in malis moribus? Quia scilicet ille, sicut & reliqui, eam sibi malis artibus, quas excusat tamen, quantum potest, magnam facere studebat; ambiendo, &c.

(h) Invidia.) Mire se hic torquent interpretes: quidam textum corrigunt; alii invidiam exponunt, quasi Sallustius maligna invidorum judicia expertus fuerit. At certe illud non agitur: Author enim loquitur de malis moribus quibus & ipse corruptus fuerat; quod patet ex eo quod se dicit a reliquis dissentire. Ergo, quanquam cunctanter a doctissimorum virorum sententia discedo, pace ipsorum discedo tamen. Invidia, uti quidem arbitror, nihil est aliud quam idem ille morbus, quo hodieque laborant omnes, qui nimio affectu, se præponi postulant iis, qui sibi gratia præpollent apud Principem aut Populum.

culis requievit, & mihi reliquam ætatem (a) a rep. procul habendam decrevi, non fuit consilium, socordia, atque desidia bonum otium contere-
re: neque vero, agrum colendo, aut venando, (b) servilibus officiis in-
tentum, ætatem agere: sed, a quo incepto, studioque me ambitio mala
detinuerat, eodem regressus, statui res gestas Populi Rom. strictim, uti
quæque memoria digna videbantur, perscribere: eo magis, quod mihi
a spe, metu, (c) partibus Reip. animus liber erat. Igitur de Catilinæ con-
juratione, quam verissime potero, paucis absolvam. Nam id facinus in
primis ego memorabile existumo, sceleris atque periculi novitate: de
cujus hominis moribus pauca prius explananda sunt, quam initium nar-
randi faciam.

V. L. CATILINA, (d) nobili genere natus, fuit magna vi & animi, &
corporis, sed ingenio malo, pravoque. Huic ab adolescentia bella in-
testina, cædes, rapinæ, discordia civilis, grata fuere: (1) ibique juven-
tem suam exercuit: corpus (e) patiens inedia, aloris, vigiliæ, supra
quam cuiquam credibile est: animus audax, subdolis, varius, cujuslibet
rei (f) simulator ac dissimulator, alieni appetens, sui profusus; ardens in
cupiditatibus: satis eloquentiæ, sapientiæ parum: vastus animus im-
moderata, incredibilia, nimis alta semper cupiebat. Hunc, post domina-
tionem (g) L. Sullæ, lubido maxuma invaserat reip. (2) capiundæ: (3) neque,
id quibus modis assequeretur, dum sibi regnum pararet, quidquam
(h) pensi habebat: agitabatur magis magisque in dies animus ferox inopia
rei

INTERPRETATIO.

(1) Et exercuit juventutem suam in il-
lis rebus.

(2) Hunc lubido maxuma invaserat
Reipublicæ invadendæ.

(3) Neque ullo modo curabat quibus mo-
dis illud assequeretur, modo sibi sum-
mum imperium pararet.

NOTÆ.

(a) A Republica procul. Id est, Absque
omni honorum ambitu.

(b) Servilibus. Quamvis ea causa maxi-
me vexatus fuit Sall. non tamen ideo creden-
dum est, eum venationem inter servilia offi-
cia, quasi ea non sit libero homine di-
gna, per contentum rejecisse: minime: est
enim belli quoddam tyrocinium, & exerci-
tium utile, si quis modo sobrietatur. Per-
sequitur Author a primo institutam distin-
ctionem inter ea quæ virtute & imperio ani-
mi parantur, & ea quæ vi & servitio corpo-
ris acquiruntur; tantumque sibi illa placuis-
se magis, testatur.

(c) Partibus. Gall. Parti, faction.

(d) Nobili. Patritius fuit, ut liquet ex
Cicerone, & aliis; ex Sergia familia oriun-
dus, cujus ultimus fuit.

(e) Patiens. Nomen est: eum significat
qui potest inediam tolerare, quanquam re-
apse non patitur. Patiens vero Participium,
cum Accusativo, ille est qui revera patitur,
quamvis ægre toleret.

(f) Simulator. Is dicitur qui id esse o-
stendit, quod non est: Dissimulator contra,
qui id non esse, quod est.

(g) L. Sullæ. Hic ille est felix & notis-
simus Sylla, qui Mario oppresso, Dictatu-
ram & summum Imperium nactus, Pa-
triam quoque & Rempublicam usque ad-
eo sibi fecit obnoxiam, ut, invito illo,
nec bona, nec vitam retinere quisquam pos-
set.

(h) Pensi. Pensum fit a Pendo, quod,
inter alia, significat æstimo, curo. Itaque,
nihil pensi habere, est nihil curare.

rei familiaris, & conscientia scelerum : quæ utraque his artibus auxerat, quas supra memoravi : incitabant præterea corrupti civitatis mores : quos pessuma, ac (a) diversa inter se mala, luxuria, atque avaritia vexabant. Res ipsa hortari videtur, quoniam de moribus civitatis (1) tempus admonuit, supra repetere, ac paucis instituta majorum domi militiaeque, quomodo remp. (2) habuerint, quantamque reliquerint, & ut paulatim immutata, ex pulcherruma, pessuma ac flagitiosissima facta sit, disserere.

VI URBEM Romam, sicut ego accepi, condidere atque habuere initio (b) Trojani; qui, Ænea duce, profugi, sedibus incertis vagabantur; cumque his (c) Aborigines, genus hominum agreste, sine legibus, (d) sine imperio, liberum, atque solutum : hi postquam in una mœnia convenere, dispari genere, dissimili lingua, alius alio more viventes, incredibile memoratu est, quam facile coaluerint : sed postquam res eorum civibus, moribus, agris aucta, satis prospera, satisque pollens videbatur, (3) sicuti pleraque mortalium habentur, invidia ex opulentia orta est. Igitur (e) reges, populique finitimi bello tentare : pauci ex amicis auxilio esse : nam cæteri, metu perculsi, a periculis aberant : at Romani, domi, militiaeque intenti, festinare, parare, alius alium hortari; hostibus obviam ire; libertatem, patriam, parentesque armis tegere : post, ubi pericula virtute propulerant, sociis, atque amicis auxilia portabant; magisque dandis, quam accipiendis beneficiis amicitias parabant : imperium legitimum, nomen imperii (f) regium habebant : (4) delecti, quibus corpus annis infirmum, ingenium sapientia validum erat, reipublicæ consultabant : hi, vel ætate, vel curæ (g) similitudine, patres appellabantur. Post, ubi regium imperium, quod initio conservandæ libertatis

INTERPRETATIO.

(1) Quandoquidem occasio nos admonuit de moribus civitatis.

(2) Quomodo Rempublicam administraverint.

(3) Invidia orta est ex opulentia, sic-

ut id plerumque accidit inter homines.

(4) Quidam delecti, quibus corpus erat infirmum ex senectute, ingenium vero validum sapientia, consulebant. Reipublicæ.

N O T Æ.

(a) Diversa.) Id est, opposita. Sæpius ita sumendum in nostro Authore.

(b) Trojani.) Alii a Romulo conditam Romam asserunt. Is forte, quod primo Trojani ædificaverant, minusque deinde coluerant, restituit, & auxit.

(c) Aborigines.) Indigenæ, Antiquissimi Italiæ populi.

(d) Sine imperio.) Mortuo, scilicet, Latino, suo Rege.

(e) Reges.) Acron puta, Rex Ceninen- sium, Tatiûs Sabinorum.

(f) Regium.) Id est, Reges vocabantur qui primi imperium obtinuerant apud Romanos : quod quidem verum est, sive eorum tempora a Romulo, sive a Latino vel Ænea reperas.

(g) Similitudine.) Id est, quia eam Reipublicæ quam patres familiæ curam habebant, idcirco Patres vocabantur. Centum vero a Romulo fuerunt primo instituti, quorum progenies Patricia dicta est : quam alii deinde in eum numerum adsciti fuerunt.

tis atque augendæ reipubl. fuerat, in superbiam, (a) dominationemque convertit; immutato more, annua imperia, binos imperatores sibi fecere: eo modo minime posse putabant per licentiam insolescere animum humanum. Sed ea tempestate cœpere se quisque magis magisque extollere, ingeniumque (b) in promptu habere: nam (c) regibus boni, quam mali, suspectiores sunt: semperque his aliena virtus formidolosa est. Sed civitas, incredibile memoratu est, adepta libertate, quantum brevi creverit: tanta cupido gloriæ incesserat. Jamprimum juvenus, simul ac (d) belli patiens erat, in castris per laborem usu militiam discebat: magisque in decoris armis, & militaribus equis, quam in scortis atque conviviis, (e) lubidinem habebat. Igitur talibus viris non labos insolitus, non locus ullus asper, aut arduus erat, non armatus hostis formidolosus: (f) virtus omnia domuerat: sed gloriæ maxumum certamen inter ipsos erat: quisque hostem (g) ferire, murum ascendere, conspici, dum tale facinus faceret, properabat: (h) eas divitias, eam bonam famam, magnamque nobilitatem putabant: laudis avidi, pecuniæ liberales erant; gloriam ingentem, divitias (i) honestas volebant. Memorare possem, quibus in locis maxumas hostium copias populus Rom. (i) parva manu fuderit, quas urbes natura munitas pugnando cepit, ni ea res longius nos ab incepto traheret. (k) Sed profecto fortuna in omni re dominatur:

INTERPRETATIO.

ea

(1) *Volebant divitias mediocres.*

N O T Æ.

(a) *Dominationem.*) Hic pro tyrannide posita est *dominatio*, quam Tarquinius adeo invexit immoderatam, ut eo dejecto, sibi binos Imperatores, Consules scilicet, Romani delegerint.

(b) *In promptu.*) Id est, Non jam illi vires ingenii occultabant, ne tyranno forent formidolosi; quin contra, virtutem suam quisque quam maxime expromptam & manifestam habebat.

(c) *Regibus.*) Malis scilicet, de quibus nunc agitur; nisi forte omnes pariter uno & eodem odio Sallustius, Popularem opinionem serviens, persequitur.

(d) *Belli patiens.*) Anno ætatis circiter 17. quo pueri esse desinebant; protracta deinde juventute ad annum usque 46. a quo incipiebat senectus.

(e) *Lubidinem.*) Tametsi sæpius *lubido* in malam partem accipitur, pro desiderio pravo; attamen, ut vides, quandoque etiam sumitur in bonam.

(f) *Virtus.*) Fortitudinem intellige.

(g) *Ferire.*) Nihil frequentius quam lo-

quendi formulas istius modi videbis, per infinitivum, pro indicativo: sunt autem valde significantes & elegantes.

(h) *Eas divitias.*) Vulgo diceremus, In eo positas esse divitias, in eo positam esse bonam famam, &c. putabant.

(i) *Parva manu.*) Frustra sunt, ni fallor, qui, ut Romanorum gloriam militarem magnam fuisse probent, huc multa ex historia nobis pervulgata congerunt; intendit enim Author majorem fuisse eam, quam scriptis celebrata fuerit.

(k) *Sed.*) Adversativa est: ex vero difficultatem parit, quod sententiæ integræ non respondet. Superiori periodo dixit Sall. se posse memorare quibus in locis P. Romanus fuderit copias, &c. Inde ille nihil excipit. Verum in illa propositione, hæc assertio includitur, *Populus Romanus fudit copias parva manu, &c.* Huic assertioni respondet particula *sed*: quasi dicat, *Bello maximi fuerunt Patres nostri; sed fortuna illis gloriam suam invidit; nam facta eorum Historia, uti digna erant, non fuere concelebrata.*

ea res cunctas, ex lubricine magis, quam ex vero, celebrat, obscuratque. Atheniensium res gestæ, sicut ego existumo, satis amplæ, magnificæque fuere, verum aliquanto minores tamen, quam fama feruntur: sed, quia provenire ibi magna (a) scriptorum ingenia, per terrarum orbem Atheniensium facta pro maximis celebrantur: ita eorum qui ea fecere, virtus tanta habetur, quantum verbis ea potuere extollere præclara ingenia. At populo Rom. numquam ea copia fuit: quia prudentissimus quisque negotiosus maxime erat: ingenium nemo sine corpore exercebat: optumus quisque facere, quam dicere, sua ab aliis bene facta laudari, quam ipse aliorum narrare, malebat. Igitur domi, militiæque boni mores colebantur: concordia maxuma, minuma avaritia erat: jus (b) bonumque apud eos non legibus magis, quam (c) natura, valebat: iurgia, discordias, simultates cum hostibus exercebant: cives cum civibus de virtute certabant: in (d) suppliciis deorum magnifici, domi parci, in amicos fideles erant: duabus his artibus, audacia in bello; ubi pax evenerat, æquitate, seque, remque publicam curabant. Quarum rerum ego maxuma documenta hæc habeo; quod in bello sæpius vindicatum est in eos, qui (e) contra imperium in hostem pugnaverant, quique tardius, revocati, prælio excesserant, quam qui signa relinquere, aut pulsi, loco cedere ausi erant; in pace vero, beneficiis magis, quam metu, imperium agitabant; accepta injuria, ignoscere, quam persequi, malebant.

X. Sed, ubi (f) labore, atque justitia resp. crevit; reges magni bello domiti; nationes feræ, & populi ingentes vi subacti; Carthago, æmula imperii Romani, ab stirpe interiit; cuncta maria, terræque patebant, fortuna sævire ac miscere omnia cœpit: (1) qui labores, pericula, dubias atque asperas res facile toleraverant, iis otium, divitiæ, optandæ aliis oneri

INTERPRETATIO.

(1) Otium & divitiæ, quas Romani debuissent optare aliis, fuerunt causa oneris & infelicitatis iis qui toleraverant fa-

cile, & cordate passi erant labores, pericula, res dubias atque asperas.

NOTÆ.

(a) Scriptorum.) In his fuere Herodotus, Thucydides, Xenophon.

(b) Bonumque.) Formula solemni Bonum cum jure, aut æquo jungitur, jus bonumque, æquum & bonum. Quia, scilicet, interdum summum jus cum sit summa injustitia, jus & lex scripta mitiganda est æquitate quadam & bonitate naturali.

(c) Natura.) Illam intellige quam bona educatio ingeneraverat, quæ altera est natura. Hoc dicit Sallustius, Non magis veteres Romanos ex præscripto legum, aut earum comminationibus probos fuisse, quam quia

probitas ipsis placebat, & quasi congenita erat.

(d) Suppliciis.) Id est, Sacrificiis: prisca enim paupertas ex noxiorum bonis sacra diis fecisse fertur.

(e) Contra imperium.) In his fuit Manlius, quem Torquatus pater virgis cæsum capite multavit. Imo Posthumius a patre quoque eodem supplicio ultimo affectus, quod rei bene gerendæ occasione oblata, sine imperio victoriam reportasset.

(f) Labore.) In bello præsertim; Justitia, in pace.

oneri miseriæque fuere. Igitur primo pecuniæ, dein imperii cupido crevit : ea quasi materies omnium malorum fuere : namque avaritia fidem, probitatem, cæterasque artes bonas subvertit; pro his superbiam, crudelitatem, deos negligere, omnia venalia habere, edocuit : ambitio multos mortalis (1) falsos fieri subegit; aliud clausum in pectore, aliud promptum in lingua habere; amicitias, inimicitiasque (a) non ex re, sed ex commodo astumare; magisque vultum, quam ingenium, bonum habere : hæc primo paullatim crescere, interdum (b) vindicari : post, ubi (c) contagio, quasi pestilentia, invasit; civitas immutata, imperium ex justissimo, atque optumo, crudele, intolerandumque factum. Sed primo magis ambitio, quam avaritia, animos hominum exercebat : quod tamen vitium propius virtutem erat : nam gloriam, honorem, imperium, (d) bonus, ignavus, æque sibi exoptant : sed ille (e) vera via nititur; huic quia bonæ artes desunt, dolis, atque fallaciis contendit : avaritia pecuniæ studium habet : quam nemo sapiens concupivit : ea quasi venenis malis imbuta, corpus animumque virilem effoeminat : semper infinita, insatiabilis est : neque copia, neque inopia minuitur. Sed, postquam L. Sulla, armis (f) recepta rep. (g) bonis initiis (h) malos eventus habuit, rapere omnes, trahere : domum alius, alius agros (i) cupere : neque modum, neque modestiam victores habere : foedus crudeliaque in civis facinora facere : huc accedebat, quod L. Sulla exercitum, quem in Asia (k) duxerant, quo sibi fidum faceret, contra morem majorum luxuriose, nimisque (2) liberaliter habuerat : loca amœna, voluptaria, facile in

INTERPRETATIO.

(1) *Ambitio coegit multos homines fieri fallaces & fraudulentos.*

(2) *Exercitum tractaverat luxuriose & nimis licenter.*

NOTÆ.

(a) *Non ex re.*) Id est, non ex pulchritudine & merito, aut contra; sed tantum pro ratione commodi & turpissimi questus.

(b) *Vindicari.*) Ideo lætæ Leges de Ambitu, & pecuniis repetundis; quæ (prout boni vel mali opibus & autoritate præpollebant) vigeabant, vel torpescebant.

(c) *Contagio.*) Morbus est quilibet, qui contactu contrahitur : hoc in loco morum notat foedam immutationem & contaminationem, quæ exemplo, & consuetudine malorum invehitur.

(d) *Bonus.*) Pro forti & cordato : sic sæpe.

(e) *Vera.*) Legitima, & bona. Sæpenumero hoc sensu invenies.

(f) *Recepta.*) Recuperata, & liberata a C. Sallustii.

tyrannide Marii, præsertim, & Cinnae.

(g) *Bonis initiis.*) Primo enim videbatur Sylla omnia pro Senatu, & Reipublicæ bono, agere.

(h) *Malos.*) Ne ita intelligas quasi Sylla perpetuo in Republica felix non fuerit; mali eventus ad Rempublicam spectant, quam ille oppressit.

(i) *Cupere.*) Non modo cupiebant, sed ut quisque domum aut villam concupiverat, dabat operam ut in Proscriptorum numero esset. Unde Q. Aurelius, cum in iis nomen suum legisset, *Vae mihi misero*, inquit, *Albana me villa persequitur.*

(k) *Duxerant.*) Id est, cui præfuerat; nam si aliter sumas, non, in Asia, sed in Asiam, legendum foret.

in otio ferocis militum animos molliverant : ibi primum insuevit exercitus populi Rom. amare, potare, (a) signa, tabulas pictas, vasa cœlata (b) mirari, ea (c) privatim ac publice rapere, delubra spoliare, sacra profanaque omnia polluere. Igitur hi milites, postquam victoriam adepti sunt, nihil reliqui victis fecere. Quippe secundæ res sapientium animos (c) fatigant : (2) ne illi, corruptis moribus, victoriæ (d) temperarent. Postquam divitiæ honori esse cœperunt, & eas gloria, imperium, potentia sequebatur : (e) hebescere virtus, paupertas probro haberi, innocentia (f) pro malivolentia duci cœpit. Igitur ex divitiis juventutem luxuria, atque avaritia cum superbia invasere. Rapere, consumere; sua parvi pendere, aliena cupere; pudorem, pudicitiam, divina atque humana promiscua, nihil pensi, neque moderati habere. Operæ pretium est, cum domos atque villas cognoveris in urbium modum exædificatas, visere templa deorum, quæ nostri majores, religiosissimi mortales, fecere : (g) verum illi delubra deorum pietate, domos suas gloria decorabant, neque victis quidquam, præter injuriæ (3) licentiam, eripiebant :
at

INTERPRETATIO.

(1) Ea rapiabant ex privatis & publicis ædibus.

(2) Multo minus illi, qui erant cor-

ruptis moribus, victoriæ modum fecissent.

(3) Neque eripiebant quicquam victis præter facultatem lœdendi.

NOTÆ.

(a) Signa.) Quaslibet intelligo figuras, quavis materia effictas, eminentes modo fuerint & extantes, Gall. *Tout ouvrage de sculpture & de relief.*

(b) Mirari.) Eodem sensu Horatius hoc verbum pro affectuum commovendorum causa proxima usurpat: nisi potius credas in admiratione positam esse primam animi commotionem. Uno verbo, *Mirari* positum est pro *Amare, Cupere.*

(c) Fatigant.) Id est, vix possunt sapientes fortunam ferre; disfluunt in rebus secundis, & quandoque insolestunt, nisi pectus bene præparatum fuerit: nam plures voluptas, quam dolor vincit.

(d) Temperarent.) Id est, minus potestate sua in illos uterentur; jus aliquod servarent, quo, non omnibus modis victos vexarent & torquerent. Jus militum, *Quod libet.*

(e) Hebescere.) Id est, minus stimulis ejus excitabantur.

(f) Pro malivolentia.) Quomodo isthuc?

Eo plane quo & hodie illud fit: cum aliquem vident inculpatis moribus, quique non in unam & eandem ruit pravitatem, *Quia ille invidet*, dicunt. Quando eo mores lapsi sunt, certe eorum admodum difficilis est curatio. Si vero per innocentiam intelligas tantum abstinenciam ab omni rapina, tunc malivolentia fuerit equidem invidia, at paulo aliter explicanda: quasi scilicet aliquis eo fine sit abstinens, ut alios, si minus tales fuerint, increpare & damnare possit.

(g) Verum.) Respondet sensui intellecto, non expresse, quasi dicat, *Minus te moveat videre habitationes, quas tam humiles diis posuerant præci patres nostri, postquam eas comparaveris cum magnificis villis nostrorum hominum; illi enim, contra quam fit hodie, templa deorum pietate, domos suas gloria decorabant.* Colebantur a veteribus Religionem pie magis quam magnifice, ut Livius loquitur; unde in lege duodecim tabularum, *Ad divos adeunto caste: Pietatem adhibento; Opes amovento.*

at hi contra, ignavissimi homines, per summum scelus, omnia ea sociis adimere, quæ fortissimi viri victores hostibus reliquerunt: proinde quasi injuriam facere, id (a) demum esset imperio uti. (1) Nam quid ea memorem, quæ, nisi his, qui videre, nemini credibilia sunt; a privatis compluribus subversos montes, maria (b) constrata esse? quibus mihi ludibrio videntur fuisse divitiæ: quippe, quas honeste habere licebat, per turpitudinem abuti properabant. Sed libido stupri, ganæ, ceterique (c) cultus non minor incesserat: viri pati muliebria: mulieres pudicitiam in propatulo habere: vescendi causa, terra, marique omnia exquirere: dormire prius, quam somni cupido esset: non famem, aut sitim, neque frigus, neque lassitudinem operiri, sed ea omnia luxu ante capere. (d) Hæc juventutem, ubi familiares opes defecerant, ad facinora incendebant: animus imbutus malis artibus, haud facile libidinibus carebat: eo profusius omnibus modis quæstui, atque sumptui deditus erat.

(2) In tanta tamque corrupta civitate, Catilina, id quod factu facillimum erat, omnium flagitiosorum atque facinorosorum circum se, tamquam stipatorum, catervas habebat. Nam quicumque impudicus, adulter, ganeo, manu, ventre, pene, bona patria laceraverat, quique alienum æs grande conflaverat, (3) quo flagitium, aut facinus (e) redimeret; præterea, omnes undique parricidæ, sacrilegi, convicti iudiciis, aut pro factis iudicium timentes; ad hoc, quos manus, atque lingua, perjurio, & sanguine civili alebat; postremo, omnes, quos flagitium, egestas, (f) conscius animus exagitabat, hi Catilinæ proximi, fa-

INTERPRETATIO.

(1) Nam qua de causa narrarem ea, quæ nullus possit credere, nisi qui viderit, montes scilicet subversos & sublato a privatis compluribus, maria constrata esse & edificata?

(2) Catilina habebat circum se cater-

vas & agmina omnium flagitiosorum atque facinorosorum, tamquam stipatorum & custodum, id quod erat facillimum factu in civitate tanta & tam corrupta.

(3) Ut flagitium, aut facinus elueret.

NOTÆ.

(a) Demum.) Id est, quasi imperium non aliter insigne esset, quam hominibus malefaciendo, aut in eo consisteret.

(b) Constrata.) Sive constructa, aut contracta legeris, eodem modo Romanorum luxus circa ædificia in mari extruenda capetur; qua de re Horatius quoque ita conquestus est,

Contracta pisces æquora sentiunt,

Jactis in altum molibus, &c.

Ob ingentes sumtus, & profusam in ædificiis & convictibus luxuriam, Lucullus Xerxes rogatus a Pompeio dictus est.

(c) Cultus.) Hic in malam partem accipitur, pro nimia & lasciva corporis curatione, aut in cetera indulgentia, & blanditiis.

(d) Hæc.) Præpostera, scilicet, vivendi consuetudo, moresque propudiosi.

(e) Redimeret.) Id est, ut se liberaret, atque delicti pœnam effugeret, vel pecunia iudices corrumpendo, vel cum iis qui litem intentabant transigendo.

(f) Consciis.) Scelerum scilicet: Consciis enim quandoque in bonam partem sumitur.

familiaresque erant. Quod si quis etiam a culpa vacuus in amicitiam ejus inciderat; quotidiano usu, atque illecebris, facile par, (a) similisque cæteris efficiebatur: sed maxime adolescentium familiaritates appetebat: eorum animi molles, & ætate fluxi, dolis haud difficulter capiebantur: (1) nam, uti cujusque studium ex ætate flagrabat, aliis scorta præbere, aliis canes, atque equos mercari: postremo neque sumtui, neque (b) modestiæ suæ parcere, dum (c) obnoxios, fidosque sibi faceret. Scio fuisse nonnullos, qui ita existumarent, juventutem, quæ domum Catilinæ frequentabat, parum honeste pudicitiam habuisse: sed ex (d) aliis rebus magis, quam quod cuiquam id compertum foret, hæc fama valebat. (e) Jamprimum adolescens Catilina multa nefanda stupra fecerat, cum (f) virgine nobili, cum (g) sacerdote (h) Vestæ, & alia hujusmodi contra (i) jus, fasque: postremo, captus amore (k) Aureliæ Orestillæ, cujus, præter formam, nihil umquam bonus laudavit: (2) quod ea nubere illi du-

INTERPRETATIO.

(1) Nam præbebat aliis scorta, aliis emebat canes atque equos, prout unusquisque ardebat desiderio alicujus rei, secundum suam ætatem.

(2) Creditur pro certo, Catilinam fe-

cisse domum suam vacuum nuptiis flagitiosis, filio suo necato, eo quod Aurelia Orestilla, timens eum futurum privignum, qui ætate adultus erat, dubitabat nubere ipsi Catilinæ.

NOTÆ.

(a) Similisque.) Cum similis non tantum dicat quantum par, perinde est ac si dixisset Sallust. Usu & consuetudine, quicumque in Catilinæ amicitiam inciderat, facile illi par, aut saltem similis efficiebatur. Nisi malis Tò par gradus nequitiae notare, similis vero genus ipsum, in quo illi pares fiebant.

(b) Modestiæ.) Hic Gallice vertas, son bonneur. Alibi aliter.

(c) Obnoxios.) Obstrictos. Gall. Attachez à sa personne.

(d) Aliis rebus.) Ubi manifestum fecerat Catilina, se nullo scelere aut flagitio vacare, sed profligatæ nequitiae hominem esse.

(e) Jamprimum.) Instituit Sallustius earum rerum enumerationem, ex quibus, eos juvenes qui Catilinam frequentabant, parum honeste pudicitiam habuisse, conjectura prospiciebatur.

(f) Cum virgine.) Forte de eo stupro loquitur, quod ei obtulit quæ postea socrus fuit: nam & illud quoque Cicero Catilinæ objecit; tacito tamen, ut hic, mulieris no-

mine, ne illi & familiæ nota inureretur.

(g) Sacerdote Vestæ.) Virgines erant, Vestales, castitatis eximiae, quibus nefas erat virum tangere, ad sacri & æterni ignis custodiam, in penetralibus Vestæ adhibitæ.

(h) Vestæ.) Estha Chaldaeis ignem denotat, a quo Græcis ἱεῖρα factum, id est, focus; unde Latinis Vestæ, id est, Ignis. Vestæ vero nomine æthereum & divinum quendam ignem intellexerunt, seu mentem, quæ non oculis, sed animo tantum percipitur; ex quo factum ut nullum in Vestæ Templo simulacrum conspiceretur. Atque notandum est, duas fuisse Vestas, alteram veterem Saturni matrem, quæ Cybele, & Pales, & Terra, imo Ops, & Ceres dicitur; alteram vero Saturni, ex illa altera filiam, quæ hæc nostra est. Quanquam hæc omnia non uno modo apud omnes Mythologos reperias; imo sæpissime confundantur.

(i) Jus.) Jus ad homines, fas refertur ad Deos.

(k) Aureliæ.) Quæ fuerit non satis constat. Eam forma & divitiis inter primas claruisse, certum est.

dubitabat, timens privignum adultum ætate; pro certo creditur, (a) necato filio, vacuum domum scelestis nuptiis fecisse. Quæ quidem res mihi in primis videtur caussa fuisse (b) facinoris maturandi: namque animus impurus, diis, hominibusque infestus, neque vigiliis, neque quietibus sedari poterat: ira conscientia mentem (c) excitam vexabat: igitur color ei (d) exsanguis, (e) fœdi oculi; citus modo, modo tardus incessus: prorsus in (f) facie, vultuque (g) vecordia inerat. Sed juventutem, quam, ut supra diximus, illexerat, multis modis mala facinora edocebat: ex illis testes, signatoresque falsos (h) commodare; fidem, fortunas, pericula vilia habere: post, ubi eorum famam, atque pudorem (i) attriverat, majora alia imperabat: si caussa peccandi in præsens minus suppetebat: nihilominus (i) insontes, sicuti sontes, circumvenire, jugulare: scilicet, ne per otium torpescerent manus, aut animus, (2) gratuito potius malus, atque crudelis erat. (3) His amicis, sociisque confisus Catilina; simul, quod æs alienum per omnis terras ingens erat; &, quod plerique Sullani milites, largius suo usu, rapinarum & victoriæ (k) veteris memores, civile bellum exoptabant; opprimundæ reip. consilium cepit: in Italia nullus exercitus: Cn. Pompeius in (l) extremis terris bellum gerebat: ipsi consulatum

pe-

INTERPRETATIO.

(1) Quando minuerat famam atque pudorem eorum.

(2) Erat potius malus atque crudelis sine mercede.

(3) Catilina confisus his amicis & sociis cepit consilium Reipublicæ opprimen-

de; simul quod ille grandem pecuniam ubique debebat, & quod plerique milites Syllani, qui prodige usu erant bonis suis, optabant bellum civile, memores rapinarum & victoriæ veteris.

NOTÆ.

(a) Necato.) Veneno, ut refert Valer. Max.

(b) Facinoris.) De opprimenda Republica intelligit.

(c) Excitam.) Non enim usquequaque conscientia sopita est; mentem quandoque commovet, excitat, & turbat. Dixit vero Author mentem excitam vexabat, pro exciebat & vexabat.

(d) Exsanguis.) Perturbatio conscientia tristitiam & metum comites habet, quibus sanguis ad intimas corporis partes evocatur.

(e) Fœdi.) Severitiam & immanitatem declarantes. Alias Fœdus deformem tantum dicit.

(f) Facie.) Id est, Specie & omni exteriore aspectu. Nonnumquam facies os tantum aut vultum significat. Le visage.

(g) Vecordia.) Magis ad animum spectat, & mentem notat sceleratam & nefariam: ea vero ex specie, vultu præsertim cognoscitur.

(h) Commodare.) Id est, In suum & amicorum commodum subministrare.

(i) Insontes.) Ne absolute sontes, aut insontes intelligas, quasi se judicem & vindicem Catilina in Republica gesserit. Per insontes eos indicat qui ejus consiliis nihil officiebant, quique erga illum insontes erant.

(k) Veteris.) Adversus Marium; ex qua omnes suos Sylla ditaverat.

(l) Extremis.) Per respectum ad Romanos, qui se Orbis Dominos jactabant, istud intelligendum: Pompeius enim in Asia erat, cum Mithridate bellum gerens.

petundi magna spes; senatus nihil sane intentus: tutæ, tranquillæque res
 XVII omnes: sed ea prorsus opportuna Catilinæ. Igitur circiter Kal. Jun. (a) L.
 Casare & C. Figulo Cossa primo singulos appellare: hortari alios, alios
 tentare; opes suas, imparatam remp., magna præmia conjurationis do-
 cere: ubi satis explorata sunt, quæ voluit, in unum omnis convocat,
 quibus maxuma (b) necessitudo, & plurimum audaciæ inerat: eo convene-
 re Senatorii ordinis P. Lentulus (c) Sura, P. (d) Autronius, L. Cassius
 Longinus, C. (e) Cerhegus, P. & Ser. Sullæ (f) Servii filii, L. Vargun-
 teius, Q. Annius, M. Porcius Læca, L. (g) Bestia, Q. (h) Curius, præ-
 terea, ex equestri ordine, M. Fulvius Nobilior, L. Statilius, P. Gabi-
 nius Capito, C. Cornelius: ad hoc, multi ex (i) coloniis, & (k) muni-
 cipiis, (l) domi nobiles: erant præterea (m) complures paulo occultius con-
 siliis hujusce participes, quos magis dominationis spes hortabatur, quam
 inopia, aut alia necessitudo: cæterum juvenus pleraque, sed maxime
 nobilium, Catilinæ inceptis favebat: (i) quibus in otio vel magnifice, vel
 molliter vivere copia erat, incerta pro certis, bellum, quam pacem, ma-

INTERPRETATIO.

(i) Illi qui poterant vivere vel ma-
 gnifice, vel molliter in otio sequebantur

incerta pro certis, malebant bellum quam
 pacem.

NOTÆ.

(a) L. Casare.) Id est, anno mundi 3886.
 Ante Christum natum 62. A. Roma condita
 689: vel secundum alios 690.

(b) Necessitudo.) Hic pro necessitate po-
 nitur: alias pro familiaritate.

(c) Sura.) Ita vocatus fuit, quod, pe-
 cunia publica absumta, cum Quæsturæ ra-
 tionem reddere non posset, se dixit suram
 præbiturum, ut solebant pueri, qui in ludo
 pilæ peccassent. Post Consulatum, Sena-
 tu ob malos mores ejectus fuit: quare ite-
 rum Prætor est factus, ut pristinam digni-
 tatem recuperaret: & in Prætura conjura-
 vit.

(d) Autronius.) Hic Consul designatus,
 de ambitu interrogatus, lege damnatus est.

(e) Cerhegus.) Is fuit ex gente Cornelia:
 homo vehemens & furiosus.

(f) Servii.) Hic Servius Sylla, pater
 Publii & Servii Syllæ, frater fuit Syllæ Di-
 ctatoris, ut scribit Dio.

(g) Bestia.) Hic est, qui tribunus plebis
 de Cicerone conquestus est; ut infra videbi-
 mus.

(h) Curius.) Per hunc conjuratio primo
 patefacta est.

(i) Coloniis.) Colonia multitudo est ho-
 minum, qui publico consilio ad novas ter-
 ras deducuntur, quæ in singulos divisæ ab
 iis coluntur. Romani per Triumviros, Quin-
 queviros, &c. colonias suas constituiebant.
 Vide plura apud Gellium lib. 16. cap. 13.

(k) Municipiis.) Fuerunt municipia ci-
 vitates, quarum incolæ, Cives Romani ex
 municipiis dicti sunt. Illorum quibusdam
 civitas Romana cum suffragio, aliis absque
 eo data fuit. Priores jus petendi Magistra-
 tus habebant, & Romanis legibus vivebant:
 posteriores, cum suis moribus relictæ essent,
 etiam a Magistratibus Romæ vacabant. At-
 que hæc omnia varie mutata sunt: sed adi
 Rosinum.

(l) Domi.) Quare domi? Quia scilicet,
 quamvis eorum opes, & potentia in sua ci-
 vitate, maxima esset, non illi pariter Romæ
 valebant.

(m) Complures.) Romani scilicet, quales
 forte Caesar, Antonius, alii.

malebant. Fuere item ea tempestate, qui crederent M. Licinium (a) Crassum non ignarum ejus consilii fuisse : quia Cn. Pompeius, invisus ipsi, magnum exercitum ducitabat ; cujusvis opes voluisse contra illius potentiam crescere : simul confisum, si conjuratio valuisset, facile apud illos principem se fore.

(b) Sed antea item conjuravere pauci, in quibus Catilina : (c) de quo, XVIII. quam verissime potero, dicam : (d) L. Tullo, M. Lepido Coss. P. Autronius, & P. Sulla, (e) designati consules, (f) legibus ambitus interrogati, (g) pœnas dederant : post paullo Catilina, (h) pecuniarum repetundarum reus, (i) prohibitus erat petere consulatum ; quod intra (k) legitimos dies (l) profiteri nequiverit. Erat eodem tempore C. Piso, adolescens (m) nobilis, summæ audaciæ, egens, factiosus ; quem ad perturbandam rempubl. inopia, atque mali mores stimulabant : cum (n) hoc Catilina, & Autronius, circiter Nonas Decembr. consilio communicato, parabant in Capitolio Kalendis Januar. L. Cottam & L. Torquatum Coss. interficere ; (o) ipsi, (p) fascibus correptis, Pisonem cum exercitu ad obtinendas

NOTÆ.

(a) *Crassum.*) Hic fuit, quo non alius Romæ ditior extabat ; -quem tamen auri famæ ad bellum contra Parthos impulit, ubi una cum exercitu trucidatus est.

(b) *Sed antea.*) Hic abrumpitur narratio, ut aliquid de alia conjuratione dicatur, cujus volunt Authorem fuisse Crassum, quanquam studio id dissimulat Sallust. Igitur post aliquot periodos, hinc repetendum erit filum institutæ orationis.

(c) *De quo.*) Id est, de qua re, de qua conjuratione.

(d) *L. Tullo.*) Hoc est, tertio anno ante ultimam conjurationem.

(e) *Designati.*) Ita vocabantur qui in annum proximum electi fuerant.

(f) *Legibus.*) Paratæ fuerant multæ contra ambitum, quas si voles, apud Alexandrum Neapolit. lib. 3. cap. 17. videbis. Ex earum legum autoritate interrogabantur, de ambitu qui accusati fuerant.

(g) *Pœnas.*) Magistratu movebantur, atque illis etiam multa pecuniaria irrogabatur.

(h) *Pecuniarum.*) Africam Catilina cum diripisset, Legati Afri in Senatu de illo absente conquesti sunt, deinde ejus nomen a Clodio delatum est : unde prohibitus fuit petere Consulatum ; nam reo illud legibus interdictum erat.

(i) *Prohibitus.*) Quia, ut modo vidimus, Catilina reus erat ; atque etiam Lucius Volcatius alter Consul publicum consilium habuerat, An Catilinæ ratio habenda esset. Sciendum est enim non tantum debuisse eos qui candidati essent, publice declarare se Magistratum petere velle ; sed insuper nomen apud eum qui Comitia habiturus erat, profiteri adstrictos fuisse, a quo recipiebantur, si digni essent, sin minus rejiciebantur.

(k) *Legitimos.*) Lege institutos : dies enim certos Accusatori & Defensori ad actionem instituendam præscribebant.

(l) *Proferi.*) Defensionem suam & expurgationem, scilicet.

(m) *Nobilis.*) Utpote a Calpo, Numæ filio oriundus : Piones enim ex gente Calpurnia fuerunt, quam Ovidius a Calpo deducit.

(n) *Hoc.*) Pione scilicet.

(o) *Ipsi.*) Catilina & Autronius.

(p) *Fascibus.*) Notum est fasces Virgas fuisse ex ulmo, aut betula cum securi colligatas, quas Magistratibus lictores præferabant : cum vero insignia essent dignitatis, hinc factum, ut pro ea fasces accipiantur ; atque hic pro Consulatu positi sunt.

das (a) duas Hispanias mittere : ea re cognita, rursus in Nonas Februar. consilium cædis transtulerunt : jam tum non consulibus modo, sed plerisque Senatoribus perniciem machinabantur : quod ni Catilina maturasset (b) pro curia signum sociis dare ; eo die post conditam urbem Romam, pessimum facinus patratum foret : quia nondum frequentes armati convenerant ; ea res consilium diremit. Postea Piso in citeriorem Hispaniam quæstor (c) pro prætore missus est, adnitente Crasso ; (d) quod eum infestum Cn. Pompeio cognoverat : neque tamen Senatus (e) Provinciam invitus dederat : quippe scædum hominem a repub. procul abesse volebat : simul, quia boni complures (f) præsidium in eo putabant, & jam tum potentia Cn. Pompeii formidolosa erat. Sed is Piso, in Provinciam, ab equitibus Hispanis, quos in exercitu ductabat, iter faciens, occisus est. Sunt qui ita dicant, imperia ejus injusta, superba, crudelia barbaros nequissime pati : alii autem, equites illos, Cn. Pompeii veteres, fidosque clientes, (g) voluntate ejus Pisonem aggressos : numquam Hispanos (h) præterea tale facinus fecisse, sed imperia sæva multa antea perpessos : nos eam rem (i) in medio relinquimus. De superiori conjuratione satis dictum.

XX. (k) Catilina, ubi eos, quos paulo ante memoravi, convenisse videt ; tametsi cum singulis multa sæpe egerat ; tamen, (l) in rem fore credens universos appellare, & cohortari, in abditam partem ædium secessit ; atque ibi, omnibus arbitris procul amotis, orationem hujuscemodi habuit.

Ni virtus, fidesque vestra satis spectata mihi foret, nequicquam op-

INTERPRETATIO.

(l) Cum crederet ad Conjurationis utilitatem pertinere.

NOTÆ.

(a) *Duas.*) Ulteriorem scilicet & citeriorem ; idque cum per vim, tum contra morem : nam Hispaniæ Provinciæ erant Prætoris, Piso Quæstor tantum erat ; deinde alterutra, non ambæ, uni assignabantur.

(b) *Pro curia.*) Id est, *Ante locum ubi Senatus congregatus erat* ; non enim uno & eodem loco semper habebatur.

(c) *Pro Prætore.*) Id est, *Quamvis Prætor non esset, missus est tamen in Provinciam Prætoriam, cum Prætoris potestate.*

(d) *Quod eum infestum.*) Sperabat enim Pompeii potentiam per Pisonem imminutum iri.

(e) *Provinciam.*) Hispaniam scilicet. Nimirum Pop. Romanus, quando nationem aliquam bello domuerat, eam plerum-

que Magistratibus suis subiciebat.

(f) *Præsidium.*) *Auxilium Reipublicæ adversus Pompeium, illi resistendo.*

(g) *Voluntate.*) *Pompeii hortatu.*

(h) *Præterea.*) Omnino hunc locum ita arbitror intelligendum, ut non sit excusatio, quod alii volunt, sed facti negatio. Quasi dicat, *Quidam dicunt, Hispanos interfecisse Pisonem, & inter eos nonnulli ejus crudelitatem causam mortis faciunt, alii jussum Pompeii ; at vero alii negant ab Hispanis Pisonem interfectum esse.*

(i) *In medio.*) Ita ut cuivis liberum sit quod volet credere, aut pro alterutra sententia argumenta proferre.

(k) *Catilina.*) Nunc ad postremam Catilinæ conjurationem Author revertitur.

opportuna res cecidisset : spes magna dominationis in manibus frustra fuisset : neque , per ignaviam , aut vana ingenia , incerta pro certis captarem : sed , quia multis , & magnis (1) tempestatibus vos cognovi fortes , fidosque mihi : eo animus ausus est maximum , atque (2) pulcherrimum facinus (b) incipere ; simul , quia vobis eadem , quæ mihi , bona , malaque esse intellexi : (c) nam , idem velle , atque idem nolle , ea demum firma amicitia est . Sed ego , quæ mente agitavi , omnes jam antea (2) diversi audistis . Caterum mihi in dies magis animus accenditur , cum considero , quæ conditio vitæ futura sit , nisi nosmet ipsos vindicamus in libertatem : nam , postquam resp. in paucorum potentium jus , atque (3) ditionem concessit , semper illis reges , (d) tetrarchæ vectigales esse : populi , nationes , (e) stipendia pendere : ceteri omnes , strenui , boni , nobiles , atque ignobiles , (4) vulgus fuimus , sine (f) gratia , sine (g) auctoritate , his obnoxii , quibus , si resp. (h) valeret , formidini essemus : itaque omnis gratia , potentia , honos , divitiæ apud illos sunt , aut ubi illi volunt :

INTERPRETATIO.

(1) Quia multis & magnis periculis vos cognovi fortes .

(2) Omnes jam antea audivistis separatim , quæ ego cogitavi .

(3) Postquam Respublica redacta est sub imperium & dominationem paucorum .

(4) Pro face & colluvione habitus sumus .

NOTÆ.

(a) *Pulcherrimum* .) Ea vis est boni , ut illius specie etiam perditissimi parricidæ suas adumbrant machinationes .

(b) *Incipere* .) Hic Gruterum virum doctissimum pudet barbarici : attamen idem prorsus in Terentii Eunuchō , Act. 5. sc. 9. legitur .

an me , qui id ausu' sim

Incipere ; an fortunam collaudem ? &c.

Unde satis constat , hinc *Incipere* , ut ille voluit , non esse deturbandum .

(c) *Nam* .) Hæc partim conclusio firmissimis nititur fundamentis ; verum eam obscuravit Catilina , dum honestis nominibus nefandum scelus obvelare studet . Ita vero resolvas ejus ratiocinationem . *Ausus sum pulcherrimum facinus , non tantum quia vos estis fortes ; verum etiam quia sumus amici firmi . Constat vero firmos nos esse , quia eadem volumus & nolumus ; at volumus eadem , quia eadem sunt nobis bona & mala .* Atque hæc posterior probatio detruncata est ; & aperta ut sit , addas oportet , quorum quidem bonorum aut malorum ea est natura , ut nos omnes , uno & eodem modo eodem co-

C. Sallustii .

gant . Falsum autem est quod dicit Catilina , eadem velle & eadem nolle , efficere amicitiam : honestas si adsit , tunc illud nomine cohonestabitur amicitia ; quæ si Catilinæ non defuisset , nihil fere pulchrius aut utilius ejus oratione extaret .

(d) *Tetrarchæ* .) Non sunt illi qui quatuor Provinciis , sed qui unius Provinciæ quartæ parti præsent .

(e) *Stipendia* .) Hic fuit dolus quorundam populorum , & fraus Romanorum . Cum illis horum cognita esset avaritia , hi vero omnium fere gentium metum perspectum haberent , concordabant inter se , ita ut Romani , qui saltem gratia & auctoritate polierent , ab illis populis publicam injuriam averterent , Patronis vero suis illi stipendia , aut , quod magis ad nostrum sermonem accedit , pensiones solverent .

(f) *Gratia* .) Apud populum ; *Sans fa-veur* .

(g) *Auctoritate* .) In Senatu ; *Sans crédit* .

(h) *Valeret* .) Id est , statum suum legitimum obtineret .

lunt : nobis reliquerunt pericula , (a) repulsas , (b) judicia , egestatem : quæ quousque tandem patiemini , fortissimi viri ? nonne emori per virtutem præstat , quam vitam miseram , atque inhonestam , ubi alienæ superbiæ lubibrio fueris , per dedecus amittere ? Verum enimvero , pro deûm atque hominum fidem , victoria in manu nobis est : viget ætas : animus valet : contra illis , annis , atque divitiis , omnia (c) consenuerunt : tantummodo incepto opus est : cætera (d) res expediet : etenim quis mortalium , cui virile ingenium est , tolerare potest , illis divitiis superare , quas profundant in (e) extruendo mari , & montibus coaquandis , nobis rem familiarem etiam ad necessaria deesse ? illos binas , aut amplius domos continuare : nobis (f) larem familiarem nusquam ullum esse ? cum tabulas , signa , (g) toreumata emunt , (h) nova diruunt , alia ædificant ; postremo omnibus modis pecuniam trahunt , (i) vexant : tamen summa libidine divitias suas (1) vincere nequeunt : at nobis est domi inopia , foris æs alienum ; mala res , spes multo asperior : denique quid reliqui habemus , præter miseram animam ? quin igitur expergiscimini ? en illa , illa , quam sæpe optastis , libertas , præterea divitiæ , decus , gloria (2) in oculis sita sunt : fortuna ea omnia victoribus præmia posuit : res , tempus , pericula , egestas , belli spolia magnifica , magis quam oratio mea , vos hortentur : vel imperatore , vel milite me utemini : neque (k) animus , neque corpus a vobis aberit : hæc ipsa , ut spero , vobiscum una consul agam : nisi forte me animus fallit , & vos servire magis , quam imperare , parati estis .

XVI Postquam accepere ea homines , quibus mala abunde omnia erant , sed neque res , neque spes bona ulla : tametsi illis , quietam movere , magna

INTERPRETATIO.

(1) Tamen per suam summam libidinem & sumtus immensos non possunt ex-

haurire suas divitias .

(2) Decus , gloria vobis se offerunt .

NOTÆ.

(a) Repulsas .) Catilina bis Consulatum petiit , bis repulsus fuit .

(b) Judicia .) Quæ in nos exercentur scilicet . Alii ambitus , alii repetundarum pœnas dederant .

(c) Consenuerunt .) Id est , imminuta sunt , aut prorsus interierunt .

(d) Res expediet .) Id est , reliqua sine nobis perficientur . Gall. Le reste se fera de soi-même .

(e) Extruendo .) Extruere hic est ædificare , donec locus mari subtrahatur . Gallice optime dicimus , Combler les mers .

(f) Larem .) Lares dii erant domestici , quibus focus sacer erat : unde ipsi pro foco

& domo sæpe positi , ut hoc in loco .

(g) Toreumata .) Toreuma esse videtur quicquid cœlo , aut torno elaboratum est . Gall. Tout ouvrage de relief , & fait en bosse : Ouvrage fait au tour .

(h) Nova .) Id est , quod nuper ædificaverant , hodie diruunt , ut denuo extruant .

(i) Vexant .) Verbum istud prorsus referendum est ad pecunias , non , uti volunt nonnulli , ad homines . Hoc dicit , Aliquos , quamquam pecunias suas profunderent , non potuisse tamen exhaurire : sed verbum quo usus est Author , magnam habet emphasim .

(k) Animus .) Id est , vos consilio & manu juvero .

gna merces videbatur; tamen postulare plerique, uti proponeret, quæ conditio belli foret: quæ armis præmia peterent: quid ubique opis, aut spei haberent. Tum Catilina polliceri (a) tabulas novas, (b) proscriptionem locupletium, magistratus, (c) sacerdotia, rapinas, alia omnia, quæ bellum, atque lubido victorum fert: præterea, esse in Hispania citeriore (d) Pisonem, in (e) Mauritania cum exercitu P. Sittum (f) Nucerinum, consilii sui participes: petere consulatum (g) C. Antonium, quem sibi collegam fore speraret, hominem & familiarem, & omnibus necessitudinibus circumventum: cum eo consulem se initium agendi facturum. Ad hoc, maledictis increpabat omnis bonos: suorum unumquemque nominans, laudare, admonere alium egestatis, alium cupiditatis suæ, complures periculi, aut ignominiae, multos victoriae Sullanae, quibus ea prædæ fuerat. Postquam omnium animos (i) alacris videt; cohortatus, ut (h) petitionem suam curæ haberent, conventum dimisit. Fuere ea tem- XXII.
pestate, qui dicerent, Catilinam, oratione habita, cum ad iusjurandum (2) populares sceleris sui adigeret, humani corporis sanguinem vino permixtum in pateris (i) circumtulisse; inde, cum post execrationem omnes degustavissent, sicut in (k) solemnibus sacris fieri consuevit, aperuisse consilium suum; atque eo dictitare fecisse, quo inter se magis fidi forent, alius alii tanti facinoris conscii: nonnulli ficta & hæc, & multa præ-

INTERPRETATIO.

(1) Postquam videt animos omnium oratione commotos & accensos.

(2) Cum adigeret ad iusjurandum illos qui sceleris sui conscii erant & fautores.

NOTÆ.

(a) *Tabulas.*) Tabulæ novæ appellantur, cum abolitæ prioribus debitis, nemo, quod ante a creditoribus acceptum est, cogitur solvere: quæ quidem propositæ sunt aliquando tabulæ, cum ære alieno, & præsertim usuris plebs Romana oppressa erat. Gall. *Abolition de dettes.*

(b) *Proscriptionem.*) Ex quo factiosis locupletium bona veniebant. Illud vero malum in civitatem invexerant bella civilia. Nam qui per illa victoriam adepti fuerant, illi nomina eorum, qui diversarum partium fuisse putabantur, in tabulis descripta proponebant, constitutis præmiis, si quis eorum quemquam occidisset; bonis etiam Proscriptorum publicatis atque hastæ subjectis.

(c) *Sacerdotia.*) Non tam dignitatem ipsam sacerdotalem, cuius nebulones illi prope nullam curam habebant, quam ex dignitate lucrum, aut, quod vocamus nos, be-

neficium aut præbendam.

(d) *Pisonem.*) Quem occisum fuisse Catilinam latebat, aut certe dissimulabat.

(e) *Mauritania.*) Africae regio est, versus Gaditanum fretum.

(f) *Nucerinum.*) *Nuceria ortum.* Quatuor autem Nuceriae fuerunt in Italia.

(g) *C. Antonium.*) Hic fuit Triumviri patruus.

(h) *Petitionem.*) Consulatus scilicet, ut illi ambirent, &c.

(i) *Circumtulisse.*) Ut singuli biberent, seu potius libarent, & leviter attingerent.

(k) *Solemnibus.*) Id est, quæ certis anni temporibus fieri solebant. In iis autem mos erat Sacerdoti, priusquam inter victimæ cornua vinum funderet, simpulo, id est, vasculo ligneo aut fictili, propinare, atque astantibus circumferre, ut pariter libarent, & de vino gustarent.

præterea existimabant ab iis, qui (a) Ciceronis invidiam, quæ postea orta est, leniri credebant; atrocitate sceleris eorum qui poenas dederant: nobis ea res pro magnitudine parum comperta est. Sed in ea conjuratione fuit Q. Curius, natus haud obscuro loco, flagitiis atque facinoribus coopertus: quem censores senatu, (1) probri gratia moverant: huic homini non minor (2) vanitas inerat, quam audacia: neque reticere quæ audierat, neque suamet ipse scelera occultare; prorsus neque dicere, neque facere, quicquam pensi habebat: erat ei cum Fulvia, muliere nobili, stupri vetus consuetudo: cui cum minus gratus esset, quod inopia minus largiri poterat, repente glorians, maria, montisque polliceri, (b) minari interdum ferro, ni sibi obnoxia foret: postremo, ferocius agitare, quam solitus erat. At Fulvia, insolentiae Curii causa cognita, tale periculum reipubl. haud occultum habuit: (3) sed, sublato auctore, de Catilinæ conjuratione, quæ, quo modo audierat, compluribus narravit. Ea res in primis studia hominum accendit ad consulatum mandandum M. Tullio Ciceroni: namque antea pleraque nobilitas invidia æstuabat, & quasi pollui consulatum credebatur, si eum, quamvis egregius, homo (c) novus adeptus foret: sed, ubi periculum advenit, invidia, atque superbia (4) post fuere. Igitur, (d) comitiis habitis, consules declarantur M. Tullius, & C. Antonius: quod factum primo populares conjurationis (5) concusserat: neque tamen Catilinæ furor minuebatur: sed in dies plura agitare; arma per Italiam locis opportunis parare; pecuniam, suam, aut amicorum fide sumtam mutuam, (e) Fæulas ad Mallium quemdam portare; qui postea (6) princeps fuit belli faciundi. Ea tempestate plurimos cujusque generis homines adscivisse sibi dicitur; mulieres etiam aliquot, quæ primo ingentis sumtus stupro corporis toleraverant: post, ubi ætas, tantummodo quæstui, neque luxuriæ modum fecerat, æs alienum grande (f) conflaverant: per

INTERPRETATIO.

(1) Quem Censores ex Senatu ejece-
rant, ut ipsum ignominia multarent.

(2) Non minor levitas & futilitas ine-
rat huic quam audacia.

(3) Sed, tacito nomine Authoris, nar-
ravit compluribus ea quæ audiverat de con-

juratione Catilinæ, eo modo quo audiverat.

(4) Invidia atque superbia postposita
fuerunt.

(5) Quod factum turbaverat primo con-
juratos.

(6) Qui postea primus bellum intulit.

NOTÆ.

(a) Ciceronis.) Hoc est, quæ in eum exas-
sit.

(b) Minari.) Dicebat se eam gladio in-
terfecturum.

(c) Novus.) Ille novus homo dicebatur,
eujus Majores amplissimis usi non essent ho-
noribus: qui primus virtute sua Majoribus
prælucebat.

(d) Comitiis.) Comitia, conventus erant
Populi ad creandos Magistratus, leges feren-
das, &c.

(e) Fæulas.) Fæsulæ, urbs Tusciæ ver-
sus Apenninum, juxta Florentiam.

(f) Conflaverant.) Id est, quæ se alieno
ere obstrinxerant. Gall. Qui s' étoient en-
détées.

per eas se Catilina credebatur posse (1) servitia urbana sollicitare, urbem
 25 (a) incendere, viros earum, vel adungere sibi, vel interficere : sed in
 his erat Sempronia, quæ multa sæpe virilis audaciæ facinora commiserat :
 hæc mulier genere atque forma, præterea viro atque liberis satis fortu-
 nata fuit : litteris Græcis & Latinis docta ; psallere ; saltare elegantius,
 quam necesse est probæ : multa alia, quæ instrumenta luxuriæ sunt, sed
 ei cariora semper omnia, quam decus, atque pudicitia fuit : pecuniæ,
 an famæ minus parceret, haud facile discerneres ; lubidine sic accensa,
 ut sæpius peteret viros, quam peteretur. Sed ea sæpe antehac (b) fidem
 prodiderat, (2) creditum abjuraverat, cædis conscia fuerat, luxuria atque
 inopia præceps abierat : verum ingenium ejus haud absurdum : posse ver-
 sus facere : (c) jocum movere : sermone uti, vel (d) modesto, vel (e) molli,
 26 vel (f) procaci : prorsus multæ (g) facetiæ, multusque lepos inerat. His rebus
 comparatis, Catilina nihilominus in proximum annum consulatum pete-
 bat ; sperans, si designatus foret, facile se ex voluntate Antonio usu-
 rum : neque interea quietus erat, sed omnibus modis insidias parabat Ci-
 ceroni : neque illi tamen ad cavendum dolus, aut astutiæ deerant : nam-
 que a principio consulatus sui, multa per Fulviam pollicendo, effecerat,
 ut Q. Curius, de quo paulo ante memoravi, consilia Catilinæ sibi pro-
 deret : ad hoc, collegam suum Antonium (h) pactione provinciæ perpule-
 rat, ne contra remp. sentiret : circum se præsidia amicorum, atque clien-
 tium occulte habebat. Postquam dies comitiorum venit ; & Catilinæ
 neque petitio, neque insidiæ, quas consuli fecerat, prospere cessere ;
 constituit bellum facere, & extrema omnia experiri ; quoniam, quæ
 27 occulte tentaverat, aspera, scædaque evenerant. Igitur C. Mallium Fæ-
 sulas, atque in eam partem (i) Etruriæ, Septimium quemdam (k) Camertem
 in

INTERPRETATIO.

(1) Credebatur se posse per eas multitu-
 dinem servorum urbanorum ad defectionem

impellere.

(2) Pejerando, rem creditam negaverat.

NOTÆ.

(a) Incendere.) Ut scilicet, per tumultum
 facilius esset quos vellent, interficere.

(b) Fidem prodiderat.) Id est, promissis
 cum sacramento, non steterat ; perfidam se
 præbuerat.

(c) Jocum.) Gall. Elle entendoit la rail-
 lerie.

(d) Modesto.) Gall. Le sérieux.

(e) Molli.) Le galant.

(f) Procaci.) Le langage qui est trop li-
 bre ; qui n'est bon qu'à des effrontées.

(g) Facetiæ.) Id est, urbanitas, & gra-

tia, decus & exulta elegantia. Forte non
 male vertas Gallice, Enjouement.

(h) Pactione.) Ciceroni Macedonia cum
 obtingeret, quæ optima erat Provincia ex
 commercio & mercibus Orientis, eam ille
 Antonio concessit, ut obsequio ipsum miti-
 garet, atque impediret ne contra Rempubli-
 cam machinaretur.

(i) Etruriæ.) Italiæ regio non longe a
 Latio, ad occasum. Hodie Toscane.

(k) Camertem.) Ex oppido Umbria Ca-
 merta, aut Camerino oriundum.

in (a) agrum Picenum, C. Julium in (b) Apuliam dimisit, præterea alium alio, quem ubique opportunum sibi fore credebat: interea Romæ multa simul moliri: consuli insidias tendere: parare incendia: opportuna loca armatis hominibus obsidere: ipse cum (1) telo esse, item alios jubere, hortari, uti semper intenti, paratique essent: dies, noctesque festinare: vigilare, neque (c) insomniis, neque labore fatigari: postremo, ubi multa agitati nihil procedit, rursus (d) intempesta nocte conjurationis principes convocat per M. Porcium Læcam: ibique multa de ignavia eorum questus, docet se præmisisse Mallium ad eam multitudinem, quam ad capiunda arma paraverat; item alios in alia loca opportuna, qui initium belli facerent; seque ad exercitum proficisci cupere, si prius Ciceronem oppressisset: eum suis consiliis multum officere. Igitur, perterritis ac dubitantibus cæteris, C. Cornelius, eques Romanus, operam suam pollicitus, & cum eo L. Vargunteius Senator, constituere (2) ea nocte paullo post, cum armatis hominibus, sicuti salutatum, introire ad Ciceronem, & de improvviso domi suæ imparatum confodere. Curius, ubi intelligit, quantum periculum consuli impendeat, propere per Fulviam Ciceroni dolum, qui parabatur, enunciat: ita illi (e) janua prohibiti, tantum facinus frustra susceperant. Interea Mallius in Etruria plebem sollicitare, egestate simul, ac (f) dolore injuriæ, novarum rerum cupidam: quod Sullæ dominatione, agros, bonaque omnia amiserat; præterea, latrones cujusque generis, quorum in ea regione magna copia erat, nonnullos ex Sullanis (g) colonis, quibus lubido atque luxuria ex magnis rapinis nihil reliqui fecerant. Ea cum Ciceroni nunciarentur; (h) ancipiti malo permotus, quod neque urbem ab insidiis privato consilio longius tueri poterat, neque exercitus Mallii quantus, aut quo consilio foret, (i) satis compertum ha-

I N T E R P R E T A T I O.

(1) Ipse cum gladio in publicum prodibat.

(2) Constituerunt introire ad Ciceronem

ea nocte, paulo post, sicuti salutatum fuissent.

N O T Æ.

(a) Agrum Picenum.) In media propemodum Italia, ad mare Adriaticum: hodie, *La marche d'Ancone*.

(b) Apuliam.) Ad mare Adriaticum jacer, in Italiæ ora extrema fere quæ vergit ad Orientem.

(c) Insomniis.) Insomnia est, cum quis dormire non potest.

(d) Intempesta.) Circa mediam noctem, cum tempus non est amplius operandi; Con-
tincio, Concubio.

(e) Janua.) Ciceronis scilicet.

(f) Dolore.) Quod sibi a Sylla bona ere-

pta fuissent.

(g) Colonis.) Syllæ milites erant, quibus Hetruscorum agros diviserat, quod ii Marii partes sequuti essent.

(h) Ancipiti.) Id est, quod ex utraque parte imminabat.

(i) Satis.) Ex toto hoc negotio maximum certe erat periculum. Cum enim in senatu ipso plurimi essent, lique maxime potentes, qui Conjurationi faverent, invidiosum erat homines accusare tanto favore subnixos, nisi pariter coarguerentur. Deinde ipsis Reipublicæ consilia manifestabantur.

habebat, rem ad senatum (a) refert, jam antea vulgi rumoribus exagitaram. Itaque, quod plerumque in atroci negotio solet, senatus decrevit, (b) darent operam consules, ne quid respub. detrimenti caperet: ea potestas per senatum, more Romano, magistratui maxuma permittitur, exercitum parare, bellum gerere, coercere omnibus modis socios, atque cives, domi, militiæque imperium, atque iudicium summum habere: aliter, sine populi jussu, nullius earum rerum consuli jus est. Post paucos dies L. Senius senator in senatu literas recitavit, quas Fæsulis allatas sibi dicebat; in quibus scriptum erat, C. Mallium arma cepisse cum magna multitudo ante diem vi. Kal. Nov. Simul, (c) id quod in tali re solet, alii portenta atque prodigia nunciabant: alii, conventus fieri, arma portari, (d) Capuæ, atque in Apulia (e) servile bellum moveri. Igitur (f) senati decreto, Q. (g) Marcius Rex Fæsulas; Q. (h) Metellus Creticus in Apuliam, circumque ea loca missi: hi utrique (i) ad urbem imperatores erant impediti, ne triumpharent, calumnia paucorum, quibus omnia honesta, atque inhonesta vendere mos erat: sed Prætores Q. Pompeius Rufus Capuam, Q. (k) Metellus Celer in agrum Picenum: hisque (l) permissum, uti pro tempore, atque periculo exercitum compararent: ad hoc, si quis indicasset de conjuratione, quæ contra remp. facta erat, præmium, servo libertatem & (m) H.S.C.; libero impunitatem ejus rei, & H. SCC. itemque de-

N O T Æ.

(a) Refert.) *Reserre, est rem agitandam in Senatu proponere.*

(b) Darent operam.) His verbis solemnibus, summum Imperium, & quasi Dictatorium Consulibus deferebatur.

(c) Id quod.) Parenthesis est. Gall. *Comme c'est la coutume en de pareilles rencontres.*

(d) Capuæ.) Urbs fuit Campaniæ nobilissima, mari Tyrrheno adjacens: cujus illecebris & amœnitate usque adeo captus Annibal; ut ipsius domitrix dicta fuerit.

(e) Servile.) Id est, quod per servos gereretur. Gall. *Qu'on tâchoit d'y faire soulever les esclaves.*

(f) Senati.) Pro *Senatus*: ita olim

(g) Marcius.) Marciorum familia ab Anco Marcio quarto Romanorum rege deducitur. Hic Consul fuit cum L. Metello, quo mortuo, & eo qui in ejus locum suffectus erat, solus Marcius Consulatum gessit.

(h) Metellus.) Cognomen habuit a devicta Creta post Consulatum.

(i) Ad urbem.) Quia ante triumphum

urbem intrare non erat licitum.

(k) Metellus Celer.) Hic beneficio Ciceronis, Galliam ipsi destinatam, sed in concione depositam, administravit: Consul fuit postea cum Afranio.

(l) Permissum.) Imo & imperatum.

(m) H.S.) Sestertium denotat hæc figura, cujus si accuratiorem cognitionem habere voles, opus erit adire eos qui de ære tractant, Budæum, puta, Hottomannum, aliosque: neque enim quæcumque ab aliis bene scripta sunt opus est huc transcribere. Interim, ne omnino vacuus discedas, quantum satis erit, dicemus ad hujus loci intelligentiam. Sestertius, uti quidem plurimis ex locis colligere videor, nummus fuit primo æreus, valore duorum assium cum semisse, qui postea ex argento conflatus quinque æstimatus fuit: atque utrumque si ad monetæ nostræ Gallicæ rationem exigas, prior decem Turonensibus denariolis, paulo pluris; vel secundum alios quatuordecim; posterior duplo valebit. Verum difficultas in eo non est, cum ubique prostent Tabulæ pro

decrevere, uti (a) familiæ gladiatoria Capuam, & in cætera municipia distribuerentur pro cuiusque (b) opibus; Romæ per totam urbem vigiliæ haberentur, eisque (c) minores magistratus præessent. Quibus rebus permota civitas, atque immutata facies urbis erat: ex summa lætitia, atque (d) lascivia, quæ diuturna quies pepererat, repente omnis tristitia invasit: festinare, trepidare, neque loco, neque homini cuiquam satis credere: neque bellum gerere, neque pacem habere: suo quisque metu pericula metiri: ad hoc, mulieres, quibus (1) pro reip. magnitudine belli timor insolitus inceserat, afflictere sese; manus supplices ad cælum tendere; miserari parvos liberos; rogare; omnia pavere; superbia atque deliciis omissis, sibi patriæque diffidere. At Catilinæ crudelis animus eadem illa mo-

INTERPRETATIO.

(1) Propterea Reipublicæ magnitudinem.

NOTÆ.

pro monetarum æstimatione. Numerandi ratio hac in parte obscuritatem attulit, quam tamen ex pauculis sequentibus lineis intelliges. Quando numerus intra mille continetur, nulla est prorsus difficultas; rotunde & absque ulla præcisione Romani, sicut & alii, numerantur: sed numerus quando mille nummos seu sestertios excedit, sæpe truncatus est; ita ut mille pro singulis sint intelligendi. Cum summa eo quo dixi modo amplius quam mille complectebatur, tum per Genitivum pluralem *Sestertiūm* illam exprimebant; adeo ut *Sestertiūm*, & mille sestertii sint res una & eadem. Unde factum, ut Poetæ, ex Genitivo illo plurali, nomen genere neutro effecerint, quo tamen nisi in numero plurali non utuntur; atque ita illis singula sestertia pro mille veniunt sestertiis illis parvis a masculino sestertius, quo solo Oratores utuntur. Si vero summa esset minimum decies centenorum millium, tum adverbis decies, vices, centies, &c. utebantur, quæ adverbia centena millia faciebant, quamvis ea non exprimerentur. Jam res satis clara est, interim nodus unus restat explanandus; sciendum enim, an hoc Sallustii loco centum sestertii, an centum sestertiūm seu sestertiorum intelligantur. Hic vero opus est conjectura & iudicio. Dico itaque, primo, ab aliis prolixè probatum esse hanc figuram H.S. pro minoribus sestertiis, in ma-

sculino genere, positam esse, quatenus nullus numerus, nisi qui expressus est intelligitur; deinde venire etiam eandem figuram pro *sestertiūm*, vel *sestertia* Poetarum. Hoc posito, nihil facilius est quam videre, ineptum fore si Senatus, in re quæ salutem publicam respiciebat, centum sestertios, vilissimam pecuniam, decrevisset. Ergo figura hæc H.S. C. centum, hoc in loco, facit *Sestertiūm*, vel, si cum Poetis loqui ames, *Centum sestertia*, id est, centena millia nummorum, seu sestertiorum: quæ ad nostram monetam, si per summam integram & solidam referas; quingentos efficient aureos dupliones; *Cinq cens pistoles*.

(a) *Familiæ*.) Qui gladiatores apud unum lanistam sese exercebant, discebant, aut serviebant, ii familia dicebantur.

(b) *Opibus*.) Sæpe gladiatores a privatis emti, ad tumultum & cædem: ipsi aliquando bella & quidem gravia excitaverunt: adeoque minime mirum si suspecti essent; ex urbe deducerentur; atque pro ratione virium, in municipia distribuerentur.

(c) *Minores*.) Quæstores, puta, Aediles minores, Triumviri capitales, &c.

(d) *Lascivia*.) Non hic posita pro incontinentia seu obscena libidine; sed tantum pro ludibunda, exultante, & profusa lætitia.

movebat, tametsi præsidia parabantur, & ipse lege (a) Plautia interroga-
tus erat ab L. (b) Paulo : postremo, dissimulandi causa, & quasi, sui
expurgandi, sicuti (c) jurgio lacessitus foret, in senatum venit. Tum M.
Tullius consul, sive (d) præsentiā ejus timens, sive ira commotus, ora-
tionem habuit luculentam atque utilem reipubl. quam postea scriptam
edidit. Sed ubi ille assedit, Catilina, ut erat paratus ad dissimulanda
omnia, demisso vultu, voce supplici, postulare a patribus, ne quid
de se temere crederent : (1) ea familia ortum, ita ab adolescentia vitam
instituisse, ut omnia (e) bona in spe haberet : ne existimarent, sibi pa-
tricio homini, cujus ipsius, atque majorum plurima beneficia in plebem
R. essent, perdita republ. opus esse ; cum eam (f) servaret M. Tullius,
(g) inquilinus civis urbis Romæ : ad hoc, maledicta alia cum adderet ;
obstrepere omnes ; hostem, atque parricidam vocare : tum ille furibun-
dus : *Quoniam quidem circumventus, inquit, ab inimicis præcep-*
32 agor, incendium (h) meum ruina exstinguam. Dein se ex curia domum
proripuit : ibi multa secum ipse volvens, quod neque insidiæ consuli
procedebant, & ab incendio intelligebat urbem vigiliis munitam, optu-
mum factu credens exercitum augere, ac prius, quam legiones scribe-
rentur, multa ante capere, quæ bello usui forent, nocte intempesta
cum paucis in Malliana castra profectus est : sed Cethego, atque Lentu-
lo, cæterisque, quorum cognoverat promptam audaciam, mandat,
qui-

INTERPRETATIO.

(1) Pergit dicere, se esse ortum ea fa-
milia, ita instituisse vitam ab adoles-

centia ut non, nisi bonam spem, de se
præberet.

NOTÆ.

(a) *Plautia.*) Eam tulit Plautius Tribu-
nus plebis, adjuvantibus Catulo & Lepido,
anno ante conjurationem Catilinæ 15. ut
quereretur in eos qui quovis modo Senatui,
Magistratibus, imo & privatis hominibus,
insidias aut vim fecissent.

(b) *Paulo.*) Is postea Consul fuit.

(c) *Jurgio.*) Comme si on lui út fait u-
ne querelle mal à-propos.

(d) *Præsentiā.*) Timebat ne forte, cum
Catilina ausus esset in Senatum venire, mi-
nus crederent Senatores quæ ipse de Conju-
ratione indicaverat.

(e) *Bona in spe.*) Qu' on ne pouvoit a-
voir que des esperances avantageuses de lui.

(f) *Servaret.*) Id est, servare studeret,
aut servandam simularet : Neque vero Ca-
C. Sallustii.

tilinæ mens est dicere, servata opus esse Re-
publica, aut se ejus ruinam quæsisse.

(g) *Inquilinus.*) Peregrinus, Arpino o-
riundus.

(h) *Metum.*) Id est, quod in me excita-
tum est. Metaphora sumta ab incendiis,
quæ, ut ne in dissita ædificia grassentur,
ruina intermediorum, impediti solent. In-
tendit Catilina se pestem Reipublicæ, aut
saltem inimicis importaturum, potius quam
perituum. Cæterum auctoritate Ciceronis
contendunt, non istud in Senatu a Catilina
dictum fuisse ; sed eum Catoni ante comitia
Consularia Judicium minitanti, respondisse
volunt, si quod esset in fortunas suas incen-
dium excitatum, id se non aqua, sed ruina
restincturum.

quibus rebus possent, opes factionis confirmant, insidias consuli maturent; eadem, incendia, aliaque belli facinora parent: sese prope diem cum magno exercitu ad urbem accessurum. Dum hæc Romæ geruntur, C. Mallius ex suo (1) numero legatos ad Q. Marcium regem mittit, cum mandatis huiusmodi:

DEOS, hominesque testamur, imperator, nos arma neque contra patriam cepisse, neque (2) quo periculum aliis faceremus, sed uti corpora nostra ab injuria tuta forent: qui miseri, egentes, violentia atque crudelitate fœneratorum, plerique patria, sed omnes fama, atque fortunis expertes sumus: neque cuiquam nostrum licuit, more majorum, (a) lege uti, neque, amisso patrimonio, (b) corpus liberum habere: tanta sævitia fœneratorum, atque pratoris fuit: sæpe majores vestrum miseriti plebis R. decretis suis inopia ejus (c) opitulati sunt: ac novissime, memoria vestra, propter magnitudinem æris alieni, volentibus omnibus bonis, argentum (d) ære solutum

INTERPRETATIO.

(1) Mallius mittit quosdam ex suis militibus legatos ad Q. Marcium regem.

(2) Neque ut alios in discrimen adduceremus.

NOTÆ.

(a) *Lege.*) Papiria, aut quavis alia, quæ civibus adversus fœneratores consuleret; ne illi in debitores sævirent, eos ligarent, aut alio modo vexarent.

(b) *Corpus liberum.*) Lex fuit duodecim tabularum atrocissima contra perfidiam debitorum, qua, non tantum illi vinciri, sed etiam in partes secari, ab iis quibus adjudicati essent, licitum erat. Illam eo fine paraverant; ut ne, perfidia debitorum, subsidium pecuniæ mutuatitiæ, quo communis hominum vita indiget, inopiæ temporariæ adimeretur. Quoniam vero sævitia ista poenæ non quita est contemni, quemquam dissectum esse antiquitus, Gellius testatur, se nec legisse, nec audivisse: hinc factum ut situ & senio, tum etiam legibus subsequentibus, de ista acerbitate detractum fuerit. Ligari corpus debitorum non pariter in desuetudinem abiit: nam, pro moribus & temporibus Reipublicæ, plebem hac de re conquestam esse, cum ex aliis locis, tum ex hac Mallii epistola omnino conspicimus.

(c) *Opitulati sunt.*) Fœnus cum pro libitu non semel auctum fuisset, aliquando et-

iam tribunitia rogatione diminutum est adeo, ut non tantum ex unciario, quod cautum fuerat duodecim tabulis, semunciarium, in singulos menses, factum sit, sed omnino lege L. Genutii Tribuni plebis sublatum.

(d) *Ære.*) Hic per æs nonnulli æs commune, seu ærarium intelligunt; atque arbitrantur ex publicis pecuniis expedita fuisse nomina hominum privatorum; quod ut firmant, aliquid simile ex Livio, multo ante tamen actum, proferunt. At certe, cum de ista nostra solutione nullum vestigium, quod quidem sciam, aut ab illis indicetur, uspiam appareat; non modo de re ipsa dubius hæreo, sed utut maxime vera esset, eam Mallii verbis significari non equidem arbitratu fuero. Potius est ut credam, hoc in loco, quamvis obscure, illud indicari tamen quod præstitit Valerius Flaccus in Marii locum sussectus, qui, ut refert Paterculus lib. 2. turpissimæ legis Author fuit, qua creditoribus quadrantem solvi jussit. Si enim verum est, uti quidem libentissime credo, quod alicubi testatur Lambinus in commen-

tum est : saepe ipsa plebes , aut dominandi studio permota , aut superbia magistratuum armata , (a) a patribus secessit : at nos non imperium , neque divitias petimus , quarum rerum causa , bella , atque certamina omnia inter mortalis sunt : sed libertatem , quam nemo (b) bonus , nisi cum anima simul , amittit . Te , atque senatum obtestamur , (c) consularis miseris civibus ; legis praesidium , quod iniquitas praetoris eripuit , restituatis , neve nobis eam necessitudinem imponatis , ut quaramus , quonam modo , maxime uli sanguinem nostrum , pereamus .

34 Ad haec , Q. Marcius respondit , si quid ab senatu petere vellent , ab armis discedant , Romam supplices proficiscantur : (1) ea misericordia atque mansuetudine senatum , populumque Romanum semper fuisse , ut nemo umquam ab eo frustra auxilium petiverit . At Catilina (d) ex itinere plerisque (e) consularibus , praeterea optumo cuique litteras mittit : se , falsis (2) criminibus circumventum , quoniam factioni inimicorum resistere nequiverit , fortunae cedere , (f) Massiliam in exilium proficisci ; non (3) quo sibi tanti sceleris conscius esset ; sed uti resp. quieta foret ; neve ex sua contentione seditio oriretur . Ab his longe diversas literas Q. Catulus in senatu recitavit ; quas sibi (g) nomine Catilinae redditae dicebat : earum (h) exemplum infra scriptum est .

L. Ca-

INTERPRETATIO.

(1) Dicit , Senatui & Populo Romano talem misericordiam atque mansuetudinem semper fuisse , ut , &c.

(2) Dicit se circumventum falsis cri-

minibus & accusationibus , cedere fortunae .

(3) Non ideo quod sibi conscius esset tanti sceleris .

NOTAE.

tariis ad Horatium , se sestertium vidisse argenteum V signatum , id est , ut ille exponit , valore quinque assium , nullus dubito quin ad illud respexerit Mallius , cum as qui aereus est , nequidem quartam partem faciat sestertii , qui argenteus fuit ; idque tam egregie ad ejus scopum pertineat . Atque ita tempora optime convenient ; & vere dixerit Mallius *memoria vestra* , cum antea viderimus superstites Syllanos milites , Valerium in Marii locum subrogatum , nec quemquam lateat Syllam & Marium coevos fuisse .

(a) *A patribus .*) A senatu & potentioribus ; quod quidem ter aut quater factum fuisse legimus , seu libertatem , seu pudicitiam , seu natalium dignitatem , seu honorum decora & insignia Populus vindicaverit ; ut loquitur Florus .

(b) *Bonus .*) Id est , cordatus .

(c) *Consularis .*) Id est , eorum rationem habeatis , ipsis prospiciatis , & ruinam avertatis .

(d) *Ex itinere .*) Postquam Roma discesserat ; ex locis ubi commorabatur .

(e) *Consularibus .*) Illis qui Consulatam gesserant ideo scripsit Catilina , quod major eorum in Senatu auctoritas esset , primique sententiam suam dicerent .

(f) *Massiliam .*) Urbs est Galliae Narbonensis maritima , quae & antiquissima ; a profugis ex Jonia Phocaensibus condita ; Hodie Marseille .

(g) *Nomine .*) Gall. *De la part .*

(h) *Exemplum .*) Gall. *La copie .* Atque ipsas Catilinae propria esse verba arbitror , cujus ut mens , ita stylus perplexus est .

L. Catilina Q. Catulo S. (a) Egregia tua fides, re cognita, (b) grata mihi, (c) magnis in meis periculis, (d) fiduciam commendationi (e) meae tribuit: (f) quamobrem defensionem in (g) consilio novo (h) non statui parare: satisfactionem ex nulla conscientia de culpa proponere decrevi: (i) quae mediis (k) fidiis licet vera mecum recognoscas. Injuriis, contumeliisque concitatus, quod, fructu laboris industriaeque meae privatus, (l) statum dignitatis non obtinebam, publicam miserorum causam pro mea consuetudine

NOTÆ.

(a) Egregia.) Id est, excellens, cuique vix similis reperitur.

(b) Grata.) Id est, jucunda; sed istud ita intelligendum est, ut grati animi testificationem involvat. Gall. diceremus, *Dont je vous suis obligé*.

(c) Magnis.) Catuli enim gratia fultus maxime, cum incesti cum Fabia virgine Vestali accusatus esset, iudicium effugit.

(d) Fiduciam.) Id est, facit ut confidam, tibi commendans meas fortunas.

(e) Meae.) Id est, qua ego fortunas meas tibi committo.

(f) Quamobrem.) Locum maxime difficilem nobis fecit mens Catilinæ scelerata & perturbata, cui insuper tenebras offuderunt variae eodem congestae commentationes. Quidam istud quamobrem ad præcedentia, alii ad sequentia referunt, idque totum diverse connectunt. Prolixus essem si omnia conarer excutere; adeoque id tantum proferam quod magis probatum fuerit. Castilioneus ita exponit, *Decrevi proponere satisfactionem ex nulla conscientia de culpa, quamobrem non statui parare defensionem in novo consilio. Id est, decrevi purgare me apud te, cum nullius mihi delicti conscius sim, cur Romæ causam non dixerim, meque defenderim ab inimicorum calumniis*. Agnosco equidem hanc expositionem non multum ab ipsis Authoris verbis recedere; at certe vereor ejus ut mentem satis assequatur. Itaque pauculis rem, ut videtur, expedio: *Ob eam rem, & quia tibi confidendum esse experientia didici, ego discessi, nec statui me defendere in Senatu denuo convocato, Non enim decrevi me expurgare, aut satisfactionem proponere, cum nullius culpæ sim mihi conscius: atque ita esse facile cognosces, si mecum statum & rationes meas velis perlustrare*. Pergit porro Catilina, atque sigillatim ostendere conatur, illud sibi minime vitio vertendum es-

se quod a Senatu maxime reprehendebatur. Dicit forte aliquis, me particulam negantem ex longinquo in meam explicationem retraxisse; aliquid etiam addidisse; quivis quidlibet objiciet. Unum omnibus respondeo, Quorsum iret, aut quid ageret, quem conscientia & lictores insectarentur, Catilinam nescivisse; adeoque opus esse gradus ipsius firmare, quodque minus exposuit, apertius declarare.

(g) Consilio.) Nonnulli, per consilium novum, ipsam Conjuratorem intelligunt, quam vocaverit novum consilium, cum antea omnia alia simulasset. Malim accipi de Senatu. Ita olim putabam, sed re accuratius pensiculata per *consilium novum*, illud præsertim esse intelligendum arbitror, quod de discessu, & bello Patriæ inferendo, tunc tantum vult videri iniisse Catilina; cum ante alia omnia simulasset.

(h) Non statui.) Imo contra libere fateari, quod & acriter persequar, quamquam id mihi crimini vertant, me scilicet, causam miserorum suscepisse.

(i) Quæ.) Me scilicet nullius culpæ esse conscius.

(k) Fidiis.) Arbitratur ex Festo doctissimus Vossius, *Me-dius-fidius* juramentum esse per Herculem Jovis filium; ita ut *dius* positum sit pro Græco *δῖος*, quod *Jovis* significat; & *fidius* pro *filius* mutato L, in D, more antiquo; *Me* vero pro Græco *μὲν*, quod est adverbium jurandi. Confirmat eam sententiam ex Varrone & Tertulliano, qui *Dium-fidium*; Græcis Herculem esse dicunt. Alii alia, quibus non assentior.

(l) Statum.) Id est, ex eo gradu dignitatis, ad quem mea virtute assurrexeram, dejiciebar. Equidem, cum ille tanta familia, & tantis animis esset, post Præturam, non abs re, si bonus fuisset, ad Consulatum aspirasset.

dine suscepti: non, quin (a) *as alienum* (b) *meis nominibus ex possessionibus solvere possem: cum & (c) aliis nominibus liberalitas Aureliæ Orestillæ, suis, filiæque copiis persolveret: sed, quod non dignos homines honore honestatos videbam, meque falsa suspitione (d) alienatum esse sentiebam: (e) hoc nomine satis honestas pro meo (f) casu spes reliquæ dignitatis conservanda sum secutus. Plura cum scribere vellem, nunciatum est mihi vim parari: nunc Orestillam tibi commendo, tuæque fidei trado: eam ab injuria defendas, per liberos tuos rogatus. Haveto.*

36 Sed ipse, paucos dies commoratus apud C. Flaminium in agro (g) Reatino, dum vicinitatem antea sollicitatam armis exornat, cum fascibus, atque aliis imperii insignibus in castra ad Mallium contendit. Hæc ubi Romæ comperta sunt, senatus Catilinam, & Mallium hostes judicat, cæteræ multitudini diem statuit, ante quam liceret (i) sine fraude ab armis discedere, (h) præter rerum (i) capitalium condemnatis: præterea, decernit, uti consules (k) delectum habeant, Antonius cum exercitu Catilinam persequi maturet, Cicero urbi præsidio sit. Ea tempestate mihi imperium populi R. multo maxime (l) miserabile visum est: cui cum ad occasum ab ortu solis (m) omnia domita armis parerent, domi otium, atque divitiæ, quæ (n) prima mortales putant, affluerent: fuere tamen cives, qui seque, remque publicam obstinatis animis perditum irent:

INTERPRETATIO.

(i) Præscribit diem cæteræ multitudini, ante quam liceret impune discedere ab armis.

NOTÆ.

(a) *Æs alienum.*) Pecuniam mutuo sumtam. Hinc vero satis constat arma movendi unum & eundem Conjuratis fuisse prætextum; violentiam nempe sceneratorum.

(b) *Meis nominibus.*) *En mon nom; sous mon propre seing.*

(c) *Aliis nominibus.*) Intelligo de pecunia sumta a Catilina, prædibus & sponsoribus amicis; illud enim ab ipso factum fuisse supra vidimus: atque ita sumendum esse non difficile esset ostendere, si tanti haberetur.

(d) *Alienatum.*) *Rejetum.* Gall. *Disgracié, Rendu suspect.*

(e) *Hoc nomine.*) Id est, *Ea causa; præsertim vero quod me suspitione falsa alienatum sentio, postquam Cicero atroci criminatione innocentiam meam ad Senatum divinxit.*

(f) *Pro meo casu.*) Id est, *pro eo statu in quo ego sum.* Gall. *Vu l'état où je me trouve.*

(g) *Reatino.*) Reate urbs fuit in Sabinis, Roma prorsus ad Septentrionem. *Rieti* vocatur in novis tabulis Geographicis.

(h) *Præter.*) Adverbium est. Gall. *Excepté.*

(i) *Capitalium.*) Id est, *rerum aut criminum, quæ capitis pœnam arcessunt, vel morte multantur.*

(k) *Delectum.*) Id est, *milites deligerent & ad militiam conscriberent.* Gall. *Qu'ils levassent des troupes.*

(l) *Miserabile.*) Id est, *miseratione dignum.* Gall. non dicas *miserable*, sed, *digne de compassion.*

(m) *Omnia.*) Hyperbole est, eo, quo volunt Authores, sensu intelligenda; ut, scilicet, quascumque terras Romani cognoscerent, ex ipsorum subirent aut venerarentur imperium.

(n) *Prima.*) Id est, *præcipua & excellentissima.*

irent : namque (a) duobus senati decretis , ex tanta multitudine , neque præmio inductus conjurationem patefecerat , neque ex castris Catilinæ quisquam omnium discesserat : tanta vis morbi , atque uti tabes plerosque civium animos invaserat : neque solum illis (b) aliena mens erat , qui conscii conjurationis fuerant , sed omnino cuncta plebes , novarum rerum studio , Catilinæ incepta probabat : id adeo more suo videbatur facere : nam semper in civitate , quibus opes nullæ sunt , (c) bonis invident , malos extollunt ; vetera odere , nova exoptant ; odio suarum rerum mutari omnia student ; (d) turba , atque seditionibus (e) sine cura aluntur : quoniam egestas facile habetur sine damno . Sed urbana plebes ea vero (f) præceps ierat multis de causis . Primum omnium , qui ubique probro , atque petulantia maxime præstabant ; item alii , (g) per dedecora , patrimoniis amissis ; postremo omnes , quos flagitium , aut facinus domo expulerat , hi Romam , sicuti in (h) sentinam , confluxerant : dein multi , memores Sullanæ victoriæ , quod ex (i) gregariis militibus alios senatores videbant , alios ita divites , ut regio victu , atque cultu ætatem agerent , sibi quisque , si in armis foret , ex victoria talia sperabat : præterea juvenus , quæ in agris (j) manuum mercede inopiam toleraverat , (k) privatis atque (l) publicis largitionibus excita , urbanum otium (m) ingrato labori prætulera : eos , atque alios (n) omnis malum publicum alebat : quo minus mirandum est , homines egentis , malis moribus , maxuma spe , rei-

INTERPRETATIO .

(1) *Aluntur sine cura inter turbas & seditiones.*

(2) *Quæ toleraverat inopiam fructu laboris sui.*

NOTÆ.

(a) *Duobus.*) Prius vidimus , ubi agitur de sestertiis , posterius vero , ubi dies statuitur ante quam sine fraude liceret ab armis discedere .

(b) *Aliena.*) *Aversa a bono Reipublicæ ; Alienata.*

(c) *Bonis.*) *Iis qui in Republica potentes sunt & florentes.*

(d) *Sine cura.*) Rerum suarum scilicet , quia nihil possident : deinde etiam de iis minus solliciti quæ in usum quotidianum requiruntur ; cum hinc inde quælibet , per turbam , rapiant .

(e) *Præceps.*) *Cæco impetu ad Catilinam defecerat , & ipsius inceptis favebat.*

(f) *Per dedecora.*) Id est , *flagitiose.* Jam sæpius vidimus Sallustium adverbis non ita libenter uti , sed ea per præpositionem

& substantivum exprimere solitum esse .

(g) *Sentinam.*) Proprie est *sentina* pars navis infima , in quam sordes omnes defluunt . Hic metaphorice sumitur pro improborum receptaculo .

(h) *Gregariis.*) Id est , *infimis* , quorum laus nulla est .

(i) *Privatis.*) *Quæ a privatis hominibus fiebant , ut Populi gratiam aucuparentur , & ejus suffragia demererentur.*

(k) *Publicis.*) Frumenta enim in populum publice distribuebantur : deinde donationes publice in ludis a quibusdam Magistratibus fiebant .

(l) *Ingrato.*) Id est , *ex quo quantum illi vellent non capiebant.*

(m) *Omnis.*) Ejusdem generis , supple quos appellare nihil attinet .

reipubl. juxta ac sibi (a) consu'uisse : præterea quorum, victoria Sullæ, parentes proscripti, bona erepta, jus libertatis (b) imminutum erat, haud sane (c) alio animo belli eventum exspectabant : ad hoc, quicumque aliarum, atque senatus partium erant, conturbari rempublic. (d) quam minus valere ipsi, malebant : id adeo (e) malum (f) multos post annos in civitatem reverterat. Nam postquam Cn. Pompeio, & M. Crasso Coss. tribunitia potestas (g) restituta est ; homines adolescentes, (h) summam potestatem nacti, quibus ætas, animusque ferox erat, coepere, senatum criminando, plebem exagitare ; dein largiundo, atque pollicitando magis incendere ; ita ipsi clari, potentesque fieri : contra eos summa ope nitebatur pleraque nobilitas ; (i) senatus sub specie, pro sua magnitudine : namque uti paucis verum absolvam, (l) per illa tempora quicumque rempublic. agitavere, honestis (k) nominibus, alii, sicuti jura populi defenderent, pars, quo senatus auctoritas maxuma foret, bonum publicum simulant, pro sua quisque potentia certabant : neque illis modestia, neque modus contentionis erat : utrique victoriam crudeliter exercebant. Sed, postquam Cn. Pompeius ad bellum (l) maritimum, atque (m) Mithridaticum missus est ; plebis opes imminutæ ; paucorum potentia crevit : hi magistratus, provincias, aliaque omnia tenere : ipsi (n) innoxii, florentes, sine

INTERPRETATIO.

(l) *Quicumque turbaverunt Rempublicam illis temporibus, eam turbaverunt honesto prætextu.*

NOTÆ.

(a) *Consu'uisse.*) Id est, non majorem Reipublicæ, quam suarum rerum curam habuisse : Vel, Reipublicæ commodum suumque idem fecisse. Gall. *Ne prenoient pas d'autres mesures pour la République que pour eux. Confondoient l'intérêt du public avec le leur.*

(b) *Imminutum.*) Sylla enim Proscriptorum liberis jus petendorum honorum eripuit.

(c) *Alio.*) Id est, adepta victoria se quoque quosvis spoliaturus sperabant.

(d) *Quam minus.*) Que de perdre la moindre chose de leur crédit.

(e) *Malum.*) Dissensiones intellige, quæ Senatui cum populo intercedebant.

(f) *Multos.*) Tribunitiam potestatem Sylla, ante aliquot annos ita disjecerat, ut Tribunis solum & nudum jus intercedendi reliquisset.

(g) *Restituta.*) Ab ipso Pompeio, ut Populi gratiam promereretur ; cujus facti mox ipsum poenituit.

(h) *Summam.*) A prima institutione summa non fuit, quamvis Sacro sancta-dicta potestas Tribunitia : verum eo usque progressa, & limites transgressa est, ut convocare Senatum, dimittere ab aliis convocatum, Tribuni aliquando ausi sint.

(i) *Senatus.*) Id est, cum pro Senatus dignitate se certare simularent, pro sua quisque gloria nitebantur.

(k) *Nominibus.*) Sic solent homines ; vel, quod mali faciunt occultum habent ; vel, palam si audent, virtutis specie & nomine obtrudunt : adeoque per fraudem pleraque conantur & exequuntur.

(l) *Maritimum.*) Adversus Cilices, qui etiam a Mithridate sustentabantur. Hoc bellum Piraticum vocatur in Flori titulis.

(m) *Mithridaticum.*) Mithridates Rex fuit Ponti, in Asia, qui longum & grave bellum adversus Romanos sustentavit.

(n) *Innoxii.*) Passive, quibus nemo nocere audebat : nam *innoxius* active etiam dicitur pro eo qui nemini nocet.

sine metu atatem agere, cæterosque (a) judiciis terrere, (b) quo plebem in magistratu placidius tractarent. Sed ubi primum (c) dubiis rebus novandis spes oblata est, vetus (d) certamen animos eorum arrexit: quod si (e) primo prælio Catilina superior, aut æqua manu discessisset; profecto magna clades, atque calamitas rempubl. oppressisset; neque illis, qui victoriam adepti forent, diutius ea uti licuisset; quin defessis & exsanguiibus, (f) qui plus posset, imperium atque libertatem extorqueret. Fuere (g) tamen extra conjurationem complures, qui ad Catilinam initio profecti sunt: in his erat Fulvius, senatoris filius; quem retractum ex itinere parens necari (h) jussit: iisdem temporibus Romæ Lentulus, sicuti Catilina præceperat, quoscumque moribus, aut (i) fortuna novis rebus idoneos credebatur, aut per se, aut per alios sollicitabat; neque solum cives, sed cujuscumque modi genus hominum, quod modo usui bello foret. Igitur P. Umbreno cuidam negotium dat, uti legatos (k) Allobrogum (l) requirat; eosque, si possit, impellat ad societatem belli; existumans, (m) publice, privatimque ære alieno oppressos, præterea quod natura gens Gallica bellicosa esset, facile ad tale consilium adduci posse. Umbrenus, quod in Gallia negotiatus erat, plerisque principibus civitatum notus erat, atque eos noverat: itaque sine mora, ubi primum legatos in foro conspexit, percunctatus pauca de statu civitatis, & quasi dolens ejus (n) casum, requirere coepit, quem exitum tantis malis sperarent. Postquam illos

NOTÆ.

(a) *Judiciis.*) *Condemnationibus*, aut certe earum periculo.

(b) *Quo plebem.*) Locus obscurus. Sic intelligo. Pauci, qui omnia ad libitum inflectebant, Tribunos præsertim, judiciis & condemnationibus terrebant, ut ne illi plebem exagitarent, sed eam placidam & obsequentem efficerent.

(c) *Dubiis.*) *Seditionibus*, quibus Respublica in dubio & discrimine ponitur; quibusque pro imperio ita certatur, ut penes quos futurum sit, lateat.

(d) *Certamen.*) Quod Patritios inter & plebem per Tribunos intercedebat.

(e) *Primo.*) Cave hinc concludas sæpius cum Catilina prælium commissum esse: semel enim & in perpetuum armis cum ipso certatum est. Dicit tantum, maximum futurum periculum, si superior, aut æqua manu discessisset; quia videlicet plurimi ad ipsum confugissent.

(f) *Qui plus posset.*) Tertius aliquis ex Republica, Crassus forte, Pompeius, Cæsar. Nisi insuper tantam fuisse pestem Sal-

lustius arbitratus est, ut etiam per hanc conjurationem, exhausta Respublica nudum, regibus & exteris hostibus, latus porrigeret.

(g) *Tamen.*) Transitio est.

(h) *Jussit.*) Patria potestate, quæ antiquis temporibus maxima erat in filios; ut major esset quam in servos; tametsi postea de rigore tanto eo usque detractum est, ut, patres filios contumaces judici, qui fere ex eorum præscripto poenas infligeret, offerrent.

(i) *Fortuna.*) Adversa scilicet & durior.

(k) *Allobrogum.*) Populi erant lacus Lemanni accolæ & Rhodani. *Les Savoyards, les Dauphinois, & les Bressans.*

(l) *Requirat.*) Id est, quærat sedulo & ad belli societatem adducat. Gall. *Qu' il les cherchât soigneusement, & qu' il tâchât de les gagner.*

(m) *Publice.*) Propter tributa & vectigalia quæ Romanis victoribus persolvebant.

(n) *Casum.*) Quod ita scilicet, Magistratum avaritia opprimerentur. Gall. *Plaignant leur malheur.*

illos videt queri de avaritia magistratum, accusare senatum, quod in eo auxilii nihil esset; miseriis suis remedium mortem expectare: *At ego, inquit, vobis, si modo viri esse vultis, rationem ostendam, qua tanta mala ista effugiatis.* Hæc ubi dixit; Allobroges, in spem maxumam adducti, Umbrenum orare, uti sui miseretur: nihil tam asperum, neque tam difficile esse, quod non cupidissime facturi essent, dum ea res civitatem ære alieno liberaret. Ille eos in domum D. Bruti perducit; quod foro propinqua erat, neque aliena consilii, propter Semproniam: nam tum Brutus ab Roma aberat. Præterea Gabinium arcessit, quo major auctoritas sermoni inesset: eo præsentem conjurationem aperit; nominat socios, præterea multos cujusque generis ^(a) innoxios, quo legatis animus amplior esset: dein eos, pollicitos operam suam, domum dimittit. Sed Allobroges diu in incertum habuere, quidnam consilii caperent: in ^(b) altera parte erat æs alienum, studium belli, magna merces in spe victoriæ: at ^(c) in altera ^(d) majores opes, tuta consilia, pro incerta spe certa præmia. Hæc illis ^(e) volventibus, tandem vicit ^(f) fortuna reip. Itaque Q. Fabio Sangæ, cujus ^(g) patrocínio civitas plurimum utebatur, rem omnem, uti cognoverant, aperiant. Cicero, per Sangam consilio cognito, legatis præcipit, ut studium ^(h) conjurationis vehementer simulent; ⁽ⁱ⁾ cæteros adeant; bene polliceantur, dentque operam, ut eos ^(j) quam maxime manifestos habeant. Iisdem fere temporibus, in Gallia ^(k) citeriore, atque ulteriore, item in agro Piceno, ^(l) Bruttio, Apulia, ^(m) motus erat. Namque illi, quos ante Catilina ⁽ⁿ⁾ dimiserat, inconsulte, ac veluti per dementiam cuncta ^(o) simul agere: nocturnis consiliis, ar-

mo-

INTERPRETATIO.

(1) Cum hæc illi animo reputarent.

(2) Legatis præcipit ut maxime simu-

lent se ad conjurationem propensos esse.

NOTÆ.

(a) Innoxios.) Vivos bonos, qui conjurationis conscii non erant. Atque ideo eos nominabant conjurati, ut in validissimas partes confugere se Allobroges crederent.

(b) Altera.) Si nimirum, a conjuratorum partibus starent; credere enim erat se ære alieno, per eos victores, liberatum iri; &c.

(c) Altera.) Si Romanis fidem servarent.

(d) Majores opes.) In fide permanendum esse hæ rationes suadebant; Potentia maxima Reipublicæ, (neque enim plurimos videbant inter Conjuratos, qui multum valerent.) Tuta consilia; &c.

(e) Fortuna.) Urbis genius, qui Romæ publice colebatur.

C. Sallustii.

(f) Patrocínio.) Romæ habebant singulæ civitates suos Patronos, in quorum clientela essent; per quos etiam negotia sua curarent.

(g) Cæteros.) Conjuratos scil.

(h) Citeriore.) Ea est quæ Italiæ proxima; Ulterior quæ trans Alpes.

(i) Bruttio.) Calabria est inferior, in Italiæ extremo angulo Orientali, ad meridiem.

(k) Motus.) Bellicus scil. Des soulèvements.

(l) Dimiserat.) In diversas partes miserat, qui sibi socios adjungerent.

(m) Simul.) Prudentibus, contra, omnia divisa sunt temporibus.

E

morum, atque telorum portationibus, festinando, agitando omnia, plus timoris, quam periculi effecerant. Ex eo numero complures Q. Metellus Celer prætor, ex (a) S. C. causa cognita, in vincula conjece-
rat; item in citeriore Gallia C. Murena, qui ei provinciæ legatus præ-
erat. At Romæ Lentulus cum cæteris, qui principes conjurationis erant, ⁴³
paratis, uti videbatur, magnis copiis, constituerat, uti, cum Catilina
in agrum Fæsulanum cum exercitu venisset, L. Bestia tribunus pleb. con-
cione habita, quereretur de (b) actionibus Ciceronis, bellique gravissimi
(c) invidiam optumo consuli imponeret; eo signo, proxima nocte cætera
multitudo conjurationis suum quisque negotium exequeretur. Sed ea
(d) divisa hoc modo dicebantur: Statilius, & Gabinius uti, cum magna
manu, duodecim simul opportuna loca urbis incenderent; (i) quo, tumultu,
facilior aditus ad consulem, cæterosque, quibus insidiæ parabantur,
fieret: Cethegus Ciceronis januam obsideret, eumque vi aggrediretur;
alius autem alium: sed filii familiarum, quorum ex nobilitate maxuma
pars erat, parentes interficerent; simul, cæde, & incendio percussis
omnibus, ad Catilinam erumperent. Inter hæc parata, atque decreta,
Cethegus semper querebatur de ignavia sociorum: illos dubitando, &
dies (e) prolatando, magnas opportunitates corrumpere; facto, non con-
sulto, in tali periculo opus esse: seque, si pauci adjuvarent, languenti-
bus aliis, impetum in curiam facturum: natura ferox, vehemens, manu
promptus (f) erat: maximum bonum in celeritate putabat. (g) Sed Allobro- ⁴⁴
ges, ex præcepto Ciceronis, (h) per Gabinium, cæteros conveniunt: ab Len-
tulo, Cethego, Statilio, item Cassio postulant jusjurandum, quod (i) si-
gnatum ad civis perferant: aliter haud facile eos ad tantum negotium
impelli posse: cæteri nihil suspicantes (k) dant: Cassius semet (l) eo brevi
venturum pollicetur, ac paulo ante legatos ex urbe proficiscitur. Len-
tu-

I N T E R P R E T A T I O .

(1) *Ut per tumultum aditus esset facilior ad Consulem & reliquos quibus insidiæ parabantur.*

N O T Æ .

(a) *S. C.*) *Senatusconsulto*: Ita enim ma-
lim legere, quam, ut habent alii, *ex sociis*,
quod invecum ex compendiarie scriptionis ra-
tione. Si tamen retineas *ex sociis*, intelli-
ge quosdam ex illis nebulonibus, festinatio-
ne sua deprehensos, conjurationem & socios
manifestos fecisse.

(b) *Actionibus*.) *De querelis adversus*
Conjuratos in Senatu habitis. Gall. *Des pro-*
cédures.

(c) *Invidiam*.) Ita ut ille, querimoniis
suis, belli Auctor videretur.

(d) *Divisa*.) Id est, *Unusquisque sibi*

hoc aut illud exequendum receperat.

(e) *Prolatando*.) *En tirant de longue ;*
en differant.

(f) *Erat*.) Mallem hoc verbum abesset.

(g) *Sed*.) Transitio est.

(h) *Per Gabinium*.) Legatos ille ad con-
juratos introducebat.

(i) *Signatum*.) Signum seu sigillum ap-
posuerunt. *Signatum; Cacheté.*

(k) *Dant*.) Jusjurandum, scilicet, signo
confirmatum.

(l) *Eo*.) *Ad Allobroges*. Cautus hac in
parte fuit.

tulus cum his T. Vulturium quemdam (a) Crotoniensem mittit; ut Allobroges, prius quam domum pergerent, cum Catilina, data atque accepta fide (b) societatem confirmarent: ipse Vulturio litteras ad Catilinam dat: quarum (c) exemplum infra scriptum est:

Qui sim, ex eo, quem ad te misi, cognosces. Fac cogites, in quanta calamitate sis, & memineris, te virum esse: consideres, quid tuæ (d) rationes postulent; auxilium petas ab omnibus, etiam ab (e) infumis.

Ad hoc, (f) mandata verbis dat: cum ab senatu hostis judicatus sit, quo consilio (i) servitia repudiet: in urbe parata esse, quæ jusserit: ne cunctetur ipse propius accedere. His rebus ita actis, constituta nocte, qua proficiscerentur, Cicero, per legatos cuncta edoctus, L. Valerio Flacco, & C. Poptino prætoribus imperat, ut in ponte (g) Mulvio, per insidias, Allobrogum (h) comitatus deprehendant: rem omnem aperit, cuius gratia mittebantur: cætera, uti factum opus sit, (i) ita agant. Homines (k) militares, sine tumultu (l) præsidiis collocatis, sicuti præceptum erat, occulte pontem obsident. Postquam ad id loci legati cum Vulturio, venere, simul (m) utrimque clamor exortus est: Galli, cito cognito consilio, sine mora prætoribus se tradunt. Vulturius primo, cohortatus cæteros, gladio se a multitudine defendit; dein, ubi a legatis desertus est, multa prius de salute sua Poptinum obtestatus, quod ei notus erat, postremo timidus ac (n) vitæ diffidens, velut hostibus, sese præto-

ri-

INTERPRETATIO.

(i) Præterea verbis imperat, ut dicat Catilinæ, qua causa servos rejiciat, cum hostis a Senatu judicatus sit.

NOTÆ.

(a) Crotoniensem.) Duæ fuerunt urbes in Italia, Croton, aut Crotona, nominatæ, altera in extrema Calabria ad ortum, altera in Umbria.

(b) Societatem.) Fœdus conjunctionis.

(c) Exemplum.) Forte verba non sunt eadem, sed sensus. Ausam præbet dubitandi, quod paulo aliter hæc & similia a Cicerone referuntur, in Catilinam: illumque adeo, si penitus de hac conjunctione tibi comperitum esse cupis, adibis.

(d) Rationes.) Ex Cicerone vim vocis istius cognosces: ita vero illam reddit, *Cogita quem in locum sis progressus, & vide quid jam tibi sit necesse.* Gallice, *Les mesures que vous avez prises; l'état de vos affaires.*

(e) Infumis.) Servis.

(f) Mandata.) Quæ perferret ad Catilinam. Gall. *Il lui recommanda de lui dire de*

bouche.

(g) Mulvio.) Vocatur hodie *Ponte-molle*. Distant ab urbe duobus millibus passuum, plus minus.

(h) Comitatus.) Omnes eos qui Allobroges comitarentur.

(i) Ita agant.) Imperat ut pro re nata consilium capiant. *Qu'ils prissent leurs mesures selon qu'ils le jugeroient à propos.*

(k) Militares.) Eiusmodi expeditionibus assueti.

(l) Præsidiis.) In villas proximas bipartiti sunt, referente Cicerone, qui Vulturio insidias fecerunt; ut Tiberis inter eos, & pons interesset.

(m) Utrunque.) Scilicet statim cognovit Vulturius, dolos & insidias subesse.

(n) Vitæ diffidens.) Timens ne in loco interficeretur.

ribus dedit. Quibus rebus confectis, omnia propere per nuncios consuli⁴⁶ declarantur: at illum ingens cura atque lætitia simul occupavere: lætabatur intelligens conjuratione patefacta, civitatem periculis ereptam esse: porro autem anxius erat, in maximo scelere tantis civibus deprehensis, quid facto opus esset; (1) poenam illorum sibi (a) oneri, impunitatem perdundæ reipublicæ fore: igitur (b) confirmato animo, vocari ad sese jubet Lentulum, Cethegum, Statilium, Gabinium, itemque Ceparium (c) Tarracinensem; qui in Apuliam ad concitanda servitia proficisci parabat: cæteri sine mora veniunt. Ceparius, paulo ante domo egressus, cognito (d) indicio, ex urbe profugerat. Consul Lentulum, quod prætor erat, (2) ipse manu tenens, in senatum perducit; reliquos cum custodibus in ædem Concordiæ venire jubet: eo senatum advocat, magnaue frequentia ejus (e) ordinis Vulturium (f) cum legatis introducit; Flaccum prætorem scrinium cum litteris, quas a legatis acceperat, eodem adferre jubet. Vulturius interrogatus (g) de itinere, de litteris, postremo quid, (3) aut qua de (h) causa, consilii habuisset; primo fingere alia omnia, dissimulare de conjuratione; post, ubi (i) fide publica dicere jussus est, omnia, uti gesta erant, aperit: se paucis ante diebus a Gabinio, & Cepario socium ascitum: nihil amplius scire, quam legatos: tantummodo audire solitum ex Gabinio, P. Autronium, Ser. Sullam, L. Vargunteium, multos præterea in ea conjuratione esse: eadem Galli fatentur: at Lentulum dissimulantem (4) coarguunt, præter litteras, sermonibus, quos ille habere solitus erat, ex libris (k) Sibyllinis, regnum Romæ tribus

(a)

INTERPRETATIO.

(1) Cogitabat supplicium illorum futurum sibi oneri, impunitatem perdendæ Reipublicæ.

(2) Consul ipse tenens Lentulum manu, quia Prætor erat, eum deducit in Senatum.

(3) Vulturius interrogatus de itinere,

de litteris, postremo quid consilii habuisset, aut qua de causa illud cepisset, primo cœpit fingere alia omnia.

(4) At convincunt Lentulum dissimulantem, præter litteras, sermonibus, quos ille habere solitus erat.

NOTÆ.

(a) Oneri.) Quemadmodum fuit, nam ideo postea in exilium actus est.

(b) Confirmato.) Ad id corroborato, ut Conjurati punirentur.

(c) Tarracinensem.) Tarracina urbs est Volscorum maritima, ab urbe Roma ad ortum.

(d) Indicio.) Ayant découvert la trame : Ayant vu le vent de ce que l'on faisoit.

(e) Ordinis.) Senatorii, scilicet. Gall. L'assemblée étant fort complète.

(f) Cum legatis.) Allobrogum, scilicet. Cicero dicit non introductos fuisse eos una cum Vulturio.

(g) De itinere.) Quo iret, cur noctu :

monet enim Cicero sub vesperam missos fuisse qui eum cum cæteris deprehenderunt.

(h) Causa.) Quamobrem nefaria consilia contra Rempublicam cepisset.

(i) Fide publica.) Id est, impunitate promissa, si verum diceret.

(k) Sibyllinis.) Fuerunt Sibyllæ, virgines fatidicæ, quarum una, quæ Erythræ dicta est, ob origine, urbe, scilicet, Erythris in Jonia; & Cumana, ab habitatione urbis in Campania, quæ dicitur Cumæ, libros tres Tarquinio obtulit, quorum auctoritas tamquam divinitus missorum oraculorum, apud Romanos Sacro-sancta fuit.

(a) Corneliis portendi: Cinna, atque Sullam antea; se tertium esse, cui (b) fatum foret urbis potiri; præterea, ab (c) incenso Capitolio illum esse vigesimum annum, quem sæpe ex prodigiis (d) haruspices respondissent bello civili cruentum fore. Igitur, perlectis litteris, cum prius omnes signa sua cognovissent, senatus decernit, ut, (e) abdicato magistratu, Lentulus, itemque cæteri, in (f) liberis custodiis habeantur. Itaque Lentulus P. Lentulo Spintheri, qui tum (g) ædilis erat, Cethegus Q. Cornificio, Statilius C. Cæsari, Gabinius M. Crasso, Ceparius (nam is paulo ante ex fuga retractus erat) Cn. Terentio senatori traduntur. Interea plebes, conjuratione patefacta, quæ primo cupida rerum novarum nimis bello favebat, mutata mente, Catilinæ consilia exsecrari, Ciceronem ad cælum tollere; velut ex servitute erepta, gaudium atque (h) lætitiā agitabat. Namque alia belli facinora (i) prædæ magis, quam detrimento fore, incendium vero crudele, immoderatum, ac sibi maxime calamitosum putabat; quippe cui omnes copiæ in (i) usu quotidiano, & cultu corporis erant. Post eum diem quidam L. Tarquinius ad senatum adductus erat: quem, ad Catilinam proficiscentem, ex itinere retractum ajebant. Is, cum se diceret de conjuratione indicaturum, si fides publica data esset, jussus a consule, quæ sciret, edicere, eadem fere, quæ Vulturcius, de paratis incendiis, de cæde bonorum, de itinere hostium, senatum edocet: præterea, se missum a M. Crasso, (k) qui Catilinæ nunciaret, ne eum Lentulus, & Cethegus, alique ex conjuratione deprehensi tererent; eoque magis properaret ad urbem accedere, quo & (l) cæterorum animos reficeret, & illi facilius e periculo eriperentur. Sed, ubi Tarquinius Crassum nominavit, hominem nobilem, maximis divitiis, summa potentia; alii rem incredibilem rati; pars, tametsi verum existimabant,

INTERPRETATIO.

(1) Namque plebes putabat alia belli facinora fore magis prædæ quam detrimento.

NOTÆ.

(a) *Corneliis.* Id est, tribus hominibus, qui ex clarissima Corneliorum gente essent oriundi.

(b) *Fatum.* A qui la destinée promet-
soit l' Empire. Fati vero nomine indeclinabilis intelligitur series, & rerum concatenatio.

(c) *Incenso.* Primo; nam ter templum illud incendio eversum est.

(d) *Haruspices.* Illi erant qui ex inspe-
ctis harugis, sive hostiis, futura prædicebant.

(e) *Abdicato.* Ante tempus deposito.

(f) *Liberis.* Liberis custodiis detinetur
qui non in publicum carcerem detruditur,

sed cuiuspiam asservandus reus committitur.

(g) *Ædilis.* Magistratus erant Ædiles,
qui ædificia curabant, & ludos solemnes,
itemque annonam, ut liquet ex Cicerone.

(h) *Lætitiā.* Addit ad gaudium, quod
corporis gestu demonstratur.

(i) *Usu.* Id est, in iis rebus, quarum
usus erat quotidianus; quibusque carere non
poterant. Ideo plebi incendium crudele vi-
sum est.

(k) *Qui.* Pro ut. Optime.

(l) *Cæterorum.* Ut conjuratis, iis, sci-
licet, qui deprehensi non erant, animum
relevaret.

bant, tamen, quia in tali tempore tanta vis hominis magis leniunda, quam (1) exagitanda, videbatur, plerique Crasso ex negotiis privatis obnoxii, conclamant, indicem falsum esse; deque ea re postulant uti (2) referatur. Itaque, Cicerone (a) consulente, (b) frequens senatus decernit, Tarquinii indicium falsum videri, eumque in vinculis retinendum; neque amplius potestatem (c) faciundam; nisi de eo indicaret, cujus consilio tantam rem esse mentitus. Erant eo tempore, qui existumarent, indicium illud a P. Autronio machinatum: quo facilius, (3) appellato Crasso, (d) per societatem periculi reliquos illius potentia tegeret. Alii Tarquinium a Cicerone (e) immissum aiebant, ne Crassus, more suo, suscepto malorum patrocínio, remp. conturbaret. Ipsum Crassum ego postea prædicantem audiui, tantam illam contumeliam sibi ab Cicerone impositam. Sed iisdem temporibus Q. (f) Catulus, & C. (g) Piso neque gratia, neque 49 precibus, neque precio Ciceronem impellere quivere, uti per Allobroges, aut alium indicem C. (h) Cæsar falso nominaretur. Nam uterque cum illo gravis inimicitias exercebant; Piso, (i) oppugnatus in iudicio repetundarum propter cuiusdam (k) transpadani supplicium injustum; Catulus ex petitione (l) pontificatus odio incensus, quod, extrema ætate, maximis honoribus usus, ab (m) adolescentulo Cæsare (n) victus discesserat.

Res

INTERPRETATIO.

(1) Quia tanta potentia illius hominis videbatur magis mulcenda, quam irritanda.

(2) Postulant, ut de eo sermo habeatur denuo in Senatu.

(3) Ut, Crasso inter conjuratos recensito, potentia illius tegeret reliquos, cum ipse in idem periculum adductus esset.

NOTÆ.

(a) Consulente.) Præsidant, & recueillant les voix.

(b) Frequens.) Illud est quod supra dixit, magna frequentia ejus ordinis.

(c) Faciundam.) Ulterius, scilicet, loquendi in Senatu, aut quicquam de conjuratione dicendi.

(d) Per societatem.) Ut, cum ille, eodem supplicio multandus, potentia sua evaderet, cæteri, qui in eodem essent reatu, damnari non possent.

(e) Immissum.) Delegatum. Gall. Attribué, Aposte.

(f) Catulus.) Hic ille fuit, omnium confessione princeps Senatus; cui, cum bellum maritimum Pompeio committendum, dehortaretur, addidissetque, Si quid huic acciderit, quem in ejus locum substitueris? Succlamavit universa concio, Te Quinte Catule.

(g) Piso.) Hic est quem Cicero defendit: Consul fuit cum Glabrone; deinde Galliam

administravit, ubi transpadanum, de quo nunc agitur, morte affecit.

(h) Cæsar.) Julius est, primus Imperatorum.

(i) Oppugnatus.) Accusationem intentaverat Cæsar contra ipsum.

(k) Transpadani.) Padus Fluvius est in Italiæ parte suprema, quem Galliæ veteres accensebant. Transpadanus est qui trans Padum habitat, Romæ habita ratione.

(l) Pontificatus.) In maximo fuit honore apud Romanos Pontificum dignitas, præsertim vero Pontificis maximi, de qua nunc agitur.

(m) Adolescentulo.) Nato tamen 35. aut 36. annos, circiter. Ut vero te minus moveat hæc appellatio, a te velim observari, isthuc dictum esse cum comparatione ad ætatem Catuli, & quodammodo ex ipsius persona.

(n) Victus.) A Pontificatu exclusus.

Res autem (a) opportuna videbatur; quod is, (b) privatim egregia liberalitate, publice maximis muneribus, grandem pecuniam debebat. Sed ubi consulem ad tantum facinus impellere nequeunt, ipsi (c) singillatim circumeundo, atque ementiendo quæ se ex Vulturio, aut Allobrogibus audisse dicerent, magnam illi invidiam conflaverant; usque adeo, uti nonnulli equites R. qui, præsidii causa, cum telis erant circum adrem Concordiæ, seu periculi magnitudine, seu animi (d) mobilitate impulsus, quo studium suum in remp. clarius esset, egredienti ex senatu Cæsari gladio minitarentur. Dum hæc in senatu aguntur, & dum legatis Allobrogum, & T. Vulturio, (1) comprobato eorum indicio, præmia decernuntur: liberti, & pauci ex clientibus Lentuli, diversis (e) itineribus, opifices, atque servitia in vicis ad eum eripiendum sollicitabant: partim exquirebant (f) duces multitudinum, qui pretio rempub. vexare soliti erant. Cethegus autem per nuncios (g) familiam, atque libertos suos, lectos, & exercitatos in audaciam, orabat, uti grege facto, cum telis ad sese irrumperent. Consul, ubi ea parari cognovit, dispositis præsidiis, uti res atque tempus monebat, convocato senatu refert, quid de his fieri placeat, qui in custodiam traditi erant: sed eos paulo ante frequens senatus iudicaverat contra remp. fecisse: tum D. Junius Silanus, primus sententiam rogatus, quod eo tempore consul designatus erat, de his, qui in custodiis tenebantur, & præterea de L. Cassio, P. Furio, P. Umbreno, Q. Annio, si deprehensi forent, supplicium sumendum decreverat: isque postea permotus oratione C. Cæsaris, (h) pedibus in sententiam Ti. Neronis iturum se dixerat; quod de ea re, (i) præsidiis additis, referendum censuerat. Sed Cæsar, ubi ad eum ventum est, rogatus sententiam a consule, (k) hujusmodi verba locutus est.

O-

INTERPRETATIO.

(1) Indicio eorum pro vero recognito.

NOTÆ.

(a) Opportuna.) Id est, conjurasse Cæsarem facile erat creditu. Gall. La chose paroît plausible; vrai-semblable.

(b) Privatim.) Par une dépense magnifique dans sa maison.

(c) Singillatim.) Les uns d'un côté, les autres d'un autre.

(d) Mobilitate.) Legeveté de jeunes gens. Hos alicubi Cicero insigniter, & prope tanquam Catilinæ socios notat.

(e) Itineribus.) Id est, hic & illic omnibus modis conabantur quosvis ad Patrum eripiendum incitare.

(f) Duces multitudinum.) Illi sunt qui otiosis nebulonibus, quales plurimi sunt in magnis urbibus, imperant, quia ipsi ad o-

mnem nequitiam maxime sunt exercitati.

(g) Familiam.) Id est, omnes suos servos.

(h) Pedibus.) Quandoque hoc modo sententiam suam aperiebant: cum ex Senatoribus aliquis suam dixisset, quibus ea probabatur, illi in eundem locum cum ipso discedebant: atque ea ratio vocabatur, Per discessionem.

(i) Præsidiis.) Custodum numero circa eorum domos adaucto, quibus Lentulus & reliqui commissi fuerant: itemque urbe vigiliis bene firmata.

(k) Hujusmodi.) Neque enim iisdem omnino verbis Cæsar usus est; sed in hunc sensum orationem habuit.

Omnis homines, P. C. qui de rebus (a) dubiis consultant, ab odio, amicitia, ira, atque misericordia vacuos esse decet: haud facile animus verum providet, ubi illa efficiunt: neque quisquam omnium lubidini simul & (i) usui paruit: ubi intenderis ingenium, valet: si lubido possidet, (b) ea dominatur; animus nihil valet. Magna mihi copia est memorandi P. C. qui reges, aut qui populi, ira, aut misericordia impulsī, male consuluerint: sed ea malo dicere, quæ majores nostri contra lubidinem animi sui, recte atque ordine fecere. Bello Macedonico, quod cum rege (c) Perse gessimus, (d) Rhodiorum civitas, magna, atque magnifica, quæ populi R. opibus (e) creverat, infida, atque advorsa nobis fuit: sed postquam, bello (f) confecto, de Rhodiis consultum est, majores nostri, ne quis (g) divitiarum magis, quam injuriæ bellum inceptum diceret, impunitos eos dimisere: item bellis (h) Punicis omnibus, cum saepe Carthaginienses & in pace, & per inducias multa (i) nefanda facinora fecissent, numquam ipsi per occasionem talia fecere: magis, quod se dignum foret, quam quod in illos jure fieri posset, quærebant. Hoc item vobis providendum est, P. C. ne (k) plus valeat apud vos P. Lentuli, & cæterorum scelus, quam vestra dignitas; neu magis iræ vestræ, quam famæ, consulatis. Nam si digna pœna pro factis eorum reperitur, (l) novum consilium approbo: sin magnitudo sceleris omnium (m) ingenia exsuperat; (n) iis utendum censeo, quæ legibus comparata sunt. Plerique eorum, qui ante me sententias dixerunt, (o) composite atque magnifice casum

INTERPRETATIO.

(i) Neque quisquam omnium simul fecit ea quæ lubido, & ea quæ utilitas suasit.

NOTÆ.

(a) Dubiis.) Dêlicates & difficiles.

(b) Ea dominatur.) Istud opus esset oculis semper obversari.

(c) Perse.) Macedonum rex fuit ultimus Perses, seu Perseus, filius Philippi, a P. Æmilio in triumphum ductus.

(d) Rhodiorum.) Rhodus insula est maris Mediterranei, Soli olim sacra, ubi & ejus fuit Colossus. Sita est ad angulum minoris Asiæ Occidentalem.

(e) Creverat.) Rhodii Romanis auxilio, bello Syriaco, adversus Antiochum fuerant; quo devicto, illis quasdam civitates de ejus regno Pop. Romanus concessit.

(f) Confecto.) Rege Perse debellato.

(g) Divitiarum.) Causa supple. Ne quis crederet magis inceptum bellum desiderio divitiarum, quam ulciscendæ injuriæ.

(h) Punicis.) Adversus Carthaginienses,

qui & Pœni dicti sunt.

(i) Nefanda.) Cum verbi gratia, Cornelio Asinæ, Consuli & Legato, catenas iniecerunt.

(k) Plus valeat.) Id est, prospiciendum est, ne dum plus æquo in pœna Conjuratis pro merito infligenda, attenti eritis, minus quid vobis dignum sit, videatis.

(l) Novum.) Ut, scilicet, Conjurati, contra morem & leges, ea causa paratas, morte multentur.

(m) Ingenia.) Ita ut pœna non possit satis gravis excogitari.

(n) Iis.) Exilio, aut Carcere.

(o) Composite.) Istud invidiose dictum, Gall. diceremus, Ils ont fait paroître leur bel esprit à, &c. Ils nous ont fait de beaux discours touchant, &c.

sum reip. miserati sunt : quæ belli sævitia esset ; quæ victis acciderent , enumeravere ; rapi virgines , pueros ; divelli liberos a parentum complexu ; matres familiarum pati , quæ victoribus collibuisse ; fana , atque domos expoliari ; cædem , incendia fieri : postremo armis , cadaveribus , cruore , atque luctu omnia compleri . Sed , per deos immortalis , quo illa oratio pertinuit ? an , uti vos infestos conjurationi faceret ? (a) scilicet , quem res tanta , atque tam atrox non permovit , eum oratio accendet ! Non (b) ita est : neque cuiquam mortalium injuriæ suæ parvæ videntur : multi eas (c) gravius æquo habuere : sed (d) alia aliis licentia est , P. C. Qui (e) demissi in obscuro vitam agunt , si quid iracundia deliquere , pauci sciunt ; fama , atque fortuna eorum pares sunt : qui , magno imperio præditi , in excelso atatem agunt , eorum facta cuncti mortales novere . Ita (f) in maxuma fortuna minuma licentia est : neque (g) studere , neque odisse , sed minime irasci decet : quæ apud alios iracundia dicitur , ea in imperio superbia , atque crudelitas appellatur . Equidem ego sic existumo , P. C. omnis cruciatus minores , quam facinora illorum , esse : sed plerique mortales (h) postrema meminere ; & (i) in hominibus impiis , sceleris eorum obliti , de pœna (k) disserunt , si ea paulo severior fuerit . D. (l) Silanum , virum fortem atque strenuum , certe scio , quæ dixerit , (a)

N O T Æ .

(a) Scilicet .) Responsio est obliqua & amara , ut ostendat , non modo Senatores opus non esse Conjuratis infestos facere ; sed insuper inutilia esse quæcumque alii ea gratia dixissent .

(b) Ita est .) Interrogationi expressæ non respondet , An uti vos infestos conjurationi faceret ? Sed intellectæ , An quia non estis infesti Conjurati ? Operosa est hæc oratio , quia Cæsar , aperte , quæ sentiebat & optabat , proloqui minus audebat .

(c) Gravius .) Gall. Ont porté leurs ressentimens plus loin qu'il ne falloir .

(d) Alia .) Id est , non omnes , uno & eodem modo , ulcisci decet injurias .

(e) Demissi .) Homines ignobiles qui in turba latent .

(f) In maxuma .) Nihil magis verum & æquum est ; interim secus plane inter homines evenit . Nam ut quisque in sublimi positus est , ita plerumque se ille putat male faciendi licentiam adeptum esse .

(g) Studere .) Nota , pro favere .

(h) Postrema .) Pœnam scilicet , quæ impiis infligitur .

(i) In hominibus .) Hoc est , cum de iis agitur .

C. Sallustii .

(k) Disserunt .) In malam partem , scilicet , adversus eos qui nocentes pœnæ addixerunt .

(l) Silanum .) Nominis proximitas in memoriam revocat quæ ego vidi , imo & expertus sum , de istorum , quos nos bonos homines vocamus , mollitia , & animi imbecillitate . Non possis peiores alios rerum publicarum administrationi præficere ; quippe qui obvio cuique affectatæ suæ plerumque sanctitatis admiratori , non omnes modo vere bonos & strenuos spoliandos & lacerandos obijciunt , sed & se ipsos tandem , cum sua inepta lenitate , perversis insidiatoribus deridendos propinant . Bonitas ista pravitas est semper , & sæpe nequitia ; atque satius esset ab uno malo regi , quam a bono , mille latronibus tradi . Hunc vide , quæso , Silanum , quo abducant Cæsar's laudes flagitiosæ . Primo optime censuerat capite multandos parricidas , qui Patriæ interitum moliti fuerant . Non prius accedit callidus assentator , qui quatuor verbis gratiam init , quam ille transversus ridicule sententiam mutat , atque liberandos sinit , qui postea urbem ferro & igne devastent . Optime ineptam & pravam , de qua diximus , lenitatem , in Adelphis , pingit & illudit Terentius .

(a) studio reip. dixisse, neque illum in tanta re gratiam, aut inimicitias exercere: (1) eos mores, eamque modestiam viri cognovi. Verum sententia ejus mihi non crudelis, (quid enim in talis homines crudele fieri potest?) sed (b) aliena a rep. nostra videtur. Nam profecto aut metus, aut injuria te subegit, Silane, consulem designatum, genus pœnæ novum decernere. De timore, supervacaneum est disserere, cum, præsentis diligentia clarissimi viri consulis, tanta præsidia sint (c) in armis. (d) De pœna, possum equidem dicere id quod res habet; in luctu, atque miseriis, mortem arumnarum requiem, non cruciatum, esse; eam cuncta mortalium mala dissolvere; (e) ultra neque curæ, neque gaudio locum esse. Sed, per deos immortalis, quamobrem in sententiam non addidisti, ut prius verberibus in eos animadverteretur? an, quia lex Porcia vetat? at aliæ leges item condemnatis civibus non animam eripi, sed exsilium permitti jubent: an quia gravius est verberari, quam necari? quid autem acerbum, aut nimis grave est in homines tanti facinoris convictos? sin, quia levius est: quid convenit in minore negotio legem observare, cum eam in majore neglexeris? (f) At enim quis reprehendat, quod in parricidas reip. decretum erit? (g) tempus, dies, (h) fortuna, cujus lubido gentibus moderatur: illis merito accidet, quidquid evenerit: ceterum vos, P. C. quid in alios statuatis, considerate: omnia mala exempla ex bonis initiis orta sunt: sed, ubi imperium ad ignaros, aut minus bonos pervenit; novum illud exemplum ab dignis, & idoneis, ad indignos, & non idoneos (i) transfertur. Lacedæmonii, devictis Atheniensibus,

INTERPRETATIO.

(1) Novi ita se habere mores & modestiam Silani.

NOTÆ.

(a) Studio.) Id est, singulari in Rempublicam benevolentia.

(b) Aliena.) Id est, extra usum, unde etiam detrimentum & damnum inferatur.

(c) In armis.) Præsidium, sæpius ex se, illud indicat quod armis paratur: attamen, cum Amici, Muri, Latebræ præsidio nobis esse possint, non male hic additum in armis, ad distinctionem.

(d) De pœna.) Hic aliquid deesse putant nonnulli, quia non resumit Cæsar quod proposuerat, cum dixit, aut metus, aut injuria, &c. atque illi membrum posterius omissum esse ajunt. Non ita mihi videtur, nam injuria & pœna sunt, in hoc negotio, termini relativi & æquivalentes, quod patebit attendenti ad scopum Cæsaris. Hoc enim

tantum voluit, Silanum motum fuisse in ferenda sententia, aut rationibus quas metus suggessisset, aut iis, quæ ex sceleris natura politice nascerentur.

(e) Ultra.) Post mortem.

(f) At enim.) Objectione ex parte eorum quos sibi Cæsar facit adversarios.

(g) Tempus.) Responsio Cæsaris ad objectionem adversariorum. Per tempus autem, intelligit homines, qui post longum tempus de Conjuratorum pœna dissertarent.

(h) Fortuna.) Innuit Conjuratorum supplicium, pravo exemplo, in Reipublicæ malum posse converti.

(i) Transfertur.) Non tantum intelligit exemplum ad indignos transferri, sed eos, præsertim, exemplo perverse uti.

bus, triginta viros imposuere, qui rempub. tractarent. Hi primo cœpere pessimum quemque & omnibus invisum (a) indemnatum necare: eo populus letari, & merito dicere fieri: post, ubi paullatim (b) licentia crevit, juxta bonos & malos lubricinose interficere, ceteros metu terrere: ita civitas, servitute oppressa, (c) stultæ lætitiæ gravis pœnas dedit. Nostra memoria victor Sulla, cum (d) Damasippum, & alios hujusmodi, qui malo reip. creverant, jugulari jussit, quis non factum ejus laudabat? Homines scelestos, & factiosos, qui seditionibus remp. excitaverant, merito necatos aiebant. Sed ea res magnæ initium cladis fuit. Namque, uti quisque domum, aut villam, postremo aut vas, aut vestimentum alicujus concupiverat, dabat operam, ut is in (e) proscriptorum numero esset. Ita illi, quibus Damasippi mors lætitiæ fuerat, paulo post ipsi (i) trahebantur: neque prius finis jugulandi fuit, quam Sulla omnis suos divitiis explevit. Atque ego hoc non in M. Tullio, neque his temporibus vereor. Sed in magna civitate multa & varia ingentia sunt: potest alio tempore, alio consule, cui item exercitus in manu sit, falsum aliquid pro vero credi. Ubi hoc exemplo, per senatus (f) decretum, consul gladium eduxerit, (g) quis illi finem statuet, aut quis moderabitur? Majores nostri, P. C. neque consilii, neque audaciæ unquam eguere: neque superbia obstabat, quo minus instituta aliena, si modo proba erant, imitarentur. Arma atque tela militaria ab (h) Samnitibus, insignia magistratuum ab (i) Tuscis pleraque sumserunt: postremo, quod ubique apud socios, aut hostis idoneum videbatur, cum summo studio domi exsequebantur: imitari, quam invidere bonis, malebant. Sed eodem illo tempore Graciæ morem imitati, verberibus animadvertebant in civis, de condemnatis summum supplicium sumebant. Postquam respub. adolevit,

INTERPRETATIO.

(i) Ipsi paulo post indigne trucidabantur.

NOTÆ.

(a) Indemnatum.) Hoc est, Causa indistincta. Gall. Sans aucune forme de procès.

(b) Licentia.) Tringinta tyrannorum, scilicet qui passim optimum quemque, per avaritiam, aut ambitionem, usu confirmata tyrannide, necabant.

(c) Stultæ.) Quia non providerant illi bonos perinde ac malos tolli posse, si quibus causam dicendi potestas adimeretur.

(d) Damasippum.) Homo fuit nullius nominis, nisi quod Marii partes sequutus, quosvis ad ipsius nutum interfecit.

(e) Proscriptorum.) Bonis enim suis spoliabantur.

(f) Decretum.) Illud intellige, quo summa potestas Consulibus, verbis solemnibus permittitur, Dent illi operam ne quid Republicæ detrimenti capiat.

(g) Quis illi.) Maxime cavendum est, ne bonis regnantibus, eæ in malos sanciantur leges, per quas mali postea bonos oppressum eant.

(h) Samnitibus.) Samnites, seu Sabelli, Italiæ populi supra Campaniam, ad Septentrionem.

(i) Tuscis.) Populi Italiæ, mari eorum nomine adjacentes, non longe a Roma ad occasum.

vit, & multitudine civium factiones valere, (a) circumveniri innocentes, alia hujusmodi fieri cœpere: tunc lex Porcia, aliaque leges paratae sunt; quibus legibus exsilium damnatis permissum est. Hanc ego causam, P. C. quo minus consilium novum capiamus, in primis magnam puto. Profecto virtus, atque sapientia major in illis fuit, qui ex parvis opibus tantum imperium fecere, quam in nobis, qui ea bene parta vix retinemus. (b) Placet igitur eos dimitti, & augeri exercitum Catilinæ? minime: sed ita censeo: publicandas eorum (c) pecunias: ipsos in vinculis habendos (d) per municipia, quæ maxime opibus valent: neu quis de his postea ad senatum referat, neve (e) cum populo agat: qui aliter fecerit, senatum existumare, eum contra remp. & salutem omnium facturum.

Postquam Cæsar dicendi finem fecit; cæteri (f) verbo, alius alii, varie assentiebantur: at M. Porcius (g) Cato rogatus sententiam, hujusmodi orationem habuit.

Longe mihi alia mens est, P. C. cum res, atque pericula nostra considero, & cum sententias nonnullorum mecum ipse reputo: illi mihi disseruisse videntur de pœna eorum, qui patriæ, parentibus, (h) agris, atque focis suis bellum paravere: res autem monet, cavere ab illis magis, quam, quid in illos statuamus, consultare. Nam cætera maleficia tum (i) persequare, ubi

NOTÆ.

(a) *Circumveniri.* Id est, per fraudem in vitæ periculum adduci. Tacite autem indicare voluit Cæsar, conflatum fuisse crimen conjurationis, aut saltem ab inimicis auctum: ut eo facilius ad eas leges descenderet, quibus vitæ civium, utut noxiorum, consulebatur.

(b) *Placet.* Occurrit objectioni.

(c) *Pecunias.* Eo nomine omnia bona veniunt. *Qu' il faut confisquer tout leur bien.*

(d) *Per municipia.* Quos in carcerem conjicere nolebant, eos vel militibus, vel fidejussoribus, vel Magistratibus custodiendos tradebant, vel eos per oppida Italiæ dividebant: atque his periculum maximum erat si rei evaderent; ita ut oppidani pro hostibus & perduellibus haberentur, sicuti a Dione observatum est.

(e) *Cum Populo.* Provocatio erat ad Populum; adeoque potuissent Conjurati, gratia & Amicorum potentia, liberari, rogando atque supplicando.

(f) *Verbo.* Elliptica oratio: sic intellige. Hic & alius in sententiam hujus aut illius Senatoris veniebat, seu pedibus eundo,

seu verbo & voce: atque ita varie assentiebantur, seu modum ferendi suffragium, seu ipsum suffragium spectes.

(g) *Cato.* Hic fuit minor, Uticensis dictus, quod Uticæ se sua cæde cruentaverit, Pronepos illius Catonis Censorii dicti.

(h) *Aras.* Per aras, templa; per focos, domos privatas intelligit. Cæterum isthac enumeratione Cato tacite, sed prorsus reos damnat, iisque qui ante se sententiam suam dixerant, invidiam creat. Vehemens est hæc oratio, & propemodum dixerim, divina. Figuras habet & aculeos summa cum dignitate conjunctos. Cum videas censeas; sed memineris, Silanum Consulem designatum, oratione Cæsaris permotum, sententiam, quod turpissimum fuit, mutasse; Senatui ad misericordiam delapsus esse; denique Catonem admodum adolescentem inter postremos sententiam rogatum fuisse, ut, scilicet, tam gravis ejus Censura, qui ex digni essent, Senatui ipsum universum haberet.

(i) *Persequare.* Id est, Quilibet Magistratus ulcisci possit.

ubi facta sunt : hoc, nisi provideris, ne accidat, ubi evenit, frustra
judicia implores. Capta urbe, nihil fit reliqui victis. Sed, per deos
immortalis, vos ego appello, qui semper domos, villas, signa, (a) ta-
bulas vestras pluris, quam rempubl. fecistis : si ista, (b) cujuscumque modi
sint, quæ (c) amplexamini, retinere, si voluptatibus vestris ocium præ-
bere vultis, expergiscimini aliquando, & (d) capessite remp. Non agitur
de vectigalibus, non de (e) sociorum injuriis : libertas, & anima nostra in
dubio est. Sæpenumero, P. C. multa verba in hoc (f) ordine feci : sæpe de
luxuria, atque avaritia nostrorum civium questus sum : multosque mor-
talis ea causa adversos habeo : qui mihi, atque (g) animo meo nullius
umquam delicti gratiam fecissem, haud facile alterius (h) lubidini male fa-
cta condonabam : sed, (i) ea tametsi vos parvi pendebatis ; tamen resp.
firma erat : (k) opulentia negligentiam tolerabat. Nunc vero non id agi-
tur, bonis ne, an malis moribus vivamus ; neque, quantum, aut quam
magnificum imperium populi R. sit ; sed, (l) hæc cujuscumque modi viden-
tur, nostra, an, nobiscum una, hostium futura sint. Hic mihi (m) quis-
quam mansuetudinem, & misericordiam nominat ? Jam pridem equidem
nos vera rerum vocabula (n) amisimus : (1) quia, bona aliena largiri, li-
beralitas ; malarum rerum audacia, fortitudo vocatur ; eo resp. in extre-
mo

INTERPRETATIO.

(1) Quia largiri bona aliena vocatur liberalitas ; audacia malarum rerum vo- | catur fortitudo, ea re respublica ad ul-
timas angustias redacta est.

N O T. Æ.

(a) *Tabulas.*) Piætas intellige. Des Ta-
bleaux.

(b) *Cujuscumque.*) Cato Stoicus fuit,
adeoque fortunæ bona, quæ vocant, revera
bona esse aut mala dicere noluit. Verum
hic insuper quædam latet exprobratio,
qua nimis divitiarum cupiditatis Romanos
arguit.

(c) *Amplexamini.*) Id est, *Assidue &*
maximo cum studio amplectimini.

(d) *Capessite.*) Id est, *ejus curam susci-*
pite.

(e) *Sociorum.*) Id est, *quæ ab ipsis ac-*
ceptæ fuerint.

(f) *Ordine.*) Senatorio, fuit alter eque-
stris, tertius plebeius.

(g) *Animo.*) Per animum, appetitus in-
telligit, qui, in Catone, quia temperati e-
rant, bene animi nomine honesto appellan-
tur.

(h) *Lubidini.*) Jam notantur appetitus,
prout effræni in omne ruunt flagitium.

(i) *Ea.*) Quæ ego verba feci, intellige,
in Senatu, contra eorum pravitatem.

(k) *Opulentia.*) Id est, *immensa aucto-*
ritas & potentia, itemque divitiæ P. Roma-
ni patiebantur nos aliquanto negligentius im-
perium agitare. Verissime Cato : nam neque
uno momento conduntur quæ occidunt ; ne-
que uno momento quietem nanciscuntur cor-
pora quibus motus impressus est, præsertim
si illis moles non desit.

(l) *Hæc.*) Eadem quæ supra memoravit,
cum his ipsis terminis usus est.

(m) *Quisquam.*) Invidiose.

(n) *Amisimus.*) Verecunde & ingeniose
admodum mores carpit corruptos : sensus est
enim, Romanos, (in quorum numero, ut
invidiam declinet, seipse involvit,) virtutis
sub specie vitia sectari.

mo sita est. (a) Sint sane, quoniam ita se mores habent, liberales ex sociorum fortunis: sint misericordes in furibus ararii: ne illi sanguinem nostrum largiantur, & dum paucis sceleratis parcunt, bonos omnis perditum eant. (b) Bene, & composite C. Caesar paulo ante in hoc ordine de vita, & morte disseruit, credo falsa existumans ea, quæ de inferis memorantur, (c) diverso itinere malos a bonis loca tetra, inculta, fœda, atque (d) formidolosa habere: itaque censuit, pecunias eorum publicandas, ipsos per municipia in custodiis habendos; (e) videlicet, ne, si Romæ sint, aut a popularibus conjurationis, aut a multitudine conductæ, per vim eripiantur. Quasi vero mali, atque scelesti tantummodo in urbe, & non per totam Italiam sint; aut non ibi plus possit audacia, ubi ad defendendum opes minores sunt. Quare vanum equidem hoc consilium est, si periculum ex illis metuit: sin in tanto omnium metu solus non timet; eo magis refert, me mihi, atque vobis timere. Quare cum de P. Lentulo, cæterisque statuetis; pro certo habetote, vos simul de exercitu Catilinae & de omnibus conjuratis (f) decernere. Quanto vos (g) attentius ea ageris, tanto illis animus infirmior erit: si paullulum modo vos languere viderint, jam omnes feroces aderunt. Nolite existumare, majores nostros (h) armis rempubl. ex parva magnam fecisse. Si ita res 20 esset; multo pulcherrumam eam nos haberemus: quippe sociorum, atque civium, præterea armorum, atque equorum major copia nobis, quam illis, est. Sed alia fuere, quæ illos magnos fecere: quæ nobis nulla sunt; domi industria, foris justum imperium; animus in consulendo liber, neque (i) delicto, neque lubrici obnoxius. Pro his nos habemus luxuriam, atque avaritiam; publice egestatem, privatim opulentiam: (k) laudamus divitias, sequimur inertiam: inter bonos & malos (l) discrimen nullum: omnia

NOTÆ.

(a) *Sint sane.*) Vehementem habet reprehensionem hæc ellipsis. Neminem nominat Cato; sed eo gravius Conjuratorum fautores exagitat.

(b) *Bene & composite.*) Iisdem prope modum verbis aliorum Cæsar reprehenderat orationem: atque ita in eo, quod gravissimum est, idem illud peccatum Cato castigat, quod ille in aliis animadvertisse rebatur.

(c) *Diverso.*) Quæ de inferis & Elysiis campis fabulati sunt Poetæ, nemo non novit.

(d) *Formidolosa.*) Hoc est, quæ formidinem incutiunt, & metum. Gall. Oû regne la frayeur.

(e) *Videlicet.*) Irrisio est Cæsar's, quem Cato per totam hanc orationem acerbè vellicat & insectatur.

(f) *Decernere.*) Gall. Que vous faites les procès à Catilina, &c.

(g) *Attentius.*) Hic fere significat majori cum vigore. Gall. Plus vous apporterez de vigueur dans cette affaire.

(h) *Armis.*) Tantum, supple, aut præsertim.

(i) *Delicto.*) Tacite quosdam carpit qui Conjuracionis conscii esse credebantur; quasi illi, cum in culpa essent, ideo perduellibus faverent, quod aliter sibi consulere non possent.

(k) *Laudamus.*) Pro amamus. Ita enim comparata est hominum natura, ut, quæ laudamus, ea pariter amemus. Atque hinc oritur, & huc recurrit omnis Politicorum scientia.

(l) *Discrimen.*) Id est, nulla bonorum ratio habetur.

omnia virtutis premia (a) ambitio possidet. Neque mirum: (1) ubi vos separatim, (b) sibi quisque consilium capitis; ubi domi voluptatibus, hic pecunie, aut gratia (c) servitis, eo fit, ut impetus fiat in vacuum remp. Sed ego hæc omitto. Conjuravere cives nobilissimi patriam incendere; Gallorum gentem, infestissimam nomini Romano, ad bellum arcessunt; dux hostium cum exercitu (2) supra caput est: Vos cunctamini etiam nunc & (d) dubitatis, quid intra mœnia deprehensis hostibus, faciatis? (e) Misereamini, censeo; (f) Deliquere homines adolescentuli per ambitionem: atque etiam armatos dimittatis: (g) nã ista vobis mansuetudo, & misericordia, si illi arma ceperint, in miseriam vertet. Scilicet res ipsa aspera est, (h) sed vos non timetis eam: (i) immo vero maxime; sed inertia & mollitia animi, alius alium (k) expectantes cunctamini, (l) videlicet diis immortalibus confisi, qui hanc remp. in maximis saepe periculis servavere. (m) Non votis, neque (n) suppliciis muliebribus auxilia deorum parantur; vigilando, agendo, bene consulendo, prospere omnia cedunt: ubi socordia tete, atque ignavia tradideris, nequicquam deos implores: irati, infestique sunt. Apud majores nostros A. Manlius Torquatus bello

INTERPRETATIO.

(1) Quandoquidem vos capitis consilium, quisque pro se seorsim.

(2) Dux hostium fauces urget cum exercitu, & nos premit.

NOTÆ.

(a) Ambitio.) Cato ideo ad Consulatum non fuit promotus, quia ambire &, ut mos erat aliis, populo supplicare noluit, virtute sua confisus scilicet, quæ tamen illi, hac in parte, ut sæpe alias, inutilis fuit.

(b) Sibi.) Actum est de eo corpore, cuius vinculum solvitur, bonorum communio.

(c) Servitis.) Hoc est, non pro bono Republicæ, sed pro pecunia, aut gratia a privatis consequenda, suffragia fertis.

(d) Dubitatis.) Cunctari retardationem actionis, Dubitariq; ejus anxietatem notat, cum, quid agamus, ancipites hæremus.

(e) Misereamini.) Ironia est; tametsi res ipsa serio ex eorum persona qui Conjuratis favebant, proponitur.

(f) Deliquere.) Ratio pro misericordia, quæ ex persona quoque subjicitur Cæsaris & aliorum, cum amara ironia.

(g) Nã ista.) Jam pro se loquitur Cato.

(h) Sed vos.) Iterum adversarios, eos scilicet, qui ad misericordiam inclinabant, exagitat.

(i) Immo.) Ad ea respondet Cato, quæ cum irrisione concesserat. Quasi dicat, Ne quis vestrum, non timere se simulet, nam vos maxime timere res ipsa indicat.

(k) Expectantes.) Gall. diceremus, En vous regardant les uns les autres, pour savoir à qui ouvrira le pas.

(l) Videlicet.) Inepto Senatorum consilio ineptam subjicit rationem, illudque ad modum ea ratione intortum, ut non jam Senatus, Regum, sed puerorum consessus esse videatur. Certe minime mirandum est, Cicero si alicubi testatur. Catonem vitam suam in discrimen obtulisse, atque sententiæ invidiam sibi capitis periculo præstandam vidisse.

(m) Non votis.) Ineptam arguit Senatorum rationem.

(n) Suppliciis.) Id est, precibus inutilium muliercularum, quæ stulte a diis petunt, quæ non aliter ipsi quam per homines exequuntur.

bello Gallico filium suum, quod is (a) contra imperium in hostem pugnaverat, necari jussit: atque ille egregius adolescens immoderate fortitudinis morte poenas dedit. Vos, de crudelissimis parricidis quid statuatis, cunctamini? videlicet vita cetera eorum huic sceleri (b) obstat. Verum parcite dignitati Lentuli, si ipse pudicitiae, si fama suae, si diis, aut hominibus unquam ullis pepercit: ignoscite Cethegi adolescentiae, nisi iterum jam patriae bellum fecit. Nam quid ego de Gabinio, Statilio, Ceparo loquar? quibus si quidquam pensi umquam fuisset, (c) non ea consilia de rep. habuissent. Postremo, P. C. si mehercle peccato (d) locus esset, facile paterer vos ipsa (e) re corrigi, quoniam verba contemnitis: sed undique circumventi sumus: Catilina cum exercitu faucibus urget, alii intra mœnia, atque in sinu urbis sunt hostes: neque parari, neque consuli quidquam occulte potest: quo magis properandum est. Quare ita ego censeo: cum nefario consilio sceleratorum civium resp. in maxuma pericula venerit, hique indicio T. Vulturii, & legatorum Allobrogum convicti, confessique sint, cadem, incendia, aliaque fœda atque crudelia facinora in civis, patriamque paravisse; de confessis, sicuti de (f) manifestis rerum capitalium (g) more majorum supplicium sumendum.

Postquam Cato assedit; consulares omnes, itemque senatus magna pars, sententiam ejus laudant, virtutem animi ad cælum ferunt: alii alios increpantes timidos vocant: Cato clarus atque magnus habetur: senati decretum fit, sicut ille censuerat. Sed mihi, multa legenti, multa audienti, quæ populus Rom. domi, militiaeque, mari, atque terra præclara facinora fecit, forte lubuit attendere, quæ res maxime tanta negotia sustinuisset. Sciebam, sæpenumero (h) parva manu cum magnis legionibus hostium contendisse: cognoveram parvis copiis bella gesta cum opulentis regibus: ad hoc, sæpe fortunæ (i) violentiam tolerasse; fa-

INTERPRETATIO.

(1) Sciebam P. Romanum sæpe certasse parvo exercitu cum magnis legionibus hostium.

NOTÆ.

(a) *Contra.*) Non equidem contra, sed sine imperio; nisi quod in bello, is contra imperium facit, qui absque eo aliquid audet.

(b) *Obstat.*) Prout id factum in illo Horatio, cujus crimen intra gloriam fuit, ut loquitur Florus. Gall. diceremus, *Contrebailance*.

(c) *Non ea.*) Hoc est, tam nefaria. Verissime dictum: nam per gradus ad extremam nequitiam descenditur; quod adolescentibus maxime notandum est.

(d) *Locus esset.*) Id est, si, postquam

patratum fuisset facinus Conjuratorum, res posset ad salutem converti.

(e) *Re corrigi.*) Hoc est, damno & incommodis, quæ ex Conjuratorum facinore in vos redundarent.

(f) *Manifestis.*) Illi sunt, quos crimen admisisse constat.

(g) *More.*) Priusquam leges paratæ essent pro tergo & capite civium.

(h) *Violentiam.*) Cum, verbi gratia, adversus Samnites, Gallos, Pyrrhum, Annibalem, bellum gesserunt.

facundia Græcos, gloria belli Gallos ante Romanos fuisse. Ac mihi, multa (1) agitati, constabat, paucorum civium egregiam virtutem cuncta patravisse, eoque factum, uti divitias paupertas, multitudinem paucitas superaret. Sed, postquam luxu, atque desidia civitas corrupta est, (2) rursus resp. magnitudine sua, imperatorum atque magistratuum vitia (3) sustentabat; (3) ac, sicuti effeta parente, multis tempestatibus haud sane quisquam Romæ virtute magnus fuit: sed, memoria mea, ingenti virtute, diversis moribus fuere viri duo, M. Cato, & C. Cæsar: quos, quoniam res obtulerat, silentio præterire non fuit consilium, quin utriusque naturam, & mores, quantum ingenio possem, aperirem. Igitur his (b) genus, ætas, eloquentia prope æqualia fuere: magnitudo animi par, item gloria, sed alia alii. Cæsar beneficiis, ac munificentia magnus habebatur; integritate vitæ Cato: ille mansuetudine, & misericordia clarus factus: huic severitas dignitatem addiderat. Cæsar, (c) dando, sublevando, ignoscendo; Cato, nihil (d) largiundo, gloriam adeptus est: in altero (e) miseris perfugium; in altero malis pernicies: illius facilitas, hujus constantia laudabatur: postremo, Cæsar in animum induxerat, laborare, vigilare; negotiis amicorum intentus, sua negligere; nihil denegare, quod dono dignum esset; sibi magnum imperium, exercitum, bellum novum exoptabat, ubi virtus enitescere posset. At Catoni studium (f) modestiæ, decoris, sed maxime severitatis, erat. Non divitiis cum divite, neque fa-

INTERPRETATIO.

(1) Et constabat mihi multa sedulo cogitanti, paucorum civium egregiam virtutem cuncta patrasse.

(2) Ex adverso Respublica sustentabat magnitudine sua vitia Imperatorum.

(3) Et, sicuti Roma mater effeta, & lassata fuisset, non fuit sane quisquam Romæ magnus virtute, per multas tempestates.

NOTÆ.

(a) Sustentabat.) Id est, Tanta erat Reipublicæ opulentia, ut Magistratuum negligentia & inertia ea non intercideret; sed eorum vitia magnitudine sua quodammodo absorberet.

(b) Genus.) Catonis genus principium dignitatis & gloriæ a proavo Catone Censorio sumsit: Cæsar vero ab Julo Æneæ filio, Æneas a Venere, quæ ipsum ex Anchise genuit, natales repetebat. Sed, ut vides, quæ adulatio ex fabulis invexerat, gravis Author a rei veritate segregavit.

(c) Dando.) Noluit dicere largiundo, quod in vitium verteretur; verum usus est Gerundio, quod vim habet frequentativam. Quoad rem idem dicit; sed sermo honestus est.

C. Sallustii.

(d) Largiundo.) Non dicit dando, ne videretur Cato tenax & avarus, sed largiundo; ut, quibus largitionibus alii Populi gratiam & suffragia emendicabant, ab iis ille integer cognosceretur.

(e) Miseris.) Imo & malis, nam utrisque Cæsar favebat. Sed illud dissimulat Sallustius, qui & ipse, in his, a Julo sustentatus fuerat. Nonne modo largitionum Cæsaris invidiam honesto nomine declinavit? Egregius artifex, quem nemo non virum sanctissimum credat, nisi aliunde notus sit.

(f) Modestiæ.) Vide quid sit modestia ex opposito Cæsaris ingenio agitato, elato, ambitioso.

factione cum factioso; sed cum strenuo, virtute, cum modesto, pudore, cum innocente, (a) abstinencia certabat; esse, quam videri, bonus malebat: ita, quo minus gloriam petebat, eo magis adsequebatur. Postquam, uti dixi, senatus in Catonis sententiam discessit; consul optimum facturus, (b) noctem, quæ instabat, ante capere; ne quid eo spatio novaretur, (c) triumviros, quæ supplicium postulabat, parare jubet: ipse, præsiidiis dispositis, Lentulum in carcerem deducit: idem fit cæteris per prætores. Est in carcere locus, quod Tullianum appellatur, ubi paululum ascenderis ad lævam, circiter XII. pedes humi depressus: eum muniunt undique parietes, atque insuper (d) camera lapideis (e) fornicibus vineta: sed (f) incultu, tenebris, odore foeda, atque terribilis ejus facies. In eum locum postquam demissus Lentulus, vindices rerum capitalium, quibus præceptum erat, laqueo gulam fregere. Ita ille patricius, ex gente clarissima Corneliorum, qui consulare imperium Romæ habuerat, dignum moribus factisque suis exitum vitæ invenit. De Cethego, Statilio, Gabinio, Cepario, eodem modo supplicium sumtum est.

Dum ea Romæ geruntur, Catilina ex omni (i) copia, quam ipse adduxerat, & Mallius habuerat, duas legiones (g) instituit; cohortes pro numero militum (h) complet: dein, uti quisque voluntarius, aut ex sociis in castra venerat, (i) æqualiter distribuerat; ac brevi spatio legiones (k) numero hominum expleverat: cum initio non amplius duobus millibus habuisset. Sed ex omni copia circiter pars quarta erat militaribus armis instructa: cæteri, uti quemque casus armaverat, (l) sparos, aut lanceas,

INTERPRETATIO.

(i) Catilina instituit duas legiones ex omnibus militibus quos ipse adduxerat, & Mallius habuerat.

NOTÆ.

(a) *Abstinentia*.) Ita ut, neque alteri quicquam detraheret, neque vero dona accipere vellet.

(b) *Noctem*.) Id est, ante omnia exequi, quæ in Senatu de Conjuratis decreta essent, quam nox ingrueret.

(c) *Triumviros*.) Capitales scilicet, quibus carceris & supplicii imo & aliquando inquisitionis cura demandata erat, C' étoit une espèce de Lieutenans criminels.

(d) *Camera*.) Une voute.

(e) *Fornicibus*.) Quid sint hoc in loco fornices nescio, nisi arcuatos lapides intelligamus, ex quibus ipsa camera constat; vel circulos illos in cameris ad speciem etiam extantes, quales visantur in ædificiis, præsertim Gothico more extructis, quibus tota ca-

meræ & ædificii moles innititur.

(f) *Incultu*.) Hoc est, ex eo quod locus ab hominibus non erat frequentatus.

(g) *Instituit*.) Gall. Il ordonna.

(h) *Complet*.) Numerum non habebat militum, qui pro duabus legionibus requirebatur, adeoque, quos habuit, in singulas cohortes, quibus suus numerus non constitit, partitus est.

(i) *Æqualiter*.) Ita ut singulæ cohortes de advenientibus eundem numerum acciperent.

(k) *Número*.) Instituta fuit legio a Romulo hominum 3000, quæ postea crevit usque ad 6000, qualis fuit tempore Catilinæ.

(l) *Sparos*.) Sparus, aut sparum, rusticum est telum, in modum pedis recurvum.

ceas, alii præacutas (a) sudes portabant. Sed postquam Antonius cum exercitu adventabat, Catilina per montis iter facere: modo ad urbem, modo in Galliam (b) versus castra movere; hostibus occasionem pugnandi non dare. Sperabat propediem magnas copias se habiturum, si Romæ socii incepta patravissent. Interea servitia repudiabat, (c) cujus initio ad eum magnæ copiæ concurrebant, opibus conjurationis fretus; simul (d) alienum suis rationibus videri, causam civium cum servis fugitivis communicasse. Sed, postquam in castra nuncius pervenit, Romæ conjurationem patefactam; de Lentulo, & Cethego, cæterisque, quos supra memoravi, supplicium sumtum: plerique, quos ad bellum spes rapinarum, aut novarum rerum studium illexerat, dilabuntur: reliquos Catilina per montis asperos, magnis itineribus, in agrum (e) Pistoriensem abducit, eo consilio, uti per tramites occulte profugeret in Galliam. At Q. Metellus Celer cum tribus legionibus in agro Piceno præsidebat, ex (f) difficultate rerum eadem illa existumans, (g) quæ supra diximus Catilinam agitare. Igitur, ubi iter ejus ex perfugis cognovit, castra propere movit; ac sub ipsis radicibus montium consedit, qua illi descensus erat in Galliam properanti. Neque tamen Antonius longe aberat, (h) utpote qui, magno exercitu, locis (i) æquioribus (j) expeditos in fugam sequeretur. Sed Catilina, postquam vidit, montibus, atque copiis hostium sese clausum, in urbe res adversas, neque fugæ, neque (k) præsidii ullam spem: optimum factu ratus in tali re fortunam belli tentare, statuit cum Antonio quam primum configere. Itaque concione advocata, hujusmodi orationem habuit.

58 *Compertum ego habeo, milites, verba viris virtutem non addere; neque ex (k) ignavo strenuum, neque fortem ex (l) timido exercitum, oratione im-*

INTERPRETATIO.

(1) *Utpote qui sequeretur. locis planioribus in fugam promptos.*

(2) *Postquam Catilina vidit neque fugæ, neque tutelæ ullam spem remanere.*

NOTÆ.

(a) *Sudes.*) Perticæ sunt acutæ, præustæ.

(b) *Versus.*) Adverbium est.

(c) *Cujus.*) In neutro genere. Eadem ratione Gallice dicimus, *Dont*; *De quoi*.

(d) *Alienum.*) Nimirum, istud eos deterruisset, qui Romæ occultius Conjurationis erant participes: dicerent enim, *Quid nos isti colluvioni immiscebimus?* Deinde minus Catilinæ causam defendere potuissent: nec locus ullus excusationi relictus fuisset.

(e) *Pistoriensem.*) In Etruriæ parte Occidentali, ad Apennini montis radices.

(f) *Difficultate rerum.*) Quibus, scilicet,

Catilina circumventus erat.

(g) *Quæ supra diximus.*) Hæc verba, in textum, ex marginali nota irrepsisse videntur.

(h) *Utpote qui.*) Non refertur ad integram sententiam, sed tantum ad verbum *aberat*, quasi dixisset, *Neque tamen Antonius longe aberat, quamquam aberat tamen, utpote qui, &c.* Non placet hæc scribendi ratio.

(i) *Expeditos.*) Qui neque sarcinis, neque armatura gravi onusti erant.

(k) *Ignavo.*) Quod ad corpus.

(l) *Timido.*) Quod ad animum refertur.

imperatoris fieri. Quanta cujusque animo audacia natura, aut (a) moribus inest, tanta in bello patere solet. Quem neque gloria, neque pericula excitant, nequicquam hortere: timor animi auribus officit. Sed ego vos, quo pauca monerem, advocavi; simul uti causam (b) consilii mei aperirem. Scitis equidem, milites, socordia, atque ignavia Lentuli, quantam ipsi nobisque cladem attulerit, quoque modo, dum ex urbe praesidia opperior, in Galliam proficisci nequiverim. Nunc vero, quo in loco res nostrae sint, juxta mecum omnes intelligitis. Exercitus hostium duo, unus ab urbe, alter a Gallia obstant: diutius in his locis esse, si (c) maxime animus ferat, frumenti atque aliarum rerum egestas prohibet. Quocumque ire placet, ferro iter aperiendum est. Quapropter vos moneo, uti forti, atque parato animo sitis; & cum praelium inibitis, memineritis, vos divitias, decus, gloriam, praeterea libertatem, atque patriam in dextris vestris portare. Si vincimus; omnia nobis tuta erunt; (c) commeatus abunde: municipia, atque coloniae (d) patebunt: sin metu cesserimus, eadem illa adversa fient; (e) neque locus, neque amicus quisquam teget, quem arma non texerint. Praeterea, milites, non eadem nobis, & illis necessitudo impendet. Nos pro patria, pro libertate, pro vita certamus: illis (f) supervacaneum est pro potentia paucorum pugnare: quo audacius aggredimini, memores pristinae virtutis. Licuit vobis cum summa turpitudine in exilio atatem agere: potuistis nonnulli Romae, amissis bonis, alienas (g) opes exspectare: quia illa foeda, atque intoleranda (h) viris videbantur, (i) hac sequi decrevistis. Si (k) hac relinquere vultis, (l) audacia opus est. Nemo, nisi victor, pace bellum mutavit. Nam, in fuga salutem sperare, (m) tum arma, quis corpus tegitur, ab hostibus (m) avertere: ea vero dementia est. Semper in praelio iis maximum est periri.

INTERPRETATIO.

(1) Quamvis maxime vellemus.

(2) Nam dementia est sperare salu-

tem in fuga, atque insuper avertere ab hostibus arma, quibus corpus tegitur.

NOTAE.

(a) Moribus.) Exercitio & assuetudine.

(b) Consilii.) Intelligit de consilio, manus cum Antonio conserendi.

(c) Commeatus.) Ita vocantur ea omnia, quae ad exercitus alimoniam spectant.

(d) Patebunt.) Id est, iis utemur faventibus.

(e) Neque locus.) Minime mirum si desperati omnes, qui cum Catilina perstiterunt, adversis vulneribus conciderint: vel ipsis lapidibus animos haec ejus oratio dedisset.

(f) Supervacaneum.) Superfluum & inutile, quousque adeo facilius est vincere, cum

ferocior sit in libertate sua vindicanda dolor, quam in injusta dominatione defendenda cupiditas.

(g) Opes.) Largitiones puta, captatas hereditates.

(h) Viris.) Id est, hominibus strenuis & cordatis.

(i) Hac sequi.) Bellum Patriae indicere.

(k) Hac relinquere.) Bellum; ut illi otium succedat.

(l) Audacia.) Omnino; nec aliter unquam victoria quisquam potitus est.

(m) Avertere.) Prout fit illud in fuga.

riculum, qui maxime timent: audacia pro muro (a) habetur. Cum vos considero, milites: & cum facia vestra (b) aestumo: magna me spes victoria tenet. Animus, atas, virtus vestra me (c) hortantur; præterea necessitudo, quæ etiam timidos fortis facit: (1) (d) nam, multitudo hostium ne circumvenire queat, prohibent angustia loci. Quod si virtuti vestra fortuna (e) inviderit, cavete, ne inulti animam amittatis, (2) neu capti potius, sicuti pecora, trucidemini, quam virorum more pugnantes, cruentam atque luctuosam victoriam hostibus relinquatis.

Hæc ubi dixit; paullulum commoratus, (f) signa canere jubet: atque (3) instructos (g) ordines in locum æquum deducit: dein, remotis omnium equis, quo militibus, exæquato periculo, animus amplior esset, ipse pedes exercitum pro loco, atque copiis (h) instruit. Nam uti planities erat inter sinistros montis, & ab dextera rupes aspera; octo cohortes in fronte constituit; reliqua (i) signa in (k) subsidiis (l) artius collocat. Ab his centuriones omnis lectos & (m) evocatos, præterea ex gregariis militibus optime quemque armatum, in primam aciem subducit; C. Mallium in dextra, Fæsulanum quemdam in sinistra par-

INTERPRETATIO.

(1) Nam angustia loci impediunt ne multitudo hostium possit nos circumcludere.

(2) Cavete ne inulti moriamini, neve capti potius trucidemini, sicuti bruta, quam relinquatis hostibus victoriam cruen-

tam ac luctuosam, cum certaveritis more virorum.

(3) Jubet signa canere, atque deducit ordines ad prælium compositos, in locum planum.

NOTÆ.

(a) *Habetur.*) Pro est. Jam sæpius eo sensu vidimus.

(b) *Æstumo.*) Id est, singulis suam laudem tribuo; adeoque quam præclara fuerint reputo.

(c) *Hortantur.*) Mihi addunt alacritatem.

(d) *Nam.*) Rationem reddit, cur de fortitudine suorum, quantumvis paucorum, bene speret; quia scilicet, per loci angustias, eos non liceat hostibus circumvenire.

(e) *Inviderit.*) Id est, si vobis pereundum sit. Ille vero vocibus abstinet ominosis.

(f) *Signa.*) Quibus prælium indicebatur. Tubis autem, buccinis, & cornibus utebantur, non tympanis, ut solent nostrates, alique, quando milites ad prælium, vel ad aliquod opus erant evocandi; vel etiam cum signa & Aquilæ erant movendæ. Sed apud alios ista plenius videbis.

(g) *Ordines.*) Id est, milites; prout singuli erant sub suis signis; atque huic, aut illi centurioni parebant.

(h) *Instruit.*) Ordines erant instructi; at, exercitus non erat: illud est munus Imperatoris.

(i) *Signa.*) Id est, reliquum exercitum.

(k) *Subsidiis.*) Pars erat aciei postrema, ubi plerumque Triarii, & fortissimi erant milites.

(l) *Artius.*) Il les fit server davantage.

(m) *Evocatos.*) Illi erant qui militia functi, ad bellum, nisi in tumultu, cogi non poterant; sed precibus illecti, in gratiam Ducum militabant. Cum itaque longo usu bellandi artem didicissent, merito eos Sallustius *lectos* appellat.

parte curare jubet : ipse cum libertis , & (a) colonis propter Aquilam assistit ; quam bello (b) Cimbrico C. Marius in exercitu habuisse dicebatur . At ex altera parte C. Antonius , (c) pedibus æger , quod prælio adesse nequibat , M. (d) Petreio legato exercitum permittit . (e) Ille cohortes veteranas , quas (f) tumulti causa conscripserat , in fronte , post eas cæterum exercitum in subsidiis locat . (g) Ipse equo circumiens , unumquemque nominans , appellat , hortatur , rogat , uti meminerint , se contra latrones inermes , pro patria , pro liberis , pro aris , atque focis suis cernere . Homo militaris , quod amplius annos triginta (h) tribunus , aut (i) præfectus , aut legatus , aut prætor cum magna gloria in exercitu fuerat , plerosque ipsos , factaque eorum fortia noverat ; ea commemorando , militum animos accendebat . Sed , ubi , omnibus rebus exploratis , Petreius tuba (k) signum dat , cohortes paulatim incedere jubet : idem facit hostium exercitus . Postquam eo ventum est , unde a (l) ferentariis prælium committi posset : maximo clamore , infestis signis concurrunt ; pila omittunt ; gladiis res geritur . Veterani , pristinae virtutis memores , cominus acriter instare ; illi haud timidi resistunt : maxuma vi certatur . Interea Catilina cum

(a)

NOTÆ.

(a) *Colonis* .) Syllæ fuerant milites , quibus eum Etruriam colendam divisisse antea vidimus ; quos , cum suo largius usi essent , & rebus novis studerent , facile in suas partes Catilina illexerat .

(b) *Cimbrico* .) Cimbri Germaniæ populi fuerunt , maxime ad Septentrionem , qui cum terras eorum inundasset Oceanus , quærentes sedes novas , cum Theutonis , atque Tigurinis , adversus Romanos bellum gesserunt .

(c) *Pedibus* .) Mente potius ; nam morbum finxisse scribit Dio : veritus scilicet , ne sibi palam aliquid a Catilina objiceretur , quod conjurationis participem fuisse eum declararet .

(d) *Petreio* .) Is postea legatus fuit Pompeii in Hispania , uti quidem videtur , qui se rerum desperatione interemit in Africa ; vel , ut alii volunt , cum Juba mutuo vulnere concidit .

(e) *Ille* .) Petreius .

(f) *Tumulti* .) Pro tumultus . Ita olim indifferenter .

(g) *Ipse* .) Mirum quam hic hæsitent commentatores , ac contraria & sentiant , & exponant in re non admodum difficili : Ego ,

inquit Glareanus , per Ille , Petreium intelligo ; per Ipse , Antonium : quod Lector ipse , simul atque priora cum sequentibus conferet , facile intelliget . At vero Zanchius , Non satis mirari possum Glareanum qui asserit hic Commentatores hæsitare , ac contraria exponere , cum ipse potius in re facillima contraria exponat . Ego , ut a Glareano dissentiam , per Ille Antonium accipio , per Ipse , Petreium ; quod unusquisque mediocriter eruditus animadverteret . Quartus accedat , si volet , cui ipse ridiculo fuerim , certe tertius Zanchium & ejus confidentiam multis de causis demiror , atque in Glareani partes unice concedo .

(h) *Tribunus* .) Dux mille hominum , Colonel .

(i) *Præfectus* .) Qui neque est Imperator , neque Legatus ; sed pro tempore vicem præstat Imperatoris aut Prætoris .

(k) *Signum* .) Bellicum , seu classicum : signum cum hoste congrediendi . Fit sonner la charge .

(l) *Ferentariis* .) Illi erant , quibus levis armatura ; quique primi , quibusvis telis eminus missis , prælium committebant .

(a) expeditis in prima acie versari : laborantibus succurrere : (b) integros pro sauciis accersere : omnia providere : multum ipse pugnare , sæpe hostem ferire : strenui militis , & boni imperatoris officia simul exsequebatur . Petreius , ubi videt Catilinam (c) contra , ac ratus erat , magna vi tendere : cohortem (d) prætoriam in medios hostis inducit ; eosque perturbatos , atque alios (e) alibi resistentes interficit : deinde utrimque ex lateribus cæteros aggreditur . Mallius , & Fæsulanus in primis pugnantes cadunt . Postquam fusas copias , seque cum paucis relictum videt Catilina ; memoret (f) generis , atque pristinae dignitatis suæ , in confertissimos hostes incurrit , ibique pugnant confoditur . Sed , confecto prælio , tum vero (g) cerneret quanta audacia , quantaque animi vis fuisset in exercitu Catilinæ . Nam fere , quem quisque vivus pugnando locum ceperat , eum , amissa anima , corpore tangebant . Pauci autem , quos medios cohors prætoria disjecerat , paullo diversius , sed omnes tamen (h) adversis vulneribus , conciderant . Catilina vero longe a suis inter hostium cadavera repertus est , paullulum etiam spirans ; ferociamque animi , quam habuerat vivus , in vultu retinens . Postremo , ex omni (i) copia , neque in prælio neque in fuga quisquam civis ingenuus captus est . Ita cuncti suæ , hostiumque vitæ (i) juxta pepercerant . Neque tamen exercitus populi R. lætam , aut incruentam victoriam adeptus erat . Nam strenuissimus quisque aut occiderat in prælio , aut graviter vulneratus discesserat . Multi autem ,

INTERPRETATIO.

(1) Postremo , ex omni Catilinæ exercitu , neque in prælio , neque in fuga , quisquam civis ingenuus captus est .

NOTÆ.

(a) *Expeditis.*) Non jam intelliguntur levis armaturæ milites , ut supra ; (quid enim faceret Catilina cum inermis nebulonibus ?) sed ii qui ad pugnandum alacres videbantur . *Les plus lestes : Les plus braves.*

(b) *Integros.*) Qui neque vulnerati , neque lassi erant . *Des gens frais.*

(c) *Contra.*) Adverbium . *Contra ac* , optime : *Contre l'opinion qu'il avoit eue.*

(d) *Prætoriam.*) Ea erat quæ a Prætore non discedebat ; in quam amici , voluntarii , fortissimi ; omnes optime armati adscribebantur .

(e) *Alibi.*) Id est , *adversus alios* , quam a quibus interficiebantur .

(f) *Generis.*) In primis nobilem fuisse supra vidimus .

(g) *Cerneret.*) Pro , *quivis cernere posset* . Sic sæpe & elegantissime loquuntur .

(h) *Adversis.*) Id est , *quæ corpore adverso* , & *hosti opposito acceperant* .

(i) *Juxta.*) Jam vidimus hanc vocem pro pariter positam . Intellige , Hos Catilinæ milites , modo ut hostes interficerent , sibi minimum cavisse .

tem, qui e castris visundi, aut spoliandi gratia processerant, volentes hostilia cadavera, amicum alii, pars hospitem, aut cognatum reperiabant. Fuere item, qui inimicos suos cognoscerent. Ita varie per omnem exercitum lætitia, mœror, luctus, atque gaudia agitabantur.

Finis Belli Catilinarii.

C. SALLUSTII CRISPI

JUGURTHA,

SEU

BELLUM JUGURTHINUM.

(1) **H**ALSO queritur de natura sua genus humanum, quod imbecille, atque ævi brevis, sorte potius, quam virtute, regatur. Nam (2) contra reputando, neque majus aliud, neque præstabilius invenias; magisque (3) naturæ (a) industriam hominum, quam (b) vim aut tempus deesse.

Sed dux, atque imperator vitæ mortalium, animus est: qui ubi ad gloriam virtutis via grassatur, abunde pollens potensque, & clarus est, neque (c) fortuna eget; quippe quæ probitatem, industriam, aliasque artis bonas neque dare neque eripere cuiquam potest: sin captus pravis cupidinibus, ad inertiam, & voluptates corporis pessum datus est, perniciose lubidine (d) paullisper usus: ubi (e) per socordiam vires, tempus, in-

INTERPRETATIO.

(1) **H**omines queruntur inique & absque ratione de natura sua, quando dicunt, quod, cum sint debiles atque vitæ brevis, regantur potius cæco fato, aut fortuna, quam virtute.

(2) Inquirendo in contrariam opinionem.

(3) Et potius invenies industriam hominum deesse naturæ.

NOTÆ.

(a) **I**ndustriam.) Quid potissimum per industriam significetur, ex hoc loco intelligis, animi scilicet cura & diligentia cum solertia conjuncta.

(b) **Vim.**) Pro vires: raro ita invenias.

(c) **Fortuna.**) Istud Authoris sensu, qui hoc in loco cum Stoicis facit, est accipiendum. Si enim gloriam in hominum opinione reponas, omnino & fortuna, & ejus bonis opus erit; quæ plerumque præ-

C. Sallustii.

claris factis invidet.

(d) **Paullisper.**) Verissime & optime: Sensibus enim cum finita & debilis admodum sit natura, per eos homo, nisi brevem, non potest capere voluptatem; qua brevi quoque exsaturabitur.

(e) **Per socordiam.**) Causam indicat nostrorum omnium malorum, animi negligentiam. Ea est omnino.

H.

ingenium defluxere, naturæ infirmitas accusatur: (1) suam quique culpam (a) actores ad negotia transferunt. Quod si hominibus (b) bonarum rerum tanta cura esset, quanto studio aliena, ac nihil profutura, multum etiam periculosa petunt: neque (c) regerentur magis, quam regerent casus; & (2) eo magnitudinis procederent, ubi (d) pro mortalibus, gloria æterni fierent. Nam uti genus hominum compositum ex corpore, & anima est: ita res cunctæ, studiaque omnia nostra, corporis alia, alia animi naturam sequuntur. Igitur (e) præclara facies, magnæ divitiæ, (3) ad hoc vis corporis, & alia omnia hujusmodi brevi dilabuntur; at ingenii egregia facinora, sicuti anima, (f) immortalia sunt: postremo, corporis & fortunæ bonorum, uti initium, sic finis est; omniaque orta occidunt, & aucta senescunt: animus incorruptus, (g) æternus, rector humani generis, (4) agit, atque habet cuncta, neque ipse habetur. Quo magis pravitas eorum admiranda est, qui, dediti corporis gaudiis, per luxum atque ignaviam ætatem agunt: cæterum ingenium, quo neque melius, neque (5) (h) amplius aliud in natura mortalium est,

INTERPRETATIO.

(1) Quique & singuli Actores, & ii qui res exequi deberent, rejiciunt in negotia culpam suam.

(2) Et pervenirent ad eum gradum magnitudinis, in quo (cum mortales sint) gloria æterni evaderent.

(3) Præterea vis corporis, & alia omnia istius generis, exiguo tempore dis-

solvantur & dissipantur.

(4) Animus versat & regit, tenet & intelligit omnia, neque ipse includitur, cogitur, aut continetur.

(5) Cæterum sinunt languere & stupere inculta atque socordia ingenium, quo nihil est melius, neque majus, aut dignius in natura mortalium.

NOTÆ.

(a) Actores.) Melius, credo, quam actores, prout habent alii. Hoc dicit, Homines rerum difficultatem, quasi illæ supra suas vires essent, caussari: cum ideo tantum tales sint, quod viribus a natura concessis, in tempore & loco usi non fuerint.

(b) Bonarum.) Earum scilicet, quæ mentem excolunt, & nobis prosunt.

(c) Regerentur.) Nunc dicit Sallustius, sapientem adversus fortunam posse plurima, etiam in iis quæ sunt ejus juris; id est, quoad ea bona quæ non sunt in nostra potestate, ut loquuntur Stoici, puta famam, gloriam, divitias, &c. Atque hoc quoque verum est, nosque maxime ad virtutem incendere debet. Nam sapiens quidem, pol, ipse fingit fortunam sibi, ut ait Plautus.

(d) Pro mortalibus.) Vis istius præpositionis, eo sensu, quo in interpretatione in-

dicavimus, diligenter notanda est; nam aliquoties recurret in nostro Authore.

(e) Præclara.) La bonne mine, la belle prestance.

(f) Immortalia.) Rhetorice istud dictum: tametsi historiæ beneficio præclara facta in memoria hominum reviviscunt.

(g) Æternus.) Hæc fuit opinio quorundam Philosophorum, quam ab Orphæo dimanasse volunt. Imo Stoici rotunde, animas divinæ mentis particulas esse prædicaverunt: a quo errore nos retrahit doctrina Christiana, cum animæ nostræ a Deo creatæ sint ex nihilo, adeoque initium habuerint; quamvis sint æternæ a parte post, ut loquuntur, atque in æternum esse debeant.

(h) Amplius.) Ingenii humani tangit magnitudinem, & ut ita dicam, vastitatem, qua cuncta complectitur.

est, incultu atque socordia torpescere sinunt; cum præsertim tam multæ, variæque sint artes animi, quibus summa claritudo paratur. Verum ex (1) his magistratus, & imperia, postremo omnis cura rerum publicarum, minime mihi hac tempestate cupiunda videntur: quoniam neque virtuti honos datur; neque illi, quibus per fraudem (2) jus fuit, (a) tuti, aut eo magis (b) honesti sunt. Nam, (c) vi quidem regere patriam, aut (d) parentes, quamquam & possis, & delicta (e) corrigas; tamen importunum est: cum præsertim omnes rerum mutationes cædem, fugam, aliaque hostilia (f) portendant: frustra autem niti, neque aliud, se fatigando, nisi odium (3) quærere, extremæ dementiæ est: nisi forte quem inhonesta & pernicioſa lubido tenet, potentiæ paucorum decus atque libertatem suam (g) gratificari. Cæterum ex aliis negotiis, quæ ingenio exercentur, in primis magno usui est memoria rerum gestarum: (h) cujus de virtute quia multi dixere, prætereundum puto; simul, ne (4) per insolentiam quis existimet memet studium meum laudando extollere: atque ego credo fore, qui, quia decrevi procul a republic. ætatem agere, tanto tamque utili labori meo nomen inertiae imponant: (i) certe, quibus ma-

INTERPRETATIO.

(1) *Ex his artibus.*

(2) *Neque illi quibus, per fraudem, jus & potestas fuit, gerendi Magistratus & imperia, sunt ea re magis tuti aut honesti.*

(3) *Extremæ dementiæ est frustra conari, neque aliud persequi & consequi se fatigando, nisi odium.*

(4) *Ne aliquis existimet memet extollere insolenter studium meum, id laudando.*

NOTÆ.

(a) *Tuti.*) Illud respicit bona fortunæ.

(b) *Honesti.*) Refertur hoc ad bona animi: adeoque iis de quibus loquitur, prorsus inutile fuisse dicit, muneribus frui Republicæ. Gall. diceres, *Ils n'en sont ni plus à leur aise, ni plus honnêtes gens.*

(c) *Vi.*) Plato, quod & Cicero refert, tantum contendere in Republica jubet, quantum probare tuis civibus possis; vim neque Parenti, neque Patriæ afferri oportere.

(d) *Parentes.*) Innuit, tam turpe esse Patriam quam Parentes vi regere velle.

(e) *Corrigas.*) Hoc est, aliquatenus corruptam civitatem emendes, aut id certe coneris.

(f) *Portendant.*) Significant, & prope modum importent, cum iis qui castigantur, tum præsertim illis qui alios castigant.

(g) *Gratificari.*) Gall. diceres, *Abandonner, & faire litière.*

(h) *Cujus de virtute.*) Historiam Cicero dicit, Testem Temporum, Lucem veritatis, Magistram vitæ, Nunciam veritatis. Historiæ virtus certe maxima est, cum ex aliorum erratis in melius vitam nostram instituere, & quid expetendum, quidve fugiendum sit, sine nostro periculo, possimus cognoscere. Proinde haud immerito. Demetrius Phalereus Ptolemæum regem subinde admonebat, ut libros legeret, quoniam, quæ amici non audent Principibus demonstrare, ea omnia in libris scripta reperiuntur.

(i) *Certe.*) Vim habet occultam hæc vocula, & conjunctam habet ironiam: Author enim dum videtur rationem reddere velle, cur ab aliis reprehendatur, graviter illos vellicat. Gall. diceremus eodem charactere, *Assurément. Ces Messieurs qui savent si bien courir après le petit peuple, &c.*

maxuma industria videtur, (a) salutare plebem, & convivii (b) gratiam querere. Qui si reputaverint, & (c) quibus ego temporibus magistratum adeptus sum; & (d) quales viri idem assequi nequiverint; & postea, quæ (e) genera hominum in senatum pervenerint, profecto existimabunt, me magis (f) merito, quam ignavia, iudicium animi mei (g) mutavisse; majusque commodum ex (h) otio meo, quam ex aliorum negotiis, reip. venturum. (i) Nam sæpe audiui, Q. (k) Maximum, P. (l) Scipionem, præterea civitatis nostræ præclaros viros, solitos ita dicere; cum majorum (m) imagines intuerentur, vehementissime sibi animum ad virtutem accendi: scilicet non (n) ceram illam, neque figuram tantam vim in sese habere; sed memoria rerum gestarum eam flammam egregiis viris in pectore crescere, neque prius sedari, quam virtus, eorum famam atque gloriam adæquaverit. At contra quis est omnium (i) his moribus, quin divitiis, & sumtibus, non probitate, neque industria, cum majoribus suis contenten-

INTERPRETATIO.

(i) Quis omnium ita vivit.

NOTÆ.

(a) *Salutare.*) Romæ mos erat, quosvis prensando, nomine proprio, quasi intime noti & cari essent, appellando, manum porrigendo, &c. plebis gratiam aucupari.

(b) *Gratiam.*) Benevolentiam & populi favorem solebant etiam epulis & convivii demereri.

(c) *Quibus.*) Turbulentis scilicet, singulis ad imperia properantibus; unde & ea obtinere erat difficile.

(d) *Quales.*) Catonem forte inter alios designavit, qui Præturam petens repulsam tulit. Cæterum totus iste locus Rhetoricam habet exornationem, non persuasionem: neque vero cuiquam Sallustium virtute Catoni prælatum fuisse, Sallustius probaverit.

(e) *Genera.*) Per contemptum loquitur. Gall. *Quelle sorte de gens.*

(f) *Merito.*) *Legitima de causa.* Quasi scilicet eo indignum fuisset, cum turba hominum levissimorum, in Senatum venire.

(g) *Mutavisse.*) Id est, *Non jam, ut antea, ad Magistratus ferri.*

(h) *Otium.*) Honesto scilicet, quod in scribenda historia collocavit: nam aliud est otium turpe, eorum qui se non tantum a rebus publicis, sed ab omni omnino labore subtrahunt.

(i) *Nam sæpe.*) Ostendit Author quomodo hominibus prosit rerum memoria; atque adeo, qua ratione Respublica ex suo otio emolumentum possit capere.

(k) *Maximum.*) Is ex Fabiorum fuit familia, qui Dictator adversus Annibalem creatus, cunctando vim fregit illius Imperatoris, atque res Romanas paululum restituit.

(l) *Scipionem.*) Plures eo nomine fuerunt viri celeberrimi, præcipue vero Africani illi duo, Major a victa Africa, Minor ab Africa quoque, sed postquam ab illo victa fuisset, ita dictus; antea in Scipionum familiam ab Africani illius magni filio, & in decus gentis assumptus, cum Paulo Macedonico procreatus esset. De isto minore hic agi non sine ratione crediderim.

(m) *Imagines.*) Habebant Romæ qui illustri loco nati essent, quique in majoribus aliquem sella curuli decoratum habuissent, Imagines, vultus eorum & posterorum ex cera referentes, quas ligneo armario in atrio, seu prima parte ædium, includebant; festis diebus, apertis armariis, ornabant; in funeribus, cum quis ex ea domo mortuus esset, honoris causa, efferebant.

(n) *Ceram.*) Ex qua fiebant imagines.

tendat? etiam homines (a) novi, qui antea per virtutem soliti erant nobilitatem antevenire, (b) furtim, & per (c) latrocinia potius, quam bonis artibus, ad imperia & honores nituntur. Proinde quasi prætura, & consulatus, atque alia omnia hujusmodi per se ipsa clara, & magnifica sint, ac non perinde (d) habeantur, ut eorum, qui ea sustinent, virtus est. Verum ego liberius, altiusque processi, dum me civitatis morum piget, tædetque: nunc ad inceptum redeo.

Bellum scripturus sum, quod populus R. cum Jugurtha rege (d) Numidarum gessit: primum, quia magnum & atrox, (2) variaque victoria fuit; dein, quia tum primum superbiæ nobilitatis (3) obviam itum est: quæ (e) contentio divina & humana cuncta permiscuit, eoque recordiæ processit, uti studiis civilibus (f) bellum, atque (4) vastitas Italiæ finem facerent. Sed prius quam hujusmodi rei initium expedio, pauca supra repetam; quo, ad cognoscendum, omnia illustra magis, magisque in aperto sint. Bello Punico (g) secundo, quo dux Carthaginiensium Hannibal, (h) post magnitudinem nominis Romani, Italiæ opes maxime attriverat; Masinissa rex Numidarum, in amicitiam receptus a P. (i) Scipione, cui postea Africano cognomen ex virtute fuit, multa & præclara rei militaris facinora fecerat: ob quæ victis Carthaginiensibus, & capto (k) Syphace, cujus in Africa magnum, atque late imperium valuit, populus R. quascumque urbis, & agros manu ceperat, (l) regi dono dedit. Igitur amicitia Masinissæ bona atque honesta

no-

INTERPRETATIO.

(1) *Et non sint sicuti virtus eorum, qui ea gerunt.*

(2) *Quia victoria in hanc & illam partem inclinavit.*

(3) *Quia tum primum Plebs Romana restitit superbiæ nobilitatis.*

(4) *Ut discordiis civilibus bellum atque amplitudo Italiæ finem facerent.*

NOTÆ.

(a) *Novi.* Id est, qui primi ex sua gente claruerunt.

(b) *Furtim.* Non virtutem ostentando; sed largitionibus suffragia corumpendo, aut aliter cuniculis irrepando.

(c) *Latrocinia.* Hoc nomine omnes damnat vias distortas, per quas sibi potestatem quærebant, & Magistratus, si cum vi aliqua conjunctæ essent.

(d) *Numidarum.* Numidia Africae regio est, pars ejus tractus, quem hodie *Barbariam* vocant, cum eo qui *Bildulgerid* dicitur. Verum ex ipso Sallustio postea cognoscetur.

(e) *Contentio.* Inter plebem & nobilitatem.

(f) *Bellum.* Quod Marius inter & Syllam intercessit, huic favente nobilitate, illi plebe.

(g) *Secundo.* Ter Romani cum Carthaginiensibus bellum gesserunt. Hoc secundo, Poenorum duce Annibale, profligata, & propemodum perdita fuit res Romana.

(h) *Post magnitudinem.* Id est, non contentus Romanorum gloriam proculcasse.

(i) *Scipione.* Hic est major.

(k) *Syphace.* Fuit Syphax rex Masæsyliorum opulentissimus, Masinissæ ab Oriente vicinus.

(l) *Regi.* Masinissæ.

nobis permansit : sed (a) imperii, vitæque ejus, finis idem fuit. Dein Micipsa filius regnum solus obtinuit, Manastabale, & Gulussa fratribus morbo absumptis. (1) Is Atherbalem, & Hiempsalem ex sese genuit; Jugurthamque filium Manastabalis fratris, quem Masinissa, quod ortus ex concubina erat, (b) privatum reliquerat, eodem cultu, quo liberos suos, domi habuit. Qui ubi primum adolevit, pollens viribus, decora facie, sed multo maxime ingenio validus, non se (c) luxu, neque inertiae corrumpendum dedit, sed, uti mos gentis illius est, equitare, jaculari, cursu cum æqualibus certare : &, cum (2) omnis gloria anteeret; omnibus tamen carus esse : ad hoc, pleraque tempora in venando agere; leonem atque alias feras primus, aut in primis ferire: plurimum facere, (d) & minumum ipse de se loqui. Quibus rebus Micipsa tametsi initio lætus fuerat, existumans virtutem Jugurthæ regno suo gloriæ fore : tamen postquam hominem adolescentem, (3) exacta ætate sua, & parvis liberis, magis magisque crescere intelligit, vehementer eo negotio (e) permotus, multa cum animo suo volvebat. Terrebat eum (f) natura mortalium avida imperii, & (g) præceps ad explendam animi cupidinem; præterea, (h) opportunitas suæ liberorumque ætatis, (4) quæ etiam mediocres viros spe prædæ transvorsos agit, ad hoc (5) studia Numidarum in Jugurtham accensa; (6) ex quibus, si talem virum dolis interfecisset, ne qua seditio, aut bellum oriretur, anxius erat. His difficultatibus circumventus, ubi videt, neque per vim, neque insidiis opprimi posse ho-

INTERPRETATIO.

(1) Is Micipsa genuit ex sese Atherbalem & Hiempsalem.

(2) Cum omnes gloria superaret.

(3) Cum videt hominem adolescentem crescere magis ac magis, vita sua elapsa.

(4) Quæ opportunitas etiam homines

aliqua virtute præditos, spe prædæ a recta via abducit.

(5) Præterea maximus Numidarum favor in Jugurtham, Micipsam terrebat.

(6) Anxius erat ne qua seditio aut bellum oriretur ex Numidis, si talem virum fraude interfecisset.

NOTÆ.

(a) Imperii.) Illud est quod Gallice dicimus, *Il perdit l' Empire avec la vie*. Sed Latine phrasis ambigua est, adeoque minus probanda.

(b) Privatum.) Scilicet nec regio cultu, nec in spem regni, educabatur.

(c) Luxu.) Antiquæ. Jam supra eosdem notavit fontes omnium malorum. Verissime; atque hic præcipue cavendum.

(d) Et minumum.) Facile his artibus sine invidia laudem invenias, & amicos pares.

(e) Permotus.) Timens videlicet, ne Jugurtha gratia & viribus ad invadendum im-

perium uteretur.

(f) Natura.) Illud est quod modo dixi metuebat Micipsa, ne, sicuti omnes a natura prout sumus ad explendam animi cupidinem, Jugurtha aliquid contra se, tum maxime contra liberos moliretur.

(g) Præceps.) Hinc prima mali nostri labe: adeoque hac in parte diffidendum, præcavendum, & maxime ex longinquo principiis obstandum; nisi forte per prærupta frangi lubet.

(h) Opportunitas.) Senes enim & pueri ad bellum sunt inepti.

hominem tam acceptum popularibus; (1) quod erat Jugurtha manu promptus, & appetens gloriæ militaris, statuit eum objectare periculis, & eo modo fortunam tentare. Igitur bello (a) Numantino Micipsa, cum populo R. equitum atque peditum auxilia mitteret, sperans vel (2) ostentando virtutem, vel hostium sævitia facile eum occasurum, præfecit Numidis, quos in Hispaniam mittebat; sed ea res longe aliter, ac ratus erat, evenit. Nam Jugurtha, ut erat impigro atque acri ingenio, ubi naturam P. Scipionis, qui tum Romanis imperator erat, & (3) (b) morem hostium cognovit; multo labore, multaque cura, præterea modestissime parendo, & sæpe (4) obviam eundo periculis, in tantam claritudinem brevi pervenerat, uti nostris vehementer carus, Numantinis maximo terrori esset. Ac sane, quod difficillimum in primis est, & prælio strenuus erat, & bonus consilio: quorum (c) alterum ex providentia timorem, alterum ex audacia temeritatem adferre plerumque solet. Igitur (d) imperator omnis fere res asperas per Jugurtham agere, in amicis habere, magis magisque eum in dies amplecti, quippe cujus neque consilium, neque inceptum ullum frustra erat. (e) Huc accedebat munificentia animi, & ingenii sollertia: quibus rebus sibi multos ex Romanis familiari amicitia conjunxerat. Ea tempestate in exercitu nostro fuere complures novi, atque nobiles, quibus divitiæ bono honestoque (e) potiores erant, factiosi, domi potentes, apud socios clari magis quam honesti; qui Jugurthæ non (f) mediocrem animum pollicitando accendebant, si Micipsa rex occidisset, fore uti solus imperio Numidiæ potiretur: (g) in ipso maxumam virtutem, Romæ omnia

INTERPRETATIO.

(1) Quia Jugurtha erat manu promptus, & cupidus gloriæ militaris. Micipsa decrevit eum objicere periculis.

(2) Micipsa opinans eum interfectum iri, vel dum virtutem ostentaret, vel hostium sævitia, eum præfecit Numidis.

(3) Postquam Jugurtha cognovit hostium pugnandi rationem.

(4) Objectando se periculis.

(5) Præterea in ipso erat munificentia animi.

NOTÆ.

(a) Numantino.) Numantia urbs fuit Hispaniæ Tarraconensis, non longe ab ortu fluminis Duri; si viros æstimes, par omnibus urbibus, bello quod olim adversus Romanos, fortissime gesserunt.

(b) Morem.) Hic in perditissimo homine, pro tempore spectare licet ornatissimi juvenis speciem, & virtutis exemplum.

(c) Alterum.) Esse, scilicet, bonum consilio, generat timorem: enimvero aliquis ut bene det consilium, ille debet prævidere pericula; quod si fuerit, ea profecto refor-

midabit, deinde, quod pronum est, ni virtus adsit, eadem quoque fugitabit.

(d) Imperator.) Scipio.

(e) Potiores.) Id est, Apud quos major divitiarum, quam virtutis, ratio & æstimatio erat.

(f) Mediocrem.) Id est, Cum jam sua sponte Jugurtha dominationem affectaret: cupiditatem inflammabant insuper exitiales illi Consilarii.

(g) In ipso.) Jugurtha scilicet. Hæc & similia ingerebant nefarii illi adulatores.

omnia venalia esse. Sed postquam, Numantia deleta, P. Scipio dimittere auxilia, & ipse revorti domum decrevit; (1) donatum, atque laudatum magnifice pro concione Jugurtham in (a) prætorium adduxit; ibique secreto monuit, uti potius (b) publice, quam privatim, amicitiam populi R. coleret; neu (c) quibus largiri insuesceret: periculose a paucis emi, (d) quod multorum esset: si permanere vellet in suis (e) artibus, (f) ultro illi & gloriam, & regnum venturum: sin (g) properantius pergeret, suamet ipsum pecunia præcipitem casurum. Sic locutus, cum litteris eum, quas Micipsæ redderet, dimisit: earum (2) sententia hæc erat. *Jugurthæ tui bello Numantino longe maxuma virtus fuit: quam rem tibi certe scio gaudio esse: nobis ob merita sua carus est: ut idem S. P. Q. R. sit, summa ope nitentur. Tibi quidem (3) pro nostra amicitia gratulor: en habes virum dignum te, atque avo suo Masinissa.* Igitur (h) rex, ubi ea quæ fama acceperat, ex litteris imperatoris ita esse cognovit, cum virtute, tum (i) gratia viri permotus, (k) flexit animum suum: & Jugurtham beneficiis vincere aggressus est, statimque eum adoptavit, & testamento pariter cum filiis heredem instituit. Sed ipse paucos post annos, morbo, atque ætate confectus, cum sibi finem vitæ adesse intelligeret, coram amicis, & cognatis, itemque Atherbale, & Hiempsale filiis, dicitur hujusmodi verba cum Jugurtha habuisse.

Par-

INTERPRETATIO.

(1) *Adduxit Jugurtham in tentorium suum, postquam ipsi munera contulisset, atque eum laudasset magnifice coram exercitu.*

(2) *Earum sensus hic erat.*
(3) *Gratulor equidem tibi, secundum nostram amicitiam.*

NOTÆ.

(a) *Prætorium.*) Tabernaculum grat, seu tentorium, vel domus Imperatoris, sive Prætor, sive Consul fuisset.

(b) *Publice.*) Hoc est, *Ne huic aut illi se ille privatim addiceret, sed virtute sua universum Populum Romanum sibi demeretur.*

(c) *Quibus.*) Non dixit *quibusvis*; quomodo Jugurthæ levitatem exprobrasset, neque factum ipsum in totum damnasset; verum *quibus* dixit, ut ille intelligat, neminem largitionibus devinciendum, eo modo, & fine, quo, procul dubio, summus Imperator cœpisse eum intellexerat.

(d) *Quod multorum.*) Loquitur de amicitia & favore P. Romani. Cæterum ex singulis propemodum Scipionis verbis maxima documenta sumere possunt viri principes: quæ quia Jugurtha spreverat, de summo fa-

stigio excussus est.

(e) *Artibus.*) Bonis scilicet. Reprehensionem habet hæc Imperatoris admonitio, tametsi occulta est.

(f) *Ultrō.*) Ipso nec cogitante. Gall. *Sans qu'il s'en mît en peine.*

(g) *Properantius.*) Hoc est, *vim faceret rebus*, quæ cum tempore fiunt, sensim & sine sensu, quæque aliter franguntur. Gall. *Que s'il se hâtoit trop; Que s'il violentoit les choses.*

(h) *Rex.*) Micipsa.

(i) *Gratia.*) Cum Jugurtham gratum & acceptum esse sciret, tum Popularibus, tum Romanis.

(k) *Flexit.*) Hoc est, *Cum antea Jugurtham perdere quævisset, mutato consilio, beneficiis ipsum cumulavit.*

10 Parvum ego te, Jugurtha, (a) amisso patre sine spe, sine opibus, (b) in meum regnum accepi, existumans non minus me tibi, quam si (c) genuissem, ob beneficia carum fore: neque ea res (d) falsum me habuit. Nam ut alia magna & egregia (e) tua omittam, novissime rediens Numantia, meque regnumque meum gloria honoravisti; tuaque virtute nobis Romanos ex amicis amicissimos fecisti: in Hispania nomen familie (f) renovatum est: postremo, quod (g) difficillimum inter mortalis est, gloria invidiam vicisti. Nunc, quoniam mihi natura finem vitæ facit, per (h) hanc dextram, per (i) regni fidem moneo, obtestorque, uti hos, qui tibi genere propinqui, (i) beneficio meo fratres sunt, caros habeas; ne malis alienos adjungere, quam sanguine conjunctos retinere. Non exercitus, neque thesauri, præsidia regni sunt, verum amici: quos neque armis cogere, neque auro parare queas: officio & fide pariuntur. Quis autem amicior, quam frater fratri? aut quem alienum fidum invenies, si tuis hostis fueris? Equidem ego regnum vobis trado firmum, si boni eritis; si mali, imbecillum. Nam (k) concordia res parvæ crescunt, discordia maxumæ (l) dilabuntur. Caterum ante hos (3) te, Jugurtha, quia ætate, & sapientia prior es, ne aliter quid eveniat, providere decet.

Nam

INTERPRETATIO.

(1) Nam ut silentio præteream alia tua magna, & egregia facinora.

(2) Moneo per fidem quæ regno debetur

(3) Caterum te decet, plus quam hos

NOTÆ.

(a) Amisso.) Manastabale, scilicet.

(b) In meum.) Id est, Non modo in regiam meam induxi, sed cultu & spe cum filiis meis eadem eduxi.

(c) Genuissem.) Te, supple.

(d) Falsum.) Id est, Tu mihi revera ea omnia præstitisti, quæ a filio possunt repeti.

(e) Tua.) Nota phrases ejusmodi ellipticas: vim habent maximam. Ita, cum apud Terentium, pater filium vocat omnium, plus est quam si sceleratissimum, aut quopiam atroci alio nomine appellasset, cum quodlibet intelligi possit.

(f) Renovatum.) Hoc dicit, quia Masinissa multa præclare gesserat in Hispania adversus Romanos, priusquam cum Scipione societatem iniret.

(g) Difficillimum.) Omnino: nam ut habet Horatius,

Heus! nefas,
Virtutem incolumem odimus,
Sublatam ex oculis querimus, invidi.
C. Sallustii.

(h) Hanc.) Intelligendum est Micipsam Jugurthæ manum tenuisse, dum hæc diceret.

(i) Beneficio.) Quia, videlicet, in partem & regni hæreditatem Jugurtham Micipsa assumserat, atque pro filio habuerat.

(k) Concordia.) Scitum est quod quidam fecit, ut concordiam filios, quos magno numero habuit, edoceret: Sagittas, pro eorum numero sumsit, quas in fasciculum colligatas cuique rumpendas porrexit; quod illi cum nequivissent, ipse singulas seorsim nullo negotio perfregit. Itaque omne quod est, tam diu manet atque subsistit, quam unum est; interit quando solvitur, aut unum esse desinit.

(l) Dilabuntur.) Pereunt: sed acute expressit, cum dilabi præcise notet in partes varias abire, quod ex se & immediate ponit totius destructionem. Tanti est certe unio in universa natura, ut vel ipsum nomen nescio quid blandi & jucundi sapiat; divisio contra lacerare, & omne malum portendere videatur.

Nam in omni certamine, qui (1) opulentior est, etiam si accipit injuriam, tamen, quia plus potest, facere videtur. Vos autem, Atherbal, & Hiempsal, colite, observate (2) talem hunc virum; imitamini virtutem, & enitimini, ne ego meliores liberos (3) sumsisse videar, quam genuisse.

Ad ea Jugurtha, tametsi regem (a) ficta locutum intelligebat, & (b) ipse longe aliter animo agitabat; tamen pro tempore benigne respondit. Micipsa paucis post diebus moritur. Postquam illi more regio (4) justa magnifice fecerant, (c) reguli in unum convenerunt, ut inter se de negotiis cunctis disceptarent. Sed Hiempsal, qui minumus ex illis erat, natura ferox, etiam antea ignobilitatem Jugurthæ, quia (d) materno genere impar erat, despiciens, (e) dextera Atherbalem adsedit; ne medius ex tribus, quod (f) & apud Numidas honori ducitur, Jugurtha foret. Dein tamen, ut (g) ætati concederet, (h) fatigatus a fratre, vix in partem alteram transductus est. Ibi cum multa de administrando imperio dissere-
rent, Jugurtha inter alias res jact, oportere quinquennii consulta, & (i) decreta omnia rescindi: (k) nam per ea tempora confectum annis Micipsam parum animo valuisse. Tum (l) idem Hiempsal placere sibi respondit: nam (m) ipsum illum tribus his proximis annis adoptione in regnum

INTERPRETATIO.

(1) Qui fortior est videtur facere injuriam, quamvis eam accipiat, quia plus potest.

(2) Reveremini hunc virum tanta virtute ornatum.

(3) Ne ego videar adoptasse meliores liberos, quam genuisse.

(4) Postquam illum, more regio, magnifice sepeliissent.

NOTÆ.

(a) Ficta.) Res profecto fictæ non erant, vera dicebat Micipsa; sed animus fictus erat: non ex benevolentia, sed ex metu loquebatur.

(b) Ipse.) Jugurtha.

(c) Reguli.) Jugurtha, Atherbal, & Hiempsal, qui, diviso regno, parvi erant reges.

(d) Materno.) Antea natum eum ex concubina vidimus.

(e) Dextera.) Verisimile est Jugurtham cum Atherbale jam tum sine omni prolixiore cærimoniam, assedis-
se. Occasio inter illos duos non fuit, de loco aulica urbanitate disceptandi; nam sive Jugurtha superiorem, sive inferiorem obtinere voluit, utrobique ab Atherbalis sinistra sedere debuit. Hiempsalis fuit hanc litem dirimere: Cujus enim ille vacuum latus clausisset, ei medium & honoratum locum dedisset; cumque dextra

Atherbalem assedit, Jugurtham in loco infimo collocavit.

(f) Et.) Hinc concludas, moris fuisse apud Romanos, ut sedentibus locus medius esset honoratissimus.

(g) Ætati.) Jugurthæ scilicet.

(h) Fatigatus.) Eum premebat Atherbal, ut in Jugurthæ sinistram transiret; eo-
que pacto Jugurtha medius foret.

(i) Decreta.) Micipsæ scilicet. Plus vero dicit decreta quam consulta: hæc vocamus, des *Declarations*, illa vero, des *Arrêts*.

(k) Nam.) Ratio est Jugurthæ pro rescindendis Micipsæ decretis.

(l) Idem.) In neutro genere. Dicit Hiempsal, acri in Jugurtham cum sculeo, sibi placere, ut patris postrema decreta rescinderentur.

(m) Ipsum.) Jugurtham.

gnum pervenisse. Quod verbum in pectus Jugurthæ (a) altius, quam quisquam ratus, descendit. Itaque ex eo tempore ira & metu anxius, moliri, parare, atque ea modo in animo habere, quibus Hiempsal per dolum caperetur. Quæ uti tardius procedunt, neque lenitur animus (b) ferox: statuit quovis modo inceptum perficere. Primo conventu, quem ab regulis factum supra memoravi, propter dissensionem placuerat dividere thesauros, (c) finisque imperii singulis constitui. Itaque ad utramque rem tempus decernitur, sed maturius ad pecuniam distribuendam. Reguli interea in loca propinqua thesauris alius alio concessere. Sed Hiempsal in oppido Thirmida forte ejus utebatur domo, qui proximus (d) lictor Jugurthæ, carus acceptusque ei semper fuerat: quem (e) ille casu ministrum oblatum promissis onerat, impellitque, uti tamquam suam domum visens eat: portarum claves (f) adulterinas paret: nam veræ ad Hiempsalem referebantur: cæterum, ubi res postularet, (f) seipsum cum magna venturum manu. Numida mandata brevi conficit: atque, uti doctus erat, noctu Jugurthæ milites introducit. Qui postquam in ædes irrupere: (g) diversi regem quærere; dormientis alios, alios occurrentis interficere: scrutari loca abdita; clausa effringere: strepitu & tumultu omnia miscere: cum interim Hiempsal reperitur, occultans se tugurio mulieris ancillæ, quo initio pavidus, & ignarus loci profugerat. Numidæ caput ejus, uti jussi erant, ad Jugurtham referunt. Cæterum fama tanti facinoris per omnem Africam brevi divulgatur: Atherbalem, omnisque, qui sub Micipsæ imperio fuerant, metus invadit. In duas partis discedunt Numidæ: plures Atherbalem sequuntur, sed illum alterum bello meliores. Igitur Jugurtha, quam maxumas potest copias armat: urbis partim vi, alias voluntate imperio suo adjungit: omni Numidiæ imperare parat. Atherbal, tametsi Romam legatos miserat, qui senatum docerent de cæde fratris, & fortunis suis: tamen fretus multitudine militum, parabat armis contendere. Sed ubi res ad certamen venit, victus ex prælio profugit in (g) provinciam, ac dehinc Romam contendit. Tum Jugurtha (h) patratis (h) consiliis, postquam omni Numidia potiebatur,

in

INTERPRETATIO.

(1) Placuit terminos imperii singulis assignari.

(2) Alii alio regem quæsiverunt.

(3) Tum Jugurtha consiliis ad finem perductis, &c.

NOTÆ.

(a) Altius.) Id est, Eo gravissime vulneratus fuit: tantoque altius telum infixum, quanto acutius fuit.

(b) Ferox.) Jugurthæ.

(c) Lictor.) Lictores erant qui proxime Magistratum vel Regem præcedebant. Hujus domum Hiempsal in hospitium assumserat.

(d) Ille. Jugurtha.

(e) Adulterinas.) De fausses clefs.

(f) Seipsum.) Jugurtham.

(g) Provinciam.) Hoc est, in eam Africæ partem quæ per Romanos Magistratus gubernabatur.

(h) Consiliis.) Quæ, scilicet, de opprimendis fratribus, & eorum regno invadendo, iniverat.

in otio facinus suum cum animo reputans, timere populum R. neque adversus iram ejus usquam, nisi in avaritia (a) nobilitatis, & pecunia sua, spem habere. Itaque, paucis diebus, cum auro argentoque multo legatos Romam mittit: quos præcipit uti primum veteres amicos muneribus expleant, dein novos (i) anquirant: postremo, quemcumque possint largiundo parare, ne cunctentur. Sed ubi Romam legati venere, & ex præcepto regis, (b) hospitibus, aliisque, quorum ea tempestate in senatu auctoritas pollebat, magna munera misere: tanta (c) commutatio incessit, ut ex maxuma invidia in gratiam & favorem nobilitatis Jugurtha veniret: (d) quorum pars spe, alii præmio inducti, singulos ex senatu (e) ambiundo, nitebantur, ne (f) gravius in eum consuleretur. Igitur, ubi legati satis confidunt, die constituto senatus utrisque (g) datur. Tum Atherbalem hoc modo locutum accepimus.

P. C. Micipsa pater meus moriens mihi præcepit, uti regni Numidiae tantummodo (h) procurationem existumarem meam; cæterum (i) jus, & (k) imperium penes vos esse: simul eniterer domi militiæque quam maximo usui esse populo Rom. vos mihi (2) cognatorum, vos in locum affiniurum

INTERPRETATIO.

(1) Postea novos requirant.

(2) Præcepit ut vos pro consanguineis, & affinibus haberem.

NOTÆ.

(a) Nobilitatis.) Romanæ, scilicet.

(b) Hospitibus.) Eos intellige quibuscum bello Numantino Jugurtha arctam amicitiam, & hospitii necessitudinem conjunxerat; ita ut ipse apud illos, si in Italia esset, illi apud ipsum, si in Numidiam venirent, diversarentur. Hospitii vero sanctissima jura fuerunt.

(c) Commutatio.) Nimirum Jugurthæ facinus cunctis atrocissimum visum est; sed postquam pecunia quidam corrupti sunt, mentem & animum mutaverunt, atque Jugurthæ crimen minuerunt.

(d) Quorum.) Nobilium, scilicet, qui sub voce nobilitatis comprehenduntur: quod notandum; nam relativum quorum non cum nomine expresso, sed cum re intellecta consentit.

(e) Ambiundo.) Prout fit, inter alios sermones, illi Jugurthæ crimen verbis mitigabant, Senatorumque favorem ipsi conciliabant.

(f) Gravius.) Ne bellum adversus ipsum

decernerent, aut hostem judicarent.

(g) Datur.) Id est, dies constituitur ad quem in Senatum admitterentur Atherbal & Jugurthæ legati.

(h) Procurationem.) Administrationem: La Lieutenance.

(i) Jus.) Fundamentum notat hoc vocabulum, aut dominandi rationem.

(k) Imperium.) Totum istud rhetorice & blanda comitate dicitur; nam alioqui Micipsa, fuerat & Masinissa P. Romani socius. Additæ fuerant equidem Romanorum beneficio multæ urbes utriusque imperio, sed uterque meruerat: imo fatebitur postea ipse Atherbal, non admodum Romanorum fortunam expetendam fuisse, quo tempore foedus initum cum ipsis. At ne ego, quod absque blandimento verum est, tateam, plerumque certe evenit, ut paulatim sub foederis titulo, ille in minus potentem dominium usurperet, qui opibus præcellit: Libertatis inane nomen ut maneat, foedus pangitur, quod precariam servitutem inducit.

nium ducerem: si ea fecissem, in vestra amicitia exercitum, divitias, munimenta regni me habiturum. Quæ præcepta patris mei cum agitarer; Jugurtha, homo omnium, quos terra sustinet, sceleratissimus, contempto imperio vestro, Masinissæ me nepotem, utique ab stirpe socium atque amicum populi R. regno fortunisque omnibus expulit. Atque ego P. C. quoniam eo miseriarum venturus eram, vellem, potius ob mea, quam ob majorum meorum beneficia, posse me a vobis auxilium petere, ac maxime (a) deberi mihi beneficia a populo R. quibus non egerem: (b) secundum ea, si desideranda erant, uti (c) debilis uterer. Sed quoniam parum tuta per se ipsa probitas est, neque mihi (1) (d) in manu fuit, Jugurtha qualis foret: ad vos confugi P. C. quibus, quod mihi miserrimum est, cogor prius oneri, quam usui esse. Ceteri reges, aut bello victi in amicitiam a vobis recepti sunt, aut in suis dubiis (2) rebus societatem vestram appetiverunt. Familia nostra cum populo R. bello Carthaginiensi amicitiam instituit, quo tempore magis fides ejus quam (3) fortuna petenda erat. (4) Quorum progeniem vos, P. C. nolite pati me nepotem Masinissæ frustra a vobis auxilium petere. Si ad (e) impetrandum nihil causæ haberem, præter miserandam fortunam: quod paullo ante rex, genere, fama, atque copiis potens, nunc deformatus ærumnis, inops, alienas opes exspecto: tamen erat majestatis populi Rom. (5) prohibere injuriam: neque pati, cujusquam regnum per scelus crescere. (f) Verum ego iis finibus ejectus sum, quos majoribus meis populus Rom. dedit: unde pater, & avus meus una vobiscum expulere Syphacem, & Carthaginienses. Vestra beneficia mihi erepta sunt, P. C. vos in mea in-

INTERPRETATIO.

- (1) Neque penes me fuit.
(2) Aut in vacillantibus suis rebus socius vobiscum inire quæsi-verunt.
(3) Magis fides ejus erat quærenda, quam ejus fortuna.

- (4) Nolite pati, me progeniem eorum, & nepotem Masinissæ, petere frustra auxilium a vobis.
(5) Tamen erat majestatis Pop. Romani impedire ne ego injuria offenderer.

NOTÆ.

(a) Deberi.) Sunt equidem in hac oratione plurimæ bonæ rationes; at vero accurata methodo non sunt dispositæ. De industria & bene factum ab Authore, qui hominem elegantia Romana minus excultum, suo more loquentem inducit. Ita plane præcipit summus magister Horatius.

(b) Secundum ea.) Id est, ex eo, deinde. Gall. Et qu' en consequence de cela.

(c) Debitis.) Repetit quod ita dictum nunquam oportuit.

(d) In manu.) Id est, Non potui facere ut Jugurtha, quam fuit, alius esset. Hoc

dicit ut importunitatem, necessitate qua compulsus fuit, excuset.

(e) Impetrandum.) Auxilium, scilicet, a vobis contra Jugurtham. Videtur Athelbal præscire quod futurum est; adeoque a Romanis, diffidens, & quasi a recusantibus auxilium petit. Ominosa est ista petendi ratio, & contumeliosa, quæque ergo, ita institui minime debet.

(f) Verum.) Jam rationes optimas optime proponit Athelbal; sed in eo diu non manebit.

injuria despecti estis. Eheu me miserum! huccine, Micipsa pater, beneficia (a) tua evasere, uti, quem tu parem cum liberis tuis, regnique participem fecisti, is potissimum stirpis tuæ extinctor sit? numquam ne ergo familia nostra quieta erit? (b) semper ne in sanguine, ferro, fuga versabimur? Dum Carthaginienses incolumes fuere, (c) jure omnia seva patiebamur. Hostis ab latere: vos amici procul: spes omnis in armis erat. Postquam illa (d) pestis ex Africa ejecta est, lati pacem agitabamus: quippe, quæ hostis nullus erat, nisi forte quem vos jussissetis. Ecce autem ex improvviso Jugurtha, intoleranda audacia, scelere, atque superbia sese efferens, fratre meo, atque eodem propinquo suo interfecto, primum regnum (e) ejus, sceleris sui prædā fecit: post, ubi me iisdem dolis nequit capere, nihil minus, quam vim aut bellum (f) expectantem, in imperio vestro, sicut videtis, extorrem patria, domo, inopem, & coopertum miseriis efficit, (1) ut ubivis tutius, quam in meo regno essem. Ego sic existumabam, P. C. uti prædicantem audiveram patrem meum: qui vestram amicitiam diligenter colerent, eos multum laborem suscipere, ceterum ex omnibus maxime tutos esse. (2) Quod in familia nostra fuit, præstitit, ut in omnibus bellis adesset vobis: nos uti per otium tuti simus, (g) in manu vestra est, P. C. Pater nos duos fratres reliquit: tertium Jugurtham (3) beneficiis suis ratus est nobis conjunctum fore. Alter eorum necatus: alter ipse ego manus (h) impias vix effugi. Quid agam? aut quo potissimum infelix accedam? (i) generis præsidia omnia extincta sunt: pater, uti necesse erat, (4) naturæ concessit:

INTERPRETATIO.

(1) Ita ut essem tutius ubivis, quam in meo regno.

(2) Quantum fuit in potestate familiæ nostræ, effecit, ut auxilio vobis esset in omnibus bellis.

(3) Micipsa pater meus credidit Jugurtham, tertium nostrum fratrem beneficiis suis fore nobis conjunctum & amicum.

(4) Pater mortuus est.

NOTÆ.

(a) Tua.) In perditum Jugurtham.

(b) Semperne.) Masinissa a Carthaginiensibus regno pulsus fuerat; Micipsa Romanis auxilio adversus illos venerat; frater Hiempsal a Jugurtha jugulatus, ipse ab eodem ad ultimas angustias redactus erat.

(c) Jure.) Quia inter se illi, maxime propter Romanos, hostes erant.

(d) Pestis.) Loquitur de Carthaginiensibus.

(e) Ejus.) Credo pateretur Sallustius, ut pro ejus, ipsius reponeretur, ad vitandam ambiguitatem, si quis forte ejus cum sce-

ris construeret: ideoque virgulam apposui.

(f) Expectantem.) Qui ne m'attendois à rien moins qu'à faire la guerre.

(g) In manu.) Quia potentes estis, quique facile Jugurtham in officio retinueritis. Ceterum in Jugurtha fuit quod post Hannibalem timeretur, ut habet Florus.

(h) Impias.) Jugurthæ, scilicet. Synecdoche est, quæ vim auget orationis; ut hinc pateat, Jugurtham impietate factum celebrem.

(i) Generis.) Cognatorum, patris, fratris, &c.

sit: fratri, (a) quem minime decuit; propinquus per scelus vitam eripuit: affinis, amicos, propinquos ceteros meos, (b) alium alia clades oppressit: (1) capti ab Jugurtha, pars in crucem acti, pars bestiis obiecti sunt: pauci, quibus relicta est anima, clausi in (2) tenebris cum mœrore & luctu, morte graviores vitam exigunt. Si omnia, quæ aut amisi; aut ex (3) necessariis adversa facta sunt, incolumia manerent: tamen, si quid ex improvise mali accidisset, vos implorarem, P. C. quibus (c) pro magnitudine imperii, (d) jus, & injurias omnis, curæ esse decet. Nunc vero exul patria, domo, solus, atque omnium (e) honestarum rerum egens, quos accedam, aut quos appellem? nationesne, an reges, qui omnes familiæ nostræ ob (f) vestram amicitiam infesti sunt? an quoquam mihi adire licet, ubi non majorum meorum hostilia monumenta plurima sint? an quisquam nostri misereri potest, qui aliquando vobis hostis fuit? (g) Postremo, (h) Masinissa nos ita instituit, P. C. ne quem coleremus, nisi pop. R. ne societates, ne fœdera nova acciperemus: abunde magna præsidia nobis in vestra amicitia fore: (i) si huic imperio (i) fortuna maturetur, una occidendum nobis esse. (5) Virtute, ac diis volentibus, magni estis & opulenti: omnia (6) secunda, & obedientia sunt: quo facilius sociorum injurias curare licet. Tantum illud

INTERPRETATIO.

(1) Qui capti sunt a Jugurtha partim cruci affixi sunt.

(2) In carceris obscuritate detenti agunt vitam duriores morte, cum mœrore & luctu.

(3) Ex amicis & faventibus adversa facta sunt.

(4) Masinissa nos ita instituit, si imperium Romanum fortuna deficeret, nobis una pereundum esse.

(5) Virtute vestra, & deorum beneficio magni estis.

(6) Omnia sunt vobis faventia.

NOTÆ.

(a) Quem.) Jugurtham dicit, qui propinquos & fratres suos, ab ipsorum patre beneficiis cumulatus, tueri, non interficere, debuit.

(b) Alium.) Hoc est, Diverse perierunt.

(c) Pro magnitudine.) Id est, cuna tam late pateat imperium Romanum, & ejus auctoritas. Elegans est hæc locutio; at videndum ne pariat obscuritatem.

(d) Jus.) Quandoquidem ipse Sallustius lib. 3. Historiarum more antiquo vis ponit in Accusativo plurali pro vires, forte hic vis pro jus legendum esset; hic enim agitur de ope imploranda, non contra jus, sed contra vim & injustitiam. Nolim tamen circa jus novas lites movere.

(e) Honestarum.) Id est, qua regem commitari & cohonestare debent.

(f) Vestram.) Id est, quam vobiscum inimicamus.

(g) Postremo.) Denique: ut ne vos diutius morer.

(h) Masinissa.) Bene & cum artificio Masinissæ, cujus tamen vix ullam memoriam habebat, potius quam Micipsæ, sermonem injicit Atherbal; quia nimirum ejus gratam sciebat P. Romano recordationem.

(i) Fortuna.) Honesta oratio, qua re invidiam minuit. Id est, Si respublica Romana ante tempus periret.

illud vereor, ne (1) quos privata amicitia Jugurthæ (2) parum cognita, transversos agat: quos ego audio maxuma ope niti, ambire, fatigare vos singulos, (b) ne quid de (c) absente, incognita causa, statuatis: (d) fingere me verba, & fugam simulare, cui licuerit in regno manere. (e) Quod utinam illum cujus impio facinore in has miseras projectus sum, eadem hæc (f) simulantem videam: & aliquando aut apud vos, aut apud deos immortalis rerum humanarum cura oriatur, ut ille, qui nunc sceleribus suis ferox atque præclarus est, omnibus malis (g) excruciat, impietatis in parentem nostrum, fratris mei necis, mearumque miseriarum gravis pœnas reddat. (2) Jam jam frater animo meo carissime, quamquam tibi immaturo, & unde minime decuit, vita erepta est, tamen letandum magis, quam dolendum puto casum tuum. Non enim (h) regnum, sed fugam, exilium, egestatem, & has omnis, quæ me premunt, ærumnas cum anima simul amisisti: at ego infelix in tanta mala præcipitatus, pulsus ex patrio regno, rerum humanarum (i) spectaculum præbeo: (3) incertus quid

INTERPRETATIO.

(1) Ne amicitia privata Jugurthæ parum cognita aliquos a justitiæ viâ abducat.

(2) Jam jam, o Atherbal, frater carissime animo meo, puto casum tuum & mortem letandam magis, quam dolendam, quamquam vita erepta est tibi im-

mature, & prima juventutis face, & ab eo, a quo minime decuit eam tibi eripi.

(3) Ego sum incertus quid agere debeam, an quæram ulcisci mortem tuam, dum ipse egeo ope alterius; an ego, cujus potestas vitæ & necis pendet ex potentia aliena, consulam regno meo.

NOTÆ.

(a) Parum cognita.) Innuit Jugurtham amicitiae, virtutumque quibus ea conciliatur simulatione, quibusdam Romanis, qui illi, quasi vere amicus fuisset & honestus, favebant, perfidiose imposuisse. Cæterum ipsorum avaritia potius quam amicitia cum Jugurtha conjunctos eos Atherbalem haud quamquam latebat; sed dissimulandum isthuc oportuit: quod quidem non imperite fecit.

(b) Ne quid.) Maximus fuit hac in parte Jugurthæ dolus: neque aliud possit videri iniquius, quam postulare, ut de absente, atque indicta causa statuatur, prout Atherbalem facere legati supponebant. At vero perverse illi, cum Atherbalis petitionibus illud subdole admiscerent, quod non perversas modo, sed & ineptas eas efficit. Is profecto ridicule nimis requisivisset, ut de Jugurtha Senatus indicta causa decerneret, cum ad eam dicendam illi adessent: verum tyrannum oportuit suis technis tempus redimere; jamque nos nimium detinuit.

(c) Absente.) Jugurtha scilicet.

(d) Fingere.) Non potest verbum hoc eo modo, quo præcedentia immediate construui cum verbo *audio*; verum in eo laudem meruit noster Author, qui quasi inordinate ea congerit quæ contemnit.

(e) Quod.) Illud est quod Gallice, ornatus causa, vel ex majoris affectus consuetudine, dicimus, *Que plût à Dieu que &c.*

(f) Simulantem.) Nota hanc respondendi rationem: Acris est; cumque multas habet figuras, tum plures tangit affectus. Simpliciter negasset Atherbal se simulare infortunium suum, sed revera miserum esse.

(g) Excruciat.) Supplicat, Sicut ego sum.

(h) Regnum.) Id est, non tam regnum. Letandum magis quod regno spoliatus sis, quam dolendum; cum a te, una & eadem opera, fuga, egestas, exilium depulsum sit.

(i) Spectaculum.) Id est, De me fragilitatis humanæ exemplum fortuna exhibuit.

quid agam, tuas ne injurias persequar, ipse auxilii egens, an regno consulam, cujus vita, necisque potestas ex opibus alienis pendet. Utinam, (1) emori, fortunis meis honestus exitus esset, ne vivere contemptus viderer, si defessus malis injuria (2) concessissem. Nunc quoniam neque vivere (3) lubet, neque mori licet sine dedecore, P. C. per vos, per liberos, atque parentes vestros, per majestatem populi R. subvenite misero mihi: ite obviam injuria: nolite pati regnum Numidiae, (4) quod vestrum est, per scelus, & sanguinem familiae nostrae tabescere.

15 Postquam rex finem loquendi fecit, legati Jugurthae (5) largitione magis, quam causa freti, paucis respondent: Hiempsalem, ob saevitiam suam, ab Numidis interfectum: Atherbalem ultro bellum inferentem postquam superatus sit, queri, quod injuriam facere nequisset: Jugurtham ab senatu petere, ne se alium putaret ac Numantiae cognitus esset; ne verba inimici ante facta sua poneret. Deinde utrique curia egrediuntur. (6) Senatus statim consulitur: fautores legatorum, praeterea magna pars (7) gratia depravata, Atherbalis dicta contemnere: Jugurthae virtutem laudibus extollere: gratia, voce, denique omnibus modis pro alieno scelere, & flagitio, sua quasi pro gloria, (8) nitebantur: at contra pauci, quibus bonum & aequum divitiis carius erat, subveniendum Atherbali, & Hiempsalis mortem severe vindicandam censebant: sed ex omnibus maxime Aemilius (9) Scaurus, homo nobilis, impiger, factiosus, avi-

INTERPRETATIO.

(1) Utinam morte finem honestum facere possem infortunio meo, ne homines viderent me abjectum & spretum inter vivos, si defatigatus malis, propter inju-

riam cessissem.

(2) Quoniam neque vita mihi placer.

(3) Extemplo Senatorum sententia ea de re exquiritur.

NOTÆ.

(a) Concessissem.) Hic locus aliquam habet obscuritatem, adeoque videndum quid intelligamus per Td concedere. Hic est, ut videtur, Deponere studium regnandi, & fratris mortem ulciscendi, vel Omnia Jugurthae libidini permittere. Gall. in hunc sensum diceremus, *Plût à Dieu que la mort fût en parti honnête, que je pûsse prendre dans mes infortunes, de peur de paroître dans le monde comme un misérable, si me trouvant épuisé par les maux que j'ai soufferts, j'étois contraint de tout céder au tort que l'on m'a fait.*

(b) Quod vestrum.) Optima & ratio & conclusio.

(c) Largitione.) Antea vidimus Legatis suis præcepisse Jugurtham, ut quosvis Romæ C. Sallustii.

pecunia corrumpere: id sedulo præstiterunt, adeoque fore confidebant ut ab illis causa sua defenderetur.

(d) Gratia.) Fit istud sæpius in judiciis: quando sententiam suam dixerunt qui in concilio sunt autoritate præcipui, reliqui non tam justitia, quam gratia & favore inducti, suffragium suum ferunt; vel ut potentioribus assentiantur, vel ut illi de quo judicium fertur, faveant: quod quidem pessime se habet, & æquum subvertit.

(e) Nitebantur.) Id est, Non illi minore cum studio Jugurthae scelus excusabant & togebant, quam si de sua gloria questio incidisset.

(f) Scaurus.) Hunc ut prudentem & gravem virum laudant Cicero, & Valer. Max.

avidus potentiae, honoris, divitiarum: ceterum vitia sua callide occultans. Is postquam videt regis largitionem (1) famosam (a) impudentemque, veritus quod in tali re solet, ne (b) polluta licentia invidiam (c) accenderet, animum a consueta lubricitate (d) continuit. Vicit tamen in senatu pars illa, quae (2) vero pretium aut gratiam anteferebat. Decretum fit, uti decem legati regnum quod Micipsa obtinuerat, inter Jugurtham, & Atherbalem (e) dividerent: cujus legationis princeps fuit L. Opimius, homo clarus, & tum in senatu potens, quia consul, C. (f) Graccho & M. (g) Fulvio interfectis, (h) acerrime (i) vindictam nobilitatis in plebem exercuerat. Eum Jugurtha, tametsi Romae in amicis habuerat, tamen (k) curatissime recepit: dando, & pollicendo multa, perfecit, uti famae, (l) fide, postremo omnibus suis rebus commodum regis anteferreret: reliquos legatos eadem via aggressus, plerosque capit: paucis carior fides, quam pecunia fuit. In divisione, quae pars Numidiae Mauritaniam attingit, (3) agro virisque opulentior, Jugurthae traditur: illam alteram, (4) specie, quam usu

INTERPRETATIO.

(1) Cum Scaurus videt largitionem Jugurthae infamem esse.

(2) Tamen pars potior fuit, in Senatu, eorum, qui anteponebant gratiam & favorem vero & honesto.

(3) Ea pars traditur Jugurthae, quae soli fecunditate & incolarum frequentia praevalebat.

(4) Atherbal obtinuit illam alteram partem potiorem pulchritudine quam utilitate.

NOTÆ.

(a) Impudentemque.) Tanta Romam exercuit avaritia, ut palam legati pecunia suffragia emerent, *Ils informoient les Senateurs, le sac, ou l'argent à la main.*

(b) Polluta.) Idem est propemodum quod famosa. Res erat nimium cognita.

(c) Accenderet.) Callide Scaurus; nam periculum est maximum ne plebs tumultuetur, ubi Magistratum aperte videt jus fasque pecuniae postponere.

(d) Continuit.) Qui ita pro tempore & commodo virtuti favent, illi omnium sunt pessimi, & de quibus, si forte fortuna cognoscantur, maxime diffidendum.

(e) Dividerent.) Itaque regni Hiempsalis dimidia pars in perfidiae praeium Jugurthae, idque decreto Senatus obvenit. Quantum nefas!

(f) Graccho.) Hic mortis, & legum Tiberii fratris acerrimus vindex, cum plebem in avitos agros arcesseret, ab Opimio Consule oppressus est.

(g) Fulvio.) Is collega Gracchi, & eandem legum assertor, una cum illo ab eo-

dem Opimio, in Aventino monte oppressus est. Vir fuit Consularis.

(h) Acerrime.) Ex plebe enim tria hominum millia interfecit, eorumque corpora in Tyberim projecit.

(i) Vindictam.) Pro hac voce, quam contra authoris mentem dicit esse Gruterus, *victoriam* reponit, ex fide librorum perganteorum. Quamobrem vero contra authoris mentem esse dicat, non video: Mihi quidem sensus est idem; nam vindicta in animo sedet ante victoriam, post victoriam exercetur.

(k) Curatissime.) Scilicet amicitiae jure a quibusdam ceremoniis, & qui exteris & ignotis exhibetur, supervacaneo cultu, solutus erat. Attamen, quo magis Opimium suum faceret (atque etiam ut decuit erga legatum) nullum praetermisit honorem.

(l) Fide.) In dativo casu, more veterum. Forte hujus rei ignorance ab aliquo sciolo *fama* pro *famae* positum est, quod absque haesitatione correxi.

usu potiore, quæ portuosior, & ædificiis magis exornata erat, Athribal possedit. Res postulare videtur Africæ situm paucis exponere, & eas gentis, quibus cum nobis bellum aut amicitia fuit, attingere. Sed quæ loca, & nationes ob (a) calorem, aut asperitatem, item solitudines, minus frequentata sunt, de iis haud facile compertum narraverim: cætera quam paucissimis absolvam.

In divisione orbis terræ plerique (b) in parte tertia Africam posuere: pauci tantummodo Asiam, & Europam (c) esse, sed Africam in Europa: ea finis habet ab occidente (d) fretum (e) nostri maris & Oceani: ab ortu solis declivem (f) latitudinem: quem locum (g) Catabathmon incolæ appellant. (h) Mare sævum, importuosum: ager frugum fertilis, bonus pecori, arbori infecundus: (i) cælo, terraque penuria aquarum: genus hominum salubri corpore, velox, patiens laborum: plerosque senectus dissolvit, nisi qui ferro, aut a bestiis interiere. Nam morbus haud sæpe quemquam superat: ad hoc, (k) malefici generis plurima animalia. Sed qui mortales initio Africam (l) habuerint, quique postea accesserint, aut quomodo inter se permixti sint; quamquam ab ea fama, quæ plerosque obtinet, diversum est, tamen, ut ex libris Punicis, qui regis Hiempsalis dicebantur, interpretatum nobis est; utique rem sese habere, cultores ejus.

INTERPRETATIO.

(l) *Dicam quam paucissimis verbis qui homines initio coluerint, & habitaverint Africam.*

NOTÆ.

(a) *Calorem.*) Solis scilicet. Nemo nescit Africæ maximam partem sub zona esse torrida, atque adeo ardoribus infestari.

(b) *In parte.*) Id est, *Africam tertiam mundi partem fecerunt.* Nunc vero aliter divisum orbem reperies apud Geographos; postquam veteribus incognitæ terræ a nautis perillustratæ sunt.

(c) *Esse.*) Id est, *Quidam duas tantum orbis terrarum partes esse voluerunt; & Africam sub Europa comprehendendam.* Ambiguae istiusmodi phrasæ non sunt imitandæ.

(d) *Fretum.*) Maluit dicere Sallustius *fretum maris* quam *mare* simpliciter, ut æstum notaret & violentiam, quæ in illis angustiis conspicitur, in quæ duo maria concurrunt & commiscentur.

(e) *Nostri.*) Mediterranei, scilicet, quod Italiam alluit. At certe vix ab occasu dicitur Mediterraneum Africam finire: sed Authori nostro adeo mirabilis visus est maris æstus, ut eo abreptus fretum late ad occa-

sum porrexerit. Videndum est interim ne nobis imponant tabulæ nostræ Geographiæ, in quibus nulla quandoque terræ curvatis ratio habetur, cujus tamen, cum in plano exprimitur, nisi cogitatio subierit, pronum est in gravissimos errores incidere.

(f) *Latitudinem.*) Id est, *campum vastum.*

(g) *Catabathmon.*) Vox Græca est ἀκαταβαίνων, *descendere*; adeoque *Catabathmon* latine *descensum* dixeris. Vallis erat in Ægyptum devexa, Si Melæ credimus. Unde videas non eosdem, qui nobis, veteribus fuisse Africæ limites; nam ea hodie, idque melius, usque ad mare rubrum protenditur.

(h) *Mare.*) Libycum seu Africum, quod pars est Mediterranei.

(i) *Cælo.*) Id est, *Neque in Africa multum pluit; neque ibi copia est fontium, aut fluviorum.*

(k) *Malefici.*) Puta Serpentes, Leones, &c.

eius terræ putant, quam paucissimis dicam. Cæterum (a) fides ejus rei penes auctores erit. Africam initio habuere (b) Gætuli, & (c) Libyes, asperi, incultique; quibus cibus erat caro ferina, atque humi pabulum, uti pecoribus. Hi neque moribus, neque lege, aut imperio cujusquam regebantur: vagi, palantes, (1) quas nox coegerat, sedes habebant. Sed postquam in Hispania Hercules, (d) sicut Afri putant, interiit: exercitus ejus compositus ex gentibus variis, amisso duce, ac passim multis sibi quisque imperium petentibus, brevi dilabitur. Ex eo numero (e) Medi, (f) Persæ, & (g) Armenii, navibus in Africam transvecti, proximos nostro mari locos occupavere. Sed Persæ (h) intra Oceanum magis: hique (i) alveos navium inversos pro tuguriis habuere: quia neque materia in agris, neque ab Hispanis emundi, aut mutandi copia erat: mare (2) magnum, & ignara lingua commercia prohibebant. Hi paullatim per connubia Gætulos secum miscuere: & quia sæpe (k) tentantes agros, alia, deinde alia loca petiverant, semet ipsi (l) Numidas appellavere. Cæterum adhuc ædificia

INTERPRETATIO.

(1) Ibi manebant, ubi nox coegerat eos manere.

(2) Maris vastitas, & linguae ignorantia prohibebant commercium.

NOTÆ.

(a) Fides.) Id est, Verum sit, necne, non affirmo; id præstiterint qui ejus rei Auctores fuerunt.

(b) Gætuli.) Libyæ interioris populi, qui ideo a diversis scriptoribus, diversis in locis collocantur, quod gens vaga sæpius habitationem suam mutaverit. Ut certe parum consulte videantur facere viri alioquin doctissimi, qui quæ ad loca spectant negligenter Sallustium scripsisse dicunt. Quasi vero ille, quia in Africa Prætor fuerit, ideo vastissimam & infestissimam regionem pervagari debuerit. Satis fuerit ea retulisse quæ didicit, quorumque injuriam crediderim, Vindicam cum reposcere.

(c) Libyes.) Hi Populi a quibus etiam nomen sortita est Africa, ejus proprie dictæ partem occidentalem incoluerunt, ad mare Mediterraneum, inter Mauritaniam & Cyrenaicam regionem, ut volunt; nisi Alexandriam usque ab Ortu, &, prout videor ex Sallustio colligere, longius ab occasu aliquando straverint: nam quis cum istis erroneis non erret?

(d) Sicut Afri.) Ex Livio & Virgilio creditum est Herculem incolumem ex Hispania in Italiam venisse, quibuscum Sallustius, quasi falsum fuerit quod Afri de Herculis morte prædicabant, facere videtur. Verum plures eo nomine fuisse dubitare non sinit Cicero lib. 3. de natura Deorum, unde facile est variantes ea de re opiniones conciliare, si modo meminerimus uni suo Herculi, Jovis & Alcmenæ filio, quæcumque ab omnibus facta sunt, Græcos Poetas attribuisse.

(e) Medi.) Media, Asiæ regio notissima, ad mare Hyrcanum, seu Caspium, quo etiam penetrasse Herculem omnes norunt.

(f) Persæ.) Juxta Medos, ad meridiem.

(g) Armenii.) Post Medos, ad occasum.

(h) Intra Oceanum.) Id est, Ad mare Atlanticum.

(i) Alveos.) Illud est quod postea carinas vocat. Navis est concavitas.

(k) Tentantes.) Ut, scilicet, pingue solum, & pecori, quo delectabantur, aptum, invenirent.

(l) Numidas.) A Græco νέμειν, ut volunt, quod est pascere. Quamobrem vero ex Lingua Græca nomen sibi Nomades seu Numidæ assumssissent plane non video; adeoque de hac Etymologia multum dubito.

ficia Numidarum agrestium, quæ mapalia illi vocant, oblonga, incurvis lateribus tecta, quasi navium carinæ sunt. Medis autem, & Armeniis (a) accessere Lybies. Nam hi propius mare Africum agitabant: (Gætuli sub (b) sole magis; haud procul ab ardoribus): (c) hique mature oppida habuere. Nam, (d) freto divisi ab Hispania, (e) mutare res inter se instituerant: nomen eorum paulatim Libyes corrumpere, barbara lingua Mauros pro Medis appellantes. Sed res Persarum brevi (f) adolevit: ac postea (g) Numidæ nomine, propter multitudinem, a parentibus digressi, possidere ea loca, quæ proxuma Carthaginem Numidia appellatur. Deinde, (i) utrique alteris freti, finitimos armis, aut metu sub imperium suum coegere; (h) nomen gloriamque sibi addidere; magis hi, qui ad nostrum mare processerant: (i) quia Libyes, quam Gætuli, minus bellicosi: denique Africæ pars (k) inferior pleraque ab Numidis possessa est: victi omnes in gentem nomenque imperantium (l) concessere. Postea (i) Phœnices, alii multitudinis domi minuendæ gratia, pars imperii cupidine sollicitata plebe; & aliis novarum rerum avidis, Hipponem, Adrimetum, Le-

INTERPRETATIO.

(1) Deinde utrique Numidæ in mutua opera, & auxilio præsidium collocantes, coegerunt finitimos, armis, aut metu, sub imperium suum.

(2) Quicumque a Numidis victi sunt, eorum nomen sumserunt, & una gens cum ipsis facti sunt.

NOTÆ.

(a) Accessere.) Quomodo isthuc, cum priores Libyes Africam obtinuerint? facile certe, ut nihil necesse sit a vulgata lectione discedere, prout nonnullis placuit. Libyes minus bellicosi fuerunt, ut ipse dicit Sallustius. Cum itaque credibiliter a Medis & Armeniis pulsæ essent; illis necesse fuit horum gratiam paulatim sibi conciliare: quod quidem accedere est.

(b) Sub Sole.) Id est, Sub circulo Æquinoctiali, ubi solis ardor est gravissimus.

(c) Hique.) Libyes scilicet, non Gætuli: atque hos parentesi, ne sententiam turbarent, includendos curavi.

(d) Freto.) Tantum adde, ne sensus videatur contrarius.

(e) Mutare.) Quandiu nummus apud omnes in pretio non fuit, omnino oportuit non pecunia emere, sed mercium compensatione & permutatione.

(f) Adolevit.) Id est, Brevis potentes & florentes facti sunt.

(g) Numidæ nomine.) Id est, Persæ Nu-

midæ dicti. In quibusdam libris legitur *Nomo-Numidæ*; quod minus placet.

(h) Nomen.) Illud est quod Gallice dicimus, *Renom*, *Reputation*; aliter existimationem, aut famam appellaveris.

(i) Quia.) Hic est sensus: Dicit majorem gloriam brevi quæsisisse Numidas, qui parentibus relictis ad mare Mediterraneum consederant; quod sibi vicinos, & minus bellicosos Libyas, quam aliis Numidis bello meliores Gætulos, superare facilius fuerit.

(k) Inferior.) Patet ex textu, eam inferiorem dici Africæ partem, quæ juxta Mediterraneum mare porrigitur. Bene sane, cum eo plerique decurrant amnes Libyci.

(l) Phœnices.) Incolebant illi eas terras quæ ad Mediterranei orientalem oram sitæ sunt. Pulsos a Josua fuisse notum est ex sacris litteris; in Africa vero consedisse, ejusque oram maritimam occupasse passim legimus: atque ab iis Afri, præsertim Carthaginienses, Pœni dicti sunt.

Leptim, aliasque urbis in ora maritima condidere: eaque brevi multum aucta, pars (a) originibus suis praesidio, aliae decori fuere. Nam de Carthagine silere melius puto, quam parum dicere: quoniam alio prope-rare tempus monet. Igitur ad Catabathmon, (b) qui locus Aegyptum ab Africa dividit, (c) secundo mari prima Cyrene est, colonia (d) Theræon, ac deinceps duæ (e) Syrtes, interque eas (f) Leptis, (g) deinde (h) Philenon aræ: quem locum Aegyptum versus finem imperii habuere Carthaginien-ses: post aliae Punicæ urbes. (i) Cætera loca usque ad Mauritaniam Nu-midæ tenent: (k) proxime Hispaniam Mauri sunt: (l) super Numidiam Gæ-tulos accepimus, partim in tuguriis, alios incultius vagos agitare: post eos (m) Aethiopus esse: (n) dein loca exusta solis ardoribus. Igitur bello Ju-gurthino pleraque ex Punicis oppida, & finis Carthaginiensium, quos

(a)

N O T Æ.

(a) *Originibus.*) Urbibus, unde exierant.

(b) *Qui locus.*) Forte ideo locum descri-bit, quia duo memorantur Catabathmi.

(c) *Secundo.*) Id est, ut videtur, *Proxi-mo. En suivant la mer.* Phrasis insolens, attamen quæ etiam reperitur apud Orosium, lib. 1. cap. 2.

(d) *Theræon.*) Plures insulas meminerunt Authores, nomine Thera. Ab ea quæ sita est supra Cretam prodiisse dicunt eos qui Cyrenem condiderunt.

(e) *Syrtes.*) Loca sunt vadosa maris Me-diterranei, circa medium littus Africanum: Major ad ortum, minor ad occasum magis inclinat.

(f) *Leptis.*) Duas hujus nominis Autho-res plurimi in Africa propria collocant. Clu-verius magnam habet omnino inter duas Syr-tes; parvam vero magis ad occasum inter Syrtem minorem & Carthaginem. Hæc no-stra, ut patet, magna est.

(g) *Deinde.*) Hic reprehenderunt quidam Sallustium, quod Philenorum aras post duas Syrtes posuerit: Verum erraverunt ipsi, non Sallustius; nam vocula *deinde* ad *Leptis*, non ad *Syrtes* referri debet; ita ut Philenon aras post Leptim, inter Syrtes, non post eas, collocaverit.

(h) *Philenon aræ.*) Rem ipsam enarrabit postea Sallustius; quam scire jam si expe-dit, consule, si placet, indicem.

(i) *Cætera.*) A finibus Carthaginiensium, scilicet, versus occasum. Atque hinc Numi-dia fines satis clare intelligimus; nisi quod

Mulucha flumen eos ad occasum incertos fa-cit. Si enim verum est quod ex Authoribus colligitur, Mulucham in Mauritania Tingi-tana esse, cum flumen illud Jugurthæ impe-rii terminus a Sallustio postea constituitur, certe Numidia ulterius quam solet ad Occa-sum erit promovenda; ita ut Mauritania Cæ-sariensis, ubi antea Syphax Masæsyli im-peritaverat, sub Numidia comprehendatur. Ex quo concludas per Mauritaniam, Sallu-stium fere Tingitanam intellexisse; Mau-rosque Cæsarienses in nomen & gentem vi-ctorum Numidarum concessisse. Sed quam-vis satis certum sit bonam Cæsariensis Mauri-taniæ partem sub Jugurtha fuisse; non ta-men totam attribueris, quia vix Muluchæ fluminis situs cognosci possit.

(k) *Proxime.*) Mari tamen interjecto.

(l) *Super.*) Ad meridiem.

(m) *Aethiopus.*) A parte Orientali ad Oc-cidentalem, in media Africa, fuisse eos, voluerunt veteres, Homerum sequuti.

(n) *Dein loca.*) Hic iterum Authorem ar-guit vir sane doctus, quasi ille, quia loca solis ardoribus exusta post Aethiopus ponit, ipsos in zona torrida esse negaverit. Ipse vero, ni fallor, male concludit: Nam Sallu-stius, Aethiopus sub sole esse nequaquam in-ficiatur; sed tantum, post eos, loca esse exu-sta & inhabitata sese ab aliis accepisse dicit. Quamquam a veteribus, ita ut a nobis, co-gnitum fuisse situm terrarum nullus ausit affirmare.

(a) novissime habuerant, populus R. per magistratus administrabat: Gætulorum magna pars, & Numidæ ad flumen usque (b) Mulucham sub Jugurtha erant: Mauris omnibus rex Bocchus imperitabat, præter nomen, (c) cætera ignarus populi R. itemque nobis neque bello, neque pace antea cognitus. De Africa, & ejus incolis, ad necessitudinem rei satis dictum.

20 Postquam, diviso regno, legati Africa decessere; & Jugurtha contra timorem animi (d) præmia sceleris adeptum sese videt; certum ratus, quod ex amicis apud Numantiam acceperat, omnia Romæ venalia esse, simul & illorum (e) pollicitationibus accensus, quos paullo ante muneribus expleverat, in regnum Atherbalis animum intendit: ipse acer, bellicosus: at is, quem petebat, quietus, imbellis, placidus ingenio, (f) opportunus injuriæ, metuens magis, quam metuendus. Igitur ex improvise finis ejus cum magna manu invadit: multos mortalis cum pecore, atque alia præda capit: ædificia incendit; pleraque hostiliter loca cum equitatu accedit. Deinde cum omni multitudine in regnum suum convertit, existumans dolore permotum Atherbalem injurias suas manu vindicturum, eamque rem belli causam fore. At ille, quod neque se (g) parem armis existumabat, & amicitia populi R. magis, quam Numidis, fretus erat; legatos ad Jugurtham de injuriis questum misit: qui tametsi contumeliosa dicta retulerant; prius tamen omnia pati decrevit, quam bellum sumere: quia tentatum antea secus cesserat. Neque eo magis cupido Jugurthæ minuebatur: quippe qui totum ejus regnum animo jam invaserat. Itaque non, ut antea, cum (h) prædatoria manu, sed magno exercitu comparato, bellum gerere cœpit, & aperte totius Numidiæ imperium petere. Cæterum, qua pergebat, (i) urbis, agros vastare, prædas agere; suis animum, hostibus terrorem augere. Atherbal ubi intelligit eo processum, uti regnum aut relinquendum esset, aut armis retinendum, (1) necessario copias parat, & Jugurthæ obviis procedit.

In-

INTERPRETATIO.

(1) *Necessitate impulsus copias parat.*

NOTÆ.

(a) *Novissime.*) Non enim a longo tempore Carthago a Scipione deleta fuerat.

(b) *Mulucham.*) Alio nomine dicitur *Molochath*. Fuit & oppidum Mulucha dictum, ut liquet ex Floro.

(c) *Cætera.*) Adverbium; nisi mavis præpositionem supplere. Aliter dicas, *His exceptis*.

(d) *Præmia.*) Omnino, siquidem dimidiam Hiempsalis regni partem obtinuerat.

(e) *Pollicitationibus.*) Nimirum illi, se Romæ, gratia & favore, omnia ad ejus commodum conversuros, polliciti erant.

(f) *Opportunus injuriæ.*) Accipiendæ, scilicet. Injuria hic passive sumitur.

(g) *Parem.*) Jugurthæ, scilicet.

(h) *Prædatoria.*) Prædatorius exercitus dicitur, qui militibus constat leviter armatis, & in fugam expeditis.

(i) *Urbis.*) Accusativi casus.

Interim haud longe a mari prope (a) Cirtam oppidum utriusque consedit exercitus : & quia diei extremum erat , praelium non ineptum ; sed ubi plerumque noctis processit , (b) obscuro etiam tum lumine , milites Jugurthini , signo dato , castra hostium invadunt ; semisomnos partim , alios arma sumentes fugant , funduntque : Atherbal cum paucis equitibus Cirtam profugit : & , ni multitudo (c) togatorum fuisset , quæ Numidas insequentes mœnibus prohibuit , uno die inter duos reges coeptum , atque patratum foret bellum . Igitur Jugurtha oppidum circumscdit : (d) vineis , turribusque & machinis omnium generum expugnare aggreditur : maxime festinans (e) tempus legatorum antecapere , quos ante praelium factum Romam ab Atherbale missos audiverat . Sed postquam senatus de bello eorum accepit , tres adolescentes in Africam legantur , qui ambos reges adeant ; S. P. Q. R. verbis nuncient , velle , & (f) censere , eos ab armis discedere : ita seque , illisque dignum esse . Legati in Afri-²²cam maturantes veniunt ; eo magis quod Romæ , dum proficisci parant , de praelio facto , & oppugnatione Cirtæ audiebatur : sed is rumor (g) clemens erat . Quorum Jugurtha accepta oratione respondit : sibi neque majus quidquam , neque carius auctoritate senatus esse : ab adolescentia sua ita se enisum , ut ab optimo quoque probaretur : virtute , non malitia , P. Scipioni , summo viro placuisse : ob easdem artis a Micipsa , non penuria liberorum , in regnum adoptatum esse : cæterum , quod plura bene , atque strenue fecisset , eo animum suum injuriam minus tolerare : Atherbalem dolis vitæ suæ insidiatum : quod ubi comperisset , scelere obviam isse : populum R. neque recte , neque pro bono facturum , si ab (h) jure gentium sese prohibuerit : postremo , de omnibus rebus legatos Romam brevi missurum : ita (i) utrique digrediuntur . Atherbalis (k) appellandi

copia

NOTÆ.

(a) *Cirtam.*) Regia quondam fuit Syphacis , ut Livio placet ; Masinissæ alii tradunt : forte utriusque fuit , nam huic eam Scipio tradidit . Non longe distat a mari ; & hodie *Constantina* dicitur .

(b) *Obscuro.*) Id est , *die primulum redeunte* : forte circa tertiam horam matutinam .

(c) *Togatorum.*) Id est , *Romanorum* , quibus toga vestis propria . Commericii causa , in opulenta urbe commorabantur .

(d) *Vineis.*) Machinæ fuerunt quibus præcipue in diutinis obsidionibus utebantur , ex leviori ligno & cratibus contextæ , sub quibus plures milites , ab hostium missilibus tuti subsidebant .

(e) *Tempus.*) Id est , *Ante Atherbalem extinguere , quam ipsi Roma opem & auxilium legati sui attulissent .*

(f) *Censere.*) De Senatu dicitur : *Velle & Jubere* de toto P. Romano , cum legem aut aliquid aliud suffragiis approbat .

(g) *Clemens.*) Id est , *Neque multum res ipsa per hominum ora jactabatur ; neque tam atrox dicebatur .*

(h) *Jure gentium.*) Quo cuique illatam injuriam repellere licet . Cæterum vide mihi , quæso , quousque , & quanta arte , nequitiam suam promoveat perditissimus latro .

(i) *Utrique.*) Legati & Jugurtha .

(k) *Appellandi.*) Dolis Jugurthæ factum est , ne Atherbalem Legati alloquerentur , ex quo rem , uti acta erat , cognovissent : ut , scilicet , post eorum discessum , quod & fecit , eum interficeret ; deinde causam mortis quilibet Romæ , per nefarios amicos , prætexeret .

23 copia non fuit. Jugurtha, ubi eos Africa decessisse ratus est, neque propter loci naturam Cirtam armis expugnare potest, (a) vallo, atque fossa moenia circumdat: turris exstruit, easque (1) præsidiis firmat: præterea dies noctesque, aut per vim, aut dolis tentare; defensoribus incenium præmia modo, modo formidinem ostentare: suos hortando ad virtutem erigere: prorsus intentus cuncta parare. Atherbal ubi intelligit omnis fortunas suas in extremo sitas, hostem infestum, auxilii spem nullam, penuria rerum (b) necessariū bellum trahi non posse; ex iis, qui una Cirtam profugerant, duos maxime impigros delegit: eos, multa pollicendo, ac miserando casum suum, confirmat, uti per hostium (2) munitiones noctu ad proximum mare, dein Romam pergerent. Numidæ paucis diebus jussa efficiunt: literæ Atherbalis in senatu recitatur, quarum sententia hæc fuit.

24 Non mea culpa sæpe ad vos oratum mitto, P. C. sed vis Jugurtha subigit: quem tanta lubido me extinguendi invasit, uti neque vos, neque deos immortalis in animo habeat: sanguinem meum, quam omnia, malit. Itaque quintum jam mensem socius & amicus populi Rom. armis obsessus teneor: neque mihi Micipsæ patris mei beneficia, neque vestra (c) decreta auxiliantur: ferro, an fame acrius urgear, incertus sum. Plura de Jugurtha scribere (d) dehortatur me fortuna mea: etiam antea expertus sum, parum (3) fidei miseris esse. (e) Nisi tamen intelligo illum, supra quam ego sum, petere, neque simul amicitiam vestram, & regnum meum sperare: (f) utrum gravius existimet nemini occultum est. Nam initio occidit Hiempsalem fratrem meum: dein patrio regno me expulit. Quæ sane fuerint nostræ injuriæ, nihil ad vos. Verum nunc regnum vestrum armis tenet: me, quem vos Imperatorem Numidis posui-

INTERPRETATIO.

(1) Extruit turres, easque ab hostium irruptione militibus præsidiariis tutas facit.

(2) Multa pollicendo, ac deplorando fortunam suam, eos confirmat, ut noctu per

hostium opera & munimenta, ad proximum mare eant, deinde Romam pergant.

(3) Etiam antea experimento didici miserorum testimonio parum fidei tribui.

NOTÆ.

(a) Vallo.) Vallus, palus est, aut sudes, a quo vallum, hoc est, terræ aggestus, in castrorum munitionibus, dictum est; quia vallis illis terra retinetur.

(b) Necessarium.) Pro necessariorum, quod in aliis reperitur codicibus.

(c) Decreta.) Quibus, (Legatis etiam ad id missis,) ne alter alteri vim aut arma inferret, cautum fuisse vidimus.

(d) Dehortatur.) Quia, scilicet, neque tempus est, cum quis opprimitur de aliis re-

C. Sallustii.

bus agere; neque omnia opus est de hoste dicere: quæ neque a multis audiuntur. Cautata est hæc oratio, & epistola integra acute, & tum judicio scripta.

(e) Nisi.) Correctio est; quasi dicat, Interim ego vos moneo, &c.

(f) Utrum.) Id est, An gratia vestra, modo regno meo potiatur, excidere malit, quam, mihi data pace, vestra benevolentia frui. Innuat Jugurtham Romanorum amicitiam tenere.

suistis, clausum tenet atque obsidet: legatorum verba quanti fecerit, pericula mea declarant. Quid est reliquum, nisi vis vestra, quo moveri possit? nam ego quidem vellem, & hac quæ scribo, & illa quæ antea in senatu questus sum, vana forent potius, quam miseria mea fidem verbis faceret. Sed quoniam eo natus sum, ut Jugurthæ scelerum (1) ostentui essem: non jam mortem, neque ærumnas, tantummodo inimici imperium, & cruciatus corporis (2) deprecor. Regno Numidiæ, quod vestrum est, uti libet, consulite: me ex manibus impiis eripite, per majestatem imperii, per amicitiae (3) fidem; si ulla apud vos memoria remanet avi mei (a) Masinissæ.

His litteris recitatis, fuere qui exercitum in Africam mittendum censerent, & quam primum Atherbali subveniendum: de Jugurtha interim uti consuleretur, quoniam legatis non paruisset. Sed ab isdem illis regis fautoribus summa ope (b) enisum, ne tale decretum fieret. Ita bonum publicum, ut in plerisque negotiis solet, privata gratia devictum. Legantur tamen in Africam (c) majores natu nobiles, amplis honoribus uti: in quibus fuit M. Scaurus, de quo supra memoravimus, consularis, & tum senatus (d) princeps. Hi, quod in invidia res erat, simul & a (e) Numidis obsecrati, triduo navim ascendere: dein brevi (f) Uticam adpulsi, litteras ad Jugurtham mittunt, quam ocissime ad provinciam accedat; se ad eum ab senatu missos. Ille, ubi accepit homines claros, quorum auctoritatem Romæ pollere audiverat, contra inceptum suum venisse: primo commotus metu, atque lubidine, (4) divorsus agitabatur. Timebat iram senatus, ni paruisset legatis: porro animus cupidine cæcus ad inceptum scelus rapiebat. Vicit tamen in (g) avido ingenio pravum consilium. Igitur, exercitu (5) circumdato, summa vi Cirtam irrumpere nititur, maxime

INTERPRETATIO.

(1) Quandoquidem eo fine natus sum, ut in me ostenderentur, & in aperto ponerentur scelera Jugurthæ.

(2) Tantum oro ne ego inimici imperio subiciar, neve ab eo corpus meum torqueatur.

(3) Vos oro per fidem quæ debetur amicitiae.

(4) In diversas partes trahabatur.

(5) Igitur exercitu circum mœnia diducito, summa vi Cirtam conatur irrumpere.

NOTÆ.

(a) Masinissæ.) Optima clausula; quia, ut antea vidimus, Romanis bona & firma semper Masinissæ amicitia fuerat.

(b) Enisum.) Passive; quod facile non est imitandum.

(c) Majores.) Antea adolescentes missos fuisse vidimus.

(d) Princeps.) Is erat qui primus in recognoscendo Senatu, a Censoribus augusto

titulo, recitabatur.

(e) Numidis.) Atherbalis legatis.

(f) Uticam.) Urbs fuit antiquissima, Tyrriorum colonia, non longe a Carthagine, ad occasum.

(g) Avido.) Imperii scilicet. Vix possit quisquam sibi consulere, dum ita flagrat cupiditas; adeoque tunc maxime quiescendum.

xume sperans, (a) diducta manu hostium, aut vi, aut dolis sese (1) casum victoriae inventurum: quod ubi secus procedit, neque, quod intendebat, efficere potest, uti prius, quam legatos conveniret, Atherbalis potiretur; ne amplius morando Scaurum, quem plurimum metuebat, incenderet, cum paucis equitibus in provinciam venit. At tametsi senatus (2) verbis minae graves nunciabantur, quod ab oppugnatione non desisteret; multa tamen oratione consumpta, legati frustra discessere. Ea postquam Cirtae audita sunt, Italici, quorum virtute moenia defendebantur, confisi, deditione facta, propter magnitudinem populi R. inviolatos sese fore, Atherbali suadent, uti seque, & oppidum Jugurthae tradat, tantum ab eo vitam paciscatur; de cæteris senatui curae fore. At ille, tametsi omnia potiora fide Jugurthae rebatur; tamen, quia penes (b) eosdem, si advorsaretur, cogendi potestas erat, ita, uti censuerant Italici, deditionem fecit. Igitur Jugurtha in primis Atherbalem (3) excruciatum necat: dein omnis puberes Numidas, atque (c) negotiatores promiscue, uti quisque armatis obvius fuerat, interfecit. Quod postquam Romae cognitum est, & res in senatu agitari coepta; iidem illi (d) ministri regis (e) interpellando, ac saepe gratia, interdum jurgiis (f) trahendo tempus, atrocitatem facti leniebant: ac ni C. (g) Memmius, tribunus pleb. designatus, vir acer, & infestus potentiae nobilitatis, populum R. edocuisse id agi, uti per paucos factiosos Jugurthae scelus condonaretur; profecto omnis invidia, (4) prolatandis consultationibus, dilapsa foret: tanta vis gratiae, atque pecuniae regis erat. Sed ubi senatus delicti conscientiam

INTERPRETATIO.

(1) *Sperans sese inventurum occasionem victoriae reportandae.*

(2) *At, quamvis minae graves a legatis nomine Senatus nuntiabantur, quod ab oppugnatione Cirtae non desisteret, tamen, multis sermonibus absumtis, lega-*

ti, re infecta discesserunt.

(3) *Jugurtha primo occidit Atherbalem, postquam eum cruciatibus afflixisset.*

(4) *Profecto omne odium, quod contra Jugurthae scelera accensum erat, extinctum foret, differendo deliberationes.*

NOTAE.

(a) *Diducta.*) Facilius est enim hostem in diversa tractum & alibi resistantem superare.

(b) *Eosdem.*) Italicos negotiatores scilicet, quos Atherbal ad id cogere non poterat, ut diutius vim Jugurthae sustinerent.

(c) *Negotiatores.*) Quos supra togatos appellavit.

(d) *Ministri.*) Romanos intelligit Jugurthae pecunia corruptos.

(e) *Interpellando.*) Non modo sermones

de aliis rebus jaciebant, aut casus alios ingeriebant; sed etiam eorum orationem, quos minus Jugurthae fave e crederent, interturbabant. Plurimae sunt tricae, & nequitiae quibus judicia solent differre cavillatores.

(f) *Trahendo.*) In eo praesertim posita est astutia Causidicorum; Assuetis enim minimum movemur, atque omnibus rebus, cum tempore assuescimus.

(g) *Memmius.*) Hunc Saturninus, cum Consulatum peteret interficiendum jussit.

scientia populum timet, lege (a) Sempronia provinciæ futuris consulibus Numidia, atque Italia decretæ: consules declarati P. Scipio (b) Nasica, L. Bestia Calpurnius: Calpurnio Numidia, Scipioni Italia (c) obvenit: dein exercitus, qui in Africam portaretur, scribitur: stipendium, aliaque, quæ bello usui forent, decernuntur. At Jugurtha, contra spem nuncio accepto, quippe cui, Romæ omnia (1) venire, in animo hæserat: filium, & cum eo duos familiaris ad senatum legatos mittit; iisque, ut illis, quos Hiempsale interfecto miserat, præcipit, omnis mortalis pecunia (2) aggrediantur: qui postquam Romam adventabant, senatus a Bestia consultus est, placeretne legatos Jugurthæ recipi mœnibus; iique decrevere; ni regnum, ipsumque deditum venissent, ut in diebus proxumis decem Italia decederent. Consul Numidis ex senatus decreto nunciari jubet: ita infectis rebus illi domum discedunt. Interim Calpurnius, parato exercitu, (3) (d) legat sibi homines nobilis, factiosos, quorum auctoritate, quæ deliquisset, munita fore sperabat, in quibus fuit Scaurus, cujus de natura & habitu supra memoravimus. Nam in consule nostro multæ bonæque artes animi, & corporis erant: quas omnis, avaritia præpediebat. Patiens laborum, acri ingenio, satis providens, belli haud ignarus, firmissimus contra pericula & insidias. Sed legiones per Italiam (e) Rhegium, atque inde (f) Siciliam, porro ex Sicilia in Africam transvectæ. Igitur Calpurnius, initio paratis com meatibus, acriter Numidiam ingressus est; multosque mortalis, & urbis aliquot pugnando cepit. Sed ubi Jugurtha per legatos pecunia tentare, bellicque, quod administrabat, (g) asperitatem ostendere coepit: animus æger avaritia facile (h) conversus est: cæterum

80-

INTERPRETATIO.

(1) Quippe qui prorsus credebatur omnia Romæ esse venalia.

(2) Iis præcipit ut quosvis, Romæ, conentur pecunia ad partes suas adducere.

(3) Calpurnius assumit sibi legatos homines nobiles, factiosos, quorum auctoritate sperabat recta & impunita fore quæ deliquisset.

NOTÆ.

(a) Sempronia.) Sempronius Gracchus legem tulerat, ut singulis annis Senatus Provincias duas Consulares, ante comitia Consularia, quas deinde ipsi designati Consules inter se sortirentur, decerneret.

(b) Nasica.) Hic inter clarissimos Oratores a Cicerone recensetur, qui eum in Consulatu mortuum esse dicit.

(c) Obvenit.) Sortescilicet; quamvis Consules quandoque inter se de Provinciis conveniebant.

(d) Legat.) Legati Imperatoribus adiungi erant, ut eos consilio, & opera adjuvarent, Plerumque singuli singulis attributi legioni-

bus, & summo duci obnoxii. Sed, de istis omnibus, adi, si placet, doctissimum Lipsium.

(e) Rhegium.) Urbs est in littore Calabria, e regione Messanæ in Sicilia.

(f) Siciliam.) Sicilia Mediterranei insula est celeberrima, Triquetra & Trinacria olim, a forma, dicta.

(g) Asperitatem.) Enimvero difficillimum fuit, in locis remotissimis, & asperissimis, hostem militiæ peritissimum, & atrocissimum superare.

(h) Conversus.) Ita ut, postquam ab eo bellum acriter inceptum esset, idem ille deinceps segnitè persequeretur.

socius, & administer omnium consiliorum assumitur Scaurus: qui tametsi (a) a principio, plerisque ex factione ejus corruptis, acerrime regem (1) impugnaverat: tamen magnitudine pecuniæ, a bono honestoque in pravam abstractus est. Sed Jugurtha primum tantummodo belli moram (b) redimebat, existumans sese aliquid interim Romæ pretio, aut gratia effecturum: postea vero quam participem (c) negotii Scaurum accepit, in maxumam spem adductus recuperandæ pacis, statuit cum eis de omnibus pactationibus præsens agere. Cæterum interea (d) fidei causa mittitur a consule Sextius quæstor in oppidum Jugurthæ (e) Vaccam: (f) cujus rei species erat acceptio frumenti, quod Calpurnius (g) palam legatis imperaverat: (h) quoniam deditionis mora induciæ agitabantur. Igitur rex, uti constituerat, in castra venit: ac pauca præsentis consilio locutus (i) de invidia facti sui, atque (k) ut in deditionem acciperetur: reliqua cum Bestia, & Scauro secreta transegit: dein postero die, quasi C. per saturam sententiis exquisitis, in deditionem accipitur. Sed uti (2) pro consilio imperatura erat

INTERPRETATIO.

(1) *Acerrime contra Jugurtham regem enixus erat.*

(2) *Prout imperatum erat coram consilio.*

NOTÆ.

(a) *A principio.*) Quando a Jugurtha Romanam legati missi sunt.

(b) *Redimebat.*) Hoc est, *Id tantum quærebat, quomodo bellum in longinquum traheret.*

(c) *Negotii.*) Flagitii scilicet, quo, pecunia accepta, Consul cum hoste clanculum paciscebatur.

(d) *Fidei.*) Ne deditionis specie dubitaret Jugurtha ad Consulem venire, Sextius Quæstor in oppidum Jugurthæ quasi obses mittitur, ut, nisi inter eos de pacis arcanis conditionibus conveniret, Jugurtha inviolatus reverteretur.

(e) *Vaccam.*) Urbs fuit insignis, forum rerum venalium totius regni.

(f) *Cujus rei.*) Prætextum mittendi Sextii, Calpurnius exhibuit frumentum, quod palam legatis imperaverat.

(g) *Palam.*) Ut, scilicet, omnes nosset quamobrem Quæstor dimitteretur, neque dolum subolerent.

(h) *Quoniam deditionis.*) Quandoquidem moræ & induciarum Jugurtha causa fuit, omnino belli sumtus ferre, adeoque frumentum suppeditare debuit.

(i) *De invidia.*) Ut, scilicet, injusto

conflatam eam ostenderet, seseque expurgeret.

(k) *Ut in deditionem.*) Id est, *Ne cum ipso tanquam cum hoste Senatus Populusque Romanus ageret; quinimo in fidem & deditionem suam acciperet.*

(1) *Per saturam.*) Satura, lanx erat variiis frugum, pomorum, & similium generibus plena: unde farcimen quoddam multis rebus refertum, & id genus alii cibi, saturæ nomine appellati sunt. Deinde ad sermones, habita ratione, vel rerum varietatis & mixturæ, vel metrorum confusionis transit significatio. His positis, difficile non est scire quid sit *Exquirere sententias per saturam*. Nimirum Consul in Jugurthæ negotio quasi in re facili & confecta versatus est: (neque vero aliter opus fuisset, si ille deditionem veram fecisset.) Sententiam suam pro rerum numero & ratione non divisit, sed multas res simul complexus, confuse aliorum sententias rogavit. Eo modo, nisi cum callidis & iisdem cordatis viris negotium expediendum sit, facile est quemvis irretire & decipere. Nostrates istud vocant, *faire un pot pourri d'une affaire*.

erat, elephantum xxx, pecus, atque equi multi, cum non parvo argenti pondere, quaestori traduntur. Calpurnius Romam ad magistratus (a) rogandos proficiscitur: in Numidia & exercitu nostro pax agitabatur. Postquam res in Africa gestas, quoque modo actae forent, fama divulgavit, Romae per omnis locos, & conventus de facto consulis agitari: apud plebem gravis invidia: patres solliciti erant; probarentne tantum flagitium, an (b) decretum consulis subverterent, parum constabat. Ac maxime eos potentia Scauri, quod is auctor & socius Bestiae (c) ferebatur, a vero bonoque impediabat. At C. Memmius, cujus de libertate ingenii, & odio potentiae nobilitatis supra diximus, inter dubitationem & moras senatus, concionibus populum ad vindicandum hortari: monere, ne remp. ne libertatem suam desererent: multa superba, crudelia facinora nobilitatis ostendere: prorsus intentus omni modo plebis animum accendebat. Sed quoniam ea tempestate Romae Memmii facundia clara pollensque fuit; decere existumavi unam ex tam multis orationem ejus perscribere; ac potissimum ea dicam, quae in concione post reditum Bestiae hujusmodi verbis disseruit.

Multa me dehortantur a vobis, Quirites, ni studium reipub. omnia superet; opes factionis, vestra patientia, jus nullum, ac maxime, quod (2) innocentiae plus periculi, quam honoris est. Nam illa quidem piget dicere, (c) his annis xv. quam ludibrio fueritis superbiae paucorum; quam foede, quamque inulti perierint vestri (d) defensores; uti vobis animus ab ignavia, atque socordia corruptus sit: qui ne nunc quidem, (a)

INTERPRETATIO.

(1) Quia is dicebatur esse auctor flagitii, & socius Bestiae, in eo admittendo.

(2) Multa me deterrent a vobis defendendis, Quirites, nisi affectus meus in Rempublicam omni impedimento major

esset; opes factionis, vestra patientia, justitiae contemptus me deterreret, ac praesertim quod plus periculi redundat in bonos & honestos, quam honoris.

NOTAE.

(a) Rogandos.) Quicquid alii dicant, omnino arbitror ita intelligendum esse hunc locum, ut Calpurnius Romam concesserit, ad rogandum populum de Consulibus & aliis Magistratibus, in annum proximum creandis: mortuo enim Scipione collega, nisi ipse adfuisset, interregem ea gratia creari oportuisset, cum neque Praetor, neque alius Magistratus jus illud haberet. Fateor equidem, ut invidiam minueret, si qua in se concitata esset, Calpurnium mature in urbem concessisse; at enim animum meum inducere nequeo, per rogare Magistratus intelligendum

esse, Rogare an satis illis placeret quod cum Jugurtha factum esset.

(b) Decretum.) Quo in deditionem, Jugurtham, certis conditionibus, acceperat.

(c) His.) Quibus, post Gracchorum mortem, nobilitas in plebem saevierat. Ceterum a Tiberii Gracchi obitu ad Calpurnii consulatum vicesimus tertius annus decurrebat; unde concludas, vel locum corruptum, vel annorum supputationem subtilem & accuratam non esse.

(d) Defensores.) Quales Gracchi, Fulvius.

(a) obnoxiiis inimicis, exsurgitis, atque etiam nunc timetis eos, quibus vos decet terrori esse. Sed quamquam hæc talia sunt: tamen, obviam ire (1) factionis potentiae, animus subigit. Certe ego libertatem, quæ mihi a parente meo tradita est, (2) experiar: verum id frustra, an (3) ob rem faciam, in vestra manu situm est, Quirites. Neque ego vos horror, quod sæpe majores vestri fecere, uti contra injurias armati eatis. Nihil vi, nihil (b) secessione opus est: necesse est, (c) suomet (d) ipsi more præcipites eant. Occiso Ti. Graccho, quem (e) regnum parare ajebant, in plebem Romanam (f) quæstiones graves habitæ sunt: post C. Gracchi, & M. Fulvii cadem, item (g) ordinis vestri, multi mortales in carcere necati sunt: utriusque cladis non (h) lex, verum (i) libido eorum finem fecit. (k) Sed sane fuerit regni paratio, plebi sua restituere. (l) Quidquid sine sanguine civium (m) ulcisci (n) nequitur, jure factum sit. Superioribus annis taciti indignabamini ærarium expilari; reges, & populos (o) liberos paucis nobili.

INTERPRETATIO.

(1) Tamen animus me cogit resistere potentiae factionis.

(2) Certe ego libertate uti, quæ mihi a parente meo tradita est, non desistam.

(3) Verum in vestra potestate situm est, idne frustra experiar, an in vestrum commodum.

NOTÆ.

(a) Obnoxiiis.) Id est, In flagitio deprehensis, & sub potestatem redactis. Gall. Sur qui vous avez si belle prise.

(b) Secessione.) In Catilina vidimus ter quaterve plebem a patribus secessisse.

(c) Suomet.) Quæstionibus scilicet, quæ in eos habebuntur, quomodo eas in plebem exercuerunt.

(d) Ipsi.) Nobiles, qui in culpa sunt deprehensi.

(e) Regnum.) Memorat Plutarchus Pompejum, priusquam T. Gracchus interficeretur, se scire dixisse, huic diadema & purpureas vestes, tanquam Romæ regnatura, allatas esse. Florus vero, eum refert, dum, manu caput tangens, plebem ad defensionem salutis suæ hortaretur, regnum sibi & diadema poscentis speciem præbuisse.

(f) Quæstiones.) Des informations & procédures criminelles.

(g) Ordinis.) Plebei scilicet: Tres enim fuisse antea vidimus.

(h). Lex.) Non Porciam modo aliasve intelligit leges, quæ pro civium tergo sancitæ essent, sed jus omne & æquitatem quam inter cives servare decet. Sensus est, usque

in plebem nobiles sævisse, dum sanguine ejus libidinem suam satiassent.

(i) Libido.) Leur caprice.

(k) Sed.) Sensus paulo remotior est. Concedit adversariis, quod acerrime contra ipsos retorqueat, idque cum amara ironia; quasi dicat, Verum jam tempus non est de istis altercari; Esto, quandoquidem ita placeat nobilitati; illis concedo male fecisse Gracchos, eosque regiam auctoritatem in civitatem reduxisse, quando plebi quod suum est restitutum voluerunt.

(l) Quidquid.) Conclusio est, quam Memmius ex iis quæ adversariis concessit pro causa sua deducit: Vult nimirum benefecisse nobiles, qui commentitios regni reparatores interfecerint, ut, potiori jure, plebi in flagitiosissimos nobiles liceat inquirere.

(m) Ulcisci.) Passive; quod facile non est imitandum.

(n) Nequitur.) Antique.

(o) Liberos.) Cum publice sub Imperii Romani ditione esse deberent, atque Republicæ tributa pendere; aut si socii fuissent & liberi, ab ejusmodi paucorum tyrannide tuti agitare.

bilibus vectigal pendere; penes eosdem & summam gloriam, & maximas divitias esse: tamen hæc talia facinora impune suscepisse, (a) parum habuere: itaque postremo leges, majestas vestra, divina & humana omnia (b) hostibus tradita sunt: neque eos, qui ea fecere, pudet, aut poenitet; sed incedunt (c) per ora vestra magnifice, sacerdotia, & consulatus, pars triumphos suos ostentantes: perinde quasi ea (d) honori, non prædæ, habeant: (e) servi ære parati injusta imperia dominorum non perferunt: vos, Quirites, imperio nati, æquo animo servitutem toleratis? At, qui sunt hi, qui remp. occupavere? homines sceleratissimi, cruentis manibus, immensi avaritia, nocentissimi, iidemque superbissimi; quibus fides, decus, pietas, postremo honesta, atque inhonesta omnia quaestus sunt. (3) Pars eorum, (4) occidisse tribunos pl., alii quaestiones injustas, plerique eadem in vos fecisse, pro munimento habent: ita, quam quisque pessime fecit, tam maxime tutus est; (e) metum a scelere suo ad ignaviam vestram transtulere: quos omnis, eadem cupere, eadem odisse, (f) eadem metuere in unum (g) coegit. Sed hæc inter bonos amicitia, inter malos factionis est. Quod si vos tam libertatis curam haberetis, quam illi ad dominationem accensi sunt: profecto neque resp. (4) sicuti nunc, vastaretur; & be-

INTERPRETATIO.

(1) Ambulant magnifice in medio vestrum.

(2) Servi argento acquisiti non tolerant injusta imperia dominorum.

(3) Eorum nonnullis presidio est in-

terfecisse tribunos plebis, aliis vos quaestionibus injustis vexasse, plerisque eadem in vos fecisse.

(4) Neque Respublica vastaretur, sicuti vastatur nunc.

NOTÆ.

(a) Parum.) Id est, non contenti fuerunt.

(b) Hostibus.) De Jugurtha etiam intelligit, cui certe P. Romani Majestas pecunia prodita fuerat.

(c) Honori.) Id est, Quasi honeste paratas dignitates propter honorem retinuissem, non propter prædæ. Gall. Tout de même que s'ils regardoient les charges & les dignitez de la Republique comme des recompenses honorables de la vertu, & non comme des moyens d'exercer leur brigandage.

(d) Occidisse.) Hi Infinitivi, vicem præstant Accusativi casus.

(e) Metum.) Ratio est superioris commatis ingeniosissima. Ideo, inquit, pessimus quisque rutissimus est, quia maxime metuitur, postquam a se scelesto metum ad ignaviam transtulit.

(f) Eadem.) Ne, scilicet, aliquando jus

suum Populus repetat, eoque adversus nocentes utatur.

(g) Coegit.) Potest hic locus ita exponi, ut coegit neutro-passivi verbi vim habeat, sensusque idem fuerit ac si pro coegit, convenit posuisset, nisi quod illud significantius & expressius est. Sed simplicius intelligi malim, voloque ut Infinitivi isti pro Nominativis sumantur verbi coegit. Atque sententia istorum verborum ea ipsa erit quam in bello Catilinario Catilina ipse expressit, cum dixit, Eadem velle, & eadem nolle firmam demum efficere amicitiam. Nimirum intendit Memmius ea causa tam egregie inter se congruere nobiles, & tam enixe uno conatu plebem opprimere, quod omnes uno & eodem crimine teneantur, atque adeo eadem timeant, & odio persequantur.

beneficia vestra penes optimos, non audacissimos, forent. Majores vestri (a) parandi juris, & majestatis constituendae gratia, bis per secessionem armati (b) Aventinum occupavere: vos pro libertate quam ab illis accepistis, nonne summa ope nitimini? atque eo vehementius, quo majus dedecus est, parta amittere, quam omnino non paravisse! Dicit aliquis, quid igitur censes? vindicandum in eos qui hosti prodidere remp. non manu, neque vi; quod magis, vos fecisse, quam illis accidisse, indignum est: verum quaestionibus, & indicio ipsius Jugurthae: qui si (c) dedititius est; profecto jussis vestris obediens erit: sin ea contemnit, scilicet aestimabitis, qualis illa pax, aut deditio sit, ex qua ad Jugurtham scelerum impunitas, ad paucos potentis maxumae divitiae, in (d) rempub. damna, atque dedecora pervenerint. Nisi forte nondum etiam vos dominationis eorum satietas tenet: & (e) illa, quam (f) haec tempora, magis placent, cum regna, provinciae, leges, jura, judicia, bella atque paces, postremo divina & humana omnia penes paucos erant: vos autem, hoc est, P. R. invicti ab hostibus, imperatores omnium gentium satis habebatis (2) animam retinere. Nam servitutem quidem quis vestram audebat recusare? Atque ego tametsi viro (f) flagitiosissimum existumo impune injuriam accepisse; tamen, vos hominibus sceleratissimis ignoscere, quoniam cives sunt, a quo animo paterer, ni misericordia in perniciem casura esset. Nam & illis, quantum importunitatis habent, (3) parum est impune male fecisse, nisi deinde faciundi licentia eripitur, &

INTERPRETATIO.

(1) Qui, si revera deditiorem fecit, & se populo Romano tradidit, profecto vobis obtemperabit.

(2) Vos autem, cum essetis Imperatores omnium gentium, contenti eratis vivere.

(3) Nam & illi, quanta est sua importunitas, pro nihilo ducunt quod hactenus impune deliquerunt; & deinceps multo plura patrabunt, nisi illis malefaciendi licentia in posterum eripitur.

NOTÆ.

(a) Parandi.) Ut Tribunos suos obtinerent, qui sacro-sancta sua potestate plebem defenderent & tuerentur.

(b) Aventinum.) Alii Montem Sacrum dicunt. Hic Mons Sacer dictus est, non ut quidam existimavit, quod Jovi sacer esset; sed quod in eum plebs secessisset. Trans Anienem situs erat, tertio ab urbe milliario.

(c) In Rempubl.) Omnino, nam regnum quod Masinissae Romani tradiderant, extinctis ejus legitimis heredibus, jure ad ipsos redibat: neque vero Sociorum & Amicorum injurias sine dedecore inultas relinquere poterant.

(d) Illa.) Quibus, post Gracchorum mortem, oppressi fuistis.

C. Sallustii.

(e) Hec.) Quibus jus vestrum potestis & asserere & vindicare.

(f) Flagitiosissimum. Nobis sub Christi disciplina institutis nefas est acceptas injurias ulcisci; imo ostendit recta ratio, illi Reipublicae occidendum esse, in qua privata vindicta toleratur. At vero neque illam Author suadet. Scopus est dicere, eos quibus poenarum irrogandarum potestas data est, flagitiosissime facere, cum gratia, socordia, aut quavis alia causa, noxium aliquem impunitum relinquunt. Verissime & optime, si quicquam aliud: ignoscendo enim fit tandem, ut qui pessimi sunt, incautos de solo deturbent, deinde quos viros bonos sciunt, praedas & victimas suas faciant. Stat publi-

M

cum

et vobis aeterna sollicitudo remanebit, cum intelligetis aut serviendum esse, aut (1) per manus libertatem retinendam. Nam fidei quidem, aut concordiae quae spes est? Dominari illi volunt, vos liberi esse: facere illi injurias, vos prohibere: postremo sociis vestris veluti hostibus, (a) hostibus pro sociis utuntur. Potestne in tam divorsis mentibus pax, aut amicitia esse? Quare moneo, hortorque vos, ne tantum scelus impunitum dimitatis. Non peculatus ararii factus est: neque per vim sociis erepta pecunia: quae quamquam gravia sunt, tamen consuetudine jam pro nihilo habentur. Hosti acerrumo (b) prodita senatus auctoritas, proditum imperium vestrum: (c) domi (d) militiaeque resp. venalis fuit: quae nisi (e) quaesita erunt, nisi vindicatum in noxios, quid erit reliquum, nisi ut illis, qui ea fecere, obediens vivamus? Nam impune qualibet facere, id est (f) regem esse. Neque ego vos, Quirites, hortor, uti jam (g) malitis civis vestros perperam, quam recte, fecisse: sed ne, ignoscendo malis, bonos perditum eatis. Ad hoc, (h) in rep. multo praestat, beneficii, quam malificii, immemorem esse. Bonus tantummodo segnior fit, ubi negligas: at malus improbior. Ad hoc, si injuria non sint, haud saepe auxilii egeas.

Hæc

INTERPRETATIO.

(1) Aut vi & armis libertatem esse conservandam.

NOTÆ.

cum bonum legibus; leges tuetur severitas: neque inter homines, inepta illa facilitate, quam ostentant nonnulli Rerum publicarum moderatores, majus est malum.

(a) Hostibus.) Id factum in Jugurthæ negotio: fuit ille sceleratus; amicos habuit nobiles: Atherbal innocens vixit; ab omnibus derelictus fuit.

(b) Proditæ.) Planissime, quandoquidem Jugurthæ, contra Senatus mandatum, impune licuerit Atherbalem persequi & trucidare; crimine a nobilibus pecunia redempto.

(c) Domi.) Quando Romam legati venerunt.

(d) Militiæque.) Per Bestiam & Scaurum.

(e) Quæsita.) Si on n'en fait pas une bonne enquête.

(f) Regem.) In malam partem accipitur hoc in loco; neque quisquam post eorum expulsam dominationem, Romæ ejus dignitatis nomen assumere ausus est.

(g) Malitis.) Nonnulli conspiciuntur interdum ita male sani homines, qui quasi venenata insecta essent, virus suum quocum-

que non inveniunt important, id unice amant, quærunt, colligunt, generant; & ut aperte loquar, aliis crimina affingunt, ut suis vivant. Ab iis maxime cavendum, cum præsertim aliquid in Republica administrant; nam muneris obeundi specie quasi jure, quoscumque lubet, sub toga effocant; cumque leges in ipsorum sint arbitrio, iis sibi præsidium dum parant, iisdem, aliis, quibus invigilant, perniciem machinantur. Ideo eos notavi quod obiter Memmius sceleratam gentem attingat, quamque, nisi in laqueos inciderit, nullus sub hypocrisis larva insidiantem, satis cognoverit.

(h) In Rep.) Hoc est notatu dignissimum; cum enim in Paradoxis non sine causa recenseas, verissimum est tamen, & ex Politicorum sinu depromptum. Neque vero aliud postulant boni cives quam ne ullus malus sit in Republica: quisque sibi postea abunde prospicit. At secus est inter privatos; illos enim decet oblivisci injuriarum, meminisse acceptorum beneficiorum; quin & ipsi, & omnes ultro benefacere debent.

32 Hæc, atque alia hujuscemodi sæpe dicundo, C. Memmius populo Rom. persuadet, uti L. (a) Cassius, qui tum prætor erat, ad Jugurtham mitteretur: eumque, (b) interposita fide publica, Romam duceret, quo facilius indicio regis, Scauri, & reliquorum, quos pecuniæ captæ (1) arcessebant, delicta patefierent. Dum hæc Romæ geruntur, qui in Numidia relictæ ab Bestia exercitui præerant, secuti morem imperatoris sui, plurima, & flagitiosissima facinora fecere. Fuere, qui auro corrupti, elephantos Jugurthæ traderent; alii (c) perfugas venderent: pars ex (d) pacatis prædas agebant. Tanta vis avaritiæ in animos eorum, veluti tabes, invaserat. At Cassius prætor, (2) perlata (e) rogatione a C. Memmio, ac perculsa omni nobilitate, ad Jugurtham proficiscitur: ei-que timido, & ex conscientia diffidenti rebus suis, persuadet, quoniam se populo R. dedidisset, ne vim, quam misericordiam ejus, experiri malit: privatim præterea fidem suam (f) interponit, quam ille non minoris, quam publicam ducebat. Talis ea tempestate fama de Cassio erat. Igitur Jugurtha, contra decus regium, cultu quam maxime miserabili, Romam venit. At tametsi in ipso magna vis animi erat, confirmatus ab omnibus, quorum potentia aut scelere cuncta ea gesserat, quæ supra memoravimus, C. Bæbium tribunum pleb. magna mercede parat, cujus (g) impudentia contra (h) jus, & injurias omnis munitus foret. Ac C. Memmius advocata concione; quamquam regi infesta plebes erat, & pars in vincula duci jubebat, pars, ni socios sceleris aperiret, more majorum de hoste supplicium sumi; dignitati magis, quam iræ consulens, sedare motus, & animos eorum mollire; postremo confir-

ma-

INTERPRETATIO.

(1) *Ut delicta Scauri & reliquorum quos ab Jugurtha pecunias accepisse dicebant, facilius in lucem prodirent ejus declaratione.*

(2) *At Cassius Prætor proficiscitur ad Jugurtham, postquam C. Memmius a Populo impetrasset quod rogaverat.*

NOTÆ.

(a) *Cassius.*) Hunc fuisse volunt virum maximæ severitatis; idque adeo postmodum ex Authore cognoscetur.

(b) *Interposita.*) Id est, Jugurthæ pollicendo, quod ipsi inviolato domum reverti liberum esset.

(c) *Perfugas.*) Maximum inde malum in Rempublicam redundabat; non enim deinceps ausus fuisset quisquam ex Jugurthæ militibus ejus militiam abjurare, veritus ne pariter ad ipsum remitteretur.

(d) *Pacatis.*) Illi Provincias Romanis subjectas, & socios compilabant.

(e) *Rogatione.*) Qua a Populo petiverat, ut quæreretur in eos qui pecunia Rempublicam Jugurthæ prodidissent.

(f) *Interponit.*) Id est, Præter fidem publicam, se fidei servandæ sponsorem constituit.

(g) *Impudentia.*) Plenius intelligetur postea tota res: interea sciendum est, quod uno Tribuno resistente, frustra erat quicquid ab aliis tentaretur.

(h) *Jus.*) Id est, Ne timeret quicquid secundum leges, & ex æquo contra ipsum decerni posset.

mare, fidem publicam (a) per sese inviolatam fore. Post, ubi silentium coepit, producto Jugurtha, verba facit: Romæ, Numidiæque facinora ejus memorat; scelera in patrem, fratresque ostendit: (1) quibus juvantibus, quibusque ministris ea egerit, quanquam intelligat populus R. tamen velle manifesta magis ex illo habere: si verum aperiat, in fide, & clementia populi R. magnam spem illi sitam: sin reticeat, non sociis saluti fore, sed se suasque spes corrupturum. Dein, ubi Memmius dicendi finem fecit, & Jugurtha respondere jussus est, C. Bæbius tribunus pleb. quem pecunia corruptum supra diximus, regem tacere (b) jubet: ac, tametsi multitudo, quæ in concione aderat, vehementer accensa, terrebat cum clamore, vultu, sæpe impetu, atque aliis omnibus, quæ ira fieri amat; (c) vicit tamen impudentia. Ita populus, ludibrio habitus, ex concione discedit: Jugurthæ Bestiæque, & cæteris, quos illa quæstio exagitabat, animi augescunt. Erat ea tempestate Romæ Numida quidam, nomine Massiva, Gulussæ filius, Masinissæ nepos: qui, quia in dissensione regum, Jugurthæ advorsus fuerat, dedita Cirta, & Atherbale interfecto, profugus ex Africa abierat. Huic Sp. Albinus, qui proximo anno post Bestiam cum Q. Minucio Rufo consulatum gerebat, persuadet, quoniam ex stirpe Masinissæ sit, Jugurtham ob scelera invidia cum (d) metu urgeat, regnum Numidiæ ab senatu petat. Avidus consul belli gerundi, moveri, quam (2) senescere, omnia malebat: ipsi provincia Numidia, Minucio (e) Macedonia evenerat. Quæ postquam Massiva agitare coepit: neque Jugurthæ in amicis satis præsidii est: quod eorum alium conscientia, alium mala fama, & timor animi impediēbat: Bomilcari proximo, ac maxime fido sibi, imperat, (3) pretio, sicuti multa confecerat, insidiatores Massivæ paret: ac maxime

oc-

INTERPRETATIO.

(1) Dicit Memmius P. Romanum, quamquam is intelligat quibus juvantibus, quibusque ministris ea scelera Jugurtha patraverit, tamen velle ea ipsa magis ab ipso cognoscere.

(2) Consul maxime cupidus belli geren-

di malebat omnia turbare, quam pacificari.

(3) Imperat Bomilcari propinquo, ac maxime fido sibi, ut, quemadmodum confecerat multa pecunia & vi nummi, sic quoque pretio quærat percussores Massivæ.

NOTÆ.

(a) Per sese.) Id est, Quamquam omnes contra niterentur, id tamen, vel periculo mortis sese præstiturum.

(b) Jubet.) Jam patet quam durum os fuerit istius Bæbii: nusquam par reperta est impudentia & audacia.

(c) Vicit.) Quia scilicet, Populus nolebat, quos summa vi paraverat sibi defensores, palam mactare.

(d) Metu.) Id est, Invidia & metu. Arbitror vero intelligendum esse de metu Romanæ plebis; ut aliquando etiam contra se ipsa ausurum Jugurtham credat scelera sua convertere.

(e) Macedonia.) Notissima Europæ regio, Philippi, ac deinde Alexandri magni imperii sedes, supra Græciam sita, ad Septentrionem.

occulte : sin (a) id parum procedat ; quovis modo Numidam interficiat . Bomilcar mature regis mandata exsequitur ; & per homines , talis negotii artifices , itinera , egressusque ejus , postremo loca , atque tempora cuncta explorat ; dein , ubi res postulabat , insidias tendit . Igitur unus ex eo numero , qui ad cædem parati erant , paullo (b) inconsultius Massivam aggreditur , illum obtruncat : sed ipse deprehensus , multis hortantibus , & in primis Albino consule , (c) indicium profitetur : fit reus magis (d) ex æquo bonoque , quam ex jure gentium Bomilcar , comes ejus , qui Romam fide publica venerat . At Jugurtha , (e) manifestus tanti sceleris , (f) non prius omisit contra verum niti , quam animadvortit , (g) super gratiam , atque pecuniam suam , invidiam facti esse . Igitur quamquam in priore (h) actione ex amicis quinquaginta (i) vades dederat ; regno magis , quam vadibus consulens , clam in Numidiam Bomilcarem dimittit , veritus , ne reliquos popularis metus invaderet parendi sibi , si de illo supplicium sumtum foret : & ipse paucis diebus eodem profectus est , (k) jussus a senatu Italia decedere . Sed postquam Roma egressus est , fertur , saepe tacitus eo respiciens , postremo dixisse , Urbem (l) venalem , & mature perituram , si emtorem invenerit . Interim Albinus , renovato bello , commeatum , stipendium , aliaque , quæ militibus usui forent , mature in Africam portare ; ac statim ipse profectus , ut ante (m) comitia , quod tempus haud longe aberat , armis , aut deditione , aut quovis modo bellum conficeret . At contra Jugurtha trahere omnia , &

N O T Æ .

(a) *Id parum .*) Id est , non possit occulte Massivam interficere .

(b) *Inconsultius .*) Scilicet intervenerunt aliqui , dum scelus patraret , vel ille antea , num satis omnia tuta essent , minus circumspexerat .

(c) *Indicium .*) Id est , *Declarat se , cuius consilio tantum facinus ausus esset , diciturum .*

(d) *Ex æquo .*) Id est , magis habita variatione naturalis æquitatis , quam juris gentium ; quo , ne quis eos , qui fide publica venerunt , attingat , sanctum est .

(e) *Manifestus .*) Verisimile non est Jugurtham testibus , vel Bomilcaris indicio convictum fuisse : at , ex re ipsa , quæ evidens erat , pro manifesto habebatur .

(f) *Non prius .*) Id est , Semper contra veritatem nixus est , donec supra gratiam & pecuniam suam , facti invidiam esse vidit .

(g) *Super gratiam .*) Intellige Jugurthæ amicos facti & sceleris ejus invidiam declinare nequivisse .

(h) *Actione .*) Forensi , scilicet ; cum primum intentata est accusatio contra ipsum , in judicio .

(i) *Vades .*) Qui eum judicio sistere promiserant . Gall. *De les représenter en justice .* Scilicet illi Romani fuerunt .

(k) *Jussus .*) Vides itaque illi , quantumvis pessimo , servatam fidem . Interim Livius clam eum aufugisse dicit : non abs re sane ; nam ex æquo bonoque , morte multari poterat .

(l) *Venalem .*) Vide mihi , quæso , quid tandem de Roma pronuntiet vir , quamquam nequissimus , certe tamen sagacissimus : Venalem dicit . Romam magis contemnere non potuit . Plus est quam si scelestissimam aut perditissimam dixisset ; nec majus esse potest hominum depravatorum & perditorum indicium , quam justitiam & æquitatem , omnia denique auro rependere . Actum est de Republica in qua ea pestis grassatur .

(m) *Comitia .*) Id est , Antequam conventus fierent pro Magistratuum creatione .

& alias, deinde alias moræ causas facere; polliceri deditionem, ac deinde (a) metum simulare: (b) instanti cedere, & paullo post, ne sui diffiderent, instare: ita belli modo, modo pacis mora consulem ludificare. Ac fuere, qui tum Albinum haud ignarum (c) consilii regis existumarent: neque ex tanta (1) properantia tam facile tractum bellum socordia magis, quam dolo crederent. Sed postquam, dilapso tempore, comitiorum dies adventabant, Albinus, Aulo fratre in castris proprætore relicto, Romam decessit. Ea tempestate Romæ seditionibus tribuniciis atrociter resp. agitabatur. P. Lucullus, & L. Annius, tribuni pleb. resistentibus collegis, continuare magistratum nitebantur: quæ dissensio totius anni comitia impediēbat. Ea mora in spem adductus Aulus, quem proprætorem in castris relicto supra diximus, aut conficiendi belli, aut terrore exercitus (2) ab rege pecuniæ capiundæ, milites mense Januario ex hibernis in expeditionem evocat; magnisque itineribus hieme aspera pervenit ad oppidum Suthul, ubi regis thesauri erant. Quod quamquam, & sævitia temporis, & opportunitate loci, neque capi, neque obsideri poterat; (nam circum murum situm in prærupti montis extremo planities limosa hiemalibus aquis paludem fecerat) tamen, aut (d) simulandi gratia, quo regi formidinem adderet, aut cupidine cæcus, ob thesauros, oppidi potiundi, vineas (e) agere, (f) aggerem jacere; aliaque, quæ incepto usui forent, properare. At Jugurtha, cognita vanitate atque imperitia legati, subdolus ejus augere amentiam: missitare (g) supplicantis legatos: ipse, quasi vitabundus, per saltuosa loca, & tramites exercitum

INTERPRETATIO.

(1) Fuere qui non crederent, post tantam Albini properantiam, bellum prolongatum fuisse magis socordia, quam dolo.

(2) Aulus adductus ea mora in spem, aut conficiendi belli, aut pecuniæ ab rege

accipiendæ, cum ipsi terrorem injecisset suo exercitu, mense Januario evocat milites in expeditionem, ex locis in quibus hybernium tempus exigebant.

NOTÆ.

(a) Metum.) Intellige, Albinum ad deditionem rationibus plurimis Jugurtham induxisse, Jugurthamque pollicitum esse; postea vero eundem recusasse, quasi timuisset ne erga se P. Romanus, contra quam Albinus ingerebat, severitate magis quam misericordia uteretur.

(b) Instanti.) Consuli, scilicet, Albino. Tota ista ratio omnimode ad Romanorum effugienda & eludenda arma apta erat.

(c) Consilii.) Id est, Hæc omnia ex consilio fieri.

(d) Simulandi.) Se, scilicet, in animo

ejus urbis obsidionem habere. Fatuus homo, quasi cum puerulo rem susciperet!

(e) Agere.) Id est, urbem versus promovere.

(f) Aggerem.) Terra est, quæ cum lignis & obvia quaque materia, in montis modum congeritur; cujus in bello, vel ad propugnandum, vel ad oppugnandum, usus multus est.

(g) Supplicantis.) Ut crederet Aulus ea causa timere & diffidere Jugurtham, quod obsidione urbs Suthul cingeretur; atque adeo in ea permanceret: cum ipse urbem Aulo sciret insuperabilem.

citum ducere. Denique Aulum spe pacis perpulit, uti, relicto Suthule, in abditas regiones sese, veluti cedentem, insequeretur: ita (a) delicta occultiora fuere. Interea per homines callidos, diu noctuque exercitum (b) tentabat: centuriones, ducesque (c) turmarum partim, uti transfugerent, corrumpere; alii, signo dato, locum uti desererent: quæ postquam ex sententia instruxit; intempesta nocte de improvviso multitudine Numidarum Auli castra circumvenit. Milites Romani, perculsi tumultu insolito, arma capere alii; alii se abdere: pars terribos confirmare: trepidare: omnibus locis vis magna hostium: cælum nocte, atque nubibus obscuratum: periculum (d) anceps: postremo, fugere, an manere, tutius foret, in incerto erat. Sed ex eo numero, quos paullo ante corruptos diximus, (e) cohors una (f) Ligurum, cum duabus turmis (g) Thracum, & paucis gregariis militibus, transiit ad regem, & centurio (h) primipili (i) tertiæ legionis per (k) munitionem, quam, uti defenderet, acceperat, locum hostibus introeundi dedit: eaque Numidæ cuncti irrupere. Nostri foeda fuga, plerique abjectis armis, proximum collem occupavere. Nox, atque præda castrorum, (l) hostis, quo minus victoria (l) uterentur, remorata sunt. Dein Jugurtha postero die cum Aulo in colloquio verba facit: tametsi ipsum cum exercitu fame ferroque clausum

INTERPRETATIO.

(l) Nox, atque præda castrorum remorata sunt hostes quo minus victoria uterentur.

NOTÆ.

(a) *Delicta.*) Auli cum Jugurtha.

(b) *Tentabat.*) Ut quoquomodo aliquid adversus ipsum pararet.

(c) *Turmarum.*) Turma in equitatu eandem rationem habet, quam centuria in peditatu; nisi quod triginta tantum equitibus constat.

(d) *Anceps.*) Sive fugerent, sive manerent.

(e) *Cohors.*) Ex manipulis tribus conficiebatur, in quibus singulis duæ erant centuriæ, quæ quidem primo 60. militum fuerunt, deinde, cum ipsa Legione, militum numero, per proportionem, adauctæ sunt.

(f) *Ligurum.*) Hodie dicitur Liguria, *La côte de Gènes*: Ab Alpibus, olim, usque ad Macram flumen, & secundum aliquos, ad urbem Pisas porrigebatur.

(g) *Thracum.*) Thracia supra mare Ægæum sita est, ad Septentrionem. Hodie dicitur *Romanie*.

(h) *Primipili.*) Primipilus, Centurio primipili, Primus Legionis centurio, Præfectus Legionis, rem unam & eandem significant.

(i) *Tertiæ.*) Legiones ab ordine temporis quo conscriptæ fuerant, deinde a loco, ab Imperatoribus &c. nomina sortitæ sunt, eo quod dicimus modo, *Le Regiment de Monseigneur le Dauphin*; *Celui de Champagne*, &c.

(k) *Munitionem.*) Munio dicitur quicquid ad hostium arcendos impetus comparatum est, qualis est agger, vallum, &c. Munitionis vero instituendæ partes, ut in singulos dividebantur, ita, postquam peracta erat, a centurionibus hic aut illic curantibus defendebatur.

(l) *Uterentur.*) Prius victoria uti quam frui decet; adeoque præpostere Jugurthinii milites, qui ante Romanorum castra spoliabant, quam eos profligaverint.

sum tenet, tamen se (1) memorem rerum humanarum, si secum foedus faceret, incolumis omnis (a) sub jugum (b) missurum; præterea, uti diebus decem Numidia decederet. Quæ gravia quamquam, & (c) flagitii plena erant, tamen, quia mortis metu nutabant; sicut regi lubuerat, pax convenit. Sed ubi ea Romæ comperta sunt; metus atque moeror civitatem invasere: pars dolere pro (d) gloria imperii: pars (e) insolita rerum bellicarum timere libertati: Aulo omnes infesti, ac maxime qui bello sæpe præclari fuerant, quod armatus (f) dedecore potius, quam manu, salutem quæsiverit. Ob ea consul Albinus, ex delicto fratris invidiam, ac deinde periculum timens, senatum de (g) foedere consulebat: & tamen interim exercitui (h) supplementum scribere; ab (i) sociis & (k) nomine Latino auxilia accersere; denique omnibus modis festinare: senatus ita, uti par fuerat, decernit: suo atque populi injussu nullum potuisse foedus fieri. Consul impeditus a tribunis pl. ne, quas paraverat copias, secum portaret, paucis diebus in Africam proficiscitur. Nam omnis exercitus, uti (l) convenerat, Numidia deductus in provincia hiemabat. Postquam eo venit, quamquam persequi Jugurtham, & mederi (m) fraternæ invidiæ animo ardebat; cognitis militibus, quos præter fugam, (n) soluto imperio,

INTERPRETATIO.

(1) Tamen se memorem vicissitudinis rerum humanarum, missurum omnes incolumes sub jugum, si Aulus secum foedus faceret.

NOTÆ.

(a) *Sub jugum.*) Eo modo ignominiae causa, victos hostes multabant: duæ videlicet hastæ in terram miscebantur, ad quarum extremas & extantes partes, tertia transversa colligabatur, sub qua discincti & inermes transire victi cgebantur; qui adeo sese domitos & subactos confitebantur.

(b) *Missurum.*) Infamiae notam pro beneficio Jugurtha proponit, quia clausos hostes habebat. Pessime vero sibi consuluit: nam aut omnes ad unum occidere, aut prorsus intactos dimittere debuit.

(c) *Flagitii.*) Flagitium, crimen est, quod dedecus & servilem turpitudinem conjunctam habet.

(d) *Gloria.*) Quia, scilicet, eam omnibus nationibus merito proculcandam esse videbant.

(e) *Insolita.*) Ita in magnis urbibus fieri solet; ad levissima quæque trepidant, qui otio assueti, militiae rudes sunt.

(f) *Dedecore.*) De jugo loquebantur, quod Aulus subierat.

(g) *Foedere.*) Quod cum Jugurtha frater iniverat.

(h) *Supplementum.*) Id est, milites, qui in occisorum locum substituerentur. Gall. *Des recrues.*

(i) *Sociis.*) Italicis, scilicet, qui ita absolute socii nonnunquam appellantur. A Latinis vero habitatione distinguuntur, cum Latii jure fruerentur.

(k) *Nomine Latino.*) Id est: *his hominibus qui jure Latii seu Latinitatis fruebantur*: De quo adi, si lubet, Jurisperitos; nam varias ejus mutationes persequi hic non est locus.

(l) *Convenerat.*) Jugurtham inter & Aulum.

(m) *Fraternæ.*) Id est, *que in eum flagrabat*.

(n) *Soluto.*) Cum vident milites ducibus suis, ipsorumque culpa præsertim, omnia male cedere; solent illi imperium detrectare, & mandata contemnere.

perio, licentia, atque lascivia corruerat, (1) ex copia rerum statuit, sibi nihil agitandum. Interea Roma C. Mamilius Limetanus Tr. pleb. (2) rogationem ad populum promulgat, uti quæreretur in eos, quorum consilio Jugurtha (a) senati decreta neglexisset; quique ab eo in legationibus, aut imperiis pecunias accepissent; qui elephantos, quique perfugas tradidissent; item, qui de pace, aut bello cum hostibus pactiones fecissent. Huic rogationi partim conscii sibi, alii ex partium invidia pericula metuentes, quoniam aperte resistere non poterant, quin illa, & alia talia placere sibi faterentur, occulte per amicos, ac maxime per homines nominis Latini, & socios (b) Italicos impedimenta parabant. Sed plebes, incredibile memoratu est, quantum intenta fuerit, quantaque vi rogationem jussit, decreverit, voluerit, magis odio nobilitatis, cui mala illa parabantur, quam cura reip.; tanta (c) lubido in partibus erat. Igitur, cæteris metu percussis, M. Scaurus, quem legatum Bestiæ fuisse supra memoravimus, inter lætitiā plebis, & (d) suorum fugam, (e) trepida etiam tum civitate, cum ex Mamiliana rogatione tres (f) quæsitores rogarentur, effecerat, ut ipse in eo numero crearetur. Sed, quæstione exercita aspere, violenterque ex rumore, & libidine plebis, (3) uti sæpe nobilitatem, sic ea tempestate plebem ex secundis rebus insolentia ceperat. Cæterum mos partium popularium, & senatus factionum, ac deinde omnium malarum artium, paucis ante annis Romæ ortus est, otio atque abundantia earum rerum, quæ prima mortales ducunt. Nam ante Carthaginem deletam, populus, & senatus Rom. placide modesteque inter se rempub. tractabant: neque gloriæ, neque dominationis certamen (g) inter civis erat: metus hostilis in bonis artibus civitatem retinebat: sed ubi formido illa mentibus decessit, illicet ea,

(1)

INTERPRETATIO.

(1) Cum ita se res haberent, statuit nihil sibi movendum.

(2) Limetanus Populum interrogat num ipsi placeret, ut quæstio haberetur in eos, quorum consilio Jugurtha Senatus decreta contempsisset.

(3) Sed quæstione habita aspere & violenter ex admurmurationibus & libidinis populi votis, insolentia ceperat plebem ea tempestate propter prosperitatem, uti ceperat sæpe nobilitatem.

NOTÆ.

(a) Senati.) Pro Senatus; antique.

(b) Italicos.) Eosdem supra Socios simpliciter vocavit.

(c) Lubido.) Hic nihil aliud est, quam effrænum vincendi desiderium, cum odio.

(d) Suorum.) Nobilium, scilicet.

(e) Trepida.) Vidimus supra, ex Auli casu, multos libertati timere. Itaque facilius fuit Scauro, cæteris lætitiā aut metu turbatis, cogitata perficere.

(f) Quæsitores.) Qui in eos inquirerent, qui Jugurthæ faverant.

(g) Inter civis.) Qui Rempublicam administrant isthuc diligenter animo agitabunt, ut inquietam hominis naturam contra hostes magis quam contra cives convertant.

(1) quæ secundæ res amant, lascivia, atque superbia, incessere. Ita (2) quod in adversis rebus optaverant, otium, postquam adepti sunt, (a) asperius, acerbiusque fuit. Namque cœpere (3) nobilitas dignitatem, populus libertatem in (b) libidinem vertere, sibi quisque ducere, trahere, rapere. Ita omnia in (c) duas partis abstracta sunt; resp. quæ (d) media fuerat, dilacerata. Cæterum nobilitas factione magis pollebat: plebis vis (e) soluta, atque in multitudinem dispersa, minus poterat: paucorum arbitrio belli domique agitabatur: penes eosdem ærarium, provinciæ, magistratus, gloriæ, triumphique erant: populus militia atque inopia urgebatur; prædas bellicas imperatores cum paucis diripiebant. Interea parentes, aut parvi liberi militum, uti quisque potentiori confinis erat, sedibus pellebantur. Ita cum potentia avaritia sine modo, modestiaque invadere, polluere, & vastare omnia, (4) nihil pensi, neque sancti habere, quoad semetipsa (f) præcipitavit. (g) Nam ubi primum ex nobilitate

re-

INTERPRETATIO.

(1) Verum, ubi ille timor ex animis e-
jectus est, scilicet ea, quæ prosperitas gi-
gnit, lascivia nimirum, atque superbia
vigerunt.

(2) Eo modo, otium, quod optaverant
in rebus adversis, fuit gravius & acer-
bius, postquam adepti sunt.

(3) Etenim cœperunt inter se, nobili-

tas vertere dignitatem in libidinem, Po-
pulus vero libertatem.

(4) Ita avaritia inexplebilis & effre-
nata iuncta potentia, invasit, polluit
& vastavit omnia, nihil curavit, neque
sanctum habuit, usque dum semetipsa
præcipitavit.

NOTÆ.

(a) *Asperius.*) Sententia satis aperta est,
latitat tamen quodammodo sub hac locutio-
ne; non enim quod optamus otium, verum
ejus privatio dura est.

(b) *Lubidinem.*) Frequentissime utitur
ea voce Sallustius, adeoque vim ejus opus
est perspicere. Voluntatem notat, prout a-
liquo desiderio aut affectu, veri boni pro
tempore non æstimata ratione, abripitur.

(c) *Duas.*) Hinc plebe, illinc stante no-
bilitate.

(d) *Media.*) Vere & acute eum expressit
modum, quo Republicæ intereunt: Civitas
enim & bonum publicum, cum in consensu
& civium unione sit positum, non aliter
quam laceratione & divisione perire potest.

(e) *Soluta.*) Quomodo frangatur vis quæ
in multitudinem dispersa est, præsertim cum
ex opinione hominum, quæ tam varia est,
dependet, nullus est quem lateat; neque ea
causa naturæ scrutatores adire opus est, qui

nos vim unitam majorem esse doceant. Ve-
rum hinc maximum haurire possunt documen-
tum Rerum moderatores; cum præsertim
hodie Regem videant, quem non magis alia
causa veneratur orbis, quam quod solus re-
gnat.

(f) *Præcipitavit.*) Aptissima metaphora;
nam quomodo tandem propria mole ruunt
quæ in altum nimis surrexerunt, ita plane
non avaritia, aut potentia tantum, sed e-
vertitur id omne quod nimium est. Sapien-
ter itaque Horatius ad Licinium,

*Contrahes, vento nimium secundo,
Turgida vela.*

(g) *Nam.*) Quomodo isthuc? Virtus ita-
que fugienda est, cum turbas & discordias
ciat. Imo, qui eam amant profligandi &
perdendi, si iis credatur prædonibus, qui
sub ejus larva, per fraudem & scelus Rei-
publicæ gubernacula surripuerunt. At vero
per accidens, & eorum prædonum, non vir-
tutis

reperi sunt, qui veram gloriam injustæ potentiae anteponerent; moveri civitas, & dissensio civilis, quasi (a) permixtio terræ, oriri cœpit. Nam postquam Tiberius, & C. Gracchus, quorum majores Punico, atque aliis bellis multum reipub. addiderant, vindicare plebem in libertatem, & paucorum scelera patefacere cœpere: nobilitas noxia, atque eo perculsa, modo per socios, & nomen Latinum, interdum per equites Romanos, quos (b) spes societatis a plebe dimoverat, Gracchorum actionibus obviam ierat: & primo Tiberium, dein (c) paucos post annos eadem (1) (d) ingredientem Cajum, Tribun. pl. alterum (e) triumvirum (f) coloniis deducendis, cum M. Fulvio Flacco ferro necaverat. Et sane Gracchis, cupidine victoriæ, haud satis animus (g) moderatus fuit. (h) Sed bono vinci satius est, quam malo more injuriam vincere. Igitur ea victori nobilitas

INTERPRETATIO.

(1) Et nobilitas necaverat ferro primo Tiberium Gracchum, deinde post paucos annos eadem molientem Caium Gracchum,

Tribunum plebis, unum ex Triumviris qui colonias deducere debebant, cum M. Fulvio Flacco.

NOTÆ.

tutis vitio, civitates commoventur; neque vitandæ offensionis causa, minus illi, quamquam caute, ut qui callidissime hominibus imponunt, de sede debent deturbari.

(a) *Permixtio terræ.*) Intellige, cum reliquis elementis. Expresse profecto rem ipsam hac comparatione signavit: quemadmodum enim ex elementorum commixtione, non modo nulla pars ullius ab aliis discernitur, sed amplius inter se bellum intestinum gerunt; ita quando vaferrimi latrones, boni & publicæ libertatis specie Rempublicam oppresserunt, cæcus Populus Assertores & legitimos suos Moderatores cum dignoscere nescit, plerumque eos per discordiam suis insidiatoribus mactandos tradit.

(b) *Spes.*) Senatum equites aliquando auctoritate sua communicasse, vel ex epitome Flori cognoscitur.

(c) *Paucos.*) Undecim aut duodecim, ad summum.

(d) *Ingredientem.*) Populum defendere conatus, fratris agrarias leges asseruit, &c.

(e) *Triumvirum.*) Mos erat tres, quinque, septem, decem viros, &c. eligere, qui iis agros dividerent, qui in colonias deducebantur.

(f) *Coloniis.*) Colonia multitudo erat ci-

vium Romanorum, qui in alias sedes deducebantur, quibusque agri publice assignabantur.

(g) *Moderatus.*) Nota, quæso, Sallustii iudicium: Optime de re maxima, quin de re, quæ quotidie millies in usu venit, sententiam dixit. Ea est enim cordis nostri fallacia, aut imbecillitas, ut etiam dum virtutem sectamur, nimio studio in vitium incurramus. Voluntas, quæ a primo ad bonum, boni specie ferebatur, ad malum sine sensu inclinat, dum paulatim ea boni species, pro variis circumstantiis, caligantibus oculis surripitur; deinde, quia in motu est, movetur, non quia bonum prosequitur. Istud indicat Sallustius, cum, cupidine victoriæ, nimios Gracchos fuisse dicit. Hæc cupido, hic animi motus rationem, quæ boni cives fuerant & dicebantur, ab eorum oculis avertit.

(h) *Sed.*) Nunc de Senatu Sallustius iudicium suum profert, cui, ut ille ait, melius fuisset Gracchorum bono & æquitate vinci, quam vincere injuriam. At vero generatim loquendo, non aperte sententiam suam dicere Author voluit, ne, si Patres nominatim reprehendisset, audaciter fecisse videretur.

litas ex lubricine sua (1) usa, mortalis multos ferro aut fuga exstinxit; plusque in reliquum sibi timoris, quam (2) potentiae, addidit: quae res plerumque magnas civitates pessum dedit, dum alteri alteros vincere quovis modo, & victos acerbius ulcisci volunt. Sed de studiis partium, & omnibus civitatis moribus, si singillatim, aut pro magnitudine (3) parcm disserere, tempus, quam res, maturius deseret: quamobrem ad inceptum redeo. Post Auli foedus, exercitusque nostri fugam foedam, (b) Metellus, & (c) Silanus consules designati, provincias inter se partiverant: Metelloque Numidia evenerat, acri viro, & quamquam adverso populi partibus, fama tamen (d) æquabili, & inviolata. Is ubi primum magistratum (e) ingressus est; (f) alia omnia sibi cum collega ratus, ad bellum, quod gesturus erat, animum intendit. Igitur diffidens veteri exercitui, milites scribere, praesidia undique accersere: arma, tela, equos, & cætera instrumenta militiae parare, ad hoc commeatum affatim, denique omnia, quæ in bello (g) vario, & rerum multarum egenti, usui esse solent. Cæterum ad ea patranda (3) senatus auctoritate, socii, nomenque Latinum, & reges ultro auxilia mittendo, postremo omnis civitas summo studio adnitebatur. Itaque, (4) ex sententia omnibus rebus paratis, compositisque, in Numidiam proficiscitur, magna spe civium, cum propter artis bonas, tum maxime quod adversum divitias invictum animum gerebat: & avaritia magistratuum ante id tempus in Numidia

no-

INTERPRETATIO.

(1) Cum igitur nobilitas usa esset ea victoria secundum suam libidinem, perdidit multos homines ferro aut fuga.

(2) Si cupiam disserere particulatim, aut secundum rei magnitudinem, de studiis partium, & omnibus pravis moribus civitatis, tempus me citius quam res deficiet.

(3) Cæterum ad ea perficienda, Senatus adnitebatur auctoritate, Socii, nomenque Latinum, & reges, mittendo sponte auxilia: postremo omnis civitas summo studio ea promovebat.

(4) Itaque omnibus rebus ad arbitrium paratis & compositis in Numidiam proficiscitur.

NOTÆ.

(a) Potentia.) Totum hunc locum excute, quæso. Author enim, quamquam malus fuit, reconditissimos tamen Politicorum aditus penetravit.

(b) Metellus.) Vir fuit virtutis eximiae, quique unus exilium maluit, quam in Saturnini, Gracchanas leges asserentis, verba, cum Senatu jurare. Dictus est Numidicus, a rebus bene in Numidia gestis.

(c) Silanus.) Non hic est de quo in Catilina.

(d) Æquabili.) Id est, quæ apud omnes eadem erat.

(e) Ingressus.) Non enim statim a nominatione & designatione, sed post confirmationem in secundis comitiis, Magistratum inibant.

(f) Alia.) Hic est sensus. Dicit Metellum, cum collegam suum ad reliqua Consulatus munia secum pariter obligatum & intentum videret, ad id negotium, bellum scilicet, præcipue animum adjecisse, quod sollicitandum erat.

(g) Vario.) Id est, Ubi varia opus est obire ministeria; quæ varia & plurima instrumenta requirunt.

44 nostræ opes contusæ, hostiumque auctæ erant. Sed, ubi in Africam venit, exercitus ei traditur a Sp. Albino proconsule, iners, imbellis, neque periculi, neque laboris patiens, lingua, quam manu, promptior, prædator ex sociis, & ipse præda hostium, (a) sine imperio, & modestia habitus. Ita imperatori novo plus ex malis moribus sollicitudinis, quam ex copia militum auxilii, aut bonæ spei, accedebat. Statuit tamen Metellus, quamquam & (1) æstivorum tempus, comitiorum (b) mora immi-
nuerat; &, expectatione eventus, civium animos intentos putabat, non prius bellum attingere, quam majorum disciplina milites laborare coegisset. Nam Albinus, Auli fratris, exercitusque clade percussus, postquam decreverat non egredi provincia, quantum temporis æstivo-
rum-(c) in imperio fuit, plerumque milites in (d) stativis castris habebat, nisi cum (e) odor, aut pabuli egestas locum mutare subegerat. Sed neque more militari vigilæ ducebantur. Uti cuique lubebat, ab signis aberat, (f) lixæ permisti cum militibus diu, noctuque vagabantur: & (2) palantes agros vastare, villas expugnare, pecoris, & mancipiorum prædas cer-
tantes agere: eaque mutare cum mercatoribus vino advectitio, & aliis talibus: præterea, frumentum publice datum vendere, (g) panem in dies mercari: postremo, quæcumque dici, aut fingi queunt ignaviæ luxu-
riæque probra, in illo exercitu cuncta fuere, & alia amplius. Sed in ea
45 difficultate Metellum non minus, quam in rebus hostilibus, magnum, & sapientem virum fuisse comperior; tanta temperantia inter (h) ambitionem, sævitiamque moderatum. Namque edicto primo adjumenta ignaviæ (3) sustulisse, ne quisquam in castris panem, aut quem alium cibum co-
ctum venderet; ne lixæ exercitum sequerentur; ne miles gregarius in castris, neve (i) in agmine servum, aut jumentum haberet: cæteris

(a)

INTERPRETATIO.

(1) *Quamvis comitiorum retardatio tem-
pus diminuerat, quo milites in castris
æstivis agunt.*

(2) *Huc illuc divagantes agros vasta-*

*bant, villas expugnabant, agebant certa-
tim prædas ex pecore & mancipiis.*

(3) *Namque comperior Metellum sustu-
lisse primo edicto adjumenta ignavia.*

NOTÆ.

(a) *Sine imperio.* Id est, qui ductus fuerat ab Imperatoribus, qui auctoritatem suam rueri nascerant, aut noluerant: qui-
que militibus omnia condonaverant.

(b) *Mora.* Per Tribunorum contentio-
nem, sicuti antea vidimus.

(c) *In imperio.* Albinus, donec Metel-
lus advenisset, exercitui præfuit.

(d) *Stativis.* Id est, in quibus diu ma-
nebant, cum militiæ more, sæpius mutanda
fuerint.

(e) *Odor.* Ex hominum & jumentorum
sordibus.

(f) *Lixæ.* Ita vocantur servi qui exerci-
tum sequuntur, & militibus vilissimam o-
peram præstant, puta aquam portare, pa-
nem coquere, & id genus alia.

(g) *Panem.* Ipsi vero tenebantur panem
suum coquere.

(h) *Ambitionem.* Hic per ambitionem,
ratio & certus quidam agendi modus intelli-
gitur, quo, ad consequendam gratiam, mi-
nus milites vexantur, nec nisi a volentibus
ministeria requiruntur.

(i) *In agmine.* Id est, dum iter facit
exercitus. Gall. *Durant la marche.*

(a) arte modum statuisset: præterea, (b) transversis itineribus quotidie castra movere: juxta, ac si hostes adessent, vallo, atque fossa munire: (c) vigilias crebras ponere, & eas ipse cum legatis circuire: item in agmine in primis modo, modo in postremis, sæpe in medio adesse, ne quisquam ordine egrederetur: uti, (d) cum signis frequentes incederent, miles cibum, & arma portaret. Ita prohibendo a delictis magis, quam vindicando, exercitum brevi ⁽¹⁾ confirmavit. Interea Jugurtha ubi, quæ ⁴⁶ Metellus agebat, ex nunciis accepit; simul de innocentia ejus certior Romæ factus, diffidere suis rebus, ac tum demum veram deditionem facere conatus est. Igitur legatos ad consulem cum suppliciis mittit, qui tantummodo ipsi, liberisque vitam peterent, alia omnia dederent populo Rom. Sed Metello jam antea experimentis cognitum erat, genus Numidarum infidum, ingenio mobili, novarum rerum avidum esse. Itaque legatos alium ab alio diversos aggreditur: ac paullatim tentando, postquam opportunos sibi cognovit, multa pollicendo persuadet, uti Jugurtham ⁽²⁾ maxime vivum, sin id parum procedat, necatum sibi traderent: cæterum palam, quæ ex voluntate forent, regi nunciari jubet. Dein ipse paucis diebus intento atque infesto exercitu in Numidiam procedit: ubi, contra belli ⁽³⁾ faciem, tuguria plena hominum, pecora, cultoresque in agris erant: ex oppidis, & (e) mapalibus, præfecti regis obviam procedebant, parati frumentum dare, commeatum portare, postremo omnia, quæ imperarentur, facere. Neque Metellus iccirco minus, sed pariter ac si hostes adessent, munito agmine incedere, late explorare omnia, illa deditionis signa ostentui credere, & insidiis locum ^(f) tentare. Itaque ipse cum expeditis cohortibus, item funditorum & sagittariorum delecta manu apud primos erat: in postremo C. (g) Marius legatus

INTERPRETATIO.

(1) *Brevi exercitum ad pristinam disciplinam revocavit.*

(2) *Persuadet ut præsertim traderent sibi Jugurtham vivum, si vero id minus*

prosperè eveniret, necatum.

(3) *Contra id quod belli tempore conspici solet, tuguria erant plena hominum.*

NOTÆ.

(a) *Arte.*) Ea opus est omnino, eaque maxima in ejusmodi occasionibus. Quæ vero in re sita sit, vix ullus dixerit, ita sunt, aut certe videntur exigui momenti innumera quæ ad id concurrunt.

(b) *Transversis.*) Id est, non per vias stratas, sed per agros, silvas, &c. ut iis omnibus, si usus veniret, assueti essent.

(c) *Vigilias.*) Gall. *Des sentinelles.* Sed tutius quam fit hodie, plures enim milites uno in loco, collocabantur.

(d) *Cum signis.*) Ne scilicet dispersis militibus hostis interveniret; vel ipsi prædæ, aut fugæ occasionem invenirent.

(e) *Mapalibus.*) Hic vici aut pagi, per mapalia sunt intelligendi.

(f) *Tentare.*) Omnino legendum arbitror *tentari*, a Jugurtha scilicet, prout censuit Gronovius.

(g) *Marius.*) Qui fuerit, tametsi aliunde nesciremus, satis superque ex Sallustio postmodum cognosceremus.

gatus cum equitibus curabat : in utrumque latus equites auxiliosos tribunis legionum, & præfectis cohortium dispertiverat : uti cum (1) his permixti (a) velites, quocumque accederent, equitatus hostium propulsarent. Nam in Jugurtha tantus dolus, tantaque peritia locorum, & militiæ erat, ut, absens an præsens, pacem an bellum gerens perniciosior esset, in incerto haberetur. Erat haud longe ab eo itinere, quo Metellus pergebat, oppidum Numidarum, nomine Vacca, forum rerum venalium totius regni maxime celebratum; ubi & incolere, & mercari consueverant Italici generis multi mortales. Huc consul, simul (b) tentandi gratia, & si paterentur opportunitates loci, (2) (c) præsidium imposuit; præterea imperavit frumentum, & alia, quæ bello usui forent, comportare : ratus, id quod res monebat, frequentiam negotiatorum, & (d) commeatum juvaturum exercitum, & jam paratis rebus munimentum fore. Inter hæc negotia Jugurtha impensius modo legatos supplices mittere, pacem orare : præter suam, liberorumque vitam, omnia Metello dedere. Quos item, uti priores, consul illectos ad prodicionem domum mittebat : regi pacem, quam postulabat, neque abnuere, neque polliceri, & inter eas moras (e) promissa legatorum expectare. Jugurtha ubi Metelli dicta cum factis composuit, ac suis se (f) artibus tentari animadvertit; quippe cui verbis pax nunciabatur, cæterum re bellum asperum erat, urbs maxuma alienata, ager hostibus cognitus, (g) animi popularium tentati : coactus rerum necessitudine, statuit armis certare. Igitur, explorato hostium itinere, in spem victoriæ adductus ex opportunitate loci, quam maximas potest copias omnium generum parat, ac per tramites occultos exercitum Metelli antevenit. Erat in ea parte Numidiæ, quam Atherbal in divisione possederat, flumen, oriens a meridie nomine Muthul; a quo aberat mons ferme millia passuum

XX.

INTERPRETATIO.

(1) Ut Velites permixti cum equitibus propulsarent equitatus hostium quancumque in partem accederent.

(2) Consul huc ivit, simul gratia ten-

tandi, & præsidium imponendi, si opportunitates loci paterentur, deinde re cognita præsidium imposuit.

NOTÆ.

(a) Velites.) Levis erant armaturæ milites, gladio, jaculatoria hasta, parmaque instructi.

(b) Tentandi.) Id est, Ut cognosceret quid eo in loco fieri posset, quidve Jugurtha conaretur, an re & verbis idem esset.

(c) Præsidium.) Necesse fuit, ut sensus aperiretur, quod elliptice a Sallustio dictum est, in Interpretatione supplere.

(d) Commeatum.) Certe commeatu, sicuti Ursino, mihi quoque placeret.

(e) Promissa.) Itaque polliciti erant legati, se Jugurtham prodituros.

(f) Artibus.) Dolis scilicet, quibus Aulum, aliosque in laqueos induxerat.

(g) Animi.) Scilicet, non modo legatos, sed quosvis Metellus a Jugurtha alienare quæsit.

xx. (a) tractu pari, (b) vastus ab natura, & humano cultu: sed ex eo medio quasi collis oriebatur, in immensum pertinens, vestitus oleastro, ac myrtetis, aliisque generibus arborum, quæ humi (c) arido, atque arenoso gignuntur. (d) Media autem planicies deserta, penuria aquæ, præter fluminis propinqua loca: ea consita arbustis, pecore atque cultoribus frequentabantur. Igitur in eo colle, quem (e) transverso itinere porrectum docuimus, Jugurtha (f) extenuata suorum acie consedit: elephantis, & parti copiarum pedestrium Bomilcarem præfecit; eumque edocet, quæ ageret: ipse propior (g) montem cum omni equitatu, & peditibus delectis suos collocat: dein singulas turmas, & manipulos circuiens monet, atque obtestatur, uti memores pristinae virtutis, & victoriæ, sese, regnumque suum ab Romanorum avaritia defendant: cum his certamen fore, quos antea victos sub jugum miserint: ducem illis, non animum, mutatum: quæ ab imperatore (i) decuerint, omnia suis provisa; locum superiorem; (h) uti prudentes cum imperitis; ne pauciores cum pluribus, aut rudes cum bello melioribus manum consererent: proinde parati, intentique essent, signo dato, Romanos invadere: illum diem aut omnis labores, & victorias confirmaturum, aut maxumarum ærumnarum initium fore. Ad hoc viritum, uti quemque ob militare facinus pecunia, aut honore extulerat, commonefacere beneficii sui, & eum ipsum aliis ostentare: postremo, pro cuiusque ingenio pollicendo, minitendo, obtestando, alium alio modo excitare: cum interim Metellus, ignarus hostium, monte degrediens cum exercitu (i) conspicatur. Primo dubius, quid-

INTERPRETATIO.

(i) Jugurtha monet milites se providisse suis ea omnia quæ decuerint provideri ab imperatore.

NOTÆ.

(a) *Tractu pari.*) Id est, tantum habens longitudinis, quantum a fluvio distabat.

(b) *Vastus.*) Ubi nec arbores erant, nec frutices.

(c) *Arido.*) Id est, ariditate, nam humi, quod postea in adverbium abiit, hic more antiquo pro Genitivo positum est.

(d) *Media.*) Hoc est, *Spatium quod collem inter & flumen porrigebatur.*

(e) *Transverso.*) Intellige, iter colli subiectum fuisse, ita ut Jugurtha ejusque exercitus transeuntibus immineret.

(f) *Extenuata.*) Intellige agmen in longitudinem porrectum. *Les escadrons, ni les bataillons n'avoient pas de profondeur.* Ita vero aciem instructam oportuit, ut, in angustiis, hostium in longum productos ordi-

nes, pluribus ex locis invaderet.

(g) *Montem.*) Qua scilicet Metello transitus erat: atque hinc vides eo in loco insidias struxisse Jugurtham, ubi mons in collem desinebat.

(h) *Uti.*) Ne ita accipias, quasi omnia quæ sequuntur effecta sint ejus quod dixit, locum superiorem suis provisum. Quæcumque enumerat commoda, seorsim sumenda sunt, ita ut, quod a Jugurtha prospectum fuerit, uti prudentes *locorum* cum imperitis certarent secundum sit. Ut sensus apertior esset, interpunctionem mutavi.

(i) *Conspicatur.*) Passive, quod rarum est. Ita Varro apud Priscianum, *Paupertas hæc non ita nutrita, ut nunc conspicatur.*

quidnam insolita facies ostenderet (nam inter virgulta equi, Numidæque consederant, neque plane occultati humilitate arborum, & tamen (a) incerti quidnam esset, cum natura loci, tum (b) dolo ipsi, atque signa militaria (c) obscurati) dein, brevi cognitis insidiis, paulisper agmen (1) constituit. Ibi (d) commutatis ordinibus, in dextero latere, quod proximum hostis erat, triplicibus (e) subsidiis aciem instruxit; inter manipulos funditores, & sagittarios dispertit, equitatum omnem in (f) cornibus locat; ac pauca pro tempore milites hortatus, aciem, sicut instruxerat, (g) transvorsis principiis in planum deducit. Sed, ubi Numidas quietos, neque colle degredi animadvertit, veritus ex anni tempore, & inopia aquæ, ne siti conficeretur exercitus, Rutilium legatum cum expeditis cohortibus, & parte equitum præmiserat ad flumen, uti locum castris ante caperet, existumans hostes crebro impetu, & transvorsis præliis iter suum remoratorios, &, quoniam armis diffiderent, (h) lassitudinem & sitim militum tentaturos. Dein ipse pro re, atque loco, (i) sicuti monte descenderat, paulatim procedere: Marium post (k) principia habere, ipse cum sinistra alæ equitibus esse, qui in agmine (l) principes facti erant. At Jugurtha, ubi extremum agmen Metelli (m) primos suos prætergressum videt, præsidio quasi duum millium peditum montem occupat, qua Metellus descenderat: ne forte cedentibus adversariis receptui, ac post munimento foret: dein, repente signo dato, hostis invadit. Numidæ alii postremos cedere: pars a sinistra, ac dextra (n) tentare: infensi ad-

esse,

INTERPRETATIO.

(1) Deinde, intra breve tempus cognitis insidiis, paulisper exercitus iter suppressit.

NOTÆ.

(a) *Incerti.*) Intellige, delitescentium Numidarum eam fuisse speciem, ut nesciretur hominesne essent, an trunci, aut aliquid simile.

(b) *Dolo.*) Ea causa pone arbores latitabant, ut incautus & imparatus Metelli exercitus illac transiret.

(c) *Obscurati.*) Græca constructio, pro *Obscuratis signis militariibus*, aut *obscurata signa habentes*. Sic sæpissime loquitur Horatius.

(d) *Commutatis.*) Gall. *Ayant changé l'ordonnance de l'aile droite.*

(e) *Subsidiis.*) Milites erant qui pone alios subsidentes, illis periclitantibus opem ferrent. Gall. *Des corps de reserve.*

(f) *Cornibus.*) *Sur les ailes de l'Infanterie.*

(g) *Transvorsis.*) Diffidens per hæc trans-
C. Sallustii.

vorsa incedo. Interim ita me expedio. Metellus collem cum sequi nollit, ne Jugurthæ illic insidianti opportunus fieret, aciem in clypeum, seu ad sinistram, ut loquimur nos, declinare jussit; adeoque in obliquum iter inflexit. *Il fit marcher son avant-garde de travers, s'étant détourné sur la gauche.*

(h) *Lassitudinem.*) Id est, *milites per lassitudinem & sitim.*

(i) *Sicuti.*) Refertur ad *Paulatim.*

(k) *Principia.*) *Dans l'Arrière-garde.* In ultimo agmine.

(l) *Principes.*) Id est, *primi*, hoc in loco.

(m) *Primos.*) Non remotissimos intelli-go, sed proximos, hoc est eos qui primi transeuntibus occurrebant.

(n) *Tentare.*) Illi eminus missilibus lace-
cessebant.

esse, atque instare; omnibus locis Romanorum ordines conturbare: quorum etiam qui firmioribus animis obvii hostibus fuerant, ludificati (a) incerto praelio ipsi (1) modo eminus sauciabantur, neque contra feriundi aut conserendi manum copia erat. Ante jam docti ab Jugurtha equites, ubicumque Romanorum turma insequi coeperat, non confertim, neque in unum sese recipiebant, sed alius alio quam maxime divorsi: ita numero (2) priores, si a persequendo hostes detertere nequiverant, disiectos ab tergo, aut lateribus circumveniebant: sin opportunior fugae collis, quam campi fuerant: eo vero consueti Numidarum equi facile inter virgulta evadere; nostros asperitas, & insolentia loci retinebat. Caterum facies totius negotii varia, incerta, foeda, atque miserabilis: dispersi a suis, pars cedere, alii insequi: neque signa, neque ordines observare: ubi quemque periculum ceperat, ibi resistere, ac propulsare: arma, tela, equi, viri, hostes, cives permixti: nihil consilio, neque imperio agi: fors omnia regere. Itaque multum diei processerat, cum etiam tum eventus in incerto erat. Denique omnibus labore, & aestu languidis, Metellus, ubi videt Numidas minus instare, paulatim milites in unum conduit: ordines restituit, & cohortes (b) legionarias quatuor adversum pedites hostium collocat. (c) Eorum magna pars superioribus locis fessa consederat: simul (3) orare, hortari milites, ne deficerent, neu paterentur hostes fugientis vincere: neque illis castra esse, neque munimentum ullum, quo cedentes tenderent: in armis omnia sita. Sed nec Jugurtha quidem interea quietus erat; circuire, hortari, renovare praelium, & ipse cum delectis tentare omnia: subvenire suis, hostibus dubiis instare, quos firmos cognoverat, eminus pugnando, (d) retinere. Eo modo duo imperatores, (e) summi viri, inter se certabant: ipsi pares, cæterum opibus disparibus. Nam Metello virtus militum erat, locus adversus: Jugurthæ alia omnia, præter milites, opportuna. Denique Romani, ubi intelligunt neque sibi profugium esse, neque ab hoste copiam pugnandi fieri; (& jam diei vesper erat:) (4) adverso colle, sicuti præ-

INTERPRETATIO.

(1) Ipsi tantum eminus sauciabantur, & vulnerabantur.

(2) Ita, cum essent plures numero, si nequiverant detertere hostes a persequendo, circumveniebant eos disiectos a tergo aut lateribus.

(3) Simul Metellus orare, hortari milites, ne deficerent, neve paterentur hostes, qui fugiebant, vincere.

(4) Romani in adversum collem sicuti præceptum erat, evadunt.

NOTÆ.

(a) Incerto.) Quia Numidæ non stabant, sed accedebant & recedebant. *Ils ne se ba-toient pas de pied ferme.*

(b) Legionarias.) Ut distinguantur ab auxiliariis.

(c) Eorum.) Numidarum.

(d) Retinere.) Ne scilicet dubiis & cedentibus opem ferrent.

(e) Summi.) Omnino summi, & a quibus plurima quisque discere queat.

præceptum fuerat, evadunt. Amissa (a) loco Numidæ fusi, fugatique, pauci interiere: plerosque velocitas, & regio (b) hostibus ignara, tutata sunt. Interea Bomilcar, quem elephantis, & partî copiarum pedestrium præfectum ab Jugurtha supra diximus, ubi eum Rutilius prætergressus est, paulatim suos in æquum locum deducit: ac, dum legatus ad flumen, quo præmissus erat, festinans pergit, (c) quietus, uti res postulabat, aciem exornat: neque remittit, quid ubique hostis ageret, explorare. Postquam Rutilium consedissee jam, & omnino vacuum accepit, simulque ex Jugurthæ prælio clamorem augeri, veritus ne legatus cognitare, laborantibus suis auxilio foret, aciem, quam diffidens virtuti militum (d) arte statuerat, quo hostium (e) itineri officeret, latius porrigit; eoque modo ad Rutilii castra procedit. Romani ex improvviso pulveris vim magnam animadvertunt. Nam prospectum ager arbusis consitus prohibebat. Et primo rati humum aridam vento agitari: post, ubi æquabilem manere, &, sicut acies movebatur, magis magisque appropinquare vident; cognita (d) re properantes arma capiunt, ac pro castris, sicut imperabatur, consistunt. Dein, ubi propius ventum est, utrimque magno clamore concurritur. Numidæ tantummodo (e) remorati, dum in elephantis auxilium putant, postquam eos impeditos ramis arborum, atque ita disiectos circumveniri vident, fugam faciunt: ac plerique, abjectis armis, collis, aut noctis, quæ jam aderat, auxilio integri abeunt. Elephantis quatuor capti, reliqui omnes numero (f) quadraginta interfecti. At Romani quamquam itinere, atque (g) opere castrorum, & prælio fessi, lassique erant: tamen, quod Metellus amplius opinione morabatur, instructi, (h) intentique obviam procedunt. Nam dolus Numidarum nihil languidi, neque remissi patiebatur. Ac primo obscura nocte, postquam haud procul (i) inter se erant, strepitu, veluti hostes adventarent, alteri apud alteros formidinem simul, & tumultum facere: & pene imprudentia (k) admissum facinus miserabile, ni utrimque præmissi

INTERPRETATIO.

(1) Et, dum Rutilius legatus properat ad flumen, quo prætermisus erat, Bomilcar per otium aciem instruit, uti res postulabat.

(2) Porrigit latius aciem, quam instruxerat densis ordinibus, diffidens virtuti militum.

NOTÆ.

(a) Loco.) Colle, scilicet.

(b) Hostibus.) Romanis.

(c) Itineri.) Si nimirum Metello auxilium adferre voluissent.

(d) Re.) Exercitum, scilicet, adventare.

(e) Remorati.) Ils ne firent ferme que &c.

(f) Quadraginta.) In quibusdam, triginta tantum numerantur.

(g) Opere.) Scilicet castra munierant.

(h) Intentique.) Hinc videas quales fuerint Romani.

(i) Inter se.) De Romanis loquitur, quorum alii cum Metello, alii cum Rutilio erant.

(k) Admissum.) Ut, scilicet, Romani invicem pugnarent.

missi equites rem exploravissent. Igitur pro metu repente gaudium exortum : milites alius alium læti appellant , acta edocent , atque audiunt : sua quisque fortia facta ad cælum fert. Quippe res humanæ ita sese habent : in victoria vel ignavis gloriari licet : adversæ res etiam bonos (1) detrectant. Metellus in iisdem castris quatrIduo moratus , saucios cura reficit ; meritos in præliis more militiæ (a) donat , universos in concione laudat , atque agit gratias : hortatur , ad cætera , quæ levia sunt , parem animum gerant : pro victoria satis jam pugnatum , reliquos labores pro præda fore. Tamen interim (b) transfugas , & alios opportunos , (a) Jugurtha ubi gentium , aut quid ageret , cum paucisne esset , an exercitum haberet , uti sese victus gereret , exploratum misit . At ille sese in loca saltuosa , & natura munita receperat : ibique cogebat exercitum numero hominum ampliorem , sed (c) hebetem , infirmumque , agri ac pecoris magis , quam belli , cultorem . Id ea gratia eveniebat , quod præter equites regiones nemo omnium Numida ex fuga regem sequitur : quo cujusque animus fert , eo discedunt : neque id flagitium militiæ ducitur : (d) ita se mores habent . Igitur Metellus , ubi videt etiam (e) tum regis animum ferocem esse : bellum renovari , quod nisi ex illius lubidine (f) geri non posset : præterea (g) iniquum certamen sibi cum hostibus : minore detrimento illos vinci , quam suos vincere : statuit non præliis , neque acie , sed alio more bellum gerendum . Itaque in loca Numidiæ opulentissima pergit : agros vastat : multa castella , & oppida , temere munita , aut sine præsidio , capit , incenditque : puberes interfici jubet , alia omnia militum præda esse . Ea formidine multi mortales Romanis dediti (h) obsides : frumentum , & alia , quæ usui forent , affatim præbita : ubi-

INTERPRETATIO.

(1) Res adversæ etiam bonorum existimationem violant.

(2) Tamen interim Metellus misit transfugas & alios opportunos exploratum ,

ubi gentium Jugurtha ageret , aut quid ageret , cum paucisne esset , an exercitum haberet , quomodo se gereret postquam victus esset .

NOTÆ.

(a) Donat .) Coronis , Armillis , Hastis , & id genus aliis .

(b) Transfugas .) Valde illi sunt opportuni , quia maxime fideles esse coguntur : interim videndum ne iis dōlis capiamur , quos in hostes parare videntur .

(c) Hebetem .) Hebes dicitur cujus obtusa est acies . Hic itaque exercitus intelligitur ad belli munia ineptus . Des gens mal-aguerris .

(d) Ita .) His respondet qui pravam consuetudinem mirabuntur . Ejus nimirum vis

est tanta , ut pro altera lege sumatur .

(e) Tum .) Postquam profligatus fuisset .

(f) Geri .) Ille enim sylvis & desertis locis pelli non poterat .

(g) Iniquum .) Multis de causis tale erat : nam Jugurthæ loca perspecta ; nisi opportuna essent , non pugnabat ; victus , aciem instaurare poterat ; &c. Hæc omnia Metello adversa erant .

(h) Obsides .) Ut , scilicet , de eorum fide certi essent .

cumque res postulabat, præsidium impositum. Quæ negotia multo magis, quam prælium male pugnatum ab suis, regem terrebant. Quippe cuius spes omnis in fuga sita erat, sequi cogeatur, & qui sua loca defendere nequiverat, (1) in alienis bellum gerere. Tamen (2) ex inopia, quod optimum videbatur, consilium capit: exercitum plerumque in iisdem locis operiri jubet: ipse cum delectis equitibus Metellum sequitur: nocturnis & aviiis itineribus, ignoratus, Romanos palantis repente aggreditur. (3) Eorum plerique inermes cadunt, multi capiuntur: nemo omnium intactus profugit: & Numidæ, prius quam ex castris subveniretur, sicuti jussi erant, in proximos collis discedunt. Interim Romæ gaudium ingens ortum, cognitis Metelli rebus: uti seque, & exercitum more majorum gereret; in adverso loco victor tamen virtute fuisset; hostium agro potiretur; Jugurtham, magnificum ex Auli socordia, spem salutis in solitudine, aut fuga (4) coegisset habere. Itaque senatus, ob ea feliciter acta, diis immortalibus supplicia decernere: civitas trepida antea, & sollicita de belli eventu, læta (5) agere: de Metello fama præclara esse. Igitur eo intentior ad victoriam niti: omnibus modis festinare: (6) cavere tamen necubi hosti (7) opportunus fieret: (8) meminisse post gloriam invidiam sequi. Ita, quo clarior, eo magis anxius erat: neque post insidias Jugurthæ effuso exercitu prædari; ubi frumento, aut pabulo opus erat, cohortes cum omni equitatu præsidium agitabant: exercitus partem ipse, reliquos Marius ducebat. Sed igni magis, quam præda ager vastabatur. Duobus locis haud longe inter se castra faciebant. Ubi vi opus erat, cuncti aderant: cæterum, quo (9) fuga, atque formido latius cresceret, divorsi agebant. Eo tempore Jugurtha per collis sequi: tempus, aut (10) locum pugnae quærere: qua venturum hostem au-

INTERPRETATIO.

(1) Quippe Jugurtha, cuius spes omnis in fuga sita erat, cogeatur sequi hostem, & qui sua loca defendere nequiverat, cogeatur gerere bellum in alienis.

(2) Tamen, in afflictis rebus, capit optimum consilium, quod videbatur.

(3) Cognito etiam quomodo coegisset

Jugurtham gloriabundum ex Auli socordia, habere spem salutis in desertis & fuga.

(4) Civitas Romana antea trepida & sollicita de belli eventu, in lætitia degebat.

(5) Cavebat tamen ne alicubi occasionem præberet hosti opportune suos invadendi.

NOTÆ.

(a) In alienis.) His, scilicet, quæ Metellus expugnaverat. Cogeatur autem Jugurtha Metellum sequi, ne ille postquam omnes urbes sub potestatem coegisset, ipse regno spoliatus inveniretur.

(b) Eorum.) Romanorum, huc illuc prædæ & commeatuum causa divagantium.

(c) Cavere.) Securitas enim mater est doloris.

(d) Meminisse.) Utinam Viris magnis hæc eadem quæ Metello semper observarentur; multos enim sua virtus perdidit, in invidiæ foveas incidentes, illam dum sequuntur.

(e) Fuga.) Maximi est momenti in bello, late incolas terrere & fugare.

(f) Locum.) Opportunum, intellige.

audierat, pabulum & aquarum fontis, quorum penuria erat, (a) corrumpere: modo se Metello, interdum Mario ostendere: postremos in agmine tentare, ac statim in collis regredi: rursus aliis, post aliis minitari: neque praelium facere, neque otium pati, tantummodo hostem ab incepto (b) retinere. Romanus imperator ubi se dolis fatigari videt; neque ab hoste copiam pugnandi fieri; urbem magnam, & in ea parte, qua sita erat, arcem regni, nomine (c) Zamam, statuit oppugnare; ratus id quod negotium poscebat, Jugurtham laborantibus suis auxilio venturum, ibique praelium fore. At ille, quæ parabantur, a perfugis edoctus, (d) magnis itineribus Metellum antevenit: oppidanos hortatur, mœnia defendant, additis auxilio perfugis: quod genus ex copiis regis, quia fallere (e) nequibat, firmissimum erat: præterea pollicetur, in tempore semet cum exercitu affore. Ita compositis rebus in loca quam maxime occulta discedit; ac paullo post cognoscit, Marium (f) ex itinere frumentatum cum paucis cohortibus (g) Siccam missum: quod oppidum primum omnium post malam pugnam ab rege defecerat. Eo cum delectis equitibus noctu pergit, & jam egredientibus Romanis (h) in porta pugnam facit: simul magna voce Siccenses hortatur, uti cohortes ab tergo circumveniant: fortunam illis præclari facinoris casum dare: si id fecerint, postea sese in regno, illos in libertate sine metu ætatem acturos: ac ni Marius signa (i) inferre, atque evadere oppido (j) properavisset, profecto cuncti, aut magna pars Siccensium fidem mutavissent: tanta mobilitate sese Numidæ gerunt. Sed milites Jugurthini paullisper ab rege sustentati, postquam majore vi hostes urgent, paucis amissis profugi discedunt. Marius ad Zamam pervenit: id oppidum in campo situm, magis (k) opere, quam natura munitum erat, nullius idoneæ rei egens armis.

INTERPRETATIO.

(1) Et nisi Marius properavisset inferre signa in hostem, atque evadere oppi-

do, profecto cuncti, aut magna pars Siccensium fidem mutavissent.

NOTÆ.

(a) *Corrumpere.*) Veneno, scilicet.

(b) *Retinere.*) Ut tempus lucrificeret, mora-
que Metelli exercitum conficeret.

(c) *Zamam.*) A Carthagine quinque dierum itinere, versus occidentem, dissitam eam fuisse volunt.

(d) *Magnis.*) Gall. dicimus, *à grandes journées.*

(e) *Nequibat.*) Non equidem, si vere transfugæ fuerint; quia ab iis certo puniuntur quos deseruerunt, si in manus venerint: interim caute cum his versandum.

(f) *Ex itinere.*) Gall. diceremus, *Qu'on avoit détaché Marius pendant la marche.*

(g) *Siccam.*) Vocatur & Sicca Veneria, aut Veneria, item Veneria simpliciter. Propior est Carthaginem quam Zama.

(h) *In porta.*) Siccæ urbis scilicet.

(i) *Properavisset.*) Nimirum Marius injuriæ opportunus fuisset, si in urbe remansisset, ubi vel mulieres de fenestris praelium facere potuissent. Verum, cum oppidani rebellandi occasionem non haberent, in fide perstiterunt.

(k) *Opere.*) Gall. diceremus, *Elle étoit plus forte par les travaux qu'on y avoit faits, que par son assiette.*

armis virisque opulentum. Igitur Metellus, pro tempore atque loco paratis rebus: cuncta moenia exercitu circumvenit: legatis imperat, ubi quisque curaret. Dein, signo dato, undique simul clamor ingens oritur: neque ea res Numidas terret: infensi intentique sine tumultu manent: praelium incipitur. Romani pro ingenio quisque, pars eminus (a) glande, aut lapidibus pugnare; (b) evadere alii, alii succedere, ac murum modo (c) suffodere, modo scalis aggredi, cupere praelium (d) manibus facere. Contra ea oppidani in proximos saxa volvere, sudes, pila, praeterea pice & sulphure tadam (2) mistam, ardentia mittere. Sed ne illos quidem, qui procul manserant, timor animi satis muniverat. Nam plerosque jacula, (d) tormentis aut manu emissa, vulnerabant: parique periculo, sed (e) fama impari, boni atque ignavi erant. Dum apud Zamam sic certatur, Jugurtha ex improvviso castra hostium cum magna manu invadit: remissis, qui in praesidio erant, & omnia magis, quam praelium, expectantibus, (f) portam irrumpit. At nostri, repentino metu preculsi, sibi quisque pro moribus consulunt: alii fugere, alii arma capere; magna pars vulnerati, aut occisi. Ceterum ex omni multitudine non amplius quadraginta memores (g) nominis Romani, grege facto locum capere paullo, quam alii, editiorem: neque inde maxuma vi depelli quiverunt: sed tela eminus emissa remittere, pauci (h) in pluribus minus frustrati: sin Numidae propius accessissent, ibi vero virtutem ostendere, & eos maxuma vi cadere, fundere, atque fugare. Interim Metellus, cum acerrume rem gereret, clamorem & tumultum hostilem a tergo accepit: dein, converso equo, animadvortit fugam ad se vorsum fieri: quae res indicat popularis esse. Igitur equitatum omnem ad castra propere mittit, ac statim C. Marium cum cohortibus sociorum; eumque lacrumans, per amicitiam, perque rempublic. obsecrat, ne quam contumeliam remanere in exercitu victore, neve hostes inultos abire sinat: ille

INTERPRETATIO.

(1) Cupiebant cominus pugnare, & manus conserere.

(2) Mitterebant praeterea tadam pice & sulphure obductas.

NOTÆ.

(a) *Glande.*) Plumbum erat in glandis modum effectum, quod fundis jaciebatur.

(b) *Evadere.*) Scilicet, qui labore fessi, aut ab hostibus vulnerati sunt, secedunt; alii in eorum locum succedunt.

(c) *Suffodere.*) Ut eum dejicerent, & diruerent.

(d) *Tormentis.*) Machinae erant, quibus, magna vi, lapides, & id genus, in hostem ruebant.

(e) *Fama.*) Videlicet, non ii laudantur, qui in latibulis, vel fugientes inhonestis vulnera accipiunt.

(f) *Portam.*) Castrorum, scilicet, alteram; nam quatuor erant.

(g) *Nominis.*) Id est, *Gloriae nominis Romani.*

(h) *In pluribus.*) Id est, *Cum pauci Romani in plures Numidas tela mitterent; singulis jactibus aliquem attingebant.*

ille brevi mandata efficit. At Jugurtha (a) munimento castrorum impeditus, cum alii super vallum præcipitarentur, alii in (b) angustiis ipsi sibi (c) properantes officerent, multis amissis in loca munita sese recipit. Metellus, infecto negotio, postquam nox aderat, in castra cum exercitu revortitur. Igitur postero die, prius quam ad oppugnandum egredere-⁵⁹ tur, equitatum omnem in ea parte, qua regis adventus erat, (1) pro castris agitare jubet: portas, & proxima loca tribunis dispergit: dein ipse pergit ad oppidum, atque, uti superiore die, murum aggreditur. Interim Jugurtha ex occulto repente nostros invadit: qui in primo locati fuerant, paulisper territi perturbantur: reliqui cito subveniunt. Neque diutius Numidæ resistere quisivissent, ni pedites cum equitibus permixti magnam cladem in congressu facerent: quibus illi fretis, non ut equestri prælio solet, sequi, dein cedere, sed (d) advorsis equis concurrere, implicare, ac perturbare aciem: ita, expeditis peditibus suis, hostis (e) pene victos dare. Eodem tempore apud Zamam magna vi certabatur. Ubi⁶⁰ quisque legatus, aut tribunus curabat, eo acerrume niti, neque alius in alio magis, quam in sese, spem habere: pariterque oppidani agere, pugnare, aut parare omnibus locis: avidius alteri alteros sauciare, quam semet tegere: clamor permixtus, hortatione, lætitia, gemitu: item strepitus armorum ad cælum ferri: tela utrimque volare. Sed illi, qui mœnia defensabant, ubi hostes paullulum modo pugnam remiserant, intenti prælium equestre prospectabant. Eos, uti quæque Jugurthæ res erant, lætos modo, modo pavidos animadverteres: ac, sicuti audiri a suis, aut cerni possent, monere alii, alii hortari, aut manu significare, aut (f) niti corporibus: huc & illuc, quasi (2) vitabundi, aut jacentes tela, agitare. Quod ubi Mario cognitum est, (nam is in ea parte curabat) consulto lenius agere, ac diffidentiam rei simulare: pati Numidas sine tumultu, regis prælium visere. Ita, illis studio suorum

(1)

INTERPRETATIO.

(1) *Jubet omnem equitatum manere ante castra, in ea parte, qua rex adventare poterat.*

(2) *In hanc & illam partem movebant corpus, quasi vitare, aut jacere tela debuissent.*

NOTÆ.

(a) *Munimento.*) Vallo, fossa, &c.

(b) *Angustiis.*) Portarum, scilicet.

(c) *Properantes.*) Ita evenit: dum multi in locis angustis sese invicem pulsant & premunt, vix unus & alter egreditur.

(d) *Advorsis.*) Non illi, ut solet, circumactis, (*en caracolant*) sed recta in hostem concitatis equis, pugnabant, ut, scilicet, introrumperent & pervaderent.

(e) *Pene.*) Certe difficile erat Romanis, simul Numidis peditibus & equitibus resistere, postquam sua acies turbata esset.

(f) *Niti.*) Sic solemus, quando quæpiam videmus laborantem, qui res nostras tueretur; eo fere modo membra & nervi nostri moventur, ac si res ipsas nosmet exqueremur.

(1) adstrictis, repente magna vi murum aggreditur; & jam scalis (2) egressi milites prope summa ceperant, cum oppidani concurrunt; lapides, ignem, alia præterea tela ingerunt. Nostri primo resistere: dein, ubi unæ, atque alteræ scalæ comminutæ; quin supersteterant afflicti sunt; cæteri, quo quisque modo potuere, pauci integri, magna pars confecti vulneribus, abeunt. Deinde utrimque prælium nox diremit. Metellus postquam videt frustra inceptum, neque oppidum capi, neque Jugurtham, nisi ex insidiis, aut (3) suo loco pugnam facere; & jam æstatem exactam esse; ab Zama discedit: & in iis urbibus, quæ ad sese defece- rant, satisque munitæ loco, aut mœnibus erant, præsidia imponit. Cæ- terum exercitum in provinciam, quæ proxima est Numidiæ, hiemandi gratia collocat. Neque id tempus ex (a) aliorum more quieti, aut luxuriæ concedit, sed, quoniam armis bellum parum procedebat, insidias regi per amicos tendere, & eorum (b) perfidia pro armis uti parat. Igitur Bomilcarem, qui Romæ cum Jugurtha fuerat, & inde clam, (c) vadibus da- tis, de Massivæ nece judicium fugerat, quod (4) ei per maxumam amici- tiam maxuma copia fallendi erat, multis pollicitationibus aggreditur: ac primo efficit, ut ad se colloquendi gratia occultus veniat: dein fide data, si Jugurtham vivum, aut necatum sibi tradidisset, fore, ut illi senatus impunitatem, & (d) sua omnia concederet. Facile Numidæ per- suadet, cum ingenio infido, tum metuenti, ne, si pax cum Romanis fieret, ipse per (e) conditiones ad supplicium traderetur. Is, ubi primum opportunum fuit, Jugurtham anxium, ac miserantem fortunas suas ac- ce-

INTERPRETATIO.

(1) Ita dum illi anxie occupati erant, affectu quo tenebantur erga suos, repente magna vi Marius murum aggreditur.

(2) Et milites, qui cum scalis adve- nerant, jam fere ad murorum cacumen pervenerant.

(3) Postquam Metellus videt illud quod inceperat frustra inceptum fuisse, neque oppidum capi, neque Jugurtham pu-

gnare nisi ex insidiis, aut loco ipsi op- portuno, & jam æstatem exactam esse, Zama discedit; & in iis urbibus impo- nit præsidia, quæ in suam fidem venerant, & loco, aut mœnibus satis munitæ erant.

(4) Quia Jugurtham fallere facillime Bomilcar poterat, ex maxuma amicitia, eum Metellus multis pollicitationibus ag- greditur.

NOTÆ.

(a) *Aliorum.*) Imperatorum scilicet, Auli puta.

(b) *Perfidia.*) Videant proditores num satis nomen placeat: etiam apud illos qui ea utuntur ars eorum perfidia vocatur: imo illis sunt detestabiles & execrandi; quando- quidem seipsos, & fidem, ante omnia ven- dunt.

C. Sallustii.

(c) *Vadibus.*) Ideo istud addidit, ne cui mirum videatur, quod effugere ille potuerit.

(d) *Sua.*) Id est, quæcumque bona Bo- milcar possidebat.

(e) *Conditiones.*) Id est, Ne inter alias pacis conditiones hæc quoque esset, ut Bo- milcar ad supplicium a Jugurtha trade- retur.

cedit : monet, atque lacrumans obtestatur, ut aliquando sibi liberisque, & genti Numidarum optime merenti, provideat : omnibus praeliis sese victos : agrum vastatum : multos mortalis captos, occisos : regni opes comminutas esse : satis sæpe jam & virtutem militum, & fortunam tentatam : (a) caveat, ne, illo cunctante, Numidæ sibi consulant. His, atque talibus aliis ad deditionem regis animum impellit. Mittuntur ad imperatorem legati, qui Jugurtham imperata facturum dicerent, ac (b) sine ulla pactione sese, regnumque suum in illius fidem tradere. Metellus propere cunctos senatorii ordinis ex hibernis accersiri jubet : eorum, atque aliorum, quos idoneos ducebat, consilium habet. Ita more majorum, ex consilii decreto, per legatos Jugurthæ imperat, argenti (c) pondus ducenta millia, elephantos omnis, equorum, & armorum aliquantum. Quæ postquam sine mora facta sunt, jubet perfugas omnis viñctos adduci. Eorum magna pars, uti jussum erat, adducti : pauci, cum primum deditio cœpit, ad Regem Bocchum in Mauritaniam abierant. Igitur Jugurtha, ubi armis, virisque, & pecunia spoliatus est, cum ipse ad (d) imperandum (e) Tisidium vocaretur, rursus cœpit (f) flectere animum suum, & ex mala conscientia digna timere. Denique, multis diebus per dubitationem consumtis, cum modo tædio rerum adversarum omnia bello potiora duceret : interdum secum ipse reputaret, quam gravis casus in servitium ex regno foret : multis, magnisque (g) præsidiiis ne quicquam perditis, de integro bellum sumit. Et Romæ senatus, de provinciis consultus, Numidiam Metello decreverat. Per idem tempus (h) Uticæ forte C. Mario, per hostias diis supplicanti, magna, atque mirabilia portendi haruspex dixerat : proinde, quæ animo agitabat, fretus diis ageret : fortunam quam sæpissime experiretur ; cuncta prospere eventura. At illum jam antea consulatus ingens cupido exagitabat : ad quem capiendum, (i) præter vetustatem familiæ, alia omnia abunde erant ; industria, probitas, militiæ magna scientia, animus (i) belli ingens, domi

INTERPRETATIO.

(i) Omnia erant abunde, si excipias, vetustatem familiæ.

NOTÆ.

(a) *Caveat.*) Vides ab improbo proditore ne cavere quidem potuisse omnium perfidorum perfidiosissimum ; illumque, alterum, de more, eam quam avertere videbatur, siccam in pectus defixisse.

(b) *Sine ulla.*) Illud est quod dicimus, *a discretion.*

(c) *Pondo.*) Quod Gallice dicimus *un marc d'argent*, octo tantum continet uncias, Pondo duodecim.

(d) *Imperandum.*) Passive, id est, ut

imperaretur : Ita loquutos esse veteres probat Servius in Virgilium.

(e) *Tisidium.*) Inter Carthaginem & Uticam sitam fuisse volunt.

(f) *Flectere.*) Id est, *pedem referre*, & *ab instituta deditione animum revocare.*

(g) *Præsidii.*) Argento, videlicet, Elephantis, Armis, Equis, &c.

(h) *Uticæ.*) Jam satis nota, non longe a Carthagine, versus occidentem.

(i) *Bellicæ.*) Adverbialiter, sicut *domi*.

domi modicus, libidinis & divitiarum victor, tantummodo gloriæ avidus. Sed is natus, & omnem pueritiam (a) Arpini altus, ubi primum ætas militiæ patiens fuit, stipendiis faciundis, non Græca facundia, neque urbanis (b) munditiis sese exercuit: ita inter artis bonas (c) integrum ingenium brevi adolevit. Ergo ubi primum tribunatum militum a populo petit, plerisque faciem ejus ignorantibus, facile, (a) notus, per omnes tribus declaratur. Deinde ab eo magistratu, alium post alium sibi peperit: semperque in potestatibus eo modo agitabat, ut ampliore, quam gerebat, dignus haberetur: tamen is (3) ad id locorum talis vir (nam postea ambitione præceps datus est) consulatum appetere non audebat. Etiam tum alios magistratus plebes, consulatum nobilitas inter se (c) per manus tradebat. Novus nemo tam clarus, neque tam egregiis factis erat, quin is indignus illo honore, & quasi pollutus haberetur. Igitur, ubi Marius haruspiciis dicta eodem intendere videt, quo cupido animi hortabatur; ab Metello (d) petundi gratia missionem rogat: cui quamquam virtus, gloria, atque alia optanda bonis (4) superabant, tamen inerat contemptor animus, & superbia, (e) commune nobilitatis malum. Itaque primum commotus insolita re, mirari ejus consilium, & quasi per amicitiam monere, ne tam (f) prava inciperet, neu super fortunam animum gereret: non omnia omnibus cupienda esse: debere illi res suas satis placere:

po-

INTERPRETATIO.

(1) Ita ingenium incorruptum brevi adolevit inter artes bonas.

(2) Ergo, ubi primum petit Tribunatum militum a populo, quamquam plerique ignorarent faciem ejus, cognitus tamen virtute bellica, declaratur facile Tribunus per omnes tribus.

(3) Tamen vir ille, ad id usque tem-

pus adeo clarus, (nam postea ambitione plane corruptus est) non audebat appetere Consulatum.

(4) Cui, (quamvis virtutem, gloriam, atque alia, quæ boni desiderare debent, affatim haberet,) tamen inerat animus contemptor, & superbia, quæ sunt vitium commune nobilitatis.

NOTÆ.

(a) Arpini.) Arpinum urbs fuit Hirpinorum in Samnitibus, ad Lirim fluvium, patria etiam Ciceronis.

(b) Munditiis.) Galanterie, Politesse.

(c) Per manus.) Proverbialis loquutio. Gall. dicimus, *de main en main*. Patres quasi ex compacto successive consulatum administrabant, mutuasque sibi ad eum obtinendum operas invicem præbebant.

(d) Petundi.) Consulatum, scilicet. Dixit Metello se ideo missionem rogare, ut ad petendum Consulatum Romam proficisceretur.

(e) Commune.) Ea re præceps pleraque fuit nobilitas; vixque aliter inter homines

evenire potest. Itaque caveant qui veronobiles, aut boni cives esse volent.

(f) Prava.) Loquitur de petitione Consulatus. Quis vero, cui modo virile ingenium sit, tantam injuriam tolerare queat; ut non ii virtutis laudibus & præmiis fruantur, qui virtute ornati sunt, sed qui ejus qualiacumque a majoribus insignia habuerunt? Necessario intereundum est illi Reipublicæ, in qua virtuti sua merces detrahatur; atque illi nobiles soli & deserti tandem vivere coguntur, qui aditum, per quem patres sui, qui mortui sunt, eos ad gloriam evexere, aliis occludunt.

postremo caveret id petere a populo Rom. quod illi jure negaretur. Postquam hæc, atque alia talia dixit, neque animus Marii flectitur; respondit, ubi primum potuisset per negotia publica, (a) facturum sese, quæ peteret: ac postea sæpius eadem postulanti fertur dixisse, ne festinaret abire: satis mature illum cum filio suo consulatum petiturum. Is eo tempore (b) contubernio patris ibidem militabat, annos natus circiter xx. quæ res Marium cum (c) pro honore, quem affectabat, (d) tum contra Metellum vehementer accenderat. Ita cupidine, atque ira, pessumis consultoribus, grassari: neque facto ullo, neque dicto abstinere, quod modo (e) ambitiosum foret: milites, quibus in hibernis præerat, (f) laxiore imperio, quam antea habere; apud negotiatores, quorum magna multitudo Uticæ erat, (g) criminose simul & (h) magnifice de bello loqui: dimidia pars exercitus sibi permitteretur: paucis diebus Jugurtham in catenis habiturum: ab imperatore consulto (i) trahi, quod homo (l) inanis, & superbiæ regiæ, imperio nimis gauderet. Quæ omnia illis eo (k) firmiora videbantur, quod diuturnitate belli res familiaris corruperant: & (l) animo cupienti nihil satis festinatur. Erat præterea in exercitu nostro Numida⁶⁵ quidam, nomine Gauda Manastabalis filius, Masinissæ nepos, quem Micipsa testamento heredem (m) secundum scripserat; morbis confectus, &

INTERPRETATIO.

(i) Marius hæc dicebat, *Dimidia pars exercitus sibi permitteretur, paucis diebus se habiturum Jugurtham in catenis; bellum de industria ab Imperatore Metello*

prolongari, quia ille homo inanis, & plenus superbiæ regiæ, nimium imperio gauderet.

NOTÆ.

(a) *Facturum.*) Loquitur de Marii missione.

(b) *Contubernio.*) Contubernium Gall. diceremus, *une tente*. Figurata vero hoc in loco significat, Metelli filium admodum adolescentem tunc temporis sub patre militiam didicisse.

(c) *Pro honore.*) Intellige, eo vehementius Marius honorem concupivisse, quod obices objicerentur.

(d) *Tum.*) Nota vim istius voculæ quæ post *cum* significationem auget: quamquam enim hic prope idem est animi motus ac superior; nam fieri nequit, ut quis bonum aliquod summo cum studio persequatur, quin idem, si possit, omnia impedimenta removeat; attamen maximus est animi impetus contra id quod primo obstare videtur. Atque hinc, qui volet, multa documenta petere poterit.

(e) *Ambitiosum.*) Id est, quod ad favorem & benevolentiam captandam comparatum esset. Aliter alibi sumitur.

(f) *Laxiore.*) Non omnia a militibus ex militari disciplina exigebat.

(g) *Criminose.*) Contra Metellum, scilicet; quod aperte postea dicitur.

(h) *Magnifica.*) Pro se, prout explicat proximis verbis.

(i) *Inanis.*) Gall. dicimus, *un homme vain*. Is est qui speciem ostentat earum rerum, quarum corpus non habet.

(k) *Firmiora.*) Id est, *Veritati magis consentanea, & firmitus probata*.

(l) *Animo.*) Dicit negotiatorum impatientiam & desiderium causam fuisse partim, ut iis crederent bellum revera a Metello protractum fuisse.

(m) *Secundum.*) Id est, *Qui hereditatem adiret, si absque omni herede filii morerentur.*

& ob eam causam mente paullulum (a) imminuta. Cui Metellus petenti, more regum, uti sellam (1) juxta poneret, item postea (b) custodiæ causa turmam equitum Romanorum, utrumque negaverat: (2) honorem, quod eorum modo foret, quos populus R. reges appellavisset: præsidium, quod contumeliosum in (c) eos foret, si equites Romani, satellites Numidæ traderentur. Hunc Marius anxium aggreditur, atque hortatur, uti contumeliarum in imperatorem (d) cum suo auxilio poenas petat: hominem ob morbos animo parum valido (3) secunda oratione extollit: (4) illum regem, virum ingentem, Masinissæ nepotem esse: si Jugurtha captus, aut occisus foret, imperium Numidiæ sine mora habiturum: id adeo mature posse evenire, si ipse consul ad id bellum missus foret. Itaque & illum, & equites Romanos, milites, & negotiatores, alios (e) ipse, plebsque pacis spes impellit, uti Romam ad suos necessarios aspere in Metellum de bello scribant; Marium imperatorem poscant. (5) Sic illi a multis mortalibus (f) honestissima suffragatione consulatus petebatur: simul ea tempestate plebes, nobilitate fusa per legem (g) Mamiliam, novos extollebat. Ita Mario cuncta procedere. Interim Jugurtha, postquam, omissa deditio, bellum incipit, cum magna cura parare omnia, festinare, cogere exercitum: civitates, quæ ab se defecerant, formidine, aut ostentando præmia (6) affectare: communire suos locos: arma, tela, aliaque, quæ spe pacis amiserat, reficere, aut commercari: (7) servitia Ro-

INTERPRETATIO.

(1) Cui Gaudæ petenti, uti poneret sellam juxta Metellum, sicuti reges ponere consueverant, item petenti postea turmam equitum Romanorum, custodiæ causa, Metellus utrumque negaverat.

(2) Metellus negaverat honorem, quod is honor esset tantum eorum, quos P. Romanus appellavisset reges; præsidium negaverat, quod id contumeliosum esset in equites Romanos, si ii traderentur, ut essent satellites, Numidæ.

(3) Infat oratione favente hominem qui animo erat imbecilli ex morbis.

(4) Marius Gaudæ dicit, Illum esse regem, &c.

(5) Sic Consularis petebatur illi (Mario) a multis mortalibus honestissima suffragandi ratione.

(6) Conabatur recipere formidine, aut ostentando præmia, civitates quæ ab se defecerant.

(7) Alliciebat servos Romanorum.

NOTÆ.

(a) Imminuta.) Idem est quod dicit postea, fuisse eum animo parum valido. Gall. dicimus, Un Imbecille.

(b) Custodiæ.) Pour sa garde.

(c) Eos.) Romanos. Sed substantivo præpositum est pronomen, ut major sit indignitas, quo propius equites, Numidæ conjunguntur.

(d) Cum suo auxilio.) Videtur Sallustius de industria incultum Marii stilum cepisse.

Hoc vero dicebat Gaudæ, Niteretur auxilio quod ipsi præstaret, dum injurias cum Metello expostularet.

(e) Ipse.) Auctoritate & favore, quo apud ipsos valebat.

(f) Honestissima.) Omnino; siquidem non ipse petere, sed ipsi Magistratus ultro conferri videbatur.

(g) Mamiliam.) De qua supra.

Romanorum allicere, & eos ipsos, qui in præsidiis erant, pecunia tentare: prorsus nihil intactum; neque quietum pati: cuncta agitare. Igitur Vaccenses, quo Metellus initio, Jugurtha (1) pacificante, præsidium imposuerat, fatigati regis suppliciis, neque antea (a) voluntate alienati, principes civitatis inter se conjurant: (nam vulgus, uti plerumque solet, & maxime Numidarum, ingenio mobili, seditiosum, atque (b) discordiosum, erat cupidum novarum rerum, quieti & otio adversum) dein, compositis inter se rebus, in diem tertium (c) constituunt; quod is festus celebratusque per omnem Africam, ludum, & lasciviam magis, quam formidinem, ostentabat. Sed, ubi tempus fuit, centuriones, tribunosque militaris, & ipsum præfectum oppidi L. Turpilium Silanum, alius alium domos suas invitant; eos omnis præter Turpilium, inter epulas obtruncant; postea milites palantes, inermes, quippe in (d) tali die, ac sine imperio, aggrediuntur. Idem plebes facit, pars edocti ab nobilitate, alii (e) studio talium rerum incitati, quibus, acta, consiliumque ignorantibus tumultus ipse, & res novæ satis placebant. Romani milites, improvise metu, incerti ignarique quid potissimum facerent, (2) trepidare ad arcem oppidi, ubi signa, & scuta erant: præsidium hostium, portæ ante clausæ fugam prohibebant; ad hoc mulieres, puerique, (3) protectis ædificiorum saxa, & alia, quæ locus præbebat, certatim mittere. Ita neque caveri (f) anceps malum, neque a fortissimis (g) infirmissimo generi resisti posse: juxta boni, malique, strenui, & imbelles inulti obtruncati. In ea tanta asperitate, sævissumis Numidis, & oppido undique clauso, Turpilius præfectus unus ex omnibus Italicis profugit intactus: id misericordiane hospitii, an pactione, an casu ita evenerit, parum comperimus; (4) nisi, quia illi in tanto malo turpis vita integra fama

INTERPRETATIO.

- (1) *Dum Jugurtha paci studeret.*
 (2) *Romani festinanter & tumultuose accurrunt ad arcem oppidi.*
 (3) *Mulieres & pueri stantes pro relictis ædificiorum mittebant certatim, & quasi*

per emulationem, saxa & alia, quæ locus præbebat.

(4) *Sed videtur improbus & intestabilis, quia in tanto malo, ille pluris fecit turpem vitam, quam famam inviolatam.*

NOTÆ.

(a) *Voluntate.*) Gall. *d' Inclination.* Inviti Metello parebant.

(b) *Discordiosum.*) Vox Sallustio peculiaris, nisi forte ex veteribus desumpta est.

(c) *Constituunt.*) Gall. *Ils marquerent le jour de l'exécution.* Diem assignant, quo præsidiarios milites jugularent.

(d) *Tali.*) Quo se jucunditati dabant.

(e) *Studio.*) Quia eadem & mutationes amabant. Cæterum ex hoc loco videant Rerum publicarum moderatores, quanti Sa-

piensis illius sententia æstimanda sit, qui principiis obstandum esse voluit. Principiis & Principibus occurrendum est; nam postquam late grassata est seditio, frustra furenti multitudini ea frana injicias, quibus paucos regere nesciveris.

(f) *Anceps.*) Seu pugnare, seu fugere mallent.

(g) *Infirmissimo.*) Mulieribus, scilicet, & pueris.

68 *ma* potior fuit, improbus (a) intestabilisque videtur. Metellus, postquam de rebus Vaccæ actis comperit, (b) paullisper mœstus, e conspectu abit: dein, ubi ira, & ægritudo permixta sunt, cum maxuma cura urum ire injurias festinat. Legionem, cum qua hiemabat, & quam plurimos potest Numidas equites pariter cum occasu solis expeditos educit: & (c) postera die circiter horam (d) tertiam pervenit in quamdam planitiem, locis paullo superioribus circumventam. Ibi milites fessos itineris magnitudine, & jam abnuentes omnia, docet oppidum Vaccam non amplius mille passuum abesse: decere illos reliquum laborem æquo animo pati; dum pro civibus suis, viris fortissimis, atque miserrimis, pœnas caperent. Præterea (e) prædam benigne ostentat. Sic animis eorum arrectis, equites in (1) primo latere, pedites quam artissime ire, & signa occultare jubet. 69 Vaccenses ubi animadvertère ad se vorum exercitum pergere; primo, uti res erat, Metellum esse rati, portas clausere; dein, ubi neque agros vastari, & eos, qui primi aderant, Numidas equites vident, (2) rursus Jugurtham arbitrati cum magno gaudio obvii procedunt. Equites peditesque, repente signo dato, alii vulgum (f) effusum oppido cædere: alii ad portas festinare; pars tures capere; ira, atque spes prædæ, amplius, quam lassitudo, posse. Ita Vaccenses biduum modo ex perfidia lætati: civitas magna, & opulens (g) pœnæ cuncta, aut prædæ funt. Turpilius, quem præfectum oppidi unum ex omnibus profugisse supra ostendimus, jussus a Metello causam dicere; postquam sese parum expurgat, condemnatus, verberatusque capite pœnas solvit. (h) Nam is civis ex Latio erat, Per

INTERPRETATIO.

(1) *Jubet equites esse in prima & maxime conspicua parte agminis.*

(2) *Ex adverso arbitrati Jugurtham esse, procedunt illi obviam cum magno gaudio.*

NOTÆ.

(a) *Intestabilis.*) Is est qui neque testimonium dicere, neque testamentum facere, neque, ut nonnulli putant, testamento quicquam consequi potest. Sed pro homine nefario sumitur & execrando.

(b) *Paullisper.*) Id est, Postquam aliquantulum, audito nuncio, in eodem loco, mœstus, permansisset, postea abiit.

(c) *Postera.*) Vide nomen *dies* in foemino genere, etiam cum tempus certum denotat; contra quam nonnulli tradunt.

(d) *Tertiam.*) Nobis nona esset matutina: nam Romanis, ab ortu solis ad Occasum duodecim semper horæ numerabantur, quæ ideo breviores, quandoque prolixiores erant. Sed notandum est, quod si tempus, magis quam numerandi ratio spectetur, hæc

tertia hora, pro vario locorum situ, & tempestatibus, sexta, septima, nona, aut circiter esse poterit.

(e) *Prædam.*) Promittit se urbem relinquitur direptioni. *Qu'il mettroit la ville au pillage.*

(f) *Effusum.*) Populus urbe egressus erat, ut obviam Jugurthæ procederet.

(g) *Pœnæ.*) Interfecerunt aut corruerunt ea omnia quæ ad suum usum non fuerunt accommodata.

(h) *Nam.*) Interpretes miror, qui prope omnes ideo gravius hunc Turpilium puni- tum esse volunt, quod is tantum ex Latio civis esset, quia scilicet, ut illi arbitran- tur, si Romanus fuisset, eum Lex Porcia & Valeria a securi liberassent. Constat vero [non

Per idem tempus Bomilcar, cujus impulsu Jugurtha deditiōem, quam (a) metu deseruit, inceperat, suspectusque regi, & ipse eum suspiciens, novas res cupere: ad perniciem ejus dolum quærere: diu noctuque fatigare animum: denique, omnia tentando, socium sibi adjungit Nabdalsam, hominem nobilem, magnis opibus clarum, acceptumque popularibus suis: qui plerumque (b) seorsum ab rege exercitum dūctare, & omnis res exsequi solitus erat, quæ Jugurthæ fesso, aut majoribus adstricto superaverant: ex quo illi gloria, opesque inventæ. Igitur utriusque consilio dies insidiis statuitur: cætera, uti res posceret, (c) ex tempore parari placuit. Nabdalsa ad exercitum profectus, quem (d) inter hiberna Romanorum jussus habebat, ne ager inultis hostibus vastaretur. Is postquam, magnitudine facinoris percussus, ad tempus non venit; (d) metusque rem impediēbat, Bomilcar simul cupidinibus incepta patrandi, & (e) timore socii anxius, ne, omisso vetere consilio, (f) novum quæreret; litteras ad eum per homines fidelis mittit: in quibus molliētiem, sociamque viri accusare: (g) testari deos, per quos juravisset: monere, ne

INTERPRETATIO.

(1) *Nabdalsa profectus est ad exercitum, quem habebat, ex mandato Jugurthæ,* | *prope ea loca in quibus Romani hibernum tempus transigebant.*

NOTÆ.

non modo non in castris, ut in urbe, Legem Porciam Romanos cives ab Imperatorum virgis & securibus vindicasse; sed insuper gravius in cives Romanos, quam Socios, animadversum fuisse, prout illud ex Livii libro 30. probatur. Cæterum Plutarchus in Mario tradit, compertum esse postea, hunc Turpilium injuste damnatum fuisse: intactus enim ideo a Vaccensibus dimissus est, quod modeste humaniterque sese in eos gessisset.

(a) *Metu.*) Videlicet timuit Jugurtha, ne, si absolute & sine ulla pactione dediti- tius esset, Romani ipsum quoque morte multarent.

(b) *Seorsum.*) Intellige Jugurtham, Metelli exemplo, suas quoque copias in duas partes divisisse, quarum alteri Nabdalsam præfecerat.

(c) *Ex tempore.*) Scilicet non omnia possunt provideri; plurima ex occasione pendet, quæ melius, quam hominum consilia, res ipsa expedit. Itaque satis fuit duobus perduellibus de re ipsa convenire, cætera invicem ad socii prudentiam remittentibus.

(d) *Metusque.*) Nimirum Nabdalsa ejus-

modi criminibus non erat assuetus, prout Bomilcar: expavit itaque ad incepti facinoris maturiorem cogitationem.

(e) *Timore.*) Ne ita intelligas, quasi Bomilcar Nabdalsæ timorem cognovisset; aut, quod idem est, eo quod Nabdalsa timeret, ipse anxius esset: verum credendum est Bomilcarem animo fuisse perturbato, quod, ne a Nabdalsa Jugurthæ traderetur, maxime reformidaret.

(f) *Novum.*) Ab incepta proditiōe desisteret, atque Jugurthæ Bomilcaris insidias detegeret.

(g) *Testari.*) Rem miram! Deos quoque testari hominem improbum, in re improba! Imo, quamquam dictu horrendum est, inter eos homines qui se maxime Christianos dici volunt, nonnulli conspiciuntur, qui ut maxime sunt improbi, ita anxie operam dant, ut non dæmonum turbam, sed verum Deum, scelerum suorum, non testem modo, sed participem & vindicem habeant. Quæ genera sacrilega, cum, propter frequentiam, jam non liceat admirari, utinam Principibus aliquando atrocissimis poenis liceat & libeat profligare.

ne præmia Metelli in (a) pestem suam converteret; Jugurthæ (b) exitium adesse: cæterum, (c) suane, an Metelli virtute periret, id modo agitari: proinde reputaret cum animo suo, præmia an cruciatum mallet. Sed cum ex litteræ allatæ, forte Nabdalsa, exercito corpore fessus, in lecto quiescebat; ubi, cognitis Bomilcaris verbis, primo cura, dein, ut ægrum animum solet, somnus cepit. Erat ei Numida quidam negotiorum curator fidus, acceptusque, & omnium consiliorum, nisi (d) novissumi, particeps. Qui postquam allatas litteras audivit, ex consuetudine ratus opera aut ingenio suo opus esse, in tabernaculum introit: dormiente illo, epistolam, super caput in pulvino temere positam, sumit, ac perlegit; dein propere, cognitis insidiis, ad regem pergir. Nabdalsa, post paullo expectatus, ubi neque epistolam reperit, & rem omnem, ut acta erat, ex (e) perfugis cognovit; primo (f) indicem persequi conatus: postquam id frustra fuit, Jugurtham placandi gratia accedit: (g) quæ ipse paravisset, perfidia clientis sui, facere præventum: lacrumans obtestatur per amicitiam, perque sua antea fideliter acta, ne super tali scelere suspectum sese haberet. Ad ea rex aliter, atque animo gerebat, placide respondit. Bomilcare, aliisque multis, quos socios insidiarum cognoverat, interfectis, (h) iram oppresserat, ne qua ex eo negotio seditio oriretur. Neque post id locorum Jugurthæ dies, aut nox ulla quæta fuit: neque loco, neque mortali cuiquam, aut (b) tempori satis credere: civis, hostisque juxta metuere: circumspectare omnia, & omni strepitu pavescere, alio, atque alio loco sæpe contra decus regium noctu requiescere:

INTERPRETATIO.

(1) Dicit Jugurthæ, se præventum perfidia clientis sui facere quæ ipse paravisset.

NOTÆ.

(a) *Pestem*.) Scilicet Metellus irrisus a Nabdalsa, si is minus promissa servasset, injuriam, data occasione, ultus esset.

(b) *Exitium*.) Excusatio est facinoris, quasi dicat, *Quandoquidem necessario Jugurthæ pereundum est, satius est eum perire solum, nosque amicos saltem in ejus morte salutem nostram invenire*. Quam vero vana & futilis sit excusatio, nihil attinet dicere.

(c) *Suane*.) Bomilcaris, nempe, & Nabdalsæ.

(d) *Novissumi*.) Proditionis, scilicet, Jugurthæ.

(e) *Perfugis*.) Eos fuisse arbitror quibus corporis custodiam crediderat, quibusque u-

C. Sallustii.

tebatur, quia minus fallere audent: Atque illi Numidam tabernaculo egredientem & festinantem viderant. Vel forte nonnulli transfugæ tunc advenerunt, qui interrogati, num in quemdam ita & ita ornatum incidissent, rem omnem aperuerunt.

(f) *Indicem*.) Clientem suum, quem ea causa discessisse credebatur, ut Jugurthæ conspiracyonem suam manifestam faceret.

(g) *Iram*.) Simulavit Jugurtha se Nabdalsæ fidem habere, ne, in eum talem si pariter sæviret, ut in Bomilcare, seditio aliqua fieret.

(h) *Tempori*.) Id est, *Dies, noctes, omni denique tempore metuebat*.

cere: interdum somno excitus arreptis armis tumultum facere: ita formidine, quasi vecordia, exagitari. Igitur Metellus, ubi de casu Bomilcaris, & indicio patefacto ex perfugis cognovit; rursus tamquam ad integrum bellum cuncta parat, festinatque. Marium fatigantem de (a) profectio-⁷³ne, simul & invisum, & offensum, sibi parum idoneum ratus, domum dimittit. Et Romæ plebes, litteris, quæ de Metello ac Mario missæ erant, cognitæ, (b) volentia de ambobus acceperant. Imperatori nobilitas, quæ antea decori fuerat, (c) invidiæ esse: at illi alteri (d) generis humilitas favorem addiderat: cæterum in utroque magis studia partium, quam bona, aut mala sua, (e) moderata. Præterea (f) seditiosi magistratus vulgum exagitare, Metellum omnibus concionibus (g) capitis arcessere. Marii virtutem in majus celebrare. Denique plebes sic accensa, ut opifices, agrestesque omnes, quorum res, (h) fidesque in manibus sitæ erant, relictis operibus (i) frequentarent Marium, & sua necessaria post illius honorem ducerent. Ita perculsa nobilitate, post multas tempestates novo homini consulatus mandatur: & postea populus a Tr. pl. Manlio Man-

NOTÆ.

(a) *Profectione.*) De qua supra; avebat enim Romam proficisci, Consulatum petiturus.

(b) *Volentia.*) Quandoquidem hæc vox eadem, eodem sensu, ab ipso Sallustio, 4. historiarum, repetitur, dubium non est quin ita scripserit. Posita vero est pro *Grata* aut *Placentia*. Nimirum plebs lætabatur quod, per litteras, quæ ex Marii mente scriptæ erant, occasio data esset aliquem ex suis promovendi, nobilitatem deprimendi.

(c) *Invidiæ.*) Quia tunc plebes plus poterat, cui nobilitatis dominatio invisa erat.

(d) *Generis.*) Marius humili loco quia natus erat, ideo a plebe magis amabatur.

(e) *Moderata.*) Id est, non tam ex opinione virtutis, aut socordiæ, seu Metelli, seu Marii, Plebs aut Nobilitas Metello, vel Mario, favebat, aut nocebat, quam quia, suos promovere, alios deprimere, singulorum animo penitus insederat. Istud vero cujus sit momenti nemo non videt; ut mirari subeat quomodo tam diu Respublica Romana cum hac peste stare potuerit. Causa morbi, superbia, tum Populorum, tum Magistratuum. Sed, quando ita nati sumus omnes, ut nequidem ad summum bonum ullo modo cogi sustineamus, neque id unquam ipse

Deus cogitet; hos decet in primis, qui rectores & moderatores sunt, sapientia stupidam multitudinem prævertere, ut duci se, quod cæca amat, non cogi, quod libera detestatur, semper cognoscat. Optime Terent. in quodam Prologo de iis Amicis suis quos maxime commendare volebat,

Quorum, inquit, opera in bello, in otio, in negotio,

Suo quisque tempore usu' est SINE SUPERBIA.

(f) *Seditiosi.*) Tribuni, scilicet, qui ad seditionem & discordiam tantum creati fuisse videntur.

(g) *Capitis.*) Id est, Earum rerum reum facere, & ad Populum accusare, ex quibus libertas, dignitas, civitas, vita etiam quandoque amittatur.

(h) *Fidesque.*) Hic posita est pro fructu quem quis, præcipue ex agro suo decerpit, qui fideliter eum fructum producit, cuique ille fedit. Eodem plane modo loquitur Horat. Oda 16. lib. 3. Gall. dicimus, *Dont tout le bien & tout le revenu consistoit dans le travail de leurs mains.*

(i) *Frequentarent.*) Non quod cum eo essent: at domum ejus obambulabant, eum sequebantur, &c.

Mantino rogatus, quem vellet cum Jugurtha bellum gerere, frequens Marium jussit. Sed senatus paullo ante Metello Numidiam decreverat: (a) ea res frustra fuit. Eodem tempore Jugurtha, amissis amicis, quorum plerosque ipse necaverat, cæteri formidine, pars ad Romanos, alii ad regem Bocchum profugerant; cum neque bellum geri sine administris posset, & novorum fidem in tanta perfidia veterum experiri periculosum duceret; varius incertusque agitabatur: neque illi res, neque consilium, aut quisquam hominum satis placebat: itinera, præfectosque in dies mutare: modo advorsum hostes, interdum in solitudines pergere: sæpe in fuga, at post paullo in armis spem habere: dubitare virtuti popularium an fidei minus crederet. Ita, quocumque (1) intenderat, res advorsæ erant. Sed inter eas moras repente se Metellus cum exercitu ostendit. Numidæ ab Jugurtha pro tempore parati, instructique sunt: dein prælium incipitur. Qua in parte rex pugna affuit, ibi aliquandiu certatum: cæteri omnes ejus milites primo congressu pulsî, fugatique: Romani signorum, & armorum, & aliquanto numero hostium potiti. Nam ferme Numidas in omnibus præliis magis pedes, quam arma tutata sunt. Ea fuga Jugurtha impensius modo rebus suis diffidens, cum per fugis, & parte equitatus, in solitudines, dein (b) Thalam pervenit, in oppidum magnum, & opulentum: ubi plerique thesauri, filiorumque ejus multus pueritiæ (c) cultus erat. Quæ postquam Metello comperta sunt, quamquam inter Thalam flumenque proximum, in spatio millium quinquaginta, loca arida, atque vasta esse cognoverat, tamen spe patrandi belli, si ejus oppidi potitus foret, omnis asperitates supervadere, ac (d) naturam etiam vincere aggreditur. Igitur omnia jumenta sarcinis levare jubet, nisi frumento dierum x. cæterum (e) utris modo, & alia aquæ idonea portari. Præterea conquirat ex agris quam plurimum potest domiti pecoris: eoque imponit vasa cujusque modi, sed pleraque lignea, collecta ex tuguriis Numidarum. Ad hoc finitumis imperat, qui se post regis fugam Metello dediderant, quam plurimum quisque aquæ porteret: diem, locumque, ubi præsto forent, prædicat. Ipse ex flumine, quam proximam aquam oppido esse supra diximus, jumenta onerat. Eo modo instructus ad Thalam proficiscitur. Dein ubi ad id loci ventum, quo

INTERPRETATIO.

(1) Ita quocumque animum converterat, res adversæ erant.

NOTÆ.

(a) Ea.) Quod, nimirum, Senatus Metello Numidiam decreverat.

(b) Thalam.) Satis constat Africæ propriæ urbem fuisse: situs præcise non cognoscitur.

(c) Cultus.) Id est, Quidquid ad educa-

tionem & recreationem pertinet.

(d) Naturam.) De ariditate loci præcipue intelligitur.

(e) Utris.) Uter pellis est qua continentur liquores.

quo Numidis præceperat ; & castra posita, munitaque sunt ; tanta repente caelo missa vis aquæ dicitur, ut ea modo exercitui satis superque foret. Præterea commeatus spe amplior ; quia Numidæ, sicuti plerique in nova deditioe, officia (a) intenderant. Cæterum milites religione pluvia magis usi : eaque res multum animis eorum addidit. Nam rati sese diis immortalibus curæ esse ; dein postera die, contra opinionem Jugurthæ, ad Thalam perveniunt. Oppidani, qui se locorum asperitate munitos crediderant, magna atque insolita re perculsi, nihilo segnius bellum parare : idem nostri facere. Sed rex, nihil jam Metello (b) infectum credens, quippe qui omnia arma, tela, loca, tempora, denique naturam ipsam, cæteris imperitantem, industria vicerat, cum liberis, & magna parte pecuniæ ex oppido noctu profugit ; neque postea in ullo loco amplius una die, aut una nocte moratus, simulabat sese negotii gratia properare ; cæterum prodicionem timebat, quam vitare posse celeritate putabat. Nam talia consilia per orium & ex opportunitate (c) capi. At Metellus ubi oppidanos prælio intentos, simul oppidum & operibus, & loco munitum videt, vallo fossaque mœnia circumvenit. Dein jubet locis (c) ex copia maxime idoneis vineas (2) agere : (d) superque eas aggerem jacere, & (e) super aggerem impositis turribus opus & administros tutari. Contra hæc oppidani festinare, parare ; prorsus ab utrisque nihil reliquum fieri. Denique Romani, multo ante labore præliisque fatigati, post dies quadraginta, quam eo ventum erat, oppido modo potiti, præda omnis a perfugis corrupta. Hi postquam murum (f) arietibus feriri, resque suas afflictas vident, aurum, argentumque, & alia, quæ prima ducuntur, domum regiam comportant : ibi vino, & epulis onerati, illaque, & domum, & semet igni corrumpunt, & quas victi ab hostibus poenas metuerant, eas ipsi volentes pependere. Sed pariter cum capta Thala legati ex oppido Lepti ad Metellum venerant, orantes uti præsidium,

INTERPRETATIO.

(1) Nam Jugurthæ sciebat talia consilia capi per orium & ex opportunitate.

(2) Deinde jubet vineas promoveri in locis maxime idoneis ex copia.

NOTÆ.

(a) Intenderant.) Ils en avoient fait plus qu'on ne leur en avoit demandé. Supra modum, uti in novo imperio solet, officiosi fuerant.

(b) Infectum.) Id est, Quod a Metello fieri non posset. Verum illud infectum cum formam induat Præteriti, maximam vim habet.

(c) Ex copia.) Non dicit absolute, loca fuisse maxime idonea ; sed vineas actas in locis, pro ratione situs & regionis, maxime idoneis.

(d) Superque.) Pro ultra positum arbitror ; ita ut pone vineas latentes administri, terram & alia propius muros jacerent, ad constituendum aggerem. Aliter alii, quibus non assentior.

(e) Super.) Jam super vulgato sensu positum est.

(f) Arietibus.) Aries, machina fait ad subruendos muros.

dium, præfectumque eo mitteret: Hamilcarem quendam, hominem nobilem, factiosum, novis rebus studere; adversum quem neque imperia magistratuum, neque leges valerent: ni id festinaret, in summo periculo suam salutem, (a) illorum socios, fore. Nam Leptitani jam inde a principio belli Jugurthini ab Bestiam consulem, & postea Romam miserant, amicitiam, societatemque rogatum. Dein, ubi ea impetrata, semper boni, fidelesque mansere: & cuncta a Bestia, Albino, Metelloque imperata navi fecerant. Itaque ab Imperatore facile, quæ petebant, adepti. Emissæ eo cohortes Ligurum quatuor, & C. Annius præfectus. Id oppidum ab (b) Sidoniis conditum est, quos accepimus profugos, ob discordias civilis, navibus in eos locos venisse; cæterum (c) situm inter duas Syrtis, quibus nomen ex (c) re inditum. Nam duo sunt (d) sinus prope in (e) extrema Africa, impares magnitudine, pari natura: quorum proxima terræ (2) præalta sunt; cætera, uti fors tulit, alta; alia in tempestate vadosa. Nam ubi mare magnum esse, & sævire ventis cœpit, limum, arenamque, & saxa ingentia fluctus trahunt; ita facies locorum cum ventis simul mutatur. Syrtes ab tractu nominatæ. Ejus civitatis lingua modo (3) conversa connubio Numidarum. Legum, cultusque pleraque Sidonica: quæ eo facilius retinebant, quod procul ab imperio (f) regis ætatem agebant. Inter illos, & (4) frequentem Numidiam inculti vastique loci erant.

Sed quoniam in has regiones per Leptitanorum negotia venimus, non (g) indignum videtur, egregium, atque memorabile facinus duorum Carthaginiensium memorare: eam rem nos locus admonuit. Qua tempestate Carthaginienses pleraque Africæ imperitabant, Cyrenenses quoque magni atque opulenti fuere. Ager in medio arenosus,

(a)

INTERPRETATIO.

(1) Cæterum oppidum positum est inter duas Syrtis.

(2) Quorum proxima loca terræ sunt maxime profunda.

(3) Ejus civitatis lingua tantum mutata per connubia Numidarum.

(4) Inter illos, & hominibus frequentatam Numidiam loci inculti vastique erant.

NOTÆ.

(a) Illorum.) Romanorum.

(b) Sidoniis.) Sidon, urbs fuit Palæstinæ antiquissima, plurimarum coloniarum mater; quamquam Tyro nonnulli Leptim adscribunt. Sed notandum, quod de illis urbibus, propter vicinitatem, & similitudinem, etiam ipsius Chriati unum & idem fuit judicium.

(c) Re.) Tractu scilicet, ut dicitur postmodum ab ipso Sallustio. At Græca est originitio; nam σὺρς Græcorum est Trabo

Latinorum.

(d) Sinus.) Gall. Des golfes. Ita vocatur mare, cum alicubi littora curvat, & terras intrat.

(e) Extrema.) Versus Orientem, & secundum veterem Geographiam.

(f) Regis.) Quicumque tandem iis imperitaverit, sive Masinissa, Micipsa, aut quis alius fuerit.

(g) Indignum.) Gall. Hors de propos.

(a) una specie: neque flumen, neque mons erat, qui finis eorum discerneret: (b) quæ res eos in magno diuturnoque bello inter se habuit. Postquam utrimque legiones, item classes sæpe fusæ, fugatæque, & alteri alteros aliquantum attriverant; veriti ne mox victos, victoresque defessos alius aggrediretur, per inducias (c) sponsionem faciunt, uti certo die legati domo proficiscerentur; quo in loco inter se obvii fuissent, is communis utriusque populi finis haberetur. Igitur duo fratres Carthagine missi, quibus nomen Philænis erat, maturavere iter pergere: Cyrenenses tardius (1) iere. Id socordiane, an casu acciderit, parum cognovi. Cæterum solet in locis illis tempestas haud secus, atque in mari retinere. Nam, ubi per loca æqualia, & (2) nuda gignentium, ventus coortus arenam humo excitavit, ea magna vi agitata, ora, oculosque implere; ita prospectu impedito, morari iter. Postquam Cyrenenses aliquanto (d) posteriores se esse vident, & ob rem corruptam, domi pœnas metuunt, (3) criminari Carthaginienses ante tempus domo digressos; conturbare rem; denique omnia malle, quam victi abire. Sed cum (e) Pœni aliam conditionem tantummodo æquam peterent, (f) Græci (g) optionem Carthaginiensium faciunt; uti vel illi, (h) quos finis populo suo peterent, ibi vivi obruerentur; vel eadem conditione sese, quem in locum vellent, processuros. Philæni, conditione probata, seque, vitamque suam reip. condonavere: ita vivi obruti. Carthaginienses in eo loco

INTERPRETATIO.

(1) *Cyrenenses lentiore gradu processerunt.*

(2) *Cum ventus obortus excitavit humo arenam per loca plana & plantis omnibus destituta, ea arena agitata magna vi implet ora & oculos.*

(3) *Postquam Cyrenenses vident se esse aliquanto posteriores, & timent ne domi puniantur ob rem perditam, coeperunt criminari & accusare Carthaginienses, quasi domo digressi essent ante tempus.*

NOTÆ.

(a) *Una.*) Locus erat, ubi neque mons, neque flumen, prout dicit Author, conspiebatur; ubi denique facies una & eadem. Gall. *Une vase campagne.*

(b) *Quæ res.*) Quod, scilicet, fines nulli essent. Quæ vero, inquit, litibus materia? Multiplex nascitur vel ex sola Jurisdictione, quia locus fuit viatoribus frequentatus: libidini vero quid intactum esse potest?

(c) *Sponsionem faciunt.*) Id est, conveniunt, & consenserunt. Gall. *Ils convinrent.*

(d) *Posteriores.*) Intellige eos ad medium campum non pervenisse, Philænosque plus

quam dimidiam partem itineris emensos fuisse, atque adeo magnam agri partem civibus diligentia sua lucrificisse.

(e) *Pœni.*) Carthaginienses, Pœni dicti, quasi Phœni, a Phœnicibus, unde originem ducebant.

(f) *Græci.*) Cyrenenses, quos antea Græca esse origine vidimus.

(g) *Optionem.*) *Ils leur donnerent le choix.* Ita loquitur Terent. alicubi in fabularum prologis, cum dicit, *Vestrum judicium fecit, pro, vobis judicandum reliquit.*

(h) *Quos.*) Hunc nota loquendi modum: Sensus est apertissimus; sed phrasis extra ordinem constructionis.

loco Philenis fratribus aras consecravere : aliique illis domi honores instituti . Nunc ad rem redeo .

80 Jugurtha postquam , amissa Thala , nihil satis firmum contra Metellum putat ; per magnas (a) solitudines cum paucis profectus , pervenit ad Gætulos , genus hominum ferum , incultumque , & eo tempore ignarum nominis Romani . Eorum multitudinem in unum cogit : ac paulatim consuefacit (b) ordines habere , signa sequi , imperium observare , item alia militaria facere . Præterea regis Bocchi (c) proximos magnis muneribus , & majoribus promissis ad studium sui perducit ; quibus adiutoribus regem aggressus , impellit , ut adversum Romanos bellum suscipiat . Id ea gratia facilius , proniusque fuit , quod Bocchus initio hujusce belli legatos Romam miserat , foedus , & amicitiam petitum . Quam rem opportunissimam incepto (d) belli (e) pauci impediverant , cæci avaritia , quibus omnia honesta , atque inhonesta vendere mos erat . Etiam antea Jugurthæ filia Bocchi nupserat . Verum ea necessitudo apud Numidas , Maurosque levis ducitur : quod singuli pro opibus , quisque quam plurimas uxores , denas alii , alii plures habeant ; sed reges eo amplius . Ita (f) animus multitudine distrahitur ; (g) nullam pro (h) socia obtinet : pariter omnes viles sunt . Igitur in locum ambobus placitum exercitus conveniunt . Ibi , fide data , & accepta , Jugurtha Bocchi animum oratione accendit : Romanos injustos , profunda avaritia , communes omnium hostis esse : (h) eandem illos causam belli cum Boccho habere , quam secum , & cum aliis gentibus , libidinem imperitandi , quibus omnia regna adversa sint : (i) tum sese , paullo ante Carthaginienses , item regem (j) Persen , (k) post , uti quisque opulentissimus videatur , ita Romanis hostem fore . His , atque aliis talibus dictis , ad Cirtam oppidum iter constituunt :

INTERPRETATIO.

(1) Adducit ad sui studium familiares & amicos regis Bocchi magnis muneribus , & majoribus promissis .

(2) Dicit Boccho , Sese Jugurtham esse

se tum hostem Romanis ; Carthaginienses fuisse hostes paulo ante , item regem Persen , post ita quemvis iis hostem fore , uti , quisque videatur opulentissimus .

NOTÆ.

(a) Solitudines .) Des déserts .

(b) Ordines habere .) Agarder leurs rangs .

(c) Belli .) Contra Jugurtham , scilicet , quia Bocchus vicinus erat .

(d) Pauci .) Nobiles Romani .

(e) Animus .) L' affection .

(f) Nullam .) Mallem nulla .

(g) Socia .) Matriona , & matrefamilias , ut apud Romanos .

(h) Eandem .) Cupit Jugurtha , Bocchum intelligere , ipsi , perinde ac sibi , & aliis regibus Romanos hostes esse , quantumvis bel-

lum non indixissent ; quandoquidem una & eadem libidine in omnes successive insurgerent .

(i) Persen .) Rex fuit Macedoniæ , quem Paulus Æmilius debellavit , & in triumphum duxit .

(k) Post .) In quibusdam codicibus vox ista cum præcedente , nulla interposita virgula , colligatur ; unde error in Chronologiam inducitur ; siquidem Perses ante , non post Carthaginienses devictus est .

tuunt : quod ibi Q. Metellus prædam , captivosque & impedimenta locaverat. Ita Jugurtha ratus, aut, capta urbe, (a) operæ pretium fore ; aut, si Romanus auxilio suis venisset, prælio sese certaturos. Nam callidus id modo festinabat, Bocchi (b) pacem imminuere : ne, moras agitando, aliud, quam bellum, mallet. Imperator postquam de regum societate cognovit, non temere, neque, uti sæpe, jam victo Jugurtha, consueverat, omnibus locis pugnandi copiam facit : cæterum, haud procul ab Ciria castris munitis, reges opperitur, melius esse ratus, cognitis Mauris, quoniam is novus hostis accesserat, ex commodo pugnam facere. Interim Roma per litteras fit certior, Mario provinciam Numidiam datam. Nam consulem factum ante acceperat. Quibus rebus supra bonum atque honestum perculsus, neque lachrymas tenere, neque moderari linguam : vir egregius in aliis artibus, nimis molliter ægritudinem pati. Quam rem alii in (c) superbiam vortebant : alii bonum ingenium contumelia accensum esse : multi, quod jam parva victoria ex manibus eriperetur : nobis satis cognitum, illum magis honore Marii, quam injuria sua excruciatum, neque tam anxie laturum fuisse, si adempta provincia alii, quam Mario, traderetur. Igitur eo dolore impeditus, & quia stultitiæ videbatur (d) alienam rem periculo suo curare, legatos ad Bocchum mittit, postulatum, ne sine caussa hostis populo Rom. fieret : habere eum magnam copiam societatis, amicitiaque conjungendæ, quæ potior bello esset : quamquam opibus suis confideret, tamen non debere incerta pro certis mutare : omne bellum sumi facile, cæterum ægerrime desinere : non in ejusdem potestate initium ejus, & finem esse : incipere cuivis etiam ignavo licere ; deponi, cum victores velint : proinde sibi, regnoque suo consuleret : neu florentis res suas cum Jugurthæ perditis (e) misceret. Ad ea rex satis placide verba facit : sese pacem cupere, sed Jugurthæ fortunarum misereri : si eadem illi (f) copia fieret, omnia conventura. Rursus imperator, contra postulata Bocchi, nuncios mittit. Ille probare partim, alia abnuere. Eo modo, sæpe ab utroque missis remissisque nunciis, tempus procedere, & (g) ex Metelli voluntate bellum intactum trahi. At Marius, uti supra diximus, cupientissima plebe con-

N O T Æ.

(a) *Operæ pretium.*) Gall. *Que ce seroit un coup d'importance, & qui en vaudroit bien la peine.*

(b) *Pacem.*) Id est, *In eum locum & statim Bocchum adducere, ut amplius non posset de pace cum Romanis incunda cogitare.*

(c) *Superbiam.*) Eam fuisse ex futilibus, quas addit aliorum conjecturis, satis patet.

(d) *Alienam.*) Gloriam, scilicet, & triumphum Marii.

(e) *Misceret.*) Vide an non ab istis Romanis prudentiam nullo tuo periculo quære re possis.

(f) *Copia.*) Id est, *Si fœdus cum Jugurtha quoque sanciretur.* Paulo obscurius expressit : sed Author noster quæ leviora sunt expedit, & ad eventum festinat.

(g) *Ex Metelli.*) Illud est quod supra dixit, *Stultitiæ videri rem alienam periculo suo curare.*

consul factus, postquam ei provinciam Numidiam populus (a) jussit, antea jam infestus nobilitati, tum vero (b) multus, atque ferox instare: singulos modo, modo universos lacerare: dictitare, sese consulatum ex victis illis (c) spolia cepisse: alia præterea magnifica pro se, & illis dolentia: interim, quæ bello opus erant, prima habere; postulare legionibus supplementum: auxilia a populis, & regibus, sociisque accersere: præterea ex Latio fortissimum quemque, plerosque (d) militia, paucos (e) fama cognitos accire, & (f) ambiundo cogere homines (g) emeritis stipendiis secum proficisci. Neque illi senatus, quamquam adversus erat, de ullo negotio negare audebat: cæterum supplementum etiam lætus decreverat: quia, neque plebi militia (h) volenti putabatur, & Marius aut (i) belli usum, aut studia vulgi amissurus: sed ea res frustra sperata: tanta lubido cum Mario eundi plerosque invaserat: (2) sese quisque præda locupletem fore, victorem domum rediturum: alia hujusmodi animis trahebant: & eos non paullum oratione sua Marius (3) arrexit. Nam postquam, omnibus, quæ postulaverat, decretis, milites scribere vult, hortandi causa, simul & nobilitatem, uti consueverat, exagitandi, concionem populi advocavit, deinde hoc modo disseruit.

85 Scio ego, Quirites, plerosque non iisdem artibus imperium a vobis petere, & postquam adepti sunt, gerere: primo industrios, supplices, (4) modicos esse: dein per ignaviam, & superbiam atatem agere: sed mihi contra videtur. Nam, quo universa resp. pluris est quam con-

INTERPRETATIO.

(1) Marius distitabat sese cepisse Consulatum, tanquam spolia, ex illis victis.

(2) Quisque credebatur sese fore locupletem præda, & rediturum victorem domum: alia hujusmodi animis volebant.

(3) Et Marius non parum eos in spem evexerat oratione sua.

(4) Scio eos primo esse laboriosos, supplices, moderatos.

NOTÆ.

(a) Jussit.) Populus jubet, Senatus decernit.

(b) Multus.) Id est, acer, & in exagitanda nobilitate assiduus.

(c) Militia.) Id est, rei militaris peritia. Gall. Par ce qu'il avoit vu de leur expérience au métier de la guerre.

(d) Fama.) Nota, Non dicit Marium famæ credidisse, sed paucos accivisse, qui ea tantum clari essent. Bene sane, nam ut habet Poeta, fama

Tam fæsti pravique tenax, quam nuntia veri.

(e) Ambiundo.) Quia ad bellum, nisi in tumultu, legibus non cogebantur.

C. Sallustii.

(f) Emeritis.) Qui militant stipendia merentur; unde emeriti & veterani illi dicuntur qui stipendia impleverunt, atque id omne tempus militiæ dederunt, quod legibus constitutum est.

(g) Volenti.) Phrasis est ex veteri Latinitate: Id est, Plerique credebant militiam populo minus placere.

(h) Belli usum.) Nobiles arbitrabantur, vel Marium infeliciter bellum sine supplementis administraturum; vel, ea si invito populo scriberet, ejus gratiam amissurum. Sed vide mihi, quæso, quantum periculum ex superbia, deinde discordia, Reipublicæ immineat.

R

consulatus, aut pratura, eo majore cura illam administrari, quam hæc peti (1) debere. Neque me fallit, quantum cum maximo beneficio vestro negotii sustineam. Bellum parare, simul & arario parcere, cogere ad militiam (a) eos, quos nolis offendere; domi, forisque omnia curare; & ea agere inter invidos, (b) occurrentis, factiosos, (c) opinione, Quirites, asperius est. Ad hoc, alii si deliquere, vetus nobilitas, majorum facta fortia, cognatorum & affinium opes, multæ (d) clientelæ, omnia hæc præsidio adsunt: mihi spes omnes in memet sitæ, quas necesse est & virtute, & innocentia tutari: nam (e) alia infirma sunt. (f) Et illud intelligo; Quirites, (g) omnium ora in me (h) conversa esse, æquos, bonosque favere: quippe benefacta mea reip. procedunt: nobilitatem (i) locum invadendi querere. Quo mihi acrius adnitendum est, uti neque vos (j) capiamini, & illi frustra sint. Ita ad hæc ætatis a pueritia fui, ut omnis labores, pericula consueva habeam. Quæ ante vestra beneficia gratuito faciebam, ea uti accepta (k) mercede, deseram, non est consilium, Quirites. Illis difficile est in potestatibus (l) temperare, qui per ambitionem sese probos simulavere: mihi, qui omnem ætatem in optimis artibus egi, bene facere jam ex consuetudine (m) in naturam vertit. Bellum me gerere cum Jugurtha jussistis: quam rem nobilitas ægerrime tulit. Quæso, reputate cum animis vestris, num id mutari melius sit, si quem ex illo (n) globo nobilitatis ad hoc, aut aliud tale negotium mittatis, hominem veteris prosapie, ac mul-

INTERPRETATIO.

(1) Nam mihi videtur, quo universa Respublica pluris est quam Pratura aut Consulatus, illam debere administrari eo majore cura, quam hæc peti.

(2) Intelligo nobilitatem querere occasionem sibi vendicandi dominationem.

(3) Quapropter mihi vehementius adnitendum est, uti neque vos in fraudem incidatis, & illi frustra sint.

(4) Difficile est illis modeste sese gerere in potestatibus, qui se probos simulaverunt, dum ambibant.

NOTÆ.

(a) Eos.) De populo ipso loquitur, apud quem orationem habebat, in qua plurima sunt certe, quæ non sine causa quivis memoriæ mandet.

(b) Occurrentis.) De nobilibus agit, qui novorum hominum conatibus semper resistebant.

(c) Opinione.) Gall. C' est une chose plus fâcheuse qu'on ne pense.

(d) Clientelæ.) Ita vocantur civitates seu multitudines hominum, quæ alicui potenti adherent, ejusque patrocinio utuntur.

(e) Alia.) Dicit se neque cognatos, neque clientelas, neque id genus alia habere, sed sola virtute niti.

(f) Et.) Gall. diceremus, Je sai d'autre part. Particularum vim ante omnia, cognoscere debet quisquis alicujus linguæ accuratam notitiam habere cupit.

(g) Omnium.) Vestrum, scilicet, qui ex plebe estis.

(h) Conversa.) Id est, qui omnia bona a me expectatis.

(i) Mercede,) Consulatu, videlicet, & in eum exercitum imperio, qui in Numidia est.

(k) In naturam.) Istud maxime homines ad virtutis habitum inflammare debet.

(l) Globo.) Istud est valde invidiosum.

multarum (a) imaginum, & (b) nullius stipendii; scilicet ut in tanta re ignarus omnium trepidet, festinet,umat aliquem ex populo (c) monitorem officii sui. Ita plerumque evenit; uti, quem vos imperare jussistis, is sibi imperatorem alium quarat. At ego scio, Quirites, (2) qui, postquam consules facti sunt, acta majorum, & Græcorum militaria præcepta legere cœperint; homines (c) præposteri. (3) (d) Nam gerere, quam fieri, tempore posterius, re, atque usu prius est. Comparete nunc, Quirites, cum illorum superbia me hominem novum. Quæ illi audire, & legere solent, eorum partem vidi, alia egomet gessi: quæ illi litteris, ea ego militando didici: nunc vos existumate, facta, an dicta pluris sint. Contemnunt novitatem meam, ego illorum ignaviam. Mihi fortuna, illis probra obiectantur. Quamquam ego naturam unam, & communem omnium existumo, sed fortissimum quemque (e) generosissimum esse. Ac si jam ex patribus Albini, aut Bestiæ quæri posset, mene, an illos ex se gigni maluerint: quid responsuros creditis, nisi, sese liberos quam optimos voluisse? Quod si jure despiciunt me; (f) faciant idem majoribus suis; quibus, uti mihi, ex virtute nobilitas cœpit. Invident honori meo: ergo (g) invideant labori, innocentia, periculis etiam meis: quoniam per hæc illum cepi. Verum homines corrupti superbia, ita atatem agunt, quasi honores vestros contemnant: ita hos petunt, quasi honeste vixerint. Næ 20 illi falsi sunt, qui diversissimas res pariter expectant, ignavia voluptatem, & (h) præmia virtutis. Atque etiam cum apud vos, aut in senatu verba

INTERPRETATIO.

(1) Sumat aliquem ex populo, qui de officio suo admoneat.

(2) At ego quosdam cognosco, Quirites, qui postquam Consules facti sunt,

cœperint legere acta majorum, &c.

(3) Nam Gerere Imperium est prius re & experientia, quam Fieri Imperator, quod est tempore posterius.

NOTÆ.

(a) Imaginum.) Antea vidimus moris fuisse, Majorum imagines habere. Per imagines vero, veterem prosapiam intelligit, quam deridet.

(b) Nullius.) Id est, qui nunquam fuit in exercitu.

(c) Præposteri.) Ita vocantur qui, quod primum est, ultimum; quod ultimum, primum exequuntur.

(d) Nam gerere.) Sensus est, ni fallor, Viro opus esse ante bonas artes, quæ ad imperium aliquando gerendum requiruntur, didicisse & exercuisse, quam publico suffragio illud administret, aut ad id promoveatur.

(e) Generosissimum.) Perinde est ac si dixisset, virtute veram nobilitatem comparari.

(f) Faciant.) Id est, Majores quoque suos despiciant.

(g) Invideant.) Nobilitatis carpit ignaviam, quasi dicat, Cur non pariter illi sese obiectant periculis? Cur non laborant? &c.

(h) Præmia.) Attende, quæso, ad Marii scopum: Virtuti sicut & ignaviæ, delicias suas esse dicit; sed quæ illius sunt ita ab his differre, ut nullus simul utriusque possit commoditatibus & oblectamentis gaudere. At enim voluptatis nomine, sicuti infames & obtusas notavit socordia dulcedines; ita vero præmii appellatione honestas & viriles virtutis illecebras insignit. Utinam omnibus hæc nota esset differentia! Qui volet ea causa Cebetis tabulam videbit.

ba faciunt, pleraque oratione majores suos extollunt; eorum fortia facta memorando clariores sese putant: quod contra est. Nam, quanto vita illorum praeclarius, tanto horum socordia flagitiosior. Et profecto ita res habet: majorum gloria posteris lumen est, neque bona, neque mala eorum in occulto patitur. Hujusce rei ego inopiam patior, Quirites. Verum id, quod multo praeclarius est, meamet facta mihi dicere licet. 25 Nunc videre, quam iniqui sint. Quod ex aliena virtute sibi arrogant, id mihi ex mea non concedunt: (a) scilicet quia imagines non habeo, & quia mihi nova nobilitas est: (b) quam certe peperisse melius est, quam acceptam corrupisse. Equidem ego non ignoro, si jam mihi respondere velint, abunde illis facundam, & compositam orationem fore. Sed in maximo vestro beneficio, cum omnibus locis me, vosque maledictis lace- rent, non placuit reticere, ne quis (c) modestiam in conscientiam duceret. Nam me quidem (d) ex animi sententia nulla oratio laedere potest. Quippe (e) vera, necesse est bene praedicet: falsam vita, moresque mei (e) superant. Sed quoniam vestra consilia accusantur, (f) qui mihi summum honorem, & maxumum negotium imposuistis; etiam atque etiam reputate, num id (g) poenitendum sit. Non possum, (h) fidei causa, imagines, neque triumphos, aut consulatus majorum meorum ostentare: at, si res postulet, hastas, vexillum, (i) phaleras, alia dona militaria, praeterea cicatrices 30 (k) adverso corpore. Haec sunt meae imagines, haec nobilitas, non hereditate relicta, ut illa illis, sed quae ego plurimis meis laboribus, & periculis

quae.

INTERPRETATIO.

(1) Nam si oratio vera est, necesse est bene de me praedicet: vita vero, & mores mei superant falsam orationem.

NOTÆ.

(a) Scilicet.) Sæpius de imaginibus loquitur; quia nobiles quantam inde fovebant superbiam, tantam illis indidem conciliat invidiam.

(b) Quam.) Vis quædam latet. & aculeus sub ista brevi, & festinante Marii responsione, quam omnes non sentiunt.

(c) Modestiam.) Id est, ne quis, si omnino tacuissem, ideo me non respondere crederet, quod conscientia aliquid exprobraret.

(d) Ex animi.) Id est, quo modo virtute mentem & animum composui.

(e) Superant.) Beatus est certe, qui, conscius recti, infractus & intactus famæ mendacia, vere & ex animo ridere potest: infelix qui aliquatenus saltem non potest. Famæ approbatio maximum est bonum, sed

plerumque fortunæ donum; quodque adeo, ut ejus omnia, neque nimis quærere, neque nimis contemnere, sed quale est ferre decet.

(f) Qui.) Constructio est extraordinaria; refertur enim relativum ad rem intellectam, non ad nomen.

(g) Poenitendum.) Id est, Mutandum. Metonymia est.

(h) Fidei causa.) Id est, ut vobis ea probem quæ de me praedico.

(i) Phaleras.) Phalerae quamquam sæpius pro ornamentis equorum veniunt, sunt tamen etiam virorum nobilium, & virtute bellica conspicuorum insignia.

(k) Adverso.) Id est, quæ, dum ego strenue hostes ferirem, vulneratum me esse, indicant.

quæsiui. Non sunt (a) composita verba mea. Parum id facio. Ipsa se virtus satis ostendit: illis artificio opus est: uti turpia facta oratione tegant. Neque litteras Græcas didici: parum placebat eas discere, quippe quæ ad virtutem (b) doctoribus nihil profuerunt. At illa multo optima reip. doctus sum; hostis ferire, prasidia (c) agitare; nihil metuere, nisi turpem famam; hiemem, & æstatem juxta pati; humi requiescere; eodem tempore inopiam, & laborem tolerare. (d) His ego præceptis milites hortabor: neque illos (e) arte colam, me opulenter; neque gloriam meam (f) laborem illorum faciam. Hoc est utile, hoc (g) civile imperium. Nam, 35 que, cum tute per mollietatem agas, exercitum supplicio cogere, hoc est (h) dominum, non imperatorem esse. Hæc, atque talia majores vestri faciundo, seque, remque publicam celebravere. (i) Quis nobilitas freta, ipsa dissimilis moribus, nos illorum amulos contemnit; & omnis honores, non ex merito, sed quasi (j) debitos, a vobis repetit. Caterum homines superbissimi procul errant. Majores eorum omnia, quæ (k) licebat, illis reliquere, divitias, imagines, memoriam sui præclaram: virtutem non reliquere; neque poterant. Ea sola neque datur dono, neque accipitur. Sordidum me, & incultis moribus ajunt; quia parum scite convivium exorno, neque histrionem ullum, neque (l) pluris pretii coquum, quam (m) villicum, habeo: quæ mihi lubet confiteri, Quirites. Nam & ex pa- 40 rente meo, & ex aliis (n) sanctis viris ita accepi, munditias (o) mulieribus, viris (p) laborem convenire, omnibusque bonis oportere plus gloriæ, quam

INTERPRETATIO.

(1) Neque mihi gloriam parabo ex labore ipsorum.

(2) Majores eorum reliquerunt illis omnia quæ potuerunt.

NOTÆ.

(a) Composita.) Prout dicunt nobiles, scilicet. Nam oratio tota est ad eos insectandos.

(b) Doctoribus.) Græci enim a Romanis victi sunt.

(c) Agitare.) *Savoir faire une bonne garde, ou, commander d'une Garnison.*

(d) His.) Sunt illi optimi præceptores qui rebus & exemplis docent; non qui vana & futili sua loquacitate, quicquid refugiant ipsi, aliis imperant.

(e) Arte.) Id est, Militibus ea minus præbendo quæ ad vitam necessaria sunt; sicuti factum ab aliis imperatoribus.

(f) Civile.) Id est, honestum, quodque liberos homines debeat.

(g) Dominum.) Refertur vox ista ad servum; quasi dicat alios Imperatores tyrannorum more, militibus, tanquam servis, imperitasse.

(h) Quis.) Majoribus, scilicet.

(i) Debitos.) Supple, Quoquo modo illi vixerint.

(k) Pluris.) Scilicet illis Dominis, undique coqui conquirendi sunt, quibus egregie palatus sapiat. Non illud dicit Marius adversus nobiles, sed intelligitur.

(l) Villicum.) Servus erat qui aliis in villa præerat.

(m) Sanctis.) Sanctus is dicitur, qui quod sancitum est servat, qui secundum leges vivit. Non idem est quem nos *Saint* dicimus.

(n) Mulieribus.) Id est, Effeminatis, si Marium nobiles acrius vellicasse credas.

(o) Laborem.) Si in ea tempora, aut eos homines incidissemus, quanta suavitas in vita esset?

quam divitiarum esse; arma, non supellectilem, decori esse. Quin ergo, quod juvat, quod carum aestumant, id semper faciant: ament; potent; ubi adolescentiam habuere, ibi senectutem agant, in conviviis, dediti ventri, & turpissimæ parti corporis: sudorem, pulverem, & alia talia relinquunt nobis, quibus illa epulis jucundiora sunt. Verum non ita est. Nam, ubi se flagitiis dedecoravere turpissimi viri, bonorum præmia ereptum eunt. Ita (a) injustissime luxuria, & ignavia, pessimæ artes, illis, qui coluere eas, nihil (1) efficiunt, reip. innoxia cladi sunt. Nunc, quoniam illis, (b) quantum mores mei, non illorum flagitia poscebant, 45 respondi: pauca de rep. loquar. Primum omnium de Numidia bonum habete animum, Quirites. Nam quæ ad hoc tempus Jugurtham tutata sunt, omnia removistis, (c) avaritiam, imperitiam, superbiam. Dein exercitus ibi est locorum sciens, sed mehercule magis strenuus, quam felix. Nam magna pars ejus avaritia, aut temeritate ducum attrita est. Quamobrem vos, (d) quibus militaris ætas est, adnitimini mecum, & capessite remp. neque quemquam ex (e) calamitate aliorum, aut imperatorum superbia metus ceperit. Egomet in agmine, in prælio consultor idem, & socius periculi vobiscum adero; meque, vosque in omnibus rebus juxta geram. Et profecto, diis juvantibus, omnia (2) matura sunt, victoria, præda, laus: quæ si dubia, aut procul essent, tamen omnis bonos reip. subvenire decet. Etenim nemo ignavia immortalis factus: neque quisquam parens liberis, ut æterni forent, optavit: magis, uti boni, honestique vitam exigent. Plura dicerem, Quirites, si timidis virtutem verba adderent. Nam strenuis abunde dictum puto.

Hujuscemodi oratione habita, Marius postquam plebis animos arrectos videt, propere commeatu, stipendio, armis, aliisque utilibus navis onerat: cum his A. Manlium legatum proficisci jubet. Ipse interea milites

INTERPRETATIO.

(1) Eo modo, per maximam injuriam luxuria & ignavia pessimæ artes nihil nocent illis, qui eas coluerunt, sunt

detrimento & ruinæ Reipublicæ innoxia.

(2) Omnia sunt prona & facilia.

NOTÆ.

(a) Injustissime.) Istud diligenter observandum est; nam luxuria & ignavia, quando in Republica coeunt, illi necessario pestem important.

(b) Quantum.) Ita vero quisque magis quid se dignum sit, quam quid in alios fieri possit, consulere debet; eademque opera sæpissime luctum, semper vero magnam curam, magnumque laborem sibi demserit.

(c) Avaritiam,) Bestiam, Aulum, &

Metellum ordine carpit; deinde sibi, quamquam indirecte, laudem maximam tribuit.

(d) Quibus.) Antea vidimus Populi voluntatem ad militiam non inclinatam fuisse.

(e) Calamitate.) Causam remove, qua militiam Populus detrectabat, dum spem injicit, non, ipso imperante, futurum, ut quisquam inopia commeatum, aut ducis injuria pereat.

tes scribere, non more majorum, neque ex (a) classibus, sed uti cujusque lubido erat, (b) capite censos plerosque. Id factum alii inopia (c) bonorum, alii per ambitionem consulis memorabant, quod ab eo genere celebratus, auctusque erat; & homini potentiam quærenti egentissimus quisque opportunissimus, cui neque sua curæ (quippe quæ nulla sunt) & (d) omnia cum pretio honesta videntur. Igitur Marius cum aliquanto majore numero, quam decretum erat, in Africam profectus, paucis diebus Uticam advehitur. Exercitus ei traditur a P. Rutilio legato. Nam Metellus conspectum Marii fugerat, ne videret ea, quæ (1) audita animus tolerare nequiverat. Sed consul, expletis (e) legionibus, cohortibusque auxiliariis; in agrum fertilem, & præda onustum proficiscitur. Omnia ibi capta militibus donat: dein castella, & oppida natura & viris parum munita aggreditur: prælia multa, cæterum alia levia (2) aliis locis facere. Interim novi milites sine metu pugnae adesse: videre fugientis capi, aut occidi; fortissimum quemque tutissimum: armis libertatem, patriam parentesque, & alia omnia tegi, gloriam, atque divitias quæri. Sic brevi spatio novi veteresque (f) coaluere, & virtus omnium æqualis facta. At reges ubi de adventu Marii cognoverunt, diversi in locos difficiles abeunt. Ita Jugurthæ placuerat, speranti, mox effusos hostis invadi posse; Romanos, sicuti plerosque, remoto metu laxius, licentiusque futuros. Metellus interea Romam profectus, contra spem suam lætissimis animis excipitur, plebi, patribusque postquam (g) invidia decesserat, juxta carus. Sed Marius impigre, prudenterque suorum, & hostium res pariter attendere; cognoscere quid boni utrisque, aut contra esset:

INTERPRETATIO.

(1) Ne videret ea, quæ animus nequiverat tolerare, cum ab ipso audita fuerant.

(2) Fecit multa prælia, cæterum alia levia, diversis locis.

NOTÆ.

(a) *Classibus.*) Servius Tullius, qui primus censum instituit, pro ejus ratione universum populum in classes & centuria descripsit & divisit. Classes quinque fuerunt; pro majoris aut minoris census æstimatione, nulla habita fere ratione multitudinis quæ ab omnibus oneribus, & militari opera immunis erat, quamquam numero quinque reliquas classes æquaret.

(b) *Capite censos.*) Ita vocabantur quorum census nullus erat, seu multitudo illa de qua modo, quæ sextam classem faciebat; sed vix in numerum relata, ut, vel ex hoc Sallustii loco, cernere licet.

(c) *Bonorum.*) Id est, eorum hominum

qui aliquo in numero fuissent.

(d) *Omnia cum pretio.*) Id est, omnia quæ cum lucro conjuncta sunt.

(e) *Legionibus.*) Romanorum, scilicet: Sed illud vox ipsa exprimit.

(f) *Coaluere.*) Id est, unum, & ejusdem naturæ corpus, facti sunt.

(g) *Invidia.*) Quia, scilicet, imperio spoliatus fuerat. Videant, vero illi quorsum evadat superbia, qui sine virtute magnifice per omnium ora ambulant. Metellum summum virum, auctoritate Senatus innixum, omnibus gratum, de gloriæ summo fastigio dejecit, usque adeo invidiosum & ruinosum est quod nimium est.

esset: explorare itinera regum; consilia, & insidias eorum antevenire: nihil apud se remissum, neque apud illos tutum pati. Itaque & Gatos, & Jugurtham, (1) ex sociis nostris prædas agentes, sæpe aggressus in itinere fuderat, ipsumque regem haud procul ab oppido Ciria armis exuerat. Quæ postquam gloriosa modo, neque belli (2) patrandi cognovit, statuit urbis, quæ viris, aut loco pro hostibus, & adversum se opportunissimæ erant, singulas circumvenire: ita Jugurtham aut præsidii nudatum, si ea pateretur, aut prælio certaturum. Nam Bocchus nuncios sæpe ad eum miserat, velle populi Rom. amicitiam, ne quid ab se hostile timeret. Id simulaveritne, quo improvisus gravior accederet, an mobilitate ingenii (3) pacem atque bellum mutare solitus, parum exploratum est. Sed consul, uti statuerat, oppida, castellaque munita adire: partim vi, alia metu, aut præmia ostentando, (4) avertere ab hostibus. Ac primo (a) mediocria gerebat, existumans Jugurtham ob suos tutandos in manus venturum. Sed ubi illum procul abesse, & aliis negotiis intentum acceperit; majora, & magis aspera aggredi tempus visum est. Erat inter ingentis solitudines oppidum magnum, atque valens, nomine Capsa: cujus conditor Hercules Libys memorabatur. Ejus cives apud Jugurtham immunes, (b) levi imperio, & ob ea fidelissimi habebantur: muniti adversum hostes non mœnibus modo, & armis atque viris, verum etiam multo magis locorum asperitate. Nam præter oppido propinqua, alia omnia vasta, inculta, egentia aquæ, infesta serpentibus: quarum vis, sicut omnium ferarum inopia cibi acrior: ad hoc, natura serpentium (5) ipsa perniciosa, siti magis, quam alia re accenditur. Ejus potiundi Marius maxima cupido invaserat, cum propter usum belli, tum quia res aspera videbatur: & Metellus oppidum Thalam magna gloria ceperat, haud dissimiliter situm, munitumque; nisi quod apud Thalam non longe a mœnibus aliquot fontes erant. Capsenses una

I N T E R P R E T A T I O.

(1) Aggressus Gatulos & Jugurtham in itinere, qui prædas agebant de sociis nostris, sæpe eos fuderat.

(2) Quæ, postquam Marius videt esse tantum gloriosa, neque ad bellum finiendum spectare, statuit singulas urbes circumvenire, quæ viris, aut loco erant opportunissimæ hostibus, & sibi adversæ.

(3) Parum cognitum est, an id simulaverit, ut accederet gravior, cum de im-

proviso accederet; an quia solitus erat, ex mobilitate & levitate ingenii mutare pacem atque bellum, & modo hoc, modo illam sequi.

(4) Hostibus adimebat, & ab iis alienabat oppida & castella.

(5) Præterea natura serpentium per se perniciosa, accenditur magis siti quam re alia.

N O T Æ.

(a) Mediocria.) Non statim difficilia aggressus est, ne forte difficultatibus circumventus a Jugurtha opprimeretur.

(b) Levi.) Quibus gravia non imperabantur.

una modo, atque ea intra oppidum (a) jugi aqua, (b) cætera pluvia utebantur. Id ibique, & in omni (c) Africa, quæ procul a mare incultius agebat, eo facilius tolerabatur, quia Numidæ plerumque lacte, & ferina carne vescebantur, & neque salem, neque alia gulæ (d) irritamenta quærebant. Cibus illis adversum famem, & sitim, non libidini, neque luxuriæ erat. Igitur consul, omnibus exploratis, credo diis fretus, (nam contra tantas difficultates consilio satis providere non poterat: quippe etiam frumenti inopia tentabatur, quod Numidæ pabulo pecoris magis, quam (e) arvo student, &, quodcumque natum fuerat, jussu regis in loca munita contulerant: ager autem aridus, & frugum vacuus ea tempestate: nam æstatis extremum erat) tamen pro rei copia satis providenter exornat: pecus omne, quod superioribus diebus præda fuerat, equitibus auxiliariis (f) agendum attribuit: A. Manlium legatum cum cohortibus expeditis ad oppidum (g) Laris, ubi stipendium, & commeatum locaverat, ire jubet: dicitque se (h) prædabundum post paucos dies eodem venturum. Sic incepto suo occultato, pergit ad flumen Tanam. Cæterum in itinere quotidie pecus exercitui per centurias, item turmas æqualiter distribuerat; &, ex coriis utres uti fierent, curabat: simul & inopiam frumenti (i) lenire, & ignaris omnibus, parare, quæ (h) mox usui forent: denique sexto die, cum ad flumen ventum est, maxuma vis utrium effecta. Ibi castris levi munimento positis, milites cibum capere, atque, uti simul cum occasu solis egrederentur, paratos esse jubet: omnibus sarcinis abjectis, aqua modo seque, & jumenta onerare. Dein, postquam tempus visum, castris egreditur: noctemque totam (3) itinere facto consedit: idem proxima facit. Dein tertia multo ante lucis adventum pervenit in locum tumulosum, ab Capsa non amplius duum millium intervallo: ibique, quam occultissime potest, cum omnibus copiis operitur. Sed, ubi dies cœpit; & Numidæ, nihil hostile metuentes, multi

INTERPRETATIO.

(1) *Aque inopia tolerabatur facilius, & ibi, & inter omnes Afros, qui procul a mari incultius vivebant, quia Numidæ plerumque lacte & carne ferina vescebantur.*

(2) *Et dicit, se inter prædandum eo venturum post paucos dies.*

(3) *Et castra posuit, postquam per totam noctem iter fecisset.*

NOTÆ.

(a) *Jugi.*) Quæ indesinenter scaturiebat & fluebat.

(b) *Cætera.* Adverbialiter positum: quoad cætera.

(c) *Irritamenta.*) Ita vocantur aromata, & quæcumque palatum vellicant.

(d) *Arvo.*) Id est, agriculturæ.

(e) *Agendum.*) *Afin qu' ils les touchassent devant eux.*

C. Sallustii.

(f) *Laris.*) In Genitivo, nam ita loquutos fuisse aliquando, compertum est. Cæterum in quibusdam codicibus invenitur, *Larim.*

(g) *Lenire.*) Pecora mactando simul inopiam frumenti leniebat, & coria quibus utres fierent, parabat.

(h) *Mox.*) Ad aquam continendam.

multi oppido egressi ; repente omnem equitatum , & cum his velocissimos pedites cursu tendere ad Capsam , & portas obsidere jubet ; deinde ipse intentus propere sequi , neque milites prædari sinere : quæ postquam oppidani cognovere ; res ^(a) trepidæ , metus ingens , malum improvisum , ad hoc pars civium extra mœnia in hostium potestate , coegere , uti deditiōnem facerent . Cæterum oppidum incensum . Numidæ puberes interfecti , alii omnes venundati , præda militibus divisa . Id facinus ^(b) contra jus belli non avaritia , neque scelere consulis admissum ; ^(c) sed quia locus Jugurthæ opportunus , nobis aditu difficilis , genus hominum mobile , infidum , ante neque beneficio , neque metu coercitum . Postquam tantam rem Marius sine ullo suorum incommodo patravit , magnus , & clarus antea , major , atque clarior haberi cœpit . Omnia non bene consulta ^(d) in virtutem trahebantur . Milites ⁽¹⁾ modesto imperio habiti , simul & locupletes , ad cælum ferre : Numidæ magis , quam mortalem , timere : postremo socii , atque hostes credere , illi aut mentem divinam esse , aut deorum nutu cuncta portendi . Sed consul , ubi ea res bene evenit , ad alia oppida pergit : pauca , repugnantibus Numidis , capit : plura , ^(e) deserta propter Capsensium miseras , igni corruptæ : luctu , atque cæde omnia complentur . Denique multis locis potitus , ac plerisque exercitu incruento , aliam rem aggreditur , non eadem asperitate , ⁽²⁾ qua Capsensium , cæterum haud secus difficilem . Namque haud longe a flumine Mulucha , quod Jugurthæ , Bocchique regnum disjungebat , erat inter cæteram planitiem mons saxeus , mediocri ^(f) castello , satis pa-

INTERPRETATIO .

(1) *Milites liberaliter tractati , simul & locupletes , Marium ad cælum ferebant .*

(2) *Aggreditur aliam rem , non eadem asperitate septam , qua fuerat res Capsensium , cæterum non minus difficilem .*

NOTÆ .

(a) *Trepidæ .*) Quomodo , calamitatibus derepente ingruentibus , evenire solet . Per tumultum omnia dum simul aguntur , ea festinatione nihil promovetur .

(b) *Contra jus .*) Jus hoc in loco , rigide non est exponendum , sed Authoris sensu , pro eo quod vulgo faciebant Romani , ut supplicibus & dedititiis parcerent : alias , si per jus plane id omne intelligas contra quod nemo facere audeat , scelus profecto fuerit a Mario patratum , cum Capsa incensa est . Verum Capsenses , cum satis constet dedititios sine ulla pactione fuisse , Mario , pro illo summo & absoluto belli jure , licuit , de suis sedibus deturbare , vendere , &c.

(c) *Sed .*) Hinc vides Sallustium jus belli ex eo quod Victori bonum & commodum , hosti perniciosum & exitiosum est , constituere .

(d) *In virtutem .*) Ita evenit inter homines ; sapientes vulgo creduntur quibus fortuna favet , desipientes quibus reflat . Nimirum pauci cum sapiant , omnes tamen loquantur , sed maxime plebs garrula , eventus , stultorum magister , sibi omnia vendicat . Hinc qua cautione publica negotia suscipiat , videbit qui sibi bene cupiet .

(e) *Deserta .*) Scilicet , calamitatis fama , quæ Capsenses protriverat , late omnes suis domibus expulerat .

(f) *Castello .*) Florus urbem fuisse dicit .

patens, immensum editus, uno perangusto aditu relicto: nam (1) omnia natura, velut opere, atque consulto, præcept. Quem locum Marius, quod ibi regis thesauri erant, summa vi capere intendit: sed ea res forte, quam consilio melius gesta. Nam castello virorum, atque armorum satis magna vis, & frumenti, & fons aquæ: aggeribus, turribusque, & aliis machinationibus locus importunus. Iter (2) castellanorum angustum admodum, utrimque præcisum. Vineæ cum ingenti periculo frustra agebantur: nam cum eæ paullo processerant, igni, aut lapidibus corrumpebantur. Milites neque (3) pro opere consistere, propter iniquitatem loci: neque inter vineas (a) sine periculo administrare: optumus quisque cadere, aut sauciari, cæteris metus augeri. At Marius, multis diebus, & laboribus consumptis, anxius (4) trahere cum animo suo, omitteretne inceptum, quoniam frustra erat, an fortunam (b) opperiretur, qua sæpe prospere usus fuerat. Quæ cum multos dies, noctesque æstuans agiteret, forte quidam (c) Ligus, ex cohortibus auxiliariis miles gregarius, castris aquatum egressus, haud procul ab latere castelli, quod (5) adversum præliantibus erat, animadvertit inter saxa repentem cochleas: quarum cum unam, atque alteram, dein plures peteret, studio legundi paullatim prope ad summum montis egressus est. Ubi postquam solitudinem intellexit, more humanæ cupidinis ignara visundi, animum vorat. Et forte in eo loco grandis ilex coaluerat inter saxa, paullulum modo (d) prona, dein flexa, atque aucta in altitudinem, quo cuncta gignentium natura fert: cujus ramis modo, modo eminentibus saxis nisus Ligus, castelli planitiem (e) perscribit; quod cuncti Numidæ intenti præliant-

INTERPRETATIO.

(1) Nam ibi per omnia loca natura erat præcept quasi opere, atque de industria.

(2) Iter eorum hominum qui castellum incolebant erat admodum angustum, & ex utroque latere abruptum.

(3) Milites neque poterant consistere ad opus faciendum, propter iniquitatem loci.

(4) At Marius, multis diebus & laboribus consumptis, maxime sollicitus multo cum labore animo suoolvebat, desereretne

quod inceperat, quoniam non procedebat, an expectaret fortunam.

(5) Quæ cum per multos dies & noctes Marius volveret, cum animi maxima fluctuatione & agitatione, forte quidam Ligus, miles gregarius ex cohortibus auxiliariis, qui castris egressus erat ad petendam aquam, animadvertit cochleas repentem inter saxa, non procul ab latere castelli, quod oppositum erat lateri, ubi prælium erat.

(a) Sine periculo.) Quia vineæ igne & lapidibus subruiebantur.

(b) Opperiretur.) Non possunt istud non mirari qui fortunæ auram non senserunt.

(c) Ligus.) Qui erat ex Liguria. Un Ge-nois.

(d) Prona.) Intellige arborem primo ex

saxo nascentem non potuisse statim in altum assurgere, sed paululum versus ima montis inflexam fuisse, prout illud in locis declivibus conspicitur; deinde sese erexisse, usumque scalæ præbuisse, ut saxum scanderetur.

(e) Perscribit.) Il reconnut bien la Place. Il en prit le plan.

hiantibus aderant. Exploratis omnibus, quæ mox usui fore ducebat, eodem regreditur, non temere, ut ascenderat, sed tentans omnia, & circumspiciens. Itaque Marius propere adit: acta edocet: hortatur, ab ea parte, qua ipse descenderat, castellum tentet: pollicetur sese itineris periculique ducem. Marius cum Ligure promissa ejus cognitum (1) ex presentibus misit: quorum, (a) uti cujusque ingenium erat, ita rem difficilem, aut facilem renunciavere. Consulis animus tamen paullulum arrestus. Itaque ex copia tubicinum, & cornicinum, quinque numero quam velocissimos delegit, & cum his, (b) præsidio qui forent, quatuor centuriones: omnisque Liguri parere jubet: & (c) ei negotio proximum diem constituit. Sed ubi ex præcepto tempus visum; paratis, compositisque omnibus, ad locum pergit. Cæterum illi, qui centuriis præerant, prædocti ab (d) duce, arma, ornatumque mutaverant, capite, atque pedibus nudis, uti (e) prospectus, nisusque per saxa facilius foret: super terga gladii, & scuta; verum ea Numidica, ex coriis, (f) ponderis gratia: simul & (g) offensa quo lenius streperent. Igitur prægrediens Ligus, saxa, & si quæ vetustate radices eminebant laqueis vincebat, quibus allevati milites facilius adscenderent: interdum timidos insolentia itineris levare manu: ubi paullo asperior adscensus erat, singulos per se inermos mittere; dein ipse cum illorum armis sequi: quæ (h) dubia nisui videbantur, potissimum tentare: ac sæpius eadem adscendens, ac descendens, dein statim (i) digrediens, cæteris audaciam addere. Igitur diu, multumque fatigati, tandem in castellum perveniunt, desertum ab ea parte: quod omnes, sicut aliis diebus, adversum hostes aderant. Marius, ubi ex nunciis, quæ Ligus egerat, cognovit, quamquam toto die intentos prælio

INTERPRETATIO.

(1) *Marius misit quosdam ex presentibus cum Ligure, ad cognoscendum promissa ejus.*

NOTÆ.

(a) *Uti cujusque.*) Istud diligenter notandum, ut cuique, non secundum id quod ejus verba sonant, sed indolis & ingenii facta æstimatione, fidem habeamus: quod nisi fit, sæpius in fraudem, & errorem, non magis aliena quam nostra culpa incidemus.

(b) *Præsidio.*) Id est, qui rem ipsam exequerentur & tuerentur: quippe centurio suos quisque milites habuit.

(c) *Ei negotio.*) Non dicit Author quodnam illud sit; verum de castelli expugnatione sermonem esse satis intelligitur.

(d) *Duce.*) *Ligure*, scilicet.

(e) *Prospectus.*) Enimvero illis, si ullo

modo caput obvelatum habuissent, viam in ascendendo videre, vel dispicere non licuisset; sed virgultis & radicibus impliciti fuissent.

(f) *Ponderis.*) Id est, ut leviora essent.

(g) *Offensa.*) Ferrum enim, quod in umbone scutorum Romanorum erat, sonum reddisset, si ea ad saxum allisa essent.

(h) *Dubia nisui.*) Id est, quo, in ascensu inferre pedem, satis tutum non videbatur; cum saxum solutum erat, aut labans, &c.

(i) *Digrediens.*) Ille, ut ita dicam, ludibundus & saltabundus per ea loca, quo aliis animum adderet, incedebat.

prælio Numidas habuerat, tum vero cohortatus milites, & ipse extra vineas egressus, (a) testudine acta succedere, & simul hostem (b) tormentis, sagittariisque, & funditoribus eminus terrere. At Numidæ, sæpe antea vineis Romanorum subversis, item incensis, non castelli mœnibus sese tutabantur; sed (c) pro muro dies, noctesque agitare; maledicere Romanis; ac Mario vecordiam objectare; militibus nostris Jugurthæ servitium minari; secundis rebus feroces esse. Interim, Romanis omnibus, hostibusque prælio intentis, magna vi utrimque, pro gloria atque imperio his, (e) illis pro salute certantibus, repente a tergo (d) signa canere: ac primo mulieres, & pueri, qui visum processerant, fugere; deinde, uti quisque muro proximus erat; postremo cuncti armati, inermesque. Quod ubi accidit, eo acrius Romani instare, fundere, ac plerosque tantummodo sauciare, dein super occisorum corpora vadere, avidi gloriæ (e) certantes murum petere; neque quemquam omnium præda morari. Sic forte correctæ Marii (f) temeritas, gloriam ex culpa invenit. Cæterum, dum ea res geritur, L. Sulla quæstor cum magno equitatu in castra venit, (g) quod, ut ex Latio, & a sociis cogeret, Romæ relictus erat. Sed quoniam nos tanti viri res admonuit; idoneum visum est, de natura, cultuque ejus paucis dicere. Neque enim alio loco de Sullæ rebus dicturi sumus: & L. (h) Sisenna optime, & diligentissime omnium, qui eas res dixere, (i) persecutus, parum mihi (i) libero ore locutus videtur. Igitur Sulla gentis patriciæ (k) nobilis fuit, familia prope jam extincta majorum ignavia, litteris Græcis, atque Latinis (3) juxta, atque doctissime eruditus,

INTERPRETATIO.

(1) Sed permanebant dies & noctes ante muros.

(2) Et L. Sisenna, qui persecutus est historiam optime & diligentissime omnium

qui eas res dixere, videtur mihi locutus parum libero ore.

(3) Eruditus erat doctissime & pariter litteris Græcis atque Latinis.

NOTÆ.

(a) Testudine.) Machina erat, qua ad ascendendos ictus, utebantur, quæque pro multiplici usu diverse connectebatur.

(b) Tormentis.) Machinæ fuerunt, quibus vi summa lapides, & alia missilia jaciebant.

(c) Illis.) Hinc videre licet, Pronomen hic, hæc, hoc, non semper ad proximum referri, sed quandoque poni pro alius, alia, aliud, &c.

(d) Signa.) Antea vidimus ideo cornicines & tubicines missos: ut, scilicet, terrorem augerent.

(e) Certantes.) Illud est quod Gall. dicimus, *A qui sera le premier.*

(f) Temeritas.) Cum arcem, ut videba-

tur, inexpugnabilem appetiisset.

(g) Quod.) Intellige Syllam tunc, non maturius advenisse, quod Romæ ad cogendum equitatum relictus fuisset, forte legendum quem.

(h) Sisenna.) Historicus fuit ex gente Cornelia, ut testatur Festus, qui bellum civile Syllanum edidit: Ciceronis judicio melior quam qui ante ipsum Latine historiam scripserant; attamen distans a perfecto. Ejus restant aliquot fragmenta.

(i) Libero.) Quia Syllæ vitia noluit, aut non ausus est describere.

(k) Nobilis.) Multi nobiles erant, qui continuo patricii non erant.

tus, animo ingenti, cupidus voluptatum, sed gloriæ cupidior: otio luxurioso esse: tamen ab negotiis numquam voluptas remorata, nisi quod (a) de uxore potuit honestius consuli: facundus, callidus, & (b) amicitia facilis: (c) ad simulanda negotia altitudo ingenii incredibilis: multarum rerum, ac maxime pecuniæ largitor: atque illi, felicissimo omnium ante (d) civilem victoriam, nunquam (1) super industriam fortuna fuit: multique dubitavere, fortior, an felicior esset. Nam, postea quæ fecerit, incertum habeo, (e) pudeat magis, an pigeat disserere. Igitur Sulla, uti supra dictum est, postquam in Africam, atque in castra Marii cum equitatu venit, rudis antea & ignarus belli, sollertissimus omnium in paucis tempestatibus factus est. Ad hoc milites benigne appellare: multis rogantibus, (f) aliis per se ipse dare, beneficia invitus accipere; sed ea properantius, quam æs mutuum (g) reddere: (h) ipse ab nullo repetere: magis id laborare, ut illi quam plurimi deberent; joca atque seria cum humillimis agere. In operibus, in agmine, atque ad vigilias multus adesse: neque interim, quod (i) ambitio prava solet, consulis, aut cujusquam boni famam lædere: tantummodo neque consilio, neque manu priorem alium pati:

INTERPRETATIO.

(1) *Atque fortuna nunquam fuit illi major industria, quamquam omnium felicissimus fuerit ante victoriam civilem.*

NOTÆ.

(a) *De uxore.*) Istud forte ideo dixit, quod Valeriam in theatro lascive nimis blandientem sibi uxorem duxit. Vide Plutarch.

(b) *Amicitia facilis.*) Id est, qui sibi aliorum benevolentiam facile conciliabat, eisque benignum sese pari lubentia præbebat. Gall. *Il savoit gagner le cœur des gens, & se communiquoit facilement.*

(c) *Ad simulanda negotia.*) Viro Politico necesse est in primis, negotiis eam faciem effingere posse, qua voluntatem aliorum inflectat, & ad scopum suum perducatur. Vim eam Syllæ innatam fuisse testatur Sallust. Gall. diceremus, *Il savoit donner aux choses le tour qu'il vouloit; les représenter sous telle face qu'il lui plaisoit.* Vel, si eam patet accersitam explicationem, intellige, Syllam ingenio fuisse tam acri, tamque expromptam habuisse memoriam, ut gestu & habitu, aut colloquio & congressu, quodcumque libuisset hominibus persuadere potuerit.

(d) *Civilem.*) Istud addidit, quia postquam Sylla, mortuo Mario, rerum potitus

est, Romam & Italiam omnibus modis civium sanguine cruentavit.

(e) *Pudeat.*) Id est, *Respublica quamvis ad exitium perducta fuerit, non tamen ejus major fuit clades, quam Syllæ vecordia.*

(f) *Aliis.*) Istud, quod supra dixit, explicat, Syllam amicitia facilem fuisse.

(g) *Reddere.*) Quanto pluris est homo, quam pecunia, tanto accuratius ejus opera, gratia, aut amicitia, cum amplificatione compensanda.

(h) *Ipse ab nullo.*) Nisi istud adsit, beneficium non est, sed mercimonium. Quantumvis enim ingrati animi vitium intolerabile fuerit, nihilominus tamen qui benefacit, quid manus dextra agat nescire debet sinistra, ut sapientissime monuit ipse Christus Jesus, ne verius amicis onus imponamus, quam beneficium collocemus.

(i) *Ambitio prava.*) Nam bona est etiam, cum quis sine cujusquam detrimento bonæ famæ studet.

pati : plerosque antevenire . Quibus rebus , & artibus brevi Mario , militibusque carissimus factus . At Jugurtha postquam oppidum Capsam , aliosque locos munitos , & sibi utilis , simul & magnam pecuniam amiserat ; ad Bocchum nuncios mittit , quam primum in Numidiam copias adduceret : praelii faciundi tempus adesse . Quem ubi cunctari accepit , dubium belli atque pacis rationes ⁽¹⁾ trahere : rursus , ut antea , proximis ejus donis corrumpit : ipsique ^(a) Mauro pollicetur Numidiæ tertiam partem , si aut Romani Africa expulsi , aut , ^(b) integris suis finibus , bellum compositum foret . Eo præmio illectus Bocchus cum magna multitudine Jugurtham accedit . Ita , amborum exercitu conjuncto , Marium jam in hiberna proficiscentem , vix decima parte ^(c) die reliqua invadunt , rati noctem , quæ jam aderat , victis sibi munimento fore , & , si viciissent , nullo impedimento , quia locorum scientes erant : contra Romanis utrumque casum in tenebris difficiliorem fore . Igitur ^(d) simul consul ex multis de hostium adventu cognovit : & ipsi hostes aderant : & prius quam exercitus aut instrui , aut sarcinas colligere , denique , ante quam signum , aut imperium ullum accipere quivit , equites Mauri , atque Gætuli , non acie , neque ullo more praelii , sed catervatim , uti quosque fors conglobaverat , in nostros incurrunt . Qui omnes trepidi improviso metu , attamen virtutis memores , aut arma capiebant , aut capientis alios ab hostibus defensabant : pars equos ascendere , obviam hostibus ire : pugna latrocinio magis , quam praelio similis fieri : sine signis , sine ordinibus , equites pedites permixti , cedere alios , alios obtruncare : multos ⁽²⁾ contra adversos acerrime pugnantes ab tergo circumvenire : neque virtus , neque arma satis tegere ; quod hostes numero plures , & undique circumfusi erant : denique Romani ^(e) veteres , novique , & ^(f) ob ea , scientes belli , si quos locus , aut casus conjunxerat ,

(3)

INTERPRETATIO.

(1) Quem , ubi accepit moras necesse , dum dubius anxie perpendebat rationes quæ pro bello aut pace faciebant .

(2) Circumveniebant multos ab tergo , dum illi pugnarent acerrime contra hostes adversos .

NOTÆ.

(a) Mauro .) Boccho , scilicet .

(b) Integris .) Hoc est , si nulla pars regni sibi a Romanis detraheretur .

(c) Die .) Procul dubio casus est Genitivi , quandoquidem Plautus & Virgilius ita locuti sunt ; atque hunc ipsum locum citat Gellius , qui die in patrio casu a Sallustio positum esse dicit , aliorumque argutiolas ea de re contemnit .

(d) Simul .) Dicit , tunc tantum Marium de hostium adventu cognovisse , cum ipsi adessent .

(e) Veteres .) Non sunt veterani , prout quidam existimavit ; verum ii , de quibus mentio facta est superius , qui sub Metello militaverant , quique cum novis quos Marius adduxit , in unum corpus coaluerant .

(f) Ob ea .) Id est , Romani veteres & novi , ideo scientes belli quod hi cum illis , usu , Numidarum more assuetis , permixti essent , & in unum corpus coaluissent , orbem faciebant , si quos locus aut casus conjunxerat .

(a) orbes facere : atque ita ab omnibus partibus simul tecti , & instructi hostium vim sustentabant . Neque in eo tamque aspero negotio Marius territus , aut magis , quam antea demisso animo fuit ; sed cum turma sua , quam ex fortissimis magis , quam familiarissimis paraverat , vagari passim : ac modo laborantibus suis succurrere ; modo hostis , ubi confertissimi obstiterant , invadere : manu (b) consulere militibus , quoniam imperitare conturbatis omnibus non poterat . (c) Jamque dies consumtus erat , cum tamen barbari nihil remittere ; atque , uti reges præceperant , noctem pro se rati , acrius instare . Tum Marius ex copia rerum consilium trahit : atque , uti suis receptui locus esset , collis duos propinquos inter se occupat . Quorum in uno , (d) castris parum amplo , fons aquæ magnus erat : alter usui opportunus , quia magna parte editus , & præceps , pauca munimenta (e) egebat . Cæterum apud aquam Sullam cum equitibus noctem agitare jubet . Ipse milites dispersos paullatim , neque minus hostibus conturbatis , in unum contrahit : dein cunctos (f) pleno gradu in collem subducit . Ita reges , loci difficultate coacti , prælio deterrentur ; neque tamen suos longius abire sinunt , sed , utroque colle multitudine circumdato effusi consedere . Dein , crebris ignibus factis , plerumque noctis barbari more suo lætari , exsultare , strepere vocibus : & ipsi duces feroces , quod non fugere , ac (g) pro victoribus agere . Sed ea cuncta Romanis ex tenebris , & editioribus locis facilia visu , magnoque (h) hortamento erant . Plurimum vero Marius imperitia hostium confirmatus , (i) quam maximum silentium haberi jubet : ne signa quidem , uti per vigilias solebant , canere : dein , ubi lux adventabat , defessis jam hostibus , ac paullo ante somno captis , de improvviso (k) vectigalis , item

INTERPRETATIO.

(1) Quorum in uno parum amplo ad castra ponenda , erat fons magnus aquæ .

(2) Et ipsi duces gerebant sese ferociter , & quasi victores fuissent , quia non fugerant .

NOTÆ.

(a) Orbes .) Quid intelligat per orbes , res ipsa satis superque indicat . Illi , scilicet , in circulum sese componebant , ut eos ex omni parte adversos hostes invenirent , neque a tergo circumvenirentur .

(b) Consulere .) Intellige Marium huc illic cursando , & quo ille cumque ivisset hostes profligando , aliquatenus suos juvisse , eorumque ordines restituisse .

(c) Jamque dies consumtus erat .) Versus heroici hæc verba constituunt bonam partem , quod , procul dubio , Authori , per incogitantiam excidit .

(d) Egebat .) Alii habent querebat , nonnulli gerebat . Malim retinere egebat ; nec me movet quod accusativum post se habeat ;

nam ejusmodi antiquatis phrasibus gaudet Sallustius .

(e) Pleno .) Id est , tantum illi non auferunt ; si modo Romanorum gloriam Sallustius assentatiuncula non est aucupatus . Marius les fit retirer à grands pas .

(f) Hortamento .) Quia hostes cum securis & exultantes viderent , confidebant insuper eos defessos & sopitos fore , cum prælium instauraretur .

(g) Quam maximum .) Il commande que l'on fit le moins de bruit que l'on pourroit .

(h) Vectigalis .) Eorum conjicio fuisse tubicines qui superveniebant , & extraordinarii Romanis aderant .

cohortium, turmarum, legionum tubicines simul omnes signa canere, milites clamorem tollere, atque (a) portis erumpere. (b) Mauri, atque (c) Gætuli ignoto atque horribili sonitu repente exciti neque fugere, neque arma capere, neque omnino facere, aut providere quidquam poterant. Ita cunctos strepitu, clamore, nullo subveniente, nostris instantibus, tumultu, terrore, formidine, (d) quasi vecordia ceperat: denique omnes fusi, fugatique: arma, & signa militaria pleraque capta: pluresque eo prælio, quam omnibus superioribus, interenti. Nam somno, & metu insolito impedita fuga. Dein Marius, uti coeperat, in hiberna proficiscitur, quæ propter comneatum in oppidis maritumis agere decreverat: neque tamen victoria socors, aut insolens factus; sed pariter, atque in conspectu hostium, (e) quadrato agmine incedere. Sulla cum equitatu (f) apud dextimos, in sinistra parte A. Manlius cum funditoribus, & sagittariis, præterea cohortes Ligurum curabat: primos, & extremos cum expeditis manipulis tribunos locaverat. Perfugæ, regionum scientissimi, hostium iter explorabant. Simul consul, (g) quasi nullo imposito, omnia providere: apud omnis adesse, laudare, increpare merentis. Ipse armatus, intentusque item milites (h) cogebat: (i) neque secus, atque iter faceret, castra munire, excubitu in porta cohortis ex legionibus, pro castris equites auxilios mittere: præterea alios super vallum in munimentis locare, vigilias ipse circuire, non tam diffidentia (3) futuri, quæ imperavisset, quam uti militibus exæquatus cum imperatore labos volentibus esset. Et sane Marius illoque aliisque temporibus Jugurthini belli, (h) pudore magis, quam (i) malo, exercitum coercebat: (k) quod multi per ambitionem fieri aiebant: pars quod a pueritia consuetam duritiam, & alia, quæ ceteri miseras vocant, voluptati habuisset.

INTERPRETATIO.

(1) Sylla erat cum equitatu in dextra parte.

(2) Simul Consul providebat omnia, quasi neminem suo loco curare jussisset.

(3) Non tam diffidens futura esse ea quæ imperavisset, quam ut labor exæquatus militibus cum Imperatore, illis placeret.

NOTÆ.

(a) Portis.) Castrorum, scilicet.

(b) Mauri.) Quibus Bocchus imperabat.

(c) Gætuli.) Quos ordines servare Jugurtha instituerat.

(d) Quasi.) Vox ista cum vecordia jungi debet, ut conjunctim eam vesaniam & dementiam significant qua ii affliguntur, qui nimio metu correpti sunt. Idem prope-modum præstat quod illud quod vocant, Une terreur panique.

(e) Quadrato.) Ut quacumque hostis ingrueret parati essent.

C. Sallustii.

(f) Cogebat.) Pudore, scilicet, cum Imperatorem suum intentum animadverterent.

(g) Neque secus.) Dicit Marium, cum in itinere semper paratissimus fuisset, eodem modo in castris se gessisse. Locus obscurus est, nisi advertas.

(h) Pudore.) Intellige Marium tantum laborem cepisse, ut, illo ita intento, neminem otiosi non pudisset.

(i) Malo.) Pœna aut supplicio.

(k) Quod.) Quod, nimirum, sibi laborem cum militibus communem faciebat.

(a) Nisi tamen resp. pariter, ac sævissumo imperio, bene, atque decore gesta. Igitur quanto demique die haud longe ab oppido Cirta simul undique (b) speculatores citi sese ostendunt: qua re hostis adesse intelligitur. Sed quia divorsi redeunt, alius ab alia parte, atque omnes idem significabant; consul incertus, quonam modo aciem instrueret, nullo ordine commutato, adversum omnia paratus ibidem opperitur. Igitur Jugurtham spes frustrata, qui copias in quatuor partis distribuerat, ratus ex omnibus (c) æque aliquos ab tergo hostibus venturos. Interim Sulla, quem primum hostes attigerant, cohortatus suos, turmatim, & quam maxime confertis equis, ipseque alique Mauros invadunt: ceteri in loco manentes, ab jaculis eminus emissis corpora tegere, & (1) si qui in manus venerant, obtruncare. Dum eo modo equites præliantur, Bocchus cum peditibus, quos Volux filius ejus adduxerat, neque in priore pugna, (2) in itinere morati, adfuerant, postremam Romanorum aciem invadunt. Tum Marius apud primos agebat, quod ibi Jugurtha cum plurimis erat. Dein (d) Numida, cognito Bocchi adventu, clam cum paucis (e) ad pedites convortit: ibi Latine (nam apud Numantiam loqui didicerat) exclamat, nostros frustra pugnare: paullo ante Marium sua manu interfectum: simul gladium sanguine oblitum ostendere, quem in pugna, satis impigre occiso peditē nostro, cruentaverat. Quod ubi milites accepere, magis atrocitate rei, quam fide nuncii, terrentur: simulque barbari animos tollere, & in percussos Romanos acrius incedere. Jamque paullum a fuga aberat, cum Sulla, profligatis iis, quos adversum ierat, rediens ab latere Mauros incurrit. Bocchus statim avertitur. At Jugurtha, dum sustentare suos, & prope jam adeptam victoriam retinere cupit, circumventus ab equitibus dextra sinistra, omnibus occisis, solus inter tela hostium vitabundus erumpit. Atque interim Marius, (f) fugatis equitibus, accurrit auxilio suis, quos pelli jam acceperat. Denique

INTERPRETATIO.

(1) Et si qui Mauri in Romanorum manus venerant, eos obtruncabant.

(2) Neque in priore pugna adfuerant, quod in itinere morati essent.

NOTÆ.

(a) Nisi.) Positum est pro *sed*; aut *verum*, ut sæpe alibi. Gall. diceremus *Avec tout cela*, aut, *Quoi qu'il en soit*.

(b) Speculatores.) Perfugas fuisse supra dixit.

(c) Æque.) Id est, *Indiscriminatim* ex quadruplici agmine alterum a tergo hostes invasurum, cum tamen nesciret Jugurtha cuinam istud obtingeret. Gall. *Que les uns, ou les autres indifferemment, pourroient prendre en queue l'armée des Romains*.

(d) Numida.) Jugurtha, procul dubio; ut mirum videatur hoc in loco hæsisse viros doctos.

(e) Ad pedites.) Romanos scilicet, atque eos arbitror contra quos Bocchus pugnat, qui in postrema acie locati fuerant, quod patebit attendenti.

(f) Fugatis.) Eos fuisse arbitror qui cum Jugurtha fuerant, a quibus se ipse subduxerat, ut stratagemate adversus Romanos pedites uteretur.

102 nique hostes jam undique fusi. Tum spectaculum horribile in campis patentibus: sequi, fugere; occidi, capi; equi, atque viri afflicti: ac multi, vulneribus acceptis, neque fugere posse, neque quietem pati; (a) niti modo, ac statim concidere; postremo omnia, qua visus erat, constrata telis, armis, cadaveribus, & inter ea humus infecta sanguine. Postea loci consul, haud dubie jam victor, pervenit in oppidum Cirtam, quo initio profectus (1) intenderat. Eo post diem quintum, quam (b) iterum barbari male pugnaverant, legati a Boccho veniunt: qui regis verbis a Mario petivere duos quam fidissimos ad eum mitteret; velle de suo, & de populi R. commodo cum iis disserere. Ille statim L. Sullam, & A. Manlium ire jubet qui (c) quamquam acciti ibant; tamen placuit verba apud regem facere; ingenium aut avorsum uti flecterent; aut cupidum pacis vehementius accenderent. Itaque Sulla, cujus (d) facundia, non ætati, a Manlio concessum, pauca verba hujuscemodi locutus.

Rex Bocche, magna lætitia nobis est, cum te talem virum dii monuerent, ut aliquando pacem, quam bellum, malles; neu te optimum cum pessimo omnium Jugurtha miscendo commaculares; simul nobis demeres acerbam necessitudinem, pariter te errantem, & illum sceleratissimum persequi. Ad hoc, populo R. jam (2) a principio inopi, melius visum, amicos, quam servos, querere: tutiusque rati, volentibus, quam coactis (e) imperitare. Tibi vero nulla opportunior amicitia nostra: primum quod procul absumus, in quo (f) offensæ minumum, gratia par, ac si prope adessemus: dein, quod (3) parentes abunde habemus, amicorum neque nobis, neque cuiquam omnium

INTERPRETATIO.

(1) Quo consilium fuerat pervenire initio cum discesserat.

(2) Præterea melius visum populo Romano, jam a principio, cum admodum

inops erat & egenus, querere amicos quam servos.

(3) Deinde quia habemus abunde homines qui nobis pareant.

NOTÆ.

(a) Niti.) Ils tâchoient de se relever.

(b) Iterum.) De hac postrema pugna loquitur; priorem superius vidimus, quando Romani in colles evaserunt, deinde hostes profligaverunt.

(c) Quamquam.) Hoc dicit, quia non eorum fuit, qui acciti erant, ante loqui, quam quid exponeret barbarus cognitum habuissent.

(d) Facundia.) An ob rem, necne, postea cognosces.

(e) Imperitare.) Hinc vides imperii nomen, quamquam sæpius dominium notat, honestum quoque esse; graviusque & stabi-

lius arbitratos esse Romanos illud, quod liberalitate & amicitia adjungitur, quam vi quod fit & superbia. Nostris vero hominibus, plerisque nequidem isthuc odorari licet; sed superbiæ suæ omnia proculcanda a diis ipsis tradita esse arbitrantur. Litteris Græcis & Latinis nihil opus est; satis fuit, ut primi essent omnium rerum, superbia eos omnia contemnere docuerit. Itaque ergo amantur; a Gnathonibus scilicet, non elegantibus & cordatis viris.

(f) Offensæ.) Id est, sibi non possumus nocere.

omnium satisfuit. Atque (a) hoc utinam a principio tibi placuisset: profecto ex P. R. ad hoc tempus multo plura bona accepisses, (b) quam mala perpessus es. Sed quoniam humanarum rerum fortuna plerique regit: cui scilicet placuit & vim, & gratiam nostram (c) experiri: nunc, quando per illam licet, festina, atque, uti coepisti, perge. Multa, atque opportuna habes, quo facilius errata officiis superes. Postremo hoc in pectus tuum demitte, numquam populum Rom. beneficiis victum esse. Nam, bello quid valeat, tute scis.

Ad ea Bocchus placide, & benigne simul, pauca pro delicto suo verba facit; se non hostili animo, sed ob regnum tutandum arma cepisse. Nam Numidiæ partem, unde Jugurtham (d) expulerit, jure belli suam factam: eam vastari a Mario, pati nequivisse: præterea, missis antea Romam legatis (1) repulsum ab amicitia. Cæterum vetera omittere, ac tum, si per Marium liceret, legatos ad senatum missurum. Dein, (2) copia facta, animus barbari ab amicis (e) flexus, quos Jugurtha, cognita legatione Sullæ, & Manlii, metuens id quod parabatur, donis corruerat. Marius interea, exercitu in hibernaculis composito, cum expeditis cohortibus, & parte equitatus proficiscitur in loca sola, obsessum turrim regiam, quo Jugurtha perfugas omnis (f) præsidium imposuerat. Tum rursus Bocchus, seu reputando quæ sibi duobus præliis evenerant, seu admonitus ab aliis amicis, quos incorruptos Jugurtha reliquerat, ex omni copia (3) necessariorum quinque delegit, quorum & fides cognita, & ingenia validissima erant. Eos ad Marium, ac dein, si placeat, Romam legatos ire jubet: agendarum rerum, & quocumque modo belli componendi (g) licentiam ipsis permittit. Illi mature ad hiberna Romanorum pro-

INTERPRETATIO.

(1) Præterea dixit se repulsum ab amicitia, cum antea misisset legatos Romanos.

(2) Deinde, occasione data, animus barbari flexus est ab amicis, quos Jugur-

tha corruerat donis, metuens id quod parabatur, postquam cognovisset legationem Sullæ & Manlii.

(3) Delegit quinque ex omni numero amicorum.

NOTÆ.

(a) Hoc.) Pacem cum Romanis habere.

(b) Quam mala perpessus es.) Quamquam contra fidem eorum codicum quos videre contigit, confidenter tamen esses delivi, es reposui, ne ridicule Sylla locutus esse videatur. Neque scio quomodo hunc locum intellexerint qui eum intactum præterierunt.

(c) Experiri.) Id est, quæ voluit experientis vim & gratiam nostram cognoscere.

(d) Expulerit.) Hinc patet, nisi forte vanissimus homo delictum mendacio excu-

sat, Bocchum cum Jugurtha bellum gessisse.

(e) Flexus.) Tametsi Bocchus homo fuit maxime inanis, optime tamen reges docebit quales amicos a se propellere debeant.

(f) Præsidium.) Imposuerat perfugas præsidium, id est, præsidium ex perfugis constituerat. Hoc loquendi genus Grammatici appositionem vocant.

(g) Licentiam.) Ils étoient Plénipotentiaires.

proficiscuntur : dein a Gætulis latronibus in itinere circumventi , spoliati-
 que , pavidī , (a) sine decore ad Sullam profugiunt ; quem consul , in ex-
 peditionem proficiscens , pro prætore reliquerat . Eos ille non pro (b) va-
 nis hostibus , uti meriti erant , sed accurate & liberaliter habuit . Qua re
 barbari & famam Romanorum avaritiæ falsam , & Sullam ob munifi-
 centiam in sese amicum rati . Nam etiam tum (c) largitio multis ignota erat :
 munificus nemo putabatur , nisi pariter volens : dona omnia in benignitate
 habebantur . Igitur quæstori mandata Bocchi patefaciunt : simul ab eo
 petunt , uti fautor , consultorque sibi adsit : copias , fidem , magnitudi-
 nem regis sui , & alia , quæ aut utilia , aut (d) benevolentia esse credebant ,
 oratione extollunt : dein , Sulla omnia (1) pollicito , docti , quo modo apud
 Marium , item apud senatum verba facerent , circiter dies XL. ibidem oppe-
 riuntur . Marius postquam infecto negotio , (2) quo intenderat , Cirtam redit ,
 de adventu legatorum certior factus , illosque , & Sullam venire jubet ,
 itemque L. (e) Bellienum prætorem Utica , præterea omnis undique sena-
 torii ordinis : quibuscum mandata Bocchi cognoscit , (f) in quibus , lega-
 tis potestas eundi Romam fit ; (g) ab consule interea induciæ postulaban-
 tur .

INTERPRETATIO.

(1) Deinde , postquam Sylla illis omnia
 promississet , docti quomodo apud Marium ,
 item apud Senatum verba facerent , expe-
 ctant ibidem circiter dies 40.

(2) Postquam Marius redit Cirtam ,
 negotio infecto , ad quod perficiendum præ-
 factus erat.

NOTÆ.

(a) Sine decore .) Id est , obique digni-
 tatis suæ insignibus ; imo habitu deteriore
 quam solent homines vulgares , quia spoliati
 fuerant .

(b) Vanis .) Id est , Mendacibus , Levi-
 bus & Inconstantibus .

(c) Largitio .) Intellige paucis eorum ho-
 minum artem cognitam fuisse , qui , turpis-
 sime ut gallinaceum emendicent , ovum ma-
 gnifice largiantur , aliorumque ex imperitia
 rem suam faciunt , eorum gratiam præsertim
 aucupando , eosque corrumpendo .

(d) Benevolentia .) Id est , ut volunt ,
 quæ benevolentiam & amicitiae studium de-
 clararent . Alii codices habent benevolen-
 tia . Sed neutrum placet : verum expo-
 nendam esse crediderim hanc vocem benevo-
 lentia eo modo quo antea Sallustium Volen-
 tia usurpasse vidimus ; ut benevolentia sicut
 & utilia ad Romanos referatur ; atque Boc-
 chi legatos , ut Romanos sibi demererentur ,
 Syllæ omnia quæ aut illis utilia , aut iucun-

da , seu benevolentia essent , exposuisse intel-
 ligamus . Durior forte aliis videbitur expo-
 sitio ; sed eo ducit sensus , & patebit atten-
 denti .

(e) Bellienum .) Catilinæ avunculum di-
 cit Asconius .

(f) In quibus .) Glareanus hæc verba de-
 let , deinde aliquid mutat , ex fide codicum ;
 quamquam , ut ille ait , non ex omnibus o-
 mnia , sed ex singulis tamen aliquid ad ple-
 nam lectionem eruendam , decerpserit . Ego
 vero nihil mutem ; sed ita intelligo , Inter
 alia Bocchi mandata , hoc unum fuisse , ut
 Legati sui Romam proficiscerentur , quod
 Sylla eis concessit : sed elliptica est ora-
 tio , cujus pars prior ex posteriore facile in-
 telligitur .

(g) Ab Consule .) Ne ita intelligas , quasi
 Consul Marius inducias petiverit ; sed potius
 Bocchus , ipsiusque legati . A Boccho postu-
 labantur induciæ , quas Consul concederet .

tur. Ea Sullæ, & plerisque placuere: pauci ferocius decernunt, scilicet ignari humanarum rerum, quæ fluxæ, & mobiles semper in advorsa (a) mutant. Cæterum Mauri, impetratis omnibus, tres Romam profecti sunt cum Cn. Octavio Rufone, qui (b) quæstor stipendium in Africam porraverat: duo ad regem redeunt. Ex his Bocchus cum cætera, tum maxime benignitatem, & (c) studium Sullæ accepit. Romæque legatis ejus, postquam errasse regem, & Jugurthæ scelere lapsum, (1) (d) deprecati sunt, amicitiam & fœdus petentibus hoc modo respondetur;

S. P. Q. R. beneficii & injuriæ memor esse solet. Cæterum Boccho, quoniam pœnitet, delicti gratiam facit: fœdus & amicitia dabuntur, cum meruerit.

Quibus rebus cognitis, Bocchus per litteras a Mario petivit, uti Sul-¹⁰⁵ lam ad se mitteret, cujus arbitratu communibus negotiis consuleretur. Is missus cum præsidio equitum, atque peditum, funditorum (e) Balearium: præterea iere sagittarii, & cohors (f) Pæligna cum (g) velitaribus armis, itineris properandi causa: neque his (2) secus, atque aliis armis, adversus tela hostium, quod ea levia sunt, muniti. Sed in itinere, quinto denique die, Volux, filius Bocchi, repente in campis patentibus cum mille non amplius equitibus sese ostendit: qui temere & effuse euntes, Sullæ aliisque omnibus & numerum ampliorem (3) vero & hostilem metum efficiebant. Igitur se quisque expedire; arma, atque tela tentare, (h) intendere: timor aliquantus, sed spes amplior, quippe victoribus, & ad-

INTERPRETATIO.

(1) Et respondetur hoc modo legatis ejus Bocchi, qui orabant fœdus & amicitiam, postquam dixissent regem suum errasse, ipsique veniam petissent, quod scelere Jugurthæ lapsus esset.

(2) Neque erant minus muniti his armis quam aliis, adversus tela hostium,

quod ea levia sunt.

(3) Qui equites euntes temere, & alii ab aliis dispersi, faciebant ut numerus amplior videretur Syllæ & aliis omnibus, quam revera esset, & ut eos reformidarent tanquam hostes.

NOTÆ.

(a) Mutant.) Eleganter, si Gellio credimus, pro mutantur, quod est in aliis codicibus.

(b) Quæstor.) Non Marii, nam Sylla is erat; sed hic in Africa Quæstor fuit, vel forte ex urbanis unus.

(c) Studium.) Illud est de quo supra; dixit enim Sallustius egregie legatos a Sylla acceptos fuisse.

(d) Deprecati.) Ita loquitur Cicero, orat. 2. contra Rullum, Si quid deliquero, inquit, nullæ sunt imagines, quæ me a vobis deprecantur. Ita & alibi.

(e) Balearium.) Alii funditorumque Balearium. Baleares vero duæ sunt insulæ, hodie Majorca & Minorca dictæ, in mari Mediterraneo, e regione Hispaniæ; cujus olim incolæ peritissimi fuerunt funditores.

(f) Pæligna.) Pæligni populi fuerunt Italiae inter Apenninos montes, magis ad mare superum, inter Campaniam & Hetruriam, ad Septentrionem.

(g) Velitaribus.) Gladium, hastam, & parmam fuisse testatur Polybius.

(h) Intendere.) Id est, quilibet intentus & paratus erat.

advorsum eos, quos sæpe vicerant. Interim equites, exploratum præmissi, rem, ut erat, quietam nunciant. Volux adveniens quæstorem (1) appellat: se a Patre Boccho (2) obviam illis simul, & præsidio missum. Dein eum & proximum diem sine metu conjuncti eunt. Post, ubi castra locata, & diei vesper erat, repente (3) Maurus, incerto vultu, pavens, ad Sullam accurrit: dicitque sibi ex speculatoribus cognitum, Jugurtham haud procul abesse; simul, uti noctu clam secum profugeret, rogat, atque hortatur. Ille animo feroci negat se totiens fuscum Numidam pertimescere: virtuti suorum satis (2) credere: etiam si certa (3) pestis adesset, mansurum potius, quam proditis quos ducebat, turpi fuga incertæ, ac forsitan post paullo morbo interituræ vitæ parceret. Cæterum ab eodem monitus, uti noctu proficiscerentur, consilium adprobat: ac statim milites coenatos esse in castris, ignisque quam (c) creberrimos fieri, dein (d) prima vigilia silentio egredi jubet. Jamque nocturno itinere fessis omnibus, Sulla pariter cum ortu solis castra metabatur, cum equites Mauri nunciant, Jugurtham, circiter duum millium intervallo, ante eos consedissee. Quod postquam auditum est, tum vero ingens metus nostros invadit, credere se proditos a Voluce, & insidiis circumventos. Ac fuerit qui dicerent (e) manu vindicandum, neque apud illum tantum scelus inultum relinquendum. At Sulla, quamquam eadem existimabat, tamen ab injuria Maurum prohibet: suos hortatur, uti fortem animum gererent: sæpe ante paucis strenuis advorsus multitudinem bene pugnatum: quanto sibi in prælio minus pepercissent, tanto tutiores fore, nec decere quemquam, qui manus armaverit, ab inermis pedibus auxilium petere, & in maximo omnium metu nudum & (f) cæcum corpus ad hostis vortere. Dein Volucem, quoniam (g) hostilia faceret, Jovem maximum (4) obtestatus, uti sceleris atque perfidiæ Bocchi testis adesset, castris abire ju.

INTERPRETATIO.

(1) Volux adveniens appellat & ad colloquium vocat Syllam Quæstorem.

(2) Dicit, se satis confidere virtuti suorum.

(3) Dicit, quamquam certum exitium sibi adesset, se mansurum potius, quam

proditis iis, quos ducebat, parceret, turpi & flagitiosa fuga, vitæ incertæ, ac forsitan post paulo morbo interituræ.

(4) Postquam Jovem maximum maximo cum affectu precatus esset, ut testis adesset sceleris atque perfidiæ Bocchi.

NOTÆ.

(a) Obviam.) Honoris causa.

(b) Maurus.) Volux.

(c) Creberrimos.) Ut exercitum numero ampliorem, ibique pernoctaturum, Jugurtha crederet.

(d) Prima.) Nox in quatuor vigilias, easque trium horarum singulas, Romanis divisa erat.

(e) Manu.) Hoc est, Volucem esse interficiendum.

(f) Cæcum.) Scilicet, Cæcum & inerme corpus hostibus obvertunt, qui fugiunt. Cæterum digna est tali viro Syllæ oratio.

(g) Hostilia.) Credebant enim monitu ejus cuncta gerere Jugurtham; sed Jugurthæ monitore nihil opus fuit.

jubet. Ille lacrumans orare, ne ea crederet: nihil (a) dolo factum, ac magis calliditate Jugurthæ: cui videlicet speculanti iter suum cognitum esset. Cæterum, quoniam neque ingentem multitudinem haberet; & spes, opesque ejus ex patre suo penderent, (1) credere illum nihil palam ausurum, cum ipse filius testis adesset. Quare optimum factum (b) videri, per media ejus castra palam transire; sese, vel præmissis, vel ibidem relictis Mauris, solum cum Sulla iturum. Ea res ut in tali negotio, probata: ac statim profecti, quia de improvviso accesserant, (c) dubio atque hæsitante Jugurtha, incolumis transeunt. Dein paucis diebus, quo ire intenderant, perventum est. Ibi cum Boccho Numida quidam Aspar nomine, 108 multum, & familiariter agebat, præmissus ab Jugurtha, postquam Sullam accitum audierat, (2) orator, & subdole speculatum Bocchi consilia: (3) (d) præterea Dabar, Massugradæ filius, ex gente Masinissæ, cæterum materno genere impar; (nam pater ejus ex concubina ortus erat) (e) Mauro ob ingenii multa bona carus, acceptusque, quem Bocchus fidum esse Romanis multis antea tempestatibus expertus, illico ad Sullam nunciatum mittit, paratum sese facere, quæ populus Rom. vellet: colloquio diem, locum, tempus ipse deligeret: consulta sese omnia cum illo (f) integra habere: ne Jugurthæ legatum pertimesceret; (g) quo res communis licentius gereretur: (h) nam ab insidiis ejus aliter caveri nequivisse. Sed

INTERPRETATIO.

(1) Cæterum Volux dicebat quoniam neque Jugurtha ingentem multitudinem haberet, & spes opesque ejus ex patre suo penderent, se credere illum nihil ausurum aperte, cum ipse filius Bocchi testis adesset.

(2) Ibi Numida quidam nomine Aspar

agebat multum & familiariter cum Boccho, præmissus ab Jugurtha, ut legationem obiret, & subdole specularetur consilia Bocchi, postquam audierat ab eo Syllam advocatum fuisse.

(3) Præterea Dabar cum Boccho erat.

NOTÆ.

(a) Dolo.) Suo, scilicet, aut patris.

(b) Videri.) Verba sunt Volucis.

(c) Dubio.) Non enim datum est spatium cogitandi, utrum utilius foret, vel magnanimitatis stimulo concitatum Romanos virtute delinire, vel infestum eosdem persequi.

(d) Præterea.) Non fuerat hic a Jugurtha missus.

(e) Mauro.) Boccho.

(f) Integra.) Id est, se quicquid invicem statuissent approbaturum. Gall. Qu' il siendrait pour bien fait.

(g) Quo.) Supple, Accitum fuisse Asparem. Hoc dicebat Bocchus, ne a se Sylla

proditionem metueret, quod Jugurthæ legatum videret, vel cum ipso ad concilium vocaretur; eo videlicet accitum eum fuisse, ut facilius quæ vellent & tutius exequerentur.

(h) Nam.) Dicit, ab Jugurthæ insidiis non potuisse caveri, nisi ille spe pacis illectus, ab iis deterritus fuisset. Cæterum, nisi quia faciundum fuit, haud scio an satis caute Romani cum ejusmodi perfido res suas communicaverint. Qui enim alium decipit, quamobrem nobis quoque dolos non paret, rationem habere debemus. Bene successit Romanis; at certe Orbis terrarum Magistris eventus non satis idoneus fuit Magister.

Sed ego comperior, Bocchum magis Punica (a) fide, quam (b) ob ea, quæ prædicabat, simul Romanos, & Numidam spe pacis attinuisse; multumque cum animo suo volvere solitum, Jugurtham Romanis, an illi Sullam traderet: (c) lubidinem advorsum nos, metum pro nobis suasisse. Igitur Sulla respondit, pauca se coram Aspare locuturum; cætera occulte, nullo, aut quam paucissimis præsentibus: simul edocet, quæ sibi (d) responderentur. Postquam, sicuti voluerant, congressi: dicit se missum a consule venisse quæsitum ab eo, pacem an bellum agiturus foret. Tum rex, uti (e) præceptum fuerat, post diem decimum redire jubet; ac nihil etiam nunc decrevisse, sed (f) illo die responsurum. Dein ambo in castra sua digressi. Sed ubi plerumque noctis processit, Sulla a Boccho occulte accersitur: ab utroque tantummodo fidi interpretes adhibentur. Præterea Dabar internuncius sanctus vir, (g) ex sententia ambobus jurat: ac statim rex incipit:

Numquam ego ratus sum fore, uti rex maximus in hac terra, omnium, quos novi, opulentissimus, privato homini gratiam deberem. Et hercule Sulla ante te cognitum, multis orantibus, aliis ultro egomet opem tuli, nullius indigui. Id (h) imminutum, quod cæteri dolere solent, ego letor. Fuerit mihi (i) pretium eguisse aliquando tue amicitia; quæ apud animum meum nihil carius habeo. (k) Id adeo experiri licet: arma, viros, pecuniam, postremo quidquid animo lubet, sume, utere: & quoad vives, numquam tibi redditam (l) gratiam putaveris: semper apud me integra erit: denique nihil me sciente frustra voles. Nam, ut ego existimo, regem armis, quam munificentia, vinci, minus (m) flagitiosum. Ceterum de rep. vestra, cujus curator huc missus es, paucis accipe. (n) Bellum ego populo Rom. neque feci, neque factum umquam volui: finis meos advorsum armatos armis tutus sum: (o) id omitto: quando vobis ita pla-

INTERPRETATIO.

(i) Id bellum desero.

NOTÆ.

(a) Fide.) Id est, fraude; utraque enim pro eadem in proverbium abiit. Bocchus ea gratia Romanorum simul & Jugurthæ legatos acciverat, ut ex commodo suo de utrisque consuleret.

(b) Ob ea.) Ut, scilicet, Jugurthæ doli præcaverentur.

(c) Lubidinem.) Odio enim habebat Romanos.

(d) Responderentur.) A Boccho, scilicet, quando coram Aspare Jugurthæ legato colloquerentur.

(e) Præceptum.) A Sylla per Dabarem.

(f) Illo.) Qui, scilicet, post decimum illucesceret.

(g) Ex sententia.) Se, scilicet, fideliter. C. Sallustii.

ter concedita servaturum.

(h) Imminutum.) Quia nunc ope aliena indigeo.

(i) Pretium.) Gall. Il me sera avantageux. Mihi lucro vertetur.

(k) Id.) An, scilicet, amicitia tua mihi cara sit.

(l) Gratiam.) Sylla Bocchi legatos optime acceperat, illisque quæcumque ad ejus commodum spectabant, providerat.

(m) Flagitiosum.) Hinc videre licet flagitium magis peccatum notare quod infamiam adfert.

(n) Bellum.) In aliis codicibus ita legitur, Bellum pop. Romano numquam paravi, neque factum volui.

placet, gerite, uti vultis, cum Jugurtha bellum. Ego flumen Mulu-
cham, quod inter me & Micipsam fuit, non egrediar; neque id intrare
Jugurtham sinam. Præterea, (a) si quid meque vobisque dignum petiveris,
haud repulsus abibis.

Ad ea Sulla pro se breviter, & (b) modice, de pace, & de communibus
rebus multis disseruit. Denique regi patefecit, (1) quod polliceatur, se-
natum & populum Rom. quoniam armis amplius valuissent, non in gra-
tia habituros: faciundum aliquid, quod illorum magis, quam sua, re-
tulisse videretur; id adeo in promptu esse, quoniam (2) copiam Jugurthæ
haberet; quem si Romanis tradidisset, fore ut illi plurimum deberetur:
amicitiam, foedus, Numidiæ partem, quam nunc (c) peteret, tunc ultro
adventuram. Rex primum negitare: (3) cognationem, affinitatem, præ-
terea foedus intervenisse: ad hoc metuere, ne (d) fluxa fide usus popula-
rium animos averteret: quis & Jugurtha carus, & Romani invisi essent.
Denique sæpius fatigatus, leniter, & ex voluntate Sullæ omnia se factu-
rum promittit. Cæterum ad simulandam pacem, cujus Numida, defes-
sus bello, avidissimus, (4) quæ utilia visa, constituunt. Ita, composito
dolo, digrediuntur. Et rex postero die Asparem, Jugurthæ legatum,
appellat: dicitque sibi per Dabarem ex Sulla cognitum, posse conditio-
nibus bellum componi: quamobrem regis sui sententiam exquireret. Ille
lætus in castra Jugurthæ proficiscitur. Dein ab illo cuncta edoctus, pro-
perato itinere, post diem octavum redit ad Bocchum; & ei nunciat, Ju-
gurtham cupere omnia, quæ imperarentur, facere; sed Mario parum
fidere: sæpe antea, cum imperatoribus Romanis pacem conventam,
frustra fuisse. Cæterum Bocchus, si (e) ambobus consultum, & ratam
pacem vellet, daret operam ut una ab omnibus, quasi de pace, in collo-
quium veniretur, ibique sibi Sullam traderet: cum talem virum in pote-
state

INTERPRETATIO.

(1) Denique patefecit regi, Senatum & Pop. Romanum non pro gratia accepturos illud quod polliceatur, quoniam armis amplius valuissent.

(2) Quoniam Jugurtham in potestate haberet.

(3) Bocchus caussabatur cognationem, affinitatem, præterea dicebat foedus cum Jugurtha intervenisse.

(4) Cæterum constituunt quæ visa sunt utilia ad simulandam pacem, cujus Jugurtha, defessus bello, erat avidissimus.

NOTÆ.

(a) Si quid.) Absque hac exceptione, quæ minus urbana est, reliqua aptissime co-
hærebant.

(b) Modice.) Multo officio Syllam Bocchus prosequutus erat; ideoque Sallustius ad ea Syllam cum modestia respondisse di-
cit.

(c) Peteret.) Non satis cognoscitur bel-

lone, an pacto, Numidiæ partem aliquam Bocchus obtinuerit; an vero totum istud sit de spe intelligendum, quam Jugurtha, si fi-
nibus integris foedus cum Romanis pangere-
tur, Boccho maximam fecerat.

(d) Fluxa.) Erga Jugurtham; quocum foedus inivisse eum, neminem latebat.

(e) Ambobus.) Boccho & Jugurthæ.

state habuisset, tum fore, uti jussu S. P. Q. R. fœdus fieret; neque hominem nobilem non sua ignavia, sed ob rempub. in hostium potestate relictum iri. ¹¹³ Hæc Maurus secum ipse diu volvens, tandem promisit. Cæterum (a) dolo, an (b) vere cunctatus, parum comperimus. Sed plerumque (c) regię voluntates uti vehementes, sic mobiles, sæpe ipsæ sibi adversæ. Postea, tempore & loco constituto, in colloquium (1) uti de pace veniretur, Bocchus Syllam modo, modo Jugurthæ legatum appellare: benigne habere: idem ambobus polliceri. Illi pariter læti, ac spei bonæ pleni esse. Sed nocte ea, quæ proxima fuit ante diem colloquio decretum, Maurus adhibitis amicis, ac statim (d) immutata voluntate, remotis cæteris dicitur secum ipse (e) multum agitavisse, vultu, colore, ac motu corporis pariter atque animo varius: (2) (f) quæ scilicet, tacente ipso, occulta pectoris, oris immutatione patefecisse. Tamen postremo Syllam accersi jubet; & ex illius sententia Numidæ insidias tendit. Deinde, ubi dies advenit, & ei nunciatum est, Jugurtham haud procul abesse; cum paucis amicis, & (g) quæstore nostro, quasi obviis, honoris causa, procedit in tumultum (3) facillimum visu insidiantibus. Eodem Numida cum plerisque necessariis suis inermis, uti dictum erat, accedit: ac statim signo dato, undique simul ex insidiis invaditur. Cæteri obtruncati: Jugurthæ ¹¹⁴ Syllæ vinctus traditur, & ab eo ad Marium (h) deductus. (i) Per id tempus adversum (k) Gallos ab ducibus nostris Q. Scipione, & M. Manlio male

INTERPRETATIO.

(1) Postea loco & tempore constituto, Bocchus appellabat modo Syllam, modo legatum Jugurthæ, ut veniretur in colloquium de pace.

(2) Ipse Bocchus vultu, colore, ac motu corporis pariter atque animo varius,

dicitur multum agitavisse ea, quæ, scilicet, occulta pectoris, dicitur, ipso tacente, patefecisse oris immutatione.

(3) Procedit in locum editiorem, quem facile insidiantes prospicere poterant.

NOTÆ.

(a) Dolo.) Ut magis crederet Jugurthæ, optima fide Bocchum cum ipso agere, cum rem ipsam diu ab illo ante agitatum videret, quam polliceretur.

(b) Vere.) Id est, cum Numidæ tradere Syllam Bocchus statuisset.

(c) Regię.) Rem ipsam verissime expressit Sallust. Videant itaque, & sibi caveant, quibus omnia ex voto successerunt. Periculum est maximum ne voluntas omnia cum impetu pervadere assueta, sæpius cum dolore, eadem relegere cogatur.

(d) Immutata.) Id est, Dimissis omnibus.

(e) Multum.) Alii habent multa.

(f) Quæ.) Scilicet ex ejus incerto, & oris immutatione, animi fluctuatio & dubita-

tio cognita est: nesciebat enim an Jugurthæ Syllam, vel Syllæ Jugurtham tradere melius esset.

(g) Quæstore,) Sylla.

(h) Deductus.) Florus, ex Livio, in carcere necatum Jugurtham fuisse, alii fame contabuisse volunt.

(i) Per idem.) Istud ad Jugurthæ historiam non facit; sed additum est, ut cognosceretur quamobrem contra leges, Mario absenti Consulatus mandatus fuisset.

(k) Gallos.) Alii magis istud Germanis adscribunt: optime vero & verissime noster Author qui Gallis, propter Helvetios scilicet, qui tum, cum Cimbris, belli adversus Romanos concitatoribus, ter ipsos profligaverunt.

male pugnatum. Quo metu Italia omnis contremuerat. (1) Illique & usque ad nostram memoriam Romani sic habuere, alia omnia virtuti suæ prona esse; cum Gallis pro salute, (2) non pro gloria certari. Sed postquam bellum in Numidia confectum, & Jugurtham Romam victum adduci nunciatum est; Marius consul (3) absens factus est; & ei decreta provincia Gallia :: isque (c) Kalendis Januar. magna gloria consul triumphavit. Ex ea tempestate spes, atque opes civitatis in illo sitæ erant.

INTERPRETATIO.

(1) Et Romani qui illis temporibus vivebant, & usque ad nostram memoriam, sic animo reputaverunt, alia omnia

sue virtuti prona esse & facilia, at cum Gallis pro salute certari, non pro gloria.

NOTÆ.

(a) Non pro gloria.) Quandoquidem de gloria cum Gallis non ausi sunt contendere, qui terrarum Domini reliquorum populorum honorem proculcaverunt; Illa, Deo ad-

juvante, nunquam peribit.

(b) Absens.) Contra morem.

(c) Kalendis.) Quo tempore Consules Magistratum inibant.

C. SALLUSTII CRISPI

HISTORIARUM

FRAGMENTA

LIBER I.

ES populi R. M. (a) Lepido, Q. (b) Catulo Coss. ac deinde militiæ & domi gestas (c) composui. *Donatus & Pomp. Messalinus.*

(d) Cato Romani generis disertissimus multa paucis absolvit. *Serv. & Acron.*

(e) Fannius vere. *Victorinus.*

Nos in tanta (f) doctissimorum hominum copia. *Servius.*

Neque me diversa pars in civilibus armis movit a vero. *Arusianus.*

No-

NOTÆ.

(a) *Lepido.*) Hic est qui cum Proscriptos a Sylla revocare studeret, bellum civile commovit, quod pene citius oppressum est quam inciperet.

(b) *Catulo.*) Hic incensum Capitolium, anno ab urbe condita 684. restitutum dedicavit.

(c) *Composui.*) Donatus sub initium *Æneidos* hic Historiam Sallustium coepisse scribit; & Messalinus hanc vocat Sallustianam periodum. Unde conjicere licet Authorem nostrum, qui se, ab initio belli Catilinarii, res gestas P. Romani carptim scripturum esse dicit, in eo non perstitisse; sed postquam de bello scripsisset quod Catilina aliquot annis a Lepidi & Catuli Consulatu excitavit, atque eo quod multo ante eundem Consulatum Pop. Romanus adversus Jugurtham gesserat, ad Historiam una serie, non interrupte posteris transmittendam, animum

adjecisse. Videtur itaque de Sertorio & Pompeio, item de Mithridate, Tigrahe & Lucullo præcipue, & iis quæ ab his a Lepidi Consulatu ad bellum Catilinarium usque acta sunt, mentionem fecisse. Quæ vero ex ejus fragmentis hinc inde dissipata collecta sunt, in tanta caligine, vix quisquam in locum suum & ordinem possit restituere; neque certe tanti esse judicamus.

(d) *Cato.*) Censorius est.

(e) *Fannius.*) Duo fuerunt, quorum Cicero meminit in Bruto.

(f) *Doctissimorum.*) De Cælio, Rutilio, Pictore, Quadrigario, Antiato, Sisenna, Venonio, præcipuis ante Sallustium Historicis, intelligi volunt: quibus adde Catonem historicum eximium, ex quo multissumisse Authorem nostrum, ei etiam exprobratum est.

Nobis (a) primæ dissensiones vitio humani ingenii evenere: quod, in-
quies, atque (b) indomitum, semper in certamine libertatis, aut gloriæ,
aut dominationis agit. *Prisc.*

Nam a primordio urbis ad bellum (c) Persi Macedonicum. *Idem.*

Res Romana plurimum imperio valuit, Ser. Sulpitio & M. Marcello
Coss. omni (d) Gallia cis (e) Rhenum, atque inter mare (f) nostrum, atque
Oceanum, nisi quæ a paludibus invia fuit, perdomita. (g) Optumis autem
moribus, & maxuma concordia egit populus Rom. inter secundum at-
que postremum bellum Carthaginiense. *Victorinus & Augustinus.*

At discordia, & avaritia, atque ambitio, & cætera secundis rebus
oriri (h) sueta mala, post Carthaginis excidium maxume aucta sunt. Nam
injuriam validiorum, & ob eas discessio plebis a patribus, aliæque dissen-
siones domi fuere jam inde a principio: neque amplius, quam (i) regibus
exactis, dum metus a (j) Tarquinio & bellum grave cum (k) Etruria positum
est, æquo & modesto jure agitatum: deinde, servili imperio patres ple-
bem exercere; de vita atque (l) tergo, regio more consulere; agro pellere,
& cæteris expertibus, soli in imperio agere. Quibus sævitiis, & maxu-
me fenoris onere oppressa plebes, cum assiduis bellis tributum simul &
militiam toleraret, armata montem (m) sacrum atque Aventinum insedit;
Tumque (n) Trib. pl. & alia sibi jura paravit. Discordiarum & certaminis
utrimque finis fuit secundum bellum Panicum. *Augustinus.*

Post-

INTERPRETATIO.

(1) Neque amplius Romæ agitatum est æquo & modesto jure, quam dum metus a Tarquinio, & bellum grave positum est cum Etruria, postquam reges pulsi essent.

NOTÆ.

(a) *Primæ.* De seditionibus videtur agere, quæ ob fœneratorum impotentiam præcipue, atque potentiorum superbiam, ortæ sunt. Cæterum locutus fuerit de primis omnino Romanorum divisionibus, an non, nostra parum interest: illud est maximum quod nobis verum discordiarum nostrarum fontem ostendit; quem obstruet qui volet & poterit.

(b) *Indomitum.* Id est, quod domari non potest.

(c) *Persi.* A nominativo Perseus: alias Perses dicitur, quem regno Macedonia Romani spoliaverunt.

(d) *Gallia.* Hinc patet, quod & alii abunde probaverunt, Germaniam, veteribus sub Gallia comprehensam fuisse.

(e) *Rhenum.* Rhenus notissimus hodie Germaniæ fluvius.

(f) *Nostrum.* Mediterraneum.

(g) *Optumis.* Hoc illud est quod dixit in Jugurtha, Senatum & P. Romanum placide inter se, modesteque Rempublicam tractasse.

(h) *Sueta.* Ab iis itaque sibi cavendum esse intelligant qui favente utuntur fortuna.

(i) *Tarquinio.* Superbo, scilicet, regum Romanorum postremo, qui una cum filiis adversus Romanos bellum movit, eos manu in regnum reducente Etruscorum rege Porsena.

(k) *Etruria.* Italiæ regio ad Urbis Occiduum. Hodie *Toscane.*

(l) *Tergo.* Quia verberibus in damnatos sæviebant.

(m) *Sacrum.* Capitolium.

(n) *Tribun.* Per quos a potentiorum injuria tuti agerent.

Postquam, remoto metu Punico, simultates exercere vacuum fuit, plurimæ turbæ, seditiones, & ad postremum bella civilia orta sunt: dum pauci potentes, quorum (a) in gratia plerique concesserant, (b) sub honesto patrum aut plebis nomine dominationes affectabant, bonique & mali cives appellati, non ob merita in rempublicam, omnibus pariter corruptis, sed uti quisque locupletissimus, & injuria validior, (c) quia præsentia defendebat, pro bono ducebatur. (d) Ex quo tempore majorum mores non paullatim, ut antea, sed torrentis modo (e) præcipitati: adeo juvenis luxu atque avaritia corrupta est, uti merito dicatur, genitos esse, qui neque ipsi habere possent res familiares, neque alios pati. *Agellius, & Augustinus.*

(f) Igitur venditis proscriptorum bonis, aut dilargitis. *Agellius.*

Id bellum excitabat (g) metus Pompeii victoris (h) Hiempsalem in regnum restituentis. *Idem.*

Maxumeque ferocia regis (i) Mithridatis in tempore bellaturi. *Donatus, & Arusianus.*

Quin lenones & vinarii lanique, quorum præterea vulgus in dies usum habet, precio (k) compositi. *Carisius.*

Genus armis ferox, & servitii insolitum. *Arusianus.*

M. Æmilii Lepidi Cos. ad P. R. oratio contra Sullam.

Clementia & probitas vestra, Quirites, quibus (l) per cæteras gentis maximi, & clari estis, plurimum timoris mihi faciunt, advorsus (l) tyrannidem L. Sullæ; ne aut ipsi, nefanda quæ æstumatis, ea parum credendo de

INTERPRETATIO.

(l) Quibus maximi estis inter cæteras gentes.

NOTÆ.

(a) *In gratia.*) Arusianus a Sallustio dictum notat concedere in gratia. Augustinus, qui fragmentum hoc totum conservavit, in gratiam concesserunt, scriptum reliquit.

(b) *Sub honesto.*) Patres pro dignitate Senatus, Tribuni pro libertate plebis dum contendere videbantur, quisque pro gloria sua certabat.

(c) *Quia præsentia.*) Hinc discere possunt qui Reipublicæ student commoditatibus, quanto cum molimine, quantaque prudentia ex prædonum manibus ea sit retrahenda.

(d) *Ex quo tempore.*) Hæc cum præcedentibus una serie non refert Augustinus.

(e) *Præcipitati.*) Hunc locum diligenter excussisse non poenitebit eos, qui ad Reipublicæ sedent gubernacula.

(f) *Igitur.*) De Sylla hoc loco sermonem

esse quando non probaret Augustinus, res ipsa satis declararet.

(g) *Metus.*) Gellius Pompeii metum explicat, non quod ille metueret, sed quod metueretur.

(h) *Hiempsalem.*) Huic Numidiam cum Gætulis Pompeius tradidit, cujus filium Jubam Cæsar profligavit.

(i) *Mithridatis.*) Rex fuit Ponti Mithridates, Romanorum acerrimus hostis, usque adeo veneno assuetus, ut eo tandem male tentatum spiritum, ferro coactus sit expellere.

(k) *Compositi.*) Nonius exponit redempti.

(l) *Tyrannidem.*) Dictaturam ante Lepidi Consulatum deposuisse Syllam, non est dubium: adeoque de ejus dominatione hic agitur, quatenus eam per Satellites, posito nomine tantum, exercebat.

de aliis, circumveniamini: præsertim cum illi spes omnis in scelere atque perfidia sit; (a) neque se aliter tutum putet, quam si peior atque instabilior (b) metu vestro fuerit, (c) quo captivis libertatis curam miseria eximat: aut si provideritis, in tutandis periculis magis, quam in ulciscendo (2) teneamini. Satellites quidem ejus, homines maximi nominis, (e) non minus optimis majorum exemplis, nequeo satis mirari, dominationis in vos, servitium suum (d) mercedem dant: & utrumque per injuriam malunt, quam optumo jure libere agere: præclara (e) Brutorum, atque Æmiliorum & (f) Lutatorum proles, geniti ad ea, quæ majores virtute pererere, subvertenda. Nam quid a (g) Pyrrho, Hannibale, (h) Philippoque & (i) Antiocho defensum est aliud, quam libertas, & suæ cuique sedes, neu cui, nisi legibus, pareremus? quæ cuncta sævus iste (k) Romulus, quasi ab externis rapta, tenet, non tot exercituum clade, neque (l) consulis, & aliorum principum, quos fortuna belli consumserat, satiat, sed tum crudelior, cum plerosque secundæ res in miserationem ex ira vertunt. Quin solus omnium, post memoriam hominum, supplicia in (m) post futuros composuit: quis prius injuria quam vita certa esse: pravissimeque per sceleris immanitatem adhuc tutus fuit; dum vos, metu gravioris servitii, a repetenda libertate terremini. Agendum atque obviam eundum est, Quirites; ne spolia vestra penes illum sint: non prolatandum, neque votis paranda auxilia, nisi forte speratis, per tadium jam, aut pudorem tyrannidis, esse eum per scelus occupata (n) periculosius di-

INTERPRETATIO.

(1) Ut miseria adimat vobis captivis curam libertatis.

(2) Aut, si provideritis, magis at-

tenti sitis ad vos a periculis liberandos, quam ad injurias ulciscendas.

NOTÆ.

(a) Neque.) Igitur, vel principiis obstandum; vel semel & mature, cui ea lubet arripere, tradenda sunt Reipublicæ gubernacula.

(b) Metu.) Quem vobis incusserit Sylla, scilicet: ne, si parum tyrannus esset; aut vos aliquid auderetis; ipsum acerbissime puniretis.

(c) Non minus.) Id est, qui, præter nomen, exempla insuper optima a suis Majoribus habuerunt.

(d) Mercedem dant.) Id est, illi, ut vobis imperent, servi fiunt.

(e) Brutorum.) Hujus præsertim meminit, quia tyrannorum hostis fuit acerrimus, quique Tarquinium superbum expulit, ejusque filium plane quasi ad inferos usque persecutus est.

(f) Lutatorum.) A Lutatio Catulo, ipse

Lepidus, bellum civile movens, retro pulsus est.

(g) Pyrrho.) Id est, adversus ipsum. Fuit autem Pyrrhus rex Epirotarum.

(h) Philippoque.) Rex fuit Macedoniae.

(i) Antiocho.) Rex fuit Syriae, quem luxuria sua debellatum, nullo negotio P. Romanus superavit.

(k) Romulus.) De Sylla invidiose loquitur.

(l) Consul.) Videtur de Marii filio loqui.

(m) Post futuros.) Hoc dicit, quia Proscriptorum liberos Sylla a Republica submovit, eosque petendorum honorum jure privavit.

(n) Periculosius.) Nullus itaque injuste dominetur, qui se pessimum fieri metuit.

dimissurum. At ille eo processit, uti nihil gloriosum, nisi tutum, & omnia (a) retinendæ dominationis honesta existimet. Itaque illa quies, & otium cum libertate, quæ multi probi potius, quam laborem cum honoribus, capessebant, nulla sunt. Hac tempestate serviundum, aut imperitandum: habendus metus est, aut faciendus, Quirites. Nam quid ultra? quæve humana superant; aut divina impolluta sunt? Populus Romanus paulo ante gentium moderator, exsutus imperio, gloria, jure, agitando inops, despectusque, ne (b) servilia quidem alimenta reliqua habet. Sociorum, & Latii magna vis, civitate pro multis, & egregiis factis, a vobis data, per unum prohibentur: & plebis innoxiae patrias sedes occupavere pauci satellites, mercedem scelerum. Leges, judicia, ærarium, provinciæ, reges, penes unum, denique necis civium, & (c) vitæ licentia. Simul humanas hostias vidistis, & sepulchra infecta sanguine civili. Estne viris reliqui aliud, quam solvere injuriam, aut mori per virtutem? quoniam quidem unum omnibus finem natura vel ferro septis statuit: neque quisquam (d) extremam necessitatem nihil ausus, nisi muliebri ingenio, exspectat. Verum ego seditiosus, uti Sulla ait, qui præmia turbarum (e) queror; & bellum cupiens, quia jura pacis repeto. Scilicet, quia non aliter salvi, satisque tuti in imperio eritis, nisi Vettius Picens, (f) scriba Cornelius, aliena bene parata prodegerint: nisi approbaveritis omnis proscriptiones innoxiorum, (g) ob divitias; cruciatus virorum illustrium; vastam urbem fuga, & cædibus, bona civium miserorum, quasi (h) Cimbricam prædam, venum, aut dono datam. At objectat mihi posses.

NOTÆ.

(a) *Retinendæ.* Id est, ad retinendum, Subintelligitur causa.

(b) *Servilia.* Quinorum frumenti modiorum fuisse ea, in singulos menses, ex Donato, ad Terentii Phormionem discimus. Cæterum hinc licet conjicere, aliquid in frumenti distributione a Sylla mutatum fuisse.

(c) *Vitæ licentia.* Nemo enim, illo invito, nec bona, nec Patriam, nec vitam, retinere poterat, ut testatur Cicero.

(d) *Extremam.* Mortem.

(e) *Queror.* Gronovius legendum esse putat *quæro*. At pace tanti viri nihil mutandum censeo; quin sensum meliorem, magisque ex Lepidi ingenio, *queror* videtur efficere. Intendit enim Syllæ criminationes eo modo proponere, ut per se diluantur; quod quidem in posteriori perspicuum est, cum dicit, *Et bellum cupiens, quia jura pacis repeto*. Si in priori pro *qui*, legas *quia*, nam sæpe eam vim obtinet, res erit clarissima. Lege modo, & videbis: Perinde enim est ac si diceret, *Inepte Sylla me seditiosum*

C. Sallustii.

vocat, cum in eo sim, ut querar, quod præmia antehac in seditiosos collata fuerint.

(f) *Scriba.* Ita vocati sunt qui in tabulas rationes publicas referrent. Quorum quidem ordo honestus erat, quod eorum hominum fidei tabulæ publicæ, periculaque Magistratuum committuntur, ut ait Cicero: at officium mercenarium, nec magni testimonii aut precii; si Alex. Neapolitano, aliisque, unde & istud colligi potest, fides est adhibenda. Hic vero Cornelius & Vettius ex eo numero fuerunt, qui malo publico creverant, satellites Syllæ tyrannidis & crudelitatis, atque adeo maxime exosi, ut vel ex hoc loco apparet.

(g) *Ob divitias.* Dicit divitias causam fuisse, ut innoxii quoque proscriberentur.

(h) *Cimbricam.* Cimbri populi fuerunt Germaniæ, supra Saxones, ad Septentrionem, in peninsula ab ipsis Cimbrica dicta, quos ab extremis Galliæ profugos, cum Theutonis & Tigurinis, Marius novissime conciderat.

sessiones ex bonis proscriptorum: quod quidem scelerum illius vel maximum est, non me, neque quemquam omnium satis tutum fuisse, si recte (a) faceremus. Atque illa quæ tum formidine mercatus sum, precio soluto, (b) jure, dominis tamen restituo: neque pati consilium est, ullam ex civibus prædam esse. Satis illa fuerint, quæ, rabie contracta, toleravimus, manus conserentes inter se Romanos exercitus, & arma ab externis in nosmet versa. Scelerum & contumeliarum omnium finis sit. Quorum adeo Sullam non poenitet, ut & facta (c) in gloria numeret, & si liceat, avidius fecerit. Neque jam, quid existumetis de illo, sed quantum vos audeatis, vereor: ne, alius alium principem expectantes, ante capiamini, non opibus ejus, quæ futiles & corruptæ sunt, sed vestra sociordia, quam captum ire licet; & (d) quam audeat tam videri felicem. Nam præter satellites commaculatos, quis eadem vult? aut quis non omnia mutata, præter victoriam? (e) scilicet milites: quorum sanguine, Tarrulæ, Scyrroque, pessumis servorum, divitiæ partæ sunt: an, quibus prælatus in magistratibus capiundis Fufidius, (f) ancilla turpis, honorum omnium dehonestamentum? Itaque maxumam mihi fiduciam parit victor exercitus, cui per tot vulnera & labores, nihil præter (g) tyrannum quæsitum est. (h) Nisi forte tribuniciam potestatem eversum profecti sunt per arma, conditam a majoribus suis: (i) utique jura & judicia sibimet extorquerent: egregia scilicet mercede, cum (k) relegati in paludes & silvam, contumeliam atque invidiam (l) suam, præmia penes paucos intellige-

INTERPRETATIO.

(1) Cum intelligerent, postquam relegati essent in paludes & Sylvam, contumeliam atque invidiam tantum esse pro se, præmia vero penes paucos.

NOTÆ.

(a) *Faceremus.*) Pro fecissemus: ita & Terentius, sæpe.

(b) *Jure.*) *Suivant les formes de Justice.*

(c) *In gloria,*) Videtur ad id respicere quod Plutarchus, palam, in foro Syllam dixisse, testatur, cum publicum præsidium a se dimisisset, *Sese omnium a se gestarum verum paratum esse rationem reddere.*

(d) *Quam audeat.*) Hic aliquid deesse putant, deinde quod libet mutant & addunt. Difficile non est; neque ea res agitur. At sensus nullus est? Nullus sit; nam malim equidem ego scire me aliquid perdidisse, quam pro eo aliud per imperitiam sumere, & gestare. At vero videamus, annon sensus aliquis ex istis verbis possit erui. Hac ipsa periodo dixit Lepidus, *Vereor quantum vos*

audeatis. Potuerit & dicere, *Vereor quam Sylla audeat, & quam audeat videri felicem:* atque istud egregie quadrabit, cum omnes a felicitate sciant Syllam cognominatum fuisse.

(e) *Scilicet milites.*) Ironia est.

(f) *Ancilla.*) Per maximum contemptum ita loquitur.

(g) *Tyrannum.*) Syllam, scilicet.

(h) *Nisi.*) Ironica dubitatio.

(i) *Utique.*) Respondet ironicae dubitationi: vel si mavis, ejus est continuatio; quod magis probò.

(k) *Relegati.*) Ita, per contemptum, loquitur de agris, quos suis militibus Sylla dividebat: quamquam eo divites colonos multos effecerat.

gerent. Quare igitur tanto agmine atque animis (a) incedit? quia secundæ res mire sunt vitiis (b) obtentui; (c) quibus labefactatis, quam formidatus antea est, tam contemnetur: nisi forte (d) specie concordia & pacis, quæ sceleri & parricidio suo nomina indidit. Neque aliter populo Romano esse belli finem ait, nisi maneat expulsa agris plebes, præda civilis acerbissima, jus, judiciumque omnium rerum penes se, quod populi Romani fuit. Quæ, si vobis pax, & concordia (i) intelliguntur, maxima turbamenta reip. atque exitia (e) probate: annuite legibus impositis: accipite otium cum servitio: & tradite exemplum posteris ad populum Romanum suimet sanguinis (f) cæde circumveniendum. Mihi, quamquam per hoc summum imperium satis (2) quæsitum erat nomini majorum, dignitati, atque etiam præsidio; tamen non fuit consilium (g) privatas opes facere; potiorque visa est periculosa libertas, quieto servitio. Quæ si probatis; adeste Quirites; &, bene juvantibus diis, M. Æmilium (h) Consulem ducem & authorem sequimini ad recipiendam libertatem.

Tunc vero & (i) posci: dum cæteri ejusdem causa ducem senatus rati, maximo gaudio bellum irritare. *Nonius, irritare, provocare.*

(k) Curionem (l) quæsit, ut adolescentior, & populi suffragiis (m) integer, ætati

INTERPRETATIO.

(1) *Quæ, si pro pace & concordia veniunt apud animum vestrum, probate igitur maxima turbamenta atque exitia Rei publicæ.*

(2) *Quamvis satis consulueram per hoc summum imperium, & Consulatum, nomini & gloriæ Majorum meorum, dignitati, atque etiam præsidio.*

NOTÆ.

(a) *Incedit.* Id est, *Quæ fit igitur, ut tam magnifice per ora nostra Sylla ambulet, cum jam omnes ejus dominationis pigeat?* Peropus vero fuit sibi istud Lepidus a parte Populi objiceret, ut ejus postea timor dissolveretur.

(b) *Obtentui.* Id est, *mire vitia tegunt, faciuntque ut quid splendidum videantur.*

(c) *Quibus.* Rebus secundis, scilicet.

(d) *Specie.* Hic corruptam esse scripturam, ut sentit clarissimus Douza, nullus dubito. Correctionem, quam modestissime conjecturam dicit, non possum non amplecti, cum propemodum nihil mutet. Pro specie reposuit *spes* est: atque conjecturam, ex loco plane simili, in hac ipsa oratione, confirmat, ubi dixit Lepidus, *Nisi forte speratis per tedium jam aut pudorem tyrannidis, &c.*

(e) *Probate.* Efficacissima est ista agendi ratio, cum quis adversario, quod ipsum maxime urgeat, concedit.

(f) *Cæde.* Mercede reponendum esse contendit Douza. *Cædes* equidem sanguinis duriter sonat: sed nolim tamen ex dura oratione eam extrudere.

(g) *Privatas.* Id est, *mihi soli prospicere; vel, Me solum tutum & felicem agere.*

(h) *Consulem.* Illum ipsum, scilicet.

(i) *Posci.* Videtur deesse nomen proprium ducis, quod ex his reliquiis, licet corruptis, concinnandum est, legendumque: *Tum V. .... posci, cum cæteri ejusdem causa ducem se nactos rati, &c.* Verba sunt Ursini.

(k) *Curionem.* Consul fuit, anno, a Lepidi Consulatu, altero.

(l) *Quæsit.* A verbo *Quæso*, ex quo *Quæso* & *Quæsumus* tantum manserunt.

(m) *Integer.* Id est, *qui neque ad id tempus honores petiverat, neque ambiverat: cuique Populus nondum suffragatus erat.* Atque hinc licet conjicere hunc Lepido sese præpositum studuisse.

ætati concederet ^(a) Mamerci. *Priscianus lib. x.*

Philippus, qui ætate & consilio cæteros anteibat. *Servius l. ix.*

Oratio L. Philippi contra Lepidum.

Maxume vellem, P. C. remp. quietam esse, aut in periculis a promississimo quoque defendi: denique prava incepta consultoribus noxæ esse. Sed contra, seditionibus omnia turbata sunt, & ab iis, quos prohibere magis decebat. Postremo, quæ pessumi & stultissimi decrevere, ea bonis & sapientibus faciunda sunt. Nam bellum, atque arma, quamquam vobis invisa, tamen, quia Lepido placent, sumenda sunt. Nisi forte cui pacem ⁽¹⁾ præstare, & bellum pati consilium est. Prô, dii boni, ^(b) qui hanc urbem, omissa cura, adhuc regitis; M. Æmilius omnium flagitiosorum postremus, qui, pejor an ignavior sit, deliberari non potest, exercitum opprimundæ libertatis habet, & se e contempto metuendum effecit: vos mussantes, & ⁽²⁾ retractantes verbis, & vatum carminibus, pacem optatis magis quam defenditis: neque intelligitis mollitia decretorum, vobis dignitatem, illi metum detrahi. Atque id ^(c) jure: quoniam ex rapinis consulatum, ob seditionem provinciam cum exercitu adeptus est. Quid ille ob benefacta cepisset, cujus sceleribus tanta præmia tribuistis? ^(d) At scilicet, ii, qui ad postremum usque, legatos, pacem, concordiam, & alia hujusmodi decreverunt, gratiam ab eo perperere. Immo despecti & indigni rep. habiti, prædæ loco æstumantur: quippe ^(e) metu pacem repetentes, quo habitam amiserant. Equidem a principio, cum Etruriam conjurare, proscriptos accersiri, largitionibus rempubl. ^(f) lacerari videbam, maturandum putabam, & Catuli consilia cum paucis secutus sum. Cæterum illi, qui gentis Æmiliæ benefacta

(a).

INTERPRETATIO.

(1) Nisi forte alicui mens est pacem dare, & bellum pati.

(2) Vos, dum tacetis, vel reluctamini

verbis & carminibus vatum, optatis magis pacem, quam eam defenditis.

NOTÆ.

(a) Mamerci.) Lepidus intelligitur, illud enim fuit prænomen Æmiliorum. Sed notandum duos continenter & annis subsequentibus Consules factos fuisse.

(b) Qui.) Istud qui, non ad Deos refertur, sed ad homines, Senatores scilicet, quos Philippus appellabat. Quasi diceret, Annon istud stupendum, Vos, qui hanc urbem regitis, non provididisse, ne Lepidus, &c.

(c) Jure.) Id est, id vobis pro merito accidit.

(d) At scilicet.) Amara ironia, qua adversarios seu repugnantes inducit, sibi, quod illos maxime urgeat, objectantes.

(e) Metu.) Certe eorum mire expressit & irrisit insaniam, qui per socordiam, Rempublicam administrant.

(f) Laceravi.) Id est, in partes & factiones dividi.

(a) extollebant, & ignoscendo populi Romani magnitudinem (1) auxisse, nusquam etiam tum Lepidum progressum videbant; cum (b) privata arma opprimundæ libertatis cepisset, sibi quisque opes aut patrocinia (c) quaerendo, consilium publicum corruerunt. At tum erat Lepidus latro cum (d) calonibus, & paucis (e) sicariis; quorum nemo non diurna mercede vitam (f) mutaverit: nunc est proconsul cum imperio, non (g) emto, sed dato a vobis, cum legatis adhuc (h) jure parentibus: & ad eum concurrere homines omnium ordinum corruptissimi, flagrant inopia & cupidinibus, scelerum conscientia exagitati: quibus quies, in seditionibus; in pace, turbæ sunt; hi tumultum ex tumultu, bellum ex bello serunt, (i) Saturnini olim, post (k) Sulpicii, dein Marii, (l) Damasippique, nunc Lepidi satellites. Præterea Etruria, atque omnes (m) reliquæ belli arrectæ: Hispaniæ armis sollicitatæ: Mithridates in latere vectigalium nostrorum, quibus adhuc sustentamur, diem bello circumspicit: quin, præter idoneum ducem, nihil abest ad subvertendum imperium. (n) Quod ego vos oro, atque obsecro P. C. ut animadvertatis; ne patiamini licentiam scelerum, quasi rabiem, ad (2) integros contactu procedere. Nam, ubi malos præmia sequuntur, haud facile quisquam gratuito bonus est. An expectatis dum
exer-

INTERPRETATIO.

(1) *Ceterum illi, qui genti Æmilie benefacta extollebant, & dicebant magnitudinem P. Romani crevisse ignoscendo, nusquam adhuc videbant Lepidum progressum.*

(2) *Neve patiamini licentiam scelerum quasi rabiem procedere contactu ad eos qui non sunt corrupti.*

NOTÆ.

(a) *Extollebant.*) Ut, scilicet, Senatum ad misericordiam erga Lepidum facilius adducerent.

(b) *Privata.*) Id est, sine Senatus auctoritate.

(c) *Querendo.*) Rem istam Catonis verbis ita proferas, *Sibi quisque consilium capiendo, eo factus est impetus in vacuam Rempublicam.*

(d) *Calonibus.*) Servi sunt militum. *Des Goujats.*

(e) *Sicariis.*) Gall. dicunt. *Des Assassins: Des Coupe-jarrets.*

(f) *Mutaverit.*) Hoc dicit per maximum eorum nebulonum contemptum; ut vilissimos fuisse intelligatur, qui vitam suam pro alimentorum pretio condonare non dubitarent.

(g) *Emto.*) Prout antea, quandiu Lepidus pecunia sua conductis sicariis stipatus incedebat.

(h) *Jure.*) Scilicet Imperatori suo parere tenentur Legati.

(i) *Saturnini.*) Hic Gracchanas leges asserens, seditionem ante aliquod tempus moverat.

(k) *Sulpicii.*) Hic Tribunus plebis, annitente Mario, legem tulit, ut exules revocarentur, & ut ipse Marius adversus Mithridatem Dux crearetur. Proscriptus deinde a Sylla, a servo proditus, retractus, & occisus est. Servum vero quod attinet, ob indicium manumissus, sed statim, ob scelus erga Dominum, de saxo Tarpeio dejectus, simul ejusdem facti præmium & pœnam consequutus est.

(l) *Damasippique.*) Hic Prætor fuit, nulla virtute præditus, qui ex Marii voluntate, Syllani nominis defensores crudelissime mactavit.

(m) *Reliquæ.*) De iis loquitur, qui a Marii parte steterant.

(n) *Quod.*) Propter quod.

exercitu (a) rursus admoto, ferro, atque flamma urbem invadat? quod multo propius est ab eo, quo agitatur, statu, quam (b) ex pace & concordia ad arma civilia: quæ ille adversum divina & humana omnia cepit, non pro sua, aut quorum simulat injuria, sed legum ac libertatis subvertendæ. Angitur enim, ac laceratur animi cupidine, & (c) noxarum metu, expers consilii, inquit; (d) hæc atque illa tentans, (e) metuit otium, odit bellum, luxu atque licentia cendum videtur, atque interim abutitur vestra socordia. Neque mihi satis consilii, metum, an ignaviam, an dementiam eam appellem: qui videmini (1) intenta mala quasi fulmen optare se quisque ne attingat, sed prohibere ne conari quidem. Et quæso considerate quam conversa rerum natura sit. Antea (f) malum publicum, occulte; auxilia palam instruebantur, & eo boni malos facile anteibant: nunc pax, & concordia disturbantur palam; defenduntur occulte. Quibus (g) illa placent, in armis sunt: vos in metu. Quid expectatis? nisi forte

INTERPRETATIO.

(1) Qui videmini optare quisque, ne objecta mala, quasi fulmen, attingat se, sed nequidem conari prohibere.

NOTÆ.

(a) *Rursus.*) Istud contra historię fidem esse contendit Douza, atque ex eo præsertim, quod nullibi, Lepidum, ante postremam expeditionem, & pugnam cum Catulo commissam, ad Romana mœnia exercitum admovisse; multo minus, urbem ferro & flamma invasisse, legatur. At certe, quod cum tanti viri bona venia dictum sit, non videtur probare Douza quod intendit: non enim licet quæ Rhetorice a Philippo adversus Lepidum dicta sunt, statim ad historię rigorem exigere; quasi revera ille voluerit dicere, Lepidum ferro & flamma Urbem invasisse; vel, si id maxime, non ideo tamen locum hunc corrigere opus fuerit, cum potuerit Orator, quod a nefariis satellitibus antea patratum esset, ipsi Lepido, quamquam novo eorum duci, tribuere. Nihil tamen ea de re historia. Quid inde? Fortes atrox non fuit, vix forte erupit; adeoque ab Historicis neglectam fuisse possumus suspicari. Verum quid opus est rationes congerere, cum ex hac ipsa oratione, cuivis cum aliqua attentione legenti, Lepidum ante aliquid turbasse, quam cum Catulo pugnaret, satis superque probetur.

(b) *Ex pace.*) Haud dubie mendosam esse

scripturam hanc idem Douza arbitratur, quam juxta cum ignarissimis sese intelligere dicit; adeoque totum locum interpolandum censet: Ceteri taceant. Forte sensus aliquis ex hac paraphrasi eruetur; perinde enim mihi videtur, ac si dixisset Philippus, *Non jam prolatum tempus est, ut factum antea, cum Lepidus contemnendus magis quam profligandus videbatur, quandiu cum paucis sicariis nihil amplius quam civitatem aliquo modo poterat commovere: nunc ille in eo non versatur; cives ad arma compellere non studet, cum per vos exercitum habeat; & citius eveniet, ut ille ferro & flamma urbem invadat, quam ut cives ad arma capienda sollicitet.*

(c) *Noxarum.*) Optime; nam poenam comitem habet culpa.

(d) *Hæc atque illa.*) Id est, *Omnia, etiam diversissima.*

(e) *Metuit.*) Lepidum insanum miserumque facit, cum ita fluctuantem & incertum fingit.

(f) *Malum.*) Id est, *si quis contra leges & Senatus auctoritatem, aliquid auderet, clam illud parabat, &c.*

(g) *Ille.*) *Omnia perturbare.*

forte pudet, aut piget recte facere. An Lepidi (a) mandata animos movent? qui placere ait, sua cuique reddi, & aliena tenet: belli jura rescindi, cum ipse armis cogat: civitatem confirmari, qui (b) adeptam negant: concordiae gratia plebi tribuniciam potestatem restitui, ex qua omnes discordiae accensae. (c) Pessume omnium, atque impudentissime, tibine egestas civium, & luctus curae sunt, cui nihil est domi, nisi armis partum, aut per injuriam? alterum consulatum petis, (d) quasi primum reddideris: bello concordiam quaeris, quo parta disturbatur: nostri proditor, (e) istis infidus, hostis omnium bonorum. (f) Ut te neque hominum, neque deorum pudet, quos perfidia aut perjurio violasti! Qui, quando talis es, maneat in sententia, & retineas arma, te hortor: neu prolatandis seditionibus inquiet ipse, nos in solitudine retineas. Neque te provinciae, neque leges, neque dii penates civem patiuntur. Perge, qua coepisti; ut quam maturrume merita invenias. Vos autem, P. C. quousque cunctando remp. intutam patiemini, & verbis arma (g) tentabitis? Delectus adversum vos habiti: pecuniae publice, & privatim extortae; praesidia deducta atque imposita; ex lubricine leges imperantur: cum interim vos (h) legatos & decreta paratis. Et quanto, mehercule, avidius pacem petieritis, tanto bellum acrius erit; cum intelliget se metu magis, quam aequo & bono sustentatum. Nam qui turbas, & caedem civium odisse (i) ait, & ob id, armato Lepido, vos inermes retinet, (1) quae victis toleran-

INTERPRETATIO.

(1) Nam quicumque dicit se odisse turbas & caedem civium, & ideo retinet vos inermes, dum Lepidus est armatus, ille

potius censet ut patiamini ea quae sunt toleranda victis, cum ea possitis aliis infligere.

NOTAE.

(a) *Mandata.*) Invidiose de inceptis Lepidi agit, ut eos qui ipsi auscultabant, quasi ejus servi obsequentes fuissent, acerbe vulneret.

(b) *Adeptam.*) Confidenter pro *ademptam adeptam* reposui: Ita enim sensus postulat: Mirorque quomodo alii praeterierint.

(c) *Pessume.*) Lepidum tanquam praesentem, & quidem ad persuadendum modo maxime efficaci, Philippus alloquitur.

(d) *Quasi primum.*) Rhetorico artificio Lepido objicit, quod se adhuc pro Consule gereret; cum, ex Consulatu, exercitui praesset.

(e) *Istis.*) *Iis*, scilicet, qui Lepido fidem habebant.

(f) *Ut te.*) Cum Syllae acta, multum renitente pleraque nobilitate, Lepidus rescin-

deret; Sacramento, ne Patriae bellum inferret, cum ipsi concreditus est exercitus, a Senatu adactus est. Jam illi istud objicitur.

(g) *Tentabitis.*) Id est, *conabimini verbis armorum vim repellere*. Vix majus aliud malum in Republica, quam cum ejus habent in manus infirmas inciderunt; eo enim fit, ut, qui bonum & honestum turpi lucro anteponunt, paucorum sceleratorum dolis & crudelitati objiciantur. Pessimi sunt hac in parte, quos nostri *bonos homines* vocant; quamquam illorum quisque eam laudem salutationibus & prensationibus aucupetur.

(h) *Legatos.*) Qui Lepidi ferociam mulceant, cum potius ea re magis augeatur.

(i) *Ait.*) Quidam, quem nominare prohibet viri de bonis litteris bene meriti, elegantia, lectionem receptam esse fatetur; sed

20 /e/b
 randa sunt, ea, cum facere possitis, patiamini potius censeat. Ita (1) illi a vobis pacem, vobis ab illo bellum (a) suadet. Hæc si placent; si tanta torpido animos oppressit, ut obliti scelerum (b) Cinnæ, cujus in urbem reditu, decus, atque ordines omnes interierunt, nihilo minus vos, atque conjuges, & liberos, Lepido permissuri sitis; quid opus decretis? quid auxilio Catuli? quin is & alii boni temp. frustra curant. Agite, uti lubet; parata vobis Cethegi, atque alia proditorum (c) patrocinia, qui rapinas & incendia instaurare cupiunt: & rursum advorsum deos penates manus armare. Sin libertas & bella magis placent: decernite digna nomine, & augete (d) ingenium viris fortibus. Adest novus exercitus, & ad hoc, (e) coloniæ veterum militum, nobilitas omnis, duces optimi; fortuna meliores sequitur. Jam (f) illa, quæ socordia nostra collecta sunt, dilabentur. Quare ita censeo; quoniam Lepidus exercitum (g) privato con-

INTERPRETATIO.

(1) Ita ille suadendo inducit pacem Lepido a vobis, vobis vero bellum ab illo.

NOTÆ.

secum & cum Sallustiana elegantia pugnare contendit: Numeri rationem in verbis illis tribus, *ait, retinet, censeat*, perperam a sciolis inversam, & locum, vel suo periculo, castigandum esse, fidenter pronuntiat. Deinde a nato nemine usque adhuc animadversum demiratur illud, sine quo sibi alii quomodo satisfecerint, nescit. Denique magnifice sese effert, quod primus, pro *ait*, *ajunt*; pro *retinet*, *retinent*; &c. legendum esse intellexerit. Fundamentum istius applausus est, quod ille putavit Pronomen *qui* non posse nisi ad Lepidum referri; quod, quia ridiculum visum est, ideo in aliorum hæret stupiditate, ipsemet stupidus, scilicet. Ipse ego omnium forte stupidissimus? Ne id quidem mirabor (quamquam res mihi usque adeo aperta videtur, ut supervacaneum habeam, quicquam addere interpretationi.) Ita enim evenit, ut, vel ea, quæ oculis & manibus attrectamus & comprimimus, cum cura investigemus, nec videamus. Hæc ideo annotavi, quia, cæteris plorare jussis, sibi tam belle assentari; eosque, qui non vident, tametsi oculorum aciem maxime intendunt, vituperare, aut contemnere, injurium visum est.

(a) *Suadet.* De quovis loquitur, qui pro Lepido in Senatu verba faceret.

(b) *Cinnæ.* Hic ab Octavio Roma pulsus, postea, ei abrogato Consulatu, cum

exercitu ad Urbem venit, & Romanos com-
 meatu interclusit; deinde cum Romam intrasset, Consule Octavio, plurimisque aliis, ejus jussu, interemtis, multa sævitæ exempla exhibuit.

(c) *Patrocinia.* Id est, *Homines, qui in Lepidi gratiam, quos vellent, possunt adducere.*

(d) *Ingenium.* Ille idem, qui tam graviter superius hallucinatus est, optime pro *ingenium, imperium* videtur reposuisse. Ita vero illud exponit, *Augete Imperium, id est Rempublicam vestram viris fortibus.* Non probo. Per *Imperium* supremam potestatem intelligo, qua extra ordinem, muniti erant, quibus, more Romano, *Ne quid Respublica detrimenti caperet*, dicebatur: atque hanc nostram interpretationem in primis confirmat, quod solemnibus istis verbis orationem suam Philippus concludit.

(e) *Coloniæ.* Forte de Syllanis militibus intelligit, quos per Hetruriam, pulsus incolis; qui adversus ipsum steterant, Sylla diviserat.

(f) *Illa.* Loquitur de iis omnibus quæ Lepidus contra Rempublicam paraverat.

(g) *Privato.* Ille quidem cum imperio erat, atque eo a Senatu dato, ut supra dixit Philippus; sed privato consilio exercitum auxerat, & ad urbem ducebat.

consilio, paratum cum pessumis, & hostibus reip. contra hujus ordinis auctoritatem ad urbem ducit; ut Appius Claudius ^(a) interrex cum Q. Catulo proconsole, & cæteris quibus imperium est, urbi præsidio sint: operamque dent, ne quid resp. detrimenti capiat.

Uti Lepidus, & Catulus, decretis exercitibus maturrume proficiscerentur. *Carisius l. 3.*

M. Lepido cum omnibus copiis Italia pulso, signior neque minus gravis, sed multiplex cura patres exercebat. *Servius. Marius Victorinus in Ciceronem.*

Obviam ire, & commori ^(b) hostibus. *Arusianus Messus.*

Lepidus pœnitens consilii. *Caris. l. III.*

Sic vero quasi formidine attonitus, neque animo, neque auribus aut lingua competere. *Nonius: Competere, rei cujusque meminisse, aut constanter valere.*

Prudens omnium, quæ senatus censuerat. *Arusianus.*

Magnis operibus ^(c) profectus, oppidum cepit, per L. Catilinam legatum. *Festus.*

Domitium proconsulem ex citeriori Hispania cum omnibus copiis, quas paraverat, arcessivit. *Prisc. l. x. Arcessivit, inquit, & laccessivit.*

Sanctus aliter, & ingenio validus. *Caris. l. I. aliter pro alias.*

Gens raro egressa finis suos. *Serv. ad lib. XI. Æneid. Arusian. Messus.*

Nisi cum ira belli desenuisset. *Prisc. l. x.*

Maturaverunt exercitum ^(d) Dyrrachium cogere. *Arusianus Messus.*

Illo profectus, vicos, castellaque incendere, & fuga cultorum deserta, igni vastare: neque elato, aut securo esse animo, metu gentis ad ^(e) furta belli peridoneæ. *Non. Serv. ad XI. Æneidos.*

Liberis ejus avunculus erat. *Donatus ad Phormionem Terentii.*

Nihil ob tantam mercedem sibi abnuituros. *Arusianus Messus.*

Insanum aliter sua sententia, atque aliarum mulierum. *Caris. lib. I. aliter pro alias.*

Solis viis. *Donatus Phorm. act. v. scen. VIII.*

Jussu Metelli cornicines occanuerunt. *Priscianus lib. x. Servius. II. Georg. Virg. Diom. lib. I. cap. IV.*

Nexuit Catenæ modo. *Prisc. l. x.*

Do-

N O T Æ.

(a) *Interrex.*) Ita vocabatur qui, medius inter duos reges, imperium habebat, donec, priore mortuo, alius sufficeretur. Origo fuit a morte Romuli; munus vero post exactos reges, præcipue comitiorum causa, & ad quinque dies tantum, duravit, idemque quod Consulium.

C. Sallustii.

(b) *Hostibus.*) Id est, cum ipsis.

(c) *Profectus.*) Alii *profectis*, alii *operibus confectis*, legunt. Locus corruptus, ni fallor.

(d) *Dyrrachium.*) Urbs est Macedonia, ad mare Adriaticum, aliter Epidamnus dicta. Hodie *Durazzo*.

(e) *Furta.*) *Les stratagèmes.*

Doctus militiam. *Arusian. Messus.*

Neque se recipere, aut instruere prælio quivere. *Prisc. l. x.*

Equi sine rectore exterriti, aut saucii consternantur. *Idem l. iv.*

Occupatusque collis editissimum apud (a) Hilerdam, & cum multa opera circumdata. *Priscianus l. v.*

At inde nulla munitionis, aut requie mora, processit ad oppidum. *Priscianus l. xviii. requie pro requiei.*

Agreste. *Caris. l. i.*

Ardebat omnis Hispania citerior. *M. Fabius Victor. de invent. Cic. l. i.*

* (b) & ponere validam urbem multos dies (c) restantem pugnando vicit. *Non.*

Itaque (d) Sertorius, levi præsidio relicto in Mauritania, nactus obscuram noctem, æstu secundo, furtivaque celeritate, vitare prælium in transgressu conatus est. *Agellius l. io. c. 26. Nonius Marcellus.*

Transgressos omnis, recipit mons Ballera, præceptus a Lusitanis. *Idem ibidem.*

Earum aliæ paululum progressæ, nimio simul & incerto onere, cum pavor corpora agitaverat, deprimebantur. *Idem.*

Locum editiorem, quam victoribus decebat, capit. *Serv. viii. Æneidos, Arusian. Messus.*

Et mox (e) Fusidius adveniens cum legionibus, postquam tantas asperitates, haud facilem pugnantibus vadum, cuncta hosti, quam suis opportunitiora videt. *Nonius.*

Cum Sertorius neque erumperet, tam levi copia navibus fugam maturabat. *Serv. Fuldanus. Messus.*

Itineris eorum Metellus per litteras gnarus. *Arusianus.*

Itaque Servilius (f) ægrotum (g) Tarenti collegam prior transgressus, iter vortit ad Corycum urbem inclutam: pastusque nemore, in quo crocum gignitur. *Prisc. Non.*

Ad

N O T Æ.

(a) *Hilerdam.*) Hilerda, seu Ilerda, ut alii scribere malunt, urbs est Tarraconensis Hispaniæ, hodie *Lerida* dicta.

(b) *Et ponere.*) Pro his vocibus in quibusdam Nonii manuscript. Digonem se reperisse testantur viri docti; unde Vizonem legendum esse conjecit Puschius, Probo, ut ille ait, duce, qui in voce ZO, se nullum nomen hac syllaba terminatum reperisse testatur, nisi unum barbaræ civitatis, lectum in Sallustio *Vizo, Vizonis.*

(c) *Restantem.*) Id est, resistentem.

(d) *Sertorius.*) Vir fuit summæ, sed calamitosæ virtutis, cui, a Sylla proscripto, cum Hispaniam armasset, Res Romana uno Imperatore resistere non potuit; quique non prius bello quam suorum scelere extinctus est.

(e) *Fusidius.*) Lipsius *Aufidius*, & de bello Sertoriano accipit, ex Plutarcho.

(f) *Ægrotum.*) Potius est ut Sallustium scripsisse credam, *ægroto collega*, idque de Lipsiana sententia, inquit Douza.

(g) *Tarenti.*) Tarentus urbs est Calabria a Phalanto Lacone condita.

- Ad (a) Olympum atque Phaselida. *Prisc.*
 Apud (b) Corycum. *Idem.*
 Apud (c) Læte oppidum, cui nomen oblivionis condiderant. *Idem Serv. ad 1. Æneidos.*
 Repulsus a Læte oppido. *Idem. Prisc.*
 Apud (d) Mutinam. *Idem.*
 Apud (e) Præneste locatus. *Idem.*
 Medio diei. *Messus.*
 Quietam a bellis civitatem. *Idem.*
 Militiæ peritus. *Idem.*
 Sertorius portis turbam morantibus, & nullo, ut in terrore solet, generis aut imperii discrimine, per calorum corpora, (f) ad medium quasi deinsuper adstantium manibus in murum attollitur. *Nonius. Serv.*
 Neque detrusus aliquotiens terretur. *Prisc. l. xv.*
 Dubitavit acie pars. *Idem.*
 Quos inter maxime. *Caris.*
 Rumore primo. *Caris.*
 Idem fecere Octavius & Q. Cæpio sine gravi cujusquam expectatione, neque sane ambitu publici. *Serv. ad l. iv. Æneid. Ambire significat & rogare. Sallustius in Jugurtha: Quos ego audio ambire, fatigare vs singulos. Dicebatur & ambio illum, pro rogo. Sallustius, in 1. Idem fecere, &c.*
 Cum aræ & alia diis sacrata, supplicum sanguine foedarentur. *Idem.*
 Postremo ipsos colonos per miserias & incerta humani generis orare. *Idem ad illud xi. Æneidos,*
 ——— per eversa genitor fumantia Troja
 Exscidia obtestor.
 Ea paucis quibus peritia & verum ingenium est abnudentibus. *Idem.*
 (g) Perpenna tam paucis profectus, vera est æstimanda. *Idem ad xii. Æneidos.*

FRAG-

NOTÆ.

(a) *Olympum atque Phaselida.*) Urbes fuerunt Lyciæ maritimæ & validissimæ, quas, deturbatis latronibus qui illuc prædas suas pyraticas comportabant, P. Servilius evertit.

(b) *Corycum.*) Plinio Mons est, & antrum, & oppidum Ciliciæ, Mons seu promontorium ab aliis, Strabone puta, propter optimum crocum celebratur; ab aliis oppidum. Est item Corycus Cretæ promontorium.

(c) *Læte.*) Urbs est Macedoniæ non longe a Thermaico sinu, ad Septentrionem.

(d) *Mutinam.*) Galliæ togatæ oppidum;

hodie Italiæ ascribitur, vocaturque *Modene.*

(e) *Præneste.*) Urbs Latii, non longe a Roma.

(f) *Ad medium.*) Quid hic sibi velit Author, difficile non est conjicere, Sertorium, scilicet, calorum humeris sublatum, in muros ab iis, qui super stabant, receptum fuisse: cum olim alti non amplius essent, quam ad arcendum impetum.

(g) *Perpenna.*) Non crediderim hoc loco de illo sermonem esse qui Aristonicum vicit; sed de eo de quo postea, qui Sertorium in convivio trucidavit.

FRAGMENTA

LIBRI II.

HISTORIARUM.

(a) **S**ARDINIA in Africo mari facie vestigii humani, in orientem, quam in occidentem latior prominet. *Agellius lib. XIII. cap. XVIII.*

Non. Faciem totius corporis formam, πρόσωπον, id est, os, posuit antiquitas prudens; ut ab aspectu species, & a fingendo figura, ita a factura corporis facies. Sallust. l. II. Sardinia, &c. Isidorus.

Inde (b) Ichnusa appellata. *Solinus.*

Dubium an Insula sit, quod (c) Euri atque (d) Austri superjactis fluctibus circumlavit. *Nonius, lavit pro lavat.*

Nam Sullam consulem de reditu ejus legem ferentem ex compositis trib. pl. C. Herennius prohibuerat. *Notat Agell. l. x. c. xx. Sallustium proprietatis in verbis retinentissimum consuetudini concessisse, & privilegium, quod de Cn. Pompeii Magni patris reditu ferebatur, legem appellasse.*

Nam procul & diversis ex regionibus. *Carisius. Asper, procul, inquit, est e loco.*

Obviam fuere. *Carisius ibidem. Asper, ait, vetuste obviam fuere, adverbio quam nomine uti maluit.*

Urbe, patriaque extorres. *Messus.*

Genus militum sœtum a pueritia latrociniiis. *Idem.*

Inter læva mœnium, & dextrum flumen (e) Turiam, quod (f) Valentiam parvo intervallo præterfluit. *Prisc. l. v. & vi. Turiam dixit, qui accusativus generis masculini est, non neutri.*

In fiducia, quam argumentis, purgatiores dimittuntur. *Donatus Phorm. act. I. sc. III. & Hecyr. act. IV. sc. IV. Nonius. Fiducia est audacia. Servius.*

An-

NOTÆ.

(a) *Sardinia.*) Mediterranei maris insula. Douza hoc fragmentum ex Isidoro augere conatur.

(b) *Ichnusa.*) Id est, *Sardinia*; a vestigii similitudine Græca etymologia sic nuncupata.

(c) *Euri.*) Eurus ventus est spirans ab ortu æquinoctiali. Subsolanus quoque dicitur.

(d) *Austri.*) Ventus a meridie, qui & Notus, nomine a Græcis mutuato, vocatur.

(e) *Turiam.*) Turia rivus est Hispaniæ Tarraconensis, qui non est cum Durio flumine confundendus, cum ille in mare Mediterraneum, hoc vero in Oceanum devolvatur.

(f) *Valentiam.*) Urbs est Hispaniæ Tarraconensis.

Antequam regressus Sertorius instrueret pugnae suos. *Arusianus*.

Ipse animi atrox. *Idem*.

Copiis integra. *Idem*.

Eodem anno in Macedonia C. Curio, principio veris cum exercitu profectus in (a) Dardaniam, quibus potuit modis dictas pecunias coegit. *Nonius, dicere, est promittere*.

Post, ubi fiducia nimius. *Arusianus*.

Sed ipsi ferunt taurum ex grege, quem prope litora regebat (b) Corsa nomine Ligus mulier. *Prisc. lib. vi.*

(c) Nam quædam Corsa nomine Ligus mulier, cum taurum ex grege, quem prope litora regebat, transnatare solitum, atque per intervalla corpore (d) aucto remeare videret, cupiens scire incognita sibi pabula, taurum a cæteris degredientem usque ad insulam navigio prosecuta est. Cujus regressu insulae fertilitatem cognoscentes Ligures, ratibus eo profecti sunt, eamque nomine mulieris auctoris & ducis appellaverunt. *Isidorus l. 14. c. 6.*

Ne illa tauro parata sint. *Donatus actu iv. scena 11. Andriae*.

(e) Dædalum ex Sicilia profectum, cum (f) Minois fugeret iram, atque opes. *Priscianus l. vi. Servius*.

Quem ex Mauritania rex Leptasta proditiōis insimulatum cum custodibus miserat. *Priscianus lib. i.*

Quos advorsum multi ex (g) Bithynia volentes occurrere, (h) falsum filium arguituri. *Priscianus lib. x.*

Ut actione desisteret. *Messus*.

Vespera. *Carisius lib. 11.*

Argentum mutuum arcessivit. *Prisc. lib. x.*

Eam deditionem senatus, per nuncios Orestis cognitam, approbat. *Prisc. lib. vi.*

Nisi qua flumen Lurda (i) Tauro monte defluens. *Idem ibidem*.

Fru-

NOTÆ.

(a) *Dardaniam*.) Regio est supra Macedoniam, ad Septentrionem.

(b) *Corsa*.) De Corsicæ insulae exordio agitur.

(c) *Nam*.) Et istud fragmentum ex eodem Isidoro studet augere Douza. Sed nihil certi video.

(d) *Aucto*.) Quia, scilicet, luxuriante herba egregie pastus erat.

(e) *Dædalum*.) Faber fuit Atheniensis ingeniosissimus, idemque insignis Mathematicus, qui omnium primus vela & antennas navi aptasse dicitur; unde ejus alarum nata est fabula. De Labyrintho vero, quem Mi-

noi in Cretâ insula construxit, nihil opus est loqui, cum ejus irremeabiles vias fama apud omnes vulgaverit.

(f) *Minois*.) Minos rex fuit Cretæ, quem ob insignem justitiam, judicem apud inferos Poetæ fabulati sunt.

(g) *Bythinia*.) Asiæ minoris regio, ad Septentrionem.

(h) *Falsum*.) Optime de Nusa Nicomedis filio hic agi, suspicatus est Douza. Vide ea de re epistolam Mithridatis ad Arsacem.

(i) *Tauro*.) Mons est Taurus omnium nobilissimus & maximus, qui universam Asiam in duas partes dividit, quarum altera, quæ

Frugum, pabulique latus ager. *Arusianus. Servius l. i. Æneidos.*

Neque virgines nuptum a parentibus mittebantur, sed ipsæ belli promptissimos delegebant. *Messus.*

Modestus ad omnia alia, nisi ad dominationem. *Donatus Phorm. act. i. sc. ii.*

Noctu, diuque stationes, & vigilias tentare. *Carisius l. ii.*

At (a) Lucillum regis cura machinata fames brevi fatigabat. Multique commeatus interierant insidiis latronum. *Priscianus l. vii. & Nonius.*

Namque primum Jasonem novo itinere maris (c) Ætæ hospitis domum violasse. *Priscianus lib. viii.*

(d) Tartessum Hispaniæ civitatem, quam nunc Tyrii mutato nomine (e) Gaddir habent. *Prisc. l. v.*

Neque subsidiis, ubi soluerat, compositis. *Priscian. l. x. Soluerat autem est solitus fuerat.*

Neque inermes ex prælio viros quemquam agnoturum. *Idem ibidem.*

Ea continentia vir gravis, & nulla arte cuiquam inferior. *Arusian. Non. in Gravis.*

Omnes qui circum sunt, (f) præminent altitudine millium passuum duorum. *Arusian.*

* & Poeni ferunt adversus A. N. C. M. *Donatus.*

Quia corpore, & lingua percitum, & inquietem, nomine histrionis; vix sani, Barbulejum appellabant. *Prisc. l. vi.*

Audaciter. *Idem xv.*

Ibi Fimbriana seditione, qui regi per obsequelam orationis, & maxime odium Sullæ, graves, carique erant. *Nonius: Obsequium neut. genere, obsequela fem.*

Moenibus deturbat. *Non. Deturbare.*

E muris canes sportis demittebant. *Idem.*

Ad hoc rumoribus, advorsa in pravitatem; secunda in casum; fortunam in temeritatem declinando, corrumpebant. *Idem.*

At Metellus in ulteriorem Hispaniam post annum regressus, magna glo-

N O T Æ.

quæ ad Septentrionem spectat, Asia intra Taurum; altera, quæ ad meridiem, Asia extra Taurum, dicitur.

(a) *Lucillum.*) Consul fuit Lucillus, Vir clarissimus & ditissimus, qui bellum adversus Mithridatem feliciter gessit; deinde privatus factus, in ædificiis, conviciis & apparatus, profusæ adeo fuit luxuriæ, ut Xerxes togatus vocaretur.

(b) *Jasonem.*) Dux fuit Argonautarum, nulli Poetarum non decantatus.

(c) *Ætæ.*) Æetes vel Æeta rex fuit Colchorum, Medæ pater.

(d) *Tartessum.*) Tartessus opulentissima fuit civitas inter duo Bætis, vel, prout hodie dicitur, *Guadalquivir* ostia.

(e) *Gaddir.*) Per errorem Tartessi nomen Gadibus; & Gadum seu *Gaddir* Tartesso tributum esse docet in *Geographia sacra* Vir incomparabilis *Bochartus*.

(f) *Præminent.*) *Lipsius* legit *præminet*, ut de monte quopiam reliquis editiore, intelligatur.

gloria concurrentium undique, virile & muliebre (a) secus, per vias ac tecta omnium visebatur: cum quæstor C. Urbinus, alique, cognita voluntate, eum ad cœnam invitaverant; ultra Romanorum, & mortaliū etiam morem curabant, exornatis ædibus per (b) aulæa & insignia, scenisque ad ostentationem histrionum fabricatis; (c) simul croco sparsa humus, & alia, in modum templi celeberrimi. Præterea cum sedenti (d) transenna demissum Victoriæ simulacrum cum machinato strepitu tonitruum coronam capiti imponebat; tum venienti, ture quasi Deo supplicabatur. Toga (e) picta plerumque (f) amiculo erat ei accumbenti: epulæ quæsitissimæ: neque per omnem modo provinciam, sed trans maria, ex Mauritania volucrum, & ferarum incognita antea plura genera: quibus rebus, aliquantam partem gloriæ demserat, maxime apud veteres & sanctos viros, superba illa, gravia, indigna R. imperio existumantes. *Macrob. Saturn. l. III. c. XIII. Nonius. Sosipater l. I.*

Ruuntque pars magna suismet, aut proxumorum telis, cæteri vice pecorum obtruncabantur. *Nonius.*

Occurrere duci, & prælium accendere, adeo ut Metello in (g) sagum, Hirtuleio in brachium tela venirent. *Idem.*

(h) Avidisque ita, promptisque ducibus, uti Metellus ictu (i) tragulæ sauciaretur. *Idem.*

Sed Metellus in vulnere. *Don. actu v. sc. II. And.*

Primo incidit forte per noctem in (k) renunculo piscantis. *Non.*

Ad hoc pauca piraticæ adjungit (l) actuaria navigia. *Idem in Piraticæ navicula.*

Omnia (m) sacrata corpora in ratem imposuisse. *Arusianus.*

Suos

NOTÆ.

(a) *Secus.*) Id est, *sexus*: Atque ita veteres loquutos esse multis & bene persequitur Carrio.

(b) *Aulæa.*) Gall. *Des tapisseries.*

(c) *Croco.*) Eum in odoribus habebant, & ideo aqua diluebant; unde ab Apuleio *odorus*, a Seneca *odoratus imber* dicitur. Optimus ex Cilicia mittebatur; hinc Martialis, *Et Cilices nimbis hic maduere suis.*

(d) *Transenna.*) Servius extensum funem, Nonius fenestram interpretatur.

(e) *Picta.*) Intelligendum vel de palmeta, quam merebantur ii, qui de hostibus palmas reportabant, quod victorias cum palmis intextas haberet, ut placet Isidoro: vel potius de toga ab Etruscis sumpta, purpurei coloris, auro distincta, a triumphantibus geri solita.

(f) *Amiculo.*) Id est, *loco simplicis togæ*; nam ea quoque amiculi nomine intelligitur.

(g) *Sagum.*) Vestimentum erat militare a Gallis mutuatum.

(h) *Avidisque.*) Douza hic de pugna agi credit, in Saguntinis campis a Sertorio commissa, in qua Metellus a Sertorio sauciatus est.

(i) *Tragula.*) Genus est teli, similitudine hastæ.

(k) *Renunculo.*) Carrio hanc vocem pro navigio piscatorio Gellium accipere dicit; sed, in Gellii codicibus, *remunculus* scribitur, & pro eo *Lenunculum* reponi volunt. *Lenunculus* certe navigii genus est; at sine manuscriptorum auctoritate non ausim vocem aliquam extra Latinam linguam eliminare.

(l) *Actuaria.*) Naves erant veloces, ad impetus, & recursus, flexusque capiendos aptæ.

(m) *Sacrata.*) Morti & diis Manibus devota.

Suos equites hortatus vado transmittit. *Idem.*

Ictu eorum qui in flumine ruebant, necebantur. *Donatus. Adelph. act. III. sc. II.*

Circumventi dextra, unde ferrum erat, saxa, aut quid tale capiti affigebant. *Arusianus.*

Sed Metellus in ulteriore provincia. *Donatus ad Phorm. act. I. sc. IV.*

Immane quantum animi exarsere. *Non. nomen positum pro Adverbio.*

(a) At illi quibus res incognita erat, ivere cuncti ad portas, incognita tendere. *Serv. F. Ursini.*

Murum ab angulo dextri lateris ad paludem haud procul remotam duxit. *Serv. Fuldanus.*

FRAGMENTA

LIBRI III.

HISTORIARUM.

EXAUDITIQUE sonus (b) Bacchanaliorum. *Macr. l. I. c. IV. Saturn. Non.*

Diversa, uti solet rebus perditis, capessunt: namque alii fiducia gnaritatis locorum in occultam fugam sparsi; alii (c) globis eruptionem tentavere. *Prisc. l. X. Non.*

Unus constitit in agro (d) Lucano, gnarus loci, nomine (e) Publipor. *Idem l. VI. Probus Catholicis.*

Male jam assuetum ad omnis (f) vis controversiarum. *Prisc. l. VI.*

Conjuratione claudit. *Idem. l. X.*

Quasi par in oppido festinatio, & ingens terror erat, ne ex latere nova munimenta (g) madore infirmarentur: nam moenia oppidi stagnabant, redundantibus cloacis adverso aestu maris. *Non. in Mador.*

Equis

NOTÆ.

(a) *At illi.*) In Servio Danielis, qui Fuldano præstantior est, hoc fragmentum ita legitur, *At illi quibus aderant, ruere cuncti ad portas, incondita tenere*: ex quo corrupte in illo altero *ivere* pro *ruere* positum esse, mihi quidem, clarum videtur.

(b) *Bacchanaliorum.*) *Bacchi Festorum.*

(c) *Globis.*) Vide supra.

(d) *Lucano.*) Lucani populi fuerunt Italiae ad mare Tyrrhenum, Picentinis & Brut-

tiis contermini, in extrema propemodum Italia, ab Ortu.

(d) *Publipor.*) Id est, *Publii puer, seu servus*. Mirum ni hoc in loco, de quopiam ex Spartaci commilitonibus sermo est.

(f) *Vis.*) Numero plurali; ita quoque extulisse veteres author est Priscianus: atque ita loquutus est Lucretius.

(g) *Madore.*) Id est, *humiditate*.

Equis & armis decoribus cultus. *Priscianus. lib. vi.*

Desecores, inultique (a) terga ab hostibus cædebantur. *Idem.*

Contra ille (b) calvi ratus quærebat num somnio thesaurus portenderetur. *Idem l. viii. Non. in Calvitur.*

(c) Parte consumpta, reliqua cadaverum ad diuturnitatem usus fallerent. *Prisc. l. x.*

Epistola Cn. Pompeii ad senatum.

(d) Si advorsus vos, patriamque, & deos (e) penates, totiens labores & pericula suscepissem, quotiens a prima adolescentia ductu meo scelestissimi hostes fusi, & vobis salus quæsitæ est, nihil amplius in absentem me statuissetis, quam adhuc agitis, P. C. quem (f) contra ætatem projectum ad bellum sævissimum, cum exercitu optime merito, quantum est in vobis, fame, miserrima omnium morte, confecistis. Hac in spe populus R. liberos suos ad bellum misit? hæc sunt præmia pro vulneribus; & totiens ob remp. fuso sanguine? fessus scribundo, mittundoque legatos, omnis opes & spes privatas meas consumsi: cum interim a vobis per triennium vix annuus sumtus datus est. Per deos immortalis, utrum censeatis, me (g) vicem ærarii præstare, an exercitum sine frumento & stipendio habere posse? equidem fateor me ad hoc bellum majore studio, quam consilio, profectum: quippe qui nomine modo imperii a vobis accepto, diebus quadraginta exercitum paravi; hostisque (h) in cervicibus jam Italiæ agentis ab Alpibus in Hispaniam summovi. Per eas iter aliud atque Hannibal, nobis opportunius patefeci. Recepi Galliam, (i) Pyrenæum, (k) Laletaniam, (l) Ilergetum: & primum impetum Sertorii victoris, novis quidem militibus, & multo paucioribus sustinui: hiememque in castris inter sævissimos hostis, non per oppida, neque (m) ex ambitione mea, egi.

N O T Æ.

(a) *Terga.*) Græcismus; id est, secundum terga, vel per terga.

(b) *Calvi.*) Id est, Decipi.

(c) *Parte.*) Douza de Calaguritanis a Pompeio obsessis intelligit, qui cibi inopia uxores natosque ad usum nefariæ dapis verterunt, & cadaverum reliquias salierunt, ut testatur Valer. Max. Unde idem Douza concludit male hoc fragmentum ante Pompeii epistolam collocatum esse; quod quidem nullus credo non confitebitur.

(d) *Si.*) Scripta fuit hæc epistola pro habendo stipendio. Fiduciæ plena est; unde Pompeium juvenem magnifico & incorrupto animo fuisse, concludere licet.

(e) *Penates.*) Dii sunt domestici, maxime nostri, & quasi penes nos nati.

C. Sallustii.

(f) *Contra ætatem.*) Quia nequidem eo tempore, 30. annos natus erat.

(g) *Vicem ærarii.*) Id est, Me debere belli sumtus ex proprio censu tolerare: sed acrius expressit.

(h) *In cervicibus.*) Id est, qui non longe ab Italia erant, eamque urgebant.

(i) *Pyrenæum.*) Pyrenæi vocantur montes qui Hispaniam a Gallia dividunt.

(k) *Laletaniam.*) Regio est Hispaniæ, quæ postea Gotholania, hodie Catalogne dicitur.

(l) *Ilergetum.*) Alii legunt *Indigetes*: suntque, cum iis, quos Livius *Ilercaones* vocat, Tarracensis Hispaniæ populi.

(m) *Ex ambitione.*) Id est, ad serviendum ambitioni & commoditatibus meis,

egi. Quid dein praelia, aut expeditiones hibernas, oppida excisa, aut recepta enumerem? quando res plus valent quam verba. Castra hostium apud (a) Sucronem capta, & praelium apud flumen (b) Durium, & dux hostium C. Herennius cum urbe Valentia, & exercitu deleti, satis clara vobis sunt, pro quibus, o grati patres, egestatem, & famem redditis. Itaque meo & hostium exercitui par conditio est. Namque stipendium neutri datur; victor uterque in Italiam venire potest. Quod ego vos moneo, quaesoque ut animadvortatis; neu cogatis necessitatibus privatim mihi consulere. Hispaniam citeriorem, quae non ab hostibus tenetur, nos aut Sertorius ad internecionem vastavimus; praeter maritimas civitates, quae (c) ultro nobis sumtui, onerique. Gallia superiore anno Metelli exercitum stipendio frumentoque aluit: & nunc (d) malis fructibus ipsa vix agitatur. Ego non rem familiarem modo, verum etiam (e) fidem consumi. Reliqui vos estis: qui nisi subvenitis, invito & praedicente me, exercitus hinc, & cum eo omne bellum Hispaniae in Italiam transgreditur.

Namque his, praeter solita vitiosis magistratibus, cum per omnem provinciam infecunditate biennii proximi grave pretium fructibus esset. *Non. Grave, multum.*

Hi saltibus occupatis (f) tum externorum agros invasere: frumentique ex inopia gravi satias facta. *Idem, Satias pro satietas.*

Neque jam sustineri poterat immensum aucto mari, & vento gliscenti. *Idem, Gliscit est congelascit, colligitur, ignescit, crescit.*

Ac tum maxime, uti solet extremis in rebus, sibi quisque carissimum domi recordari, cunctique omnium ordinum extrema munia sequi. *Idem, Munia officia.*

Et forte in navigando cohors una, grandi (g) faselo vecta, a caeteris deerravit, marique placido a duobus praedonum (h) myoparonibus circumventa. *Idem in voce Faselus, & Myoparo.*

Eum, atque Metrophanem senatus magna industria perquirebat, cum per tot (i) scaphas, quas ad ostia cum paucis fidis percunctatum miserant, *Idem, & Carisius lib. 1.*

Duos

NOTÆ.

(a) *Sucronem.*) Sucro Hispaniae Tarracoenensis urbs est & fluvius.

(b) *Durium.*) Durius fluvius est Hispaniae, qui Lusitaniam terminat a Meridie.

(c) *Ultrō.*) Id est, quae, dum in nostros usus servandas judicamus, nobis sunt oneri.

(d) *Malis.*) Propter anni & tempestatis infœcunditatem. Gall. dicimus, *La mauvaise année; La mauvaise saison.*

(e) *Fidem.*) Indicat, se undequaque ab amicis, a quibus jam non amplius ausit pe-

tere, mutuam pecuniam pro Republica sumsisse.

(f) *Tum externorum.*) Lipsius ingeniose pro *tum externorum, Terrestrium* reposuit; sunt enim illi citerioris Hispaniae populi.

(g) *Faselo.*) Navigii genus est, quod velis & remis agi potest.

(h) *Myoparonibus.*) Myoparo navis est piratica, ex duabus dissimilibus formata.

(i) *Scaphas.*) Scaphae sunt naviculæ quæ onerariis imponuntur, aut iis alligantur, ut per eas nautæ loca vadosa subeant. Gall. *Un esquif.*

Duos quam maximos utres levi tabulæ subjecit : qua super omni corpore quietus , invicem tractu pedis quasi gubernator existeret ; ea inter molem , atque insulam mari , vitabundus classem hostium , ad (a) oppidum pervenit . *Idem* .

Nam qui (1) enare conati fuerant , icti sæpe ferramentis navium , aut vulnerati a suis , aut afflicti (b) alveis undarum vi , (c) multato fœde corpore , postremo tamen periere . *Idem* , & *Arusianus Messus* .

Nam tertia tunc erat , & sublima nebula cælum obscurabat . *Non* .

Illum nautis (d) forum . *Idem* .

Oratio (e) Macri Licinii tribuni plebis ad plebem .

Si , Quirites , parum existumaretis , quid inter jus a majoribus relictum vobis , & hoc a Sulla paratum , (f) servitium interesset , multis mihi disserendum fuisset , docendumque , quas ob injurias , & quotiens a patribus armata plebes secessisset ; utique vindices paravisset omnis juris sui tribunos pleb. Nunc hortari modo reliquum est , & (g) ire primum via , qua capessundam arbitror libertatem . Neque me præterit quantas opes nobilitatis solus , impotens , (h) inani specie magistratus , pellere dominatione incipiam ; quantoque tutius factio noxiorum agat , quam soli innocentes . Sed præter spem bonam (i) ex vobis , quæ metum vicit , statui certaminis advorsa , pro libertate potiora esse forti viro , quam omnino non certavisse . Quamquam omnes alii creati pro jure vestro (i) vim cun-

ctam

INTERPRETATIO.

(1) Qui tentaverant natando aqua evadere .

(2) Sed præter spem bonam quam concepi ex vobis , quæ metum meum supera-

vit , in animum meum induxi , ea quæ possunt esse adversa in certamine quod pro libertate incipitur , esse potiora forti viro , quam omnino non certasse .

NOTÆ.

(a) *Oppidum* .) Cyzicum scilicet . Videtur enim de Luculli stratagemate hic agi , qui utre suspensum nuntium ad Cyzicenos misit , qui adventare se eos doceret : qua de re vide sis Florum lib. 3. cap. 5.

(b) *Alveis* .) Id est , *Carinis* , aut *imis navium partibus* .

(c) *Multato* .) Forte *mulcato* . Gall. *Froissé* .

(d) *Forum* .) Antiquè ; usitatus est enim numerus pluralis *fori* pro navium tabulatis , per quæ nautæ feruntur . Gall. *Le Tillac* .

(e) *Macri Licinii* .) Sequutus sum eorum correctionem , qui pro Lepido Licinium posuerunt ; eo præsertim inductus quod *Lepidi* *Æmiliæ* gentis cognomen fuerit , quæ *Patricia* , cuique aditus ad Tribunatum non fuit .

Oratio difficilis est , utpote incitata , concisa , ex pectore denique veri & maxime politici Romani extorta .

(f) *Servitium* .) Hoc dicit quia Tribunatus jura & potestatem imminuerat , & tantum non penitus sustulerat Sylla .

(g) *Ire primum* .) Necessarium est omnino , ut qui aliis viam ostendit , ipse eam primus calcet : neque aliud magis ineptum videtur quam aliis onus imponere , quod tu te digitulo attingere nolis .

(h) *Inani* .) Dixi antea Tribunis a Sylla inane nomen relictum esse .

(i) *Vim* .) De tribunitia potestate loquitur , qua non ad populi subsidium , sed ad potentiorum gratiam promerendam , plerumque Tribuni abutebantur .

Etiam, & imperia sua gratia, aut spe, aut præmiis in vos convertere; meliusque habent, mercede delinquere, quam gratis recte facere. Itaque omnes concessere jam in paucorum dominationem, qui (a) per militare nomen, ærarium, exercitus, regna, provincias occupavere, & (b) arcem habent ex spoliis vestris: cum interim, more pecorum, (c) vos multitudo singulis (d) habendos, fruendosque præbetis, exsuti omnibus, quæ majores reliquere: (e) nisi quia vosmet ipsi per suffragia, uti præsidēs olim, nunc (f) dominos destinatis. Itaque concessere (g) illuc omnes: & mox, si vestra receperitis, ad vos redibunt plerique. (i) Raris enim animus est ad ea quæ placent defendenda. Cæteri (h) validiorum sunt. (2) An dubium habetis, ne officere quid vobis uno animo pergentibus possit, quos languidos socordesque pertimuerē? (i) nisi forte C. Cotta ex (k) factione media consul, aliter quam metu jura (l) quædam tribunis pleb. restituit; (m) & (a)

INTERPRETATIO.

(1) Paucis enim ex vobis animus est ad ea defendenda, & tuenda quæ vobis placent: cæteri stant a partibus validiorum.
(2) An veremini ne aliquid possit vo-

bis nocere, quando uno animo idem operabitur & efficietis, vobis inquam quos languidos & socordes pauci mobiles maxime reformidaverunt?

NOTÆ.

(a) Per militare nomen.) Id est, quia dicuntur Imperatores; specie enim obeundi muneris quodlibet efficiunt.

(b) Arcem habent.) Id est, tuti sunt quia vos spoliaverunt.

(c) Vos multitudo.) Appositio est, quam vocant: Id est, vos qui multi estis.

(d) Habendos.) Vim vocis, & quicquid in ea invidiosum est tum demum intelliges, quando cogitabis quomodo brutis, quæ in nostra sunt potestate, utamur & abutamur. Nihil magis, ad commovendos animos, efficax esse potuit.

(e) Nisi.) Excipit ironice quod ipsos maxime mordeat & percellat.

(f) Dominos.) Dominus respectum habet ad servum; adeoque quod gravissimum erat Romanis hic Tribunus noster objicit, quod scilicet sibi ipsi catenas neckerent.

(g) Illuc.) In paucorum partes.

(h) Validiorum.) Paucorum nobilium.

(i) Nisi forte.) Ea ironice internectit, quibus quod intendit maxime conficiatur.

(k) Factione.) Postquam, scilicet, Respublica per Syllam ejusque satellites, tota in paucorum manus devenisset.

(l) Quædam.) Legum ferendarum, concionis habendæ jure Tribunos Sylla privaverat; prohibuerat ne ad eos provocaretur; sanxerat insuper ut ne Tribuno aditus pateret ad alium Magistratum. Posterius istud, altero a Syllæ obitu anno, C. Aurelius Cotta Consul abrogavit: reliqua Pompeius post aliquot annos, in primo Consulatu restituit; quod etiam Sallust. supra admonuit.

(m) Et quinquam.) Locus maxime difficilis, mihi quidem, nam alii præterierunt. In eo autem posita videtur difficultas, quod eo quo cœperat modo sententiam suam Macer non absolvit. Interrogative initio proposuerat cum dixit, An dubium habetis, &c. Jam simpliciter rem ipsam concludit. Semotis itaque omnibus figuris, & iis quibus vir acer vibrantem orationem munivit, paucis sensum istius periodi, & scopum Authoris ita comprehendere, quasi Populum hoc modo alloquutus esset: Nema poterit vobis nocere, quando omnes in unum conspirabitis, cum vos paucos nobiles pertimuerint, factorumque & tyrannidis suæ invidiam reformidaverint, vel eo ipso tempore quo unicuique hominem pro vobis loqui ausum, perdidit.

(a) quamquam L. (b) Sicinius primus de potestate trib. loqui ausus ,
 (c) mussantibus vobis circumventus erat , tamen prius illi invidiam
 metuere , quam vos injuriæ pertæsum est . Quod ego nequeo satis mi-
 rari , Quirites . Nam spem frustra fuisse intellexistis . Sulla mortuo ,
 qui scelestum imposuerat servitium , finem mali credebatis . Ortus est
 longe sævior Catulus . (d) Tumultus intercessit Bruto , & Æmilio Mamercio
 Coss. dein C. (e) Curio ad exitium usque insontis tribui dominatus est .
 Lucullus superiore anno quantis animis ierit in L. (f) Quintium , vidistis :
 quantæ denique (g) nunc mihi turbæ concitantur ! (h) quæ profecto incas-
 sum agerentur , (i) si , prius quam vos serviendi finem , illi dominationis
 facturi erant : præsertim cum his civilibus armis (k) dicta alia , sed certa-
 tum (l) utrimque de dominatione in vobis sit . Itaque cætera (m) ex licentia ,
 aut

NOTÆ.

derant , & prius quam vos eorum injuriæ ,
 & vestri servitii tæduisset . Ut vero istius
 hominis mentem propius assequaris , & acu-
 leos quibus ille Populum perstrinxit , non
 sentias modo , sed videas ; hæreas , si placet ,
 in iis quæ postea leviter attingam .

(a) *Quamquam* .) Argumentum est quod
 vocant a minore ad majus : Quasi dicat :
Nobiles vos timuerunt , etiam cum illo uni-
cus vester defensor oppressus esset , qui , ut-
pote in maxima servitute , loqui ausus erat :
ergo maxime metuent , quando vos omnes
jura vestra repetere videbunt .

(b) *Sicinius* .) Ita legendum ex vet. co-
 dice , & Asconio , &c. Fuit hic Tribunus
 plebis .

(c) *Mussantibus* .) Non potuit alio verbo
 melius eorum hominum exprimi socordia ,
 qui cum Reipublicæ damna & sentiunt & vi-
 dent , alios tempestati objiciunt , ipsi lati-
 tant ; itaque suum commodum vel in ipsa
 peste quærunt . Nebulones profecto in solas
 terras deportandi ; cum sibi tantum , in
 commune nolint consulere . Verum ad rem .
 Ideo addidit vocem istam Author noster , ut
 obviam iret Populi tacitæ objectioni ; diceret
 enim , *Oppressi sunt antehac qui nobis con-*
suluerunt ; unum Tribunum nostrum nequi-
dem audire nobiles sustinuerunt ; frustra ita-
que nos aliquid audebimus . Respondet Ma-
 cer : *Mussantibus , tacentibus & latitantibus*
vobis oppressus est vester ille Tribunus ;
quod in posterum ne fiat , in manu vestra
est .

(d) *Tumultus* .) De quo vidimus ; cujus
 author Lepidus .

(e) *Curio* .) Hic Consul fuit post Lepi-
 dum , anno altero .

(f) *Quintium* .) Hic quoque Syllæ acta
 rescindere aggressus est .

(g) *Nunc* .) Hinc clarissime tempus , quo
 habita est hæc concio , cognoscitur ; Lucul-
 lo , scilicet , & Varo Consulibus : quo an-
 no Spartacus Gladiator plusquam servile ,
 sed grave bellum , adversus Romanos mo-
 vit ; decennio ante Catilinæ conjurationem .

(h) *Quæ profecto* .) De turbis loquitur , &
 omni molimine , quo pauci plebem opprime-
 re festinabant .

(i) *Si prius* .) Sensus est , si verba ex o-
 rationis textura abstrahas : *Frustra speratis*
nobiles vobis quicquam de servitio vestro re-
missuros , nisi vosmet ipsi jugum excusseri-
tis ; quandoquidem illi in eo sunt toti , ut
vobis majus onus imponant , quantumvis il-
lis usque & usque obsequentes fueritis .

(k) *Dicta alia* .) Id est , aliud prætexe-
 runt .

(l) *Utrunque* .) Cave ita intelligas , quasi
 hinc pauci nobiles , illinc steterint Tribu-
 ni , aut quicumque jura populi repescebant :
 sed intelligendum est , omnes qui Rempu-
 blicam agitarunt , quicumque tandem illi
 fuerint , id unum quæsisisse , ut Populo ser-
 vitium imponerent , & ipsi dominarentur .

(m) *Ex licentia* .) Deploratus est Reipu-
 blicæ status , quando cuivis , quia & alii
 impune faciunt , male facere licet .

aut odio, aut avaritia (i) in tempus (a) arsere. (b) Permansit una res modo, quæ utrimque (c) quæsitæ est, & erepta in posterum, vis tribunicia, re-
lum a majoribus (d) libertati paratum: quod ego vos moneo, quæsoque
ut animadvertatis; neu nomina rerum (e) ad ignaviam mutant, otium
pro servitio appelletis, (f) quo jam ipso frui, (g) si vera & honesta (h) fla-
gitium superaverit, non est (i) conditio: (k) fuisset, si omnino quiessetis.
Nunc animum advortite: &, nisi viceritis, quoniam omnis injuria
(l) gravitate tutior est, artius habebunt. Quid censes igitur? aliquis ve-
strum subjecerit. Primum omnium omittendum morem hunc quem agi-
tis, (m) impigræ linguæ, animi ignavi, non ultra concionis locum memo-
res

INTERPRETATIO.

(i) Itaque cetera maximo cum affectu quæsitæ sunt, secundum licentiam, aut odium, aut avaritiam, pro aliquo tempore.

NOTÆ.

(a) *Arsere.*) Id est, quamquam durissi-
ma, tamen præterierunt.

(b) *Permansit.*) Id est, unum remansit
semper, quod rixæ perpetuæ ansam dedit.

(c) *Quæsitæ.*) Hoc dicit, Syllam, Catu-
lum, Curionem, Lucullum, singulos deni-
que, per ea tempora, pacis & boni publici
specie, civiles discordias movisse; cum il-
lud modo quæсивissent, qua ratione, Plebi
adempta Tribunitia potestate, & Tribunis de-
fensoribus, ea placida ad arbitrium uteren-
tur. Jocus est itaque verborum, in re ma-
xime seria cum dicit, remansisse & quæsi-
tum esse idipsum quod ereptum est.

(d) *Libertati.*) Antea vidimus, quod a
Patribus opprimeretur, secessisse plebem;
eoque defensores sibi parasse Tribunos.

(e) *Ad ignaviam.*) Id est, ut socordie
vestræ honestis nominibus patrocinemini.

(f) *Quo.*) Hic est sensus: Si per maxi-
mum flagitium, eum quo nunc agitis sta-
tum, cum durum sit servitium, otium ap-
pellare libet, ne eo quidem jam frui lice-
bit, cum vestros Dominos, paucos nobi-
les scilicet, eorum detrahendo imperium,
per Tribunos jugum quod imposuerant excute-
re conati, in vos irritaveritis.

(g) *Si vera.*) Id est, si per flagitium, omni-
no servitio vestro otii nomen imponere vultis.

(h) *Flagitium.*) Flagitium dicit, nomi-
na rerum commutare, & servitium otium

appellare. Maximum est certe, quandoqui-
dem per nomina res quoque quoad nos, mu-
tantur. Unde Cato, in sua illa adversus
Catilinam admirabili oratione, *Quia, bona
aliena largiri, liberalitas; malarum rerum
audacia, fortitudo vocatur; eo res publica in
extremo sita est.* Quam pestiferum, quam-
que penetrabile adolescentium præsertim ani-
mis, illo scelere, vocabulorum dico permu-
tatione, virus instilletur, dici non potest.

(i) *Conditio.*) Terminus est juris: hic
vero idem valet quod *status*, *locus*, aut ali-
quid simile. *Non est conditio*, id est, *Non
licet.*

(k) *Fuisset.*) Conditio scilicet.

(l) *Gravitate.*) Omnino: Nosque illud
maxime, ut principiis obstemus admonet;
neque cuiquam malum intenteamus, neque a
quoquam, quando licet, intentatum admit-
tamus. Rixa enim rixam, dolus dolum tra-
hit; neque finis ullus esse potest certami-
num, donec dissidentium alter, aut sapien-
ter, quod rarum est, litibus desistat, aut
per vim ab altero frangatur & opprimatur.

(m) *Impigræ.*) Populus sic est, Gerro,
Iners, &c. Sed ab earum rerum, quas tra-
ctamus, cognitione, omnis nostra actio ini-
tium sumit, atque in ea fundamentum ha-
bet sapientia politica. Ideo dico ne quis,
quod pronum est, ex ingenio suo ceteros
metiatur.

res libertatis, (1) (a) Dein, ne vos ad (b) virilia illa vocem, quo tribunis plebis mandando patricium magistratum, (c) libera ab auctoribus patriciis suffragia maiores vestri paravere: (d) quamvis Quirites, in vobis sit, uti, (e) quæ jussa nunc pro aliis toleratis, pro vobis agere aut non agere certe possitis. (f) Jovem aut alium quem deum consultorem expectatis? magna illa consulum imperia & patrum decreta, (g) vos, exsequendo rata efficitis, Quirites: ultroque licentiam in vos auctum atque adjutum properatis. (h) Neque ego vos ultum injurias hortor; magis uti requiem capiat: neque discordias, ut (i) illi criminantur, sed earum finem volens jure gentium (k) res repeto: & si pertinaciter retinebunt: non arma, neque secessionem, (l) tantummodo ne amplius sanguinem vestrum præbeatis censeo. Gerant, habeantque suo modo imperia; quærant triumphos: Mithridatem, Sertorium & reliquias exsulum persequantur cum (m) imaginibus suis. Absit periculum & labos, quibus nulla pars fru-

INTERPRETATIO.

(1) *Dein* Postquam de inepta vestra ratione in mentem venit, vosque admonui ut immutato more, tardi sitis ad loquendum, prompti ad agendum, ne nolite ut vocem & impellam vos ad illa vi-

vilis, quo qua re majores vestri paraverunt sibi suffragia libera ab auctoribus patriciis, mandando eo ipso tempore quo decretis suis commiserunt Tribunis plebis Magistratum Patricium.

NOTÆ.

(a) *Dein.*) Opus fuit, ut sensus apertus esset, paulo fusius interpretationem instituere.

(b) *Virilia.*) Loquitur de populi a patribus secessionem.

(c) *Libera.*) Antea vidimus frustra fuisse patres, qui Metello Provinciam Numidiam decreverant, cum postea eandem populus Mario jussit.

(d) *Quamvis.*) Id unum studet hic noster Tribunus, ut plebem commoveat; at perplexa sua oratione, quod cupit magis divinandum relinquit, quam aperte exponit. Prohibet, ut quid sit agendum indicet; fugam simulat, ut pugnae locum inveniat.

(e) *Quæ jussa.*) Bellum intellige, sanguinem suum profundere, &c. ad quæ populus adigebatur. Sensus vero totius periodi hic esse videtur: *Nolo vos ad arma impellere; quamquam vobis liberum est videre, an vos, qui pro aliorum tyrannide tantos labores toleratis, eosdem pro vobis, & vestra libertate sumere velitis.*

(f) *Jovem.*) Satis superque plebem arreperat; adeoque nunc ipsam agitat: nam

ideo istud paratum est; quasi dicat, *Me indignabundi, tanquam in re desperata, quid ego sentiam, interrogatis, atque Jovis oraculo opus habere videmini! Ridiculi, annon res ipsa clarissima est, & cuique nota?*

(g) *Vos.*) Populum dicit, per militare obsequium, Imperatores suos magnos facere, sine quo inane nomen tantum obtinerent.

(h) *Neque ego.*) Imo id unum revera studebat.

(i) *Illi.*) *Fauci nobiles.*

(k) *Res.*) Potestatem Tribunitiam, & jura; ut postea per suffragia sua, quem vellet Populus rebus præficeret.

(l) *Tantummodo.*) At illud *tantummodo* omnia secum trahit, & potentioribus sanguinem vimque omnem adimit.

(m) *Imaginibus.*) Utinam vero hodie Macer aliquis exoriretur, qui inertis & impudenti nobilitati non istud modo ingereret, sed eo, vanissimos homines, de quibus tantum verba facio, ad Parentum virtutes compelleret.

fructus est; (a) nisi forte repentina ista frumentaria (b) lege munia vestra pensantur. Qua tamen quinque modis (c) libertatem omnium aestimavere, qui profecto (d) non amplius possunt alimentis carceris. Namque ut illis exiguitate mors (e) prohibetur; senescunt vires: sic neque absolvit cura familiari (f) tam parva res: & ignavissimi quique tenuissima spe (g) frustrantur: quæ tamen quamvis ampla, quoniam (h) servitii pretium ostentaretur, cuius torpedinis erat decipi & vestrarum rerum ultro (i) injuria gratiam debere? (j) Namque alio modo, neque valent in universos, neque conabuntur. (k) Cavendus tamen dolus est. (l) Itaque simul comparant

INTERPRETATIO.

(1) Qua tamen lege aestimaverunt libertatem omnium quinque modis, qui pro-

fecto non amplius possunt prodesse quam alimenta carceris.

NOTÆ.

(a) *Nisi forte.*) Jam sæpius ejusmodi, quibus isti gaudent, vidimus ironias. Populum vero, nisi libertatem suam vindicet, pro vilibus mancipiis habet, quibus, demensum suum si præbeatur, quivis facile ad nutum uti possit.

(b) *Lege.*) Hinc, latam fuisse aliquam, pro frumento in populum distribuendo, clarum est.

(c) *Libertatem omnium.*) Nihil fingi poterat magis invidiosum; quinque enim modis, singulis mensibus pro demenso servis metiebantur. Neque vero res ipsa modo, sed voces ipsæ invidiam faciunt; dixit enim *omnium* libertatem carceris alimentis aestimatam.

(d) *Prohibetur.*) Intellige tantum: id est, non amplius possunt hæc alimenta quam mortem prohibere.

(e) *Tam parva res.*) Dicit quinque modis familiæ alendæ non satis esse.

(f) *Frustrantur.*) *Decipiuntur.* Istud vero maximo artificio intextum est: non enim modo, Plebem, lege frumentaria, a Patribus in fraudem illectam esse dicit; sed assentando, etiam per vocem maxime contumeliosam, quando dicit *ignavissimos frustrari*, quasi scilicet arbitraretur paucissimos in eum dolum incidisse, Plebem eandem ex illo Patrum laqueo retrahit. Non est certe minimi momenti, ad impellendum homines ad virtutem, illis ingentem esse simulare; eo modo impune licet ea vitia,

quæ illi defenderent, insectari.

(g) *Servitii pretium.*) De quinque modis agit; atque indicat, libertatem qua a nobilibus plebei intercludebantur, nullo posse pretio compensari.

(h) *Injuria.*) Perinde est ac si diceret: *Frumentum quod vobis isti pollicentur vestrum est; illud in vos pro servitio vestro quasi mancipia essetis, distribuunt. An utque adeo ignavi eritis, ut sponte contumeliam tantam pro gratia insuper accipiat?*

(i) *Namque.*) Rationem reddit, quamobrem, per maximam socordiam, frumentum, servitutis pretium, non oporteat a Patribus accipere; quia, scilicet, illi, per id tantum Plebi jugum imponere conentur.

(k) *Cavendus.*) Nobiles dixit aliter quam per populi socordiam imperium retinere nequidem conari: de eo nunc quodammodo aliquid excipit; Populumque ut caveat dolos, admonet.

(l) *Itaque.*) Sensus pendet; hic tamen, ut neque alibi, nihil muto, prout fecerunt alii ad libitum per totam hanc Orationem; quia, scilicet, me nescire malim dicere, quam quilibet somnare. Quis igitur sensus? Dicam quod videtur. Id unum studuit hic Tribunus noster, ut populum erigeret, atque eo impelleret, ut Tribunitiæ potestatis omnia jura revocaret. Durum vero videbatur quod Pompeium omnes metuerent; neque metum augere opus fuit. Ille igitur arte tractat Populum, (quod postmodum

(a) delenimenta, & differunt vos in adventum Cn. Pompeii; quem ipsum ubi pertinuere, (b) sublatum in cervices suas, mox denuo metu lacerant. Neque eos pudet vindices, (c) uti se ferunt, libertatis, tot viros sine (d) uno, aut (e) remittere injuriam non audere, aut (f) jus non posse defendere. Mihi quidem satis spectatum est, Pompeium tantæ gloriæ adolescentem malle principem (g) volentibus vobis esse, quam illis dominationis socium, (h) auctoremque in primis fore tribuniciæ potestatis. Verum, Quirites, antea singuli cives in pluribus, non in uno cuncti (i) præsidia habebatis: neque mortalium quisquam dare, aut eripere, talia unus poterat. Itaque verborum satis dictum est. Neque enim (k) ignorantis res claudit. Verum occupavit vos nescio quæ torpido, quia neque (l) gloria movemini, neque (m) flagitio: cunctaque præsentī ignavia mutastis: abunde libertatem rati, quia (n) tergis abstinetur, & huc ire licet atque illuc, (o) munere ditium dominorum. (p) Atque hæc eadem non fiunt agrestibus; sed (p) cæduntur inter potentium inimicitias, doneque dantur in pro-

INTERPRETATIO.

(1) Neque enim res frustrat vos ignaros.

NOTÆ.

magis patebit) & obiter illud in quo hære-
re posset attingit: imo de isto Pompeii me-
tu, quasi in eo Patrum dolus positus esset,
agit. Dico igitur, ex hominis ingenio, cu-
jus mens est involvere & obscurare, vocem
itaque esse exponendam, ejusque vim, per
respectum ad scopum magis quam ad oratio-
nem, esse intelligendam. Puta, si voles,
transitionem esse, vel proxime ad hanc sen-
tentiam referri, *Patres vobis payant dolos*;
Itaque &c. hæc enim propositio in illa alte-
ra includitur, *Cavendus tamen dolus est*.

(a) *Delenimenta*.) Illud est quod proprie
dicunt *des adoucissements*; sed magis politi-
ce, *des biais, des ménagemens*.

(b) *Sublatum*.) *Ferunt*, supplq, aut ali-
quid simile. Impetum vero auget orationis
hæc ellipsis: aque adeo metuentium, sed
maximè dissimulantium applausus audire vi-
deor.

(c) *Uti se ferunt*.) Id est, prout volunt
haberi.

(d) *Uno*.) Pompeio.

(e) *Remittere injuriam*.) Id est, *Plebi*
jus suum, & Tribunitiæ potestati suam au-
thoritatem reddere.

(f) *Jus non posse defendere*.) Id est, non
posse Plebi cordate resistere; vel, eidem, o-
mnem auctoritatem penes Senatum esse, non
C. Sallustii.

posse aperte declarare.

(g) *Volentibus*.) Quando, scilicet, libe-
ris omnium suffragiis, vobis licebit, per
Tribunos vestros, ipsum Pompeium rebus
præficere.

(h) *Auctoremque*.) Ipse Pompeius Tri-
bunitiam potestatem postea restituit; eun-
demque restitutæ pœnituit.

(i) *Præsidia*.) Innuit regiam dignitatem,
aut tyrannidem induci.

(k) *Gloria*.) Vestra, scil.

(l) *Flagitio*.) Inimicorum nobilium.

(m) *Tergis*.) Id est, quia Domini ve-
stri in vos, ut in domestica mancipia, ver-
beribus non sæviunt.

(n) *Munere*.) Munus hoc maxime est in-
vidiosum; supponit enim, penes eosdem
esse Dominos istas ambulationes prohibere:
atque etiam invidiam auget vox *ditium*,
qua dominorum felicitatem ob oculos ponit.

(o) *Atque*.) Arbitror istud sibi objecisse
Tribunum nostrum, ex parte eorum, qui
cum extra urbem agerent, jus tamen habe-
bant suffragii.

(p) *Cæduntur*.) Responsio est, quæ ma-
xime illos exasperare possit, ad quos dirigi-
tur oratio, quasi cum stomacho diceret,
suntne illi multo feliciores qui cæduntur
&c.

provincias magistratibus. Ita pugnatur, & vincitur a paucis: plebes, quodcumque accidit, pro victa est: & in dies magis erit: si quidem maiore cura dominationem illi retinuerint, quam vos repetiveritis libertatem.

Postquam egressus angustias. *Messus.*

Ad Cyzicum perrexit firmatus animi. *Ex eodem.*

Ut sustinere corpora plerique nequeunt, (a) fessi, arma sua quisque stantes incumberent. *Idem & Servius.*

Ac statim fugitivi, contra præceptum ducis, rapere ad stuprum virgines, matronasque. *Nonius.*

Quibus a Sertorio triplices insidiæ per idoneos saltus positæ erant: (b) prima, quæ fonte venientes exciperet. *Servius.*

Ingens ipse virium, atque animi. *Arusianus.*

Locum nullum nisi in quo armati institissent. *Idem.*

At Oppius postquam orans nihil proficiebat, timide veste tectum pugionem expedire conatus, a Cotta, Vulcioque impeditur. *Non. Pugio est brevis gladius.*

Castrisque collatis, pugna tamen ingenio loci prohibebatur. *Idem.*

Sed Pompeius a prima adolescentia, sermone fautorum, similem fore se credens Alexandro regi, facta, consultaque ejus quidem æmulus erat. *Nonius.*

Dubius consilii. *Arusian.*

Post reditum eorum, quibus senatus belli Lepidani gratiam fecerat. *Idem.*

Quod ubi frustra tentatum est, socordius ire milites occipere, non (c) aptis armis, ut in principio, & laxiore agmine. *Non.*

Atque eum Curio laudatum, accensumque præmiorum spe, quibuscum optavisset, ire jubet. *Idem.*

Eodem tempore Lentulum duplici acie locum editum multo sanguine suorum defensum, postquam ex sarcinis (d) paludamenta adstari, & deletæ cohortes intelligi cœpere. *Idem.*

Si nihil ante adventum suum inter plebem & patres convenisset, coram se daturum operam. *Prisc. l. xiv.*

Fine inguinum ingrediuntur mare. *Arusianus.*

M.

NOTÆ.

(a) *Fessi.*) Hanc vocem ex interpretatione additam fuisse Douza contendit: totumque fragmentum ex Frontone ita constituit, *Ut sustinere corpora nequeunt, arma sua quisque instans incumberet.*

(b) *Prima.*) Nunc insidiæ usurpantur

tantum numero plurali.

(c) *Aptis.*) Id est, *aptatis & ad usum expeditis.*

(d) *Paludamenta.*) Paludamentum vestis est militaris & Imperatoria, plerumque cocinea: quamquam etiam militibus tribuitur.

M. (a) Antonius perdundæ pecuniæ genitus, vacuusque curis, nisi instantibus. *Idem.*

Muros successerant. *Idem.*

Saxaque ingentia, & (b) axe vinctæ trabes per pronum incitabantur, axibusque eminebant in modum (c) ericii militaris (d) veruta binum pedum. *Non. Serv.*

Octavium mitem, & captum pedibus. *Arusianus.*

(e) Igitur discubere, Sertorius inferior in medio, super eum L. (f) Fabius Hispaniensis senator ex proscriptis; in summo Antonius, & infra, scriba Sertorii Versius; & alter scriba Mæcenæ in imo, medius inter Tarquitium, & dominum Perpennam. *Non. Serv.*

Quarum unam epistolam forte cum servo nacti prædatores Valeriani (g) scorpione in castra misere. *Nonius.*

FRAGMENTA

LIBRI IV.

HISTORIARUM.

AT Cn. Lentulus patriciæ gentis, collega ejus, cujus cognomen tum Clodiano fuit, per incertum stolidior, an vanior, legem de pecunia, quam Sulla emtoribus bonorum remiserat, exigenda, promulgavit. *Agellius l. XVIII. cap. IV.*

Omnes,

NOTÆ.

(a) *Antonius.*) Hic Pater fuit Triumviri, qui re adversus Cretenses male gesta, morbo interiit. Homo fuit nullius virtutis; qui Cottæ Consulis & Cethegi gratia, oræ maritimæ curationem nactus, Siciliam & Provincias omnes depopulatus est.

(b) *Axe.*) Turnebus legit, *Axe vincti orbis.*

(c) *Ericii.*) Ericius machina est bellica, verutis seu majoribus clavis undique horrida.

(d) *Veruta.*) Verutum spiculi seu jaculi species est; vel etiam quod vulgo ensis latinam vocant, *La lame d'une épée.*

(e) *Igitur.*) Ut fragmentum istud intelligatur, sciendum est, quod optime enarrat doctissimus Salmasius, tres fuisse lectulos quibus accubebant veteres, cum cibum sumerent, summus, scilicet, medius, & imus. Dominus convivii in primo loco tertii seu

imi lecti accubabat: locus honestissimus ultimus erat secundi, sive medii lecti, quod convivii Dominum contingeret, ut docet Plutarchus. His bene intellectis nulla superest in hoc fragmento difficultas. Sertorius honoratissimum locum occupaverit; cui proximus erat in eodem lecto, medio scilicet, Fabius Hispaniensis. In summo lecto erant Antonius & Versius, duo tantum, sicut & in medio lecto. In tertio vero & imo, superior erat Dominus convivii Perpenna, scriba Mæcenæ deinde, & Tarquitius ultimus.

(f) *Fabius.*) Hujus plurimam mentionem esse in numismatibus, quamquam nulla sit in libris veteribus, testatur Carrio.

(g) *Scorpione.*) Scorpio species erat balistæ, sed minor, quam Vegetius *Manubalistam* dicit vocari.

Omnes, quibus ætas senectæ corpore, animus militaris erat. *Prisc.*
l. ix. & x.

Dein lenita jam ira, postero die liberalibus verbis permulsi sunt.
Idem l. ix.

Implicitæ rates ministeria prohibebant. *Idem ibidem.*

Igitur legiones pridie in monte positas arcessivit. *Idem l. x.*

Anxius animi, atque incertus. *Arusian.*

Magnam exorsus orationem. *Idem.*

Impotens, & nimius animi est. *Idem.*

(a) Amisumque (b) assideri sine præliis audiebat. *Prisc. l. viii. Obsideo*
& assideo activa sunt; faciunt enim assideor & obsideor.

Qui quidem mos, uti tabes, in urbem coniectus. *Festus.*

Castella (c) custodias thesaurorum in deditiōem acciperentur. *Serv.*
Caris. l. i.

Reliqua cadavera salita. *Diomedes lib. i. cap. vi.*

Epistola Regis Mithridatis scripta ad Regem Arsacem.

REX MITHRIDATES REGI (d) ARSACI S. Omnes, qui secundis rebus suis ad belli societatem orantur, considerare debent, liceatne tum pacem agere. Dein quod quæritur, satisne pium, tutum, gloriosum, an indecorum sit. Tibi, perpetua pace frui liceret, nisi hostes (e) opportuni, & scelestissimi. Egregia fama, si Romanos oppresseris, futura est. (f) Neque petere audeam societatem; & frustra mala mea cum tuis bonis misceri sperem. Atque ea, quæ te morari posse videntur, (g) ira in Tigranem recentis belli, & meæ res parum prosperæ, si vera æstimare voles, maxime hortabuntur. Ille enim obnoxius, qualem tu voles, societatem accipiet: mihi fortuna, multis rebus ereptis, usum dedit bene suadendi: & quod florentibus optabile est, ego (h) non validissimus præbeo exemplum, quo rectius tua componas. Namque Romanis,

NOTÆ.

(a) *Amisumque.*) Amisus Galatiæ oppidum.

(b) *Assideri.*) Pro *Obsideri.*

(c) *Custodias.*) Pro *custodiæ*; Genitivus antiquus.

(d) *Arsaci.*) Arsaces rex fuit Persarum, aut Parthorum, nam confunduntur apud antiquos Authores.

(e) *Opportuni.*) Hic aliquid deesse arbitrat Douza; neque orationem coherere. Eo vero recurrere ego non necesse habeo; quamquam enim non ita statim sensus videatur apertus, bonus est tamen: nam Arsaci rationem reddit Mithridates, quamobrem ille

bellum adversus Romanos movere debeat; quia, scilicet, hostes habeat opportunos, quosque cum liceat, debeat profligare.

(f) *Neque.*) Hic obscurior videtur sententia; neque tamen ideo quicquam mutare ausim: nam voculam *frustra* si ex posteriore periodi membro huc retrahas, optime hæc omnia cohærebant. *Nollém*, inquit, *frustra*, & nullo tuo commodo, per societatem quam a te peto, bello pacem tuam minuere.

(g) *Ira.*) Hinc Arsacem cum Tigrahe bellum gessisse conjicias.

(h) *Non validissimus.*) Quo spectet hæc oratio, prima fronte non apparet, patebit post-

nis, cum nationibus, populis, regibus cunctis, una & ea vetus causa bellandi est, cupido profunda imperii, & divitiarum; qua primum cum rege Macedonum Philippo bellum sumpsere. Dum a Carthaginiensibus premebantur, amicitiam simulantes, ei subvenientem Antiochum concessionem Asiæ per dolum avertère: ac mox (a) a Philippo, Antiochus omni cis Taurum agro, & (b) decem millibus talentorum spoliatus est. Perse deinde Philippi filium, post multa & varia certamina, apud (c) Samothracas deos acceptum in fidem, callidi, & repertoires perfidiæ, quia pacto vitam dederant, (d) insomniis occidere. (e) Eumenem, cujus amicitiam gloriose ostentant, initio prodidere Antiocho, pacis mercedem; post, (f) Attalum custodem agri captivi sumtibus & contumeliis ex rege miserrimum servorum effecere: simulatoque impio testamento, (g) filium ejus Aristonicum, quia patrium regnum petiverat, hostium more per triumphum duxere: Asia ab ipsis obsessa est: postremo totam Bithyniam, (h) Nicomede mortuo, diripere, cum filius Nusæ, quam reginam appellaverant, genitus haud dubie esset. Nam quid ego me appellem? quem disjunctum undique regnis, & (i) tetrarchiis ab imperio eorum, quia fama erat, divitem, neque servitutum esse, per Nicomedem bello lacesiverunt, sceleris eorum haud ignarum, & ea, quæ accidere, testatum antea, (k) Cretenses solos omnium liberos ea tempestate, & regem (l) Ptolemæum. Atque ego ultus injurias, Nicomedem Bithynia expuli; Asiamque (m) spoliū regis Antiochi recepi, & Græciæ demsi grave (n) servitium. Incepta mea postremus servorum (o) Archelaus, exercitu prodito,

NOTÆ.

postea: vult enim, per avaritiam & invidiam, bellum potentissimis indicare Romanos, ut eorum divitias expilent, &c.

(a) *A Philippo.*) Cave ita intelligas, quasi annitentibus Romanis, Antiochum Philippus spoliaverit; nam hæc oratio ambigua est: verum id puta, quod historia testatur, Antiochum post Philippum a Romanis debellatum, regni parte etiam multatum fuisse.

(b) *Decem.*) Livius & Appianus quindecim dicunt.

(c) *Samothracas.*) Samos, vel Samothrace insula est maris Ægæi, ad prospectum Thraciæ, versus Orientem. Hunc vero locum explicabit Florus, cujus verba refero. Absens ergo (de Perse loquitur) victus fugit in maria, insulamque Samothracem, fretus celebri religione, quasi templum & ara possent defendere, quem nec montes sui, nec arma potuissent.

(d) *Insomniis.*) Probatur istud ex Diodoro, qui eum somno, a custodibus, quos of-

fenderat, cum in carcere, Romæ detineretur, prohibitum fuisse refert.

(e) *Eumenem.*) Rex fuit Pergami in Asia.

(f) *Attalum.*) Hic Pergami rex fuit ultimus.

(g) *Filium.*) Alii aliter: Florus regii sanguinis ferocem juvenem dicit. Justinus filium Eumenis.

(h) *Nicomede.*) Populum Romanum fecerat hæredem.

(i) *Tetrarchiis.*) Tetrarchia quarta est pars regni, aut cujuspiam Provinciæ.

(k) *Cretenses.*) Creta, hodie Candie, Mediterranei insula notissima; unde Cretenses.

(l) *Ptolemæum.*) Rex fuit Ægypti.

(m) *Spoliū.*) Id est, eam Asiæ partem qua Antiochus a Romanis spoliatus fuerat.

(n) *Servitium.*) Quo premebatur a Romanis.

(o) *Archelaus.*) Unus fuit ex Mithridatis ducibus, quem ingenti instructum exercitu, parva manu Sylla apud Charoneam cecidit.

dito, impedivit: illique, quos ignavia aut (a) prava calliditas, uti (b) meis laboribus tuti essent, armis (1) abstinuit, acerbissimas poenas solvunt. Ptolemæus precio diem belli (2) prolatat. Cretenses impugnati semel jam; neque finem (c) nisi excidio habituri. Equidem cum nihil ob (d) ipsorum interna mala dilata prælia magis, quam pacem datam intelligerem; abnuente Tigraue, qui mea dicta sero probat, te remoto procul, omnibus (e) aliis obnoxiiis, rursus tamen bellum cepi: Marcumque Cottam Romanum ducem apud (f) Chalcedona terra fudi: mari exsui classe pulcerrima. Apud (g) Cyzicum magno cum exercitu in obsidione moranti frumentum defuit, nullo (3) circumadnitente: simul hiems mari prohibebat. Ita, (h) sine vi hostium regredi coactus, in patrium regnum, naufragiis apud (i) Param, & (k) Heracleam, militum optimos cum classibus amisi. Restituto deinde apud (l) Cabira exercitu, & variis inter me atque Lucillum præliis, inopia rursus ambos incessit. Illi suberat regnum (m) Ariobarzanis bello intactum: ego vastatis circum omnibus locis, in (n) Armeniam concessi: secutique Romani, non me, sed morem suum omnia regna subvertendi; quia multitudinem artis locis pugna prohibuere, imprudentiam

INTERPRETATIO.

(1) Et illi quos ignavia, aut prava calliditas avertit ab armis, ut tuti essent meis laboribus, solvunt poenas acerbissimas.

(2) Ptolemæus profert diem belli argento.

(3) Frumentum mihi defuit, cum nullus circum me adjuvaret, dum ego commorarer magno cum exercitu in obsidione apud Cyzicum.

NOTÆ.

(a) *Prava calliditas.* De iis loquitur qui ipsum, quandiu opes suas adversus Romanos contereret, quieti cernerent, aut eo etiam augerentur. Prava est profecto ea calliditas; nam ille qui potentior est, postquam hunc aut illum bello minorem oppressit, victoria utens, alios, majore etiam impetu, invadit.

(b) *Ut meis laboribus.* Aliis regibus a Romanis nihil fuisse metnendum innuit, ipsum si levissimis auxiliis adjuvissent.

(c) *Nisi.* Isthuc confirmat Florus; Romanos enim fatetur, sola nobilem insulam vincendi cupiditate, bellum Creticum fecisse.

(d) *Ipsorum.* Romanorum: nam bellum Mithridaticum illis temporibus gestum est, quibus Respublica civilibus armis, maxime per Marium, Syllam, Sertorium, aliosque conflictabatur.

(e) *Aliis obnoxiiis.* Id est, sese Romanorum imperio submittentibus.

(f) *Chalcedona.* Chalcedon, vel ut alii scribunt Calchedon, urbs est Asiatica ad Bosphorum Thraciæ.

(g) *Cyzicum.* Cyzicus urbs est Asiatica, vel, ut aliis placet, peninsula ad Propontidem.

(h) *Sine vi.* Non istud dicunt Romanæ historiæ scriptores: imo Plutarchus Lucillum testatur, non sine Mithridatis magnæ clade, Cyzico eum depulisse.

(i) *Param.* Locus maritimus circa Hellespontum, aut Euxinum mare.

(k) *Heracleam.* Urbs est Bithyniæ ad Pontum Euxinum.

(l) *Cabira.* Inferioris Asiæ oppidum Stephano, Plutarchus alicubi circa Mysiam collocat.

(m) *Ariobarzanis.* Rex fuit Cappadociæ.

(n) *Armeniam.* Armenia notissima est Asiæ regio, inter Cappadociam & mare Caspium; cujus pars hodie dicitur *Turcomania*.

tiam Tigranis pro victoria ostentant. Nunc quæso considera, nobis oppressis utrum firmiorem te ad resistendum, an finem belli futurum putes? scio equidem tibi magnas opes, virorum, armorum, & auri esse: & ea re a nobis ad societatem, ab illis ad prædam peteris. Cæterum consilium est Tigranis, (a) regno integro, meis militibus belli prudentibus, procul ab domo, parvo labore, per nostra corpora bellum conficere: quando neque vincere, neque vinci sine tuo periculo possumus. An ignoras, Romanos, postquam ad occidentem pergentibus finem (b) Oceanus fecit, arma huc convertisse; neque quicquam a (c) principio nisi raptum habere, domum, (d) conjuges, agros, imperium; convenas, olim sine patria, sine parentibus, peste conditos orbis terrarum? quibus non humana ulla, neque divina obstant, quin socios, amicos, procul juxtaque sitos, inopes potentisque trahant, excidantque; omniaque (e) non serva, & maxime regna, hostilia ducant? (f) Namque pauci libertatem, pars magna justos dominos volunt: nos suspecti sumus æmuli, & in tempore vindices affuturi. Tu vero, cui (g) Seleucia maxuma urbium, regnumque Persidis inclitis divitiis est, quid ab illis, nisi dolum in præsens, & postea bellum exspectas? Romani in omnis arma habent, acerrima in eos quibus victis spolia maxuma sunt: audendo & fallendo, & bella ex bellis serendo, magni facti. Per hunc morem extinguunt omnia, aut (h) occident: (i) quod difficile non est, si tu (k) Mesopotamia, nos Armenia circumgredimur exercitum sine frumento, sine auxiliis: (l) fortuna autem nostris vitiis adhuc incolumis: teque illa fama sequetur, auxilio profectum magnis regibus, latrones gentium oppressisse. Quod uti facias moneo, hortorque, neu malis perniciem nostra (m) unum imperium prolatare, quam societate victor fieri.

Cu-

NOTÆ.

(a) *Regno.*) Intelligo de regno Arsacis.

(b) *Oceanus.*) De Atlantico intellige, quo terminatur Hispania.

(c) *A principio.*) Romam primo latronum receptaculum magis quam urbem fuisse neminem latet.

(d) *Conjuges.*) Illi enim per dolum, simulatis ludis equestribus, Sabinas rapuerunt.

(e) *Non serva.*) Id est, quæ ab ipsis servitute non essent oppressa.

(f) *Namque.*) Aliter & magis ex nostro stylo ita scribas, Cum enim pauci inter homines statu populari gaudeant, sed regiam dominationem querant, nos suspecti sumus æmuli, &c.

(g) *Seleucia.*) Hæc est procul dubio, quæ non semel apud scriptores antiquos cum Ba-

bylone confunditur, quod ejus opes exhaurerit, in proximo sita, ad ripam Tigridis.

(h) *Occident.*) Ipsi peribunt.

(i) *Quod difficile.*) De Roman. excidio loquitur; quod semper quæsit Mithridates.

(k) *Mesopotamia.*) Asiæ regio inter Tigrim & Euphratem. Hodie *Diabech*.

(l) *Fortuna.*) Istud parenthesi includendum, quod per dolorem effert Mithridates, qui sæpius Romanorum ruinam animo præsumserat.

(m) *Unum.*) Alii legunt, tuum imperium; alii tua; vetus vero editio optime, ut videtur, tuam (ruinam, scilicet, aut perniciem) prolatare; id est differre. Si tamen unum imperium retineas, prolatare pro ampliare, positum erit.

Curio (a) Vulcanaliorum die ibidem moratus. *Nonius de mutata declinatione. Caris. l. i.*

Scalas pares moenium altitudine. *Arusianus.*

Dissidere inter se coepere, neque (b) in medium consultare. *Idem.*

Multisque suspicionibus volentia plebi facturum videbatur. *Nonius, Volentia, quæ plebs vellet.*

Suspectusque fuit, incertum vero an per negligentiam, societatem prædorum cum latronibus composuisse. *Idem, Componere, conjungere.*

Collegam minorem, & sui cultorem exspectans. *Arusianus.*

Quam maxumis itineribus per regnum Ariobarzanis contendit, ad flumen (c) Euphratem; qua in parte Cappadocia ab Armenia disjungitur. Et quamquam ad id naves (d) codicariæ occulto per hiemem fabricatæ aderant. *Nonius, Codicariæ naves, quæ in flumine usui esse possunt.*

Qui prætergredebantur equites cataphracti, (e) ferrea omni specie. *Idem.*

Cum interim, lumine etiam tum incerto, duæ Galliæ mulieres conventum vitantes ad (f) menstrua solvenda montem ascendunt. *Idem.*

(g) Pluteosque rescindit, ac munitiones demolitur; locoque summo potitur. *Idem, Demoliri est diruere.*

Exercitum dimisit ut primum Alpes degressus est. *Arusianus.*

Tetrarchas, regesque territicos animi firmavit. *Idem.*

Simul eos, & cunctos jam inclinatos laxitate loci, plures cohortes atque omnes, ut in secunda re, pariter acre invadunt. *Nonius.*

Hi locorum peregrinari, & solitinectere ex viminibus vasa agrestia, ibi tum, quod inopia scutorum fuerat, ad eam artem se quisque in formam parmæ equestris armabat. *Nonius, Parma est scutum breve.*

De pecore coria recens detracta, quasi glutino adolescebant. *Carisius l. i. Servius.*

Avidior modo properandi factus. *Arusianus.*

Consilii æger. *Idem.*

Reversi postero die, multa, quæ properantes deseruerant in castris, pacti, cum se ibi cibo, vinoque læti invitarent. *Nonius: Invitare est repleri.*

Atque hiavit humus multa, vasta & profunda. *Idem: Hiare, aperiri.*

Rur-

NOTÆ.

(a) *Vucanalliorum.*) Vulcanalia, dies erant Vulcano festi.

(b) *In medium.*) Id est, in commune.

(c) *Euphratem.*) Euphrates fluvius est Asiæ nobilissimus.

(d) *Codicariæ.*) Id est, secundum Festum, ex tabulis crassioribus factæ.

(e) *Ferrea.*) Equi enim & ipsi ferreis la-

minis muniti erant.

(f) *Menstrua.*) Id est, Sacra quæ quoque mense peragerentur: idque prolixè, & Lipsii sententia, & Plutarchi auctoritate Douza confirmat.

(g) *Pluteosque.*) Plutei machinæ erant bellicæ, corio intectæ, quorum usus idem prope qui vinearum, ad muros suffodiendos.

Rursus jumenta nacti ad oppidum ire contendunt. *Nonius*.

Ubi se laniata navigia fundo emergunt. *Arusianus*.

Tum vero Bithyni propinquant jam annem (a) Tartanium. *Idem*.

(b) Eos qui hoc malum publicum clandestinis consiliis comparaverunt. *Nonius*.

In quibus notissimus quisque, aut malo dependens verberabatur, aut immutilato corpore improbo patibulo eminens affigebatur. *Idem*, *Patibulum est crux*.

Ad Siciliam vergens faucibus non amplius patet millibus v. & xxx. *Messus*.

Clausi lateribus (c) pedem. *Idem*.

Naphthas. *Probus Catholicis*.

FRAGMENTA

LIBRI V.

HISTORIARUM.

AT Lucullus, audito Q. (d) Marcium Regem pro consule per (e) Lycaoniam cum tribus legionibus in (f) Ciliciam tendere. *Priscianus lib. xviii.*

Legiones Valerianæ comperto, (g) lege Gabinia Bithyniam, & Pontum consuli datam: (h) missos esse. *Idem ibidem*.

Re-

NOTE.

(a) *Tartanium*.) In Bithynia.

(b) *Eos*.) Fragmentum istud, non Sallustii, sed Sisennæ esse arbitratur Putschius; ideo quod in Nonii vetustioribus manuscriptis illi ascribitur.

(c) *Pedem*.) Quandoquidem Sallustii auctoritate confirmare studeat Fronto, probe oppido ac Latine dici *Altus pedes tot*, & quidem hunc locum citans; optime, ut videtur, vocem *altis* Sallustio Douza redonavit; legitque *clausi lateribus pedem altis*.

(d) *Marcium Regem*.) Hic, mortuo collega Metello, & eo qui in ejus locum suffectus fuerat, solus Consulatum gessit.

(e) *Lycaoniam*.) Minoris Asiæ regio, in Cappadocia.

(f) *Ciliciam*.) Minoris Asiæ regio ad Mediterraneum.

(g) *Lege Gabinia*.) Gabinus Tribunus C. Sallustii.

fuit plebis, quo tempore Lucullus adversus Mithridatem bellum gerebat.

(h) *Missos*.) Quidam, in manuscriptis probe & plane exaratum esse, *Consuli datam esse, missos esse*, testatur; unde pro priori *esse, sese*, rescribendum esse putat; deinde ut sensus absolvatur, *pretendentes* supplet, aut *caussantes*; ut ita legendum sit, *Sese missos esse caussantes*. Atque de Legionibus accipit quas Clodius per iram & invidiam sollicitavit, ut ne amplius Lucullum adversus Mithridatem sequerentur: quibus ille persuasit ipsos missos, & a Sacramento liberos esse, cum alium Imperatorem, Glabrionem Consulem, ad Mithridaticum bellum, Senatus mitteret. Cui opinioni non possum plane non assentiri; nisi quod, non Glabrioni, sed Pompeio Mithridaticum bellum mandatum invenio.

B b

Regem aversabatur. *Arusianus.*

Cæteri negotia (a) sequebantur familiaria legatorum, aut tribunorum;
& pars sua (b) commeatibus mercatis. *Nonius.*

Et uxoris ejus frater erat. *Arusianus.*

Sæpe celebritatem nominis intellego timentem. *Prisc. l. xviii.*

Video ingentia dona quæsitum ire properantem. *Idem ibidem.*

Nam si Pompeio (c) quid humani evenisset. *Arusianus.*

(d) Quibus de caussis, Sullam in victoria dictatorem, equo descendere, si-
bi uni assurgere de sella, caput aperire solitum. *Nonius. Arusianus.*
Servius.

NOTÆ.

(a) *Sequebantur.*) Eidem Anonymo, ex
quo priorem conjecturam decerpimus, legen-
dum videtur *Exsequebantur.*

(b) *Commeatibus.*) Id est, *Abeundi li-*
centia pretio emta.

(c) *Quid humani.*) Mortem intellige.
De Pompeio autem videtur hic agi, quem
Catulus, cum præclarum quidem, sed ni-
mium liberæ Reipublicæ crederet, nolletque
omnia ut in eo uno reponerentur, hæc ver-

ba in concione, legem dissuadens, adjecit,
Si quid huic acciderit, quem in ejus locum
substituetis? ut habet Paterculus.

(d) *Quibus de causis.*) Hic iterum de
Pompeio sermo est, cui uni Syllam assurge-
re solitum Appianus tradidit. Quatuor ve-
ro fuerunt auctore Servio, quæ apud Roma-
nos ad honorem pertinerent, Equo desilire,
Caput aperire, Via decedere, Assurgere.

C. SALLUSTII CRISPI

FRAGMENTA.

INCERTORUM LIBRORUM.

E (a) inrumiendi po.....

(b) sublicibus cavata.....

sent. *Festus*.

Cujus (c) duas insulas propinquas inter se, & (d) decem stadium procul a Gadibus sitas, constabat suoapte ingenio alimenta mortalibus gignere. *Nonius*.

(e) Serum bellum in angustiis futurum. *Junius Philarg. ad Georg. Virg. Virg. Virg.*

Illi tertio mense pervenere in (f) Pontum multo celerius spe Mithridatis. *Arusianus*.

Ergo senati decreto serviundum ne sit. *Donatus Act. 11. sc. 11.*

Pompeius oris (g) improbi, animoque inverecundo. *Suet. de claris. Gram. c. XIV.*

Si-

NOTÆ.

(a) *Inrumiendi*.) Id est, *lactandi*; quamquam omnes, quos quidem inspicere licuit, Excerptores, *Irrumare* habent tantum, non *Irrumire*. Vox vero ista, execranda libidine, ad obscœna traducta est.

(b) *Sublicibus*.) Publicæ trabes sunt longæ, quibus pons innititur. Sed, pro iis, *Festus* habet *sublices*, nomine, secundum aliquos, a Volscis mutuato.

(c) *Duas insulas*.) Quæ sint istæ nescire se fatetur *Ortelius*, nisi ex *Plutarchi* *Sertorio*, qui eas *Atlantidum* nomine describit. Intelligit autem de duabus ex *Asoris*, *S. Michaelis* scilicet, & *D. Mariæ*.

(d) *Decem stadium*.) Idem *Ortelius* de-

cem millibus stadiorum ex *Plutarcho* rescribit.

(e) *Serum*.) Grammatici *crudele* atque *sævum* interpretantur; eodemque sensu apud *Virgilium*, & *Valerium Flaccum*, legitur.

(f) *Pontum*.) Pontus Asiæ minoris Provincia ad mare *Euxinum*.

(g) *Improbi*.) Multis contendit *Douza* *probi* legendum esse; præsertim quod illud alterum sit contra omnium librorum auctoritatem, & a *Sallustii* scribendi ratione alienum: arbitratur enim fieri non posse ut aliquis ore sit improbo, qui non pariter animo inverecundo fuerit; adeoque *Sallustium* bis idem dixisse, si *improbi* scripserit. Prima ratio valet.

Simulans (a) sibi alvum purgari. *Isidorus l. xi. in voce Alvus. Serv. ad l. iii. Æneidos.*

Fecit ut nunciis confestim lugubribus. *Carisius lib. ii.*

Communem habitum transgressus. *Priscianus l. xiv.*

Inter arma civilia æqui boni famam petit. *Seneca l. xx. epist. cxv.*

Haud impigre, neque inultus occiditur. *Donat. ad Andr. Ter. act. i. sc. 2.*

Festinantibus in summa inopia patribus. *Idem ad Eunuch. act. 4. sc. 3.*

Hostes oppressi, aut delapsi forent. *Isidorus l. xviii.*

Exercitum argento fecit. *Seneca lib. xx. epist. cxv.*

(b) Togam paludamento mutavit. *Isidorus l. xix. Serv.*

Hiero rex Syracusanorum bellum fecit. *Seneca.*

Ibi triennio frustra trito. *Servius ad iv. Æneidos.*

Oratio (c) C. Cottæ Consulis ad Populum.

Quirites, multa mihi pericula domi, militiæ multa advorsa fuere: quorum alia toleravi, partim repuli deorum auxiliis, & virtute mea: in quibus omnibus, neque animus negotio defuit; neque decretis labos. Malæ, secundæque res, (1) opes, non ingenium mihi mutabant. At contra in his miseriis cuncta me cum fortuna deseruere. Præterea senectus, per se gravis, curam duplicat: cui misero, senecta jam ætate, ne mortem quidem (d) honestam sperare licet. Nam, si parricida vestri sum, & (e) bis genitus hic deos Penates meos, patriamque, & summum imperium (f) vilia habeo: quis mihi vivo cruciatus satis est, aut quæ poena mortuo? cum omnia (g) memorata apud inferos supplicia scelere meo (h) vici. A prima adoles-

cen-

INTERPRETATIO.

(1) Mala secundæque res mutabant mihi opes, non mutabant ingenium.

NOTÆ.

(a) Sibi.) Servius habet, *Simulans alvum purgare*; quod magis est ex adstricta Sallustii oratione.

(b) Togam palud.) Id est, *Pacem bello.*

(c) C. Cottæ.) In quibusdam libris scriptum inveni *Cn. Cotta*, quod forte pro *M. Cotta*, scripturæ similitudine positum est. Uterque enim *C.* & *M.* ille quidem prior, hic anno sequenti Consul fuit: sed *Marcum*, non *Caium*, a *Mithridate* magna clade apud *Chalcedonem* cæsum fuisse constat; quod quidem huius orationi occasionem dedit.

(d) Honestam.) Ille equidem post casum suum in civitatem receptus, etiam Consulatum suum peregit; attamen ne sibi per inimicorum dolum fraudi esset, quod fortuna

iniquitate evenerat, vir prudens reformidabat.

(e) Bis genitus.) Hoc ideo dicit, quia, victus, in civitatem receptus erat.

(f) Vilia habeo.) Id est, *parum istis omnibus consulo.* Sed terminis usus est, causæ suæ faventibus; minus enim fit verisimile, ut quis summum imperium, quo gaudet, contemnat, quam, ut parum, ex officio Reipublicæ invigilet.

(g) Memorata.) De his plurima apud Poetas.

(h) Vici.) Id est, *majus est scelus quam ut atrocissimis inferorum pœnis satis possit puniri.*

centia in ore vestro privatus, & in magistratibus egi: qui (a) lingua, qui consilio meo, qui pecunia voluere, usi sunt: neque ego callidam facundiam, neque ingenium ad malefaciendum exercui: (1) avidissimus privatae gratiae maximas inimicitias pro republica suscepi: qui victus cum illa simul, cum egens alienae opis, plura mala expectarem, vos, quirites, rursus mihi patriam, deos Penates, cum ingenti dignitate dedistis. Pro quibus beneficiis vix satis gratus videar, si singulis animam, (2) quam nequeo, concesserim. Nam vita & mors jura naturae sunt; uti sine dedecore cum civibus, fama & fortunis integer agas, id dono datur atque accipitur. Consules nos fecistis, Quirites, (b) domi, bellicae impeditissima repub. Namque (c) Imperatores Hispaniae stipendium, milites, arma, frumentum poscunt: & id res cogit; quoniam post defectionem sociorum, & Sertorii per montis fugam, neque manu certare possunt, neque utilia parare. Exercitus in Asia Ciliciaque ob nimias opes Mithridatis aluntur: Macedonia plena hostium est: nec minus Italiae maritima, & provinciarum, cum interim vestigalia parva, & (d) bellis incerta, vix partem sumtuum sustinent: (3) ita classe, qua commeatus vehebatur, minore quam antea navigamus. (e) Haec si dolo aut socordia nostra contracta sunt, agite, & uti lubet, ita supplicium sumite: sin communis fortuna asperior est, quare indigna vobis, nobisque, & rep. incipitis? Atque ego, cujus aetati mors propior est, non deprecor, si quid ea vobis incommodi demitur; neque mox (f) ingenuo corpori honestius quam pro vestra salute finem vitae fecerit. Adsum en Cn. Cotta consul, facio quod saepe majores asperis bellis fecere; voveo, dedoque me pro rep. quam deinde cui mandetis circumspicite. (g) Nam talem honorem bonus nemo volet, cum for-

INTERPRETATIO.

(1) Cum essem avidissimus privatae gratiae, suscepi multas inimicitias pro Republica.

(2) Si dederim animam pro singulis,

quam pro singulis nequeo dare.

(3) Ita navigamus classe minore quam ea, qua commeatus vehebatur antea.

NOTAE.

(a) *Lingua.*) Arbitror hunc esse Cottam, quem Cicero disertissimum praedicat, contra quem etiam mulierem quandam defendit.

(b) *Domi.*) Bellis civilibus, per Marium, Syllam, aliosque exhaustae fuerant vires Imperii.

(c) *Imperatores.*) Vidimus ea de re Pompeii epistolam; quocum Metellus adversus Sertorium, Imperator creatus fuerat.

(d) *Bellis.*) Piratae enim, Mithridatici belli oblata occasione, maria bello, quasi tempestate praeceluserant; alii rebellabant; Sertorius in Hispania multa intercipiebat, &c.

(e) *Haec.*) Casus Reipublicae varii.

(f) *Ingenuo.*) In aliis est, ingenio corporis, quod non placet; quamquam illud quomodo explicem non satis video: nisi forte Consul noster, qui jam supra de inferis verba quaedam iniecit, philosophice, sese noluerit virum ingenuum, sed corpus tantum morti tradere. Quod quidem ad persuadendum & commovendum aptum quoque fuerit.

(g) *Nam talem.*) Tacite innuit, se adhuc utilem fore Reipublicae, nec tam culpa sua exercitum a Mithridate casum fuisse.

fortunæ, & pacis, & belli ab aliis acti, ratio reddenda, aut turpiter moriendum sit. Tantummodo in animis habetote, non me ob scelus, aut avaritiam cæsum, sed volentem pro maxumis beneficiis animam dono dedisse: per vos igitur, Quirites, & gloriam majorum, tolerate advorsa, & consulite reip. Multa cura summo imperio inest; multi ingentes labores: quos (1) nequicquam abnuitis, & pacis opulentiam quæritis: cum omnes provinciæ, regna, maria, terræque aspera, aut fessa bellis sint.

Germani (a) intectum (b) renonibus corpus tegunt. *Isidorus.*

Unde pons in oppidum pertinens explicatur. *Arusianus.*

Et ei voce magna vehementer gratulabantur. *Donatus.*

Et Marius victus duplicaverat bellum. *Servius.*

Atque eos a tergo incurrerunt. *Rufinianus.*

In hunc modum disseruit. *Priscianus.*

Inde ortus sermo percunctantibus utrimque, Satin salvæ, quam grati ducibus suis, quanti familiaribus copiis augerentur. *Donatus.*

Fugam nostris fecere. *Seneca.*

Quæ audita (c) Panormitanos dedere Romanis fecere. *Idem.*

Quo cupidius in ore ducis sese quisque bonum, & strenuum ostentantes. *Isidorus. Servius x.*

Ventis per cava terræ citatis, rupti aliquot montes, tumulique sedere. *Isidorus. Servius.*

Ubi multa nefande, casu super ausi, atque passi. *Priscianus.*

(d) Saguntium. *Carisius.*

Tota autem insula modica, & cultoribus inanis est. *Martianus.*

Immodicus animi. *Arusianus.*

Pugnam illam pro omine belli futuram. *Servius.*

Tantum (e) antiquitatis, curæque majoribus pro Italica gente fuit. *Idem.*

Opprobrii gratia. *Agratius.*

Maxumis ducibus, fortibus strenuisque ministris. *Diomedes lib. II.*

Non repugnantibus modo, sed ne deditis quidem. *A. B. C. M. Donatus.*

In silva (f) Sila fuerunt. *Serv.*

In

INTERPRETATIO.

(1) Quos frustra refugitis, dum pacis copiam quæritis.

NOTÆ.

(a) *Intectum.*) Magna corporis parte nudos agitare solitos esse Germanos ex Tacito discimus, aliisque. Colerus mallet *Intecti.*

(b) *Renonibus.*) Alii scribunt *Rhenonibus.* Sunt autem Rhenones Gallorum & Germanorum tegumenta pellicea, ab humeris ad umbilicum usque dependentia.

(c) *Panormitanos.*) Panormus insignis Siciliae civitas. Hodie *Palermo.*

(d) *Saguntium.*) Pro Saguntinorum, ut placet Carisio.

(e) *Antiquitatis.*) Gronovius cum Servio *antiquitatis* retinet. Douza *anxietatis* reponit; cui ego quidem assentior.

(f) *Sila.*) Sita erat in Bruttis.

In nuda injecta corpora. *Diomedes.*

Apollinis filia & Cyrenes. *Probus.*

Ne simplici quidem morte moriebantur. *Servius.*

Cum prædixero positum insulæ. *Donatus.*

Cujus (a) adversa voluntate, colloquio militibus permissa (b) corruptio facta paucorum, & exercitus Sullæ datus est. *Idem.*

A Graccho seditiones graves ortæ. *Augustinus.*

M. Atilius Palicanus humili loco, Picens, loquax magis, quam facundus. *Quintilianus lib. IV. cap. II.*

(c) Insolens vera accipiendi. *Donatus.*

Quæ pecunia ad Hispaniense bellum Metello facta erat. *Idem.*

(d) Curubis. *Probus.*

(e) Tharros. *Idem.*

(f) Camisos. *Idem.*

(g) Lucas. *Sergius.*

Primam modo (h) Japydiam ingressus. *Serv.*

(i) Carbo turpi formidine Italiam, atque exercitum deseruit. *Idem.*

Quæ pacta in conventionem non præstitissent. *Donatus.*

Crebritate fluctuum, ut Aquilo solet. *Servius.*

Mithridates corpore ingenti perinde armatus. *Quintil. l. VIII. c. III.*

Tyrannumque, & Cinnam appellantes. *Victorinus. Servius.*

Nomenque (k) Danubium habet. *Acron.*

Cui nisi pariter obviam iretur. *Donatus.*

Septimium, neque animo, neque lingua satis compotem. *Idem.*

Vulgus amat fieri. *Quintilianus.*

Non (l) pœniturum. *Quintilianus.*

Pompeius cum alacribus saltu, cum velocibus cursu, cum validis vecte certabat. Neque enim ille aliter potuisset par esse Sertorio, nisi se, & mi-

NOTÆ.

(a) *Adversa.*) *Cognita.*

(b) *Corruptio.*) De Sylla intelligendum, qui, ut docet Plutarchus, viribus impar, Scipionem alterum Consulem, dolo ad scœdera invitavit; deinde inter congressuum moras, & colloquiorum, pecunia & promissis, ejus exercitum, per milites corrupit.

(c) *Insolens.*) Forte de Tigrane loquitur, qui fortuna sua ebrius, nil, nisi quod ad voluntatem fictum esset, audire poterat. Cujus stultitiam non pœnitebit vidisse apud Appianum.

(d) *Curubis.*) Ptolemæo urbs est Africae propriæ.

(e) *Tharros.*) Ortellius eam urbem ponit in Africa.

(f) *Camisos.*) Urbs Camisanæ regionis, in Parthia, ut eidem placet Ortellio.

(g) *Lucas.*) Voluit esse a *Lux*, singulari.

(h) *Japydiam.*) Japydia, quæ & Histria dicta, in extrema est Italia, versus Dalmatiam.

(i) *Carbo.*) Prolixe de eo Appianus.

(k) *Danubium.*) Observavit Acro, vel alius aliquis, ad Horatium, Danubium in genere neutro a Sallustio positum, ut Rhenum ab Horatio. Danubius vero dicitur usitatus, maximus ille & notissimus Europæ fluvius, cui & nomen *Ister* datum est.

(l) *Pœniturum.*) Pro pœnitentiam acturum.

milites frequentibus exercitiis præparavisset ad prælia. *Vegetius l. i. c. ix. Johan. Saresb.*

Cicero caninam facundiam, ut Appius inquit, exercuit. *Lactantius.*

Primus Græcorum Achilles. *Servius.*

Cupientissimus legis. *Diomedes.*

Magna gloria (a) tribunus militum in Hispania T. (b) Didio imperante, magno usu bello Marsico, paratu militum, & armorum fuit. Multaque cum ductu ejus curata, primo per ignobilitatem, deinde per invidiam scriptorum celebrata sunt. Cominus faciem suam ostentabat, aliquot advorsis cicatricibus, & effosso oculo. Quo ille dehonestamento corporis maxime lætabatur: neque illis anxius, quia reliqua gloriosius retinebat. *Agellius.*

(c) Curetes quia principes intelligendi divina fuerunt, vetustatem uti cætera in majus componentem altores Jovis celebravisse. *Lactantius & Isidorus.*

Italiam conjunctam (d) Siciliæ constat fuisse: sed medium spatium aut per humilitatem obrutum est aquis, aut propter angustiam scissum. Inde Rhegium nominatum. *Isidorus.*

Pompeius de victis Hispanis tropæa in Pyrenæis jugis constituit. *Serv.*

Atque edita undique, tribus tamen cum muris, & magnis turribus. *Donatus.*

Et in præliis actu promptus. *Idem.*

Pactione amisso Publio legato. *Idem.*

Ipsam Mare Ponticum dulcius quam cætera. *Servius. Priscianus. Macrobius.*

Equis paria operimenta erant: quæ lintea ferreis laminis in modum plumæ adnexuerant. *Servius.*

Rebus supra votum fluentibus. *Idem.*

(e) Ænum, & (f) Maroneam, & viam militarem. *Idem.*

Impediebant jussa nautarum. *Idem.*

Nihil socordia clauderetur. *Donatus.*

(g) Ut tanta repente mutatio non sine deo videretur. *Idem.*

(a)

N O T Æ.

(a) *Tribunus.*) De Sertorio agitur.

(b) *Didio.*) Legatus fuit Pompeii in Hispania, adversus Sertorium.

(c) *Curetes.*) Totam hanc opinionem, quasi a Poetis fictam Sallustius respuit, voluitque ingeniose interpretari, cur Jovis cultores dicantur Curetes fuisse. *Lactantius.*

(d) *Siciliæ.*) In hac sententia fuerunt plurimi authores, contra quam facit Cluverius, qui, cum Hesiodo, aggeribus, versus Pelorum promontorium, auctam fuisse insulam

arbitratur: nedum abscissa fuerit.

(c) *Ænum.*) Ænus urbs Thraciæ maritima, ab Ænea condita.

(f) *Maroneam.*) Non longe ab Æno, ad occasum.

(g) *Ut tanta.*) Videtur hoc de inexpectata intelligendum conversione, quæ Romæ accidit, foro omnium rerum venalium copia superfluente, postquam Piratas annonam interceptantes Pompejus profligavit.

(a) In ore gentibus agens, populo, civitati. *Idem*.
 Pressi undique multitudine. *Idem*.
 Hunc igitur redarguit Tarquitiu. *Idem*.
 Dein campi (b) Themyscirii: quos habuere (c) Amazones, a (d) Tanai flumine incertum quamobrem digressæ. *Servius*.
 Ubi eum tota concione ab exercitu cogit discedere, dicit se ejus opera non usurum; eumque ab armis dimittit. *Idem*.
 Et Metello procul agente (e) longa spes auxiliorum. *Idem*.
 More equestris prælii sumtis tergis, atque redditis, & egressi ad faciliores ictus loco cedebant. *Idem*.
 Castra sine vulnere introitum. *Idem*.
 Multos tamen ab adolescentia bonos insultavit. *Idem*, & *Donatus*.
 (f) Cosa. *Servius*.
 Equis, atque armis insignibus. *Idem*.
 (g) Fessus in Pamphyliam se receperat. *Idem*.
 Profectus quidam Ligus ad requisita naturæ. *Quintil.*
 Apud latera (h) certos collocaverat. *Servius*.
 Apertæ portæ, repleta arva cultoribus. *Idem*.
 (i) Hispaniam sibi antiquam patriam esse. *Idem*.
 (k) Lyciæ, (l) Pisidiæque agros despectantem. *Idem*.
 Sorte ductos fusti necat. *Idem*.
 Omnis Italia coacta in angustias scinditur in duo (m) Promontoria, (n) Bruttium, & (o) Salentinum. *Idem*.
 Italia plana ac mollis. *Idem*.
 Qua tempestate ex Ponto vis piscium erupit. *Idem*, & *Scholiastes Juvenalis*.
 (p) Introrsus prima Asiæ Bithynia est, multis antea nominibus appellata.

Ipsa

NOTÆ.

(a) *In ore*.) De Pompeio intelligit Douza.
 (b) *Themyscirii*.) Sunt illi in Ponto.
 (c) *Amazones*.) Fuerunt mulieres, quæ regnum, viris omnibus interfectis, obtinuerunt; rem postea habentes cum peregrinis. De his mentio fit apud plurimos; interim fuerint, nec ne, quidam affirmant, quidam negant. Crediderim multa fabulosa esse; non tamen omnia.
 (d) *Tanai*.) Tanais fluvius est qui Europam ab Asia dividit. Hodie *Don* dicitur.
 (e) *Longa*.) Id est, longe posita, Authore Servio.
 (f) *Cosa*.) Civitas Etruriæ.
 (g) *Fessus*.) Id est, egens consilii, Servio interprete: nam corpore fatigatum dicimus, animo fessum.
 C. Sallustii.

(h) *Certos*.) Certus aut velocem significat, aut fidelem, aliquando etiam firmum, ut ait Sallustius, *Apud latera certos collocat*. *Servius*.
 (i) *Hispaniam*.) Annotant Grammatici, Provinciam pro Patria positam, cum civitas proprie sit Patria.
 (k) *Lyciæ*.) Minoris Asiæ regio, ad Mediterraneum.
 (l) *Pisidiæ*.) Ciliciæ regio, in minore Asia.
 (m) *Promontoria*.) Sunt montes, qui in mare incurrunt. *Gall. Cap.*
 (n) *Bruttium*.) Inferius est, ad meridiem, juxta Siciliam.
 (o) *Salentinum*.) Superius est, ad Septentrionem.
 (p) *Introrsus*.) Hæc Crispi cum citet

C c

Ser-

Ipsa enim est Major Phrygia. *Servius*.

Sed Mithridates extrema pueritia regnum ingressus : matre veneno interfecta. *Idem*.

Exercitum (a) vertere. *Idem*.

Creta altior est qua parte spectat Orientem. *Idem*.

Se regibus devovent, & post eos vitam refutant : adeo illis ingenta est sanctitas regii nominis. *Idem*, & *Philargyrius*.

Dum inferior omni via grassaretur. *Joannes Grammat*.

(b) Narbone concilia Gallorum. *Pompeius in artem Donati*.

Post defectionem sociorum & Latii. *Donatus*.

(c) Ad Jovis mandem nostra. *Idem*.

Morbi graves ob inedia insolita vescentibus. *Idem*.

Atque ea cogentes ; non coactos, scelestos magis quam miseros distringi. *Idem*.

Graviori bello, qui prohibitori venerant socii, frigere. *Idem*.

Nam quidem Pyrrho, Hannibali, æquor & terra. *Idem*.

Nam Sullæ dominationem audebat. *Idem*.

(d) Neque est defensus dominationem Sullæ. *Idem*.

Neu quis miles neve pro milite. *Servius*.

Ex insolentia avidus malefaciendi. *Idem*.

Tergis vinciebant. *Idem*.

(e) Charybdis quæ forte illata (f) naufragia sorbens gurgitibus occultis millia sexaginta (g) Tauromenitana ad litora trahit. *Idem*.

Saguntini fide atque ærumnis incluti per mortalium studium majores quam opibus, quippe quæ etiam tum semirutæ mœnia, domus intactæ, parietesque templorum ambusti, manus Punicas ostentabant. *Hieron. in Habacuc*.

Apud (h) Corduennos (i) amomum & alii leves odores gignuntur. *Philarg. in iv. Georg. Virgil*.

Quem trans stagnum omnis usque ad flumen. *Idem*.

Re-

NOTÆ.

Servius, ut doceat Bithyniam dictam quoque esse Bebriciam, nullaue ejus rei, in fragmento hoc, extet mentio, non dubitat Sallustium ex Isidoro augere Putschius, post *Phrygia*, hoc modo, prius *Bebricia dicta*, mox a Bithynio rege *Bithynia*.

(a) *Vertere*.) *Servius* interpretatur, *Considerare*.

(b) *Narbone*.) Narbo Galliarum Narbonensis urbs est maritima.

(c) *Ad Jovis*.) Douza corrigit, *Id Jovi mandem nostro*, Id est, *Jupiter ista viderit*.

(d) *Neque est*.) Alii habent *dominatio-*

num, Colerus legit, *Neque est defensus dominationum Sylla*.

(e) *Charybdis*.) Poetis decantatissimus gurgis, inter Siciliam & Italiam, circa Messanam.

(f) *Naufragia*.) Hic naufragium, pro ipsis rebus quassatis & fractis, positum est.

(g) *Tauromenitana*.) Tauromenia, vel Tauromenium, urbs Siciliæ maritima, ad fretum.

(h) *Corduennos*.) Cordueni, Gens circa mare Hyrcanum.

(i) *Amomum*.) Aliud alii esse comminiscuntur : multumque de eo rixantur Medici.

Repente incautos agros invasit. *Idem.*

Belli sane sciens. *Acron.*

Namque omnium ferocissimum ad hoc tempus (a) Achæi atque (b) Tauri sunt, quod, quantum conjicio, locorum egestate rapto vivere coacti.

Glossa Juvenalis.

Atque ipse cultus rei. *Areon.*

(c) Triplici fluctu. *Servius Fuldanus.*

Charybdi mare vorticosum. *Idem.*

Sed ubi tempore anni mare classibus patefactum est. *Idem.*

Sane bonus ea tempestate contra pericula & ambitionem. *Idem.*

Simul immanis hominum vis ex locis invasere patentes, cum & pacis modo effusas. *Idem.*

Genua patrum advolvuntur. *Idem.*

Perrexere in Hispaniam an Sardiniam. *Idem.*

Quæ mapalia sunt circumjecta civitati, suburbana ædificia. *Idem.*

Et onere turrium incertis navibus. *Idem.*

Traditur fugam in longinqua Oceani agitavisse. *Idem.*

Ad mutandum modo in melius servitium. *Servius ad primum Æneid.*

Magna vis hominum convenerat agris pulsa aut civitate ejecta. *Idem I- bide.*

Cum murum hostium successisset poenas dederat. *Idem ad Eclogam quintam.*

Quippe vasta Italia rapinis, fuga, cædibus. *Idem.*

Hi sunt qui secundum pocula, & alias res aureas, diis sacrata instrumenta convivio mereantur. * *Idem ad VIII. Æneidos.*

In secunda festinas cohortes composuerat. *Idem ad IX.*

Jam repente visus sævire Tagus. *Idem ad X.*

Exuant armis equisque. *Idem.*

Solas festinare. *Idem.*

Lusitaniæ gravem civitatem. *Idem.*

Ex parte cohortium præcipere instructa, & stationes locatæ pro castris. *Idem.*

Bellum quibus posset conditionibus desineret. *Idem.*

In quibus longissimo ævo plura, de bonis falsa, in deterius composuit. *Id.*

Cultu corporis ornata egregio. *Idem.*

At Sertorius vacuus hieme augere copias. *Acro in Horatium.*

Sin vis obsistat, ferro quam fame æquius perituros. *Servius.*

Consedit in valle virgulta nemorosaque. *Idem.*

Pau-

NOTÆ.

(a) *Achæi.*) Sunt populi circa Pontum Euxinum, in Sarmatia Asiatica, nam de his hoc in loco agitur, non de illis qui Thessaliam incoluerunt.

(b) *Tauri.*) Fuerunt isti in Sarmatia Europæa.

(c) *Triplici.*) Id est, magno.

Paululum requietis militibus. *Idem.*

Qui nullo certo exilio vagabantur. *Idem.*

Nubes scedavere lumen. *Idem.*

Sanctus alia. *Idem.*

Geronis. *Idem.*

Quæ causa fuerat novandis rebus. *Idem.*

Radicem montis excessit. *Statii interpres.*

Ut res magis quam verba gererentur, liberos parentesque in muris locaverant. *Idem.*

Incerta est fortitudo dum pendet. *Idem.*

In quibus plaustra sedes sunt. *Acro ad Horatium.*

Luxo pede. *Probus.*

Maurique vanum genus, ut alia Africae, contendebant Antipodas ultra Æthiopiam cultu Persarum justos & egregios agere. *Priscianus.*

Et Perpennam forte cognoscit mulio redemptoris. *Acro in Horatium.*

Omnium fluminum quæ in maria qua imperium Romanum est, fluunt, quam Græci τὴν εἰς τὴν θάλασσαν appellant, maximum esse Nilum consentitur: proxuma magnitudine esse Histrum scripsit Sallustius. *Agell. l. x. c. vii.*

(a) Ex omnibus quæ tractavimus, Æbuti Liberalis, potest videri nihil tam necessarium, aut magis, ut ait Sallustius, cum cura dicendum, quam quod in manibus est. *Seneca.*

Turbinum motus vagus est, & disiectus, &, uti Sallustii verbis utar, vorticosus; cometarum autem, compositus, & certum iter carpens. *Idem.*

Sallustius, auctor certissimus, asserit Tigrim, & Euphratem uno fonte manare in Armenia, qui per diversa euntes longius dividantur, spatio medio relicto multorum millium; quæ tamen terra, quæ ab ipsis ambitur, Mesopotamia dicitur. *Idem.*

Pelorum promontorium Siciliae respiciens aquilonem, juxta Sallustium, dictum a gubernatore Hannibalis illic sepulto, qui fuerat occisus per ignorantiam regis, cum se ejus dolo crederet esse deceptum. *Servius & Isidorus.*

(b) Aristæus, uti Sallustius docet, post Ianiatum a canibus (c) Actæonem filium, matris instinctu Thebas reliquit, & (d) Ceam insulam tenuit, primo adhuc hominibus vacuum: postea, ea relicta, cum Dædalo in Sardiniam transivit, post delatus est (e) Cumas. *Servius.*

Sal-

N O T Æ.

(a) *Ex omnibus.*) Nullus non ea facile dignoscet quæ sunt Sallustii, in his & sequentibus fragmentis.

(b) *Aristæus.*) Apollinis & Cyrenes filius, ut plurimis placet, olei & mellis inventor.

(c) *Actæonem.*) Hic, ira Dianæ, quam

inscius sine veste viderat, in cervum mutatus, a suis canibus laceratus est.

(d) *Ceam.*) Cea, vel ut alii scribunt, Ceos, insula est maris Ægei, juxta Eubœam.

(e) *Cumas.*) Cumæ, Urbs Campaniæ maritima.

Sallustius duces laudat, qui victoriam incruento exercitu deportarunt. *Idem.*

(a) Cares Insulani populi fuerunt, piraticam exercentes, famosi, victi a (b) Minoe, uti Sallustius, & Thucydides tradunt. *Idem.*

A Troja (c) Capys Campaniam, (d) Helenus Macedoniam, alii Sardiniam, secundum Sallustium, tenuerunt. *Idem.*

(e) Dardania a Dardano Jovis & Electrae filio, aut secundum Sallustium, a Mida Dardanorum rege, qui Phrygiam tenuit. *Idem.*

Sallustium (f) Scyllam saxum esse dicit, simile formae (g) celebratae procul visentibus. *Idem.*

In Sicilia est (h) Enceladus, (i) Othus in Creta, secundum Sallustium *Idem.*

Sallustius ait, Hispanorum morem fuisse, ut in bella euntibus juvenibus parentum facta memorentur a matribus. *Idem.*

(k) Orion, juxta Sallustium, oritur juxta solis aestivi pulsum. *Idem.*

In (l) Flaminia est civitas quae (m) Cale dicitur, & in Gallia hoc nomine, quam Sallustius a Perpenna captam commemorat. *Idem.*

Getae sunt (n) Mysii, quos Sallustius a Lucullo dicit esse superatos. *Idem.*

Trojanorum tempore invadendarum terrarum causa fuerat navigatio, uti Sallustius meminit. *Idem.*

Curribus falcatis usos esse antiquos, Livius & Sallustius docent. *Idem.*

Vi-

NOTAE.

(a) *Caves.*) Cos insula est maris Aegaei non longe a Caria, quae & ipsa hoc nomine dicta est, authore Stephano. Probus in *Miliade*, Cares in Lemno consedissee testatur: adeoque hi fuerunt Piratae erronee habitationem suam mutantes.

(b) *Minos.*) Minos rex fuit Cretae, Jovis ex Europa filius, apud inferos, ob insignem justitiam, judex a Poetis constitutus.

(c) *Capys.*) Unus fuit ex Aeneae comitibus, qui in Italiam venit.

(d) *Helenus.*) Priami filius. Epiri vero partem habuisse Virgilius author est.

(e) *Dardania.*) Pars est Illyriae, supra Macedoniam. Sed hic de Troia agitur.

(f) *Scyllam.*) Scylla scopulus est in freto Siculo, non longe a Charybdi.

(g) *Celebrata.*) A Poetis scilicet, apud quos passim monstrum foemineo vultu, caetera canum latrantium, quibusdam lupi, ac serpentis specie, descriptum invenies.

(h) *Enceladus.*) Unus ex gigantibus,

quem Jupiter, fulmine ictum, Aenae monti supposuit.

(i) *Othus.*) Hic fuit Neptuni filius ex Iphimediae Alcei uxore, quem, cum Ephialte ipsius Othi fratre, Alceus auxilio misit Gigantibus adversus Deos.

(k) *Orion.*) Ex trium Deorum, Jovis, scilicet, Neptuni, & Mercurii urina, vel semine natus, & a Diana interfectus, ut quibusdam placet, in sydus mutatus fuit; cujus ortu tempestates maximae excitantur: si tamen verum est quodcumque vulgo hominum ore teritur.

(l) *Flaminia.*) Regio Italiae ad mare superum, ubi Ravenna.

(m) *Cale.*) Calem Gallicam non longe ab urbe Parisiorum ponunt; haud procul a Matrona.

(n) *Mysii.*) Mysia in Asia est: sed hic Moesia est intelligenda, quae olim Mysia dicta. Europae regio est ad Danubium.

Vices significant pugnam, quia per vicissitudinem pugnabatur, ut inquit Sallustius. *Idem.*

Creta medio jacet insula ponto, id est, secundum Sallustium, procul a continenti. *Idem.*

Primo mense veris dicitur novum ver, secundo ver adultum, tertio præceps: sicut etiam Sallustius dicit ubique, nova æstas, adulta, præceps. *Idem.*

Sallustius in Historiis tradit, Sertorium victum voluisse fugere ad insulas (a) Fortunatas. *Acron.*

Insulas Fortunatas Sallustius inclutas esse ait Homeri carminibus. *Servius.*

Proximum dicebant veteres, non solum adhærens, & adjunctum, verum etiam longe remotum, si tamen inter duo discreta (b) nihil medium exstitisset. *Virg. Æn. l. v.*

Proximus huic, longo sed proximus intervallo,

Insequitur Salius. —

Ita & Sallustius in situ Ponti, de promontoriis (c) Paphlagonum, & quod (d) Κρίε μέτωπον appellavit, posuit. *Nonius.*

Interrogasti, si tenes, Maotici

Situs quis esset aquoris. Sallustium

Noram id dedisse, dicta & ejus omnibus

Præjudicata auctoritatis ducier.

Non abnuebam. Festus Avienus.

Portus ab Eoo fluctu curvatus in arcum. In arcus similitudinem. Sic de Ponto Sallustius, unde hic tulit colorem: nam speciem efficit Scythici arcus. *Servius ad III. Æneidos.*

— *Freta lata relucent.*

Lata autem ideo, quia se angustiae Pontici oris illic dilatant, uti dicit Sallustius. *Servius.*

Teïa autem dicta est a Teïo Anacreontis Poetae Lyrici oppido, quod in Paphlagonia esse Sallustius indicat, cum de situ Pontico loquitur. *Comment. in Horat.*

Porro Sallustius auctor certissimus asserit, tam Tygris, quam Euphratis in Armenia fontes demonstrari. *Hieron. de locis Heb.*

Cum multi evaserint Troianum (e) periculum, uti Capys, qui Cam-

pa-

NOTÆ.

(a) *Fortunatas.*) Sunt illæ in mari Atlantico. Hodie, *Les Canaries.*

(b) *Nihil medium.*) *Ejusdem naturæ,* scilicet.

(c) *Paphlagonum.*) Paphlagonia Asiæ minoris regio, ad Pontum Euxinum.

(d) Κρίε.) *Arietis hanc rupem simulantem vertice frontem.*

Pro merito Graii κρίε dixέρε μέτωπον. *Priscian.*

(e) *Periculum.*) Quando Troia a Græcis eversa est.

paniam tenuit; ut Helenus, qui, (a) ut alii, Sardiniam, secundum Sallustium. *Serv.*

Sallustianus Calpurnius. *Hieronymus adversus Ruf.*

Calpurniani discipuli. *Idem ibidem.*

(b) Tamen vulgata jam res est gentilium proprietatum. Comici Phrygas timidos illudunt. Sallustius vanos Mauros, & feroces Dalmatas

(c) pulsat. *Tertull. de anima.*

Sarcasmus Chleuasmio proxima est, & similis figura, qua adversariorum facta, cum exacerbatione admissi eorum lacessimus. Ut apud Sallustium de Sullæ crudelitate. Ut in M. Mario cum fracta prius crura per artus expiraret. *Jul. Rufinianus de schematis lexeos.*

Mesopotameni homines effrenatæ lubidinis sunt, ut Sallustius meminit in utroque sexu. *Glosse in Juvenalem.*

(d) Antonius ille trium Antoniorum corruptor, ille Sallustius, qui oræ maritimæ qua Romanum esset imperium contrarius piratis. Si omnes socios & maxime Græcos Asiaticos ac Siculos fortunis omnibus spoliaverunt. *Eadem Glosse.*

Σαλλυστίου δὲ θαυμάζω, τότε πρῶτον ὄφθαι Ῥωμαίοις καμήλους, λέγοντος, εἰ μήτε πρότερον τὰς μετὰ Σκιπίωνος νικήσαντας Ἀντίοχον ὄρετο, μήτε τὰς ἐναγχοὺς πρὸς Ὀρχομενῶ καὶ περὶ Χαιρώνειαν Ἀρχελάῳ μεμαχημένους, ἐγνωκέναι κάμηλον. *Id est:* Sallustium demiror, qui autumat, tum primum visos Romanis Camelos, quod neque olim illos qui duce Scipione Antiochum devicerunt, neque hos qui ad (e) Orchomenum & Chæroneam certaverunt cum Archelao, nosse putaverit Camelum. *Plutarchus.*

Σαλλύστιος μὲν ἐν φησὶ, χαλεπῶς ὁρατεδίωαι τὰς στρατιώτας πρὸς αὐτὸν ἐνδύς ἐν ἀρχῇ τῆ πολέμου πρὸς Κυζίκῳ, καὶ πάλιν πρὸς Ἀμισῶ δύο χειμῶνας ἐξῆς ἐν χάρακι διαγαγεῖν ἀναγκασθέντας. *Id est:* At Sallustius quidem fuisse milites jam inde a principio male, ait, in eum (Lucillum) animatos, quod ad Cyzicum, & iterum ad Amisum duas hiemes eos in castris continuisset. *Idem.*

NOTÆ.

(a) *Ut alii.*) Quod hic deesse clarum est, ex loco superiori qui de hac ipsa re agit, facile cognosces.

(b) *Tamen.*) *Id est,* omnes sciunt quomodo invicem sibi quedam innata vitia populi exprobrent.

(c) *Pulsat.*) *Arguit, Notat.*

(d) *Antonius.*) Pessime depravatam est istud fragmentum.

(e) *Orchomenum.*) Orchomenus & Chæroneia duæ sunt Bœotiæ urbes ad amnem Cephisum; quamquam priorem Sophianus magis ad meridiem collocat.

LECTORI.

HÆtenus Fragmenta florentissimi Rerum Romanarum scriptoris, quæ extare putamus. Cætera quæ sequuntur, in MS. Servio legi

auctor est V. Cl. Andreas Schottus : in optima tamen illa Honorati Editione a Petro Daniele IC. procurata non comparent.

* mor Trequii præter s r ciem necessariam haud multo secus quam ferro noceri poterat. At Varinius, dum hæc aguntur a fugitivis ægra parte militum autumnii gravitate, neque ex postrema fuga, cum severo edicto juberentur ullis ad signa redeuntibus, & qui reliqui erant per summa flagitia detrectantibus miliciam. Quæstorem suum C. Thoranium ex quo præsentem vera facillime noscerent. * * * commiserant, & tamen interim quum volentibus numero quatuor,

* ingre, tante setui debacrlttur, nefandum in modum perverso vulnere & interdum lacerum corpus semianimum omittentes, alii in tecta jaciebant ignes, multique ex loco servi quos ingenium socios dabat, abdita a dominis aut ipsos trahebant ex occulto, neque sanctum aut nefandum quicquam fuit iræ barbarorum, & servili ingenio: quæ (a) Spartacus nequiens prohibere multis precibus cum oraret, celeritate * * * nuntios.

Aliquot dies contra morem fiducia augeri nostris cœpit, & promi lingua. Qua Varinius contra spectatam rem incaute motus novos incognitosque & aliorum casibus perculsos milites, ducit tamen ad castra fugitivorum. Presso gradu silentes jam, neque tam magnifice sumentes prælium quam postulaverant. Atque illi certamini conscii inter se juxta seditionem erant. Crixo & gentis ejusdem Gallis atque Germanis obviam ire & ultro offerre pugnam cupientibus contra Spartacum.

N O T Æ.

(a) *Spartacus.* Hic est qui una cum Crixo & Enomao, effracto Lentuli ludo, cum triginta aut amplius ejusdem fortunæ viris,

Capua erupit; servisque ad vexillum & ad auxilium vocatis, Romani grave, idemque probrosum bellum intulit.

(a) ORATIONES DUÆ

A D C. CÆSAREM,

SALLUSTIO ADSCRIPTÆ.

O R A T I O I.

AD C. CÆSAREM DE REPUBLICA ORDINANDA.

(b) **P**OPULUS R. antea (c) obtinebat, regna, atque imperia, fortunam dono dare, item alia, quæ per mortalis avide cupiuntur: quia & apud indignos sæpe erant, quasi per lubidinem data; neque cuiquam incorrupta permanerant. Sed res docuit (c) id verum esse, quod in carminibus (d) Appius ait, Fabrum esse suæ quemque fortunæ: atque in te maxime, qui tantum alios (e) prætergressus es, uti prius defessi sint homines laudando facta tua, quam tu laude digna faciundo. Cæterum uti fabricata; sic virtute parta, quam magna industria haberi decet: ne incuria deformatur, aut corruant infirmata. Nemo enim alteri imperium volens concedit: & (2) quamvis bonus atque clemens sit, qui plus potest; tamen, quia ma-

I N T E R P R E T A T I O.

(1) Antea vulgo credebatur fortunam dare dono regna atque imperia.

(2) Et quamvis qui potentior est sit bo-

nus atque clemens, tamen reformidatur, quia licet illi esse malo.

N O T Æ.

(a) **O**RATIONES.) Multis probat Douza, esse epistolas; quod etiam postea ex ipso Sallustio cognoscetur. Nam ejus esse eas idem, ut & ipse arbitror, contendit.

(b) *Populus Romanus.*) Ab imperitis quibus vox *obtinebat* perspecta non esset, additas esse has duas voces *Pop. Romanus*, Casaubonus contendit; qui illustrissimam sen-
C. Sallustii.

tentiam ea additione tenebris involutam dicit. Tanto viro non possum non suffragari.

(c) *Id.*) Refertur ad sequentem sententiam.

(d) *Appius.*) Hic est, ut videtur, quem Cicero sapientem vocat Poetam.

(e) *Prætergressus.*) Omnes libri habent *prægressus*. Carrio.

malo esse licet, formidatur. (a) Id evenit, quia plerique rerum potentes perverse consulunt: & eo se munitiores putant, quo illi, quibus imperitant, (b) nequiores fuere. At contra id eniti decet; cum ipse bonus, atque strenuus sis, uti quam optumis imperites. Nam pessumus quisque asperrime rectorem patitur. Sed tibi hoc gravius est, quam ante te omnibus, armis parva componere. Bellum aliorum pace (c) mollius gessisti: ad hoc victores prædam petunt, victi cives sunt. Inter has difficultates (d) evadendum est tibi; atque in posterum firmanda resp. non armis modo, neque adversum hostes, sed, quod multo majus, multoque asperius est, bonis pacis (e) artibus. Ergo omnes magna (f) mediocrique sapientia res huc vocat: quæ quisque optuma potest, uti dicat. Ac mihi sic videtur: qualicumque modo tu victoriam composueris, ita alia omnia futura. Sed jam, quo melius faciliusque constituas, paucis, quæ me animus monet, accipe. Bellum tibi fuit, Imperator, cum (g) homine claro, magnis opibus, avido potentia, majore fortuna, quam sapientia: quem secuti sunt pauci, per suam injuriam tibi inimici: item quos affinitas, aut alia necessitudo, traxit. Nam particeps dominationis neque fuit quisquam; neque (h) si pati potuisset, orbis terrarum bello concussus foret. Cætera multitudo vulgi, more magis quam judicio, post alium alium, quasi prudentiorem, secuti. Per idem tempus (i) maledictis iniquorum occupandæ reip. in spem adducti homines, quibus omnia probro, ac luxuria polluta erant, concurrere in castra tua: & aperte (k) quietis mortem, rapinas, postremo omnia, quæ corruptus animus jubeat, minitari. Ex quibus magna pars, ubi neque (l) creditum condonare, neque te

INTERPRETATIO.

(l) Ex quibus magna pars, ubi vident te neque pecuniam creditam condonare, aut novas tabulas proponere.

NOTÆ.

(a) Id.) Quod, scilicet, qui plus potest formidatur.

(b) Nequiores.) Id est, homines nihili, quia nulla sunt virtute; qui nihil nec possunt, nec audent.

(c) Mollius.) Cæsari assentatur.

(d) Evadendum.) Id est, Reipublicæ ita, ut & tibi consulis, providendum.

(e) Artibus.) Legum optimarum, quas tu sanxeris, observatione, & vindicatione.

(f) Mediocrique.) Sibi ipsi viam sternit, ne imprudenter fecisse videatur, qui Principi consulere satagar. Atque optimo fundamento nititur; non enim minimam præstant aliquando Reipublicæ operam qui tar-

diores sunt, & minus perspicaces; quippe qui graviore passu progredientes, ea advertunt quæ fervidiores præterierant.

(g) Homine claro.) Pompeio, scilicet.

(h) Si pati.) Testatur Florus, neque parem Pompeium; neque superiorem Cæsarem ferre potuisse.

(i) Maledictis.) Hoc dicit, multos eo ad Cæsaris partes adductos fuisse, quod malevolis quibusdam, qui eum Reipublicam occupaturum prædicabant, fidem haberent; & per ejus gratiam se potentes evasuros sperarent.

(k) Quietis.) His qui nullis partibus erant addicti.

te civibus, sicuti hostibus, uti vident, defluxere: pauci restitère, quibus majus otium in castris, quam Romæ, futurum erat: (a) tanta vis creditorum impendebat. Sed ob easdem causas, immane dictu est, quanti, & quam multi mortales postea ad Pompeium discesserint: eoque, per omne tempus belli, quasi sacro, atque (b) in spoliato fano debitores usi. Igitur, quoniam tibi victori de bello, atque pace, agitandum est; hoc uti (c) civiliter deponas, illa ut quam justissima, & diuturna sit: de te ipso primum, (d) quia compositurus es, quod optimum factum est, existuma. Equidem ego cuncta imperia crudelia, magis acerba, quam diuturna, arbitror, neque quemquam a multis metuendum esse, quin ad eum ex multis formido recidat: (e) eam vitam bellum æternum atque anceps gerere: (f) quoniam neque adversus, neque ab tergo, aut lateribus tutus sis: semper in periculo, aut metu agites. Contra qui benignitate, & clementia, imperium temperavere, his læta & candida omnia visa; etiam hostes æquiores, quam (g) aliis cives. An (i) qui me his dictis corruptorem victoriæ tuæ, nimisque in victos bona voluntate prædicent? (h) scilicet quod ea, quæ externis nationibus, natura hostibus, nosque majoresque nostri sæpe tribuere, ea civibus danda arbitror; neque barbarico ritu cæde cædem, sanguine sanguinem expiandum. An illa, quæ paullo ante hoc bellum in Cn. Pompeium victoriamque Syllanam increpabantur, oblivio abstulit? (2) (i) Domitium, Carbonem, Brutum, alios item

INTERPRETATIO.

(1) An aliqui prædicent me corruptorem esse victoriæ tuæ, his dictis.

(2) An oblivio abstulit, Domitium, &c.

NOTÆ.

(a) Tanta vis.) Id est, quia fœneratorum impotentiam experti essent.

(b) In spoliato.) Id est, ex quo abstulisse quicquam, nefas fuerit. Vult plurimos ad Pompeium, tanquam ad asylum concurre.

(c) Civiliter deponas.) Duabus hisce vocibus, quæ proponit propemodum conficit Vir summe politicus. Curandum est enim ut bello tu, non alius, finem imponas, idque revera & bona fide præstes: curandum ut id civiliter; hoc est, quam maxime popularibus & civibus tuis parcendo. Atque ex ejusmodi exemplis discere debent blaterones quomodo loquendum, imo & legendum sit.

(d) Quia.) Alii, Qui ea.

(e) Eam.) Arbitratur Sallustius, ejus vitam, qui se aliis metuendum præbet, bel-

lum æternum esse. Optime, ut sunt ejus, propemodum, omnia.

(f) Quoniam.) Intelligit eum, de quo loquitur, nihil sperare posse in futurum, omnia timere ex præterito, & in præsentī turbatum esse.

(g) Aliis.) Illis nempe, qui per sævitiam imperium obtinent.

(h) Scilicet.) Ironice sibi ex parte adversariorum illud affingit, quod ipsos maxime refellit.

(i) Domitium.) Hos tres Pompeius, primum quidem in Africa, alterum in Sicilia, tertium circa Lilybæum mori coegit. Cæterum tantorum virorum ludibrio fata habita Author Caesaris ob oculos ponit, ut ipsam ad misericordiam, in quam pronus erat, magis inclinet; generosissimumque Imperatorem, qua facile capiebatur, uti par est, tentet.

item (a) non armatos, neque in prælio belli jure, sed post ea supplices per summum scelus interfectos: plebem Romanam in (b) villa publica pecoris modo conscissam. Heu quam illa occulta civium funera, & repentinæ cædes in parentum, aut liberorum sinum, fuga mulierum, & puerorum, vastatio domorum, ante partam a te victoriam omnia sæva, atque crudelia erant. Ad quæ te illi iidem hortantur: (c) & scilicet id certatum esse (1) utrius vestrum arbitrio, injuriæ uti fierent: (2) neque receptam, sed captam, a te remp. & ea causa exercitus stipendiis confectis optimos, & veterrimos omnium, advorsum fratres, parentesque, alii liberos armis contendere; ut ex alienis malis deterrumi mortales ventri, atque profundæ lubidini sumtus quærerent; atque essent opprobria victoriæ, quorum flagitiis commacularetur bonorum laus. Neque enim te præterire puto, quali quisque eorum more, aut modestia, etiam tum dubia victoria, sese gesserit; quoque modo in belli administratione sortita, aut (d) convivia, exercuerint nonnulli; quorum ætas ne per otium quidem tales voluptates sine dedecore attigerit. De bello satis dictum.

De pace firmanda quoniam tuque, & omnes tui agitis: primum id, quæso, considera, quale id sit, de quo consultas: ita, bonis, malisque (e) dimotis, patenti via ad verum perges. Ego sic existumo; quoniam orta omnia (f) intereunt, qua tempestate urbi Romanæ fatum excidii adventarit, cives cum civibus manus conserturos: ita defessos, & exsangues regi, aut nationi prædæ futuros. Aliter non orbis terrarum, neque cunctæ gentes conglobatæ, movere, aut contundere queunt hoc imperium. Firmanda igitur sunt concordia bona, & discordia mala expellenda. Id ita eveniet, si sumtum, & rapinarum licentiam demseris; non ad vetera (g) instituta revocans, quæ, jam pridem corruptis moribus, ludi-

INTERPRETATIO.

(1) *Et scilicet illi volunt certatum esse, ut sciretur utrius vestrum arbitrio injuriæ fierent.*

(2) *Neque volunt receptam & liberatam, sed captam esse a te Rempublicam,*

& ea causa exercitus optimos, & veterrimos omnium stipendiis confectis, contendere armis advorsum fratres & parentes, alii adversus liberos.

NOTÆ.

(a) *Non armatos.*) Animadversum in eos qui se sponte dediderant, inquit Florus.

(b) *Villa.*) Ea fuit in Campo Martio, ubi quatuor, & secundum aliquos, octo & novem millia deditorum inermium civium Sylla interfici jussit.

(c) *Et scilicet.*) Adversariis rationes adscribit ridiculas, ut & eorum institutum ridiculum videatur.

(d) *Convivia.*) De hoc omni castrorum

Pompeii dedecore Plutarchus, & ipse Cæsar loquitur.

(e) *Dimotis.*) Id est, seorsum positis & accurate pensiculatis. Ita vero, cuicumque decipi metuit, factum opus est.

(f) *Intereunt.*) Quam apposite, & ad ingenium Cæsar accommodate isthuc injecit.

(g) *Instituta.*) De sumtuariis legibus loquitur, quas adversus grassantem corruptionem satis firmas non credit.

Iudibrio sunt; sed si suam cuique rem familiarem, finem sumtuum (a) statueris: quoniam is incessit mos, ut homines (b) adolescentuli, sua, atque aliena consumere, nihil libidini, atque aliis rogantibus denegare, pulcherrimum putent; (c) eam virtutem, & magnitudinem animi; pudorem, atque modestiam pro socordia astument. (d) Ergo animus ferox, prava via ingressus, ubi consueta non suppetunt, fertur accensus in socios modo, modo in cives: movet composita, & res novas (d) veteribus acquirit. Quare (e) tollendus fenerator in posterum; uti suas quisque res curemus: ea vera, atque simplex via est, magistratum populo, non creditori, gerere; & magnitudinem animi in addendo, (f) non demendo reip. ostendere. Atque ego scio, quam aspera hæc res in principio futura sit, præsertim iis, qui se in victoria licentius liberiusque, quam artius, futuros credebant: quorum si saluti potius, quam libidini consules; illosque nosque & socios in pace firma constitues. Si (g) eadem studia, artesque juventuti erunt: næ ista egregia tua fama simul cum urbe Roma brevi concidet. Postremo sapientes pacis causa bellum gerunt, (h) laborem spe otii sustentant. Nisi illam firmam efficis, vinci, an vicisse, quid retulit? Quare capesse per deos remp. & omnia (i) aspera, uti soles, pervade. (k) Namque aut tu mederi potes; aut omittenda est cura omnibus. Neque (l) quisquam te ad crudeles poenas, aut acerba iudicia, invocat, quibus civi-

INTERPRETATIO.

(1) *Ob has causas animus ferox ingressus prava via, ubi consueta non suppetunt, fertur accensus, modo in socios, &c.*

NOTÆ.

(a) *Statueris.*) Discordiæ vires maximas subtraheret, qui hoc auctoris monito uti didicerit: ut enim optime Florus, *Magnificus apparatus conviviorum, & sumtuosa largitio, nonne ab opulentia, paritura mox egestatem? Hæc Catilinam Patriæ suæ impexit.*

(b) *Adolescentuli.*) Utinam aliquando apud Viros Principes ea rerum humanarum cura exoriat, ut post futuris consulant, dum venientium institutioni prospicient.

(c) *Eam.*) Id est, in eo positam.

(d) *Veteribus.*) Hoc est, *Aliena consumendo, nihil libidini denegando.* Cæterum vide mihi, quæso, quomodo sententiam suam expresserit. Petita res est ex ipsis naturæ visceribus, ubi omnia iisdem conservantur principiis quibus generata sunt. Verum locus est ex rerum veterum & novarum oppositione; quæ eo minus bene composita videntur, quod ex veteribus nova non soleant emergere.

(e) *Tollendus.*) Istud certe maximæ est disquisitionis: multa enim incommoda ex foenore tangit Sallustius, in eo abusus plurimus; attamen, quomodo in totum tolli possit, non video.

(f) *Non demendo.*) Magis istud rhetorice quam politice dictum; nisi Sallustius nimæ feneratorum licentiæ obviam ire conatus est. Quamvis enim aliquid videaris debitori per fenus detrahere, per idem illi sæpe multum addideris.

(g) *Eadem.*) De quibus supra, *Sua*, scilicet, & *aliena consumere*; &c.

(h) *Laborem.*) Militarem præsertim intellige.

(i) *Asperam.*) Quæ videlicet in ordinanda Republica occurrent.

(k) *Namque.*) Cæsari assentatur.

(l) *Quisquam.*) Bonus scilicet. Verum ideo non addidit, quia rem ipsam terminis usque adeo invidiosis proposuit, ut, qui maxime cupiant, eam non ausint defendere.

civitas vastatur magis, quam corrigitur; sed uti pravæ artes, malasque libidines, ab juventute prohibeas. Ea vero clementia erit, consuluisse, ne merito cives patria (a) expellerentur; retinuisse ab stultitia, & falsis voluptatibus; pacem concordiamque stabilivisse: (b) non, si, flagitiis obsecutus, delicta perpessus, præsens gaudium cum mox futuro malo concesseris. Ac (c) mihi animus, quibus rebus alii timent, maxime (d) fretus est, negotii magnitudine: & quia tibi (e) terræ, & maria simul omnia componenda sunt, (quippe res parvas (e) tantum ingenium attingere nequit) magnæ curæ magna merces est. (f) Igitur provideas oportet, uti plebes, largitionibus, & publico frumento (g) corrupta, habeat negotia sua, quibus (h) ab malo publico derineatur: (i) juvenus probitati, & industriæ, non sumtibus, neque divitiis, studeat. Id ita eveniet, si pecuniæ, quæ maxuma omnium pernicies est, (k) usum, atque (l) decus demseris. Nam sæpe ego cum animo meo reputans, quibus quisque rebus (m) clarissimi viri magnitudinem invenissent; quæ res populos, nationesve magnis (n) auctoribus auxissent; ac deinde quibus caussis amplissima regna, & imperia, corruissent: eadem semper bona, atque mala reperiebam, omnesque victores divitias contempsisse, & (o) victos cupivisse. Neque aliter quisquam extollere sese, & divina mortalis attingere potest, nisi,

I N T E R P R E T A T I O .

(1) *Ac animus meus maxime nititur iis rebus quas alii timent, negotii, scilicet, magnitudine.*

N O T Æ .

(a) *Expellerentur.*) Ciacconius mallet *expellantur*.

(b) *Non.*) Supple, *Clementia fuerit.*

(c) *Fretus.*) Bene de Cæsare se ideo sperare innuit, quod ille res soleat exequi difficillimas: Viris enim cordatis difficultas animum auget.

(d) *Terræ.*) Potius est ut Sallustium, *Terra & mari*, scripsisse credamus. Douza.

(e) *Tantum.*) Cæsari iterum assentatur. Cæterum maxima laus est, minima etiam cum maximis procurare.

(f) *Igitur.*) Non poterunt ad suum usum satis hanc periodum excutere Politici.

(g) *Corrupta.*) Supple, *uti quidem nunc est*: neque vero intendit Sallustius, Populus ut in eo permaneat.

(h) *Ab malo.*) Homines vero pravo otio perdit, lues sunt & pestis Reipublicæ.

(i) *Juventus.*) Optime Auctor, qui rerum caput attingit. Atque equidem haud istud dico per impudentiam, quasi in viro summe politico aliquid ausim alibi reprehendere;

verum quia quantum in juventutem peccetur, poenitet.

(k) *Usum.*) Non in totum, sed illum quem ante habuit.

(l) *Decus.*) Cum, non homines modo, sed omne quod est, esse porro, & bene esse per naturam quærat, pronum est ut id illi ante omnia suum faciant, per quod reliqua comparantur. Ex quo perspicuum est, quam pessime & flagitiose Reipublicæ consulant, qui Virtutem, Honores, omnia denique argento subjiciunt.

(m) *Clarissimi.*) In omnibus libris *clari* legi auctor est Carrio.

(n) *Auctoribus.*) In quibusdam scriptum est *auctionibus*, pro quo Ciacconius reponit *auctibus*, phrasi Livio & Tacito usitata.

(o) *Victor.*) Scilicet in iis progressus facimus, quibus incumbimus: neque fieri potest ut, qui maximo cum labore accumulandis divitiis studuit, sine eo virtutem natus fuerit.

omissis pecuniæ, & corporis gaudiis, animo indulgens, non assentando, neque concupita præbendo, (a) perversam gratiam gratificans; sed in labore, patientia, bonisque præceptis, & factis fortibus exercitando. Nam domum, aut villam exstruere, eamque signis, aulæis, aliisque operibus exornare, & omnia potius, quam semet, visendum efficere; (b) id est, non divitias decori habere, sed ipsum illis flagitio esse. Porro ii, quibus bis die ventrem onerare, nullam noctem sine scorto quiescere mos est; ubi animum, quem dominari decebat, servitio oppressere, nequicquam eo postea hebeti, atque claudo pro exercitio uti volunt. Nam imprudentia pleraque, & se præcipitant. Verum hæc, & omnia mala pariter cum honore pecuniæ desinent, si neque magistratibus, neque alia vulgo cupienda venalia erunt. Ad hoc providendum est, quonam modo Italia, atque provinciæ tutiores sint: id quod factum haud obscurum est. Nam iidem omnia vastant, suas deserendo domos, & per injuriam alienas occupando. Item ne, ut adhuc, militia injusta, aut inæqualis sit: cum alii triginta, pars nullum stipendium faciet: & frumentum id, quod antea præmium ignaviæ fuit, per municipia, & colonias illis dare conveniet, cum stipendiis (c) emeritis domos everterint. Quæ reipublicæ necessaria, tibi que gloriosa ratus sum, quam paucissimis absolvi. Non pejus videtur pauca nunc de facto meo disserere. Plerique mortales ad judicandum satis ingenii habent, aut simulant: verum tamen ad (d) reprehendenda aliena facta, aut dicta, ardet omnibus animus; vix satis apertum os, aut lingua prompta videtur, quæ meditata pectore evolvet: quibus me subjectum haud pœnitet, magis (e) reticuisse pigeret. Nam sive hac, seu meliore alia via perges; a me quidem pro virili parte dictum, & adjutum fuerit. Reliquum est optare, uti, quæ tibi placuerint, ea dii immortales approbent, beneque evenire sinant.

NOTÆ.

(a) *Perversam.*) Id est, Quæ plus doloris & mali afferat, quam voluptatis.

(b) *Id est.*) Utinam istud aliquando illi animo reputarent, qui se, per divitiarum abusum, non modo illustres fieri arbitrantur; sed, spretis insuper quibus gloriari velle videntur titulis, & Christi nomine, ejus membra, sanguinemque, pro libitu, pedibus

proculcant.

(c) *Emeritis.*) Id est, postquam legibus destinatum tempus militiæ dedissent.

(d) *Reprehendenda.*) Illos carpit qui suum studium & scripturam reprehendebant.

(e) *Reticuisse.*) Id est, de iis non minus Casarem quæ optima esse credebant.

AD C. CÆSAREM

DE REPUBLICA ORDINANDA,

ORATIO ^(a) II.

SCIO ego, quam difficile, atque asperum factu sit, consilium dare regi, aut imperatori; postremo cuiquam mortali, cujus opes in excelso sunt: quippe cum & illis consultorum ^(b) copiae adsint; neque de futuro quisquam satis callidus, satisque prudens fit. Quin etiam sæpe prava magis, quam bona consilia prospere eveniunt: ^(c) quia plerasque res fortuna ex lubidine sua agitat. Sed mihi studium fuit adolescentulo rempublicam capessere: atque in ea cognoscenda multam, magnamque curam habui: non ita, uti magistratum modo caperem, quem multi malis artibus adepti erant: sed etiam uti ^(d) rempublicam domi, militiaeque, quantumque armis, viris, opulentia posset, cognitum haberem. Itaque mihi multa cum animo agitantis consilium fuit, famam ^(e) modestiamque meam post tuam dignitatem habere, & cujus rei lubet periculum facere, dum quid tibi ex eo gloria accederet. Idque non temere, aut ex fortuna tua, decrevi; sed quia in te, præter cæteras, artem tuam egregie mirabilem comperi, semper tibi majorem in adversis, quam in secundis, rebus animum esse. Sed ^(e) per cæteros mortales illa res clarior est, quod & prius defessi sint homines laudando atque admirando munificentiam tuam, quam tu faciendo quæ gloria digna essent. Equidem mihi decretum est, nihil tam ex alto reperiri posse; quod non cogitanti tibi in promptu sit. Neque ego, quæ visa sunt, de rep. tibi scripsi, quia

INTERPRETATIO.

(1) Sed etiam uti haberem Rempublicam cognitam, & cognitum haberem quantum Respublica posset domi & militiae, armis, viris, opulentia.

NOTÆ.

(a) II.) Nemini, qui utramque orationem, seu epistolam legerit, dubium esse potest, quin hæc prior sit.

(b) Copiæ.) Maximam facit consulendi difficultatem consultorum numerus, dum ignarissimi loquacitate, aut pravo studio, bonorum consulta depravatum eunt.

(c) Quia.) Hinc fit ut imperiti perver-
sa sua consilia veris anteponant, bonosque

agitant.

(d) Modestiamque.) Iniqua plerumque hominum judicia & perversam voluntatem experiuntur qui aliis consulere satagunt: adeoque viam sibi munit Sallustius, ne per imprudentiam aut impudentiam Cæsari consilium dedisse videatur.

(e) Per cæteros mortales.) Alii habent per Deos immortales.

quia mihi consilium, atque ingenium meum (a) amplius æquo probaretur : sed inter labores militiæ, interque prælia, victorias, imperium, statui admonendum te de negotiis urbanis. Namque tibi (b) si id modo in pectore consilii est, uti te ab inimicorum impetu vindices, quoque modo contra (c) adversum consulem beneficia populi retineas : indigna virtute tua cogites : sin in te ille animus est, qui jam a principio nobilitatis factionem disturbavit ; plebem Rom. ex gravi servitute in libertatem restituit ; in prætura inimicorum arma inermis disjecit ; domi militiæque tanta, & tam præclara facinora fecit, uti ne inimici quidem queri quidquam audeant, nisi de magnitudine tua : quin accipe tu ea, quæ dicam (d) de summa reipub. quæ profecto aut tu vera invenies, aut certe haud procul a vero. Sed quoniam Cn. Pompeius aut animi pravitate, aut quia nihil eo maluit quam quod tibi obesset, ita lapsus est, ut hostibus tela in manus jaceret : quibus ille rebus remp. conturbavit, eisdem tibi (e) restituenda est. Primum omnium (f) summam potestatem moderandi, de vectigalibus, sumtibus, judiciis, senatoribus paucis tradidit ; plebem Romanam, cujus antea summa potestas erat, (g) nosque, his quidem legibus, in servitute reliquit. Judicia, tametsi, (h) sicut antea, tribus ordinibus tradita sunt ; tamen iidem illi factiosi regunt, dant, adimunt, quæ lubet : innocentes circumveniunt : suos ad honorem extollunt. Non facinus, non probrum, aut flagitium obstat, quo minus magistratus capiant : quod commodum est trahunt, rapiunt ; postremo, tanquam (i) urbe capta, libidine, ac licentia sua, pro legibus utuntur. Ac me quidem mediocris dolor angeret, si virtute partam victoriam more suo (k) per servitium exercerent. Sed homines inertissimi, quorum omnis vis, virtusque in lingua sita est, forte, atque (l) alterius socordia dominationem obla-

NOTÆ.

(a) *Amplius æquo.*) Qui alteri consilium dat, superior esse videtur : Illud excusat Sallustius.

(b) *Si id.*) Tacite innuit injurias vindicandas, & supremam potestatem invadendam.

(c) *Adversum Consulem.*) Marcellum intelligo, cum Æmilium, alterum Consulem pecunia Cæsar suum fecisset : his enim, non, ut quidam existimavit, Marcello & Lentulo Consulibus, scriptam fuisse hanc epistolam crediderim.

(d) *De summa.*) Omnes libros de summa Republica, quomodo fere prisci loquuti sunt, scriptum habere, testatur Carrio.

(e) *Restituenda.*) In omnibus libris restituendum legi testatur Carrio ; phrasi antiqua.

(f) *Summam.*) Si vera loquitur Sallustius. C. Sallustii.

stius, hinc, ideo tantum Tribunitiam potestatem restituisse Pompeium intelligimus, quod eum antea fecisse vidimus, ut auram popularem captaret, volentibusque servitium imponeret.

(g) *Nosque.*) Ordinem equestrem intellige.

(h) *Sicut antea.*) Lege Plautia Plebi communicata judicia, ordini Senatorio a Sylla translata fuerant. Lege vero Aurelia, quam tulit L. Aurelius Cotta Prætor, inter Senatores, Equites, & Tribunos ærarios, judicia eadem, ex Pompeii voluntate divisa sunt.

(i) *Urbe capta.*) Ab hostibus, scilicet, qui omnia pro libidine agunt.

(k) *Per servitium.*) Id est, cum civibus, veluti cum servis agendo.

(l) *Alterius.*) Id est, aliorum ; Neque hic quemquam singulatim designat.

oblatam insolentes agitant. Nam, quæ seditio, ac dissensio civilis tot tamque illustres familias ab stirpe evertit? aut quorum umquam victoria animus tam præceps, tamque immoderatus fuit? L. Sulla, cui omnia in victoria lege belli licuerunt, tametsi (a) a Sulpicio hostium partes muniri intellegebat: (b) tamen, paucis interfectis, cæteros beneficio, quam metu retinere maluit. At hercule nunc (c) cum Catone, L. Domitio, cæterisque ejusdem factionis, quadraginta senatores, multi præterea cum spe bona adolescentes, sicuti hostiæ, mactati sunt: cum interea importunissima genera hominum, tot miserorum civium sanguine satiari nequiverunt: non orbi liberi, non parentes exacta ætate, non gemitus virorum, luctus mulierum, immanem eorum animum inflexit: quin, acerbius in dies malefaciendo, ac dicundo, dignitate alios, alios civitate eversum irent. Nam, quid ego de te dicam, (d) cujus contumeliam homines ignavissimi vita sua commutare volunt? scilicet neque illis tantæ voluptati est (e) tametsi insperantibus accidit) dominatio, quanto majori tua dignitas: qui optatius habent, ex tua calamitate (i) periculum libertatis facere, quam per te populi Rom. imperium maxumum ex magno fieri. Quo magis tibi etiam atque etiam animo prospiciendum est, quonam modo rem stabilias, communiasque. Mihi quidem quæ mens suppetit, eloqui non dubitabo. Cæterum tui erit ingenii probare, quæ vera, atque utilia factu putes. In duas partes ego civitatem divisam arbitror, sicut a majoribus accepi, in patres, & plebem. Antea in patribus summa auctoritas erat, vis multo maxuma in plebe. Itaque sæpius in

INTERPRETATIO.

(3) *Qui magis optant libertatem suam in discrimen adducere, ex calamitate tua, quam Romanum Imperium, ex magno, per te fieri maxumum.*

NOTÆ.

(a) *A Sulpicio.*) Carrio veteribus libris, ut ille ait, manu ductus, pro *Sulpitio*, *sulpicio* reposuit; idque auream correctionem vocat, quam quidem cuivis, qui sensum communem habeat, probatum iri non dubitat. Me vero minime puduerit cum paucis, quibus sensus bonus fuerit, a communi recedere; eo præsertim inductus, quod nisi, Sulpitii mentione, sententiam suam Sallustius, tanquam metis quibusdam coarctaverit, falsissima ejus oratio fuerit. Cæterum, ad plenam hujus loci intelligentiam omnino videndus est Paterculus. *Histor. lib. 2.*

(b) *Tamen paucis interfectis.*) Assumit Auctor quod commodum, & pro tempore verum fuit, antequam Sylla in Asiam ad-

versus Mithridatem proficisceretur. Illi vero in laudem vertit quod tunc temporis, coactus fecit; alioqui post ultimam & firmam victoriam, non alius unquam in cives Sylla crudelior fuit.

(c) *Cum Catone.*) Intellige Senatores a Catone, Domitio, aliisque ex factione Cæsari adversa, interfectos fuisse, dummodo ne quid ex ira & dolore, Senatu motus Sallustius admisceat. Nota vero phrasim, qua facile, nec aliter quam in renotissima utaris.

(d) *Cujus.*) Id est, *Qui neque vitam perdere dubitant, modo tibi aliquam faciant contumeliam.*

(e) *Tametsi.*) Major est autem ea voluptas quæ insperanti accidit.

in civitate (a) secessio fuit: semperque nobilitatis opes deminutæ sunt, & jus populi amplificatum. Sed plebes eo libere agitabat, quia nullius potentia super leges erat; neque divitiis, aut superbia, sed bona fama, factisque fortibus nobilis ignobilem anteibat: humillimus quisque in (b) armis, aut militia, nullius honestæ rei egens, satis sibi, satisque patriæ erat. Sed, ubi eos paullatim expulsos agris, inertia, atque inopia incertas domos habere subegit: cœpère alienas opes petere, libertatem suam cum republica venalem habere. Ita paullatim populus, qui dominus erat, & cunctis gentibus imperitabat, dilapsus est: & pro communi imperio, privatim sibi quisque servitutem peperit. Hæc igitur multitudo primum malis moribus imbuta, deinde in artes, vitasque varias (c) dispalata, nullo modo inter se congruens, parum mihi quidem idonea videtur ad capessendam rempub. Cæterum, additis novis civibus, magna me spes tenet, fore, ut omnes expergiscantur ad libertatem: quippe cum illis libertatis retinendæ, tum his servitutis amittendæ cura orietur. Hos ego censeo, permixtos cum veteribus novos, in coloniis constituas: ita & res militaris opulentior erit, & plebes bonis negotiis impedita malum publicum facere desinet. Sed non inscius, neque imprudens sum, cum ea res agetur, quæ sævitia, quæve tempestates hominum nobilium futuræ sint, cum indignabuntur omnia funditus misceri, antiquis civibus (d) hanc servitutem imponi, regnum denique ex libera civitate futurum, ubi unius munere multitudo ingens in civitatem pervenerit. Equidem ego sic apud animum meum statuo; malum facinus in se committere, qui incommodo reip. gratiam sibi conciliet. (e) Ubi bonum publicum etiam privatim usui est: id vero dubitare aggredi, socordiae, atque ingnaviæ duco. M. Livio (f) Druso semper consilium fuit, in tribunatu summa opem niti pro nobilitate: neque ullam rem in principio agere intendit, nisi illi auctores fierent: sed homines (g) factiosi, quibus dolus, atque malitia, fide cariora erant, ubi intellexerunt, per unum hominem (h) maximum beneficium multis mortalibus dari, videlicet & (i) sibi quisque conscius, ma-

INTERPRETATIO.

(1) Et scilicet quisque conscius sibi se esse animo malo atque infido, existimaverunt de Druso juxta ac de se.

NOTÆ.

(a) *Secessio.*) De iis jam sæpius vidimus.
(b) *Armis.*) Ingeniose, ad vitandam tautologiam, Sallustio indignam, Douza pro *armis*, unius litteræ levi mutatione *avis* reposuit.

(c) *Dispallata.*) Id est, *dispersa*; cum aliud alii genus vitæ sequerentur.

(d) *Hanc servitutem.*) Id est, hæc omnia in civitatem induci, ut veteribus civibus servitium imponeretur.

(e) *Ubi bonum.*) Directe dixisset, *Ubi bonum privatim etiam publice usui est*: verum honestius expressit, cum primo publici boni rationem habuit.

(f) *Druso.*) Politicum virum de isto Veljeium adivisse nequaquam pigebit.

(g) *Factiosi.*) De nobilibus loquitur, itemque Senatu, qui Drusum Senatui ipsi faventem per invidiam oppresserunt.

(h) *Maximum.*) Civitatem, scilicet:

malo atque infido animo esse, de M. Livio Druso juxta, ac de se, existumaverunt. Itaque metu, ne per tantam gratiam solus rerum potiretur, ^(a) contra eam nixi, ^(b) sua ipsius consilia disturbaverunt. Quo tibi, imperator, majore cura fideque amici, & multa præsidia paranda sunt. Hostem adversum opprimere, strenuo homini haud difficile est: occulta pericula neque facere, neque vitare, bonis in promptu est. Igitur, ubi eos in civitatem adduxeris; quoniam quidem revocata plebes erit, in ea re maxime animum exercitato, uti colantur boni mores; concordia inter veteres, & novos coalescat. Sed multo maximum bonum patriæ, civibus, tibi, liberis, postremo humanæ genti, pepereris, si studium pecuniæ aut sustuleris, aut, quod res feret, minueris. Aliter neque privata res, neque publica, neque domi, neque militiæ, regi potest. Nam ubi cupido divitiarum invasit; neque disciplina, neque artes bonæ, neque ingenium ullum satis pollet: quin animus magis, aut minus mature, postremo tamen succumbit. Sæpe jam audiui, qui reges, quæ civitates & nationes, per opulentiam magna imperia amiserint, quæ per virtutem inopes ceperant: id adeo haud mirandum est. Nam ubi bonus deteriore divitiis magis clarum, magisque acceptum videt; primo æstuat, multaque in pectore volvit: sed ubi ^(c) gloria honorem magis in dies; virtutem opulentia vincit, animus ad voluptatem a vero deficit. Quippe ^(d) gloria industria alitur; ubi eam demseris, ipsa per se virtus amara, atque aspera est. Postremo ^(e) ubi divitiæ claræ habentur, ibi omnia bona vilia sunt, fides, probitas, pudor, pudicitia. Nam ad virtutem ^(f) una, & ardua via est: ad pecuniam, ⁽¹⁾ qua cuique lubet, nititur: & malis, & bonis rebus ea creatur. Ergo in primis auctoritatem pecuniæ demito: ^(g) neque de capite, neque de honore ex copiis quisquam magis, aut minus judicaverit; si neque prætor neque consul, ex opulentia, verum.

INTERPRETATIO.

(1) Quisque nititur ad pecuniam via qua cuique lubet.

NOTÆ.

(a) *Contra eam.*) Adeoque Reipublicæ qui benefacit, illud quoque dissimulare debet, ne ipsius beneficii invidia, etiam ab iis quibus benefacit, opprimatur.

(b) *Sua ipsius.*) Alii, *Sua & ipsius*; Gronovius mallet *Sua ipsorum*. Cæterum locus Politicorum, si alius uspiam, meditatione dignus.

(c) *Gloria.*) Inanis illa, scilicet, cujus fundamentum non est virtus.

(d) *Gloria.*) Hic vero gloriam veram, aut quamlibet intellige.

(e) *Ubi.*) Jam diu usque adeo istud com-

probatum est, ut omnium sæculorum, & totius orbis oraculum videatur: interim, eo spreto, hodieque propemodum omnes pereunt.

(f) *Una.*) Et istud consideratione dignum; simplex est siquidem & simplicissima virtus, atque in angustum ita coarctata, ut neque in hanc, neque in illam partem deflectere queat.

(g) *Neque de capite.*) Id est, nullus dignitatem vel existimationem auxerit vel minuerit, quod divitiis auctus vel destitutus fuerit.

rum ex dignitate, creetur. (a) Sed de magistratu facile populi iudicium sit, 8
 Iudices a paucis probari, regnum est; ex pecunia legi, inhonestum. Quare
 omnes primæ (b) classis (c) iudicare placet, sed (d) numero plures, quam ju-
 dicant. Neque (e) Rhodios, neque alias civitates umquam suorum iudicio-
 rum poenituit: ubi promiscue dives, & pauper, (f) uti cuique fors tulit,
 de maximis rebus juxta, ac de minimis disceptat. Sed de magistrati-
 bus creandis haud mihi quidem absurde placet lex, quam C. Gracchus
 in tribunatu promulgaverat; ut ex confusis quinque classibus sorte
 (g) centuriæ vocarentur. Ita cœquati dignitate, pecunia; virtute ante-
 ire alius alium properabit: nec ego magna remedia contra divitias statuo.
 Nam perinde omnes res laudantur, atque appetuntur, ut earum rerum
 usus est: malitia præmiis exercetur. Ubi ea demseris, nemo omnium
 (1) gratuito malus est. Cæterum avaritia, bellua fera, immanis, into-
 leranda est: quo intendit, oppida, agros, fana, atque domos, vastat:
 divina cum humanis permiscet: neque exercitus, neque mœnia obstant,
 quo minus vi sua penetret: fama, pudicitia, liberis, patria, atque pa-
 rentibus cunctos mortales spoliât. Verum, si pecuniæ decus ademeris;
 magna illa vis avaritiæ facile bonis moribus vincetur. Atque hæc ita se-
 se habere, tametsi omnes æqui, atque iniqui memorent; tamen tibi
 cum factione nobilitatis haud mediocriter certandum est: cujus si dolum
 caveris, alia omnia (2) in proclivi erunt. Nam hi, si virtute satis vale-
 rent, magis æmuli bonorum, quam invidi, essent. Quia desidia, & in-
 ertia, & stupor eos, atque torpedo, invasit; strepunt, obtreçant, alie-
 nam famam suum dedecus existumant. Sed, quid ego plura, quasi de
 igno-

INTERPRETATIO.

- (1) Nemo omnium est malus pro nihilo.
 (2) Alia omnia erunt facilia.

NOTÆ.

(a) Sed de.) Id est, populus cognoscat
 quinam ad iudicandum idonei fuerint.

(b) Classis.) Classis pars est civium, ex
 censu in ordinem relata. In quinque vero
 classes, cum capite censorum centuria, u-
 niversum populum Romanum Servius Tul-
 lius distribuit; quarum classium prima, ut
 opulentissima, ita & potentissima erat.

(c) Iudicare.) Id est, Dignos reputari
 quibus iudicandi munus conferatur.

(d) Numero.) Id est, plures ex prima
 classe constituendos, qui reipsa Populo jus
 dicerent.

(e) Rhodios.) Rhodus nobilis est insula
 maris Mediterranei, inter Cyprum & Cretam.

(f) Uti cuique.) Cuique facilius toleraret

Gronovius, si sequeretur cecidit, non tulit:
 itaque illi potius placet, utcumque fors tu-
 lit. Nihil tamen necesse habeo mutare.

(g) Centuriæ.) Non modo in classes Po-
 pulum Romanum Servius divisit, sed & clas-
 ses in centurias. Ut vero divitibus maxi-
 mam faceret potestatem, primæ classi dedit
 prærogativam, ut prima suffragium ferret:
 ex quo plerumque eveniebat, cum ea reli-
 quis omnibus præpolleret, ut raro ab aliis
 classibus suffragium peteretur. Gracchus, ut
 plebi primum & antiquum suum jus restitue-
 ret, volebat ut sorte centuriæ ad suffragia
 vocarentur. Verum de his omnibus omnino
 adire opus est eos, qui ea ex professo tra-
 ctaverunt.

ignotis memorem? M. Bibuli (a) fortitudo, atque animi vis, in consulatum erupit! hebes lingua, magis malus, quam callidus ingenio. Quid ille audeat, cui consulatus maxumum imperium maxumo dedecori fuit? An L. (b) Domitii magna vis est, cuius nullum membrum a flagitio aut facinore vacat? lingua vana, manus cruentæ, pedes fugaces; quæ honeste nominari nequeant, inhonestissima. Unius tamen M. Caronis ingenium versutum, loquax, callidum haud contemno. Parantur hæc disciplina (c) Græcorum. Sed virtus, vigilantia, labos, apud Græcos nulla sunt. Quippe, cum domi libertatem suam per inertiam amiserint; censesne eorum præceptis imperium haberi posse? reliqui de factione sunt inertissimi nobiles: in quibus, sicut in statua, præter nomen, nihil est additamenti. L. Posthumius, & M. Favonius, mihi videntur quasi magnæ navis supervacua onera esse, ubi salvi pervenire (d) visi sunt; si quid adversi coortum est, de illis potissimum (e) jactura fit, quia pretii minimi sunt. Quoniam nunc, uti mihi videor, de plebe renovanda, corrigendaque, disserui: de senatu, quæ tibi agenda videntur, dicam. Postquam mihi ætas ingeniumque adolevit, haud ferme armis, atque equis, corpus exercui, sed animum in litteris agitavi, quod natura firmitus erat, id in laboribus habui. Atque ego in ea vita multa legendo, atque audiendo ita comperi, omnia regna, civitates, nationes usque co-prosperum imperium habuisse, dum apud eos vera consilia valuerunt: ubicumque gratia, timor, voluptas, ea corrupere; post paullo imminutæ opes, deinde ademptum imperium, postremo servitus imposita est. Equidem ego sic apud animum meum statuo: cuicumque in sua civitate amplior, illustriorque locus, quam aliis est, ei magnam curam esse reip. Nam cæteris, salva urbe, tantummodo libertas tuta est: qui per virtutem sibi divitias, decus, honorem, pepererunt; ubi paulum inclinata resp. agitari cœpit, multipliciter animus curis, atque laboribus fatigatur, aut gloriam, aut libertatem, aut rem familiarem, defensat: omnibus locis adest, festinat: quanto in secundis rebus florentior fuit, tanto in adversis asperius, magisque anxie agitatur. Igitur ubi plebes senatui, sicuti corpus animo, obedit, ejusque consilia consequitur: patres consilio valere decet, populo supervacanea est calliditas. Itaque majores nostri, cum bellis asperrimis premerentur, equis, viris, pecunia amissa, nunquam defessi sunt armati de imperio certare. Non inopia ærarii, non vis hostium, non adversa res, ingentem

eo-

N O T Æ.

- (a) *Fortitudo.*) Ironia est.
 (b) *Domitii.*) Ænorbardi nomine, qui
 Consul ante aliquot annos fuerat.
 (c) *Græcorum.*) Certe non ita de Sallu-
 stio merita erat Græcia.
 (d) *Visi sunt.*) Vetus editio, ut testatur

Carrio, habet, *usi sunt*, pro quo de Vaticano corrigit *usui sunt*: Lipsius ingeniosa sane conjectura reponit *viri sunt*. Forte nihil mutandum.

(e) *Jactura fit.*) Id est, in profundum abjiciuntur.

eorum animo subegit, quin, quæ virtute ceperant, simul cum anima retinerent. Atque ea magis fortibus consiliis, quam bonis præliis, patrata sunt. Quippe apud illos (a) una resp. erat, ei consulebant; factio contra hostes parabatur: corpus atque inganium, patriæ, non suæ quisque potentiæ, exercitabat. At hoc tempore contra, homines nobiles, quorum animos socordia, atque ignavia, invasit; ignari laboris, hostium, militiæ, domi factione instructi, per superbiam cunctis gentibus moderantur. Itaque patres, quorum consilio antea dubia resp. stabiliebatur, oppressi, ex aliena libidine huc atque illuc fluctuantes agitantur: interdum alia, deinde alia, decernunt; ut eorum, qui dominantur, simultas, ac arrogantia fert, ita bonum, malumque publicum existimant. Quod si aut libertas æqua omnium, aut sententia (b) obscurior esset; majoribus opibus resp. & minus potens nobilitas esset. Sed quoniam coæquari gratiam omnium difficile est; quippe cum (c) illis majorum virtus partam reliquerit gloriam, dignitatem, clientelas; cætera multitudo pleraque inscia: sit sententia eorum a metu libera. Ita occulto sibi quisque alterius potentia (d) carior erit. Libertas juxta bonis, & malis, strenuis, & ignavis, optabilis est. Verum eam plerique metu deserunt, stultissimi mortales; (e) quod in certamine dubium est, quorsum accidat, id per inertiam in se, quasi victi, recipiunt. Igitur duabus rebus confirmari posse senatum puto: si numero auctus (f) per tabellam sententiam ferret. Tabella (g) obtentui erit, quo magis animo libero facere audeat: (h) in multitudine, & præsidii plus, & usus amplior est. Nam fere, his tempestatibus, alii judiciis publicis, alii privatis suis, atque amicorum

ne-

NOTÆ.

(a) *Una.*) Id est, quæ in factiones non erat divisa. Salus est profecto omnium membrorum societas & communicatio; pestis discordia & abalienatio.

(b) *Obscurior.*) Obscurior est ipse Sallustius, dum minus obscuram queritur aliorum sententiam. Badius intelligit de obsequio, quo omnes fere erga paucos tenebantur, quodque illis minus cognitum fuisse Author desiderasset. Ego vero hic agi crediderim de suffragiis, quæ per tabellas, de quibus etiam postea Sallustius loquitur, ferebantur, ne cujusquam sententia ab ullo cognosci posset.

(c) *Illis.*) Nobilibus, scilicet.

(d) *Carior.*) Id est, cum singulis per tabellam; nemine conscio, sententiam suam dicere licuerit, omnes sibi & Republicæ magis quam paucorum superbiæ, suffragio suo consulent.

(e) *Quod.*) Servitutem intelligit, quæ quam in partem cadat, quandiu pro libertate certatur, nullus scire potest.

(f) *Per tabellam.*) Non unus fuit semper apud Romanos sententiam suam dicendi modus; ut neque apud alias gentes. Voce primo, deinde, ut major libertas esset, per tabellas, suffragium suum ferebant. Quæ de re, vide, in primis, Delectum Latinitatis Moneto Jesuitæ attributum.

(g) *Obtentui.*) Badius exponit ad obtinendum. Ego ita intelligo, ut tabella quasi velum fuerit & operimentum, sub quo latitantes libere suffragia sua dixerint. *Obtentui*, id est, ad obtinendum & obtegendum.

(h) *In multitudine.*) Istud vero disquisitione multa opus habet, atque pro multiplici rerum & personarum ratione est limitandum.

negotiis implicati, haud sane (a) reip. consiliis adfuerunt: neque eos magis occupatio, quam (b) superba imperia distinguere. Homines nobiles cum paucis senatoriis, quos (c) additamenta factionis habent, quæcumque libuit probare, reprehendere, decernere, ea, uti libido tulit, fecere. Verum ubi, numero senatorum aucto, per tabellam sententiæ dicentur; illi superbiam suam dimittent, ubi iis obediendum erit, quibus antea crudelissime imperitabant. Forsitan, imperator, perlectis litteris desideres, quem numerum senatorum fieri placeat; quoque modo in multa, & varia officia distribuatur; & (d) quonam judicia primæ classis mittenda putem, quæ (e) descriptio, qui numerus in quoque genere futurus sit. Ea mihi omnia generatim describere haud difficile factu fuit: sed prius laborandum visum est de summa consilii, idque tibi probandum verum esse. Si hoc (f) itinere uti decreveris, cætera in promptu erunt. Volo ego consilium meum prudens, maxumeque usui esse. Nam ubicumque tibi res prospere cedit, ibi mihi bona fama eveniet. Sed me illa magis cupido exercet, uti quocumque modo, & quamprimum resp. adjuvetur. Libertatem gloria cariorum habeo, atque ego te oro, hortorque, ne (1) clarissimus imperator, Gallica gente subacta, populi Rom. summum atque invictum imperium tabescere vetustate, ac per summam discordiam dilabi, patiaris. Profecto, si id accidat, neque tibi nox, neque dies (2) curam animi sedaverit; quin insomniis (3) exercitus, furibundus, atque amens alienata mente feraris. Namque mihi pro vero constat, omnium mortalium vitam divino numine (3) invisi: neque bonum, neque malum facinus cujusquam pro nihilo haberi: sed ex natura, diversa præmia bonos, malosque sequi. Interea forte ea tardius procedunt: suus cuique

INTERPRETATIO.

(1) Ne cum sis clarissimus Imperator, &c.

(2) Quo minus insomniis vexatus, fu-

ribundus atque amens, emota mente feraris.

(3) Namque pro certo comperi, omnium mortalium vitam divino numine cerni,

NOTÆ.

(a) Reipublicæ consiliis.) Quibus de Reipublicæ bono disceptabatur.

(b) Superba.) Quod paucorum nollent subservire superbæ.

(c) Additamenta.) Ita loquitur de ministris & satellitibus superbæ paucorum, hoc est de iis, qui cæco obsequio potentioribus, in omnibus suffragabantur.

(d) Quonam.) Id est, quid de illis faciendum.

(e) Descriptio.) Gall. Quel en sera le département.

(f) Itinere.) Id est, si prout ego admo-

nui, ita facere decreveris.

(g) Curam.) Conscientiæ angores intelligit. Cæterum summa arte scopum suum Sallustius dissimulat. Eo spectat tota oratio, ut summum Imperium Cæsar occupet, sperans se, per eum, illos persequenturum, a quibus Senatu motus fuerat. Plurimas ad hanc rem causas subtexuit; at gloriam potissimum, qua fere sola Julius movebatur. Neque id tantum; cum virtute gloriam ita copulat, ut, nisi obtemperet magnanimus Imperator, non modo Gloriæ, sed Virtuti, sed Patriæ, terga vertisse videatur.

que animus ex conscientia spem præbet. Quod si tecum patria, atque parentes possent loqui, scilicet hæc tibi dicerent: O Cæsar, nos te genuimus (1) fortissimi viri, in optima urbe, decus, præsidiumque nobis, hostibus terrorem. Quæ multis laboribus, & periculis ceperamus, ea tibi nascenti cum anima simul tradidimus, patriam maxumam in terris; domum, familiamque in patriam clarissimam; præterea bonas artes, honestas divitias; postremo omnia honestamenta pacis; & præmia belli. Pro his amplissimis beneficiis non flagitium a te, neque malum facinus, petimus; sed uti libertatem eversam restituas. Qua re patrata, profecto per gentes omnes fama virtutis tuæ volitabit. Namque hac tempestate, tametsi domi militiæque præclara facinora egisti; tamen gloria tua cum multis viris fortibus æqualis est: si vero urbem amplissimo nomine, & maximo imperio, prope jam ab (2) occasu restitueris; quis te clarior, quis major, in terris fuerit? Quippe si morbo jam, aut fato huic imperio secus accidat; cui dubium est, quin per orbem terrarum vastitas, bella, cædes, oriantur? quod si tibi bona lubido fuerit, patriæ, parentibus gratificandi; postero tempore, rep. restituta, super omnis mortalis gloria agnita, tuaque unius mors vita clarior erit. Nam vivos interdum fortuna, sæpe invidia, fatigat: ubi anima naturæ cessit, demitis obtreptionibus ipsa se virtus magis magisque extollit. Quæ mihi utilia factu visa sunt, quæque tibi usui fore credidi, quam paucissimis potui, perscripsi. Cæterum deos immortalis obtestor, uti, quocumque modo ages, ea res tibi, rei que publicæ prospere eveniat.

INTERPRETATIO.

(1) Nos fortissimi viri genuimus te in urbe optima, ut sis nobis decus, &c.

(2) Si vero restitueris prope jam ab interitu, urbem, cui nomen est amplissimum, &c.

C. SALLUSTII CRISPI

IN M. TULLIUM CICERONEM

DECLAMATIO.

GRAVITER, & iniquo animo, maledicta tua paterer, M. Tulli, si te scirem iudicio magis, quam morbo animi, petulantia ista uti. Sed, quoniam in te neque modum, neque modestiam ullam animadverto, respondebo tibi: uti, si quam maledicendo voluptatem cepisti, eam (a) male audiendo amittas. Ubi querar? quos im-

NOTÆ.

(a) Male.) De te, scilicet.
C. Sallustii.

implorem, P. C. diripi remp. atque (a) audacissimo cuique esse (b) perfidiæ? an apud populum Rom. qui ita largitionibus corruptus est, ut sese, ac fortunas suas, venales habeat? an apud vos, P. C. quorum auctoritas turpissimo cuique, & sceleratissimo, ludibrio est? ubi M. Tullius leges, judicia populi Rom. (c) defendit, atque in hoc ordine ita moderatur, quasi unus reliquus ex familia viri clarissimi Scipionis Africani, ac non reptitius, accitus, ac paullo ante insitus huic urbi civis. An vero, M. Tulli, facta, ac dicta tua obscura sunt? an non ita a pueritia vixisti, uti nihil flagitiosum corpori tuo putares, quod alteri (d) collibuisset? Scilicet, istam immoderatam eloquentiam apud M. Pisonem non pudici- riæ jactura perdidicisti? Itaque minime mirandum est, si eam flagi- riose venditas, quam turpissime parasti. Verum, ut opinor, (e) splendor domesticus tibi animos attollit; uxor sacrilega, ac perjuriis delibuta; fi- lia matris pellex, tibi jucundior, atque (f) obsequentior, quam parenti par est. Domum ipsam tuam vi, & rapinis, funestam tibi ac tuis, com- parasti: videlicet uti nos commonefacias, quam conversa sit resp. cum in ea domo habitas, homo flagitiosissime, quæ P. Crassi, viri consula- ris, fuit. Atque hæc cum ita sint; tamen Cicero (g) se dicit in consilio deorum immortalium fuisse; inde missum huic urbi: civibusque custo- dem, (h) absque carnificis nomine, qui civitatis (i) incommodum in glo- riam suam ponit: quasi vero non illius conjurationis causa fuerit consu- latus tuus, & ideo resp. disiecta eo tempore, quo te custodem habebat. Sed, ut opinor, illa te magis extollunt, quæ post consulatum cum Terentia uxore de rep. consuluisti, cum legis (k) Plautiæ judicia domi fa- ciebas; ex conjuratis alios morte, alios pecunia condemnabas: cum tibi alius (l) Tusculanum, alius (m) Pompeianam villam ædificabat, alius domum

eme-

NOTÆ.

(a) *Audacissimo.*) Totum istud in unum Ciceronem recidit.

(b) *Perfidiæ.*) Badianus codex habet *per- fidie locum?* Verum optime viderunt alii, hanc ex margine irrepsisse in textum imperiti explicationem. Cæterum sensus satit patet.

(c) *Defendit.*) Ut Ciceronem dedecoret, vult collapsam penitus videri Rempublicam, in qua ille dominetur.

(d) *Collibuisset.*) Turpitudinem notat masculam.

(e) *Splendor.*) Ironia.

(f) *Obsequentior.*) Obscœna & flagitiosa honeste (modo & vere) carpit.

(g) *Se dicit.*) Perverse istud ex Cicero- nis orationibus extortum.

(h) *Absque carnificis nomine.*) Ideo di- cit, quod Cicerone invigilante, Lentulus

aliique Catilinæ populares in carcere necati fuerint.

(i) *Incommodum.*) Verum est, ob im- minentem Reipublicæ a Catilina calamita- tem, Consulatum M. Tullio mandatum fuisse, eumque ex eo gloriam maximam nactum esse: at quam subtiliter, tam & perverse crimen parricidarum cum Ciceronis laude quisquis hic est declamator confundit.

(k) *Plautiæ.*) Hæc a Plautio Tribuno ple- bis adjuvante Catulo lata est, ut de eorum capite quæreretur qui adversus Rempublicam conjuravissent, &c.

(l) *Tusculanum.*) Tusculum oppidum fuit Latii, non longe a Roma, ad ortum, ubi Cicero villam illo nomine habuit.

(m) *Pompeianam.*) Duodecimo plus mi- nus, a Neapoli, milliario.

emebat : qui vero nihil poterat , is erat calumniæ proximus ; is aut domum tuam oppugnatam venerat , aut insidias senatui fecerat , denique de eo tibi (a) compertum erat . Quæ si tibi falsa objicio ; redde rationem , quantum patrimonii acceperis , quid tibi litibus accreverit , qua ex pecunia domum paraveris , Tusculanum , & Pompeianum infinito sumtu ædificaveris . Aut , si retices ; cui dubium potest esse , quin opulentiam istam ex sanguine , & visceribus civium paraveris ? Verum , ut opinor , homo novus (b) Arpinas , (c) ex C. Marii familia , ejus virtutem imitatur ; contemnit similitudinem hominum nobilium : populi R. curam habet ; neque terrore , neque gratia commovetur . Illud vero amicitiae tantum , ac virtutis (d) est animi ? Immo vero homo levissimus , supplex inimicis , amicis contumeliosus , modo harum , modo illarum partium , fidus nemini , levissimus senator , mercenarius patronus , cujus nulla pars corporis a turpitudine vacat : lingua vana , manus rapacissimæ , gula immensa , pedes fugaces ; quæ honeste nominari non possunt , (e) inhonestissima . Atque is , cum ejusmodi sit , tamen audet dicere : (f) *O fortunatam natam me consule Romam !* Te consule fortunatam , Cicero ? immo vero infelicem , & miseram , quæ crudelissimam (g) proscriptionem civium perpessa est ; cum tu , perturbata rep. metu perculosos omnes bonos parere crudelitati tuæ cogebas ; cum omnia judicia , omnes leges , in tua lubidine erant , cum tu , sublata lege (h) Porcia , erepta libertate , omnium nostrum vitæ , necisque potestatem ad te unum (i) revocaveras . Atque parum est , quod impune fecisti : verum etiam commemorando exprobras ; neque licet (k) oblivisci servitutis suæ . (l) Egeris , oro te , Cicero , perfeceris quod libet ; satis est perpessos esse : etiamne aures nostras (m) odio tuo onerabis ? etiamne molestissimis verbis insectaberis ? *Cedant arma*

NOTE.

(a) *Compertum erat.*) Id est , Certo sciebas eum conjurasse ; deinde & ipsam eundem morti addicebas .

(b) *Arpinas.*) Irrisio est .

(c) *Ex C. Marii.*) Id ideo dicit , quod & Marius , cujus virtus maxime enituerat , Arpino oriundus esset .

(d) *Est animi.*) Id est , an eas tantum habet virtutes Cicero ?

(e) *Inhonestissima.*) Jam supra eadem exprobravit .

(f) *O fortunatam.*) Versus scripsit Cicero de suo Consulatu , quorum hic unus est , quem Juvenalis , non obscure tanquam ridendum , reprehendit .

(g) *Proscriptionem.*) Dicit non juste multatos fuisse qui cum Catilina conjuraverant . Non ita arbitrati sunt boni cives : in-

terim ob servatam tunc temporis Rempublicam , a Clodio & aliis seditiosis ad exilium Cicero compulsus est .

(h) *Porcia.*) De ea vide supra , p. 44.

(i) *Revocaveras.*) Per Senatus decretum , *Viderent Consules ne quid Respublica detrimenti caperet* : nam ipse urbis præsidio relictus fuit ; Antonius Collega conjuratos persequutus est .

(k) *Oblivisci.*) Hoc ideo dicit , quod Cicero diligentiae suæ in liberanda Republica sæpius mentionem faceret .

(l) *Egeris.*) Quasi dicat , *Esto , quando ita placitum superis , Rempublicam disjeceris ; ne insuper calamitatem nobis toties objicias .*

(m) *Odio.*) Hic vim habet peculiarem ; significat enim odium , importunitatem exre maxime odiosa .

arma toga, (a) *concedat laurea lingua*. Quasi vero togatus, & non armatus, ea, quæ gloriaris, confeceris; atque inter te, Syllamque dictatorem, præter nomen imperii, quidquam interfuerit. Sed quid ego plura de tua insolentia commemorem; quem (a) Minerva omnes artes edocuit, Jupiter optumus maxumus in consilio deorum admisit, Italia exulem humeris suis deportavit. Oro te, (b) Romule Arpinas, qui egregia tua virtute omnes (c) Paullos, Fabios, Scipiones, superasti, quem tandem locum in hac civitate obtines? quæ tibi (d) partes reip. placent? (e) quem amicum, quem inimicum, habes? (f) cui in civitate fecisti insidias, ancillaris. Quo jure, cum de exilio tuo Dyrrachio redisti, eum sequeris? quos tyrannos appellabas, eorum nunc potentia faves: qui tibi ante optimates videbantur, eosdem nunc dementes, ac furiosos vocas. (g) Vatinii causam agis: (h) de Sextio male existumas: (i) Bibulum petulantissimis verbis lædis: laudas Cæsarem: quem maxime odisti, ei maxime obsequeris; (k) aliud stans, aliud sedens, de rep. sentis: his maledicis, (l) illos odisti, levissime transfuga: neque in hac, neque in illa parte fidem habes.

INTERPRETATIO.

(a) *Corona ex lauro tradatur linguae & eloquentiae.*

NOTÆ.

(a) *Minerva.*) Alio nomine Pallas dicta est, Dea Belli & Sapientiae. Ciceronem vero irridet Author, quasi se a Minerva edoctum jactitasset.

(b) *Romule.*) Per amaram irrisiorem.

(c) *Paullos.*) Illustrissimos viros recenset, ut Ciceronem irrideat. Notiores vero sunt omnes, quam ut quicquam de iis dicatur.

(d) *Partes.*) Vult author Ciceronem maximum videri tenebrionem, &, ut postea dicit, levissimum transfugam, qui modo cum his, modo faciat cum illis; hodie cum uno, cras cum altero conjunctus sit.

(e) *Quem amicum.*) Hunc locum non intelligere se, ingenue fatetur Clareanus, vir alioqui doctissimus; quod quidem mirarer, nisi quotidie ad res apertissimas caligare oculos sentiremus. Sensus vero est, Ciceronem eo modo cum omnibus vixisse, ut quinquam amici, quinam inimici essent nullus

posset cognoscere; non enim placet Thysii expositio.

(f) *Cui.*) Videtur aliquem ante alios indicare, cui Cicero ancillarum more serviverit; eumque, cum Cæsar tunc temporis Roma abesset, crediderim fuisse Pompeium; neque enim ejus semper & Ciceronis una & eadem fuit voluntas.

(g) *Vatinii.*) Tribunus fuit plebis, Senatui maxime exosus, in quem Cicero orationem habuit.

(h) *De Sextio.*) Pro isto eam quam modo diximus Cicero habuit orationem.

(i) *Bibulum.*) Hic cum Cæsare Consul fuit, eique frustra restitit, cum legem agrariam rogaret: tum vero inter Ciceronem & Cæsarem non conveniebat.

(k) *Aliud stans.*) Id est, *aliud dicis; aliud sentis*; stantes enim sententiam suam dicebant in Senatu.

(l) *Illos odisti.*) Id est, *eos quibus assentaris, odisti.*

IN SALLUSTIUM DECLAMATIO:

QUÆ CICERONI FALSO TRIBUITUR.

EA demum magna voluptas est, Crispe Sallusti, æqualem, & parem verbis vitam agere, neque quidquam tam obscœnum dicere, cui non ab initio pueritiæ omni genere facinoris ætas tua respondeat, ut omnis oratio moribus consonet. Neque enim, qui ita vivit, uti tu, aliter, ac tu, loqui potest: neque, qui tam illoto sermone utitur, vita honestior est. Quo me vertam, P. C.? unde initium sumam? majus enim mihi dicendi onus imponitur, quo notior est uterque nostrum. Quod si aut de mea vita, atque actibus nostris, huic conviciatori respondero, invidia gloriam consequetur: aut, si hujus facta, mores, omnem ætatem nudavero; in idem vitium incidam procacitatis, quod huic objicio. Id vos, si forte offendimini, justius huic, quam mihi, succensere debetis, qui (a) initium introduxit. Ego dabo operam, ut & pro me minimo cum fastidio respondeam, & in hunc minime mentitus esse videar. Scio me, P. C. in respondendo non habere magnam expectationem, quod nullum vos sciatis novum crimen in Sallustium audituros, sed omnia vetera recognituros, quæ & meæ, & vestræ jam, & ipsius aures calent. Verum eo magis odisse debetis hominem, qui ne incipiens quidem peccare minimis rebus posuit rudimentum; sed ita ingressus est, uti neque ab alio vinci possit, neque ipse se omnino reliquæ ætate (b) præterire. Itaque nihil aliud studet, nisi uti lutulentus sus, cum quovis velitari. Longe vero fallitur opinione. Non enim procacitate linguæ vitæ sordes eluuntur: sed est quædam (c) calumnia, quam unusquisque nostrum testante animo suo fert, de eo, qui falsum crimen bonis objectat. Quod si vita istius (d) memoriam vicerit: aliam, P. C. non ex oratione ejus, sed ex moribus spectare debetis. Jam dabo operam, quam maxume potero, uti breve id faciam. Neque hæc altercatio nostra vobis inutilis erit, P. C. Plerumque enim resp. privatis crescit inimicitia; ubi nemo civis, qualis sit vir, potest latere. Primum igitur, quoniam omnium majores Crispus Sallustius (e) ad unum exemplum, & regnum

NOTÆ.

(a) *Initium introduxit.*) Queritur uterque, & Sallustius & Cicero, quod, sibi ab altero injuria oblata, prior lacessitus fuerit: quod quidem, præter alia, me maxime movet ut credam, declamationes istas a quibusdam Declamatoribus scriptas tantum, non recitatas fuisse. Sed ea de re, quibus

tantum erit otii, docti judicabunt.

(b) *Præterire.*) Malefaciendo, scilicet.

(c) *Calumnia.*) *Reproche.*

(d) *Memoriam.*) Id est, *Si obliti fueritis qualis fuerit vita istius, & quomodo antea vixerit.*

(e) *Ad unum exemplum & regnum.*) Dix-

cer-

quærit, velim mihi respondeat, numquid, quos protulit, Scipiones, & (c) Metelli, (b) ante fuerint aut opinionis, aut gloriæ, quam eos res gestæ suæ, & vita innocentissime acta, commendavit? quod si hoc fuit illis initium nominis, & dignitatis; cur non æque de nobis existumetur? cuius & res gestæ illustres sunt, & vita integerrime acta. Quasi vero tu sis ab illis viris, Sallusti, ortus! quod si esses; nonnullos jam tuæ turpitudinis pigeret; Ego meis maioribus virtute mea præluxi: uti, si prius noti non fuerint, a me accipiant initium memoriæ suæ: tu tuis vita, quam turpiter egisti, magnas offudisti tenebras; ut etiam, si fuerint egregii cives, certe venerint in oblivionem. Quare noli mihi antiquos viros objectare. Satius est enim, me meis rebus gestis florere, quam majorum opinione niti; & ita vivere, ut ego sim posteris meis nobilitatis initium, & virtutis exemplum. Neque me cum iis conferri decet, P. C. qui jam decesserunt, omnique odio carent, & invidia; sed cum iis, qui mecum una in republica versati sunt. Sed si fuerim aut in honoribus petendis nimis ambitiosus; (non hanc dico popularem ambitionem, cuius me principem confiteor, sed illam perniciosam contra leges, cuius primos ordines Sallustius duxit:) aut in gerendis magistratibus; aut in iudicandis maleficiis tam severus; aut in tuenda republica tam vigilans; (c) quam tu proscriptionem vocas: credo quod non omnes tui similes incolumes in hac urbe vixissent. At quanto meliore loco respublica tuenda staret, si tu, par ac similis scelestorum civium, una cum illis adnumeratus esses! An ego tunc falso scripsi, *Cedant arma togæ*; qui rogatus armatos, & pace bellum oppressi? An illud mentitus sum, *Fortunatam me consule Romam*; qui tantum intestinum bellum, & domesticum urbis incendium, extinxi? Neque te tui piget, homo levissime, cum ea culpas, quæ in historiis mihi gloriæ ducis? An turpius est, P. C. scribentem mentiri, quam illum palam hoc ordine dicentem? Nam, quod meam (d) ætatem increpuisti, tantum me abesse puto ab impudicitia, quantum tu abes a pudicitia. Sed quid ego de te plura querar? Quid enim mentiri turpe duces, qui mihi ausus sis eloquentiam uti vitium ob-

jice-

NOTÆ.

certe hic hæsi, ut, quid sibi vellet Author, divinarem. Tandem arbitratus sum, ad ista Sallustii verba, *Oro te Romule Arpinas, qui egregia tua virtute omnes Paullos, Fabios, Scipiones, superasti, &c.* Ciceronem respexisse; eumque significare voluisse, Prave & inepte ab adversario factum, quod sibi Ciceroni Romuli nomen imposuerit, quasi, ut clarus fieret, necesse habuerit vel majores claros ostendere, vel Romulum esse.

(a) Metelli.) Forte istius, potius quam

Paulli, aut Fabii mentionem facit, quia præcipue per ipsius Sallustii historiam clarissimus evasit.

(b) Ante fuerint.) Id est, ante, hominum existimationem, aut gloriam consequuti fuerint.

(c) Quam.) Pro quod. Quod; Tueri, scilicet, Rempublicam, tu, Crispe Sallusti, vocas proscriptionem. Relativum quantum proscriptionem construxit.

(d) Ætatem. Id est, adolescentiam.

jicere? Cujus semper nocens eguisti patrocinio. An ullum existumas posse fieri civem egregium, qui non his artibus & disciplinis sit eruditus? An ulla alia putas esse rudimenta, & incunabula virtutis, quibus animi ad gloriæ cupiditatem aluntur? Sed minime mirum est, P. C. si homo, qui desidiæ, ac luxuriæ, plenus sit, hæc uti nova, atque inusitata, miratur. Nam quod ista inusitata rabie petulanter in uxorem, & in filiam meam invasisti, (a) quæ facilius mulieres se a viris abstinerunt, quam tu vir a viris, satis docte, ac perite fecisti. Non enim me sperasti mutuam tibi gratiam relaturum, & vicissim tuas compellaturum. Unus enim satis es materiæ habens: neque quidquam turpius est domi tuæ, quam tu. Multum te vero opinio fallit, qui mihi putasti parare invidiam ex mea re familiari; quæ multo mihi minor est, quam habere dignus sim. Atque utinam ne tanta quidem esset, quanta est; uti potius amici mei viverent, quam ego testamentis eorum locupletior essem? Ego fugax, Crispe Sallusti? Furori tribuni pl. cessi: utilius duxi, (b) quamvis fortunam unus experiri, quam universo populo R. civilis essem dissensionis causa: qui, postea quam (c) ille suum annum in rep. perbacchatus est; omniaque quæ commoverat, pace, & otio, resederunt: hoc ordine revocante, atque ipsa rep. manu retrahente me, reverti. Qui mihi dies, si cum omni reliqua vita conferatur, animo quidem meo (d) superet, cum universi vos, populusque R. frequens adventu meo gratulatus est. Tanti me fugacem, (e) mercenarium patronum hi æstimaverunt. Neque hercule mirum est, (f) si ego semper justas omnium amicitias æstimavi. Non enim uni privatim ancillatus sum, neque me addixi: sed, quantum quisque reip. studuit, tantum mihi fuit aut amicus, aut inimicus. Ego nihil plus volui valere, quam pacem: multi privatorum audacias nutriverunt. Ego nihil timui, nisi leges: multi arma sua timeri voluerunt. Ego nunquam volui quidquam posse, nisi pro vobis: multi ex vobis, potentia freti, in vos suis viribus abusi sunt. Itaque non est mirum, si nullius amicitia usus sum, qui non perpetuo reip. amicus fuit: neque me poenitet, si aut petenti (g) Vatinius reo patrocinium pollicitus sum, aut Sextii insolentiam repressi, aut (h) Bibuli patientiam culpavi, aut virtutibus Cæsari favi. (i) Hæ laudes enim

NOTÆ.

(a) *Quæ.*) Tum uxor, tum filia mea.

(b) *Quamvis.*) Vel iniquissimam.

(c) *Ille.*) Tribunus scilicet, Clodius.

(d) *Superet.*) Id est, Præstantior & jucundior videatur. Sed vide, mihi, quæso, quomodo, non tantum objecta diluat, sed in gloriam vertat.

(e) *Mercenarium.*) Istud objectaverat Sallustius: seu quisquis fuit ejus loco declamator.

(f) *Si.*) Pro Quandoquidem.

(g) *Vatinio.*) Respondet ad id quod Sallustius dixerat, Ciceronem Vatinii causam agere, postquam orationem contra ipsum habuisset.

(h) *Bibuli pat.*) Tanta fuit, referente Suetonio, ut nonnulli, quod ita Cæsari in consulatu cessisset, non *Caio Julio Cæsare, & Bibulo Consulibus*, sed *Caio & Julio*, per jocum scriberent.

(i) *Hæ laudes.*) Virtuti, nimirum, & viris probis, quomodocumque favere; inde

enim egregii civis, & unicæ sunt. Quæ si tu mihi uti vitia objicis, (a) temeritas tua reprehenderetur, non mea vitia culpabuntur. Plura dicerem, si apud alios mihi esset dicendum, P. C. non apud vos, quos habui omnium actionum mearum monitores. Sed, ubi rerum testimonia adsunt, quid opus est verbis? Nunc, ad te uti revertar, Sallusti, patremque tuum præteream: qui si nunquam in vita sua peccavit, tamen majorem injuriam reip. facere non potuit, quam quod te talem filium genuit. Neque, tu si qua in pueritia peccasti, exsequar, ne parentem tuum videar accusare, qui eo tempore summam tui potestatem habuit; sed qualem adolescentiam egeris: hac enim demonstrata, facile intelligetur, quam petulanti pueritia, tam impudicus, & procax, adoleveris. Postea quam immensæ gulæ impudicissimi corporis quæstus sufficere non potuit; & ætas tua jam ad ea (b) patienda, quæ alteri facere collibuisse, exoleverat; cupiditatibus infinitis efferebaris, uti, quæ ipse corpori tuo turpia non duxisses, in aliis experireris. Ita non est facile reputare, P. C. utrum inhonestioribus corporis partibus rem quæsierit, an amiserit. Domum paternam vivo patre turpissime venalem habuit, vendidit. Et cui dubium potest esse, quin mori coegerit eum, quo, hic, nondum mortuo (c) pro hærede gesserit omnia? Neque pudet a me eum quærere, quis in P. Crassi domo habitet; cum ipse respondere non queat, quis in ipsius habitet paterna domo. (d) At Hercule lapsus ætatis tirocinio, postea se correxit? Non ita est: sed abiit in sodalitium sacrilegi Nigidiani: bis judicis ad subsellia attractus, extrema fortuna stetit: & ita discessit, uti non hic innocens esse, sed judices pejerasse existimarentur. Primum honorem in quæstura adeptus, hunc locum, & ordinem, despectum reddidit, cujus aditus sibi quoque, sordidissimo homini patuisset. Itaque timens, ne facinora ejus clam vos essent, cum omnibus matribus familias opprobrio esset, confessus est, vobis audientibus, adulterium; neque erubuit ora vestra. Vixeris, uti libet, Sallusti; egeris, quæ volueris: satis sit, unum te tuorum scelerum conscium esse; noli nobis languorem, & soporem nimium exprobrare. Sumus diligentes in tuenda pudicitia uxorum nostrarum: sed ita expectati non sumus, ut a te cavere possimus. Audacia tua vincit studia nostra. Ecquod hunc movere possit, P. C. factum ac dictum turpe, quem non puduit palam, vobis audientibus, adulterium confiteri? Quod si nihil pro me tibi respondere vo-

NOTÆ.

tantum sibi amicos parare; illos, si priorem sanctitatem & vitæ innocentiam flagitiis maculaverint, relinquere. Uno verbo bene, & quod laudandum sit, fecisse se profitetur Cicero, cum nulli se ita addixit, quin, virtutis & Reipublicæ causa ejusdem adversarium sequeretur.

(a) *Temeritas.*) Cum id tu vituperes

quod laudi ducitur.

(b) *Patienda.*) Obscenissima & flagitiosissima reprehendit.

(c) *Pro hærede gesserit omnia.*) Id est, rebus hæreditariis omnibus, tanquam dominus usus sit.

(d) *At Hercule.*) Ironia est.

voluissem ; sed illud censorium (a) elogium (b) Ap. Claudii, & L. Pisonis, integerrimorum virorum, quo usus est quisque eorum, pro lege palam universis recitarem ; nonne tibi viderer æternas inurere maculas, quas reliqua vita tua eluere non possit ? Neque post illum (c) delectum senatus te umquam vidimus. (d) Nisi forte in ea te castra coniecisti, quo omnis sentina reip. confluxerat. At idem Sallustius, qui in pace ne senator quidem manserat, postea quam resp. armis oppressa est, & (e) idem victores, qui exsules, reduxit, in senatum post quæsturam (f) reductus est. Quem honorem ita gessit, uti (g) nihil non venale in eo habuerit, cujus aliquis emptor fuerit. Ita igitur egit, uti nihil non æquum, ac verum, duxerit, quod ipsi facere collibuisse : (h) neque aliter vexavit, ac debuit, si quis prædæ loco accepisset magistratum. Peracta quæstura ; postea quam magna (i) pignora eis dederat, cum quibus similitudine vitæ se conjunxerat, unus jam ex illo grege videbatur. Ejus enim partis jam exemplar erat Sallustius, (k) quo tanquam in imam voraginem cœtus omnium vitiorum excesserat : quidquid impudicorum, (l) cillonum, parricidarum, sacrilegorum, debitorum fuit in urbe, municipiis, coloniis, Italia tota, sicut in fretis, subsederant, nominis perdiri, ac notissimi, nulla in parte castris apti, nisi licentia vitiorum, & cupiditate rerum novarum. (m) At postea quam prætor factus est, modeste se gessit, & abstinenter ? Nonne ita provinciam vastavit, uti nihil neque passi sint, neque expectarint gravius socii nostri in bello, quam experti sunt in pace, hoc Africam interiorem obtinente ? unde tantum hic exhaustit, quantum potuit aut (n) fide nominum transjici, aut in naves contrudi. Tantum, inquam, P. C. exhaustit, quantum voluit : ne caussam diceret, (o) sestertio duodecies cum Cæsare paciscitur. Quod si quippiam eorum falsum est ; hic palam refelle, unde tu, qui modo ne paternam quidem domum redimere potueris, repente tamquam somnio beatus, (p) hortos pretiosissimos,

NOTÆ.

(a) *Elogium.*) Testificatio est Censorum vituperationis causa, cum ab ipsis Senatu motus est Sallustius.

(b) *App. Claudii, & L. Pisonis.*) Hi duo, Æmilio Paulo, & Claudio Marcello Consulibus censuram gravem exercuerunt.

(c) *Delectum.*) Moris erat, ut Censores Senatum legerent, eoque illos per ignominiam moverent, quorum depravatos mores cognoscebant.

(d) *Nisi.*) Pro *Sed*.

(e) *Idem.*) Cæsarem intelligo.

(f) *Reductus.*) Sallustium intellige.

(g) *Nihil non.*) Fidem, puta, suffragia.

(h) *Neque aliter.*) Ideo tantum Sallustium dicit Quæsturam gessisse, ut ex ea prædam aliquam consequeretur.

C. Sallustii.

(i) *Pignora.*) *Des assurances.* Id est, factis ostenderat se pessimis similem esse.

(k) *Quo.*) Id est, ad quem Sallustium.

(l) *Cillonum.*) Id est, cinædorum & turpiter viventium, ut ait Cælius Rhodiginus ; ab antiquo verbo *cellere*, quod est *motitare* : unde etiam Plautus meretrices appellat *recelliclunas*.

(m) *At postea quam.*) Ironia.

(n) *Fide nominum.*) Id est, permutacione. Gall. *Par lettre d'échange*.

(o) *Sestertio.*) Alii habent Sestertium, Glareano teste ; quanquam & illud licere multis elegantibus authorum exemplis ostendit Budæus.

(p) *Hortos.*) Qui Sallustiani dicti sunt.

mos, villam Tiburti C. Cæsaris, reliquas possessiones paraveris. Neque piguit querere, cur ego P. Crassi domum emissem: cum tu veteris villæ dominus sis, cujus paullo ante fuerat Cæsar? (a) modo, inquam, patrimonio non comeso, sed devorato, quibus rationibus repente factus es tam affluens, & tam beatus? Nam quis te faceret heredem, quem ne amicū quidem suū satis honestum quisquam sibi ducit, nisi similis, ac par tui? At hercule egregia facta majorum tuorum te extollunt: quorum sive tu es similis, sive illi tui, nihil ad omnium scelus, ac nequitiam, addi potest. Verum, ut opinor, honores tui te faciunt insolentem? Tu, Crispe Sallusti, tantidem putas esse (b) bis senatorem, & bis quæstorem fieri, quanti bis consularem, & bis triumphalem. (c) Carere debet omni vitio, qui in alterum paratus est dicere. (d) Is demum maledicit, qui non potest verum ab altero audire. Sed tu omnium mensarum assecla, omnium cubiculorum in ætate (e) pellex, & idem postea adulter, omnis ordinis turpitudine es, & civilis belli (f) memoria. Quid enim gravius pati potuimus, quam quod te incolumem in hoc ordine videamus? Desine bonos petulantissima consecrari lingua: desine morbo procacitatis isto uti: desine unumquemque moribus tuis æstimare: his moribus amicū tibi facere non potes, videris velle inimicū habere. Finem dicendi faciam P. C. Sæpe enim vidi gravius offendere animos auditorum eos, qui aliena flagitia aperte dixerunt, quam eos qui commiserunt. Mihi quidem ratio habenda est, non quid Sallustius merito debeat audire, sed ut ea dicam, si qua ego honeste effari possum.

C. SALLUSTIUS CRISPUS EXPLICIT.

NOTE.

(a) *Modo.*) Id est, non a longo tempore.

(b) *Bis Senatorem.*) Amara est irrisio; Sallustio acute exprobrat quod Senatu motus fuerit; atque insuper eum arguit, quasi ideo inepte gloriaretur.

(c) *Carere.*) Postquam satis adversarium agitavit, ipsum, quod maxime perstringit, de imperitia, & quodammodo de officio admonet.

(d) *Is demum maled.*) Id est, sine suo detrimento maledicere potest.

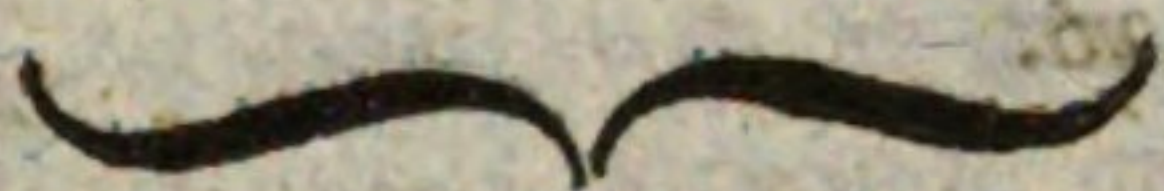
(e) *Pellex.*) Jam supra, quod muliebria passus esset, exprobravit.

(f) *Memoria.*) Id est, qui omnia in memoriam revocat quæ per civiles discordias passi sumus.

I N D E X

RERUM MAXIME MEMORABILIVM.

A

- A** Borigines. pag. 6.
 Astinentia quid. 4. d.
 Achæi. 203. a.
 Accusativi olim in is. 1. a.
 Actæon. 204. c.
 Adherbal. 62. Victus Romam proficiscitur. 67. Ejus oratio ad Senatum. 68. Mores. 79. Jugurthæ obuius procedit. *Ibid.* A quo vincitur. 80. Romam legatos mittit. 81. Ejus ad Senatum litteræ. *Ibid.*
 A Jugurtha excruciatu interficitur. 83.
 Adolescentium animi mobiles. 12. Dolis facile capiuntur. *Ibid.* Eorum mores. 213.
 Adrimetum a Phœnicibus conditum. 77.
 Adversæ res etiam bonos detrectant. 108.
 Æeta. 174. c.
 Æquitas quid. 3. c.
 Æthiopes. 78.
 Africæ descriptio. 75. 76.
 Albinus. 92. Consul in Africa bellum renovat. 93.
 Allobroges ab Umbreno sollicitantur. 32. Deprehenduntur super ponte Mulvia. 35.
 Amazones. 201. c.
 Ambitio quid Romæ effecit. 9. Vitium propius virtutem quam avaritia. *Ibid.*
 Ambitus damnati Autronius & Sylla. 15.
 Amicitia quomodo firma. 17. c.
 Amici officio & fide parantur. 65.
 Anima quis fruitur. 3.
 Animus vitæ Imperator. 57. Æternus. 58. Ejus artes plurimæ, quibus claritudo paratur. 59. Quomodo servitio opprimatur. 215.
 Annii Magistratum continuare nititur. 94.
 Antiochus. 160.
 Antonius Consul. 29. Catilinam persequitur. 51.

- Antonius. 187. a.
 Appius Poeta. 209.
 Apulia. 22. b.
 Aquila quæ in exercitu Catilinæ. 54.
 Archelaus. 189. a.
 Argentum ære solutum. 26.
 Ariobarzanes. 190. m.
 Aristæus. 204. b.
 Aristonicus in triumphum ductus. 189.
 Armenia. 190. n.
 Arsaces. 188. d.
 Asia a Romanis obsessa. 189.
 Aspar. 152. A Boccho accersitur, qui Jugurtham acta edoceat. 154.
 Ad Bocchum remittitur ut Syllam Jugurthæ tradere persuadeat. *Ibid.*
 Athenienses per scriptores celebrati. 8.
 Attalus. 189. f.
 Avaritia quid Romæ effecit. 9. Ejus descriptio. 221. Quomodo vincenda. *Ibid.*
 Aulus. 94. Hyeme milites in expeditionem evocat. *Ibid.* A Jugurtha deducitur. *Ibid.* Sub jugum mittitur ejus exercitus. 96.
 Aurelia Orestilla Catilinæ conjux. 12.
 Auster. 172. d.
 Autronius ex Catilinæ conjuratis. 14.

B

- B**æbius a Jugurtha pecunia capitur. 91. Ejus maxima impudentia. 92.
 Baleares. 150. e.
 Bello ingenium plurimum posse quando cognitum. 2. Bellum ex arbitrio sumitur, non ponitur. 128. Illud civiliter deponendum. 211. Pacis causa gerendum. 213.
 Beneficii quam maleficii in Republica immemorem esse præstat. 90.
 Bestia Consul. 84. Adversus Jugurtham missus. *Ibid.* Secreto cum illo transigit. 85. In eum gravis invidia. *Ibid.* Ab ipso in Numidia qui fuerunt relictæ omnia flagitia cum Jugurtha faciunt. 91.
 Bibulus. 222. 228. i. 231. h.
 Bocchus. 79. Ejus proximi a Jugurtha magnis muneribus ad sui studium perducuntur. 127. Cujus filia Jugurthæ nupserat. *Ibid.* Romanorum amicitiam quæsiverat. 127. Cum Jugurtha belli adversus Romanos societatem init. *Ibid.* A Metello legatos accipit: eidemque remittit. 128. Romanos cum Jugurtha aggreditur. 143. Romam legatos mittit. 148. Qui spoliati ad Syllam perveniunt. 149. A Mario petit, ut Syllam ad

se mittat, quamobrem. 150. Ejus perfidia. 153. Ejusdem ad Syllam oratio. *Ibid.* Jugurtham Romanis tradere pollicetur. 154. Tradit. 155. Bomilcar. 92. Cum Rutilio certat. 107. Ad tradendum Jugurtham a Metello allicitur. 113. Quod ille quidem conatur. 114. Ideo Nabdalsam sibi adjungit. 120. Ad quem scribit. *Ibid.* Cujus litteræ a Nabdalsæ cliente ad Jugurtham deferuntur. 121. Morte afficitur. *Ibid.* Bonus gratuito nemo vult esse, ubi malos præmia sequuntur. 165. Bonum publicum privato anteponendum: quamquam hoc cum illo potest conciliari. 219. Bruttium. 33. i. Bythinia. 173. g.

C

Cæsar Pontifex maximus. 38. Ei Catulus & Piso infensi, quamobrem. *Ibid.* Eum Cicero inter Conjuratos non vult nominare. *Ibid.* Ei nonnulli equites gladio minitantur. 39. Ejus oratio. 40. Cum Cretone comparatur. 49. Bellum aliorum pace mollius gessit. 210. Creditum non condonat. *Ibid.* In adversis majorem animum gerit. 216. Gallicam gentem subegit. 224. Cale. 205. m. Capsa. 136. A Mario incensa. 137. Capua. 23. d. Capys. 208. c. Carbo. 211. Cassius ad Jugurtham mittitur. 91. Catabathmos. 95. Catilina. 5. 11. Quinam illi favent. 14. Prima ejus conjuratio. 18. Reputundarum reus Consulatum petere prohibetur. *Ibid.* Ad conjuratos orationem habet. 16. Eos quomodo confirmat. 19. Arma per Italiam parat. 20. Mulieres sibi adscivit, quamobrem. 21. Ciceroni insidias parat, quæ male cadunt. 21. Incendia parat. 22. In Senatum venit. 25. In castra Malliana proficiscitur. *Ibid.* Scribit se in exilium Massiliam ire. 37. Ejus epistola. 28. Imperii insignia sumit. 29. Ei plebs favet. 30. Deinde ejus consilia execratur. 37. Quantus initio ejus exercitus. 50. Servitia repudiat. 51. In Galliam profugere tentat. *Ibid.* Orationem habet ad milites. *Ibid.* Aciem instruit. 53. Pugnat. 54. Vincitur. 55. Cato. 44. Ejus oratio. *Ibid.* Decretum fit Senatus sicut ille censuerat. 48. Ab eo multi mactati. 218. Qualis. 222. Catulus cur Cæsari infensus. 38.

- Cea insula. 204. d.
 Chalcedon. 190. f.
 Charybdis. 202. e.
 Cicero Consul cum Antonio. 20. Catilinæ insidias præcavet. 21. 22.
 Per Fulviam ejus consilia cognoscit. *Ibid.* De iis ad Senatum refert.
 22. Conjuratos ad se vocat. 36. In Senatum ducit. 36. Civis repti-
 tius. 226. Testamentis amicorum locuples factus. 231.
 Cilicia. 193. f.
 Cimbri. 54. b. 161. h.
 Cinna. 168. b.
 Cirta. 80. A Jugurtha obsidetur. 81. Ibi prædam Metellus collocave-
 rat. 128.
 Cizicus. 190. g.
 Classes quid. 221. b.
 Clementia vera. 214.
 Comitia quid. 20. d.
 Concordia res parvæ crescunt. 65. k. l. Ejus bona firmanda. 212.
 Conjurant cum Catilina qui. 14. Nullus ex multitudine castra relinquit.
 30. Eorum consilium. 34. In Senatum ducuntur. 36. Servandi tradun-
 tur. 37. Puniantur. 50.
 Consilium dare regi difficile: Cur. 216.
 Consuetudo in naturam vertitur. 130.
 Consules regibus Romæ subrogantur. 7. Illis potestas maxima quibus ver-
 bis permittitur. 23.
 Consultantes de rebus dubiis ab odio, amicitia, ira, &c. vacuos esse de-
 cet. 40.
 Consultores pessimi cupido & ira. 116.
 Consulto, priusquam incipias; ubi consulueris mature facto opus est. 2.
 Contentio inter plebem & nobilitatem quid effecerit. 61.
 Continentia quid. 3. b.
 Corduenni. 202. h.
 C. Cornelius eques pollicetur Ciceronem confodere. 22.
 Cornelius Scriba. 161. f.
 Corpus & ejus omnia brevi dilabuntur. 58.
 Corycus. 161. b.
 Cos insula. 205. a.
 Cottæ Consulis oratio ad populum. 196.
 Crassus cum Catilina conjurasse creditus. 15. Quod Vulturii indicio con-
 firmatur. 37.
 Creta. 189. k.
 Cumæ. 204. e.
 Curio. 181.

Curius cum Catilina conjurat. 20. Per eum conjuratio patefacta. *Ibid.*
Cyrenenses magni atque opulenti. 125. Cum Carthaginiensibus diu bellum gesserunt. 126.

Cyrus. 2.

D

DAbar. 152. Internuncius. 153.

Dædalus. 173. e.

Damasippus. 43. d.

Danubius. 199. k.

Dardania. 205. e.

Deorum auxilia quibus parentur. 47.

Discordia res maximæ dilabuntur. 65.

Discumbendi modus apud Romanos. 187. e.

Divino numine omnium mortalium vita invisitur. 224.

Divitiæ Romanis exitio. 8. 10. Eas, qui contemserunt, victores; qui concupiverunt, victi sunt. 214. Divitiis quinam sint flagitio. 215. Divitiarum studium Reipublicæ certa pestis. 220.

Domitius. 211. 222.

Durius. 178. b.

Dyrrachium. 169. d.

E

EDere bis in die vitio ducitur. 215.

Elephanti 40. interfecti. 107.

Enceladus. 205. h.

Equites Romani cum telis circum ædem Concordiæ Cæsari gladio minitantur. 93.

Etruria. 21. i.

Eumenes. 189. e.

Euphrates. 192. c.

Eurus. 172. c.

Exercitus P. R. quando primum corrupti. 10.

Extollere se ut oporteat. 214.

F

FAbius Sanga, Allobrogum Patronus. 33.

Factiosorum mores. 217. 219.

Fæsulæ. 22. e.

Famam alienam suam esse dedecus putant inertes. 221.

Fasces quid. 15. p.

Favonius. 222.

Fœdus nullum Senatus Populique Romani injussu fieri poterat. 96.

Fortuna simul cum moribus immutatur. 3. In omni re dominatur. 7. E-
jus libido. 8. Ea non eget animus. 57. 58. Fortunæ suæ unusquisque
est faber. 209.

Fulvia conjurationem Catilinæ patefacit. 20.

Fulvius parentis jussu interficitur. 32.

G

Gabinus, & ejus lex. 193. g.

Gaddir. 174. e.

Gætuli. 76. b. Ad militiam a Jugurtha quærantur. 127. Ordines habere
docentur. *Ibid.*

Galli ante Romanos gloria belli. 49. Eos vincunt. 155. Adversus illos
Romani pro salute, non pro gloria certant. 166.

Gauda. 116. 117.

Germania veteribus sub Gallia comprehensa. 158.

Gladiatoriae familiae in municipia distribuuntur. 24.

Gloria invidiam vincere difficillimum. 65. Gloriam invidia sequitur. 109.

Gloria Majorum posteris lumen; quæ eorum nec bona, nec mala in oc-
culto esse patitur. 132.

Gracchus. 74. 99. Ejus lex. 221.

Græci ante Romanos facundia. 49. Quales. 222.

Gulussa Massinissæ filius. 62.

H

Hæres secundus quis. 116. m.

Hannibal res Romanas afflixit. 61.

Helenus. 205. d.

Heraclea. 190. k.

Hercules in Hispania interiit. 76.

Hiemsal. 62. Ferociter cum Jugurtha agit. 66. Interficitur. 67.

Hilerda. 170. a.

Hippo a Phœnicibus condita. 77.

Historiam scribere difficile, & quamobrem. 3. In ea scribenda, quomodo
laus invenienda. 4. a. Ejus beneficio Athenienses maximi facti sunt.

8. Ejus usus. 59. 60.

Hor-

Hortari qui vult, primus ire debet. 179.

Humanum genus virtute potius quam sorte regitur. 57.

I

J Apydia. 199. h.

Jason. 174. b.

Ignem sese corrumpunt perfugæ. 124.

Ilergetum. 177. l.

Imagines majorum. 60. m.

Imperium iis artibus retinetur quibus partum est. 3. Imperia & Magistratus, ut virtus est eorum qui ea sustinent, perinde habenda. 61. Ea sæpe in eos a quibus accepta convertuntur. 180. Imperium alteri nemo volens concedit. 209. Illud qui obtinet, quia malo esse licet, formidatur. 210. Imperia crudelia magis acerba quam diuturna. 211.

Infinitivi modi loquendi formulæ. 7. g.

Ingenium præstat viribus. 2. Socordia torpescit. 58. 59.

Injuriam oblatam nemini parvam videntur. 41.

Interrex. 169. a.

Invidia ex opulentia oritur. 6. Invidiam gloria vincere difficillimum. 65. Gloriam sequitur. 109.

Ira & cupido pessimi consultores. 116.

Jugurtha rex Numidarum. 61. 62. 63. 64. Micipsæ decreta rescindenda proponit. 66. Hiemsali infensissimus. 67. Copias armat, omnique Numidiæ imperare parat. *Ibid.* In Romanæ nobilitatis avaritia spem habet. 68. Cujus legati plerisque pecunia corrumpunt. *Ibid.* A quibus Jugurtha defenditur. 73. Legatos Romanos corrumpit. 74. In regnum Aderb. animum intendit. 79. Agros vastat. *Ibid.* Ejus ad Legatos Romanos responsio. 80. Ad eum alii mittuntur. 82. Qui frustra discedunt. 83. Numidas puberes, togatosque promiscue interficit. 83. Filium Romam legatum mittit. 84. Secreto cum Calpurnio & Scauro transigit. 85. Romam venit. 91. Abit. 93. Albinum ludificat. 94. Auli exercitum sub jugum mittit. 96. Vult facere deditionem. 102. Metello insidias struit. 104. Pabula corrumpit. 110. Romanorum castra irrumpit. 111. Pugnandi modus. 112. Deditionem facit, cujus mox poenitet. 114. Bellum renovat. 117. Omnibus diffidit. 121. 123. Ejus dolus. 135. Ad Bocchum legatos mittit. 143. Romanos aggreditur. *Ibid.* Superat. 144. Deinde magna clade vincitur. 145. Iterum Romanos invadit. 146. Stratagemate utitur. *Ibid.* Vix evadit. *Ibid.* Syllæ a Boccho traditur. 155.

Juventus Romana qualis. 7.

L

- L**abor quo sensu usurpatum. 3. a. Viris convenit. 133.
 Lacedæmonii in Græcia bella gerere primi & Athenienses cœperunt. 2.
 Laetania. 177. k.
 Lares. 18. f.
 Largitio. 4. f.
 Legati Romani regnum Numidiæ divisum missi. 74. Legati adolescentes
 Adherbalem & Jugurtham arma deponere jubent. 80. Alii Jugurthæ pa-
 cem imperantes frustra discedunt. 83.
 Leges pro vita civium. 42.
 Lentulus cum Catilina conjurat. 14. Romæ quoscumque potest sollicitat.
 32. In Senatum a Cicerone ducitur. 36. Ibi coarguitur. *Ibid.* Eum e-
 ripere conantur liberti. 39. In carcere occiditur. 50.
 Lepidus. 157. Ejus contra Syllam oratio. 159. Alia Philippi adversus
 Lepidum. 164.
 Leptitani ad Metellum legatos mittunt. 124. Amici & socii P. Romani.
 125.
 Libertatis restituendæ ratio. 219. Omnibus optabilis. 223.
 Libyes. 76. c.
 Licinii oratio. 179.
 Locus medius apud Numidas honorificentissimus. 66.
 Lubido. 3. d. 7. e. Quid facit. 100. Lubido bona. 225.
 Lucani. 176. d.
 Lucullus. 174. a.
 Lycaonia. 193. e.

M

- M**agistratus minores vigiliis præsent. 24. Magistratum insignia a Tu-
 scis sumpta. 43.
 Mallius primus ex conjuratis arma aperte movet. 20. Ad Marcium Epi-
 stola. 26.
 Malus est nullus gratuito. 221.
 Mamilius & ejus rogatio contra Jugurthæ fautores. 97.
 Manlius Marii legatus. 134.
 Marcius solus Consulatum gerit. 23. g.
 Marius. 102. Cui magna portenduntur. 114. Quis. 115. Contra Metel-
 lum accensus. 116. A quo dimittitur. 122. Romæ celebratur. *Ibid.* Fit
 Consul, & Imperator. 123. Nobilitatem exagitat. 129. Ad populum
 habet orationem. *Ibid.* Veteranos ambit. *Ibid.* Milites scribit quos.
 135.

135. In Africam proficiscitur. *Ibid.* Cui exercitus a Rutilio traditur. *Ibid.* Prudentia ejus militaris. 136. Urres parat. 137. A militibus ad caelum fertur. 138. Mulucham castellum aggreditur. *Ibid.* Per Ligurum capit. 141. Cum Boccho & Jugurtha pugnat. 144. Ex hostium imperitia dolum machinatur. *Ibid.* In hiberna proficiscitur. 145. Ejus vigilantia. *Ibid.* Pudore exercitum coarctet. *Ibid.* A Boccho & Jugurtha invaditur. 146.
- Massilia. 27. f.
- Massinissa. 61.
- Massiva. 92. Obtruncatur. 93.
- Matrimonii necessitudo apud Numidas levis. 127.
- Mauritania. 21. e.
- Medius fidius. 28. k.
- Memmius contra Jugurtham nititur. 83. Ejus oratio. 86. Jugurthæ servandam fidem datam facit. 92.
- Metellus Creticus. 23. Celer. *Ibid.* Metellus Numidicus. 100. 101. Ad eum legatos mittit Jugurtha. 102. Quos promissis aggreditur, ut sibi Jugurtham tradant. 102. Cum Jugurtha pugnat. 106. Omnia ferro & igne vastat. 108. Exercitum dividit, ut terrorem augeat. 109. Zaram oppugnat. 112. Superbus. 115. In quem aspere Romam scribunt negotiatores. 117. Vaccenses punit. 119. Marium dimittit. 122. Capitis Romæ arcessitur. *Ibid.* Cum Jugurtha pugnat. 123. Thalam maximo cum labore aggreditur. *Ibid.* Vehementissime dolet, quod Mario Numidia data. 128. Legatos ad Bocchum mittit. *Ibid.* Marii conspectum fugit. 135. Optime Romæ excipitur. *Ibid.*
- Mesopotamia. 191. k.
- Metuendum multis qui se præbet, multos pariter metuit. 211.
- Micipsa. 62. Quid agit cum Jugurtha. 62. 63. 64. Ejusdem ad Jugurth. oratio. 65. Moritur. 66. Ejus regnum inter Jugurtham & Adherbalem per legatos Romanos dividitur. 74.
- Militia justa esse debet. 215.
- Minos. 173. f. 205. b.
- Mirari quid. 10. b.
- Miseris parum fidei adhibetur. 81.
- Mithridates. 31. m. Ejus ad Arsacem epistola. 188. Facta. 189.
- Monitores qui optimi. 133.
- Muluchæ castelli descriptio. 139. A Ligure penetratur, & perscribitur. *Ibid.* Capitur. 141.
- Munditiæ mulieribus, viris labor convenit. 133.
- Mysii. 205. n.

N

N Abdalsa . 120. A cliente proditur . 121. Ad Jugurtham accedit . *Ibid.*
 Natura falso ab hominibus accusatur . 57. Una & communis omnium . 131.
 Unum omnibus finem, vel ferro septis statuit . 161.
 Necessitatem extremam nullus, nisi muliebri ingenio, nihil ausus expectat .
 161.
 Necessitudo timidos fortes facit . 53.
 Nobilitas quæ Marii & vera . 132.
 Nobilitatis commune malum superbia . 115.
 Nobilium mores . 134. 224.
 Novus homo quis . 20. c. Indigni Consulatu videbantur . 115.
 Numantia . 63. a.
 Numidæ quales . 102. Regem in fuga non sequuntur . 108. Lactē & carne ferina vescuntur . 137. Marium magis quam mortalem timent . 138.

O

Olympus . 171. a.
 Opimius a Jugurtha corrumpitur . 74.
 Orchomenus . 207. e.
 Orion . 205. k.
 Othus 205. i.

P

Pæligni . 150. f.
 Para . 190. i.
 Partium & divisionum quæ causa . 97.
 Patres cur dicti Senatores . 6.
 Patiens Nomen & Participium . 5. e.
 Patriam vi regere importunum . 59. Patriæ ad Cæsarem oratio . 225.
 Pax justa & diuturna esse debet . 211.
 Pecuniæ studium tollere bonum maximum . 220.
 Pericula occulta bonus facere, nec vitare potest . 220.
 Perpenna . 171. g.
 Perses . 40. c.
 Personæ secundæ locutiones . 2. b.
 Pessimus quisque asperrime rectorem patitur . 210.
 Petreio exercitum permittitu Antonius . 54.
 Philæni . 126.

- Philippi adversus Lepidum oratio. 164.
 Phoenices. 77. l.
 Picenus ager. 22. a.
 Pietas Romanorum quæ. 10.
 Piso. 15. In citeriorem Hispaniam mittitur. 16. Interficitur. *Ibid.*
 Plautia lex. 25. a. 217. h. 226.
 Plebis ingenium. 30. Urbana cur depravata. *Ibid.* Catil. consilia execra-
 tur. 37. Negotia sua debet habere. 214.
 Pompeii potentia formidolosa. 16. Ad bellum Mitridat. missus. 31. E-
 jus ad Senatum epistola. 177. Adolescens ad bellum sævissimum proje-
 ctus. *Ibid.* Facta. *Ibid.* Illum Romani metuunt. 185. Quis. 210.
 Quamobrem multi ejus partes sequuntur. 211. Cæsari maxime fuit ad-
 versus. 217. Quomodo Remp. administraverit. *Ibid.*
 Pomptinus Prætor. 35.
 Pop. Romanus libere agitat cum nullius potentia super leges. 219. Quo-
 modo inducta servitus. *Ibid.* Illi supervacanea calliditas. 222. Ita lar-
 gitionibus corruptus, ut sese venalem habeat. 226.
 Posthumius. 222.
 Præmia diversa bonos & malos sequuntur. 224.
 Primipilus. 95. h.
 Ptolemæus. 189. l.
 Publipor. 176. e.
 Punicum bellum. 61. Punica fides. 153.

Q

- Quæsit pro rogavit. 163.
 Quintius. 181. f.

R

- Reate. 29. g.
 Regna quomodo intereant. 222. A quibus præcipue defendantur. *Ibid.*
 Regium imperium primum in terris. 2. Romæ mutatum. 7.
 Regum pace quam bello minor virtus. 2. Ex eo quid oriatur. *Ibid.* Qui-
 nam illis formidolosi. 7. Regem armis quam munificentia vinci minus
 flagitiosum. 153.
 Renunculus. 175. k.
 Reprehendere alios multi cupiunt, qui nihil ipsi possunt. 215.
 Res secundæ sapientes fatigant. 10.
 Respublica honestis nominibus agitata. 31. Pacis artibus firmanda. 210.
 Audacia in bello; æquitate in pace firmanda. 8.

Rhe-

- Rhegium . 84.
 Rhenones . 198. b.
 Rhodus . 40. d.
 Romæ exordium ; aliaque . 6. Adepta libertate brevi crescit . 7. Pau-
 corum virtute . 49. Romæ omnia venalia . 79. Quando illi pereun-
 dum . 212.
 Romanorum mores . 8. Quando prorsus immutati . 9. Corruptio eorum .
 11. Jugurthæ bellum inferunt . 84. Avaritia cæci Bocchi amicitiam con-
 temnunt . 127. Communes omnium hostes . *ibid.* Quando maxima con-
 cordia vixerunt ; & floruerunt . 158. Simultates exercuerunt . 159. Eo-
 rum descriptio . 191. 222. 223.
 S
 Sagum . 175. g.
 Sallustius ad Rempublicam fertur ; ibique multa adversa patitur . 4. Ad
 scribendam historiam animum adjicit . 5. Magistratum adeptus . 60. Ei
 libri Punici interpretantur . 75. Ejus Historiæ . 157. c. In cognoscen-
 da Republica magnam curam habuit . 216. 222.
 Samothrace . 189. c.
 Sardinia . 172. a.
 Saturninus . 165. i.
 Satyra . 85. l.
 Scaurus . 74. Ad Jugurtham & Adherb. legatur . 82. Calpurnii legatus .
 84. Jugurthæ favet . 85. Quæsitore adversus Jugurthæ fautores . 97.
 Scipio . 60. l. Ad Micipsam scribit . 64. Q. Scipio male pugnat adver-
 sus Gallos . 155.
 Scylla . 205. f.
 Secus pro sexus . 175. a.
 Seleucia . 191. g.
 Sempronia in Catilinæ conjuratis quæ mulier . 21.
 Sempronia lex . 84. a.
 Senatus ad Bocchi legatos responsio . 150.
 Serpentes siti infestiores . 136.
 Servile pro eo quod servitio corporis exercetur . 5. b.
 Sestertius quid . 23. m.
 Spartacus . 208. a.
 Sibyllæ . 36. h.
 Signa . 10. a.
 Sucro . 178. a.
 Suffragia obscura esse debent . 223. Per tabellam quandoque lata . *ibid.* f.
 Sul-

- Sulpitius. 135. k.
 Summum finis res familiaris. 213.
 Supplicia pro sacrificiis. 8. d.
 Sylla. 5. g. 9. 141. Legatus ad Bocchum. 147. Ejus ad illum oratio. *Ibid.* Bocchi legatos liberaliter habet. 149. Animi ferocia. 131. Volucem castris ejicit. *Ibid.* A Boccho occulte accersitur. 153. Eum ad tradendum Jugurtham hortatur. 154. Romulus appellatur. 160. Supplicia in post futuros composuit. *Ibid.* Beneficio quam metu multos retinere maluit. 218.
 Syphax. 61. k.
 Syrtes. 78. e. 125.

T

- T** Abulæ novæ quid. 19. a.
 Tanais. 201. d.
 Tarentus. 170. g.
 Tartessus. 174. d.
 Tauromenia. 202. g.
 Taurus. 173. i.
 Tauri populi. 203. b.
 Thala a Metello expugnata. 124.
 Toreumata. 18. g.
 Tribunitia potestas restituta. 31. A Sylla disiecta. *Ibid.* f.
 Turia. 172. e.
 Turpilius. 118. Capite poenas solvit. 119.

V

- V** Acca. 83.
 Vaccensium conjuratio. 118. Eorumdem poena. 119.
 Valentia. 172. f.
 Vesta. 12. h.
 Vettius Picens. 161. f.
 Villa publica. 212. b.
 Vineæ quid. 80. d.
 Virtuti omnia parent. 3. Virtute parva magna industria haberi decet ne deformatur. 209.
 Vis numero plurali. 176. f.
 Voluptates ignaviæ nullus cum virtutis præmiis habere potest. 131.
 Volux Bocchi filius. 146. Syllæ metum efficit. 150. Præsidio eidem mis-

sus a patre. 151. Qui Romanos prodere creditur. *Ibid.* Castris ejicitur. *Ibid.* Ejus honesta oratio. 152.
Utica. 82.

Vulturii ad Catilinam epistola. 35. Cum Allobrogum legatis, in ponte Mulvio deprehenditur. *Ibid.* Conjunctionem in Senatu aperit. 36.

Uxores multas ducunt Numidæ, & Gætuli. 127.

Z

Zama. 710. c.

T

F I N I S.

V

I N D E X

VOCABULORUM OMNIUM

Q U Æ

IN SALLUSTIO LEGUNTUR.

*Prior numerus paginam, alter vero, vel alii ad proximam
usque lineolam, pagina lineam vel
lineas significant.*

A

A

3 : 1, 4, 7 | 6 : 17 |
11 : 4 | 12 : 1 | 16 :
9 | 18 : 10 | 21 : 18 |
25 : 7 | 27 : 2 | 35 :
19 | 36 : 14, 18 | 37 :
39, 21 | 38 : 8, 10 | 39 : 26 |
41 : 2 | 42 : 4 | 46 : 6, 9 | 52 :
9 | 54 : 15 | 55 : 16 | 59 : 16 |
61 : 18 | 64 : 5 | 66 : 11 | 69 :
7, 8, 13, 17 | 74 : 4 | 75 : 14 |
77 : 8 | 80 : 1, 20 | 82 : 18 | 84 :
9 | 85 : 2, 3, 9 | 86 : 9, 18 | 87 :
4 | 88 : 14 | 91 : 10 | 93 : 16 |
96 : 14 | 99 : 7 | 101 : 2 | 102 :
6 | 103 : 27 | 105 : 22 | 106 : 7,
12 | 110 : 9 | 111 : 23 | 112 :
24 | 115 : 5 | 116 : 1 | 117 : 14 |
118 : 21 | 119 : 22 | 122 : 16 |
124 : 23 | 125 : 5, 7 | 129 : 6,
19 | 130 : 13 | 133 : 14 | 134 :
78 | 135 : 8 | 136 : 28 | 137 : 2 |
138 : 22 | 141 : 9, 17 | 145 : 27 |
146 : 25 | 147 : 8, 13, 19 | 148 :
1, 12 | 149 : 1 | 150 : 12 | 151 :
3, 18 | 153 : 8, 10 | 157 : 8 |
158 : 4, 7, 12, 13, 14 | 160 : 10,
19 | 161 : 10 | 162 : 20 | 164 :
4, 22 | 165 : 7 | 168 : 1 | 170 :
16 | 171 : 5, 9 | 172 : 19 | 173 :
13 | 174 : 2 | 175 : 1 | 177 : 8,
15, 19 | 178 : 26, 27 | 179 : 6,
10, 11, 12 | 182 : 3 | 186 : 1, 13,
16, 19 | 189 : 3, 5 | 191 : 4, 9 |
195 : 5 | 196 : 22 | 198 : 12 |
199 : 7 | 201 : 4 | 204 : 31, 34 |
205 : 4, 5, 7, 8, 14, 17, 18 | 206 :
4, 30 | 207 : 28 | 208 : 4, 13 |
211 : 10 | 212 : 5, 8 | 215 : 25 |
217 : 6, 12 | 218 : 4, 22 | 220 :
20 | 221 : 2 | 222 : 4 | 223 : 16 |
225 : 8 | 226 : 8 | 227 : 13 |
230 : 8, 30 | 231 : 7, 8 | 232 :
19, 31 |
A . 47 : 17 | 137 : 12 | 145 : 15 |
ab . 3 : 4 | 4 : 10 | 5 : 13 | 7 : 20 |
8 : 9, 14 | 16 : 11 | 20 : 1 | 22 :
25 | 25 : 2, 8, 14, 17 | 26 : 8 |
27 : 9, 12, 17 | 29 : 7, 14,
18 | 33 : 9 | 34 : 23 | 35 : 7,
8 | 37 : 2 | 38 : 12, 19 | 40 :
1 | 41 : 21 | 43 : 21, 22 | 44 :
18 | 52 : 9, 25 | 53 : 13, 15 | 67 :
6 | 69 : 4 | 70 : 6 | 71 : 3 | 73 :
11, 13 | 75 : 9, 17 | 76 : 12 |
C. Sallustii.

77 : 4, 5, 13 | 78 : 5 | 80 : 11,
14, 18, 19, 25 | 82 : 13, 21 | 83 :
6, 11 | 86 : 23 | 89 : 3 | 116 | 91 :
6, 18 | 92 : 20 | 94 : 13 | 96 :
11 | 97 : 4 | 101 : 14 | 102 : 14 |
103 : 6 | 104 : 1, 12, 14 | 106 :
4, 8, 20 | 107 : 4 | 109 : 2 | 110 :
4, 9, 16, 18, 23 | 113 : 9 | 115 :
7, 15 | 116 : 14 | 117 : 19 | 118 :
14 | 120 : 6 | 123 : 13 | 124 : 20,
16 | 125 : 8, 10, 17, 19 | 128 :
8, 30 | 135 : 3 | 136 : 4, 9, 13 |
137 : 26 | 139 : 16 | 140 : 3, 13,
23 | 142 : 2, 13 | 143 : 13, 16 |
144 : 1 | 146 : 2, 4, 8, 11, 24,
26 | 148 : 13, 15, 21 | 149 : 8, 17 |
151 : 12, 21, 24 | 152 : 11, 20 |
153 : 8, 11 | 154 : 21, 26 | 155 :
21, 22 | 160 : 13 | 162 : 6 | 164 :
6, 20 | 166 : 2 | 168 : 2 | 176 :
10 | 177 : 2, 21 | 178 : 9 | 183 :
2 | 189 : 14, 17 | 191 : 4, 6, 17 |
192 : 11 | 198 : 1 | 201 : 6, 7,
12 | 204 : 28 | 206 : 24 | 211 :
12 | 214 : 2, 3, 11 | 217 : 4 |
218 : 2 | 225 : 13 | 229 : 3, 19 |
230 : 6, 29 | 234 : 13 |
abdere . 95 : 8 |
abdicato . 37 : 5 |
abdita . 67 : 18 | 208 : 12 |
abditam . 16 : 20 |
abditas . 95 : 2 |
abducit . 51 : 13 |
abderant . 6 : 17 |
abderat . 33 : 9 | 51 : 18 | 93 : 27 |
101 : 14 | 103 : 27 | 146 : 23 |
abderit . 18 : 21 |
abes . 130 : 30 |
abesse . 16 : 9 | 119 : 9 | 136 : 15 |
151 : 7 | 155 : 16 | 230 : 29 |
abest . 165 : 15 |
abeunt . 107 : 21 | 113 : 6 | 125 :
19 |
abibis . 154 : 4 |
abiecit . 95 : 16 | 107 : 21 | 137 :
23 |
abierat . 21 : 11 | 92 : 17 |
abierant . 414 : 15 |
abiit . 232 : 22 |
abire . 114 : 28 | 116 : 5 | 126 : 16 |
144 : 17 | 151 : 27 |
abit . 119 : 2 |
abjuraverat . 21 : 10 |
abnuente . 190 : 5 |
abnuentes . 119 : 8 |
abnuentibus . 171 : 28 |

abnuere . 103 : 17 | 128 : 30 |
abnuitis . 198 : 6 |
abnuituros . 169 : 29 |
aborigines . 6 : 10 |
absens . 103 : 5 | 156 : 5 |
absente . 72 : 3 |
absentem . 177 : 9 |
absit . 183 : 14 |
absolvam . 5 : 8 | 31 : 12 | 75 : 6 |
absolvi . 215 : 19 |
absolvit . 157 : 4 | 184 : 4 |
absque . 226 : 20 |
abstinenter . 233 : 20 |
abstinentia . 4 : 7 | 50 : 2 |
abstinere . 116 : 9 |
abstineatur . 185 : 13 |
abstinuerunt . 231 : 7 |
abstinuit . 190 : 2 |
abstracta . 98 : 5 |
abstractus . 85 : 4 |
abstulit . 211 : 11 |
absumpris . 62 : 3 |
absumus . 147 : 21 |
absurde . 221 : 7 |
absurdum . 3 : 13 | 21 : 11 |
abundantia . 97 : 22 |
abunde . 18 : 23 | 52 : 15 | 57 : 7 |
71 : 15 | 114 : 28 | 132 : 11 |
134 : 24 | 147 : 23 | 185 : 12 |
abusi . 231 : 29 |
abuti . 11 : 7 |
abutitur . 166 : 7 |
ac . 2 : 18 | 3 : 15 | 4 : 10 | 5 :
17 | 5 : 7 | 6 : 3 | 7 : 9 | 8 :
25 | 10 : 3 | 22 : 12, 20 | 25 :
18 | 26 : 13 | 31 : 1 | 33 : 24 |
34 : 17 | 35 : 21 | 37 : 14 | 49 :
1, 6, 12 | 50 : 20 | 51 : 17 | 55 :
4 | 58 : 3 | 61 : 5 | 63 : 6, 12 |
67 : 30 | 69 : 8 | 71 : 17 | 73 :
13 | 76 : 7 | 77 : 7 | 78 : 6 | 81 :
10 | 83 : 18, 19 | 85 : 12 | 86 :
7, 16, 19 | 91 : 11, 21 | 92 : 10,
25, 26 | 93 : 26 | 94 : 1, 4 | 96 :
7, 9 | 97 : 21 | 102 : 2, 9, 14,
23 | 103 : 19, 25 | 104 : 2 | 105 :
8, 20, 22 | 106 : 13 | 107 : 5, 16,
20, 26 | 108 : 13 | 110 : 3, 14,
20 | 111 : 6, 26 | 112 : 14, 23,
27 | 113 : 18, 23 | 114 : 7 | 116 :
4 | 118 : 4 | 121 : 10 | 123 : 6 |
123 : 24 | 127 : 6 | 130 : 21 |
131 : 13 | 136 : 14 | 138 : 19 |
140 : 21 | 141 : 6, 10, 12 | 142 :
5 | 144 : 5, 20, 25 | 146 : 1 | 147 :
2, 4, 22 | 148 : 19, 23 | 151 : 11,
12,
11,
12,

12, 18 | 152 : 1, 7 | 153 : 9, 10 |
 155 : 8, 10, 11, 19 | 157 : 1 | 166 :
 4, 5 | 178 : 23 | 186 : 9 | 189 :
 5 | 192 : 18 | 201 : 24 | 207 : 16 |
 210 : 11, 22 | 214 : 6 | 217 :
 23 | 218 : 1, 12 | 220 : 1 | 221 :
 6 | 223 : 11 | 224 : 19 | 226 : 2,
 6, 7, 8, 13, 15 | 227 : 10 | 228 :
 12 | 229 : 5 | 230 : 22 | 231 : 5,
 8 | 232 : 34 | 233 : 10, 11, 18 |
 234 : 6, 8 |
 accedam. 70 : 22 | 71 : 10 |
 accedat. 82 : 20 |
 accedebat. 9 : 21 | 63 : 17 | 101 :
 6 |
 accedere. 35 : 10 | 37 : 23 |
 accederent. 103 : 3 |
 accederet. 136 : 10 | 216 : 13 |
 accedit. 79 : 16 | 113 : 23 | 121 :
 14 | 143 : 10 | 155 : 19 |
 accendebant. 63 : 22 |
 accendebat. 54 : 12 | 86 : 14 |
 accenderat. 116 : 8 |
 accendere. 175 : 17 |
 accenderent. 147 : 13 |
 accenderet. 74 : 3 |
 accendet. 41 : 8 |
 accendi. 60 : 9 |
 accendit. 20 : 15 | 127 : 21 |
 accenditur. 17 : 8 | 136 : 24 |
 accensa. 21 : 8 | 62 : 20 | 92 : 10 |
 122 : 12 |
 accensae. 167 : 5 |
 accensi. 88 : 18 |
 accensum. 118 : 15 |
 accensumque. 186 : 27 |
 accensus. 79 : 10 | 113 : 6 |
 acceperant. 122 : 7 |
 acceperat. 36 : 14 | 64 : 14 | 79 : 9 |
 95 : 15 | 128 : 11 | 146 : 28 |
 accepere. 18 : 23 | 146 : 21 |
 acceperis. 227 : 4 |
 accepi. 6 : 8 | 65 : 2 | 133 : 21 |
 218 : 22 |
 accepimus. 68 : 13 | 78 : 10 | 125 :
 10 |
 accepisse. 89 : 19 |
 accepissent. 97 : 5 |
 accepisses. 148 : 2 |
 accepisset. 233 : 12 |
 accepistis. 89 : 3 |
 accepit. 80 : 12 | 82 : 21 | 85 : 6 |
 102 : 8 | 107 : 8 | 111 : 24 | 136 :
 16 | 143 : 5 | 150 : 6 |
 accepta. 8 : 21 | 35 : 2 | 80 : 17 |
 127 : 20 | 130 : 15 |
 acceptam. 132 : 10 |
 acceptio. 85 : 10 |
 acceptis. 147 : 3 |
 accepto. 84 : 5 | 177 : 19 |
 acceptum. 63 : 1 | 189 : 8 | 220 :
 18 |
 acceptumque. 120 : 5 |
 acceptusque. 67 : 11 | 121 : 7 | 152 :
 15 |
 accersere. 55 : 2 | 96 : 12 | 100 : 13 |
 129 : 6 |
 accersi. 155 : 15 |
 accersiri. 114 : 9 | 164 : 23 |
 accersitur. 153 : 11 |
 accesserant. 152 : 8 |
 accesserat. 128 : 9 |
 accessere. 77 : 3 |
 accesserint. 75 : 16 |
 accessissent. 111 : 21 |
 accessurum. 26 : 3 |
 accidat. 45 : 1 | 223 : 19 | 224 : 20 |
 225 : 15 |
 accidere. 189 : 19 |
 acciderent. 41 : 2 |

acciderit. 126 : 9 |
 accidet. 42 : 19 |
 accidisse. 89 : 7 |
 accidisset. 71 : 7 |
 accidit. 141 : 12 | 186 : 2 | 218 : 15 |
 accipe. 153 : 22 | 210 : 14 | 217 :
 10 |
 accipere. 142 : 12 | 143 : 17 |
 acciperemus. 71 : 15 |
 acciperentur. 188 : 13 |
 acciperetur. 85 : 13 |
 accipiant. 230 : 8 |
 accipiet. 188 : 26 |
 accipit. 4 : 4 | 66 : 11 |
 accipite. 163 : 8 |
 accipitur. 85 : 15 | 133 : 17 | 197 :
 9 |
 accipiundi. 199 : 10 |
 accipiundis. 6 : 21 |
 accire. 129 : 8 |
 acciti. 147 : 11 |
 accitum. 152 : 12 |
 accitus. 226 : 7 |
 accreverit. 227 : 4 |
 accumbenti. 175 : 9 |
 accurate. 149 : 4 |
 accurrit. 146 : 28 | 151 : 6 |
 accusantur. 132 : 16 |
 accusare. 33 : 1 | 120 : 16 | 232 : 9 |
 accusatur. 58 : 1 |
 acer. 79 : 11 | 83 : 20 |
 acerba. 211 : 9 | 213 : 20 |
 acerham. 147 : 18 |
 acerbissima. 163 : 3 |
 acerbissimas. 190 : 2 |
 acerbis. 110 : 4 | 218 : 11 |
 acerbisque. 98 : 3 |
 acerbum. 42 : 15 |
 acerruma. 191 : 18 |
 acerrume. 74 : 9 | 85 : 2 | 111 : 23 |
 112 : 16 | 143 : 16 |
 acerrumo. 90 : 9 |
 Achæi. 203 : 3 |
 Achilles. 200 : 4 |
 acie. 55 : 1 | 104 : 7 | 108 : 21 | 143 :
 18 | 171 : 15 | 186 : 29 |
 aciem. 53 : 16 | 105 : 6, 8 | 107 : 7,
 10 | 112 : 14 | 146 : 5, 14 |
 acies. 107 : 15 |
 acquirat. 213 : 7 |
 acre. 192 : 23 |
 acri. 63 : 7 | 84 : 18 | 100 : 9 |
 acrior. 136 : 23 |
 acriter. 54 : 17 : 84 : 21 |
 acrius. 81 : 19 | 130 : 12 | 141 : 12 |
 144 : 9 | 146 : 22 | 167 : 19 |
 acta. 108 : 2 | 109 : 15 | 118 : 15 |
 121 : 13, 16 | 131 : 5 | 149 : 3 |
 141 : 2 | 230 : 3, 5 |
 actæ. 86 : 4 |
 Actæonem. 204 : 34 |
 acti. 71 : 3 | 198 : 1 |
 actibus. 229 : 8 |
 actione. 93 : 12 | 173 : 24 |
 actionibus. 34 : 8 | 99 : 7 |
 actionum. 232 : 4 |
 actis. 35 : 10 | 119 : 2 |
 actorem. 3 : 16 |
 actores. 58 : 2 |
 actu. 200 : 22 |
 actuaria. 175 : 23 |
 acturos. 110 : 20 |
 ad. 3 : 4 | 4 : 6 | 11 : 12, 21 | 24 :
 11 | 15 : 12, 16 | 18 : 10 | 19 : 10,
 15 | 20 : 15, 23 | 21 : 17, 20 | 22 :
 9, 11, 15 | 23 : 1, 14, 18 | 24 : 8,
 9 | 25 : 6, 12 | 26 : 3, 4 | 27 : 9 |
 29 : 11, 18 | 31 : 3 | 32 : 8, 15,
 17 | 34 : 13, 17, 25 | 35 : 3, 5, 8,
 16 | 36 : 6, 8 | 37 : 11, 16, 17, 23 |

39 : 3, 12, 15, 25 | 42 : 21, 22 |
 43 : 10 | 46 : 11 | 47 : 5 | 48 : 20,
 27 | 50 : 9 | 51 : 2, 5, 10 | 57 : 6,
 10 | 58 : 2, 9 | 60 : 9 | 61 : 3, 7,
 14 | 62 : 10, 17, 19 | 66 : 5 | 67 :
 7, 8, 13, 21, 29 | 69 : 11, 17 | 75 :
 15 | 77 : 11 | 78 : 4, 8 | 79 : 2, 5,
 20 | 81 : 5, 11, 14, 15 | 82 : 20,
 24 | 84 : 7 | 86 : 2, 11 | 88 : 14,
 17 | 89 : 10, 11 | 90 : 15, 17 | 91 :
 2, 11 | 93 : 5 | 94 : 15 | 95 : 13 |
 97 : 3 | 100 : 7, 11, 14, 16 | 102 :
 10 | 103 : 16 | 104 : 19 | 105 : 12 |
 107 : 5, 12 | 108 : 3, 7 | 109 : 17 |
 110 : 25 | 111 : 24, 25 | 112 : 5,
 8, 10 | 113 : 9, 18, 22 | 114 : 6,
 15, 17, 27 | 115 : 9 | 117 : 11, 13 |
 118 : 18, 19 | 119 : 13, 17 | 120 :
 3, 10, 12, 15 | 121 : 11, 17 | 122 :
 3 | 123 : 4, 29, 33 | 124 : 7, 18 |
 125 : 5 | 127 : 2, 4, 9, 26 | 129 :
 20, 27 | 130 : 3, 6, 13, 20 | 133 :
 4 | 134 : 11 | 136 : 9, 23 | 137 :
 14, 16, 20 | 138 : 2, 5, 14, 17 |
 139 : 19 | 140 : 12 | 142 : 4, 11,
 15 | 143 : 4 | 146 : 17 | 147 : 9,
 19 | 148 : 2, 9, 14, 23, 25 | 149 :
 2 | 150 : 5, 13 | 151 : 6, 25 | 152 :
 16 | 154 : 5, 13, 16, 22 | 155 : 21 |
 156 : 2 | 158 : 4 | 159 : 2 | 160 : 9 |
 163 : 9, 15 | 164 : 19 | 165 : 7, 15,
 17 | 166 : 3 | 168 : 11 | 169 : 2, 16 |
 170 : 6, 19 | 171 : 1, 12 | 173 :
 13 | 174 : 4, 30 | 175 : 3, 5, 23 |
 176 : 8, 10, 19 | 177 : 5, 11, 13,
 18 | 178 : 10, 30 | 179 : 3 | 180 :
 9, 10 | 181 : 7 | 182 : 4 | 183 : 1 |
 186 : 6, 9 | 188 : 18 | 191 : 2, 4,
 8 | 192 : 10, 12, 17, 25 | 193 : 1,
 9 | 197 : 3 | 199 : 11 | 200 : 1 |
 201 : 9, 16 | 202 : 11, 23, 30 | 203 :
 3, 18 | 206 : 8 | 207 : 23, 29 | 208 :
 6, 19 | 210 : 6 | 211 : 4, 10 | 212 :
 6, 19, 26 | 213 : 20 | 215 : 12, 21,
 22 | 217 : 20 | 219 : 13, 14 | 220 :
 20, 23, 24 | 227 : 22 | 229 : 29 |
 231 : 4 | 232 : 5, 13, 23 | 234 : 8 |
 adæquaverit. 60 : 13 |
 addendo. 213 : 10 |
 addere. 51 : 25 | 140 : 22 |
 adderet. 134 : 24 |
 adderet. 25 : 12 | 94 : 19 |
 addi. 234 : 9 |
 addiderant. 99 : 4 |
 addiderat. 49 : 14 | 122 : 9 |
 addidère. 77 : 11 |
 addidisti. 42 : 11 |
 addidit. 100 : 2 | 124 : 5 |
 additamenta. 324 : 3 |
 additamenti. 222 : 12 |
 additis. 39 : 24 | 110 : 11 | 219 :
 13 |
 addixi. 231 : 24 |
 adduceret. 143 : 5 |
 adduci. 32 : 17 | 114 : 14 | 156 :
 5 |
 adducti. 33 : 5 | 114 : 14 | 210 :
 21 |
 adductus. 37 : 16 | 85 : 7 | 94 :
 11 | 103 : 23 |
 adduxerat. 50 : 17 | 146 : 13 |
 adduxeris. 220 : 7 |
 adduxit. 64 : 3 |
 adeant. 23 : 20 | 80 : 13 |
 ademeri. 221 : 17 |
 ademtum. 222 : 23 |
 adeo. 30 : 6 | 31 : 5 | 39 : 5 |
 117 : 10 | 153 : 17 | 154 : 9 |
 159 : 8 | 162 : 8 | 175 : 17 | 202 :
 5 | 220 : 17 |
 adema.

- adempta. 128 : 17 |
 adepta. 7 : 7 |
 ademptam. 146 : 25 | 167 : 3 |
 adepti. 10 : 4 | 32 : 6 | 98 : 2 |
 125 : 9 | 129 : 20 | 216 : 9 |
 adeptum. 79 : 8 |
 adeptus. 20 : 18 | 49 : 15 | 55 :
 21 | 60 : 3 | 164 : 18 | 232 : 23 |
 aderant. 109 : 24 | 119 : 15 | 140 :
 1, 24 | 143 : 15 | 192 : 12 |
 aderat. 91 : 10 | 107 : 21 | 112 : 4 |
 143 : 12 |
 adero. 134 : 18 |
 aderunt. 46 : 18 |
 adesse. 54 : 4 | 64 : 18 | 102 : 4 |
 105 : 22 | 121 : 2 | 135 : 14 |
 142 : 15 | 143 : 5 | 145 : 19 |
 146 : 3 |
 adessemus. 147 : 22 |
 adessent. 102 : 2, 23 |
 adesset. 70 : 18 | 151 : 10, 27 | 152 :
 5 |
 adest. 169 : 10 | 222 : 30 |
 adesse. 163 : 14 |
 adferre. 36 : 14 | 63 : 14 |
 adfuerant. 146 : 14 |
 adfuerunt. 224 : 1 |
 adharens. 206 : 12 |
 adhibentur. 153 : 11 |
 adhibitis. 155 : 10 |
 adhuc. 76 : 15 | 160 : 18 | 164 :
 31 | 165 : 7, 14 | 177 : 10 | 191 :
 23 | 204 : 36 | 215 : 15 |
 adigeret. 19 : 16 |
 adimere. 11 : 2 |
 adimunt. 217 : 19 |
 adire. 71 : 12 | 136 : 12 |
 adit. 140 : 3 |
 aditu. 138 : 9 | 139 : 1 |
 aditus. 34 : 13 | 232 : 26 |
 adjumenta. 190 : 23 |
 adjunctum. 204 : 12 |
 adjungete. 21 : 2 | 65 : 11 |
 adjungit. 67 : 26 | 120 : 4 | 175 :
 23 |
 adiutoribus. 127 : 9 |
 adiutorum. 183 : 7 | 215 : 26 |
 adjuvant. 34 : 20 |
 adjuvetur. 224 : 16 |
 administer. 85 : 1 |
 administrabat. 79 : 1 | 84 : 23 |
 administrando. 66 : 14 |
 administrare. 139 : 10 |
 administrari. 130 : 1 |
 administratione. 212 : 14 |
 administris. 123 : 5 |
 administros. 124 : 19 |
 admiranda. 58 : 14 |
 admirando. 216 : 17 |
 admisit. 228 : 5 |
 admissi. 207 : 9 |
 admissum. 107 : 29 | 138 : 8 |
 admodum. 139 : 7 |
 admonendum. 217 : 3 |
 admonere. 19 : 11 |
 admonitus. 148 : 20 |
 admonuit. 6 : 5 | 125 : 24 | 141 :
 18 |
 admoto. 166 : 1 |
 adnexuerant. 200 : 27 |
 adnitebatur. 100 : 18 |
 adnitendum. 130 : 12 |
 adnitente. 16 : 7 |
 adnitimini. 134 : 16 |
 adnumeratus. 230 : 23 |
 adolescebat. 192 : 27 |
 adolescens. 12 : 11 | 15 : 11 | 48 : 2 |
 adolescentem. 62 : 14 | 185 : 5 |
 adolescentes. 31 : 7 | 80 : 12 | 219 :
 18 |
 adolescentia. 5 : 13 | 25 : 8 | 80 :
 18 | 177 : 8 | 186 : 19 | 196 : 22 |
 201 : 12 |
 adolescentia. 48 : 6 |
 adolescentiam. 134 : 3 | 232 : 10 |
 adolescentior. 163 : 8 |
 adolescentium. 12 : 3 |
 adolescentuli. 47 : 8 | 213 : 2 |
 adolescentulo. 38 : 19 | 216 : 6 |
 adolescentulus. 4 : 5 |
 adoleveris. 232 : 11 |
 adolevit. 43 : 26 | 61 : 6 | 77 : 7 |
 115 : 5 | 222 : 17 |
 adoptatum. 80 : 2 |
 adoptavit. 64 : 16 |
 adoptione. 66 : 18 |
 adprobat. 151 : 12 |
 adpulsi. 81 : 19 |
 Adrimetum. 77 : 16 |
 adscendens. 140 : 21 |
 adscenderent. 140 : 18 |
 adscensus. 140 : 19 |
 adscivisse. 20 : 25 |
 adsedit. 66 : 11 |
 adsequebatur. 50 : 3 |
 adsuit. 216 : 3 |
 adsistit. 54 : 1 |
 adsit. 149 : 9 |
 adsum. 197 : 23 |
 adsunt. 130 : 8 | 232 : 5 |
 adstantium. 171 : 13 |
 adstari. 186 : 30 |
 adstrictis. 113 : 1 |
 adstricto. 120 : 7 |
 advehitio. 101 : 17 |
 advehitur. 135 : 8 |
 adveniens. 151 : 2 | 170 : 22 |
 advent. 20 : 18 | 155 : 16 |
 adventabant. 84 : 9 | 94 : 7 |
 adventabat. 51 : 2 | 144 : 24 |
 adventarent. 107 : 27 |
 adventarier. 212 : 20 |
 adventu. 135 : 18 | 143 : 15 | 146 :
 16 | 149 : 14 | 231 : 21 |
 adventum. 137 : 25 | 185 : 1 | 186 :
 32 |
 adventuram. 154 : 12 |
 adventus. 112 : 6 |
 adversa. 199 : 5 | 222 : 36 |
 adversariis. 105 : 20 |
 adversariorum. 207 : 8 |
 adversas. 51 : 21 |
 adversi. 222 : 14 |
 adversis. 55 : 15 | 216 : 15 | 222 :
 31 |
 adverso. 100 : 9 | 109 : 12 | 176 :
 23 |
 adversos. 45 : 10 | 143 : 16 |
 adversum. 210 : 9 | 217 : 5 | 220 :
 5 |
 adversus. 174 : 21 | 211 : 12 |
 adulta. 206 : 6 |
 adulter. 11 : 18 | 234 : 14 |
 adulterinas. 67 : 13 |
 adulterium. 232 : 28, 35 |
 adultum. 13 : 1 | 206 : 5 |
 advocat. 36 : 12 |
 advocata. 51 : 23 | 91 : 21 |
 advocavi. 52 : 4 |
 advocavit. 129 : 18 |
 advolvuntur. 203 : 13 |
 advorsa. 4 : 6 | 40 : 10 | 52 : 16 |
 71 : 6 | 127 : 24 | 150 : 2 | 174 :
 30 | 179 : 19 | 196 : 13 | 198 : 4 |
 advorsa. 108 : 4 | 123 : 12 | 155 :
 5 |
 advorsaretur. 83 : 13 |
 advorsarum. 114 : 19 |
 advorsis. 98 : 2 | 112 : 13 | 100 :
 10 |
 advorso. 106 : 30 | 132 : 21 |
 advorsum. 100 : 20 | 106 : 19 | 118 : 7 |
 123 : 9 | 125 : 2 | 127 : 10 | 136 :
 6, 20 | 137 : 5 | 139 : 16 | 140 :
 24 | 146 : 6, 23 | 151 : 1 | 153 :
 4, 24 | 155 : 22 | 166 : 3 | 167 :
 16 | 168 : 8 | 173 : 22 | 212 : 9 |
 advorsus. 68 : 1 | 92 : 16 | 107 :
 28 | 129 : 9 | 150 : 6 | 151 : 22 |
 159 : 22 | 177 : 7 |
 advortite. 182 : 7 |
 Aebut. 204 : 20 |
 aedem. 36 : 12 | 39 : 6 |
 aedes. 67 : 16 |
 aedibus. 175 : 4 |
 aedificabat. 226 : 16 |
 aedificant. 3 : 5 | 18 : 12 |
 aedificaveris. 227 : 6 |
 aedificia. 76 : 15 | 79 : 15 | 203 : 15 |
 aedificiis. 75 : 1 |
 aedificiorum. 118 : 20 |
 aedilis. 37 : 7 |
 aedium. 16 : 20 |
 Aetæ. 174 : 9 |
 æger. 54 : 3 | 84 : 24 | 192 : 3 |
 ægerume. 128 : 24 | 130 : 19 |
 ægra. 208 : 4 |
 ægritudinem. 128 : 13 |
 ægritudo. 119 : 3 |
 ægrotum. 170 : 28 |
 ægram. 121 : 5 |
 Ægyptum. 78 : 4, 7 |
 Æmilie. 164 : 25 |
 Æmilio. 181 : 6 |
 Æmiliorum. 160 : 8 |
 Æmiliam. 163 : 14 |
 Æmilium. 73 : 21 | 164 : 11 |
 æmula. 8 : 23 |
 æmuli. 191 : 25 | 221 : 22 |
 æmulos. 133 : 13 |
 æmulus. 186 : 20 |
 Ænea. 6 : 9 |
 Ænum. 200 : 29 |
 æqua. 32 : 4 | 223 : 12 |
 æquabilem. 107 : 14 |
 æquabili. 100 : 10 |
 æquabilis. 2 : 17 |
 æqualem. 229 : 1 |
 æqualia. 49 : 11 | 126 : 11 |
 æqualibus. 62 : 9 |
 æqualis. 135 : 17 | 225 : 12 |
 æqualiter. 50 : 20 | 137 : 17 |
 æquam. 126 : 17 |
 æque. 9 : 13 | 146 : 8 | 230 : 4 |
 æqui. 196 : 5 | 221 : 19 |
 æquiores. 211 : 15 |
 æquioribus. 51 : 19 |
 æquitate. 3 : 3 | 8 : 16 |
 æquius. 203 : 37 |
 æquo. 4 : 4 | 41 : 9 | 88 : 8 | 89 :
 20 | 93 : 8 | 119 : 9 | 158 : 15 |
 167 : 20 | 217 : 1 |
 æquor. 202 : 16 |
 æquos. 130 : 10 |
 æquum. 53 : 10 | 73 : 19 | 107 : 5 |
 233 : 10 |
 ærarii. 46 : 2 | 90 : 7 | 177 : 17 |
 222 : 36 |
 ærario. 130 : 3 |
 ærarium. 87 : 14 | 98 : 8 | 161 :
 12 | 180 : 4 |
 ære. 26 : 14 | 32 : 16 | 33 : 7 | 88 :
 7 |
 æris. 26 : 14 |
 ærumnas. 72 : 13 | 82 : 6 |
 ærumnarum. 42 : 9 | 104 : 18 |
 ærumnis. 69 : 19 | 202 : 24 |
 æs. 11 : 19 | 13 : 14 | 18 : 14 | 20 :
 27 | 29 : 1 | 33 : 14 | 142 : 13 |
 æstas. 206 : 6 |
 æstatem. 113 : 8 | 133 : 6 |
 æstatis. 137 : 11 |
 æstimabit. 89 : 10 |
 æsti-

- aestimanda. 171: 29 |
 aestimare. 234: 18 |
 aestimaverunt. 231: 22 |
 aestimavi. 231: 23 |
 aestivi. 205: 13 |
 aestivorum. 101: 7, 11 |
 aestu. 106: 16 | 170: 14 | 176: 23 |
 aestuabat. 20: 16 |
 aestuant. 139: 14 |
 aestuat. 220: 18 |
 aestumant. 134: 2 |
 aestumantur. 164: 21 |
 aestumare. 9: 7 | 188: 24 |
 aestumatis. 159: 23 |
 aestumavere. 184: 2 |
 aestument. 217: 5 |
 aestumio. 3: 9 | 53: 2 |
 aetas. 4: 2 | 18: 5 | 20: 26 | 31: 8 | 40: 11 | 53: 3 | 115: 2 | 134: 11 | 188: 1 | 212: 15 | 222: 17 | 229: 3 | 232: 13 |
 aetate. 6: 24 | 12: 4, 5 | 13: 1 | 38: 18 | 62: 14 | 64: 18 | 69: 18 | 164: 2 | 196: 18 | 218: 10 | 229: 20 | 234: 14 |
 aetatem. 5: 1, 4 | 30: 16 | 32: 1 | 41: 12 | 52: 21 | 58: 15 | 52: 16 | 110: 20 | 129: 20 | 129: 21 | 230: 17 | 131: 19 | 177: 10 | 229: 10 | 230: 29 |
 aetati. 66: 13 | 147: 13 | 164: 1 | 197: 21 |
 aetatis. 62: 18 | 130: 13 | 232: 21 |
 aeterna. 90: 1 |
 aeternaque. 2: 5 |
 aeternas. 233: 3 |
 aeterni. 58: 6 | 134: 12 |
 aeternum. 211: 11 |
 aeternus. 58: 12 |
 Aethyopas. 78: 11 |
 Aethyopiam. 204: 14 |
 avi. 57: 2 |
 avo. 203: 34 |
 affatim. 100: 14 | 108: 25 |
 affectabant. 159: 4 |
 affectabat. 116: 7 |
 affectare. 117: 20 |
 affigebatur. 193: 7 |
 affinis. 71: 2 |
 affinitas. 230: 16 |
 affinitatē. 154: 12 |
 affinium. 68: 17 | 130: 7 |
 affliccare. 24: 9 |
 afflicta. 124: 24 |
 afflicti. 113: 4 | 147: 2 | 179: 6 |
 affligebant. 176: 5 |
 affluens. 234: 5 |
 affluerent. 29: 19 |
 affore. 110: 13 |
 affuit. 123: 14 |
 affuturi. 191: 16 |
 Afri. 76: 6 |
 Africa. 61: 20 | 70: 7 | 78: 5 | 79: 5, 7 | 81: 1 | 86: 4 | 92: 17 | 125: 13 | 137: 2 | 143: 8 |
 Africa. 75: 2 | 77: 13 | 125: 25 | 204: 13 |
 Africam. 67: 22 | 71: 7, 8, 16 | 76: 2, 9 | 80: 12, 14 | 82: 11, 16 | 84: 4, 20 | 93: 20 | 96: 15 | 101: 1 | 118: 9 | 135: 7 | 142: 9 | 150: 4 | 235: 23 |
 Africani. 226: 6 |
 Africano. 61: 18 |
 Africo. 172: 1 |
 Africum. 77: 3 |
 agam. 18: 21 | 70: 22 | 73: 1 |
 agant. 35: 14 | 134: 3 |
 agas. 133: 10 | 197: 9 |
 agat. 44: 10 | 72: 2 | 179: 17 |
 agebant. 91: 9 | 109: 25 | 125: 20 |
 agebantur. 139: 8 |
 agebat. 102: 8 | 137: 2 | 146: 15 | 152: 11 |
 agenda. 212: 16 |
 agendarum. 148: 21 |
 agendi. 19: 9 |
 agendo. 47: 15 |
 agendum. 137: 13 | 160: 19 |
 agens. 201: 1 |
 agente. 201: 8 |
 agentes. 136: 3 |
 agentis. 177: 21 |
 ager. 75: 11 | 103: 21 | 107: 13 | 109: 23 | 120: 11 | 125: 26 | 137: 10 | 174: 1 |
 agere. 5: 4 | 32: 1 | 33: 24 | 52: 21 | 59: 16 | 62: 11 | 63: 15 | 79: 27 | 83: 8 | 94: 20 | 101: 17 | 109: 16 | 112: 17, 27 | 174: 18 | 129: 21 | 130: 5 | 142: 15 | 144: 20 | 145: 10 | 158: 17 | 160: 8 | 183: 4 | 188: 19 | 204: 14 | 219: 27 | 229: 2 |
 agerent. 30: 16 |
 agerentur. 181: 10 |
 ageret. 104: 9 | 107: 7 | 114: 26 |
 ages. 225: 22 |
 agens. 46: 17 |
 agetur. 219: 19 |
 aggerem. 94: 20 | 124: 18, 19 |
 aggeribus. 139: 5 |
 aggrederetur. 34: 14 | 126: 5 |
 aggredi. 111: 7 | 136: 16 | 219: 25 |
 aggrediantur. 84: 8 |
 aggredimini. 52: 20 |
 aggreditur. 55: 7 | 80: 9 | 93: 6 | 102: 14 | 109: 8 | 112: 8 | 113: 1, 17 | 117: 6 | 123: 25 | 135: 7 | 13 | 138: 10 |
 aggrediuntur. 118: 14 |
 aggressos. 16: 15 |
 aggressus. 64: 16 | 74: 13 | 127: 10 | 136: 3 |
 agi. 83: 21 | 106: 15 |
 agis. 228: 13 |
 agit. 58: 13 | 62: 19 | 108: 7 | 158: 3 |
 agitabamus. 70: 7 |
 agitabant. 8: 21 | 77: 3 | 109: 21 |
 agitabantur. 56: 5 | 83: 11 |
 agitabat. 37: 12 | 66: 6 | 114: 25 | 115: 8 | 219: 2 |
 agitabatur. 2: 11 | 5: 22 | 81: 23 | 86: 3 | 94: 9 | 98: 8 | 123: 7 |
 agitandi. 161: 8 |
 agitando. 34: 1 | 128: 4 |
 agitandum. 211: 6 |
 agitant. 219: 1 |
 agitanti. 22: 7 | 49: 3 | 216: 12 |
 agitantur. 223: 9 |
 agitare. 201: 11, 21 | 51: 16 | 78: 10 | 91: 23 | 112: 7, 26 | 118: 2 | 123: 5 | 141: 5 | 144: 14 |
 agitare. 69: 2 |
 agitarer. 108: 10 | 139: 14 |
 agitari. 83: 17 | 86: 5 | 107: 14 | 121: 2 | 222: 28 |
 agitat. 166: 2 | 178: 13 | 216: 6 | 222: 31 |
 agitata. 126: 12 |
 agitatis. 212: 17 |
 agitatum. 158: 15 |
 agitaturus. 153: 8 |
 agitaverat. 170: 19 |
 agitavere. 31: 13 |
 agitavi. 17: 7 | 222: 18 |
 agitavisse. 155: 11 | 203: 17 |
 agite. 168: 6 | 197: 19 |
 agites. 211: 13 |
 agitis. 177: 10 | 182: 9 |
 agitur. 45: 6, 11 |
 agmen. 105: 4, 18 |
 agmine. 101: 26 | 102: 3, 23 | 105: 17 | 110: 2 | 134: 1 | 142: 15 | 145: 14 | 163: 1 | 186: 26 |
 agnita. 225: 18 |
 agnoturum. 274: 15 |
 agor. 25: 15 |
 agreste. 6: 10 | 170: 8 |
 agrestesque. 122: 13 |
 agrestia. 192: 24 |
 agrestibus. 185: 14 |
 agrestium. 77: 1 |
 agri. 108: 13 | 189: 11 |
 agris. 6: 14 | 30: 18 | 76: 11 | 102: 20 | 123: 27 | 163: 5 | 203: 19 | 219: 6 |
 agro. 29: 9 | 33: 23 | 31: 14 | 74: 14 | 109: 13 | 158: 16 | 176: 17 | 189: 6 |
 agros. 9: 19 | 22: 21 | 61: 21 | 76: 14 | 79: 26 | 101: 16 | 108: 22 | 119: 14 | 178: 19 | 191: 10 | 201: 20 | 203: 1 | 221: 14 |
 agrum. 5: 3 | 23: 1 | 23: 17 | 34: 7 | 51: 12 | 114: 3 | 135: 11 |
 agunt. 41: 10, 12 | 58: 15 | 131: 19 |
 aguntur. 39: 9 | 109: 4 |
 agebant. 37: 17 | 38: 10 | 43: 9 | 87: 8 | 145: 27 |
 ait. 161: 17 | 163: 5 | 167: 2, 21 | 204: 21 | 205: 13 | 206: 10 | 207: 28 | 209: 5 |
 ajunt. 131: 18 |
 alacribus. 199: 27 |
 alacris. 19: 13 |
 alae. 105: 17 |
 Albinj. 131: 14 |
 Albino. 93: 7 | 101: 2 | 125: 7 |
 Albinum. 94: 4 |
 Albinus. 92: 18 | 93: 18 | 94: 7 | 96: 9 | 101: 10 |
 alebat. 11: 22 | 30: 20 |
 Alexandro. 186: 20 |
 aloris. 5: 15 |
 alia. 12: 12 | 13: 10 | 14: 14 | 18: 12 | 19: 4 | 21: 6 | 22: 10 | 25: 12 | 36: 16 | 37: 13 | 41: 9 | 44: 2, 15 | 46: 22 | 49: 12 | 58: 8, 9 | 61: 4 | 65: 4 | 71: 2 | 76: 14 | 79: 15 | 91: 1 | 97: 9 | 100: 11 | 101: 20 | 102: 11 | 103: 11 | 106: 28 | 108: 13, 25 | 113: 3 | 114: 28 | 115: 16 | 116: 2 | 118: 20 | 123: 26 | 124: 24 | 125: 14 | 127: 8 | 128: 30 | 129: 4, 14 | 130: 2 | 131: 9 | 132: 20 | 134: 4 | 135: 13, 16 | 136: 13, 22 | 24 | 137: 4 | 138: 17 | 145: 28 | 146: 4 | 149: 20 | 156: 12 | 159: 20 | 164: 20 | 168: 7 | 170: 18 | 171: 23 | 174: 4 | 175: 6 | 181: 11 | 196: 14 | 204: 4, 13 | 209: 2 | 210: 12, 17 | 215: 12, 25 | 221: 21 | 223: 10 | 231: 3 |
 alia. 42: 13 | 98: 2, 8 |
 aliaque. 44: 2 | 158: 12 |
 aliam. 126: 17 | 138: 20 | 229: 24 |
 aliaque. 26: 2 | 31: 19 | 48: 16 | 59: 9 | 84: 4 | 93: 19 | 94: 20 | 117: 21 |
 aliarum. 31: 3 | 52: 10 | 169: 30 |
 alias. 62: 11 | 66: 15 | 67: 26 | 91: 1 | 203: 24 | 221: 4 |
 aliasque. 57: 8 | 78: 1 |
 alibi

alibi. 55: 6 |
 alicujus. 43: 11 |
 aliena. 7: 6 | 10: 11 | 39: 4 |
 33: 8 | 42: 4 | 43: 20 | 45: 18 | 58: 3 | 132: 7 | 161: 20 |
 167: 2 | 213: 3 | 215: 22 | 223: 9 | 234: 21 |
 alienae. 18: 3 | 197: 5 |
 alienam. 138: 19 | 221: 23 |
 alienas. 52: 22 | 69: 20 | 215: 15 |
 219: 7 |
 alienata. 103: 21 | 224: 22 |
 alienati. 118: 4 |
 alienatum. 29: 4 |
 alieni. 5: 17 | 26: 14 |
 alienis. 73: 2 | 109: 4 | 212: 10 |
 alieno. 32: 16 | 33: 7 | 73: 17 |
 alienos. 65: 11 |
 alienum. 11: 19 | 13: 15 | 19: 14 | 20: 27 | 29: 1 | 33: 14 |
 51: 7 | 65: 14 |
 alii. 2: 10 | 3: 12 | 16: 14 | 19: 20 | 23: 19 | 11: 30 | 12: 31 |
 13: 37 | 16: 38 | 9: 44 | 12: 48 | 11: 50 | 20: 49 | 12: 51 |
 1: 56 | 2: 68 | 10: 77 |
 15: 88 | 12: 91 | 8: 95 | 5: 8 |
 97: 7 | 105: 22 | 106: 12 | 111: 6 | 16: 19 | 112: 2 | 24: 118 | 15 |
 119: 17 | 123: 4 | 127: 17 | 128: 14 | 18 | 130: 6 | 135: 2 | 3 | 138: 7 | 148: 21 | 168: 6 | 176: 14 |
 15 | 179: 20 | 202: 18 | 205: 5 | 207: 1 | 208: 11 | 212: 9 |
 214: 6 | 215: 16 | 223: 24 |
 alique. 37: 21 | 127: 1 | 146: 10 |
 175: 2 |
 aliis. 8: 9 | 26: 11 | 5: 6 | 9: 26 |
 7: 29 | 2: 31 | 34: 21 | 41: 9 |
 77: 16 | 92: 11 | 99: 4 | 101: 7 |
 104: 20 | 110: 3 | 114: 6 | 127: 23 | 26 | 128: 13 | 133: 21 | 135: 13 | 136: 15 | 139: 6 | 140: 24 | 142: 12 | 150: 16 | 153: 14 | 160: 1 | 183: 4 | 190: 7 |
 198: 1 | 211: 15 | 213: 3 | 222: 25 | 232: 15 |
 aliusque. 68: 7 | 104: 3 | 121: 18 |
 134: 27 | 145: 25 | 150: 20 | 215: 4 |
 alimenta. 161: 8 | 195: 5 |
 alimentis. 184: 3 |
 alio. 2: 18 | 6: 12 | 23: 2 | 31: 3 | 43: 16 | 67: 9 | 78: 3 |
 102: 14 | 104: 22 | 106: 6 |
 108: 21 | 112: 17 | 121: 23 |
 141: 19 | 143: 3 | 184: 8 | 229: 19 |
 aliorum. 3: 14 | 8: 10 | 60: 6 |
 113: 12 | 114: 10 | 134: 17 |
 160: 14 | 208: 19 | 210: 6 |
 alios. 14: 3 | 22: 4 | 10: 30 | 15: 16 | 20 | 32: 12 | 41: 14 | 42: 20 | 43: 6 | 48: 21 | 55: 6 |
 67: 17 | 78: 10 | 80: 5 | 108: 9 | 115: 11 | 117: 12 | 143: 13 |
 15 | 145: 22 | 159: 10 | 209: 7 |
 211: 21 | 218: 12 | 226: 25 |
 232: 3 |
 aliquandiu. 123: 14 |
 aliquando. 45: 6 | 71: 13 | 72: 6 |
 114: 1 | 147: 16 | 153: 16 |
 aliquantam. 175: 12 |
 aliquanto. 8: 3 | 123: 16 | 128: 13 | 135: 6 |
 aliquantum. 114: 12 | 126: 4 |
 aliquantus. 150: 21 |
 aliquem. 131: 2 |
 aliquid. 43: 17 | 85: 5 | 154: 8 |
 aliquis. 69: 5 | 182: 8 | 233: 10 |
 aliquo. 3: 10 |

aliquos. 146: 8 |
 aliquot. 20: 25 | 84: 23 | 136: 28 | 198: 10 | 200: 9 | 208: 17 |
 aliquotiens. 171: 14 |
 aliter. 23: 6 | 34: 25 | 44: 10 |
 63: 6 | 65: 18 | 66: 6 | 121: 17 | 157: 23 | 160: 2 | 161: 19 |
 163: 4 | 169: 20 | 30 | 180: 13 |
 199: 28 | 212: 22 | 214: 19 |
 220: 11 | 229: 5 | 233: 11 |
 alitur. 220: 21 |
 alium. 6: 18 | 19: 11 | 22: 1 |
 34: 15 | 38: 15 | 47: 12 | 71: 2 | 73: 13 | 92: 24 | 101: 24 |
 102: 14 | 104: 22 | 108: 2 |
 115: 7 | 118: 12 | 131: 4 | 142: 17 | 162: 10 | 183: 5 | 210: 20 |
 221: 10 |
 aliud. 2: 18 | 3: 12 | 9: 5 | 57: 4 | 58: 16 | 59: 9 | 128: 5 | 130: 21 | 160: 11 | 161: 14 | 177: 21 |
 228: 15 | 229: 20 |
 alius. 6: 12 | 18 | 9: 19 | 19: 20 |
 34: 15 | 44: 12 | 47: 12 | 67: 9 | 106: 6 | 108: 2 | 112: 16 |
 118: 12 | 126: 5 | 146: 4 | 162: 10 | 210: 19 | 221: 10 | 226: 26 |
 allatae. 121: 4 |
 allatas. 23: 8 | 121: 8 |
 allevati. 140: 17 |
 allicere. 118: 1 |
 Allobroges. 33: 4 | 13: 34 | 22: 35 | 1 | 39: 14 |
 Allobrogibus. 39: 4 |
 Allobrogum. 32: 14 | 35: 13 | 39: 9 | 43: 15 |
 Alpes. 123: 19 |
 Alpibus. 172: 21 |
 alia. 5: 19 | 125: 11 |
 alter. 52: 9 | 70: 21 | 144: 12 |
 147: 10 |
 altera. 33: 14 | 15: 54 | 3: 1 |
 alterae. 113: 4 |
 alteram. 66: 13 | 74: 15 | 139: 18 |
 altercatio. 229: 26 |
 alteri. 100: 3 | 107: 28 | 112: 18 | 122: 8 | 126: 3 | 209: 10 |
 226: 9 | 232: 13 |
 alteris. 77: 10 |
 alterius. 2: 9 | 45: 21 | 217: 16 |
 223: 17 |
 altero. 49: 16 | 234: 13 |
 alteros. 100: 3 | 107: 28 | 112: 18 | 126: 4 |
 alterum. 1: 5 | 2: 1 | 8 | 63: 13 |
 67: 24 | 99: 9 | 167: 7 | 234: 12 |
 altior. 202: 5 |
 altitudine. 174: 19 | 192: 3 |
 altitudinem. 139: 22 |
 altitudo. 142: 4 |
 altius. 67: 1 |
 altiusque. 61: 6 |
 alto. 216: 19 |
 altores. 200: 14 |
 altus. 115: 2 |
 alveis. 179: 6 |
 alveos. 76: 10 |
 aluit. 178: 12 |
 aluntur. 30: 9 | 127: 14 | 231: 4 |
 alvum. 196: 1 |
 amant. 98: 1 |
 amara. 220: 21 |
 amare. 10: 2 |
 amat. 92: 12 | 199: 25 |
 Amazones. 201: 4 |
 ambire. 72: 2 |
 ambiti. 121: 19 |

ambitio. 1: 4 | 9: 4 | 11 | 47: 1 |
 142: 16 | 158: 10 |
 ambitione. 4: 9 | 115: 10 | 177: 25 |
 ambitionem. 47: 8 | 101: 22 |
 130: 16 | 135: 3 | 145: 27 | 202: 10 | 230: 16 |
 ambitiosum. 116: 10 |
 ambitiosus. 230: 16 |
 ambitur. 204: 20 |
 ambitus. 15: 8 |
 ambiundo. 68: 10 | 129: 8 |
 ambo. 153: 10 |
 ambobus. 122: 7 | 127: 19 | 153: 12 | 154: 25 | 155: 8 |
 amborum. 143: 10 |
 ambos. 80: 13 | 190: 14 |
 ambusti. 202: 26 |
 amicus. 224: 22 |
 ament. 134: 2 |
 amentiam. 94: 22 |
 amici. 65: 12 | 70: 6 | 120: 4 | 235: 13 |
 amicior. 65: 14 |
 amicus. 6: 16 | 20 | 13: 14 | 63: 15 | 64: 19 | 65: 6 | 74: 10 | 79: 9 | 92: 23 | 93: 12 | 123: 3 | 148: 15 | 21 | 153: 10 | 17 | 227: 11 |
 amicissimos. 65: 6 |
 amicitia. 17: 7 | 40: 2 | 61: 22 |
 63: 18 | 64: 12 | 69: 1 | 71: 16 |
 72: 1 | 75: 3 | 79: 19 | 88: 16 |
 90: 5 | 142: 3 | 147: 21 | 148: 10 | 150: 10 | 231: 29 |
 amicitiae. 82: 9 | 153: 16 | 227: 10 |
 amicitiaeque. 128: 21 |
 amicitiam. 12: 1 | 61: 17 | 64: 4 | 69: 13 | 15 | 70: 16 | 71: 14 |
 81: 22 | 111: 27 | 113: 16 | 115: 18 | 121: 16 | 125: 6 | 127: 12 |
 136: 9 | 150: 8 | 154: 11 | 189: 4 | 9 |
 amicitias. 6: 21 | 9: 6 | 231: 23 |
 amicorum. 20: 22 | 21: 21 | 49: 18 | 147: 23 | 223: 24 |
 amicos. 8: 15 | 68: 4 | 71: 2 |
 97: 9 | 113: 14 | 147: 19 | 191: 12 |
 amiculo. 175: 9 |
 amicum. 56: 2 | 69: 5 | 149: 6 |
 228: 9 | 234: 5 | 19 |
 amicus. 52: 16 | 81: 17 | 231: 25 | 30 |
 amiserant. 164: 22 |
 amiserat. 22: 21 | 117: 21 | 143: 3 |
 amiserint. 220: 16 | 222: 9 |
 amiserit. 232: 16 |
 amisi. 71: 5 | 190: 12 |
 amisimus. 49: 18 |
 amissisti. 72: 14 |
 amissa. 55: 13 | 127: 3 | 222: 35 |
 amissis. 30: 13 | 52: 21 | 110: 24 |
 112: 3 | 123: 3 |
 amisso. 26: 11 | 65: 1 | 76: 7 |
 107: 1 | 200: 23 |
 amissus. 129: 12 |
 Amisum. 202: 22 |
 Amisumque. 188: 10 |
 amittis. 225: 28 |
 amittatis. 53: 6 |
 amittenda. 219: 15 |
 amittere. 18: 4 | 89: 5 |
 amittit. 27: 5 |
 amiaem. 191: 3 |
 ampla. 184: 6 |
 amplae. 8: 2 |
 amplecti. 63: 16 |
 amplexamini. 45: 5 |
 amplificatum. 219: 2 |
 amplior. 33: 12 | 53: 11 | 124: 3 |

3 | 150 : 22 | 222 : 25 | 223 : 23 |
 ampliore . 115 : 18 |
 ampliore . 108 : 13 | 150 : 20 |
 amplis . 82 : 16 |
 amplissima . 214 : 16 |
 amplissimis . 225 : 8 |
 amplissimum . 225 : 12 |
 amplius . 18 : 10 | 36 : 19 | 38 : 6 |
 50 : 21 | 54 : 9 | 58 : 16 | 83 : 4 |
 101 : 20 | 107 : 24 | 111 : 17 | 119 :
 8, 18 | 124 : 13 | 127 : 17 | 137 :
 26 | 150 : 19 | 177 : 9 | 154 : 7 |
 159 : 13 | 183 : 17 | 184 : 3 | 193 :
 9 | 217 : 1 |
 amplo . 144 : 11 |
 an . 2 : 6 | 21 : 8 | 41 : 6 | 42 :
 12, 14 | 45 : 14, 16 | 71 : 10, 11,
 12 | 73 : 1 | 81 : 19 | 86 : 7 |
 87 : 4 | 95 : 10 | 103 : 5 | 108 :
 10 | 118 : 25 | 125 : 2, 3 | 123 :
 11 | 126 : 9 | 131 : 10, 14 | 136 :
 11 | 139 : 13 | 142 : 7, 8 | 153 :
 3, 8 | 155 : 4 | 162 : 15 | 164 :
 12 | 165 : 18 | 166 : 8 | 167 : 1 |
 172 : 7 | 177 : 17 | 180 : 10 | 187 :
 15 | 188 : 20 | 191 : 2, 7 | 192 :
 7 | 203 : 14 | 211 : 15, 19 | 213 :
 17 | 222 : 4 | 226 : 2, 3, 7, 8 |
 230 : 23, 24, 27 | 231 : 1, 3 |
 232 : 16 |
 Anacreontis . 206 : 30 |
 anceps . 95 : 10 | 118 : 11 | 211 :
 11 |
 ancilla . 162 : 16 |
 ancillæ . 67 : 20 |
 ancillaris . 228 : 10 |
 ancillatus . 231 : 24 |
 ancipiti . 22 : 24 |
 angeret . 217 : 24 |
 angitur . 166 : 5 |
 angulo . 176 : 10 |
 angustia . 53 : 5 | 206 : 28 |
 angustiam . 200 : 17 |
 angustias . 201 : 22 |
 angustis . 112 : 2 | 195 : 7 |
 angustum . 139 : 6 |
 anima . 3 : 8, 10 | 27 : 5 | 45 : 7 |
 55 : 13 | 58 : 7, 10 | 71 : 4 | 72 :
 14 | 223 : 1 | 225 : 5, 19 |
 animadvertatis . 182 : 4 |
 animadvertent . 43 : 25 |
 animadvertere . 119 : 13 |
 animadvertentes . 112 : 23 |
 animadvertetur . 42 : 12 |
 unimadvertit . 103 : 20 | 105 : 10 |
 139 : 17 |
 animadverto . 225 : 27 |
 animadvertunt . 107 : 13 |
 animadvortatis . 165 : 16 | 176 : 8 |
 animadvortit . 93 : 10 | 111 : 24 |
 animalia . 75 : 15 |
 animalibus . 1 : 1 |
 animam . 18 : 16 | 42 : 13 | 53 : 6 |
 89 : 17 | 197 : 7 | 198 : 3 |
 animatos . 207 : 28 |
 animi . 1 : 5 | 2 : 6, 16 | 5 : 12 |
 12 : 4 | 39 : 7 | 40 : 8 | 47 : 12 |
 48 : 20 | 49 : 11 | 52 : 3 | 55 :
 32, 17 | 58 : 8 | 59 : 2 | 60 : 5 |
 62 : 17 | 63 : 17 | 79 : 8 | 84 : 17 |
 91 : 17 | 92 : 14, 25 | 103 : 22 |
 111 : 10 | 115 : 14 | 135 : 14 |
 166 : 5 | 173 : 2 | 176 : 7 | 181 :
 10 | 186 : 6, 13 | 188 : 7, 9 | 192 :
 21 | 198 : 25 | 213 : 4, 10 | 217 :
 32 | 222 : 1 | 224 : 21 | 225 : 25 |
 227 : 11 | 231 : 3 |
 animis . 29 : 20 | 106 : 2 | 119 :
 11 | 124 : 5 | 129 : 14 | 130 : 19 |
 135 : 22 | 162 : 1 | 181 : 8 | 198 :
 2 |

animo . 1 : 4 | 4 : 4 | 31 : 3 | 36 :
 6 | 45 : 10 | 52 : 1, 12, 16 | 66 :
 6, 17 | 67 : 3 | 68 : 1 | 72 : 10 |
 79 : 23 | 81 : 16 | 84 : 6 | 88 :
 8 | 89 : 20 | 96 : 18 | 107 : 8 |
 114 : 25 | 116 : 16 | 117 : 8 | 119 :
 9 | 121 : 3, 17 | 139 : 12 | 142 :
 1 | 144 : 3 | 148 : 10 | 151 : 8 |
 153 : 3, 18 | 155 : 13 | 169 : 12,
 26 | 180 : 11 | 199 : 24 | 214 : 14 |
 215 : 1 | 216 : 11 | 218 : 18 | 220 :
 1 | 222 : 32 | 223 : 22 | 225 : 24 |
 229 : 23 | 231 : 20 |
 animoque . 195 : 12 |
 animos . 9 : 11 | 10 : 1, 5 | 19 : 13 |
 30 : 4 | 32 : 3 | 37 : 24 | 54 :
 12 | 91 : 9, 24 | 101 : 8 | 134 :
 26 | 146 : 22 | 154 : 14 | 167 : 1 |
 168 : 3 | 223 : 6 | 226 : 13 | 234 :
 20 |
 animum . 7 : 3 | 49 : 17 | 56 : 14 |
 60 : 9 | 63 : 22 | 64 : 15 | 74 :
 4 | 79 : 11, 27 | 80 : 22 | 100 :
 12, 21 | 104 : 13 | 108 : 8, 17 |
 114 : 6, 17 | 115 : 19 | 120 : 4 |
 121 : 6 | 127 : 20 | 134 : 11 | 139 :
 20 | 151 : 21 | 153 : 17 | 182 : 7 |
 215 : 8 | 226 : 16 | 218 : 11 |
 219 : 23 | 220 : 8 | 212 : 18, 24 |
 223 : 1 | 231 : 17 |
 animumque . 9 : 16 |
 animus . 4 : 8, 12 | 5 : 7, 16, 18,
 22 | 11 : 13, 23 | 13 : 3, 11 | 17 :
 4, 8 | 18 : 5, 20, 22 | 24 : 11 | 33 :
 12 | 40 : 2, 5 | 46 : 17, 23 | 52 : 10 |
 53 : 3, 11 | 57 : 6 | 58 : 12 | 67 : 4 |
 82 : 24 | 84 : 24 | 86 : 22 | 87 : 3 | 99 :
 11 | 108 : 16 | 114 : 19 | 115 : 17 |
 116 : 2 | 127 : 18 | 135 : 9 | 140 :
 7 | 148 : 15 | 180 : 9 | 188 : 1 |
 196 : 15 | 210 : 13, 23 | 213 : 5 |
 214 : 6 | 215 : 22 | 217 : 6 |
 218 : 3 | 220 : 14, 20 | 222 : 28 |
 225 : 1 |
 animusque . 31 : 8 |
 anni . 94 : 11 | 105 : 10 | 203 : 9 |
 Annio . 39 : 22 |
 annis . 6 : 23 | 18 : 6 | 66 : 16, 18 |
 86 : 21 | 87 : 13 | 97 : 21 |
 Annus . 14 : 9 | 94 : 9 | 125 : 9 |
 anno . 92 : 18 | 173 : 4 | 178 : 11 |
 181 : 8 |
 annos . 31 : 5 | 59 : 9 | 64 : 17 |
 99 : 8 | 116 : 6 |
 annua . 7 : 2 |
 annuere . 163 : 8 |
 annum . 21 : 14 | 37 : 3 | 174 : 32 |
 annuus . 177 : 16 |
 anquirant . 68 : 5 |
 ante . 11 : 11 | 16 : 18 | 21 : 19 |
 23 : 10 | 25 : 19 | 29 : 13 | 33 :
 23 | 34 : 27 | 36 : 9, 18 | 37 : 8 |
 39 : 18 | 40 : 22 | 46 : 4 | 49 :
 1 | 50 : 5 | 65 : 17 | 69 : 19 |
 73 : 14 | 79 : 10 | 80 : 10 | 93 :
 20 | 95 : 12 | 97 : 21, 23 | 100 :
 21 | 105 : 13 | 106 : 4 | 119 : 19 |
 123 : 2 | 124 : 21 | 126 : 11 |
 127 : 24 | 128 : 11 | 130 : 14 |
 137 : 25 | 138 : 10 | 143 : 5 |
 143 : 16 | 144 : 25 | 146 : 18 |
 151 : 16, 22 | 153 : 1 | 155 : 9 |
 161 : 7 | 162 : 10 | 186 : 32 |
 210 : 5 | 211 : 20 | 212 : 5 | 226 :
 7 | 228 : 11 | 230 : 2 | 234 : 3 |
 antea . 15 : 6 | 16 : 16 | 17 : 7 |
 20 : 16 | 23 : 1 | 29 : 10 | 37 :
 1 | 61 : 1 | 66 : 10 | 79 : 5, 22,
 24 | 81 : 21 | 82 : 3 | 102 : 12 |
 104 : 13 | 109 : 16 | 114 : 27 |

116 : 11 | 118 : 4 | 121 : 16 |
 122 : 8 | 127 : 14 | 129 : 2 | 138 :
 12 | 141 : 3 | 142 : 10 | 143 : 6 |
 144 : 3 | 148 : 12 | 152 : 16 | 154 :
 24 | 159 : 8 | 163 : 3 | 166 : 11 |
 175 : 11 | 185 : 8 | 189 : 20 |
 197 : 18 | 201 : 27 | 209 : 1 | 215 :
 17 | 217 : 17, 18 | 219 : 22 | 223 :
 8 | 224 : 6 |
 antecapere . 80 : 10 | 112 : 11 | 50 : 5 | 25 : 19 |
 anteferebat . 74 : 5 |
 anteferret . 74 : 12 |
 antehac . 21 : 9 |
 anteibant . 166 : 12 |
 anteibat . 164 : 2 | 219 : 4 |
 anteire . 211 : 9 |
 anteiret . 62 : 9 |
 anteponerent . 99 : 1 |
 antequam . 173 : 1 |
 antevcnire . 61 : 2 | 136 : 1 | 143 :
 1 |
 antevenit . 103 : 25 | 110 : 10 |
 Antiochi . 189 : 22 |
 Antiocho . 160 : 11 | 189 : 10 |
 Antiochum . 189 : 4 | 207 : 22 |
 Antiochus . 189 : 5 |
 antipodas . 204 : 13 |
 antiquam . 201 : 19 |
 antiquis . 212 : 20 |
 antiquitatis . 198 : 27 |
 antiquos . 205 : 22 | 230 : 10 |
 Antonio . 21 : 15 | 51 : 22 |
 Antoniorum . 207 : 14 |
 Antonium . 19 : 7 | 21 : 20 |
 Antonius . 20 : 20 | 29 : 15 | 51 : 1,
 18 | 54 : 3 | 187 : 1, 9 | 207 : 14 |
 anxie . 128 : 17 | 222 : 31 |
 anxium . 113 : 23 | 117 : 6 |
 anxius . 36 : 4 | 62 : 21 | 67 : 2 |
 109 : 19 | 120 : 14 | 139 : 12 |
 188 : 7 | 200 : 11 |
 Ap . 233 : 1 |
 aperiat . 92 : 5 |
 aperire . 194 : 9 |
 aperirem . 49 : 10 | 52 : 5 |
 aperiret . 91 : 22 |
 aperit . 33 : 10 | 35 : 13 | 36 : 16 |
 aperiendum . 52 : 11 |
 aperiunt . 33 : 18 |
 aperta . 201 : 18 |
 aperte . 79 : 27 | 97 : 8 | 210 : 22 |
 234 : 21 |
 aperto . 61 : 15 |
 apertum . 215 : 23 |
 aperuisse . 19 : 18 |
 Apollinis . 199 : 2 |
 appellabant . 174 : 23 |
 appellabantur . 6 : 24 |
 appellabas . 228 : 11 |
 appellandi . 80 : 26 |
 appellanti . 75 : 10 | 108 : 2 |
 204 : 17 |
 appellantes . 77 : 7 | 199 : 21 |
 appellare . 14 : 3 | 16 : 20 | 142 :
 11 | 155 : 7 |
 appellat . 54 : 7 | 151 : 3 | 154 :
 19 |
 appellata . 172 : 6 | 201 : 27 |
 appellati . 159 : 5 |
 appellatis . 182 : 5 |
 appellato . 38 : 8 |
 appellatur . 41 : 15 | 50 : 8 | 77 :
 9 |
 appellaverant . 189 : 15 |
 appellavere . 76 : 15 |
 appellaverunt . 173 : 15 |
 appellavisset . 147 : 4 |
 appellavit . 206 : 18 |
 appellem . 71 : 10 | 166 : 9 | 189 :
 16 |
 appello . 45 : 3 |

appetebat. 12 : 3 |
 appetens. 5 : 17 | 63 : 2 |
 appetere. 115 : 10 |
 appetiverunt. 69 : 14 |
 appetuntur. 221 : 11 |
 Appius. 169 : 2 | 200 : 3 | 209 : 5 |
 approbat. 173 : 27 |
 approbaveritis. 161 : 10 |
 approbent. 115 : 27 |
 approbo. 40 : 20 |
 appropinquare. 107 : 15 |
 apti. 233 : 19 |
 aptis. 186 : 26 |
 apud. 8 : 12 | 15 : 4 | 17 : 15 |
 29 : 9 | 40 : 17 | 41 : 14 | 43 : 23 | 47 : 17 | 63 : 21 | 66 : 12 |
 72 : 6 | 79 : 9 | 82 : 9 | 86 : 6 |
 102 : 26 | 107 : 28 | 111 : 12 |
 112 : 15 | 116 : 11 | 127 : 15 |
 131 : 22 | 136 : 2, 19, 28 | 144 : 13 | 145 : 15, 19 | 146 : 15, 17 |
 147 : 11 | 149 : 11, 12 | 151 : 19 |
 153 : 17, 19 | 170 : 4 | 171 : 2, 3, 6, 7 | 175 : 12 | 178 : 3 | 189 : 7 | 190 : 8, 9, 11, 13 | 196 : 22 |
 201 : 17 | 202 : 28 | 207 : 9 |
 209 : 3 | 219 : 23 | 221 : 8, 21, 24 | 223 : 3 | 226 : 2, 3, 10 |
 232 : 3 |
 Apulia. 23 : 12 | 33 : 22 |
 Apuliam. 22 : 1 | 23 : 13 | 36 : 8 |
 aqua. 137 : 1, 23 |
 aquae. 104 : 4 | 105 : 11 | 123 : 26, 30 | 124 : 2 | 136 : 22 | 139 : 5 |
 144 : 11 |
 aquam. 123 : 32 | 144 : 13 |
 aquarum. 75 : 12 | 110 : 1 |
 aquatum. 139 : 16 |
 aquilam. 54 : 1 |
 aquilo. 199 : 19 |
 aquilonem. 204 : 30 |
 aquis. 94 : 18 | 200 : 17 |
 arae. 78 : 7 | 171 : 23 |
 arant. 3 : 5 |
 aras. 127 : 1 |
 arbitrati. 119 : 16 |
 arbitrato. 150 : 13 |
 arbitrio. 98 : 7 | 212 : 7 |
 arbitris. 16 : 21 |
 arbitror. 179 : 15 | 211 : 10, 18 |
 218 : 21 |
 arbori. 75 : 12 |
 arborum. 104 : 3 | 105 : 2 | 107 : 19 |
 arbustis. 104 : 5 | 107 : 13 |
 arcem. 110 : 7 | 118 : 18 | 180 : 5 |
 arcessebant. 91 : 5 |
 arcescere. 122 : 11 |
 arcessit. 33 : 9 |
 arcessivit. 169 : 19 | 173 : 26 |
 188 : 6 |
 arcessunt. 47 : 5 |
 Archelao. 207 : 24 |
 Archelaus. 189 : 23 |
 arcum. 206 : 24 |
 arcus. 206 : 24, 26 |
 ardebat. 96 : 18 | 170 : 9 |
 ardens. 5 : 17 |
 ardentia. 111 : 9 |
 ardet. 215 : 22 |
 ardoribus. 77 : 4 | 78 : 11 |
 ardua. 220 : 23 |
 arduum. 3 : 16 |
 arduus. 7 : 12 |
 arenam. 126 : 12 |
 arenamque. 125 : 16 |
 arenoso. 104 : 3 |
 arenosus. 125 : 26 |
 argenti. 86 : 1 | 114 : 11 |

argento. 196 : 9 |
 argentoque. 68 : 3 |
 argentum. 26 : 14 | 173 : 26 |
 argentumque. 124 : 24 |
 arguituri. 173 : 23 |
 argumentis. 172 : 23 |
 arida. 123 : 23 |
 aridam. 107 : 14 |
 arido. 104 : 3 |
 aridus. 137 : 10 |
 arietibus. 124 : 23 |
 Ariobarzanis. 190 : 14 | 192 : 10 |
 aris. 44 : 17 | 54 : 8 |
 Aristaeus. 204 : 34 |
 Aristonicum. 189 : 13 |
 arma. 20 : 21 | 22 : 10 | 23 : 9, 11 | 26 : 6 | 43 : 21 | 47, 10 |
 52 : 17, 25 | 80 : 5 | 95 : 8 | 100 : 13 | 102 : 6 | 106 : 14 | 107 : 16 | 111 : 16 | 117 : 10 | 123 : 17 | 124 : 10 | 134 : 1 | 140 : 13 | 143 : 12, 17 | 145 : 4, 7 |
 148 : 10 | 150 : 21 | 153 : 17 |
 162 : 6, 30 | 164 : 8 | 165 : 2 |
 166 : 3 | 167 : 11, 15 | 183 : 10 |
 186 : 7 | 191 : 9, 18 | 196 : 5 |
 197 : 11 | 217 : 8 | 228 : 1 | 230 : 23 | 231 : 27 |
 armabat. 192 : 26 |
 armare. 168 : 9 |
 armat. 67 : 25 |
 armata. 27 : 2 | 158 : 19 | 179 : 13 |
 armati. 16 : 5 | 87 : 6 | 89 : 3 |
 141 : 11 | 186 : 14 | 222 : 35 |
 armatis. 22 : 4, 15 | 83 : 16 |
 armato. 167 : 21 |
 armatos. 47 : 9 | 153 : 24 | 212 : 1 | 230 : 24 |
 armatum. 53 : 16 |
 armatus. 7 : 12 | 96 : 8 | 145 : 20 |
 199 : 20 | 228 : 1 |
 armaverat. 50 : 23 |
 armaverit. 151 : 24 |
 Armenia. 191 : 21 | 192 : 11 | 204 : 27 | 206 : 34 |
 Armeniam. 190 : 15 |
 Armenii. 76 : 9 |
 Armeniis. 77 : 2 |
 armis. 6 : 19 | 7 : 10 | 9 : 18 |
 19 : 2 | 27 : 10 | 29 : 10, 14, 18 |
 30 : 17 | 41 : 4 | 42 : 7 | 46 : 19 | 50 : 22 | 65 : 13 | 67 : 29 |
 70 : 6 | 77 : 10 | 79 : 19, 18 |
 80 : 14 | 81 : 2, 18, 26 | 93 : 21 |
 95 : 16 | 103 : 22 | 105 : 14 |
 106 : 22 | 107 : 21 | 111 : 1 |
 113 : 13, 14 | 114 : 16 | 122 : 1 |
 123 : 10 | 134 : 27 | 135 : 15 |
 136 : 4, 20 | 140 : 20 | 147 : 5 |
 150 : 15, 16 | 153 : 21, 24 | 154 : 7 | 157 : 8 | 159 : 19 | 165 : 13 |
 166 : 14 | 167 : 3, 6 | 177 : 1 |
 181 : 11 | 186 : 26 | 190 : 2 |
 201 : 7, 14 | 203 : 28 | 210 : 6, 8 | 212 : 10 | 216 : 10 | 219 : 5 |
 222 : 17 | 233 : 7 |
 armorum. 33 : 24 | 46 : 21 | 112 : 20 | 114 : 12 | 123 : 16 | 139 : 4 |
 191 : 3 | 200 : 7 |
 Arpinas. 227 : 8 | 228 : 6 |
 Arpini. 115 : 2 |
 arrectae. 165 : 12 |
 arrectis. 119 : 11 |
 arrectos. 134 : 26 |
 arrectus. 140 : 7 |
 arreptis. 182 : 1 |
 arrexerat. 129 : 15 |
 arrexerit. 32 : 3 |
 arrogant. 132 : 7 |
 atrogantia. 223 : 11 |

Arfaci. 188 : 17 |
 arsere. 182 : 1 |
 arte. 102 : 1 | 107 : 11 | 133 : 8 |
 374 : 17 |
 artem. 192 : 25 | 216 : 14 |
 artes. 9 : 3, 14 | 59 : 2 | 84 : 16 |
 134 : 7 | 214 : 1 | 219 : 11 | 220 : 13 | 225 : 6 | 228 : 4 |
 artesque. 213 : 14 |
 artibus. 3 : 1 | 6 : 1 | 8 : 15 | 11 : 13 | 61 : 2 | 64 : 6 | 97 : 25 |
 103 : 19 | 128 : 13 | 129 : 11 |
 130 : 17 | 143 : 1 | 210 : 10 |
 216 : 9 | 231 : 2 |
 artifices. 93 : 3 |
 artificio. 133 : 2 |
 artis. 3 : 11 | 57 : 9 | 80 : 20 |
 100 : 20 | 115 : 4 | 190 : 17 |
 artissime. 119 : 12 |
 artium. 4 : 9 | 97 : 21 |
 artius. 53 : 14 | 182 : 6 | 213 : 12 |
 artus. 207 : 11 |
 arva. 201 : 18 |
 arvo. 137 : 9 |
 ascenderat. 140 : 2 |
 ascendere. 7 : 14 | 143 : 13 |
 ascendere. 82 : 19 |
 ascenderit. 50 : 8 |
 ascendunt. 192 : 17 |
 ascitum. 36 : 19 |
 Asia. 2 : 12 | 9 : 21 | 189 : 14 |
 197 : 14 |
 Asiae. 189 : 5 | 201 : 27 |
 Asiam. 75 : 8 |
 Asiamque. 189 : 12 |
 Asiaticos. 207 : 16 |
 Aspar. 152 : 10 |
 Aspare. 153 : 5 |
 Asparem. 154 : 18 |
 asper. 7 : 12 |
 aspera. 21 : 25 | 47 : 10 | 53 : 13 |
 94 : 14 | 136 : 16, 26 | 198 : 7 |
 213 : 11, 18 | 220 : 22 |
 asperas. 8 : 26 | 63 : 15 |
 aspere. 97 : 18 | 117 : 13 |
 asperi. 76 : 2 |
 asperior. 18 : 15 | 140 : 19 | 197 : 19 |
 asperis. 197 : 24 |
 asperitas. 106 : 10 |
 asperitate. 118 : 23 | 124 : 7 | 136 : 21 | 138 : 20 |
 asperitatem. 75 : 4 | 84 : 23 |
 asperitates. 123 : 24 | 170 : 22 |
 asperius. 98 : 3 | 130 : 5 | 210 : 9 |
 222 : 31 |
 aspernabatur. 4 : 8 |
 aspero. 144 : 2 |
 asperos. 51 : 12 |
 asperrume. 210 : 5 |
 asperrumis. 222 : 34 |
 asperrumum. 103 : 21 |
 asperum. 33 : 5 | 216 : 1 |
 assecla. 234 : 14 |
 assedit. 25 : 6 | 48 : 19 |
 assentando. 215 : 1 |
 assentiebantur. 44 : 13 |
 assequeretur. 5 : 21 |
 assequi. 60 : 3 |
 asserit. 204 : 26 | 206 : 33 |
 assideri. 188 : 10 |
 assiduis. 158 : 18 |
 assuetum. 176 : 19 |
 assumitur. 85 : 1 |
 assurgere. 194 : 9 |
 astutiae. 21 : 17 |
 at. 6 : 17 | 8 : 7 | 11 : 1 | 18 : 14 |
 20 : 12 | 24 : 11 | 27 : 2, 12 | 33 : 2, 15 | 36 : 2, 22 | 42 : 13, 17 |
 44 : 13 | 49 : 20 | 51 : 13 | 54 : 1 | 58 : 10 | 60 : 13 | 72 : 34 |
 73 :

- 73 : 18 | 79 : 12, 19 | 83 : 5, 11 |
84 : 5 | 86 : 9 | 88 : 8 | 90 : 17 |
91 : 10, 17 | 93 : 9, 22 | 94 : 21 |
105 : 18 | 107 : 23 | 108 : 11 |
110 : 9 | 111 : 15 | 112 : 1 | 114 :
27 | 122 : 8 | 123 : 10 | 124 : 15 |
128 : 32 | 131 : 4 | 132 : 19 |
133 : 4 | 135 : 18 | 139 : 11 |
141 : 3 | 143 : 2 | 146 : 25 | 151 :
20 | 158 : 10 | 161 : 1, 23 | 164 :
19 | 165 : 4 | 170 : 6 | 174 : 7,
32 | 176 : 8 | 186 : 15 | 187 :
14 | 193 : 13 | 196 : 16 | 203 :
36 | 207 : 27 | 208 : 4 | 210 : 3 |
218 : 6 | 223 : 5 | 230 : 21 | 232 :
21 | 233 : 6, 20 | 234 : 7 |
Athenienses . 2 : 13 |
Atheniensibus . 42 : 23 |
Atheniensium . 8 : 2, 5 |
Atherbal . 66 : 1 | 67 : 23 | 75 :
1 | 79 : 27 | 80 : 5 | 81 : 6 | 103 :
26 |
Atherbale . 64 : 19 | 80 : 11 | 92 :
17 |
Atherbalem . 62 : 3 | 66 : 11 | 67 :
22, 24 | 68 : 13 | 73 : 11 | 74 :
6 | 79 : 17 | 80 : 23 | 83 : 14 |
Atherbali . 73 : 19 | 82 : 12 | 83 :
10 |
Atherbalis . 73 : 16 | 79 : 11 | 80 :
26 | 81 : 12 | 83 : 3 |
Atilius . 199 : 8 |
atque . 1 : 3 | 2 : 4, 13, 15, 16, 17 |
3 : 3, 6 | 4 : 3, 11, 12 | 5 : 2, 9 |
6 : 3, 8, 11, 20 | 7 : 1, 10 | 8 :
22, 26 | 9 : 10, 14 | 10 : 10,
12, 13 | 11 : 14, 16, 21 | 12 : 2,
6 | 13 : 10, 13 | 15 : 13 | 16 : 21 |
17 : 4, 6, 10, 13 | 18 : 3, 4, 6 |
19 : 5, 19 | 20 : 4, 18 | 21 : 4,
9, 10, 21, 26 | 22 : 23 | 23 : 5,
6, 11, 12, 15, 18 | 24 : 4, 10 |
25 : 5, 10, 13, 20 | 26 : 8, 9, 12 |
27 : 3, 5, 11 | 29 : 11, 19 | 30 :
3, 9, 12, 16, 19, 20 | 31 : 4, 9,
17 | 32 : 5, 7, 19 | 33 : 22 | 34 :
8, 5, 17 | 35 : 2 | 36 : 2 | 37 :
1, 12 | 39 : 4, 11, 14, 16 | 40 :
2, 8, 9, 10, 22 | 41 : 3, 5, 7, 11,
15, 19 | 42 : 8 | 43 : 14, 21 | 44 :
15, 17 | 45 : 9, 10 | 46 : 7, 10,
14, 20, 21, 25 | 47 : 9, 16 | 48 :
2, 12, 16, 21, 23 | 49 : 4, 5 | 50 :
10, 11 | 51 : 20 | 52 : 5, 10, 12,
13, 15, 22 | 53 : 8, 9, 12 | 54 :
9 | 55 : 6, 7 | 56 : 4 | 57 : 2,
6 | 58 : 13, 15 | 59 : 1, 11, 15 |
60 : 12 | 61 : 4, 12, 20, 22 | 62 :
11 | 63 : 4, 7, 19 | 64 : 2, 13,
18 | 67 : 3, 15 | 69 : 5, 19 | 70 :
9, 10 | 71 : 9 | 72 : 8 | 73 : 5 |
76 : 3 | 79 : 15 | 80 : 8, 22 | 81 :
2 | 82 : 1, 23 | 83 : 15, 23 | 84 :
2, 19 | 85 : 13 | 86 : 1, 23 | 87 :
1 | 88 : 11 | 89 : 4, 12, 14, 18 |
91 : 1 | 92 : 11 | 93 : 3, 11 | 94 :
21 | 95 : 10, 17 | 96 : 5, 13 | 97 :
1, 22 | 98 : 1, 7, 9 | 99 : 3, 5 |
102 : 2, 18 | 104 : 3, 5, 10 | 105 :
3, 15 | 106 : 1, 11 | 107 : 20, 23 |
108 : 2, 7 | 109 : 24 | 110 : 21 |
111 : 1, 12, 22 | 112 : 8 | 113 :
4 | 114 : 1, 6, 9, 24 | 115 : 16 |
116 : 2, 8 | 117 : 6 | 118 : 6 |
119 : 10, 18 | 121 : 17, 23 | 123 :
23 | 124 : 8 | 125 : 23, 26 | 126 :
20 | 127 : 14, 26 | 128 : 12 | 129 :
12 | 129 : 2 | 131 : 7, 22 | 132 :
17 | 133 : 11 | 135 : 16 | 136 :
14, 17, 20 | 137 : 1, 22 | 138 :
12, 15, 19 | 139 : 2, 4, 18, 22 |
140 : 13 | 141 : 8, 23 | 142 : 5,
9, 14, 15 | 143 : 6, 17 | 144 : 1,
8, 10 | 145 : 2, 3, 12, 21 | 146 :
1, 4, 27 | 147 : 2 | 148 : 1, 5 |
150 : 19, 16, 21 | 151 : 8, 27 |
152 : 8 | 155 : 13 | 156 : 7 | 158 :
2, 6, 8, 10, 16, 19 | 159 : 9 | 160 :
1, 2, 8, 19 | 162 : 3, 22 | 163 :
1, 8, 12 | 164 : 8, 16 | 165 : 12,
15 | 166 : 1, 6, 7 | 167 : 5, 17 |
168 : 4, 7 | 169 : 30 | 171 : 1 |
172 : 7 | 173 : 11, 18 | 177 : 21 |
178 : 29 | 179 : 3 | 183 : 7 | 185 :
13, 14 | 186 : 13, 27 | 188 : 7,
23 | 189 : 21 | 190 : 13 | 192 :
23, 34 | 197 : 9, 20 | 198 : 12,
22 | 199 : 17 | 200 : 20 | 201 : 9,
14 | 202 : 13, 24 | 203 : 3, 6 |
208 : 21, 22 | 209 : 1, 6, 11 |
210 : 3, 8 | 211 : 5, 6, 11 | 212 :
6, 11 | 213 : 2, 3, 5, 9, 11 | 214 :
13, 17 | 215 : 9, 13 | 216 : 1, 7,
17 | 217 : 1, 26 | 218 : 18, 24 |
219 : 6, 25, 28 | 220 : 1, 21 |
221 : 11, 14, 16, 18, 19, 23 | 222 :
1, 17, 19, 20, 28 | 223 : 2, 4, 6,
9, 24 | 224 : 17, 19, 21 | 225 : 1 |
226 : 1, 5, 14, 18 | 227 : 15, 22 |
228 : 2 | 229 : 8 | 231 : 5, 12,
18 |
atroci . 23 : 2 |
atrocitate . 20 : 2 | 146 : 21 |
atrocitatem . 83 : 19 |
atrociter . 94 : 8 |
atrox . 41 : 7 | 61 : 9 | 173 : 2 |
Attralum . 189 : 11 |
attamen . 143 : 10 |
attendere . 48 : 24 | 135 : 24 |
attentius . 46 : 16 |
attigerant . 146 : 9 |
attigerit . 212 : 16 |
attingat . 166 : 10 |
attingere . 75 : 3 | 101 : 9 | 214 :
8, 19 |
attingit . 74 : 14 |
attinuisse . 153 : 2 |
attollit . 216 : 13 |
attollitur . 171 : 13 |
attonitus . 169 : 12 |
attractus . 232 : 23 |
attribuit . 137 : 15 |
attrita . 134 : 15 |
attriverant . 126 : 4 |
attriverant . 126 : 4 |
attriverat . 13 : 10 | 61 : 17 |
attrivie . 52 : 6 |
avaritia . 4 : 8 | 6 : 3 | 8 : 11 | 9 :
2, 11, 14 | 10 : 16 | 33 : 1 | 45 :
9 | 68 : 2 | 84 : 17, 24 | 88 :
10 | 98 : 12 | 100 : 21 | 104 : 12 |
127 : 13, 21 | 134 : 14 | 138 : 8 |
158 : 10 | 159 : 9 | 182 : 1 | 221 :
13 |
avaritiæ . 91 : 9 | 149 : 5 | 221 :
18 |
avaritiam . 46 : 25 | 134 : 12 | 198 :
3 |
aucta . 6 : 14 | 58 : 12 | 139 : 22 |
158 : 11 |
auctæ . 78 : 2 | 101 : 1 |
aucto . 173 : 12 | 178 : 21 | 214 :
5 |
auctor . 86 : 8 | 204 : 26 | 206 :
33 |
auctore . 20 : 13 |
auctoremque . 185 : 7 |
auctores . 76 : 2 | 219 : 28 |
auctoribus . 183 : 2 | 214 : 16 |
auctoris . 173 : 15 |
auctoritas . 31 : 14 | 33 : 10 | 68 :
8 | 90 : 9 | 118 : 23 | 226 :
3 |
auctoritate . 17 : 13 | 80 : 18 | 84 :
14 | 100 : 16 |
auctoritatem . 82 : 21 | 169 : 2 | 220 :
25 |
auctum . 183 : 7 |
auctus . 213 : 21 |
auctusque . 135 : 4 |
audacia . 4 : 7 | 8 : 15 | 20 : 6 |
45 : 19 | 46 : 11 | 52 : 1, 14 |
53 : 1 | 55 : 11 | 63 : 14 | 70
9 | 232 : 33 |
audaciæ . 14 : 6 | 15 : 12 | 21 : 3 |
41 : 19 |
audaciam . 25 : 21 | 39 : 15 | 140 :
22 |
audacias . 231 : 26 |
audacissimo . 216 : 1 |
audacissimos . 89 : 1 |
audaciter . 174 : 24 |
audacius . 52 : 20 |
audax . 5 : 16 |
audeam . 188 : 22 |
audeant . 217 : 10 |
audeat . 162 : 12 | 122 : 3 | 213 :
22 |
audeatis . 162 : 10 |
audebat . 89 : 18 | 115 : 10 | 129 :
10 | 202 : 17 |
audendo . 191 : 19 |
audere . 185 : 4 |
audet . 217 : 16 |
audiebat . 182 : 10 |
audiebatur . 80 : 16 |
audiendo . 211 : 20 | 225 : 28 |
audienti . 48 : 23 |
audientibus . 232 : 28, 35 |
audierat . 20 : 6, 14 | 110 : 1 | 151 :
12 |
audio . 72 : 2 |
audire . 36 : 20 | 131 : 8 | 234 : 13,
72 |
audiri . 112 : 24 |
audisse . 39 : 5 |
audistis . 17 : 8 |
audita . 83 : 8 | 135 : 9 | 198 :
17 |
audito . 193 : 13 |
auditorum . 234 : 10 |
auditum . 151 : 17 |
audituros . 229 : 16 |
audiveram . 70 : 15 |
audiverat . 80 : 11 | 82 : 21 |
audivi . 38 : 12 | 60 : 7 | 220 : 15 |
audivit . 121 : 8 |
audiant . 108 : 2 |
Aventinum . 89 : 3 | 158 : 19 |
aversabatur . 194 : 1 |
avertere . 52 : 16 | 136 : 13 |
avertère . 189 : 5 |
averteret . 154 : 14 |
avertitur . 146 : 24 |
augendæ . 7 : 1 |
augere . 25 : 18 | 79 : 27 | 94 : 12 |
203 : 36 |
augerentur . 198 : 15 |
augeri . 44 : 7 | 107 : 9 | 139 : 11 |
208 : 17 |
augescunt . 92 : 14 |
augete . 168 : 10 |
avi . 82 : 10 |
avida . 62 : 17 |
avide . 209 : 3 |
avidi . 7 : 16 | 141 : 13 |
avidior . 191 : 29 |
avidis . 77 : 16 |
avidisque . 175 : 19 |
avidissimus . 154 : 17 | 197 : 3 |
avidius . 112 : 18 | 163 : 9 | 167 :
18 |
avi-

avido. 82 : 25 | 210 : 15 |
 avidum. 102 : 13 |
 avidus. 74 : 1 | 92 : 21 | 115 : 1 |
 202 : 20 |
 avii. 109 : 7 |
 aula. 175 : 4 |
 aulais. 215 : 4 |
 Auli. 95 : 7 | 100 : 7 | 101 : 10 |
 109 : 13 |
 Aulo. 94 : 7 | 95 : 18 | 96 : 7 |
 Aulum. 95 : 1 |
 Aulus. 94 : 11 |
 avo. 64 : 13 |
 avorsum. 147 : 12 |
 aureas. 203 : 24 |
 Aurelia. 12 : 13 | 29 : 2 |
 aures. 227 : 25 | 229 : 17 |
 auri. 191 : 3 |
 auribus. 52 : 3 | 169 : 12 |
 auro. 65 : 13 | 68 : 3 | 91 : 7 |
 aurum. 124 : 24 |
 ausi. 8 : 10 | 198 : 22 |
 austri. 172 : 7 |
 ausurum. 152 : 4 |
 ausus. 17 : 4 | 161 : 16 | 181 : 1 |
 230 : 31 |
 aut. 3 : 11 | 5 : 3 | 7 : 12 | 8 : 19 |
 11 : 10, 19, 21 | 13 : 13 | 14 : 14 |
 17 : 2, 15 | 18 : 10 | 19 : 2, 12 |
 20 : 22 | 21 : 17 | 22 : 26 | 27 :
 1 | 29 : 28 | 30 : 13 | 32 : 4, 11,
 12 | 36 : 16 | 38 : 15 | 39 : 4 |
 40 : 6 | 42 : 1, 4, 5, 15, 21 | 43 :
 10, 11, 18, 23 | 45 : 14 | 46 : 9,
 11 | 47 : 3 | 48 : 5 | 50 : 19, 23 |
 51 : 11 | 52 : 1 | 54 : 10 | 55 :
 20, 21, 22 | 56 : 1, 2 | 57 : 5 |
 59 : 6, 7 | 62 : 11, 21 | 65 : 14 |
 69 : 12, 13 | 70 : 12, 22 | 71 : 5,
 10 | 72 : 6 | 74 : 5 | 75 : 3, 4,
 14, 16 | 76 : 4, 12 | 77 : 10 | 79 :
 28 | 81 : 4 | 83 : 1 | 85 : 5 | 88 :
 4 | 89 : 10 | 90 : 1, 2, 5 | 91 :
 18 | 93 : 21 | 94 : 12, 18, 19 |
 97 : 5, 6, 9 | 98 : 11 | 100 : 1,
 5 | 101 : 6, 13, 19, 24, 26 | 104 :
 16, 17, 18, 20 | 106 : 4, 8 | 107 :
 21 | 108 : 10, 23 | 109 : 14, 20,
 26 | 110 : 22 | 111 : 6, 11, 17 |
 112 : 16, 18, 24, 25 | 113 : 8, 10,
 12, 17 | 117 : 10, 20, 21 | 119 :
 20 | 120 : 7 | 121 : 9, 20, 21 |
 122 : 10 | 123 : 8 | 124 : 13 | 128 :
 2, 3 | 129 : 11, 12 | 130 : 1, 21 |
 131 : 14, 22 | 132 : 19 | 134 : 14,
 17, 20 | 135 : 15, 24 | 136 : 6, 7,
 8, 13 | 138 : 15, 16 | 139 : 8, 11 |
 140 : 7 | 142 : 16 | 143 : 8, 12,
 16, 17, 19 | 144 : 3 | 145 : 4, 11 |
 147 : 12 | 149 : 10 | 153 : 6 | 158 :
 2, 3 | 159 : 4, 12, 23 | 160 : 4,
 23 | 161 : 4, 5, 6, 14, 23 | 162 :
 23 | 164 : 4 | 165 : 3 | 167 : 1,
 7, 10 | 169 : 12, 26 | 170 : 2, 3,
 6 | 171 : 12 | 176 : 4 | 178 : 3,
 9 | 179 : 5, 6 | 180 : 1 | 182 : 1 |
 183 : 4, 5 | 185 : 4, 9 | 190 : 1 |
 191 : 21 | 193 : 6 | 194 : 2 | 196 :
 8, 21 | 197 : 18 | 198 : 1, 3, 7 |
 200 : 16, 17 | 203 : 19 | 204 : 21 |
 205 : 7 | 208 : 13 | 209 : 10 | 210 :
 17 | 211 : 12, 13 | 212 : 4, 13,
 15, 22, 23 | 213 : 19, 20 | 215 :
 4, 15, 21, 22, 23 | 216 : 2, 14 |
 217 : 11, 12, 21 | 218 : 2 | 219 :
 3, 5 | 220 : 11, 14, 26 | 222 : 4,
 29 | 223 : 12 | 225 : 14 | 227 : 1,
 2, 6 | 229 : 8, 9 | 230 : 2, 15, 18,
 19 | 231 : 25, 30, 31, 32 | 233 :
 24 |
 autem. 16 : 14 | 34 : 15 | 36 : 4 |
 C. Sallustii.

39 : 1, 14 | 42 : 14 | 44 : 18 | 55 :
 14, 22 | 59 : 9 | 65 : 14 | 66 : 2 |
 70 : 9 | 77 : 2 | 89 : 15 | 104 : 4 |
 137 : 10 | 158 : 7 | 167 : 14 | 191 :
 23 | 198 : 24 | 204 : 24 | 206 :
 28, 30 |
 autorem. 163 : 15 |
 Autronio. 38 : 8 |
 Autronium. 36 : 20 |
 Autronius. 14 : 7 | 15 : 7, 14 |
 autumat. 207 : 21 |
 autumnus. 208 : 5 |
 avunculus. 169 : 23 |
 avus. 69 : 23 |
 auxerat. 6 : 1 |
 auxilio. 6 : 20 | 47 : 14 | 63 : 4 |
 64 : 2 | 96 : 12 | 100 : 17 | 129 :
 6 | 160 : 21 | 166 : 12 |
 auxiliantur. 81 : 19 |
 auxiliariis. 135 : 11 | 137 : 13 |
 139 : 15 |
 auxiliarios. 103 : 1 | 145 : 22 |
 auxilii. 33 : 2 | 73 : 1 | 81 : 7 |
 90 : 17 | 101 : 6 |
 auxiliis. 191 : 22 | 196 : 14 |
 auxilio. 2 : 9 | 6 : 16 | 7 : 10 |
 107 : 10, 21 | 110 : 8, 11 | 117 :
 7 | 128 : 3 | 146 : 28 | 168 : 6 |
 191 : 23 |
 auxiliorum. 201 : 8 |
 auxilium. 27 : 12 | 35 : 7 | 69 : 7,
 17 | 107 : 19 | 151 : 24 |
 auxisse. 165 : 1 |
 auxissent. 214 : 16 |
 axe. 187 : 4 |
 axibusque. 187 : 5 |

B

Bacchanaliorum. 176 : 12 |
 Bæbium. 91 : 19 |
 Bæbius. 92 : 8 |
 Balearium. 150 : 14 |
 Ballera. 170 : 16 |
 barbara. 77 : 6 |
 barbari. 144 : 8, 19 | 146 : 22 | 147 :
 7 | 148 : 15 | 149 : 5 |
 barbarico. 211 : 18 |
 barbarorum. 208 : 14 |
 barbaros. 16 : 13 |
 Barbuleium. 174 : 23 |
 beatus. 233 : 28 | 234 : 5 |
 bella. 5 : 13 | 27 : 3 | 48 : 26 | 89 :
 14 | 159 : 2 | 168 : 9 | 191 : 19 |
 205 : 13 | 225 : 16 |
 bellandi. 189 : 2 |
 bellaturi. 159 : 15 |
 belli. 2 : 14 | 7 : 9 | 18 : 19 | 19 :
 2 | 20 : 24 | 22 : 11 | 24 : 8 | 26 :
 2 | 31 : 3 | 32 : 15 | 33 : 14 | 37 :
 13 | 41 : 1 | 49 : 1 | 51 : 22 | 79 :
 18 | 84 : 18 | 85 : 4 | 92 : 21 |
 94 : 3, 12 | 98 : 8 | 102 : 19 |
 108 : 14 | 109 : 16 | 114 : 29 |
 116 : 16 | 123 : 24 | 125 : 5 | 127 :
 12, 13, 22 | 129 : 11 | 136 : 5,
 26 | 138 : 8 | 142 : 10 | 143 : 6,
 19 | 145 : 26 | 148 : 11, 24 | 160 :
 14 | 163 : 5 | 165 : 12 | 167 : 2 |
 169 : 23, 27 | 174 : 2 | 186 : 23 |
 188 : 18, 24 | 190 : 3 | 191 : 2,
 5 | 198 : 1, 26 | 203 : 2 | 211 :
 5 | 212 : 1, 14 | 218 : 4 | 225 : 7 |
 234 : 15 |
 bellicarum. 96 : 6 |
 bellicas. 98 : 10 |
 bellicosa. 32 : 17 |
 bellicosi. 77 : 12 |
 bellicosus. 79 : 11 |
 Bellienum. 149 : 15 |

bellique. 34 : 8 | 84 : 23 | 197 :
 10 |
 bellis. 401 : 13 | 70 : 18 | 99 : 4 |
 158 : 18 | 171 : 9 | 191 : 20 |
 197 : 16, 24 | 198 : 7 | 222 : 34 |
 bello. 2 : 15, 17 | 3 : 14 | 6 : 16 |
 8 : 15, 17, 22 | 15 : 19 | 32 : 13 |
 37 : 3, 10 | 40 : 8, 11 | 48 : 1 |
 52 : 2 | 54 : 2 | 61 : 15 | 63 : 3 |
 64 : 10 | 67 : 25 | 69 : 13, 14 |
 78 : 11 | 79 : 4 | 80 : 12 | 84 :
 4 | 93 : 19 | 96 : 7 | 97 : 6 | 100 :
 15 | 103 : 11 | 104 : 16 | 114 :
 20 | 116 : 12 | 117 : 14 | 126 : 2 |
 128 : 22 | 129 : 5 | 148 : 8 | 154 :
 17 | 165 : 19, 14 | 167 : 8 | 189 :
 18 | 190 : 15 | 200 : 7 | 202 : 15 |
 210 : 18 | 211 : 6 | 212 : 16 | 233 :
 22 |
 bellua. 221 : 13 |
 belluis. 2 : 1 |
 bellum. 13 : 16, 18 | 14 : 16 | 19 :
 4 | 21 : 24 | 23 : 5, 12 | 24 : 7 |
 31 : 17 | 40 : 12 | 44 : 18 | 47 :
 5 | 48 : 7 | 49 : 19 | 51 : 10 | 52 :
 24 | 61 : 8, 12 | 62 : 21 | 70 : 12 |
 73 : 11 | 75 : 3 | 79 : 22, 25 |
 80 : 8 | 81 : 8 | 93 : 22 | 94 : 5 |
 100 : 12 | 101 : 9 | 103 : 5, 20 |
 108 : 18, 21 | 109 : 4 | 113 : 13 |
 114 : 22 | 117 : 11, 18 | 122 : 4 |
 123 : 1, 5 | 124 : 8 | 127 : 10 |
 128 : 5, 23, 32 | 130 : 3, 18 |
 136 : 11 | 143 : 8 | 147 : 16 |
 153 : 8, 23 | 154 : 1, 20 | 156 :
 4 | 158 : 4, 9, 14, 21 | 159 : 13 |
 161 : 18 | 163 : 17 | 164 : 8, 10 |
 165 : 10 | 166 : 7 | 167 : 19 | 168 :
 2 | 177 : 11, 13, 18 | 178 : 15 |
 189 : 10 | 190 : 7 | 191 : 6, 18 |
 195 : 7 | 196 : 11 | 198 : 11 | 199 :
 11 | 103 : 33 | 210 : 6, 14 | 211 :
 11, 20 | 213 : 16 | 230 : 24, 25 |
 bene. 3 : 13 | 33 : 20 | 44 : 6 | 46 :
 4 | 47 : 15 | 80 : 22 | 130 : 17 |
 132 : 15 | 138 : 13, 17 | 146 : 1 |
 151 : 22 | 161 : 20 | 163 : 14 |
 188 : 27 |
 benefacta. 130 : 11 | 164 : 18, 25 |
 beneficia. 25 : 10 | 63 : 3 | 69 : 7,
 8 | 70 : 1 | 81 : 18 | 130 : 14 |
 142 : 12 | 217 : 5 |
 beneficii. 104 : 20 | 150 : 9 |
 beneficiis. 6 : 21 | 8 : 20 | 40 : 12 |
 64 : 16 | 70 : 20 | 148 : 7 | 197 :
 7 | 198 : 3 | 225 : 8 |
 beneficio. 65 : 10 | 132 : 12 |
 beneficium. 219 : 30 |
 beneque. 215 : 27 |
 benevolentia. 149 : 10 |
 beneficia. 69 : 24 | 89 : 1 |
 beneficii. 90 : 15 |
 beneficio. 130 : 2 | 138 : 10 | 218 : 5 |
 benigne. 66 : 6 | 119 : 11 | 142 : 11 |
 148 : 9 | 155 : 7 |
 benignitate. 149 : 7 | 211 : 13 |
 benignitatem. 150 : 6 |
 Bestia. 14 : 9 | 34 : 7 | 81 : 2, 9 |
 85 : 13 | 91 : 6 | 125 : 7 |
 Bestia. 86 : 8, 17 | 97 : 14 | 131 :
 14 |
 Bestiaque. 92 : 13 |
 Bestiam. 92 : 18 | 125 : 5 |
 bestiis. 71 : 3 | 75 : 14 |
 Bibuli. 222 : 1 | 231 : 32 |
 Bibulum. 228 : 13 |
 biduum. 119 : 19 |
 biennii. 178 : 17 |
 binas. 18 : 10 |
 binos. 7 : 2 |
 binum. 187 : 5 |

K k

bis.

bis. 89 : 2 | 196 : 19 | 215 : 7 | 232 : 22 | 234 : 10, 11 |
 Bithyni. 193 : 3 |
 Bithynia. 173 : 23 | 189 : 21 | 201 : 27 |
 Bithyniam. 189 : 14 | 193 : 16 |
 Bocche. 147 : 15 |
 Bocchi. 127 : 8, 15, 20 | 128 : 4, 29 | 146 : 16 | 149 : 8, 16 | 150 : 18 | 151 : 22 | 152 : 12 |
 Bocchique. 138 : 22 |
 Boccho. 127 : 22 | 147 : 8 | 150 : 9 | 151 : 3 | 152 : 10 | 153 : 10 |
 Bocchum. 114 : 15 | 123 : 5 | 128 : 20 | 143 : 4 | 153 : 1 | 154 : 22 |
 Bocchus. 79 : 3 | 127 : 12 | 136 : 8 | 143 : 9 | 146 : 12, 24 | 148 : 9, 20 | 150 : 5, 12 | 152 : 15 | 154 : 25 | 155 : 7 |
 Bomilcar. 93 : 2, 8 | 107 : 3 | 120 : 1, 13 |
 Bomilcare. 121 : 18 |
 Bomilcarem. 93 : 13 | 104 : 8 | 113 : 14 |
 Bomilcari. 92 : 25 :
 Bomilcaris. 121 : 5 | 122 : 2 |
 bona. 11 : 18 | 17 : 5 | 18 : 24 | 25 : 9 | 31 : 2 | 45 : 18 | 61 : 22 | 122 : 10 | 132 : 4 | 148 : 2 | 152 : 15 | 161 : 22 | 211 : 16 | 212 : 24 | 214 : 17 | 216 : 5 | 208 : 8 | 219 : 3 | 220 : 22 | 224 : 15 | 225 : 16 |
 bonaque. 22 : 21 |
 bonæ. 3 : 11 | 9 : 14 | 101 : 6 | 155 : 8 | 220 : 13 |
 bonæque. 86 : 16 |
 bonam. 7 : 15 | 179 : 18 |
 bonarum. 58 : 2 |
 bonas. 9 : 3 | 57 : 9 | 100 : 20 | 115 : 4 | 225 : 6 |
 boni. 7 : 5 | 8 : 11 | 16 : 10 | 17 : 12 | 55 : 3 | 65 : 15 | 111 : 12 | 118 : 22 | 125 : 7 | 134 : 23 | 135 : 24 | 142 : 16 | 164 : 10 | 166 : 12 | 168 : 6 | 196 : 5 | 220 : 8 |
 bonique. 159 : 4 |
 bonis. 9 : 18 | 26 : 14 | 30 : 7 | 42 : 21 | 43 : 24 | 45 : 14 | 46 : 6 | 52 : 22 | 61 : 2 | 97 : 25 | 115 : 16 | 133 : 22 | 159 : 12 | 162 : 1 | 164 : 8 | 188 : 23 | 203 : 34 | 210 : 10 | 212 : 18 | 219 : 17 | 220 : 6, 24 | 221 : 18 | 223 : 2, 17 | 229 : 23 |
 bonisque. 215 : 3 |
 bono. 3 : 5 | 63 : 20 | 80 : 24 | 85 : 3 | 99 : 11 | 159 : 7 | 167 : 20 |
 bonoque. 86 : 9 | 93 : 8 |
 bonorum. 4 : 3 | 37 : 20 | 58 : 11 | 134 : 6 | 135 : 2 | 167 : 9 | 187 : 16 | 212 : 12 | 221 : 22 |
 bonos. 19 : 10 | 42 : 22 | 43 : 4 | 46 : 3, 26 | 88 : 16 | 90 : 15 | 108 : 4 | 134 : 21 | 201 : 12 | 224 : 25 | 227 : 19 | 234 : 17 |
 bonosque. 130 : 10 |
 bonum. 5 : 2 | 9 : 7 | 31 : 14 | 34 : 22 | 73 : 19 | 82 : 14 | 128 : 12, 14 | 134 : 10 | 198 : 18 | 219 : 24 | 220 : 9 | 223 : 11 | 224 : 23 |
 bonumque. 8 : 12 |
 bonus. 9 : 13 | 12 : 14 | 27 : 4 | 50 : 2 | 63 : 13 | 75 : 11 | 90 : 16 | 165 : 18 | 197 : 25 | 203 : 10 | 209 : 11 | 210 : 3 | 220 : 17 |
 brachium. 175 : 18 |
 breve. 229 : 26 |
 brevi. 7 : 7 | 34 : 26 | 50 : 20 | 58 : 9 | 63 : 10 | 67 : 15, 22 | 76 : 8 | 77 : 7 | 78 : 1 | 80 : 26 | 82 : 19 | 102 : 7 | 205 : 4 | 222 : 1 | 225 :

5 | 135 : 17 | 143 : 1 | 174 : 7 | 213 : 15 |
 Brevis. 2 : 3 | 57 : 2 | 154 : 5 |
 Bruti. 33 : 7 |
 Bruto. 181 : 6 |
 Brutorum. 160 : 8 |
 Bruttio. 33 : 22 |
 Bruttium. 201 : 23 |
 Brutum. 211 : 21 |
 Brutus. 33 : 9 |

C

C. 14 : 3, 8, 11 | 15 : 11 | 19 : 7 | 20 : 20 | 21 : 25 | 22 : 1, 13 | 23 : 9 | 26 : 4 | 29 : 9 | 34 : 3, 4 | 35 : 12 | 37 : 8 | 38 : 13, 15 | 39 : 23 | 40 : 1, 6, 17 | 41 : 10, 16 | 42 : 20 | 43 : 19 | 44 : 4, 15 | 45 : 8 | 46 : 4 | 48 : 9 | 49 : 8 | 53 : 17 | 54 : 2, 3 | 68 : 14 | 69 : 6, 11, 16, 24 | 70 : 15, 19 | 71 : 7, 14 | 73 : 5 | 74 : 8 | 81 : 14 | 83 : 19 | 86 : 9 | 87 : 9 | 91 : 1, 10, 19, 21 | 92 : 8 | 97 : 2 | 99 : 3 | 102 : 26 | 111 : 26 | 114 : 24 | 125 : 9 | 164 : 4 | 165 : 16 | 167 : 14 | 172 : 10 | 173 : 4 | 175 : 2 | 177 : 10 | 178 : 4 | 180 : 12 | 181 : 7 | 208 : 7 | 221 : 7 | 226 : 1, 3 | 227 : 8 | 229 : 6, 14, 24, 27 | 230 : 14, 27 | 231 : 4 | 232 : 3, 15, 34 | 233 : 25 | 234 : 1, 20 |

Cabira. 190 : 13 |
 cadavera. 55 : 16 | 56 : 2 | 188 : 15 |
 cadaveribus. 41 : 4 | 147 : 5 |
 cadaverum. 177 : 5 |
 cadere. 139 : 11 |
 cadunt. 55 : 8 | 109 : 8 |
 cæci. 127 : 13 |
 cæcum. 151 : 25 |
 cæcus. 82 : 21 | 94 : 19 |
 cæde. 34 : 16 | 37 : 20 | 67 : 28 | 138 : 19 | 163 : 10 | 211 : 19 |
 cædebantur. 177 : 2 |
 cædem. 16 : 2 | 41 : 4 | 48 : 16 | 59 : 8 | 87 : 10 | 88 : 13 | 93 : 5 | 167 : 20 | 211 : 19 |
 cædere. 105 : 22 | 112 : 22 | 119 : 17 | 143 : 15 |
 cædes. 5 : 14 | 202 : 4 | 225 : 16 |
 cædis. 16 : 2 | 21 : 10 |
 cædibus. 161 : 22 | 203 : 23 |
 cæduntur. 185 : 15 |
 cælata. 10 : 2 |
 cælo. 75 : 12 |
 cælum. 24 : 9 | 37 : 11 | 48 : 29 | 95 : 9 | 138 : 14 | 179 : 8 |
 cæpio. 171 : 18 |
 Cæsar. 38 : 15 | 39 : 25 | 44 : 12 | 46 : 4 | 49 : 8, 12, 14, 17 | 225 : 2 | 234 : 3 |
 Cæsare. 14 : 3 | 38 : 19 | 233 : 26 |
 Cæsarem. 228 : 14 |
 Cæsari. 37 : 8 | 39 : 8 | 231 : 32 |
 Cæsaris. 39 : 23 | 234 : 1 |
 cæsum. 198 : 3 |
 cætera. 18 : 7 | 24 : 1 | 34 : 9 | 35 : 14 | 44 : 19 | 48 : 4 | 75 : 5 | 78 : 8 | 79 : 4 | 100 : 14 | 108 : 7 | 120 : 9 | 125 : 14 | 137 : 1 | 150 : 5 | 153 : 5 | 158 : 10 | 181 : 12 | 200 : 14, 24 | 210 : 19 | 223 : 15 | 224 : 13 |
 cæteræ. 29 : 13 |
 cæteram. 138 : 23 |
 cæteras. 159 : 21 | 216 : 14 |
 cæterasque. 9 : 3 |

cæteri. 6 : 17 | 17 : 12 | 34 : 26 | 36 : 9 | 37 : 6 | 44 : 12 | 50 : 23 | 69 : 12 | 113 : 5 | 123 : 4, 15 | 145 : 28 | 146 : 10 | 153 : 15 | 155 : 20 | 163 : 16 | 175 : 15 | 180 : 10 | 194 : 2 |
 cæterique. 11 : 7 |
 cæteris. 1 : 1 | 12 : 3 | 22 : 13 | 34 : 5 | 50 : 7 | 83 : 11 | 92 : 13 | 97 : 14 | 101 : 26 | 124 : 11 | 139 : 11 | 140 : 22 | 155 : 10 | 158 : 17 | 169 : 3 | 173 : 13 | 178 : 26 | 212 : 26 |
 cæterisque. 25 : 21 | 46 : 15 | 51 : 9 | 218 : 6 |
 cæterorum. 37 : 23 | 40 : 17 |
 cæteros. 33 : 20 | 34 : 23 | 35 : 19 | 43 : 4 | 55 : 7 | 71 : 2 | 164 : 2 | 216 : 16 | 218 : 5 |
 cæterosque. 32 : 1 | 34 : 13 |
 cæterum. 14 : 14 | 17 : 8 | 42 : 19 | 54 : 6 | 58 : 15 | 59 : 12 | 65 : 17 | 67 : 14, 21 | 68 : 15 | 70 : 17 | 74 : 1 | 76 : 1, 15 | 79 : 26 | 80 : 21 | 84 : 24 | 85 : 8 | 97 : 20 | 99 : 6 | 100 : 16 | 102 : 17 | 103 : 20 | 106 : 11, 27 | 109 : 24 | 111 : 17 | 113 : 10 | 121 : 2 | 122 : 9 | 123 : 26 | 124 : 4, 14 | 125 : 11 | 126 : 19 | 128 : 7, 23 | 129 : 10 | 133 : 14 | 135 : 13 | 137 : 16 | 138 : 6, 71 | 140 : 12 | 141 : 15 | 144 : 13 | 148 : 13 | 150 : 3, 9 | 151 : 11 | 152 : 3, 13 | 153 : 22 | 154 : 16, 25 | 155 : 3 | 164 : 25 | 191 : 4 | 209 : 8 | 218 : 20 | 219 : 13 | 221 : 13 | 225 : 22 |
 Cæum. 99 : 9 |
 calamitas. 32 : 5 |
 calamitate. 35 : 6 | 134 : 16 | 218 : 16 |
 calamitosum. 37 : 14 |
 Cale. 205 : 16 |
 calent. 229 : 17 |
 callidam. 197 : 2 |
 callide. 74 : 1 |
 callidi. 189 : 8 |
 caliditas. 190 : 1 | 222 : 33 |
 calliditate. 152 : 2 |
 callidos. 95 : 3 |
 callidum. 222 : 7 |
 callidus. 128 : 3 | 142 : 3 | 216 : 4 | 222 : 2 |
 calonibus. 165 : 5 |
 calonum. 171 : 12 |
 calorem. 75 : 4 |
 Calpurniani. 207 : 4 |
 Calpurnio. 84 : 3 |
 Calpurnius. 84 : 3, 13, 20 | 85 : 10 | 86 : 2 | 207 : 3 |
 calvi. 177 : 3 |
 calumnia. 23 : 15 | 229 : 22 |
 calumniæ. 227 : 1 |
 camelos. 207 : 22 |
 camelum. 207 : 24 |
 camera. 50 : 10 |
 Camerem. 21 : 26 |
 Camisos. 199 : 14 |
 Campaniam. 205 : 5 | 206 : 31 |
 campi. 106 : 9 | 201 : 4 |
 campis. 147 : 1 | 150 : 18 |
 campo. 110 : 25 |
 candida. 211 : 14 |
 canere. 141 : 9 | 144 : 24 | 145 : 1 |
 canes. 12 : 6 | 174 : 19 |
 canibus. 204 : 34 |
 caninam. 200 : 3 |
 capere. 11 : 11 | 25 : 19 | 50 : 5 | 70 : 12 | 95 : 8 | 111 : 16, 18 | 119 : 18 | 137 : 21 | 139 : 3 | 145 : 4 |

caperem. 216 : 8	carius. 73 : 19 80 : 18 153 : 17	37 : 11, 21 44 : 7 46 : 15 55 : 12
caperent. 33 : 13 119 : 10	carminibus. 164 : 14 206 : 10 209 : 5	Catilinam. 19 : 15 29 : 12, 16 32 : 8 34 : 17 35 : 3 37 : 17 51 : 15 55 : 4 169 : 16
caperet. 23 : 3 105 : 23	carne. 137 : 4	Cato. 44 : 13 48 : 19, 21 49 : 8, 13, 15
caperetur. 67 : 4	carnificis. 226 : 20	Catone. 218 : 6
capesse. 213 : 18	caro. 76 : 3	Cateni. 49 : 20
capessebant. 161 : 4	caros. 65 : 10	Catonis. 50 : 4 222 : 6
capessebam. 219 : 13	carpens. 204 : 24	Catuli. 164 : 24 168 : 6
capessebam. 219 : 13	Carthago. 8 : 23	Catulo. 28 : 1 157 : 1 169 : 2
capessebam. 219 : 13	Carthagine. 78 : 3 126 : 7	Catulus. 27 : 18 38 : 13, 17 169 : 5 181 : 6
capessebam. 219 : 13	Carthaginem. 77 : 9 97 : 23	cava. 198 : 20
capessebam. 219 : 13	Carthaginiense. 158 : 9	cavata. 195 : 2
capessebam. 219 : 13	Carthaginienses. 40 : 13 69 : 24 70 : 5 78 : 7 125 : 25 126 : 15, 21 127 : 24	caveat. 114 : 5
capessebam. 219 : 13	Carthaginiensi. 69 : 15	cavendum. 21 : 17
capessebam. 219 : 13	Carthaginiensibus. 61 : 19 189 : 3	cavendus. 184 : 9
capessebam. 219 : 13	Carthaginiensium. 61 : 15 78 : 12 125 : 24 126 : 18	cavere. 44 : 18 109 : 18 232 : 32
capessebam. 219 : 13	Carthaginiis. 158 : 11	caveret. 116 : 1
capessebam. 219 : 13	carum. 65 : 3 134 : 2	caveri. 118 : 21 152 : 20
capessebam. 219 : 13	carus. 62 : 10 63 : 11 64 : 11 67 : 11 135 : 23 152 : 15 254 : 14	caveris. 221 : 21
capessebam. 219 : 13	casibus. 208 : 19	cavete. 53 : 6
capessebam. 219 : 13	Cassio. 34 : 24 39 : 21 91 : 15	causa. 21 : 9 13 : 3 25 : 2 27 : 3 36 : 16 39 : 6 45 : 10 72 : 3 73 : 10 150 : 16 155 : 17 163 : 16 204 : 6 205 : 20 213 : 16 226 : 21 231 : 16
capessebam. 219 : 13	Cassius. 14 : 7 34 : 26 91 : 2, 10	causam. 2 : 14 28 : 7 44 : 3 51 : 7 52 : 4 228 : 13
capessebam. 219 : 13	castella. 108 : 22 135 : 12 188 : 13	causis. 30 : 15
capessebam. 219 : 13	castellanorum. 129 : 6	caussa. 13 : 11 20 : 12 34 : 3 54 : 5 85 : 8 117 : 2 128 : 20 129 : 17 132 : 18 189 : 14 212 : 8
capessebam. 219 : 13	castellaque. 136 : 12 169 : 25	caussae. 69 : 18
capessebam. 219 : 13	castelli. 139 : 16, 24 141 : 4	caussam. 79 : 18 117 : 1 119 : 22 127 : 22 233 : 25
capessebam. 219 : 13	castello. 138 : 23 139 : 4	caussas. 94 : 1 231 : 3
capessebam. 219 : 13	castellum. 140 : 4, 23	caussis. 194 : 8 214 : 16
capessebam. 219 : 13	castra. 25 : 20 29 : 11 50 : 20 51 : 3, 8, 16 80 : 4 85 : 12 95 : 7 102 : 1 106 : 21 107 : 12 109 : 23 111 : 13, 25 112 : 4 124 : 1 141 : 16 142 : 9 145 : 21 151 : 4, 15 152 : 6 153 : 10 154 : 21 178 : 2 187 : 13 201 : 11 208 : 19 210 : 22 233 : 5	Ceam. 204 : 35
capessebam. 219 : 13	castris. 7 : 9 30 : 2 56 : 1 94 : 7, 12 101 : 12, 24, 26 105 : 12 107 : 16 108 : 5 109 : 9 112 : 8 128 : 8 137 : 21, 24 139 : 16 144 : 11 145 : 22 151 : 13, 27 177 : 24 192 : 31 203 : 31 207 : 30 211 : 2 233 : 19	cecidisset. 17 : 1
capessebam. 219 : 13	castrisque. 186 : 18	cedant. 227 : 26 230 : 23
capessebam. 219 : 13	castrorum. 95 : 17 107 : 23 112 : 1	cedebant. 201 : 10
capessebam. 219 : 13	casu. 29 : 5 67 : 11 118 : 25 122 : 2 126 : 9 198 : 22	cedentem. 95 : 2
capessebam. 219 : 13	casum. 32 : 21 40 : 22 72 : 12 81 : 10 83 : 1 110 : 19 143 : 14 174 : 30	cedentes. 106 : 22
capessebam. 219 : 13	casura. 89 : 21	cedentibus. 105 : 20
capessebam. 219 : 13	casurum. 64 : 8	cedere. 8 : 20 27 : 15 94 : 2 106 : 12 112 : 13
capessebam. 219 : 13	casus. 50 : 23 58 : 5 114 : 21 143 : 19	cedet. 224 : 15
capessebam. 219 : 13	Catabathmon. 75 : 10 78 : 4	cedunt. 47 : 15
capessebam. 219 : 13	cataphracti. 192 : 14	celeberrumi. 175 : 6
capessebam. 219 : 13	catenae. 169 : 35	celebrantur. 8 : 5
capessebam. 219 : 13	catenis. 116 : 13	celebrare. 122 : 12
capessebam. 219 : 13	catervas. 11 : 17	celebrat. 8 : 1
capessebam. 219 : 13	catervatim. 143 : 18	celebrata. 200 : 9
capessebam. 219 : 13	Catilina. 5 : 12 11 : 15 12 : 11 13 : 14 15 : 6, 9, 13 16 : 3, 18 19 : 3 21 : 1, 14 25 : 6 27 : 12 28 : 1 32 : 4, 10 33 : 23 34 : 6 35 : 2 48 : 11 50 : 17 51 : 2, 12, 20 54 : 18 55 : 9, 15	celebratae. 205 : 9
capessebam. 219 : 13	Catilinæ. 5 : 7 11 : 23 12 : 9 14 : 2, 15 20 : 13, 21 21 : 19, 22 24 : 11 27 : 18 30 : 2, 6	celebratam. 103 : 8
capessebam. 219 : 13		celebratus. 135 : 4
capessebam. 219 : 13		celebratusque. 118 : 9
capessebam. 219 : 13		celebravere. 133 : 12
capessebam. 219 : 13		celebravisse. 200 : 14
capessebam. 219 : 13		celebritatem. 194 : 5
capessebam. 219 : 13		Celer. 23 : 17 34 : 3 51 : 14
capessebam. 219 : 13		celeritate. 34 : 22 124 : 14 170 : 14 208 : 15
capessebam. 219 : 13		celerius. 195 : 9
capessebam. 219 : 13		censebant. 73 : 20
capessebam. 219 : 13		censeo. 40 : 21 44 : 6 47 : 8 48 : 14 168 : 13 183 : 12 219 : 16
capessebam. 219 : 13		censere. 80 : 13
capessebam. 219 : 13		censerent. 82 : 11
capessebam. 219 : 13		censes. 89 : 6 182 : 8
capessebam. 219 : 13		cencesne. 222 : 9
capessebam. 219 : 13		censet. 168 : 1
capessebam. 219 : 13		censetis. 177 : 16
capessebam. 219 : 13		censores. 20 : 5
capessebam. 219 : 13		ensorium. 233 : 1
capessebam. 219 : 13		K k 2

- censos. 135 : 2 |
 censuerant. 83 : 13 |
 censuerat. 39 : 25 | 48 : 22 | 169 : 15 |
 censuit. 46 : 7 |
 centurie. 221 : 9 |
 centurias. 137 : 17 |
 centuriis. 140 : 12 |
 centurio. 95 : 13 |
 centuriones. 53 : 15 | 93 : 4 | 118 : 10 | 140 : 9 |
 Cepario. 36 : 18 | 48 : 7 | 50 : 16 |
 Ceparium. 36 : 7 |
 Ceparius. 36 : 9 | 37 : 8 |
 ceperamus. 225 : 4 |
 ceperant. 113 : 2 | 220 : 17 | 223 : 5 |
 ceperat. 55 : 13 | 61 : 21 | 97 : 20 | 106 : 13 | 136 : 27 | 145 : 6 |
 ceperint. 47 : 10 |
 ceperit. 7 : 19 | 134 : 17 |
 cepi. 131 : 19 | 190 : 7 |
 cepisse. 23 : 9 | 26 : 7 | 129 : 4 | 148 : 10 |
 cepisset. 164 : 18 | 165 : 3 |
 cepisti. 225 : 28 |
 cepit. 13 : 17 | 84 : 22 | 121 : 6 | 166 : 3 | 169 : 16 |
 ceram. 60 : 10 |
 cernere. 54 : 9 |
 cerneret. 31 : 1 | 55 : 11 |
 cerni. 112 : 24 |
 certa. 33 : 16 | 151 : 9 | 160 : 17 |
 certabant. 8 : 14 | 31 : 15 | 106 : 26 |
 certabat. 50 : 2 | 199 : 28 |
 certabatur. 112 : 15 |
 certandum. 221 : 20 |
 certantes. 101 : 16 | 141 : 14 |
 certantibus. 141 : 9 |
 certamen. 2 : 5 | 7 : 13 | 32 : 3 | 67 : 29 | 99 : 25 | 104 : 12 | 108 : 39 |
 certamina. 27 : 3 | 189 : 7 |
 certamine. 66 : 1 | 158 : 2 | 223 : 12 |
 certamini. 208 : 21 |
 certaminis. 158 : 20 | 179 : 19 |
 certamus. 51 : 19 |
 certare. 61 : 9 | 103 : 23 | 197 : 13 | 222 : 35 |
 certari. 156 : 3 |
 certatim. 118 : 10 |
 certatum. 123 : 15 | 181 : 11 | 212 : 6 |
 cerratur. 54 : 18 | 111 : 12 |
 cerraturos. 128 : 3 |
 certaturum. 136 : 8 |
 certaverunt. 207 : 23 |
 certavisse. 179 : 20 |
 certe. 41 : 19 | 59 : 17 | 64 : 10 | 87 : 3 | 132 : 9 | 183 : 5 | 217 : 11 | 230 : 10 |
 certior. 102 : 8 | 128 : 10 | 149 : 14 |
 certis. 14 : 16 | 17 : 2 | 128 : 23 |
 certissimus. 204 : 26 | 206 : 33 |
 certo. 13 : 1 | 46 : 15 | 126 : 5 | 201 : 2 |
 certos. 201 : 17 |
 certum. 79 : 8 | 204 : 24 |
 cervices. 185 : 2 |
 cervicibus. 177 : 20 |
 cesserat. 79 : 22 |
 cessere. 21 : 23 |
 cesserimus. 52 : 15 |
 cessi. 231 : 15 |
 cessit. 225 : 19 |
 ceteros. 4 : 11 |
 Cethegi. 48 : 6 | 168 : 7 |
 Cethego. 25 : 20 | 34 : 34 | 50 : 25 | 51 : 9 |
 Cethegum. 36 : 7 |
 Cethegus. 14 : 8 | 34 : 14, 18 | 37 : 7, 22 | 39 : 13 |
 Chæroneam. 207 : 23 |
 Chalcedona. 190 : 8 |
 Charybdi. 203 : 8 |
 Charybdis. 202 : 22 |
 Chlevasmo. 207 : 8 |
 cibi. 136 : 23 |
 cibo. 192 : 32 |
 cibum. 101 : 24 | 102 : 6 | 137 : 21 |
 cibus. 76 : 3 | 137 : 5 |
 cicatrices. 132 : 20 |
 cicatricibus. 200 : 10 |
 Cicero. 29 : 16 | 33 : 18 | 35 : 11 | 200 : 3 | 226 : 18 | 227 : 17, 24 |
 Cicerone. 38 : 4, 10, 12 |
 Ciceronem. 22 : 11, 15 | 37 : 11 | 38 : 14 |
 Ciceroni. 20 : 16 | 21 : 16 | 22 : 17, 14 |
 Ciceronis. 20 : 1 | 34 : 8, 14, 23 |
 Ciliciam. 193 : 14 |
 Ciliciaque. 197 : 14 |
 Cillonum. 233 : 16 |
 Cimbricam. 161 : 23 |
 Cimbrico. 54 : 2 |
 Cinna. 168 : 3 |
 Cinnam. 37 : 1 | 199 : 21 |
 circiter. 14 : 2 | 15 : 14 | 50 : 9, 22 | 116 : 6 | 119 : 6 | 149 : 12 | 151 : 16 |
 circuiens. 104 : 10 |
 circuire. 102 : 3 | 106 : 23 | 145 : 23 |
 circum. 11 : 16 | 21 : 21 | 39 : 6 | 94 : 17 | 174 : 19 | 190 : 15 |
 circumque. 23 : 13 |
 circumadnitente. 190 : 10 |
 circumdat. 81 : 3 |
 circumdata. 170 : 5 |
 circumdato. 82 : 26 | 144 : 18 |
 circumeundo. 39 : 3 |
 circumfusi. 143 : 18 |
 circumgredimur. 191 : 22 |
 circumjesta. 203 : 15 |
 circumiens. 54 : 6 |
 circumlavit. 172 : 8 |
 circumsegit. 80 : 8 |
 circumspiciare. 121 : 22 |
 circumspiciens. 140 : 3 |
 circumspicit. 165 : 14 |
 circumspicite. 197 : 25 |
 circumtulisse. 19 : 17 |
 circumveniamini. 160 : 1 |
 circumveniant. 110 : 18 |
 circumveniebant. 116 : 8 |
 circumvenire. 13 : 12 | 53 : 5 | 136 : 7 | 143 : 16 |
 circumveniri. 44 : 1 | 107 : 20 |
 circumvenit. 95 : 7 | 111 : 2 | 124 : 17 |
 circumveniendum. 163 : 10 |
 circumveniunt. 217 : 20 |
 circumventa. 178 : 27 |
 circumventam. 119 : 7 |
 circumventi. 48 : 11 | 149 : 1 | 176 : 4 |
 circumventos. 151 : 18 |
 circumventum. 19 : 9 | 27 : 14 |
 circumventus. 25 : 14 | 62 : 21 | 146 : 26 | 181 : 2 |
 Cirra. 92 : 17 | 128 : 2 | 136 : 4 | 146 : 2 |
 Cirræ. 80 : 16 | 83 : 7 |
 Cirram. 80 : 1, 6 | 81 : 2, 9 | 82 : 26 | 127 : 26 | 147 : 6 | 149 : 13 |
 cis. 158 : 6 | 189 : 6 |
 citatis. 198 : 20 |
 citerior. 170 : 9 |
 citeriore. 19 : 5 | 33 : 22 | 34 : 4 |
 citeriorem. 16 : 6 | 178 : 9 |
 citeriori. 169 : 18 |
 citi. 146 : 3 |
 cito. 35 : 17 | 112 : 10 |
 citus. 13 : 6 |
 civem. 167 : 13 | 231 : 2 |
 cives. 8 : 13 | 23 : 5 | 29 : 20 | 32 : 12 | 47 : 4 | 89 : 20 | 106 : 14 | 136 : 18 | 159 : 5 | 185 : 8 | 210 : 7 | 211 : 15 | 212 : 21 | 213 : 7 | 214 : 3 | 230 : 10 |
 civibus. 6 : 14 | 8 : 13 | 27 : 6 | 36 : 4 | 42 : 13 | 119 : 10 | 162 : 5 | 197 : 9 | 211 : 1, 18 | 212 : 21 | 219 : 13, 20 | 220 : 10 |
 civibusque. 226 : 19 |
 civile. 13 : 16 | 133 : 9 |
 civilem. 142 : 6 |
 civili. 11 : 22 | 37 : 4 | 161 : 14 |
 civilia. 159 : 2 | 166 : 3 | 196 : 5 |
 civilibus. 61 : 12 | 157 : 8 | 181 : 11 |
 civilis. 5 : 14 | 99 : 2 | 125 : 11 | 163 : 5 | 218 : 1 | 231 : 16 | 234 : 15 |
 civiliter. 211 : 7 |
 civis. 9 : 20 | 25 : 12 | 34 : 25 | 43 : 25 | 48 : 17 | 55 : 19 | 90 : 14 | 97 : 25 | 119 : 23 | 121 : 21 | 226 : 7 | 229 : 28 | 232 : 1 |
 civitas. 7 : 7 | 9 : 9 | 24 : 4 | 33 : 17 | 40 : 9 | 43 : 5 | 49 : 4 | 99 : 2 | 100 : 18 | 109 : 15 | 119 : 20 | 205 : 16 | 214 : 1 |
 civitate. 11 : 15 | 30 : 7 | 43 : 15 | 97 : 16 | 161 : 9 | 203 : 19 | 218 : 12 | 219 : 1, 21 | 222 : 24 | 228 : 8, 9 |
 civitatem. 31 : 5 | 33 : 7 | 36 : 3 | 96 : 5 | 97 : 25 | 167 : 3 | 171 : 9 | 174 : 11 | 203 : 30 | 218 : 21 | 219 : 22 | 220 : 7 |
 civitates. 100 : 3 | 117 : 19 | 178 : 10 | 220 : 15 | 221 : 4 | 222 : 20 |
 civitati. 201 : 1 | 203 : 15 |
 civitatis. 6 : 2, 4 | 32 : 20 | 60 : 8 | 61 : 6 | 100 : 5 | 118 : 5 | 125 : 17 | 156 : 7 | 226 : 20 |
 civitatum. 32 : 18 |
 civium. 30 : 4 | 44 : 1 | 45 : 9 | 46 : 21 | 48 : 14 | 49 : 2 | 51 : 7 | 87 : 12 | 100 : 19 | 101 : 8 | 138 : 5 | 161 : 12, 22 | 167 : 6 | 20 | 212 : 3 | 218 : 9 | 227 : 7 | 18 | 230 : 22 |
 clade. 101 : 10 | 160 : 13 |
 cladem. 52 : 6 | 112 : 12 |
 clades. 32 : 5 | 71 : 2 |
 cladi. 134 : 8 |
 cladis. 43 : 9 | 87 : 11 |
 clemens. 80 : 17 | 209 : 11 |
 clementia. 92 : 6 | 159 : 27 | 211 : 14 | 214 : 2 |
 clientelæ. 130 : 7 |
 clientelas. 223 : 15 |
 clientes. 16 : 15 |
 clientibus. 39 : 11 |
 clientis. 121 : 15 |
 clientium. 21 : 21 |
 clam. 93 : 13 | 113 : 15 | 146 : 16 | 151 : 7 | 232 : 27 |
 clamor. 35 : 17 | 111 : 3 | 112 : 19 |
 clamore. 54 : 16 | 92 : 11 | 107 : 18 | 145 : 5 |
 clamorem. 107 : 9 | 111 : 23 | 145 : 21 |
 clandestinis. 193 : 4 |
 clara. 2 : 5 | 61 : 4 | 86 : 15 | 178 : 4 |
 claræ. 220 : 22 |
 clari. 31 : 10 | 63 : 21 | 159 : 21 |
 clarior. 109 : 19 | 138 : 12 | 216 : 17 | 225 : 13, 18 |
 cla-

- clariores. 132 : 2 |
 Clarissuma. 50 : 14 |
 clarissumam. 225 : 6 |
 clarissumum. 42 : 7 | 214 : 15 | 226 : 6 |
 clarissimus. 224 : 18 |
 claritudinem. 63 : 10 |
 claritudo. 59 : 2 |
 clarius. 39 : 8 |
 claro. 210 : 14 |
 claros. 82 : 21 |
 clarum. 3 : 14 | 120 : 5 | 220 : 19 |
 clarus. 48 : 21 | 49 : 13 | 57 : 7 | 74 : 8 | 115 : 12 | 138 : 12 |
 classe. 190 : 8 | 197 : 17 |
 classem. 179 : 3 |
 classes. 126 : 3 |
 classibus. 111 : 1 | 190 : 12 | 203 : 9 | 221 : 8 |
 classis. 221 : 3 | 214 : 9 |
 claudēbat. 200 : 31 |
 Claudii. 233 : 1 |
 claudit. 176 : 20 | 185 : 11 |
 Claudius. 169 : 2 |
 claudo. 215 : 9 |
 claves. 67 : 13 |
 clausa. 67 : 18 |
 clausæ. 118 : 19 |
 clausere. 119 : 14 |
 clausi. 71 : 4 | 193 : 11 |
 clauso. 118 : 24 |
 clausum. 9 : 5 | 51 : 20 | 82 : 1 | 95 : 19 |
 cloacis. 176 : 23 |
 Clodiano. 187 : 15 |
 Cn. 15 : 2 | 16 : 8, 11, 14 | 31 : 6, 17 | 37 : 9 | 150 : 4 | 185 : 1 | 187 : 14 | 197 : 23 | 211 : 20 | 217 : 12 |
 Cneus. 13 : 18 |
 coacta. 201 : 22 |
 coacti. 144 : 16 | 203 : 4 |
 coactis. 147 : 20 |
 coactos. 202 : 13 |
 coactus. 103 : 22 | 190 : 11 |
 coequandis. 18 : 9 |
 coequari. 223 : 14 |
 coalescat. 220 : 9 |
 coaluerat. 139 : 21 |
 coaluere. 135 : 17 |
 coaluerint. 6 : 13 |
 coequati. 221 : 9 |
 coarguant. 36 : 22 |
 cochleas. 139 : 17 |
 coctum. 101 : 24 |
 codicariæ. 192 : 12 |
 coegerat. 76 : 5 |
 coegere. 77 : 11 | 138 : 5 |
 coegerit. 232 : 18 |
 coegisset. 101 : 10 | 109 : 14 |
 coegit. 88 : 16 | 173 : 5 |
 celo. 124 : 2 |
 celum. 108 : 3 | 112 : 20 |
 cœnam. 175 : 3 |
 cœnatos. 151 : 13 |
 cœperat. 106 : 5 | 145 : 9 |
 cœpere. 2 : 13 | 7 : 4 | 31 : 8 | 43 : 1 | 44 : 2 | 98 : 3 | 99 : 5 | 186 : 31 | 192 : 4 | 219 : 7 |
 cœperint. 131 : 6 |
 cœperunt. 10 : 7 |
 cœpisti. 149 : 5 | 167 : 13 |
 cœpit. 8 : 25 | 10 : 9 | 32 : 21 | 79 : 25 | 84 : 24 | 92 : 2, 23 | 99 : 2 | 114 : 15, 17 | 125 : 15 | 131 : 17 | 137 : 28 | 138 : 12 | 208 : 17 | 222 : 28 |
 cœpta. 83 : 17 |
 cœptum. 80 : 7 |
 coercebat. 145 : 26 |
 coercere. 23 : 5 |
 coercitum. 138 : 10 |
 coetus. 233 : 15 |
 cogat. 167 : 3 |
 cogatis. 178 : 8 |
 cogebas. 127 : 20 |
 cogebat. 108 : 12 | 145 : 20 |
 cogebatur. 109 : 3 |
 cogendi. 83 : 13 |
 cogentes. 202 : 13 |
 cogere. 65 : 13 | 117 : 19 | 129 : 8 | 130 : 3 | 133 : 10 | 169 : 24 |
 cogeret. 141 : 17 |
 cogit. 127 : 6 | 197 : 12 | 201 : 6 |
 cogitanti. 216 : 20 |
 cogites. 35 : 5 | 217 : 6 |
 cognationes. 154 : 12 |
 cognatis. 64 : 19 |
 cognatorum. 68 : 17 | 130 : 7 |
 cognatum. 56 : 2 |
 cognita. 16 : 1 | 20 : 12 | 28 : 1 | 34 : 3 | 72 : 1 | 94 : 21 | 107 : 9, 16 | 148 : 15, 22 | 175 : 2 |
 cognitam. 173 : 27 |
 cognitiz. 96 : 18 | 105 : 4 | 109 : 11 | 121 : 5, 11 | 122 : 7 | 128 : 8 | 150 : 12 |
 cognito. 33 : 19 | 35 : 17 | 36 : 9 | 146 : 16 |
 cognitos. 129 : 8 |
 cognitum. 83 : 17 | 102 : 12 | 112 : 26 | 128 : 16 | 140 : 5 | 151 : 6 | 152 : 2 | 153 : 14 | 154 : 19 | 216 : 10 |
 cognitus. 73 : 13 | 79 : 5 | 103 : 21 |
 cognomen. 61 : 18 |
 cognoimentum. 187 : 14 |
 cognoscenda. 216 : 7 |
 cognoscendum. 61 : 14 |
 cognoscentes. 173 : 14 |
 cognoscere. 135 : 24 |
 cognoscerent. 56 : 3 |
 cognosces. 35 : 5 |
 cognoscit. 110 : 14 | 149 : 16 | 204 : 15 |
 cognoveram. 48 : 26 |
 cognoverant. 33 : 18 |
 cognoverat. 16 : 8 | 15 : 21 | 106 : 25 | 121 : 18 | 123 : 23 |
 cognovere. 138 : 4 |
 cognoveris. 10 : 13 |
 cognoverunt. 135 : 18 |
 cognovi. 17 : 3 | 42 : 2 | 126 : 9 |
 cognovissent. 37 : 5 |
 cognovit. 39 : 16 | 51 : 16 | 63 : 9 | 64 : 14 | 102 : 15 | 121 : 13 | 122 : 3 | 128 : 6 | 136 : 5 | 140 : 25 | 143 : 15 |
 cogor. 69 : 12 |
 cohors. 55 : 14 | 95 : 12 | 150 : 15 | 178 : 26 |
 cohortari. 16 : 20 |
 cohortatus. 19 : 13 | 35 : 18 | 141 : 1 | 146 : 9 |
 cohortem. 55 : 5 |
 cohortes. 50 : 18 | 53 : 14 | 54 : 5, 13 | 106 : 18 | 109 : 21 | 110 : 18 | 125 : 9 | 145 : 16 | 186 : 31 | 192 : 22 | 203 : 26 |
 cohortibus. 102 : 25 | 105 : 12 | 110 : 15 | 111 : 26 | 137 : 13 | 139 : 15 | 148 : 17 |
 cohortibusque. 135 : 10 |
 cohortis. 145 : 21 |
 cohortium. 103 : 2 | 145 : 1 | 203 : 31 |
 colam. 133 : 8 |
 colantur. 220 : 8 |
 colebantur. 8 : 11 |
 colendo. 5 : 3 |
 coleremur. 71 : 14 |
 colerent. 70 : 16 |
 coleret. 64 : 5 |
 colite. 66 : 3 |
 collatis. 186 : 18 |
 colle. 104 : 6 | 105 : 10 | 106 : 30 | 144 : 17 |
 collecta. 123 : 29 | 168 : 12 |
 collega. 100 : 11 | 187 : 14 |
 collegam. 19 : 7 | 21 : 20 | 170 : 28 | 192 : 9 |
 collegis. 94 : 10 |
 collem. 95 : 16 | 144 : 16 |
 collibuisse. 41 : 3 |
 collibuisse. 226 : 9 | 232 : 13 | 233 : 11 |
 colligere. 143 : 16 |
 collis. 104 : 2 | 106 : 9 | 107 : 21 | 109 : 10, 25 | 110 : 3 | 144 : 10 | 170 : 4 |
 collocat. 53 : 15 | 104 : 10 | 106 : 19 | 113 : 12 |
 collocatis. 35 : 15 |
 collocaverat. 201 : 17 |
 colloquendi. 113 : 18 |
 colloquio. 95 : 19 | 152 : 17 | 155 : 9 | 199 : 5 |
 colloquium. 154 : 26 | 155 : 6 |
 colonia. 78 : 5 |
 coloniæ. 52 : 15 | 168 : 11 |
 colonias. 215 : 17 |
 colonis. 14 : 11 | 99 : 9 | 219 : 16 | 233 : 17 |
 colonis. 22 : 23 | 54 : 1 |
 colonos. 171 : 24 |
 color. 13 : 5 |
 colore. 155 : 11 |
 colorem. 206 : 25 |
 coluere. 134 : 8 |
 comes. 93 : 8 |
 comeso. 234 : 4 |
 cometarum. 204 : 24 |
 comici. 207 : 5 |
 cominus. 54 : 17 | 200 : 9 |
 comitatus. 35 : 13 |
 comitia. 93 : 21 | 94 : 11 |
 comitiis. 20 : 19 |
 comitorum. 21 : 22 | 94 : 6 | 101 : 7 |
 commaculares. 147 : 17 |
 commacularetur. 212 : 12 |
 commaculatos. 162 : 13 |
 commearibus. 84 : 21 | 194 : 3 |
 commeatu. 138 : 27 |
 commeatum. 93 : 19 | 100 : 14 | 102 : 21 | 103 : 13 | 137 : 14 | 145 : 16 |
 commeatu. 52 : 15 | 134 : 3 | 174 : 8 | 197 : 17 |
 commemorando. 54 : 12 | 217 : 21 |
 commemorat. 105 : 17 |
 commemoem. 228 : 4 |
 commendationi. 28 : 2 |
 commendavit. 230 : 3 |
 commendo. 29 : 7 |
 commercari. 117 : 21 |
 commercia. 76 : 13 |
 comminutæ. 113 : 4 |
 comminutas. 114 : 4 |
 commiserant. 208 : 8 |
 commiserat. 21 : 3 |
 commiserunt. 234 : 21 |
 committere. 219 : 23 |
 committi. 54 : 15 |
 commodare. 13 : 9 |
 commodo. 9 : 7 | 128 : 9 | 147 : 10 |
 commodum. 60 : 6 | 74 : 12 | 217 : 22 |
 commonefacere. 104 : 20 |
 commonefacias. 226 : 16 |
 commoratus. 29 : 9 | 53 : 9 |
 commori. 169 : 10 |
 commortus. 25 : 4 | 82 : 21 | 115 : 19 |
 com-

commoverat. 231 : 18 |
 commoveretur. 227 : 10 |
 commune. 2 : 1 | 115 : 17 |
 communem. 131 : 12 | 196 : 4 |
 communes. 127 : 21 |
 communi. 219 : 9 |
 communiasque. 218 : 19 |
 communibus. 150 : 13 | 154 : 5 |
 communicasse. 51 : 8 |
 communicato. 15 : 14 |
 communire. 117 : 20 |
 communis. 126 : 7 | 152 : 19 | 197 : 19 |
 commutare. 218 : 14 |
 commutatio. 68 : 8 |
 commutatis. 105 : 5 |
 commutato. 146 : 6 |
 comparant. 184 : 9 |
 compararent. 23 : 18 |
 comparasti. 226 : 15 |
 comparata. 40 : 21 |
 comparate. 131 : 7 |
 comparatis. 21 : 14 |
 comparato. 29 : 25 |
 comparaverunt. 191 : 4 |
 compellaturum. 231 : 9 |
 comperi. 216 : 15 | 222 : 20 |
 comperimus. 118 : 26 | 155 : 4 |
 comperior. 101 : 22 | 153 : 1 |
 comperisset. 80 : 23 |
 comperit. 119 : 2 |
 comperta. 20 : 3 | 29 : 12 | 96 : 5 | 123 : 21 |
 comperto. 193 : 16 |
 compertum. 2 : 15 | 12 : 10 | 22 : 26 | 51 : 25 | 75 : 5 | 227 : 3 |
 competere. 169 : 13 |
 complentur. 138 : 19 |
 compleri. 41 : 5 |
 complet. 50 : 19 |
 complexu. 41 : 2 |
 complures. 14 : 12 | 16 : 10 | 19 : 12 | 32 : 8 | 34 : 2 | 63 : 19 |
 compluribus. 11 : 5 | 20 : 14 |
 componas. 188 : 28 |
 componenda. 214 : 8 |
 componendi. 148 : 24 |
 componentem. 200 : 14 |
 componere. 210 : 6 |
 componi. 154 : 20 |
 comportant. 124 : 25 |
 comportare. 103 : 11 |
 composita. 133 : 1 | 213 : 7 |
 compositam. 132 : 11 |
 composite. 40 : 22 | 46 : 4 |
 compositi. 159 : 18 |
 compositis. 110 : 13 | 118 : 8 | 174 : 13 |
 compositisque. 100 : 19 | 140 : 11 |
 composito. 148 : 17 | 154 : 17 | 172 : 9 |
 compositum. 58 : 6 | 143 : 9 |
 compositurus. 211 : 8 |
 compositus. 76 : 7 | 204 : 24 |
 composuerat. 203 : 26 |
 composueris. 210 : 12 |
 composui. 157 : 2 |
 composuisse. 192 : 8 |
 composuit. 100 : 17 | 103 : 19 | 203 : 34 |
 compotem. 199 : 24 |
 comprobato. 39 : 10 |
 conabuntur. 184 : 9 |
 conari. 166 : 10 |
 conati. 179 : 3 |
 conatus. 102 : 10 | 121 : 13 | 170 : 15 | 186 : 16 |
 concedat. 228 : 1 |
 concederet. 66 : 13 | 113 : 20 | 164 : 1 |
 concedit. 123 : 13 | 209 : 10 |

concedunt. 132 : 8 |
 concesserant. 159 : 3 |
 concessere. 67 : 9 | 77 : 14 | 180 : 3, 8 |
 concesserim. 197 : 8 |
 concesseris. 214 : 5 |
 concessi. 190 : 15 |
 concessione. 189 : 4 |
 concessissem. 73 : 4 |
 concessit. 17 : 11 | 70 : 23 |
 concessum. 147 : 14 |
 conclamant. 38 : 3 |
 concordia. 8 : 11 | 65 : 16 | 158 : 8 | 163 : 7 | 166 : 2, 13 | 220 : 8 |
 concordia. 36 : 12 | 39 : 6 | 90 : 3 | 163 : 3 | 167 : 3 | 212 : 24 |
 concordiam. 164 : 20 | 167 : 8 |
 concordiamque. 214 : 4 |
 conciderant. 55 : 15 |
 concidere. 147 : 4 |
 concidet. 213 : 15 |
 conciliet. 219 : 24 |
 concione. 34 : 7 | 51 : 23 | 64 : 3 | 86 : 16 | 91 : 21 | 92 : 10, 13 | 108 : 6 | 201 : 6 |
 concionem. 129 : 17 |
 concionibus. 86 : 11 | 122 : 11 |
 concionis. 182 : 10 |
 concitanda. 36 : 8 |
 concitantur. 181 : 9 |
 concitatus. 18 : 5 |
 concubina. 62 : 5 | 152 : 14 |
 concupita. 215 : 2 |
 concupiverat. 43 : 11 |
 concupivit. 9 : 15 |
 concurrebant. 51 : 6 |
 concurrentium. 175 : 1 |
 concurrere. 112 : 13 |
 concurrere. 165 : 7 | 210 : 22 |
 concurritur. 107 : 18 |
 concurrunt. 54 : 16 | 113 : 2 |
 concusserat. 20 : 20 |
 concussus. 210 : 18 |
 condemnabas. 226 : 25 |
 condemnatis. 29 : 14 | 42 : 13 | 43 : 26 |
 condemnatus. 119 : 22 |
 condiderant. 171 : 3 |
 condidere. 6 : 8 | 78 : 1 |
 conditam. 16 : 4 | 162 : 20 |
 conditio. 17 : 9 | 19 : 2 | 178 : 6 | 182 : 6 |
 conditione. 126 : 19, 20 |
 conditionem. 126 : 17 |
 conditiones. 113 : 22 |
 conditionibus. 154 : 19 | 203 : 33 |
 conditor. 136 : 18 |
 conditos. 191 : 11 |
 conditum. 225 : 10 |
 condonabam. 45 : 12 |
 condonare. 210 : 24 |
 condonaretur. 83 : 21 |
 condonavere. 126 : 21 |
 conducit. 106 : 18 |
 conducta. 46 : 9 |
 confecerat. 92 : 26 |
 confeceris. 228 : 3 |
 confecistis. 177 : 12 |
 confecti. 113 : 5 |
 confectis. 36 : 1 | 212 : 8 |
 confectio. 40 : 11 | 55 : 11 |
 confectum. 66 : 16 | 156 : 4 |
 confectus. 64 : 18 | 116 : 19 |
 conferatur. 231 : 20 |
 conferri. 230 : 13 |
 confertim. 106 : 5 |
 confertis. 146 : 10 |
 confertissumi. 144 : 5 |
 confertissimos. 55 : 10 |
 confessique. 48 : 16 |
 confessis. 48 : 17 |

confessus. 232 : 28 |
 confestim. 196 : 3 |
 conficere. 191 : 6 |
 conficeret. 93 : 22 |
 conficeretur. 105 : 11 |
 conficit. 67 : 15 |
 conficiundi. 94 : 12 |
 confideret. 128 : 22 |
 confidunt. 68 : 12 |
 confinis. 98 : 11 |
 confirmare. 91 : 24 | 95 : 9 |
 confirmarent. 35 : 3 |
 confirmari. 167 : 3 | 223 : 20 |
 confirmat. 81 : 10 |
 confirmato. 36 : 6 |
 confirmaturum. 104 : 18 |
 confirmatus. 91 : 17 | 144 : 22 |
 confirmavit. 102 : 7 |
 confirment. 26 : 1 |
 confisi. 47 : 13 | 83 : 9 |
 confisum. 15 : 4 |
 confisus. 13 : 14 |
 confiteor. 230 : 17 |
 confiteri. 133 : 10 | 232 : 35 |
 conflaverant. 20 : 27 | 39 : 5 |
 conflaverat. 11 : 19 |
 configere. 51 : 23 |
 confluerant. 30 : 14 |
 confluerat. 233 : 6 |
 confodere. 22 : 16 |
 confoditur. 55 : 10 |
 confugi. 69 : 11 |
 confusis. 221 : 8 |
 conglobata. 212 : 23 |
 conglobaverat. 143 : 19 |
 congressi. 153 : 7 |
 congressu. 112 : 12 | 123 : 15 |
 congruens. 219 : 12 |
 conjecerat. 34 : 3 |
 conjecisti. 233 : 5 |
 coniectus. 188 : 12 |
 conjicio. 203 : 4 |
 conjuges. 168 : 5 | 191 : 10 |
 conjunctam. 200 : 16 |
 conjuncti. 151 : 4 |
 conjuncto. 143 : 10 |
 conjunctos. 65 : 11 |
 conjunctum. 70 : 20 |
 conjungenda. 128 : 21 |
 conjunxerat. 63 : 18 | 143 : 19 | 233 : 14 |
 conjurant. 118 : 5 |
 conjurare. 164 : 23 |
 conjuratio. 15 : 4 |
 conjuratione. 5 : 7 | 16 : 17 | 20 : 3, 13 | 23 : 19 | 36 : 3, 17, 21 | 37 : 10, 18, 22 | 176 : 20 |
 conjurationem. 30 : 2 | 32 : 8 | 33 : 10 | 51 : 8 |
 conjurationi. 41 : 6 |
 conjurationis. 14 : 4 | 20 : 20 | 22 : 2 | 30 : 5 | 33 : 19 | 34 : 5, 10 | 46 : 9 | 51 : 6 | 226 : 21 |
 conjuratis. 46 : 16 | 226 : 25 |
 conjuravere. 15 : 6 | 47 : 4 |
 connubia. 76 : 13 |
 connubio. 125 : 18 |
 conquirat. 123 : 27 |
 conscia. 21 : 10 |
 conscientia. 6 : 1 | 13 : 5 | 28 : 4 | 83 : 23 | 91 : 12 | 92 : 24 | 114 : 18 | 165 : 9 | 225 : 1 |
 conscientiam. 132 : 13 |
 conscii. 19 : 20 | 30 : 5 | 97 : 7 | 208 : 21 |
 conscissam. 212 : 3 |
 conscius. 232 : 30 |
 conscius. 11 : 23 | 27 : 16 | 219 : 30 |
 conscripserat. 54 : 5 |
 consecravere. 127 : 1 |
 consecrari. 234 : 17 |

consederant. 108 : 2 |
 consederat. 106 : 20 |
 consedere. 144 : 18 |
 consedis. 107 : 8 | 151 : 17 |
 consedit. 51 : 17 | 80 : 1 | 104 :
 7 | 137 : 25 | 203 : 38 |
 consentitur. 204 : 17 |
 consenuerunt. 18 : 6 |
 consequetur. 229 : 9 |
 consequitur. 222 : 32 |
 conserendi. 106 : 4 |
 conserentes. 162 : 6 |
 consererent. 104 : 16 |
 conserturos. 212 : 21 |
 conservandæ. 6 : 23 | 29 : 5 |
 considera. 191 : 1 | 212 : 18 |
 considerare. 188 : 18 |
 considerate. 42 : 20 | 166 : 11 |
 consideres. 35 : 6 |
 considero. 17 : 9 | 44 : 15 | 53 : 2 |
 consilia. 21 : 19 | 33 : 15 | 37 :
 11 | 48 : 8 | 124 : 15 | 132 : 16 |
 136 : 1 | 152 : 12 | 164 : 24 |
 202 : 9 | 216 : 5 | 220 : 3 | 222 :
 21, 32 |
 consilii. 14 : 12 | 15 : 2 | 19 : 6 |
 33 : 8, 13 | 36 : 16 | 43 : 19 |
 52 : 4 | 94 : 4 | 114 : 11 | 166 :
 6, 8 | 169 : 11 | 186 : 22 | 192 :
 30 | 217 : 4 | 224 : 12 |
 consiliis. 22 : 12 | 33 : 24 | 67 :
 31 | 193 : 4 | 222 : 2 | 224 : 1 |
 consilio. 15 : 14 | 22 : 25, 26 |
 28 : 3 | 33 : 18 | 33 : 9, 18 | 38 :
 6 | 48 : 14 | 51 : 13 | 63 : 13 |
 85 : 12, 15 | 97 : 4 | 106 : 14 |
 120 : 9, 14 | 137 : 7 | 139 : 4 |
 142 : 17 | 164 : 2 | 169 : 1 | 177 :
 19 | 197 : 1 | 222 : 33 | 223 : 8 |
 226 : 18 | 228 : 5 |
 consiliorum. 85 : 1 | 121 : 7 |
 consilium. 5 : 2 | 13 : 17 | 16 : 2,
 6 | 19 : 19 | 32 : 17 | 40 : 20 |
 44 : 4 | 46 : 12 | 47 : 2 | 49 : 9 |
 63 : 16 | 82 : 25 | 109 : 5 | 114 :
 10 | 115 : 18 | 123 : 7 | 130 : 15 |
 144 : 9 | 151 : 12 | 162 : 4 | 163 :
 12 | 164 : 10 | 165 : 4 | 191 : 4 |
 216 : 1, 11 | 217 : 1 | 219 : 26 |
 224 : 14 |
 consiliumque. 118 : 15 |
 consistere. 139 : 9 |
 consistunt. 107 : 17 |
 consita. 104 : 5 |
 consitus. 107 : 13 |
 consonet. 229 : 4 |
 conspectum. 135 : 9 |
 conspectu. 119 : 2 | 145 : 12 |
 conspexit. 32 : 20 |
 conspicatur. 104 : 23 |
 conspici. 7 : 14 |
 constabat. 49 : 2 | 86 : 7 | 195 : 5 |
 constantia. 49 : 17 |
 constantius. 2 : 17 |
 constar. 200 : 16 | 224 : 22 |
 consternantur. 170 : 3 |
 constitit. 176 : 17 |
 constituas. 210 : 13 | 219 : 16 |
 constituendæ. 89 : 2 |
 constituerat. 34 : 6 | 85 : 12 |
 constituere. 22 : 14 |
 constitues. 213 : 14 |
 constitui. 67 : 7 |
 constituit. 21 : 24 | 53 : 14 | 105 :
 4 | 140 : 11 | 200 : 19 |
 constituta. 35 : 10 |
 constituto. 68 : 12 | 155 : 6 |
 constituunt. 118 : 8 | 127 : 26 |
 154 : 17 |
 constrata. 11 : 5 | 147 : 4 |
 consuefacit. 127 : 7 |

consueta. 74 : 4 | 130 : 14 | 213 : 6 |
 consuetam. 145 : 29 |
 consueti. 106 : 9 |
 consuetudine. 28 : 7 | 90 : 8 | 121 :
 8 | 130 : 18 |
 consuetudo. 20 : 9 |
 consueverant. 103 : 8 |
 consueverat. 128 : 7 | 129 : 17 |
 consuevit. 19 : 18 |
 consul. 18 : 21 | 25 : 4 | 36 : 10 |
 39 : 16, 20 | 43 : 18 | 50 : 4 |
 74 : 8 | 84 : 12 | 92 : 21 | 96 :
 9, 12 | 103 : 9, 16 | 117 : 11 |
 129 : 1 | 135 : 10 | 136 : 12 |
 137 : 6 | 138 : 16 | 143 : 14 |
 145 : 18 | 146 : 5 | 147 : 6 | 149 :
 2 | 156 : 6, 7 | 180 : 13 | 197 :
 23 | 220 : 27 |
 consulam. 73 : 2 |
 consulant. 114 : 5 |
 consulare. 50 : 14 |
 consularem. 234 : 11 |
 consulares. 48 : 19 |
 consularibus. 27 : 13 |
 consularis. 40 : 19 | 82 : 17 | 226 :
 17 |
 consulatis. 27 : 5 |
 consulatum. 13 : 18 | 15 : 10 | 19 :
 7 | 20 : 15, 17 | 21 : 14 | 92 :
 18 | 115 : 10, 11 | 116 : 5 | 129 :
 3 | 164 : 17 | 167 : 7 | 222 : 1 |
 226 : 23 |
 consulatus. 21 : 18 | 61 : 3 | 88 :
 5 | 114 : 27 | 117 : 15 | 122 : 16 |
 130 : 1 | 132 : 19 | 222 : 3 | 226 :
 21 |
 console. 37 : 19 | 39 : 26 | 43 :
 16 | 84 : 16 | 85 : 9 | 93 : 7 |
 149 : 17 | 153 : 8 | 193 : 13 |
 227 : 17 | 230 : 25 |
 consulebant. 223 : 3 |
 consulebat. 96 : 10 |
 consulem. 19 : 9 | 34 : 13 | 39 : 3 |
 42 : 5 | 94 : 3 | 102 : 10 | 125 :
 5 | 128 : 11 | 163 : 15 | 172 : 9 |
 217 : 5 |
 consulendo. 46 : 23 | 47 : 15 |
 consulens. 91 : 24 | 93 : 13 |
 consulente. 38 : 4 |
 consulere. 144 : 6 | 158 : 16 |
 178 : 9 |
 consuleret. 128 : 26 |
 consuleretur. 68 : 11 | 82 : 13 |
 150 : 13 |
 consules. 15 : 8, 15 | 20 : 19 | 23 :
 3 | 29 : 15 | 84 : 2 | 100 : 8 |
 131 : 5 | 197 : 10 | 213 : 13 |
 consuli. 21 : 23 | 22 : 3, 17 | 23 :
 7 | 25 : 16 | 26 : 1 | 34 : 9 |
 36 : 1 | 48 : 13 | 142 : 3 | 193 :
 17 |
 consulibus. 14 : 3 | 15 : 7 | 16 : 2 |
 31 : 6 | 84 : 1 |
 consulis. 42 : 7 | 86 : 5, 7 | 135 :
 3 | 138 : 8 | 140 : 7 | 142 : 16 |
 160 : 13 |
 consulire. 82 : 8 | 198 : 5 |
 consulitur. 73 : 15 |
 consulta. 66 : 15 | 138 : 13 | 152 :
 18 |
 consultaque. 186 : 20 |
 consultabant. 6 : 24 |
 consultant. 40 : 1 |
 consultare. 44 : 19 | 192 : 4 |
 consultas. 212 : 18 |
 consultationibus. 83 : 22 |
 consulto. 2 : 7 | 34 : 19 | 112 : 27 |
 116 : 14 | 139 : 2 |
 consultor. 134 : 18 |
 consultorque. 149 : 9 |
 consultorem. 183 : 5 |

consultoribus. 116 : 9 | 164 : 5 |
 consultorum. 216 : 3 |
 consultum. 40 : 11 | 154 : 25 |
 consultus. 84 : 9 | 114 : 23 |
 consuluerint. 40 : 7 |
 consulueris. 2 : 7 |
 consuluisse. 31 : 1 | 214 : 2 |
 consuluisti. 226 : 24 |
 consulum. 183 : 6 |
 consulunt. 111 : 16 | 210 : 2 |
 consumere. 10 : 10 | 213 : 3 |
 consumserat. 160 : 14 |
 consumsi. 177 : 15 | 178 : 13 |
 consumpta. 83 : 7 | 177 : 5 |
 consumptis. 114 : 19 | 139 : 12 |
 consumptus. 144 : 7 |
 contactu. 165 : 17 |
 contagio. 9 : 9 |
 contemnant. 131 : 20 |
 contemnere. 73 : 16 |
 contemnetur. 163 : 3 |
 contemnit. 89 : 9 | 133 : 13 | 229 :
 9 |
 contemnit. 48 : 10 |
 contemno. 222 : 7 |
 contemnunt. 131 : 10 |
 contemisisse. 214 : 18 |
 contemto. 69 : 4 | 164 : 13 |
 contemtor. 115 : 16 |
 contemtus. 73 : 3 |
 contendat. 60 : 14 |
 contendebant. 204 : 13 |
 contendere. 67 : 29 | 212 : 10 |
 contendisse. 48 : 26 |
 contendit. 9 : 14 | 29 : 11 | 67 :
 30 | 192 : 10 |
 contendunt. 193 : 1 |
 contentio. 61 : 11 |
 contentione. 27 : 17 |
 contentionis. 31 : 16 |
 conterere. 5 : 2 |
 continenti. 206 : 4 |
 continentia. 3 : 2 | 174 : 17 |
 continuare. 18 : 10 | 94 : 10 |
 continuisset. 207 : 30 |
 continuit. 74 : 4 |
 contra. 3 : 8 | 8 : 18 | 9 : 22 |
 11 : 1 | 12 : 12 | 15 : 3 | 18 :
 6 | 21 : 21 | 23 : 19 | 26 : 6 |
 31 : 10 | 39 : 19 | 40 : 7 | 44 :
 11 | 48 : 1 | 54 : 8 | 55 : 4 | 57 :
 3 | 60 : 13 | 73 : 18 | 79 : 7 |
 82 : 22 | 84 : 5, 19 | 87 : 6 | 91 :
 16, 20 | 93 : 10, 22 | 102 : 19 |
 106 : 3 | 111 : 8 | 116 : 7 | 121 :
 23 | 124 : 6, 20 | 127 : 3 | 128 :
 29 | 129 : 22 | 132 : 2 | 135 : 21,
 24 | 137 : 7 | 138 : 8 | 143 : 13,
 16 | 164 : 6 | 169 : 1 | 177 : 3,
 10 | 186 : 9 | 196 : 16 | 203 : 10 |
 208 : 17, 18, 23 | 210 : 3 | 211 :
 13 | 217 : 5 | 220 : 3 | 221 : 10 |
 223 : 4, 5 | 230 : 17 |
 contrahta. 162 : 5 | 197 : 18 |
 contrahit. 144 : 15 |
 contrarius. 207 : 15 |
 contremuerat. 156 : 1 |
 controversiarum. 176 : 19 |
 contrudi. 233 : 24 |
 contubernio. 116 : 6 |
 contulerant. 137 : 10 |
 contumelia. 128 : 15 |
 contumeliam. 38 : 12 | 111 : 27 |
 162 : 22 | 218 : 13 |
 contumeliarum. 117 : 7 | 162 : 7 |
 contumeliis. 189 : 11 |
 contumeliisque. 28 : 5 |
 contumeliosa. 79 : 21 |
 contumeliosum. 117 : 5 |
 contumeliosus. 227 : 12 |
 contundere. 212 : 23 |

- conturbare. 106 : 1 | 126 : 16 |
 conturbaret. 38 : 11 |
 conturbari. 31 : 4 |
 conturbatis. 144 : 7, 15 |
 conturbavit. 217 : 14 |
 contusæ. 101 : 1 |
 convenas. 191 : 10 |
 convenerant. 16 : 5 |
 convenerat. 96 : 16 | 203 : 19 |
 convenere. 6 : 11 | 14 : 6 |
 convenerunt. 66 : 8 |
 conveniet. 215 : 18 |
 convenire. 133 : 22 |
 conveniret. 83 : 3 |
 convenisse. 16 : 18 |
 convenisset. 186 : 32 |
 convenit. 43 : 16 | 96 : 5 |
 conveniunt. 34 : 23 | 127 : 19 |
 conventione. 199 : 18 |
 conventam. 154 : 24 |
 conventu. 67 : 5 |
 conventum. 19 : 14 | 192 : 16 |
 conventura. 118 : 29 |
 conventus. 23 : 11 | 86 : 5 |
 conversa. 125 : 18 | 130 : 10 | 166 : 11 | 226 : 16 |
 converso. 111 : 24 |
 conversus. 84 : 24 |
 converteret. 121 : 1 |
 convertisse. 191 : 9 |
 convertit. 7 : 2 | 19 : 16 |
 convitiatori. 229 : 8 |
 convicti. 11 : 20 | 48 : 16 |
 convictos. 42 : 15 |
 convivium. 212 : 15 |
 convivis. 7 : 11 | 60 : 1 | 134 : 3 |
 convivio. 203 : 25 |
 convivium. 133 : 18 |
 convocat. 14 : 5 | 22 : 8 |
 convocato. 39 : 17 |
 convortere. 180 : 1 |
 convortit. 146 : 17 |
 coopertum. 70 : 14 |
 coopertus. 20 : 5 |
 coortum. 222 : 14 |
 coortus. 126 : 11 |
 copia. 3 : 12 | 8 : 7 | 9 : 17 | 14 : 16 | 22 : 22 | 40 : 5 | 46 : 21 | 50 : 17, 22 | 55 : 18 | 76 : 11 | 81 : 1 | 97 : 1 | 101 : 6 | 106 : 4 | 113 : 17 | 124 : 18 | 128 : 28 | 137 : 11 | 140 : 8 | 144 : 9 | 148 : 14, 22 | 157 : 7 | 170 : 25 |
 copiar. 27 : 15 | 51 : 6 | 216 : 3 |
 copiam. 106 : 30 | 110 : 6 | 128 : 7, 21 | 154 : 9 |
 copiarum. 104 : 8 | 107 : 3 |
 copias. 7 : 18 | 51 : 4 | 55 : 8 | 67 : 25 | 79 : 29 | 96 : 14 | 103 : 24 | 143 : 4 | 146 : 7 | 149 : 9 | 203 : 36 |
 copiis. 29 : 3 | 34 : 6 | 48 : 26 | 51 : 29 | 53 : 12 | 69 : 19 | 110 : 11 | 137 : 27 | 169 : 7, 18 | 173 : 3 | 198 : 15 | 220 : 26 |
 coquum. 133 : 19 |
 coram. 64 : 19 | 153 : 5 | 186 : 32 |
 Corduennos. 202 : 28 |
 coria. 192 : 27 |
 coriis. 137 : 18 | 140 : 15 |
 Corneliis. 37 : 1 |
 Corneliolum. 50 : 14 |
 Cornelius. 14 : 11 | 22 : 13 | 163 : 20 |
 cornibus. 105 : 7 |
 cornicines. 169 : 33 |
 cornicinum. 140 : 8 |
 Cornificio. 37 : 7 |
 coronam. 275 : 8 |
 corpora. 26 : 7 | 141 : 13 | 146 : 11 | 170 : 19 | 171 : 12 | 175 : 25 | 186 : 7 | 191 : 6 | 199 : 1 |
 corpore. 1 : 4 | 8 : 8 | 55 : 13 | 58 : 6 | 75 : 13 | 121 : 4 | 132 : 21 | 173 : 12 | 174 : 22 | 179 : 1, 6 | 188 : 1 | 193 : 7 | 199 : 20 |
 corpori. 197 : 12 | 226 : 9 | 232 : 14 |
 corporibus. 112 : 25 |
 corporis. 1 : 5 | 2 : 6 | 5 : 13 | 19 : 16 | 20 : 26 | 37 : 15 | 37 : 10 | 58 : 7, 9, 11, 14 | 82 : 7 | 84 : 17 | 134 : 4 | 155 : 13 | 200 : 10 | 203 : 35 | 215 : 1 | 227 : 13 | 232 : 12, 16 |
 corpus. 2 : 10 | 3 : 8 | 5 : 15 | 6 : 23 | 9 : 16, 18, 20 | 26 : 11 | 52 : 25 | 151 : 25 | 198 : 8 | 208 : 11 | 222 : 18, 32 | 223 : 4 |
 correcta. 141 : 15 |
 correptis. 15 : 16 |
 correxit. 232 : 22 |
 corrigas. 59 : 7 |
 corrigendaque. 222 : 16 |
 corrigi. 48 : 10 |
 corrigitur. 214 : 1 |
 corruiant. 209 : 10 |
 corruissent. 214 : 17 |
 corrumpebant. 174 : 31 |
 corrumpebantur. 139 : 8 |
 corrumpendum. 62 : 8 |
 corrumpere. 34 : 19 | 95 : 5 | 110 : 1 |
 corrumpit. 143 : 7 |
 corrumpunt. 124 : 26 |
 corruperant. 116 : 16 |
 corruperat. 97 : 1 | 148 : 16 |
 corrumperet. 77 : 6 | 222 : 22 |
 corruperunt. 165 : 4 |
 corrupisse. 132 : 10 |
 corrupit. 138 : 18 |
 corrupta. 4 : 10 | 11 : 15 | 49 : 4 | 124 : 23 | 159 : 9 | 214 : 10 |
 corruptæ. 162 : 11 |
 corruptam. 120 : 14 |
 corrupti. 6 : 2 | 91 : 7 | 131 : 19 |
 corruptio. 199 : 5 |
 corruptis. 10 : 6 | 85 : 2 | 159 : 5 | 212 : 26 |
 corruptissimæ. 165 : 8 |
 corruptor. 107 : 14 |
 corruptorem. 211 : 15 |
 corruptos. 95 : 12 |
 corruptum. 92 : 9 |
 corrupturum. 92 : 7 |
 corruptus. 86 : 23 | 210 : 23 | 226 : 2 |
 Corsæ. 173 : 8, 10 |
 Corycum. 170 : 29 | 171 : 2 |
 Cosa. 201 : 13 |
 Coss. 157 : 1 | 158 : 6 | 181 : 7 |
 Cotta. 180 : 12 | 186 : 16 | 197 : 23 |
 Cottam. 15 : 15 | 190 : 7 |
 Crassi. 226 : 17 | 232 : 20 | 234 : 2 |
 Crasso. 16 : 7 | 31 : 6 | 37 : 8, 21 | 38 : 2, 8 |
 Crassum. 15 : 1 | 37 : 25 | 38 : 11 |
 Crassus. 38 : 10 |
 creandis. 221 : 7 |
 crearetur. 97 : 7 |
 creati. 179 : 20 |
 creator. 220 : 25 |
 creberrimos. 151 : 13 |
 crebras. 102 : 3 |
 crebris. 144 : 18 |
 crebritate. 199 : 19 |
 crebro. 105 : 13 |
 credebant. 20 : 2 | 149 : 10 | 213 : 12 |
 credebat. 20 : 17 | 31 : 1 | 32 : 2 | 32 : 12 |
 credebatis. 181 : 5 |
 credendo. 159 : 23 |
 credens. 16 : 19 | 25 : 18 | 124 : 10 | 186 : 20 |
 credere. 24 : 6 | 102 : 24 | 121 : 21 | 138 : 15 | 151 : 9, 18 | 152 : 4 |
 crederent. 15 : 1 | 25 : 8 | 94 : 6 |
 crederet. 123 : 11 | 152 : 1 | 204 : 32 |
 credi. 43 : 17 |
 credibile. 5 : 16 |
 credibilia. 11 : 4 |
 crediderant. 124 : 8 |
 credidi. 225 : 21 |
 creditis. 131 : 15 |
 creditor. 213 : 9 |
 creditorum. 211 : 2 |
 creditum. 21 : 10 | 210 : 24 |
 creditur. 13 : 1 |
 credo. 46 : 5 | 59 : 16 | 137 : 6 | 230 : 20 |
 creetur. 221 : 1 |
 crecere. 9 : 8 | 15 : 4 | 60 : 11 | 62 : 15 | 69 : 21 |
 cresceret. 109 : 25 |
 crescit. 229 : 27 |
 crescunt. 25 : 16 |
 Creta. 202 : 15 | 205 : 11 | 206 : 3 |
 Cretenses. 189 : 20 | 190 : 3 |
 Creticus. 23 : 13 |
 creverant. 43 : 7 |
 creverat. 40 : 10 |
 creverit. 7 : 8 |
 crevit. 8 : 22 | 9 : 1 | 31 : 18 | 43 : 4 |
 crimen. 229 : 15, 23 |
 criminando. 31 : 9 |
 criminantur. 183 : 9 |
 criminari. 126 : 15 |
 criminibus. 27 : 14 |
 criminose. 116 : 12 |
 Crispe. 229 : 1 | 231 : 14 | 234 : 10 |
 Crispus. 229 : 29 |
 Crixo. 208 : 22 |
 croco. 175 : 5 |
 crocum. 170 : 29 |
 Crotoniensem. 35 : 1 |
 cruem. 71 : 3 |
 cruciatum. 42 : 9 | 121 : 3 |
 cruciatus. 41 : 16 | 82 : 7 | 161 : 21 | 196 : 21 |
 crudele. 9 : 10 | 37 : 14 | 42 : 3 |
 crudes. 213 : 20 |
 crudelia. 16 : 13 | 42 : 16 | 86 : 12 | 211 : 9 | 212 : 6 |
 crudeliæque. 9 : 20 |
 crudelior. 160 : 15 |
 crudelis. 13 : 13 | 24 : 11 | 42 : 3 |
 crudelissimam. 227 : 18 |
 crudelissime. 224 : 7 |
 crudelissimis. 48 : 3 |
 crudelitas. 41 : 15 |
 crudelitate. 26 : 8 | 107 : 10 |
 crudelitatem. 9 : 3 |
 crudelitate. 227 : 20 |
 crudeliter. 31 : 16 |
 cruentæ. 222 : 5 |
 cruentam. 53 : 7 |
 cruentaverat. 146 : 20 |
 cruentis. 88 : 9 |
 cruentum. 37 : 4 |
 cruore. 41 : 5 |
 crura. 207 : 10 |
 cubiculorum. 234 : 14 |
 cui. 18 : 7 | 20 : 9 | 29 : 17 | 37 : 1, 15 | 43 : 16 | 61 : 18 | 72 : 4 | 84 : 4

84 : 6 | 97 : 12 | 103 : 20 | 115 :
 15 | 117 : 1 | 135 : 5 | 148 : 3 |
 152 : 2 | 160 : 11 | 162 : 18 |
 164 : 10 | 167 : 6 | 171 : 3 | 187 :
 14 | 191 : 16 | 196 : 18 | 197 :
 24 | 199 : 23 | 218 : 3 | 212 : 3 |
 225 : 15 | 217 : 6 | 228 : 9 | 229 :
 3 | 232 : 17 |
 cuicumque . 212 : 24 |
 cuidam . 32 : 14 |
 cuquam . 5 : 16 | 11 : 10 | 24 : 6 |
 26 : 10 | 41 : 8 | 37 : 9 | 121 :
 21 | 147 : 23 | 174 : 17 | 209 : 4 |
 216 : 2 |
 cuque . 2 : 11 | 27 : 13 | 101 : 14 |
 160 : 11 | 167 : 2 | 213 : 1 | 220 :
 24 | 221 : 5 | 224 : 25 | 226 :
 1, 4 |
 cuvis . 128 : 25 |
 cujus . 5 : 10 | 12 : 13 | 25 : 10 |
 33 : 17 | 35 : 13 | 38 : 6 | 42 :
 18 | 51 : 5 | 59 : 13 | 61 : 20 |
 63 : 16 | 72 : 3 | 73 : 2 | 74 :
 7 | 84 : 15 | 85 : 9 | 86 : 9 |
 91 : 20 | 109 : 3 | 120 : 1 | 136 :
 18 | 139 : 23 | 147 : 13 | 150 :
 13 | 153 : 22 | 154 : 16 | 164 :
 18 | 168 : 3 | 173 : 13 | 184 : 7 |
 189 : 9 | 195 : 4 | 197 : 20 | 199 :
 5 | 216 : 2, 12 | 217 : 17 | 218 :
 13 | 221 : 20 | 222 : 4 | 227 :
 13 | 230 : 5, 17, 18 | 231 : 1 |
 232 : 16 | 233 : 9 | 234 : 3 |
 cujuscumque . 32 : 13 | 45 : 4, 15 |
 cujusdam . 38 : 17 |
 cujuslibet . 5 : 16 |
 cujusquam . 69 : 21 | 76 : 4 | 142 :
 16 | 171 : 18 | 224 : 24 |
 cujusque . 12 : 5 | 20 : 24 | 22 :
 22 | 24 : 2 | 33 : 11 | 52 : 1 |
 104 : 21 | 108 : 16 | 123 : 28 |
 135 : 1 | 140 : 6 |
 cujusvis . 15 : 3 |
 culpa . 12 : 1 | 28 : 4 | 81 : 14 |
 141 : 15 |
 culpam . 58 : 1 |
 culpas . 230 : 27 |
 culpabuntur . 232 : 2 |
 culpavi . 231 : 32 |
 cultorem . 108 : 14 | 192 : 9 |
 cultores . 75 : 19 |
 cultoresque . 102 : 19 |
 cultoribus . 104 : 5 | 198 : 24 | 201 :
 18 |
 cultorum . 169 : 25 |
 cultu . 30 : 16 | 37 : 15 | 62 : 5 |
 91 : 16 | 104 : 1 | 203 : 35 | 204 :
 14 |
 cultuque . 141 : 18 |
 cultus . 11 : 8 | 123 : 21 | 177 : 1 |
 203 : 6 |
 cultusque . 125 : 18 |
 cum . 2 : 1 | 3 : 3 | 4 : 10 | 6 : 13 |
 10 : 10, 13 | 12 : 11 | 15 : 13 |
 16 | 16 : 19 | 17 : 9 | 18 : 11 |
 19 : 6, 9, 15, 17 | 20 : 8, 9 |
 22 : 4, 14, 15, 24 | 23 : 9 | 25 :
 11, 12, 20 | 26 : 3, 5 | 27 : 4 |
 29 : 2, 6, 10, 15, 18 | 34 : 5, 6,
 7, 11 | 35 : 1, 2, 8, 16 | 36 :
 11, 13, 14 | 37 : 4, 18 | 38 : 16 |
 39 : 6, 15 | 40 : 8, 13 | 42 : 6,
 27 | 43 : 6, 23 | 44 : 10, 15, 16 |
 46 : 14 | 47 : 6 | 48 : 11, 14,
 25, 27 | 49 : 21 | 50 : 1, 21 |
 51 : 1, 7, 14, 22 | 52 : 12, 20 |
 53 : 1, 2 | 54 : 1, 10, 18 | 55 :
 9 | 59 : 1, 8 | 60 : 8, 10, 14 |
 61 : 8 | 62 : 9, 16 | 63 : 3 | 64 :
 8, 14, 17, 18, 20 | 66 : 14 | 67 :
 14, 19 | 68 : 1, 3 | 69 : 2, 14 |
 C. Sallustii .

70 : 2 | 71 : 4 | 72 : 14 | 75 : 3 |
 79 : 14, 15, 16, 24 | 80 : 5 | 83 :
 5 | 84 : 6 | 85 : 7, 13 | 86 : 1 |
 89 : 14 | 90 : 2 | 92 : 11, 18, 20 |
 95 : 12, 18, 19 | 97 : 6, 16 | 98 :
 10, 12 | 99 : 10 | 100 : 11, 20 |
 101 : 13, 15, 17 | 102 : 3, 5, 10,
 25 | 103 : 1, 2, 19 | 104 : 9, 12,
 15, 16, 22, 23 | 105 : 3, 11, 17 |
 106 : 15, 24 | 108 : 5, 10, 19 |
 109 : 6, 21 | 110 : 13, 15, 16 |
 111 : 13, 23, 26 | 112 : 2, 11 |
 113 : 2, 15, 21 | 114 : 14, 16,
 19 | 116 : 5, 7 | 117 : 7, 18 |
 119 : 3, 4, 5, 16 | 121 : 3, 4 |
 123 : 1, 5, 12, 18 | 124 : 11, 27 |
 125 : 17 | 126 : 16 | 127 : 4, 22,
 23 | 128 : 25, 26 | 129 : 13 | 130 :
 2, 18, 19 | 131 : 7, 22 | 132 : 12 |
 133 : 10 | 134 : 28 | 135 : 6 |
 136 : 25 | 137 : 13, 20, 22, 27 |
 138 : 1 | 139 : 7, 8, 12, 14, 18 |
 140 : 5, 9, 20 | 141 : 16 | 142 :
 9, 14 | 143 : 9 | 144 : 3, 8, 13 |
 145 : 14, 15, 17, 24 | 146 : 12,
 15, 16, 23 | 147 : 10, 15, 16 |
 148 : 17 | 150 : 4, 5, 11, 14, 15,
 19 | 151 : 15 | 152 : 5, 7, 10,
 18 | 153 : 3 | 154 : 1, 24, 27 |
 155 : 16, 18 | 156 : 3 | 158 : 14,
 18 | 160 : 1, 15 | 161 : 3 | 162 :
 21 | 163 : 9 | 164 : 17, 23, 25 |
 165 : 2, 4, 6, 7 | 167 : 3, 17, 19 |
 168 : 1 | 169 : 1, 2, 7, 18, 23 |
 170 : 4, 18, 22, 25 | 171 : 23 |
 173 : 4, 10, 18, 20 | 175 : 2, 6,
 7 | 177 : 11, 15 | 178 : 4, 15, 16,
 29, 30 | 180 : 5 | 181 : 11 | 183 :
 14 | 187 : 12 | 188 : 22 | 189 :
 1, 2, 15 | 190 : 4, 9, 12 | 192 :
 8, 16, 32 | 193 : 14 | 196 : 17,
 21 | 197 : 4, 5, 6, 8, 16, 25 |
 198 : 6 | 199 : 4, 27 | 200 : 20 |
 203 : 11, 21 | 204 : 21, 32, 36 |
 206 : 31, 35 | 207 : 9, 10, 24 |
 208 : 5, 15 | 210 : 3, 14 | 212 :
 21 | 213 : 15 | 214 : 5, 14 | 215 :
 11, 16, 18 | 216 : 3, 11 | 218 :
 6, 7, 8 | 219 : 8, 15, 16, 19, 20 |
 221 : 15, 20 | 222 : 9, 34 | 223 :
 1, 14 | 224 : 3 | 225 : 5, 11 |
 226 : 16, 18, 23, 24, 25 | 227 :
 16, 19, 20, 21 | 228 : 10 | 229 :
 12, 20 | 230 : 12, 14, 22, 27 |
 231 : 19, 20 | 232 : 20, 27 | 233 :
 13, 26 | 234 : 2 |
 Cumas . 204 : 37 |
 cumque . 6 : 10 |
 cuncta . 8 : 24 | 30 : 5 | 33 : 24 |
 35 : 11 | 42 : 9 | 49 : 2 | 58 :
 13 | 61 : 11 | 81 : 6 | 91 : 18 |
 93 : 4 | 101 : 20 | 111 : 2 | 114 :
 26 | 117 : 17 | 118 : 2 | 119 : 20 |
 122 : 4 | 125 : 7 | 138 : 16 | 139 :
 22 | 144 : 21 | 154 : 21 | 160 :
 12 | 170 : 23 | 196 : 17 | 211 : 9 |
 cunctaque . 185 : 12 |
 cunctae . 58 : 7 | 212 : 23 |
 cunctam . 179 : 20 |
 cunctamini . 47 : 6, 12 | 48 : 4 |
 cunctando . 167 : 14 |
 cunctante . 114 : 5 |
 cunctari . 143 : 5 |
 cunctas . 8 : 1 |
 cunctatus . 155 : 4 |
 cunctentur . 68 : 6 |
 cunctetur . 35 : 9 |
 cuncti . 41 : 12 | 55 : 19 | 95 : 13 |
 109 : 24 | 110 : 22 | 139 : 24 |
 141 : 11 | 176 : 8 | 185 : 8 |
 cunctique . 178 : 24 |

cunctis . 66 : 9 | 189 : 1 | 219 : 9 |
 223 : 7 |
 cunctos . 114 : 9 | 144 : 15 | 145 :
 5 | 192 : 22 | 221 : 17 |
 cupere . 9 : 19 | 10 : 11 | 22 : 11 |
 88 : 15 | 111 : 7 | 120 : 3 | 128 :
 28 | 154 : 23 |
 cupida . 37 : 10 |
 cupidam . 22 : 20 |
 cupidine . 77 : 15 | 82 : 24 | 94 :
 19 | 99 : 11 | 116 : 8 | 166 : 5 |
 cupidinem . 62 : 17 |
 cupidinibus . 57 : 10 | 120 : 13 |
 165 : 8 |
 cupidinis . 139 : 20 |
 cupidior . 142 : 1 |
 cupidissime . 33 : 6 |
 cupiditate . 2 : 11 | 233 : 19 |
 cupiditatem . 231 : 4 |
 cupiditatis . 5 : 18 | 232 : 14 |
 cupiditatis . 19 : 11 |
 cupidus . 198 : 18 |
 cupido . 4 : 11 | 7 : 8 | 9 : 1 | 11 :
 10 | 79 : 23 | 114 : 27 | 115 :
 14 | 136 : 25 | 189 : 2 | 220 : 13 |
 224 : 15 |
 cupidum . 118 : 7 | 142 : 1 | 147 :
 12 |
 cupiebat . 5 : 19 |
 cupienda . 115 : 20 | 215 : 12 |
 cupiens . 161 : 18 | 173 : 12 |
 cupienti . 116 : 17 |
 cupientibus . 208 : 23 |
 cupientissima . 128 : 32 |
 cupientissimus . 200 : 5 |
 cupit . 146 : 26 |
 cupivisse . 214 : 18 |
 cupiunda . 59 : 4 |
 cupiunt . 168 : 8 |
 cupiuntur . 209 : 3 |
 cur . 230 : 4 | 234 : 2 |
 cura . 30 : 9 | 36 : 2 | 38 : 3 | 59 :
 3 | 63 : 9 | 72 : 7 | 97 : 13 | 106 :
 6 | 117 : 18 | 119 : 3 | 121 : 5 |
 150 : 1 | 164 : 11 | 169 : 8 | 174 :
 7 | 184 : 4 | 186 : 3 | 198 : 5 |
 204 : 21 | 213 : 19 | 219 : 15 |
 220 : 4 |
 curabant . 8 : 16 | 175 : 4 |
 curabat . 109 : 1 | 112 : 16, 27 |
 137 : 18 | 145 : 16 |
 curae . 6 : 24 | 19 : 14 | 42 : 10 |
 71 : 9 | 83 : 11 | 124 : 6 | 135 :
 5 | 167 : 6 | 214 : 9 |
 curaque . 198 : 27 |
 curam . 88 : 17 | 160 : 3 | 196 :
 18 | 216 : 8 | 222 : 25 | 224 : 21 |
 227 : 9 |
 curant . 168 : 6 |
 curare . 54 : 1 | 71 : 18 | 128 : 19 |
 130 : 4 |
 curaret . 111 : 3 |
 curata . 200 : 18 |
 curatissime . 74 : 10 |
 curator . 121 : 7 | 153 : 22 |
 curemus . 213 : 8 |
 Curetes . 200 : 13 |
 curia . 16 : 4 | 25 : 15 | 73 : 14 |
 curiam . 34 : 21 |
 Curii . 20 : 12 |
 Curio . 173 : 4 | 181 : 7 | 186 : 27 |
 192 : 1 |
 Curionem . 163 : 18 |
 curis . 187 : 1 | 212 : 28 |
 Curius . 14 : 9 | 20 : 4 | 21 : 19 |
 22 : 16 |
 curibus . 205 : 28 |
 cursu . 62 : 9 | 138 : 2 | 199 : 27 |
 curvatus . 206 : 24 |
 Curubis . 199 : 12 |
 custodem . 289 : 11 | 226 : 19, 22 |
 L | cu

custodiae . 117 : 2 |
 custodiam . 39 : 18 |
 custodias . 188 : 13 |
 custodibus . 36 : 11 | 173 : 20 |
 custodiis . 37 : 6 | 39 : 20 | 46 : 8 |
 Cyrene . 78 : 5 |
 Cyrenenses . 125 : 25 | 126 : 8, 13 |
 Cyrenes . 199 : 2 |
 Cyrus . 2 : 12 |
 Cyzicum . 186 : 6 | 190 : 9 | 207 : 29 |

D

D. 33 : 7 | 39 : 19 | 41 : 18 |
 dabantur . 150 : 10 |
 Dabarem . 154 : 19 |
 Dabar . 152 : 13 | 153 : 12 |
 dabat . 43 : 11 | 208 : 12 |
 dabo . 229 : 12, 25 |
 Dædalo . 204 : 36 |
 Dædalum . 173 : 18 |
 Dalmatas . 207 : 6 |
 Damasippi . 43 : 12 |
 Damasippique . 165 : 11 |
 Damasippum . 43 : 6 |
 damna . 89 : 12 |
 damnatis . 44 : 3 |
 damno . 30 : 10 |
 danda . 211 : 18 |
 dandis . 6 : 21 |
 dando . 49 : 14 | 74 : 11 |
 dant . 34 : 26 | 160 : 7 | 217 : 19 |
 dantur . 185 : 15 |
 Danubium . 199 : 22 |
 Dardania . 205 : 7 |
 Dardaniam . 173 : 5 |
 Dardano . 205 : 7 |
 Dardanorum . 205 : 8 |
 dare . 16 : 4 | 51 : 4 | 57 : 9 | 102 : 21 | 110 : 19 | 112 : 15 | 132 : 12 | 185 : 9 | 209 : 2 | 215 : 18 | 216 : 2 |
 darent . 23 : 2 |
 daret . 154 : 26 |
 dari . 219 : 30 |
 dat . 32 : 14 | 35 : 4, 8 | 54 : 13 |
 data . 35 : 2 | 37 : 18 | 113 : 19 | 127 : 20 | 161 : 10 | 209 : 4 |
 datam . 128 : 11 | 161 : 23 | 190 : 5 | 193 : 17 |
 datis . 113 : 15 |
 dato . 80 : 4 | 95 : 5 | 104 : 17 | 105 : 21 | 111 : 3 | 119 : 17 | 155 : 19 | 165 : 6 |
 datum . 101 : 18 |
 datur . 59 : 5 | 68 : 12 | 133 : 17 | 178 : 7 | 197 : 9 |
 daturum . 186 : 33 |
 datus . 57 : 10 | 115 : 10 | 177 : 16 | 199 : 6 |
 de . 3 : 9 | 4 : 3 | 5 : 7, 9 | 6 : 4 | 8 : 14 | 15 : 6 | 16 : 17 | 20 : 13 | 21 : 19 | 22 : 8, 16 | 23 : 19 | 25 : 8 | 28 : 4 | 30 : 11 | 32 : 20 | 33 : 1 | 34 : 8, 18 | 35 : 20 | 36 : 15, 16, 17 | 37 : 18, 20 | 38 : 6 | 39 : 17, 20, 21, 24 | 40 : 1, 11 | 41 : 18 | 42 : 6, 7 | 43 : 26 | 44 : 9, 17 | 45 : 7, 8 | 46 : 4, 5, 14, 15, 16 | 48 : 3, 7, 9, 18 | 50 : 15 | 51 : 9 | 57 : 1 | 59 : 14 | 62 : 12 | 66 : 8, 14 | 67 : 28 | 72 : 3 | 75 : 5 | 78 : 2 | 79 : 5, 20 | 80 : 12, 16, 25 | 81 : 20 | 82 : 12, 17 | 83 : 11 | 84 : 15 | 85 : 7, 12 | 86 : 3, 9 | 91 : 15, 23 | 93 : 15 | 95 : 6 | 96 : 10 | 97 : 6 | 100 : 4 | 102 : 8 | 109 : 16 | 113 : 16 |

114 : 22 | 116 : 12 | 117 : 14 | 119 : 2, 6 | 122 : 2, 4, 6, 7 | 128 : 5 | 129 : 9 | 134 : 10 | 135 : 18 | 141 : 18, 19 | 142 : 3 | 143 : 15 | 144 : 25 | 147 : 9 | 149 : 14 | 152 : 8 | 153 : 22 | 154 : 5, 26 | 155 : 6 | 158 : 16 | 160 : 1 | 162 : 9 | 172 : 9 | 181 : 1, 12 | 187 : 16 | 192 : 27 | 194 : 8, 9 | 200 : 19 | 203 : 34 | 206 : 17, 25, 31 | 207 : 10 | 211 : 6, 7 | 212 : 16, 17, 18 | 215 : 20 | 216 : 4, 20 | 217 : 3, 10, 11, 15 | 218 : 13 | 220 : 1, 26 | 221 : 1, 6, 24 | 222 : 10, 14, 15, 16, 35 | 224 : 12 | 226 : 24 | 227 : 3 | 228 : 4, 10, 13, 15 | 229 : 8, 23 | 230 : 4, 30 |
 deque . 38 : 3 |
 debeat . 234 : 22 |
 debebat . 39 : 2 |
 debent . 189 : 18 |
 debere . 115 : 20 | 128 : 23 | 130 : 2 | 184 : 8 |
 deberem . 153 : 15 |
 deberent . 142 : 14 |
 deberetur . 154 : 10 |
 deberi . 69 : 8 |
 debet . 234 : 12 |
 debetis . 229 : 12, 17, 25 |
 debitis . 69 : 9 |
 debitores . 211 : 5 |
 debitorum . 233 : 17 |
 debitos . 133 : 14 |
 debuit . 233 : 11 |
 decebat . 164 : 7 | 170 : 20 | 215 : 8 |
 decedere . 93 : 16 |
 decederent . 84 : 11 |
 decederet . 96 : 3 |
 decem . 74 : 5 | 84 : 11 | 96 : 3 | 123 : 26 | 189 : 6 | 195 : 4 |
 decembr . 15 : 14 |
 deceptum . 204 : 31 |
 decere . 86 : 15 | 119 : 9 | 151 : 24 |
 decernere . 42 : 6 | 46 : 16 | 109 : 15 | 224 : 4 |
 decernit . 29 : 15 | 37 : 5 | 38 : 4 | 96 : 13 |
 decernite . 168 : 9 |
 decernitur . 67 : 8 |
 decernunt . 150 : 1 | 223 : 10 |
 decernuntur . 39 : 10 | 84 : 5 |
 decesserat . 135 : 21 |
 decessere . 79 : 7 |
 decesserunt . 230 : 14 |
 decessisse . 81 : 1 |
 decessit . 94 : 8 | 97 : 26 |
 decet . 1 : 2 | 40 : 2 | 41 : 14 | 65 : 18 | 71 : 8 | 87 : 2 | 134 : 21 | 209 : 9 | 210 : 3 | 222 : 33 | 230 : 13 |
 decima . 143 : 11 |
 decimum . 153 : 9 |
 decipi . 184 : 7 |
 declarant . 82 : 2 |
 declarantur . 20 : 19 | 36 : 2 |
 declarati . 84 : 2 |
 declaratur . 115 : 7 |
 declinando . 174 : 31 |
 declivem . 75 : 10 |
 decora . 62 : 6 |
 decorabant . 10 : 15 |
 decore . 146 : 1 |
 decorè . 149 : 2 |
 decori . 78 : 2 | 122 : 8 | 134 : 1 | 215 : 6 |
 decoribus . 177 : 1 |
 decoris . 7 : 10 | 49 : 21 |
 decreta . 34 : 17 | 66 : 16 | 81 : 19 | 97 : 4 | 156 : 5 | 167 : 18 | 183 : 6 |

decretæ . 84 : 2 |
 decretis . 26 : 12 | 30 : 1 | 129 : 16 | 168 : 5 | 169 : 5 | 196 : 15 |
 decreto . 23 : 12 | 84 : 12 | 114 : 11 | 195 : 11 |
 decretorum . 164 : 16 |
 decretum . 42 : 18 | 43 : 18 | 48 : 22 | 74 : 5 | 82 : 14 | 86 : 7 | 135 : 7 | 155 : 9 | 216 : 19 |
 decreverat . 39 : 22 | 101 : 11 | 114 : 23 | 123 : 2 | 129 : 10 | 145 : 10 |
 decrevere . 24 : 1 | 84 : 10 | 164 : 7 |
 decreveris . 224 : 13 |
 decreverit . 97 : 12 |
 decreverunt . 164 : 20 |
 decrevi . 5 : 1 | 28 : 4 | 59 : 16 | 216 : 14 |
 decrevisse . 153 : 10 |
 decrevistis . 52 : 23 |
 decrevit . 23 : 1 | 64 : 2 | 79 : 21 |
 decuerit . 104 : 14 |
 decuit . 71 : 1 | 72 : 11 |
 decus . 18 : 17 | 21 : 7 | 52 : 13 | 59 : 11 | 88 : 11 | 91 : 16 | 121 : 23 | 168 : 4 | 214 : 13 | 221 : 17 | 222 : 27 | 225 : 3 |
 dedecora . 30 : 12 | 89 : 12 |
 dedecoravere . 134 : 6 |
 dedecore . 73 : 5 | 96 : 8 | 197 : 8 | 212 : 16 |
 dedecores . 177 : 2 |
 dedecori . 222 : 3 |
 dedecus . 18 : 4 | 89 : 4 | 221 : 24 |
 dederant . 15 : 9 | 20 : 2 | 189 : 9 |
 dederat . 16 : 8 | 93 : 12 | 203 : 2 | 233 : 13 |
 dederent . 102 : 11 |
 dedere . 103 : 16 |
 dedere . 198 : 17 |
 dediderant . 123 : 30 |
 dedidisset . 91 : 13 |
 dedisse . 198 : 4 |
 dedistis . 197 : 6 |
 dedit . 36 : 1 | 43 : 5 | 48 : 3 | 61 : 22 | 62 : 8 | 69 : 23 | 95 : 15 | 100 : 3 | 188 : 26 |
 dedita . 92 : 16 |
 dediti . 3 : 6 | 58 : 14 | 108 : 134 : 3 |
 deditio . 89 : 10 | 114 : 15 |
 deditione . 83 : 9 | 93 : 21 | 117 : 18 | 124 : 4 |
 deditioem . 83 : 14 | 85 : 13, 15 | 94 : 1 | 102 : 9 | 114 : 6 | 120 : 1 | 138 : 6 | 173 : 27 | 188 : 13 |
 deditiois . 85 : 11 | 102 : 24 |
 deditis . 198 : 30 |
 dedititius . 89 : 8 |
 deditum . 84 : 11 |
 deditus . 11 : 14 |
 dedoque . 197 : 24 |
 deducendis . 99 : 9 |
 deducit . 50 : 7 | 53 : 10 | 105 : 9 | 107 : 5 |
 deducta . 167 : 16 |
 deductus . 96 : 16 | 155 : 21 |
 deerant . 21 : 17 |
 deeravit . 178 : 26 |
 deesse . 18 : 10 | 57 : 5 |
 defecerant . 11 : 12 | 113 : 9 | 117 : 19 |
 defecerat . 110 : 16 |
 defectionem . 197 : 12 | 202 : 10 |
 defendant . 104 : 12 | 110 : 11 |
 defendas . 29 : 8 |
 defendebat . 159 : 7 |
 defendenda . 180 : 10 |
 defendendum . 46 : 11 |
 defendere . 109 : 4 | 185 : 4 |

defenderent. 31 : 13 |
 defenderet. 95 : 14 |
 defendi. 164 : 5 |
 defendit. 35 : 19 | 216 : 5 |
 defenditis. 164 : 15 |
 defenduntur. 166 : 13 |
 defensabant. 112 : 21 | 143 : 13 |
 defensabantur. 83 : 8 |
 defensat. 222 : 29 |
 defensionem. 18 : 3 |
 defensores. 86 : 22 |
 defensoribus. 81 : 4 |
 defensum. 160 : 11 |
 defensus. 186 : 30 | 202 : 18 |
 defessi. 209 : 7 | 216 : 17 | 222 : 35 |
 defessis. 32 : 6 | 144 : 24 |
 defessos. 126 : 4 | 212 : 21 |
 defessus. 73 : 4 | 154 : 16 |
 deficerent. 106 : 20 |
 deficit. 220 : 20 |
 defluens. 173 : 29 |
 defluxere. 58 : 1 | 211 : 1 |
 deformatus. 69 : 19 |
 deformatur. 209 : 9 |
 defuit. 190 : 10 | 196 : 15 |
 degredi. 105 : 10 |
 degrediens. 104 : 23 |
 degredientem. 173 : 13 |
 degressus. 192 : 20 |
 degustavissent. 19 : 18 |
 dehinc. 67 : 30 |
 dehonestamento. 200 : 10 |
 dehonestamentum. 162 : 17 |
 dehortantur. 86 : 18 |
 dehortatur. 81 : 20 |
 dein. 4 : 2 | 9 : 1 | 25 : 15 | 30 : 14 | 31 : 9 | 33 : 12 | 35 : 19 | 50 : 19 | 53 : 10 | 61 : 10 | 62 : 1 | 66 : 12 | 68 : 5 | 78 : 11 | 81 : 11, 24 | 82 : 19 | 83 : 15 | 84 : 3 | 85 : 14 | 92 : 7 | 93 : 4 | 95 : 18 | 99 : 8 | 102 : 18 | 104 : 10 | 105 : 4, 15, 21 | 107 : 17 | 111 : 3, 24 | 112 : 7 | 113 : 3, 18 | 118 : 7 | 119 : 3, 14 | 121 : 5, 11 | 123 : 13, 19, 33 | 124 : 6, 17 | 125 : 6 | 129 : 21 | 134 : 13 | 135 : 12 | 137 : 23, 25 | 139 : 18, 22 | 140 : 20, 21 | 141 : 13 | 144 : 15, 18, 24 | 145 : 9 | 146 : 16 | 147 : 22 | 148 : 14, 23 | 149 : 1, 11 | 151 : 4, 14, 26 | 152 : 9 | 153 : 10 | 154 : 21 | 158 : 15 | 165 : 11 | 178 : 1 | 181 : 7 | 183 : 1 | 188 : 3, 19 | 201 : 4 |
 deinceps. 78 : 6 |
 deinde. 55 : 7 | 73 : 14 | 76 : 14 | 77 : 9 | 78 : 6 | 79 : 16 | 89 : 22 | 94 : 1 | 96 : 10 | 97 : 21 | 112 : 13 | 113 : 6 | 115 : 7 | 129 : 18 | 138 : 2 | 141 : 10 | 155 : 15 | 157 : 1 | 189 : 7 | 190 : 13 | 197 : 24 | 200 : 8 | 214 : 16 | 219 : 11 | 222 : 23 | 223 : 10 |
 deinsuper. 171 : 13 |
 delapsi. 196 : 8 |
 delatus. 204 : 37 |
 deleta. 102 : 26 |
 deletae. 186 : 30 |
 deleti. 6 : 22 |
 deletis. 104 : 9 | 106 : 24 | 109 : 6 | 110 : 16 |
 deletum. 29 : 15 | 233 : 4 |
 deletus. 167 : 15 |
 delegebant. 174 : 3 |
 delegit. 81 : 9 | 140 : 9 | 148 : 22 |
 delenimenta. 185 : 1 |
 deleta. 64 : 1 |

deletam. 97 : 23 |
 deleri. 178 : 4 |
 deliberari. 164 : 12 |
 delibuta. 216 : 13 |
 deliciis. 24 : 10 |
 delicta. 4 : 2 | 59 : 7 | 91 : 5 | 95 : 3 | 214 : 5 |
 delicti. 45 : 11 | 83 : 23 | 150 : 10 |
 delictis. 102 : 6 |
 delicto. 46 : 24 | 96 : 9 | 148 : 9 |
 deligeret. 152 : 18 |
 delinquere. 180 : 2 |
 deliquere. 41 : 10 | 47 : 8 | 130 : 6 |
 deliquisset. 84 : 14 |
 delubra. 10 : 3, 15 |
 demendo. 213 : 10 |
 dementes. 218 : 12 |
 dementia. 52 : 26 |
 dementiae. 59 : 10 |
 dementiam. 33 : 24 | 166 : 9 |
 demeres. 147 : 17 |
 deminutae. 219 : 1 |
 demiror. 207 : 21 |
 demissi. 41 : 10 |
 demisso. 25 : 7 | 144 : 3 |
 demissum. 175 : 7 |
 demissus. 50 : 12 |
 demito. 220 : 25 |
 demitte. 148 : 7 |
 demittebant. 174 : 29 |
 demitur. 197 : 21 |
 demolitur. 192 : 18 |
 demonstrari. 206 : 34 |
 demonstrata. 232 : 10 |
 demserat. 175 : 12 |
 demseris. 212 : 25 | 214 : 13 | 220 : 21 | 221 : 12 |
 demsi. 189 : 22 |
 demtis. 225 : 19 |
 demto. 185 : 2 |
 demum. 2 : 15 | 3 : 10 | 11 : 3 | 17 : 6 | 102 : 9 | 229 : 1 | 234 : 12 |
 denas. 127 : 17 |
 denegare. 49 : 18 | 213 : 3 |
 denique. 18 : 15 | 73 : 17 | 77 : 13 | 95 : 1 | 96 : 12 | 100 : 15 | 106 : 16, 28 | 114 : 18 | 120 : 4 | 122 : 12 | 124 : 10, 11 | 126 : 16 | 137 : 20 | 138 : 19 | 143 : 16, 18 | 145 : 6 | 146 : 2, 18 | 150 : 18 | 153 : 20 | 154 : 6, 15 | 161 : 12 | 164 : 5 | 181 : 9 | 219 : 21 | 227 : 2 |
 dent. 169 : 4 |
 dentque. 33 : 20 |
 Deo. 175 : 8 | 200 : 32 |
 Deorum. 8 : 14 | 10 : 14, 15 | 47 : 14 | 138 : 16 | 167 : 9 | 196 : 14 | 226 : 19 | 228 : 5 |
 Deos. 9 : 4 | 26 : 6 | 41 : 5 | 42 : 11 | 45 : 2 | 47 : 16 | 72 : 6 | 81 : 16 | 120 : 16 | 168 : 8 | 177 : 7, 16 | 189 : 8 | 196 : 20 | 197 : 6 | 213 : 18 | 225 : 22 |
 depelli. 111 : 19 |
 dependens. 193 : 6 |
 deponas. 211 : 7 |
 deponi. 128 : 25 |
 deportarunt. 205 : 1 |
 deportavit. 228 : 6 |
 depravata. 73 : 16 |
 deprecari. 150 : 7 |
 deprecari. 82 : 7 | 197 : 21 |
 deprehendant. 35 : 13 |
 deprehensi. 37 : 22 | 39 : 22 |
 deprehensis. 36 : 4 | 47 : 7 |
 deprehensus. 93 : 6 |
 depressus. 50 : 9 |
 deprimebantur. 170 : 19 |

descendens. 140 : 21 |
 descenderat. 105 : 16, 20 | 140 : 4 |
 descendere. 194 : 8 |
 descendit. 67 : 2 |
 descensus. 51 : 17 |
 describere. 224 : 11 |
 descriptio. 224 : 10 |
 desenuisset. 169 : 23 |
 deseram. 130 : 15 |
 deserendo. 215 : 14 |
 desererent. 86 : 12 | 95 : 5 |
 deseret. 100 : 6 |
 deserta. 104 : 4 | 138 : 18 | 169 : 25 |
 desertum. 140 : 23 |
 desertus. 35 : 19 |
 deseruerant. 192 : 31 |
 deseruere. 196 : 17 |
 deseruit. 120 : 2 | 199 : 17 |
 deserunt. 223 : 18 |
 desideranda. 69 : 9 |
 desideres. 224 : 7 |
 desidia. 3 : 2 | 5 : 2 | 49 : 4 | 211 : 22 |
 desidiæ. 231 : 5 |
 designati. 15 : 8 | 100 : 8 |
 designatum. 42 : 5 |
 designatus. 21 : 15 | 39 : 20 | 83 : 20 |
 desine. 234 : 17, 18 |
 desinent. 215 : 11 |
 desinere. 128 : 24 |
 desineret. 203 : 13 |
 desinet. 219 : 18 |
 desisteret. 83 : 6 | 173 : 24 |
 despectantem. 201 : 20 |
 despecti. 70 : 1 | 164 : 21 |
 despectum. 232 : 25 |
 despectusque. 161 : 8 |
 despiciens. 66 : 11 |
 despiciunt. 131 : 16 |
 destinatis. 180 : 8 |
 desunt. 9 : 14 |
 deteriore. 220 : 17 |
 deterius. 203 : 34 |
 deterrentur. 144 : 16 |
 detertere. 106 : 7 |
 deterrum. 212 : 10 |
 detineatur. 214 : 11 |
 detinuerat. 5 : 5 |
 detraha. 192 : 27 |
 detrahi. 164 : 16 |
 detrectant. 108 : 5 |
 detrectantibus. 208 : 7 |
 detrimenti. 23 : 3 | 169 : 4 |
 detrimento. 37 : 13 | 108 : 19 |
 detrusus. 171 : 14 |
 deturbat. 174 : 28 |
 devicerunt. 207 : 23 |
 devictis. 42 : 23 |
 devictum. 82 : 15 |
 devorato. 234 : 4 |
 devovent. 202 : 6 |
 Deum. 18 : 4 |
 Deum. 183 : 5 |
 dextera. 53 : 13 | 66 : 11 |
 dextimos. 145 : 15 |
 dextra. 53 : 17 | 105 : 22 | 146 : 26 | 176 : 4 |
 dextram. 65 : 9 |
 dextri. 176 : 10 |
 dextris. 52 : 14 |
 dextro. 105 : 5 |
 dextrum. 172 : 20 |
 dicam. 15 : 7 | 76 : 1 | 86 : 16 | 217 : 10 | 218 : 13 | 222 : 16 | 234 : 23 |
 dicant. 16 : 13 |
 dicat. 210 : 11 |
 dicatur. 159 : 9 |
 dicebant. 206 : 12 |

dicebantur. 34 : 11 | 75 : 19 |
 dicebat. 23 : 8 | 27 : 18 |
 dicebatur. 54 : 2 |
 dicendi. 44 : 12 | 92 : 8 | 229 : 7
 234 : 19 |
 dicendum. 204 : 21 | 232 : 3 |
 dicentem. 130 : 28 |
 dicentur. 224 : 5 |
 dicere. 3 : 13 | 8 : 9 | 20 : 7 | 36 :
 17 | 40 : 7 | 42 : 8 | 43 : 3 | 60 :
 8 | 78 : 3 | 86 : 21 | 119 : 22 |
 132 : 6 | 141 : 19 | 227 : 16 |
 229 : 2 | 234 : 12 |
 dicerem. 134 : 23 | 232 : 2 |
 dicerent. 19 : 15 | 39 : 5 | 114 : 7 |
 151 : 19 | 225 : 2 |
 diceret. 37 : 18 | 40 : 12 | 233 :
 25 |
 dicet. 89 : 5 |
 dici. 101 : 19 |
 dicit. 153 : 7 | 201 : 6 | 205 : 9 |
 18 | 206 : 6 | 218 : 18 |
 dicitque. 137 : 15 | 151 : 6 | 154 :
 19 |
 dicitur. 20 : 25 | 41 : 14 | 64 : 19 |
 124 : 2 | 155 : 11 | 204 : 29 |
 205 : 16 | 206 : 5 |
 dico. 230 : 16 |
 dicta. 4 : 3 | 73 : 16 | 79 : 21 |
 103 : 19 | 115 : 14 | 131 : 10 |
 181 : 11 | 190 : 6 | 206 : 30 |
 215 : 22 | 226 : 8 |
 dictas. 173 : 5 |
 dictatorem. 194 : 8 | 228 : 2 |
 dictis. 4 : 1 | 127 : 26 | 211 :
 15 |
 dictitare. 19 : 19 | 129 : 3 |
 dicto. 116 : 2 |
 dictu. 211 : 3 |
 dictum. 16 : 17 | 79 : 6 | 134 : 25 |
 142 : 9 | 155 : 19 | 185 : 10 |
 204 : 31 | 212 : 16 | 215 : 26 |
 232 : 34 |
 dicturi. 141 : 19 |
 dicundo. 91 : 1 | 218 : 12 |
 didicerat. 146 : 17 |
 didici. 131 : 10 | 133 : 3 |
 Didio. 200 : 6 |
 diducta. 83 : 1 |
 die. 16 : 4 | 68 : 12 | 80 : 7 | 85 :
 14 | 95 : 18 | 112 : 5 | 118 :
 24 | 124 : 6 | 13 | 126 : 6 | 137 :
 20 | 140 : 25 | 143 : 11 | 146 : 2 |
 150 : 18 | 153 : 10 | 154 : 18 |
 198 : 3 | 192 : 1 | 31 | 215 :
 7 |
 diebus. 36 : 18 | 66 : 7 | 68 : 3 |
 81 : 12 | 84 : 11 | 93 : 15 | 96 :
 2 | 15 | 102 : 18 | 114 : 18 | 116 :
 13 | 135 : 8 | 137 : 12 | 139 :
 11 | 140 : 24 | 152 : 9 | 177 :
 20 |
 diei. 80 : 2 | 106 : 15 | 30 | 151 : 5 |
 171 : 8 |
 diem. 23 : 10 | 29 : 13 | 37 : 16 |
 104 : 17 | 118 : 8 | 123 : 31 | 140 :
 30 | 147 : 7 | 151 : 4 | 152 : 18 |
 153 : 9 | 154 : 22 | 155 : 9 | 165 :
 14 | 190 : 3 |
 dierum. 123 : 26 |
 dies. 5 : 22 | 15 : 11 | 17 : 8 |
 20 : 22 | 21 : 22 | 22 : 5 | 23 :
 7 | 29 : 9 | 34 : 19 | 42 : 18 |
 63 : 16 | 81 : 3 | 94 : 7 | 101 :
 18 | 120 : 2 | 121 : 20 | 123 : 9 |
 124 : 22 | 137 : 15 | 28 | 139 : 14 |
 141 : 5 | 144 : 7 | 149 : 12 | 155 :
 16 | 159 : 17 | 170 : 11 | 186 :
 2 | 208 : 17 | 218 : 12 | 220 : 19 |
 224 : 21 | 232 : 19 |
 digerunt. 189 : 1 |

difficile. 33 : 6 | 130 : 15 | 191 :
 21 | 216 : 1 | 220 : 5 | 223 : 14 |
 224 : 11 |
 difficilem. 138 : 21 | 140 : 6 |
 difficiles. 135 : 18 |
 difficiliorem. 143 : 14 |
 difficilis. 138 : 9 |
 difficillimum. 63 : 12 |
 difficilimum. 65 : 7 |
 difficultate. 51 : 15 | 101 : 21 | 144 :
 16 |
 difficultates. 137 : 7 | 210 : 7 |
 difficultatibus. 62 : 21 |
 difficulter. 12 : 4 |
 diffidens. 35 : 21 | 100 : 12 | 107 :
 10 | 123 : 18 |
 diffidenti. 91 : 12 |
 diffidentia. 145 : 23 |
 diffidentiam. 112 : 27 |
 diffidere. 24 : 11 | 102 : 9 |
 diffident. 94 : 2 | 105 : 14 |
 digna. 5 : 6 | 40 : 19 | 114 : 18 |
 168 : 9 | 209 : 8 | 216 : 18 |
 dignis. 42 : 22 |
 dignitas. 40 : 18 | 218 : 16 |
 dignitate. 197 : 6 | 218 : 12 | 221 :
 1 | 9 |
 dignitatem. 49 : 14 | 98 : 3 | 164 :
 16 | 216 : 12 | 223 : 15 |
 dignitati. 48 : 5 | 91 : 23 | 163 :
 11 |
 dignitatis. 28 : 6 | 29 : 5 | 55 : 10 |
 230 : 4 |
 dignos. 29 : 3 |
 dignum. 40 : 15 | 49 : 19 | 50 :
 14 | 64 : 13 | 80 : 14 | 154 : 3 |
 dignus. 115 : 9 | 231 : 12 |
 digrediens. 140 : 22 |
 digrediuntur. 80 : 26 | 154 : 18 |
 digressæ. 201 : 5 |
 digressi. 77 : 8 | 153 : 10 |
 digressos. 126 : 15 |
 Dii. 147 : 15 | 164 : 10 | 167 : 13 |
 215 : 27 |
 Diis. 13 : 4 | 47 : 12 | 48 : 5 | 71 :
 17 | 109 : 15 | 114 : 24 | 26 | 124 :
 6 | 134 : 19 | 137 : 6 | 163 : 14 |
 171 : 23 | 203 : 24 |
 dilabentur. 168 : 13 |
 dilabi. 224 : 20 |
 dilabitur. 76 : 8 |
 dilabuntur. 51 : 11 | 58 : 9 | 65 :
 17 |
 dilacerata. 98 : 6 |
 dilapsa. 83 : 22 |
 dilapso. 94 : 6 |
 dilapsus. 219 : 9 |
 dilargitis. 159 : 12 |
 dilata. 190 : 5 |
 dilatant. 206 : 28 |
 diligenter. 70 : 16 |
 diligentes. 232 : 31 |
 diligentia. 42 : 7 |
 diligentissime. 141 : 20 |
 dimidia. 116 : 12 |
 dimiserat. 33 : 23 |
 dimisere. 40 : 13 |
 dimisit. 19 : 14 | 22 : 1 | 64 : 9 |
 192 : 20 |
 dimissurum. 161 : 1 |
 dimittatis. 47 : 9 | 90 : 7 |
 dimittent. 224 : 6 |
 dimittere. 64 : 1 |
 dimittit. 44 : 7 |
 dimittit. 33 : 12 | 93 : 14 | 122 : 6 |
 201 : 7 |
 dimittuntur. 172 : 23 |
 dimotis. 212 : 19 |
 dimoverat. 99 : 7 |
 diremit. 15 : 6 | 113 : 6 |
 dirigi. 226 : 1 |

diripiebant. 98 : 10 |
 diripuerunt. 189 : 15 |
 dirunt. 18 : 12 |
 Dis. 2 : 1 |
 discebat. 7 : 9 |
 discedant. 27 : 10 |
 discedere. 29 : 14 | 80 : 14 | 201 :
 6 |
 discedit. 92 : 13 | 110 : 14 | 113 : 9 |
 discedunt. 67 : 24 | 84 : 13 | 108 :
 16 | 109 : 10 | 110 : 25 |
 disceptarent. 66 : 9 |
 disceptat. 221 : 6 |
 discere. 133 : 3 |
 discerneres. 21 : 8 |
 discerneret. 126 : 1 |
 discesserat. 39 : 3 | 138 : 19 | 55 :
 22 |
 discessere. 83 : 7 |
 discesserint. 211 : 4 |
 discessio. 158 : 12 |
 discessisset. 32 : 4 |
 discessit. 50 : 4 | 232 : 23 |
 disciplina. 101 : 9 | 220 : 13 |
 222 : 7 |
 disciplinis. 231 : 2 |
 discipuli. 207 : 4 |
 discordia. 5 : 14 | 65 : 16 | 158 :
 10 |
 discordiæ. 167 : 4 | 212 : 24 |
 discordiam. 214 : 19 |
 discordiarum. 158 : 20 |
 discordias. 8 : 13 | 125 : 11 | 183 : 9 |
 discordiosum. 118 : 6 |
 discreta. 206 : 13 |
 discrimen. 46 : 26 |
 discrimine. 171 : 12 |
 discubere. 187 : 8 |
 disjecerat. 55 : 14 |
 disjecit. 217 : 8 |
 disjecta. 226 : 22 |
 disiectos. 106 : 7 | 107 : 20 |
 disiectus. 204 : 23 |
 disjunctum. 189 : 17 |
 disjungebat. 138 : 22 |
 disjungitur. 192 : 11 |
 dispalata. 219 : 11 |
 dispari. 6 : 12 |
 disparibus. 106 : 27 |
 dispersa. 98 : 7 |
 dispersi. 106 : 12 |
 dispersos. 144 : 14 |
 disperit. 105 : 7 | 112 : 7 |
 disperit. 103 : 2 |
 dispositis. 30 : 16 | 50 : 7 |
 dissensio. 94 : 10 | 99 : 2 | 218 : 17 |
 dissensione. 92 : 16 |
 dissensionem. 67 : 6 |
 dissensiones. 158 : 1 | 12 |
 dissensionis. 231 : 16 |
 dissentire. 4 : 10 |
 disserendum. 179 : 12 |
 disserere. 6 : 7 | 42 : 6 | 100 : 6 |
 142 : 8 | 147 : 10 | 215 : 20 |
 dissererent. 66 : 14 |
 dissertissimum. 157 : 4 |
 disserui. 222 : 16 |
 disseruisse. 44 : 16 |
 disseruit. 46 : 5 | 86 : 17 | 120 :
 18 | 154 : 6 | 198 : 13 |
 disserunt. 41 : 18 |
 dissidere. 192 : 4 |
 dissimili. 6 : 12 |
 dissimilis. 133 : 13 |
 dissimiliter. 136 : 27 |
 dissimulanda. 25 : 6 |
 dissimulandi. 25 : 2 |
 dissimulantem. 36 : 22 |
 dissimulare. 36 : 16 |
 dissimulator. 5 : 17 |
 dissolvere. 42 : 10 |

- dissolvit. 73 : 14 |
 distinguere. 224 : 2 |
 distrahitur. 127 : 18 |
 distribuatur. 224 : 9 |
 distribuendam. 67 : 8 |
 distribuerat. 50 : 20 | 237 : 18 |
 146 : 7 |
 distribuerentur. 24 : 2 |
 distringi. 202 : 13 |
 disturbantur. 166 : 13 |
 disturbatur. 167 : 8 |
 disturbaverunt. 220 : 3 |
 disturbavit. 217 : 7 |
 ditionem. 17 : 11 |
 ditium. 185 : 14 |
 diu. 2 : 5 | 33 : 13 | 95 : 3 | 101 :
 15 | 120 : 3 | 140 : 22 | 155 : 3 |
 dinque. 174 : 6 |
 divelli. 41 : 2 |
 diversa. 6 : 3 | 157 : 8 | 176 : 14 |
 204 : 27 | 224 : 24 |
 diversas. 27 : 17 |
 diversi. 2 : 10 | 17 : 8 | 67 : 17 |
 135 : 18 |
 diversis. 39 : 11 | 49 : 8 | 172 :
 14 |
 diversissimas. 137 : 21 |
 diversius. 55 : 15 |
 diverso. 46 : 6 |
 diversos. 202 : 14 |
 diversum. 75 : 18 |
 dives. 221 : 5 |
 dividantur. 204 : 27 |
 dividerent. 74 : 7 |
 dividi. 67 : 6 |
 dividit. 78 : 5 |
 divina. 10 : 11 | 61 : 11 | 88 : 3 |
 89 : 15 | 161 : 6 | 166 : 3 | 191 :
 12 | 200 : 13 | 214 : 19 | 221 : 15 |
 divinam. 138 : 16 |
 divino. 224 : 23 |
 divisa. 34 : 11 | 138 : 7 |
 divisam. 218 : 21 |
 divisi. 77 : 5 |
 divisione. 74 : 14 | 75 : 7 | 103 :
 26 |
 diviso. 79 : 7 |
 divite. 49 : 21 |
 divitem. 189 : 18 |
 divites. 30 : 16 |
 divitiar. 8 : 26 | 10 : 7 | 11 : 6 |
 17 : 15 | 18 : 17 | 29 : 19 | 98 :
 9 | 63 : 20 | 89 : 11 | 162 : 15 |
 220 : 22 |
 divitiarum. 2 : 4 | 40 : 12 | 74 :
 1 | 115 : 1 | 234 : 1 | 189 : 2 |
 220 : 13 |
 divitias. 7 : 15, 17 | 18 : 8, 13 |
 27 : 3 | 46 : 26 | 49 : 3 | 52 :
 13 | 69 : 1 | 88 : 2 | 100 : 20 |
 133 : 16 | 135 : 16 | 161 : 21 |
 214 : 18 | 215 : 6 | 221 : 10 |
 222 : 27 | 225 : 7 |
 divitiis. 10 : 9 | 18 : 6 | 37 : 25 |
 43 : 14 | 49 : 21 | 60 : 13 | 73 :
 19 | 191 : 17 | 214 : 12 | 219 : 3 |
 220 : 18 |
 divorsi. 106 : 6 | 109 : 25 | 146 : 4 |
 divorsis. 90 : 5 |
 divorsus. 82 : 23 |
 diurna. 165 : 5 |
 diutius. 32 : 6 | 52 : 9 | 112 : 11 |
 diuturna. 24 : 5 | 211 : 7, 9 |
 diuturnitate. 116 : 16 |
 diuturnitatem. 177 : 5 |
 diuturnoque. 126 : 2 |
 divulgatur. 67 : 22 |
 divulgavit. 86 : 4 |
 dixerat. 39 : 24 | 114 : 25 |
 dixere. 59 : 14 | 141 : 21 |
 dixerit. 41 : 12 |
 dixerunt. 40 : 21 | 234 : 21 |
 dixi. 50 : 4 |
 diximus. 13 : 7 | 51 : 15 | 86 : 10 |
 92 : 9 | 94 : 12 | 95 : 12 | 107 :
 4 | 123 : 32 | 128 : 32 |
 dixisse. 42 : 1 | 93 : 17 | 116 : 4 |
 dixit. 33 : 4 | 53 : 9 | 116 : 2 |
 docendumque. 179 : 12 |
 docent. 205 : 22 |
 docere. 14 : 4 |
 docerent. 67 : 28 |
 docent. 22 : 9 | 119 : 8 | 204 :
 34 |
 docta. 21 : 5 |
 doctae. 231 : 8 |
 docti. 106 : 4 | 149 : 11 |
 doctissime. 141 : 23 |
 doctissimorum. 157 : 7 |
 doctoribus. 133 : 4 |
 doctus. 67 : 16 | 133 : 5 | 170 : 1 |
 docuimus. 104 : 7 |
 docuit. 209 : 5 |
 documenta. 8 : 17 |
 dolendum. 72 : 12 |
 dolens. 32 : 20 |
 dolentia. 129 : 4 |
 dolere. 153 : 15 |
 dolis. 9 : 14 | 12 : 4 | 62 : 20 |
 70 : 12 | 80 : 23 | 81 : 4 | 83 :
 1 | 110 : 5 |
 dolo. 94 : 6 | 105 : 3 | 152 : 1 |
 154 : 18 | 155 : 4 | 197 : 18 |
 204 : 32 |
 dolor. 227 : 24 |
 dolore. 22 : 20 | 79 : 17 | 96 : 6 |
 128 : 18 |
 dolum. 22 : 18 | 67 : 3 | 120 : 3 |
 189 : 5 | 191 : 17 | 221 : 20 |
 dolus. 21 : 17 | 103 : 4 | 107 : 25 |
 184 : 9 | 219 : 28 |
 domesticum. 230 : 25 |
 domesticus. 226 : 13 |
 domi. 6 : 5, 18 | 8 : 10, 14 | 14 :
 12 | 18 : 14 | 22 : 16 | 23 : 6 |
 29 : 18 | 43 : 23 | 46 : 23 | 47 :
 2 | 48 : 23 | 62 : 6 | 63 : 20 | 68 :
 16 | 77 : 15 | 90 : 10 | 115 : 1 |
 126 : 14 | 127 : 1 | 130 : 4 | 157 :
 2 | 158 : 13 | 167 : 6 | 178 : 24 |
 196 : 13 | 197 : 10 | 216 : 9 |
 217 : 8 | 220 : 12 | 222 : 9 | 223 :
 7 | 225 : 11 | 226 : 24 | 231 : 10 |
 domique. 98 : 8 |
 dominandi. 2 : 13 | 27 : 1 |
 dominantur. 223 : 10 |
 dominari. 90 : 3 | 215 : 8 |
 dominatio. 218 : 15 |
 dominatione. 22 : 21 | 179 : 16 |
 181 : 12 |
 dominationem. 5 : 19 | 88 : 17 |
 174 : 4 | 180 : 3 | 186 : 3 | 202 :
 17, 18 | 217 : 26 |
 dominationemque. 7 : 1 |
 dominationes. 159 : 4 |
 dominationis. 14 : 13 | 17 : 1 | 89 :
 13 | 97 : 24 | 158 : 3 | 160 : 6 |
 161 : 2 | 181 : 10 | 185 : 6 | 210 :
 17 |
 dominatur. 7 : 20 | 40 : 5 |
 dominatus. 181 : 7 |
 dominis. 162 : 4 | 208 : 13 |
 dominorum. 88 : 7 | 185 : 14 |
 dominos. 180 : 8 | 191 : 15 |
 dominum. 133 : 11 | 187 : 11 |
 dominus. 219 : 8 | 234 : 3 |
 domita. 29 : 18 |
 domiri. 8 : 22 | 123 : 27 |
 Domitii. 222 : 4 |
 Domitio. 218 : 6 |
 Domitium. 169 : 18 | 211 : 21 |
 domo. 30 : 13 | 36 : 9 | 67 : 10 |
 70 : 13 | 71 : 9 | 126 : 6, 15 |
 191 : 6 | 226 : 17 | 232 : 20, 21 |
 domorum. 212 : 5 |
 domos. 10 : 13, 15 | 18 : 10 | 41 :
 4 | 45 : 3 | 118 : 12 | 215 : 14, 6
 18 | 219 : 7 | 221 : 14 |
 domuerat. 7 : 13 |
 domum. 9 : 19 | 12 : 8 | 13 : 2 |
 25 : 15 | 33 : 7, 12 | 35 : 2 | 43 :
 10 | 64 : 2 | 67 : 13 | 84 : 13 |
 103 : 17 | 122 : 6 | 124 : 25, 26 |
 129 : 14 | 174 : 9 | 191 : 10 | 215 :
 4 | 225 : 5 | 226 : 15, 26 | 227 :
 1, 5 | 232 : 16 | 233 : 27 | 234 : 2 |
 domus. 202 : 25 |
 dona. 132 : 20 | 149 : 7 | 194 : 6 |
 donat. 108 : 6 | 135 : 12 |
 donatum. 64 : 2 |
 dono. 49 : 19 | 61 : 22 | 133 :
 17 | 161 : 23 | 197 : 9 | 198 : 3 |
 209 : 2 |
 donoque. 185 : 15 |
 donis. 143 : 7 | 148 : 16 |
 dormiente. 121 : 9 |
 dormientis. 67 : 17 |
 dormite. 11 : 10 |
 Druso. 219 : 26 | 220 : 1 |
 duabus. 95 : 12 | 223 : 20 |
 duae. 78 : 6 | 192 : 16 |
 duas. 16 : 1 | 50 : 18 | 67 : 23 |
 98 : 5 | 125 : 12 | 195 : 4 | 207 :
 29 | 218 : 21 |
 dubia. 134 : 20 | 140 : 20 | 212 :
 14 | 223 : 8 |
 dubias. 8 : 25 |
 dubie. 147 : 6 | 189 : 16 |
 dubiis. 32 : 2 | 40 : 1 | 69 : 11 |
 106 : 25 |
 dubio. 45 : 8 | 152 : 8 |
 dubitabat. 13 : 1 |
 dubitabo. 218 : 20 |
 dubitando. 34 : 18 |
 dubitantibus. 22 : 12 |
 dubitare. 123 : 10 | 219 : 25 |
 dubitationem. 86 : 10 | 114 : 19 |
 dubitatis. 47 : 7 |
 dubitavere. 142 : 7 |
 dubitavit. 171 : 15 |
 dubium. 143 : 6 | 172 : 7 | 180 :
 10 | 223 : 19 | 225 : 15 | 227 :
 6 | 232 : 18 |
 dubius. 104 : 23 | 186 : 22 |
 ducant. 191 : 14 |
 duce. 6 : 9 | 76 : 7 | 140 : 13 |
 207 : 22 |
 ducebantur. 101 : 14 |
 ducebat. 91 : 15 | 109 : 22 | 114 :
 10 | 140 : 1 | 151 : 10 |
 ducebatur. 159 : 7 |
 ducem. 104 : 13 | 140 : 5 | 163 :
 15, 16 | 165 : 14 | 190 : 8 |
 ducenta. 114 : 2 |
 ducere. 98 : 4 |
 ducerem. 69 : 1 |
 ducerent. 122 : 15 |
 duceret. 91 : 3 | 114 : 20 | 123 : 7 |
 132 : 13 |
 duces. 39 : 13 | 144 : 20 | 168 : 11 |
 205 : 1 | 230 : 31 |
 ducisque. 95 : 4 |
 duci. 10 : 9 | 91 : 22 | 175 : 17 |
 ducibus. 155 : 22 | 175 : 19 | 198 :
 15, 29 |
 ducis. 173 : 15 | 186 : 9 | 198 : 18 |
 230 : 27 |
 ducit. 4 : 5 | 169 : 2 | 208 : 19 |
 234 : 6 |
 ducitur. 66 : 12 | 108 : 16 | 127 :
 16 |
 duco. 219 : 25 |
 duclabat. 15 : 3 | 16 : 12 |

duflare. 95 : 1 | 120 : 6 |
 duflaverat. 9 : 22 |
 duftos. 201 : 21 |
 duftu. 177 : 8 | 200 : 8 |
 ducum. 134 : 15 |
 ducunt. 97 : 22 |
 ducuntur. 124 : 25 |
 dulcius. 200 : 24 |
 dum. 5 : 21 | 7 : 14 | 12 : 7 | 26 :
 3 | 29 : 10 | 33 : 6 | 39 : 9 | 46 :
 3 | 50 : 17 | 52 : 6 | 61 : 6 | 70 :
 5 | 80 : 15 | 91 : 5 | 100 : 3 |
 107 : 5, 18 | 111 : 12 | 119 : 9 |
 141 : 16 | 146 : 12, 25 | 158 : 14 |
 159 : 2 | 160 : 18 | 163 : 16 |
 165 : 18 | 189 : 3 | 202 : 8 | 204 :
 10 | 208 : 4 | 216 : 13 | 222 :
 21 |
 duo. 49 : 8 | 51 : 9 | 106 : 26 |
 125 : 12 | 126 : 7 | 150 : 5 | 201 :
 22 | 206 : 13 |
 duobus. 30 : 1 | 50 : 21 | 109 : 23 |
 148 : 20 | 178 : 27 |
 duodecies. 233 : 26 |
 duodecim. 34 : 12 |
 duorum. 125 : 23 | 174 : 19 |
 duos. 70 : 19 | 80 : 7 | 81 : 9 | 84 :
 6 | 144 : 10 | 147 : 9 | 179 : 1 |
 duplicat. 196 : 18 |
 duplicaverat. 198 : 11 |
 duplici. 186 : 29 |
 duritiam. 145 : 28 |
 Durium. 178 : 3 |
 duum. 105 : 19 | 137 : 26 | 151 :
 16 |
 dux. 47 : 6 | 57 : 6 | 61 : 15 |
 178 : 3 |
 duxere. 189 : 14 |
 duxerit. 233 : 11 |
 duxi. 231 : 15 |
 duxisses. 232 : 15 |
 duxit. 176 : 11 | 230 : 18 |
 Dyrrachio. 228 : 10 |
 Dyrrachium. 169 : 24 |

E

E. 37 : 24 | 56 : 1 | 119 : 2 |
 164 : 13 | 174 : 29 |
 ea. 7 : 4, 19 | 8 : 1, 5, 6, 7 | 9 :
 2, 15 | 10 : 3 | 11 : 1, 3, 11 |
 12 : 14 | 14 : 2 | 15 : 1 | 16 :
 1, 6 | 17 : 6 | 18 : 18, 23 | 19 :
 13, 14 | 20 : 3, 14, 24 | 21 : 9 |
 22 : 14, 22, 24 | 23 : 3, 14 |
 25 : 8 | 27 : 10 | 29 : 16 | 30 :
 10 | 32 : 6 | 33 : 6 | 34 : 10 |
 36 : 21 | 38 : 3 | 39 : 16, 24 |
 40 : 5, 7 | 41 : 15, 18 | 43 : 9 |
 44 : 6 | 45 : 10, 12 | 46 : 5, 16 |
 48 : 8 | 50 : 17 | 52 : 26 | 54 :
 12 | 61 : 5 | 63 : 6, 18 | 64 : 13 |
 65 : 3 | 66 : 5, 16 | 67 : 3 | 68 :
 7 | 69 : 1 | 75 : 9, 17 | 77 : 9 |
 83 : 7 | 86 : 14, 16 | 88 : 4, 6 |
 89 : 9 | 90 : 12 | 91 : 15, 18 |
 92 : 4, 14 | 94 : 8, 11 | 96 : 5, 9 |
 97 : 19, 26 | 99 : 12 | 100 : 16 |
 101 : 20 | 103 : 25 | 104 : 5 |
 108 : 14, 24 | 109 : 15 | 110 : 6 |
 111 : 4, 8 | 112 : 6, 26 | 117 :
 15 | 118 : 23 | 121 : 17 | 123 :
 3, 18 | 124 : 2 | 125 : 6 | 126 :
 32 | 127 : 11, 15 | 128 : 27 | 129 :
 12 | 130 : 4, 14 | 131 : 9 | 133 :
 17 | 135 : 9 | 136 : 8, 19 | 137 :
 1, 10 | 138 : 16 | 139 : 2 | 140 :
 4, 15, 23 | 141 : 16 | 142 : 12 |

143 : 19 | 144 : 21 | 147 : 5 |
 148 : 9 | 150 : 1, 17 | 152 : 1,
 7 | 153 : 1 | 154 : 5 | 155 : 9 |
 156 : 7 | 159 : 23 | 160 : 9 | 164 :
 7 | 168 : 1 | 171 : 28 | 174 : 17 |
 179 : 2 | 180 : 10 | 186 : 23 |
 189 : 1, 19, 20 | 191 : 4 | 197 :
 21 | 202 : 13 | 203 : 10 | 204 :
 36 | 211 : 17, 18 | 212 : 1, 8 |
 213 : 9 | 214 : 2 | 215 : 27 | 216 :
 7 | 217 : 10 | 219 : 19 | 220 : 7,
 25 | 221 : 12 | 222 : 19, 22 |
 223 : 2 | 224 : 4, 10, 15 | 225 :
 4, 23 | 226 : 17 | 228 : 2 | 229 :
 1 | 230 : 27 | 232 : 13 | 233 : 5 |
 234 : 23 |
 eaque. 95 : 15 | 101 : 17 | 124 : 5 |
 eadem. 4 : 11 | 17 : 5 | 24 : 11 |
 36 : 21 | 37 : 19 | 51 : 15 | 52 :
 16, 17 | 72 : 5 | 74 : 13 | 88 :
 15 | 99 : 8 | 116 : 4 | 126 : 19 |
 128 : 18 | 138 : 20 | 140 : 21 |
 151 : 20 | 162 : 13 | 185 : 14 |
 213 : 14 | 214 : 17 |
 ea. 121 : 4 | 139 : 8 |
 eaque. 78 : 1 |
 eam. 7 : 15 | 16 : 17 | 21 : 26 |
 22 : 9 | 25 : 11 | 27 : 7 | 29 : 7 |
 42 : 9, 17 | 46 : 20 | 47 : 11 |
 60 : 11 | 117 : 1 | 125 : 24 | 148 :
 12 | 166 : 9 | 173 : 27 | 192 :
 25 | 211 : 11 | 212 : 4 | 220 :
 3, 21 | 223 : 18 | 225 : 28 | 226 :
 11 |
 eamque. 42 : 2 | 79 : 18 | 173 :
 15 | 215 : 4 |
 eandem. 127 : 22 |
 eant. 46 : 4 | 87 : 8 |
 earum. 21 : 2 | 23 : 7 | 27 : 19 |
 64 : 9 | 97 : 22 | 170 : 18 | 183 :
 9 | 221 : 11 |
 eas. 7 : 15 | 10 : 7 | 21 : 1 | 41 :
 9 | 54 : 6 | 75 : 2 | 78 : 6 | 101 :
 3 | 103 : 18 | 123 : 12 | 124 : 18,
 27 | 133 : 3 | 134 : 8 | 141 : 20 |
 158 : 12 | 177 : 21 |
 easdem. 80 : 20 | 211 : 3 |
 easque. 81 : 3 |
 eat. 67 : 13 |
 eati. 87 : 6 | 90 : 15 |
 ecce. 70 : 9 |
 ecquod. 232 : 33 |
 edicere. 37 : 19 |
 edicto. 101 : 23 | 208 : 6 |
 edidit. 25 : 6 |
 edita. 200 : 20 |
 editiorem. 111 : 19 | 170 : 20 |
 editoribus. 144 : 21 |
 editissimus. 170 : 4 |
 editum. 186 : 29 |
 editus. 139 : 1 | 144 : 12 |
 edocebat. 13 : 8 |
 edocent. 108 : 2 |
 edocet. 37 : 21 | 104 : 8 | 140 : 3 |
 153 : 6 |
 edocti. 118 : 14 |
 edoctus. 35 : 11 | 110 : 9 | 154 :
 21 |
 edocuisset. 83 : 20 |
 edocuit. 9 : 4 | 228 : 5 |
 educit. 119 : 5 |
 eduxerit. 43 : 18 |
 effari. 234 : 23 |
 effecerant. 34 : 2 |
 effecerat. 21 : 18 | 97 : 17 |
 effecere. 189 : 12 |
 effecit. 164 : 14 |
 effeta. 137 : 21 |
 effectorum. 85 : 6 |
 efferebaris. 232 : 14 |
 effereus. 70 : 10 |

effeta. 49 : 6 |
 efficere. 2 : 4 | 83 : 3 | 213 : 5 |
 efficiebant. 150 : 21 |
 efficiebatur. 12 : 3 |
 effcis. 213 : 17 |
 efficit. 70 : 14 | 112 : 1 | 113 : 18 |
 206 : 25 |
 efficitis. 183 : 7 |
 efficiunt. 81 : 12 |
 effeminat. 9 : 16 |
 effosso. 200 : 10 |
 effrenata. 207 : 12 |
 effringere. 67 : 18 |
 effugi. 70 : 22 |
 effugiatis. 33 : 4 |
 effusas. 203 : 12 |
 effuse. 150 : 19 |
 effusi. 144 : 18 |
 effuso. 109 : 20 |
 effusos. 135 : 19 |
 effusum. 119 : 17 |
 egeas. 90 : 18 |
 egebat. 144 : 13 |
 egeus. 15 : 12 | 71 : 9 | 73 : 1 |
 110 : 26 | 197 : 5 | 219 : 5 |
 egentes. 16 : 8 |
 egentia. 136 : 22 |
 genti. 109 : 15 |
 gentis. 30 : 21 |
 egentissimus. 135 : 4 |
 egerat. 16 : 19 | 140 : 25 |
 egerem. 69 : 9 |
 egeris. 217 : 24 | 232 : 10, 29 |
 egerit. 92 : 4 |
 egestas. 11 : 23 | 18 : 18 | 30 : 10 |
 52 : 10 | 101 : 13 | 167 : 5 |
 egestate. 22 : 20 | 203 : 4 |
 egestatem. 18 : 1 | 46 : 25 | 72 :
 13 | 178 : 5 |
 egestatis. 19 : 11 |
 eget. 2 : 9 | 57 : 8 |
 egi. 130 : 17 | 178 : 1 | 197 : 1 |
 egisti. 235 : 11 | 230 : 9 |
 egit. 158 : 8 | 233 : 10 |
 ego. 3 : 9 | 4 : 5 | 5 : 9 | 6 : 8 |
 8 : 2, 16 | 17 : 7 | 33 : 2 | 38 :
 11 | 41 : 15 | 43 : 14 | 44 : 3 |
 45 : 3 | 47 : 4 | 48 : 7, 14 | 51 :
 23 | 52 : 3 | 59 : 16 | 60 : 2 |
 61 : 6 | 65 : 1, 15 | 66 : 4 | 69 :
 6, 22 | 70 : 15, 21 | 72 : 2, 14 |
 81 : 22 | 82 : 3 | 87 : 3, 5 | 89 :
 18 | 90 : 13 | 129 : 19 | 131 : 4,
 9, 11, 12 | 132 : 5, 10, 22 | 133 :
 7 | 153 : 1, 12, 16, 20, 23 | 154 :
 1 | 161 : 17 | 165 : 15 | 178 : 7,
 13 | 181 : 3 | 182 : 3 | 183 : 8 |
 188 : 27 | 189 : 16, 21 | 190 : 15 |
 197 : 2, 20 | 211 : 9 | 212 : 19 |
 213 : 11 | 214 : 14 | 216 : 1, 20 |
 218 : 13, 21 | 219 : 16, 23 | 221 :
 10, 24 | 222 : 19, 24 | 224 : 13,
 17 | 228 : 3 | 229 : 12 | 230 : 7,
 12, 23, 30 | 231 : 14, 23, 25, 26,
 27 | 234 : 2, 23 |
 egomet. 131 : 9 | 134 : 17 | 153 :
 14 |
 egrederetur. 102 : 5 | 112 : 5 |
 egredi. 101 : 11 | 151 : 14 |
 egrediar. 54 : 2 |
 egredienti. 39 : 8 |
 egredientibus. 110 : 17 |
 egreditur. 137 : 24 |
 egrediuntur. 73 : 14 |
 egregia. 28 : 1 | 39 : 1 | 58 : 10 |
 65 : 4 | 162 : 21 | 188 : 21 | 213 :
 15 | 228 : 6 | 234 : 7 |
 egregiam. 49 : 2 |
 egregie. 216 : 15 |
 egregii. 230 : 10 | 232 : 1 |
 egregiis. 60 : 11 | 115 : 12 | 161 : 9 |
 egre-

egregio. 203 : 35 |
 egregios. 214 : 14 |
 egregium. 125 : 23 | 231 : 2 |
 egregius. 20 : 17 | 48 : 2 | 128 : 13 |
 egressa. 169 : 21 |
 egressi. 113 : 1 | 138 : 1 | 201 : 9 |
 egressus. 36 : 9 | 93 : 16 | 139 : 16, 19 | 141 : 2 | 186 : 5 |
 egressusque. 93 : 3 |
 eguere. 43 : 20 |
 eguisse. 153 : 16 |
 eguisti. 231 : 1 |
 eheu. 70 : 1 |
 ei. 13 : 5 | 20 : 8 | 21 : 7 | 34 : 4 | 35 : 20 | 67 : 11 | 101 : 2 | 113 : 16 | 121 : 6 | 129 : 1 | 135 : 8 | 140 : 10 | 154 : 22 | 155 : 16 | 156 : 5 | 175 : 9 | 189 : 4 | 198 : 10 | 222 : 25 | 223 : 3 | 228 : 14 |
 eique. 91 : 11 |
 ejecta. 70 : 7 | 203 : 19 |
 ejectus. 69 : 22 |
 eis. 85 : 7 | 233 : 13 |
 eisdem. 217 : 14 |
 eisque. 24 : 3 |
 eiſa. 204 : 17 |
 ejus. 12 : 2 | 15 : 2 | 16 : 13, 15 | 21 : 11 | 23 : 20 | 25 : 4 | 26 : 13 | 32 : 20 | 36 : 13 | 42 : 3 | 43 : 7 | 48 : 20 | 50 : 11 | 51 : 16 | 62 : 1 | 67 : 10, 21 | 68 : 2 | 69 : 15 | 70 : 11 | 76 : 1, 6 | 79 : 5, 14, 23 | 85 : 2 | 86 : 16 | 91 : 13 | 92 : 3 | 93 : 3, 9 | 94 : 22 | 102 : 8 | 115 : 6, 18 | 120 : 3 | 123 : 15, 21, 24 | 125 : 17 | 128 : 24 | 134 : 14 | 136 : 18, 25 | 140 : 5 | 141 : 19 | 143 : 7 | 146 : 13 | 150 : 7 | 152 : 4, 6, 14, 20 | 160 : 5 | 162 : 11 | 169 : 28 | 172 : 9 | 186 : 20 | 187 : 14 | 189 : 13 | 194 : 4 | 200 : 8 | 201 : 6 | 204 : 32 | 227 : 8 | 229 : 25 | 232 : 27 | 233 : 14 |
 ejusque. 222 : 32 |
 ejusdem. 128 : 24 | 163 : 16 | 208 : 22 | 218 : 7 |
 ejusmodi. 227 : 16 |
 elato. 169 : 26 |
 Eleſtra. 205 : 7 |
 elegantius. 21 : 5 |
 elephant. 86 : 1 | 107 : 22 |
 elephantis. 104 : 7 | 107 : 3, 19 |
 elephantos. 91 : 8 | 97 : 5 | 114 : 12 |
 elogium. 233 : 1 |
 eloquentia. 49 : 11 |
 eloquentia. 5 : 18 |
 eloquentiam. 226 : 10 | 230 : 31 |
 eloqui. 218 : 20 |
 eluere. 233 : 4 |
 eluuntur. 229 : 22 |
 emebat. 227 : 1 |
 ementiendo. 39 : 4 |
 emergunt. 193 : 2 |
 emeritis. 129 : 8 | 215 : 18 |
 emi. 64 : 5 |
 eminebant. 140 : 17 | 187 : 5 |
 eminens. 193 : 7 |
 eminentibus. 139 : 23 |
 eminus. 106 : 3, 25 | 111 : 5, 20 | 141 : 3 | 146 : 11 |
 emissa. 111 : 11 |
 emissæ. 125 : 9 |
 emissem. 234 : 2 |
 emissis. 146 : 11 |
 emori. 18 : 2 | 73 : 3 |
 emito. 165 : 6 |
 emptorem. 93 : 18 |

emptor. 233 : 10 |
 emptoribus. 187 : 16 |
 emundi. 76 : 12 |
 emunt. 18 : 12 |
 en. 18 : 16 | 64 : 12 | 197 : 23 |
 enare. 179 : 5 |
 Enceladus. 205 : 11 |
 enim. 42 : 3, 17 | 71 : 12 | 141 : 19 | 166 : 5 | 180 : 9 | 185 : 10 | 188 : 25 | 199 : 28 | 202 : 1 | 209 : 10 | 217 : 12 | 229 : 4, 7, 21, 27 | 230 : 17, 31 | 231 : 8, 9, 23 | 232 : 1, 10 | 233 : 14 | 234 : 15, 20 |
 enimvero. 3 : 10 | 18 : 4 |
 enisum. 80 : 19 | 82 : 14 |
 eniteret. 68 : 16 |
 enitescere. 49 : 20 |
 eniti. 210 : 3 |
 enitimini. 66 : 4 |
 enumeravere. 41 : 2 |
 enumerem. 178 : 2 |
 enuntiat. 22 : 18 |
 eo. 5 : 6 | 7 : 3 | 11 : 14 | 14 : 6 | 16 : 4, 10 | 17 : 4 | 19 : 9, 19 | 22 : 14 | 27 : 12 | 33 : 2, 10 | 34 : 2, 9, 26 | 35 : 5 | 36 : 12 | 38 : 6, 7 | 39 : 20 | 43 : 2 | 45 : 19 | 46 : 14 | 47 : 3 | 50 : 3, 5 | 51 : 13 | 54 : 14 | 58 : 5 | 59 : 6 | 62 : 15 | 63 : 3 | 67 : 2 | 69 : 6 | 76 : 8 | 79 : 22, 28 | 80 : 15, 22 | 82 : 5 | 83 : 11 | 84 : 6 | 89 : 4 | 93 : 5, 17 | 95 : 11 | 96 : 17 | 97 : 4, 17 | 99 : 5 | 103 : 6 | 104 : 1, 6 | 106 : 9, 26 | 108 : 16 | 109 : 17, 19, 25 | 110 : 16 | 112 : 16 | 115 : 7, 8 | 116 : 6, 15 | 121 : 19 | 123 : 32 | 124 : 22 | 125 : 1, 9, 19 | 126 : 21 | 127 : 5, 17 | 128 : 18, 30 | 130 : 1 | 135 : 3 | 137 : 3 | 139 : 21 | 141 : 12 | 143 : 9 | 144 : 2 | 145 : 8 | 146 : 12 | 147 : 7 | 149 : 8 | 153 : 8 | 155 : 21 | 161 : 1 | 164 : 20 | 166 : 2, 12 | 173 : 14 | 178 : 15 | 180 : 2 | 215 : 9 | 216 : 13 | 217 : 13 | 219 : 2 | 222 : 20 | 226 : 22 | 227 : 3 | 229 : 17, 23 | 232 : 9 | 233 : 9 |
 eodem. 5 : 5 | 15 : 11 | 36 : 14 | 43 : 24 | 50 : 16 | 62 : 5 | 70 : 10 | 93 : 15 | 112 : 15 | 115 : 14 | 123 : 3 | 133 : 6 | 137 : 15 | 140 : 2 | 151 : 12 | 155 : 18 | 173 : 4 | 186 : 20 |
 Eoo. 206 : 24 |
 eoque. 37 : 23 | 49 : 3 | 61 : 11 | 107 : 11 | 123 : 28 | 211 : 4 |
 eorum. 3 : 8 | 6 : 13 | 8 : 5 | 12 : 4 | 13 : 10 | 20 : 2 | 22 : 8 | 32 : 3 | 39 : 10 | 40 : 19, 21 | 41 : 11, 12, 18 | 44 : 8, 17 | 46 : 7 | 48 : 4 | 54 : 11 | 58 : 14 | 60 : 12 | 61 : 5 | 70 : 21 | 77 : 6 | 80 : 12 | 87 : 11 | 88 : 12 | 89 : 13 | 91 : 9, 24 | 92 : 24 | 106 : 19 | 109 : 8 | 113 : 14 | 114 : 9, 14 | 117 : 4 | 119 : 11 | 124 : 5 | 126 : 1 | 127 : 6 | 131 : 9 | 132 : 1, 5 | 133 : 15 | 136 : 1 | 170 : 27 | 176 : 2 | 186 : 23 | 189 : 17, 19 | 207 : 9 | 212 : 13 | 218 : 11 | 223 : 10 | 223 : 1, 10, 16 | 228 : 11 | 231 : 14 | 233 : 2, 26 |
 eos. 8 : 12, 18 | 16 : 18 | 30 : 20 | 31 : 10 | 32 : 19 | 33 : 7, 12, 20 | 34 : 25 | 39 : 18 | 40 : 13 | 42 : 2, 12 | 44 : 7 | 70 : 16 | 78 : 11 | 80 : 14 | 81 : 1, 9 | 86 : 8 | 87 : 1 | 88 : 4 | 89 : 6 | 97 : 3 |

107 : 19 | 111 : 21 | 112 : 22 | 117 : 5 | 118 : 1, 12 | 119 : 15 | 125 : 11 | 126 : 2 | 129 : 15 | 130 : 4 | 148 : 23 | 149 : 3 | 151 : 1, 16 | 185 : 3 | 191 : 19 | 192 : 22 | 193 : 4 | 198 : 12 | 202 : 6 | 207 : 29 | 219 : 6 | 220 : 7 | 221 : 23 | 222 : 21 | 224 : 1 | 230 : 2 | 234 : 20, 21 |
 eosdem. 83 : 13 | 88 : 1 | 98 : 8 | 228 : 12 |
 eosque. 32 : 15 | 55 : 6 |
 epistolam. 121 : 10, 12 | 187 : 12 |
 epulæ. 175 : 9 |
 epulas. 118 : 13 |
 epulis. 124 : 25 | 134 : 5 |
 eques. 22 : 13 |
 equestre. 112 : 22 |
 equestris. 14 : 10 | 112 : 12 |
 equestris. 192 : 26 | 201 : 9 |
 equi. 86 : 1 | 105 : 1 | 106 : 9, 14 | 147 : 2 | 170 : 3 |
 equidem. 41 : 15 | 42 : 8 | 45 : 17 | 46 : 12 | 52 : 5 | 65 : 15 | 132 : 10 | 164 : 22 | 177 : 18 | 190 : 4 | 191 : 3 | 211 : 9 | 216 : 19 | 219 : 22 | 222 : 24 |
 equis. 7 : 10 | 53 : 11 | 112 : 13 | 146 : 10 | 177 : 1 | 200 : 26 | 201 : 14 | 222 : 18, 34 |
 equisque. 203 : 28 |
 equitare. 62 : 8 |
 equitatu. 79 : 16 | 104 : 9 | 109 : 21 | 141 : 16 | 142 : 9 | 143 : 15 |
 equitatum. 105 : 7 | 111 : 25 | 112 : 6 | 138 : 1 |
 equitatus. 103 : 5 | 123 : 19 | 148 : 18 |
 equites. 16 : 14 | 39 : 6 | 99 : 6 | 103 : 1 | 106 : 4 | 108 : 1, 15 | 117 : 5, 12 | 119 : 5, 11, 15, 16 | 143 : 15, 17 | 145 : 22 | 146 : 12 | 151 : 1, 15 | 176 : 1 | 192 : 14 |
 equitibus. 16 : 11 | 80 : 5 | 83 : 5 | 103 : 1 | 105 : 17 | 109 : 6 | 110 : 16 | 112 : 11 | 137 : 12 | 146 : 26, 28 | 150 : 19 |
 equitum. 63 : 4 | 105 : 12 | 117 : 3 | 150 : 14 |
 equo. 54 : 6 | 111 : 24 | 194 : 8 |
 equorum. 46 : 21 | 114 : 12 |
 equos. 12 : 6 | 100 : 14 | 143 : 13 |
 eram. 69 : 6 |
 erant. 7 : 16 | 8 : 15, 20 | 12 : 1 | 14 : 12 | 18 : 23 | 23 : 14 | 31 : 4 | 34 : 5 | 36 : 18 | 37 : 16 | 38 : 7 | 39 : 6, 13, 18 | 43 : 21 | 61 : 1 | 63 : 20 | 67 : 21 | 69 : 9 | 79 : 3 | 84 : 17 | 86 : 6 | 89 : 15 | 93 : 5 | 94 : 15 | 96 : 4 | 98 : 9 | 101 : 1 | 102 : 20 | 105 : 17 | 107 : 24, 27 | 109 : 10 | 111 : 12, 14 | 112 : 23 | 113 : 10 | 114 : 29 | 118 : 1, 18 | 122 : 7, 13 | 123 : 12 | 125 : 21 | 129 : 5 | 136 : 7, 28 | 139 : 3 | 143 : 13 | 18 | 144 : 22 | 148 : 23 | 149 : 4 | 156 : 7 | 174 : 26 | 181 : 11 | 186 : 11 | 200 : 26 | 208 : 6, 22 | 209 : 3 | 210 : 22 | 212 : 6 | 216 : 9 | 219 : 29 | 227 : 21 |
 erat. 5 : 7 | 6 : 23 | 7 : 9, 12, 14 | 8 : 8, 11 | 9 : 12 | 11 : 14, 16 | 13 : 14, 15 | 14 : 16 | 15 : 10, 11 | 16 : 11 | 20 : 8, 12 | 21 : 3, 16 | 22 : 22 | 23 : 9, 16, 19 | 24 : 4 | 25 : 2, 6 | 30 : 4 | 31 : 2, 8, 16 | 32 : 9, 18, 19 | 33 : 8, 14, 23 | 34 : 16, 22 | 35 : 16, 21 | 36 : 4, 10, 23 | 37 : 7, 9, 16 | 39 : 20 |
 45 :

45 : 13 | 49 : 21 | 50 : 13, 22 |
 51 : 17 | 53 : 13 | 55 : 5, 21 |
 62 : 5, 21 | 63 : 1, 7, 8, 12, 17 |
 64 : 9 | 66 : 9, 11 | 67 : 16 | 69 :
 36, 20 | 70 : 7, 8, 23 | 73 : 19 |
 75 : 1 | 76 : 3, 12 | 79 : 20 | 80 :
 2, 17 | 82 : 18 | 83 : 13, 23 | 85 :
 10 | 86 : 1 | 91 : 2, 16, 17, 22 |
 92 : 14 | 95 : 11 | 97 : 13, 25 |
 98 : 11 | 100 : 12 | 102 : 12, 26 |
 103 : 5, 6, 21, 25 | 105 : 6 | 106 :
 4, 16, 23, 27, 30 | 107 : 6 | 109 :
 3, 19, 21, 24 | 110 : 1, 7, 12,
 26 | 112 : 6 | 113 : 17 | 114 : 14 |
 115 : 12 | 116 : 12, 17 | 118 : 7 |
 119 : 14, 23 | 120 : 7 | 121 : 6,
 13 | 123 : 21 | 124 : 22 | 126 :
 1, 8 | 127 : 14 | 129 : 9 | 135 :
 2, 4, 7 | 136 : 17 | 137 : 6, 11 |
 138 : 13 | 139 : 13, 17 | 140 : 6,
 19 | 141 : 11, 17 | 144 : 8, 12 |
 146 : 16 | 147 : 4 | 149 : 6 | 151 :
 2, 5 | 152 : 14 | 155 : 19 | 163 :
 11 | 165 : 4 | 169 : 28 | 175 : 9 |
 176 : 4, 8, 21 | 179 : 8 | 181 :
 2 | 184 : 7 | 186 : 21 | 188 : 1 |
 189 : 18 | 194 : 4 | 199 : 11 |
 211 : 2 | 217 : 17 | 218 : 23 |
 219 : 3, 6, 9 | 222 : 19 | 223 : 3 |
 227 : 1, 3 | 233 : 15 |
 erepta . 31 : 2 | 37 : 12 | 69 : 14 |
 72 : 11 | 182 : 2 | 227 : 21 |
 erepta . 90 : 7 |
 ereptam . 36 : 3 |
 ereptis . 188 : 26 |
 ereptum . 134 : 7 |
 ergo . 70 : 4 | 115 : 5 | 131 : 17 |
 134 : 1 | 195 : 11 | 210 : 10 | 213 :
 5 | 220 : 25 |
 Ericii . 137 : 5 |
 erigere . 81 : 6 |
 eripere . 57 : 9 | 185 : 9 |
 eriperentur . 37 : 24 |
 eriperetur . 128 : 16 |
 eripi . 42 : 13 |
 eripiantur . 46 : 30 |
 eripiebant . 10 : 16 |
 eripiendum . 39 : 12 |
 eripite . 82 : 8 |
 eripitur . 89 : 22 |
 eripuit . 17 : 6 | 71 : 1 |
 erit . 42 : 18 | 46 : 17 | 70 : 4 | 76 :
 2 | 89 : 9 | 90 : 11 | 153 : 20 |
 167 : 19 | 186 : 2 | 214 : 2 | 218 :
 20 | 219 : 17 | 220 : 7 | 223 :
 17, 22 | 224 : 6 | 225 : 18 | 229 :
 27 |
 eritis . 65 : 16 | 161 : 19 |
 errant . 133 : 15 |
 errantem . 147 : 18 |
 errasse . 150 : 7 |
 errata . 148 : 6 |
 erubuit . 232 : 29 |
 eruditus . 141 : 23 | 231 : 2 |
 erumpere . 145 : 2 |
 erumperent . 34 : 17 |
 erumperet . 170 : 25 |
 erumpit . 146 : 27 |
 erunt . 52 : 14 | 90 : 11 | 213 : 15 |
 215 : 12 | 221 : 21 | 224 : 13 |
 erupit . 201 : 25 | 222 : 2 |
 eruptionem . 176 : 15 |
 es . 61 : 18 | 148 : 3 | 153 : 22 |
 167 : 10 | 209 : 7 | 221 : 8 | 231 :
 10 | 234 : 4, 8, 15 |
 esse . 6 : 17 | 10 : 7 | 11 : 5 | 17 :
 6, 11 | 18 : 11 | 19 : 5 | 22 : 4 |
 25 : 11 | 29 : 4 | 33 : 3, 6 | 34 :
 20 | 35 : 6, 9 | 36 : 3, 21 | 37 :
 1, 2 | 38 : 3 | 40 : 2 | 41 : 16 |
 42 : 9, 10 | 50 : 2 | 52 : 9 | 62 :

10 | 64 : 1, 11, 14 | 68 : 16, 17 |
 69 : 12 | 70 : 17 | 71 : 8, 17 |
 75 : 18 | 78 : 11 | 79 : 9 | 80 :
 14, 18, 21 | 81 : 21 | 87 : 2 | 88 :
 2 | 90 : 2, 3, 6, 13, 16 | 93 : 11 |
 100 : 16 | 102 : 13 | 105 : 17 |
 106 : 21, 29 | 108 : 18, 24 | 109 :
 17 | 111 : 25 | 113 : 9 | 114 : 4 |
 115 : 20 | 117 : 9 | 119 : 14 |
 121 : 9 | 122 : 8 | 123 : 23, 32 |
 124 : 6 | 125 : 15 | 126 : 14 |
 127 : 22 | 128 : 8, 15, 25 | 129 :
 21 | 130 : 10 | 131 : 13 | 133 :
 11 | 134 : 1 | 137 : 22 | 138 : 16 |
 141 : 7 | 142 : 2 | 148 : 7 | 149 :
 10 | 150 : 9 | 152 : 16 | 154 : 9 |
 155 : 9 | 156 : 3 | 159 : 9 | 160 :
 17, 22 | 162 : 5 | 163 : 5 | 164 :
 4, 5 | 169 : 26 | 179 : 19 | 185 :
 6 | 189 : 18 | 191 : 3 | 193 : 17 |
 199 : 28 | 201 : 19 | 204 : 17,
 18, 32 | 205 : 9, 18, 22 | 206 :
 10, 31 | 209 : 5, 6 | 211 : 10 |
 212 : 7 | 215 : 6 | 216 : 16 | 220 :
 1 | 222 : 13, 25 | 224 : 13, 14 |
 216 : 1 | 227 : 6, 25 | 229 : 14 |
 231 : 3 | 232 : 18, 24, 30 | 234 :
 10 |
 essem . 70 : 15 | 82 : 6 | 231 : 14,
 16 |
 essemus . 17 : 14 |
 essent . 22 : 5 | 25 : 11 | 33 : 6 |
 104 : 17 | 134 : 21 | 154 : 14 |
 190 : 2 | 212 : 11 | 216 : 18 | 221 :
 22 | 232 : 27 |
 esses . 230 : 6, 23 |
 esset . 11 : 3, 10 | 20 : 9 | 27 : 16 |
 32 : 17 | 33 : 2, 12 | 36 : 5 | 37 :
 18 | 38 : 7 | 39 : 8 | 41 : 1 | 43 :
 12 | 46 : 20 | 48 : 9 | 49 : 19 |
 53 : 11 | 58 : 3 | 63 : 12 | 64 :
 6 | 73 : 3, 13 | 79 : 28 | 89 : 21 |
 103 : 5 | 105 : 3 | 108 : 10 | 128 :
 22 | 136 : 1 | 142 : 7 | 144 : 10 |
 145 : 25 | 152 : 2 | 178 : 17 |
 189 : 16 | 207 : 15 | 210 : 1 |
 223 : 12, 13 | 231 : 13 | 232 : 3,
 28 |
 est . 1 : 5 | 2 : 1, 3, 4, 8, 15 | 3 :
 2, 13 | 5 : 16 | 6 : 13, 16 | 7 :
 6, 7 | 8 : 17 | 9 : 17 | 10 : 13 |
 16 : 7, 12 | 17 : 4, 7 | 18 : 5, 7,
 8, 14 | 20 : 2, 3 | 21 : 6 | 23 :
 7 | 25 : 20 | 27 : 1, 19 | 29 : 6,
 17 | 30 : 21 | 31 : 7, 18 | 32 :
 3 | 35 : 4, 17, 20 | 36 : 17 | 39 :
 25, 26 | 40 : 5, 11, 17 | 41 : 8,
 9, 13 | 42 : 6, 14, 15, 16 | 44 :
 3, 15 | 45 : 8 | 46 : 1, 12, 22 |
 47 : 6, 11 | 48 : 13 | 49 : 4, 15 |
 50 : 8, 16 | 52 : 11, 19, 24, 26 |
 54 : 15 | 55 : 16, 19 | 57 : 6, 7,
 10 | 58 : 7, 11, 14 | 59 : 1, 8,
 10, 13 | 60 : 13 | 61 : 5, 11 | 62 :
 8 | 63 : 12 | 64 : 11, 16 | 65 : 7 |
 66 : 1, 14 | 69 : 10, 12 | 70 : 7,
 19, 20 | 71 : 4 | 72 : 8, 11 | 73 :
 7 | 75 : 18, 19 | 77 : 13 | 78 :
 5 | 81 : 1, 24 | 82 : 2, 8 | 83 :
 17 | 84 : 9, 21, 24 | 85 : 4 | 86 :
 20 | 87 : 4, 5, 7 | 88 : 14, 17 |
 89 : 5, 8, 9, 16, 22 | 90 : 3, 7,
 13 | 92 : 8, 24 | 93 : 16 | 97 : 11,
 21 | 99 : 12 | 100 : 11 | 102 : 10 |
 107 : 5, 17 | 112 : 26 | 113 : 11 |
 114 : 16 | 115 : 10 | 125 : 10 |
 129 : 22 | 130 : 6, 8, 12, 15, 16 |
 131 : 7 | 132 : 2, 4, 6, 9, 15 |
 133 : 2, 9, 11 | 134 : 5, 13, 15 |
 136 : 12, 17 | 137 : 20 | 139 : 19 |
 141 : 18 | 142 : 9, 11 | 147 : 15 |

151 : 17 | 152 : 10 | 155 : 16 |
 156 : 5 | 158 : 15 | 159 : 9 | 160 :
 11, 20 | 161 : 5 | 162 : 2, 4, 19 |
 163 : 3, 13 | 164 : 10, 18 | 165 :
 6, 18 | 166 : 2 | 167 : 6 | 169 :
 3 | 170 : 15 | 171 : 28, 29 | 173 :
 13 | 177 : 9, 11, 16 | 178 : 6 |
 179 : 14 | 180 : 10 | 181 : 3, 5,
 7 | 182 : 2, 6, 8 | 184 : 1, 9 |
 185 : 5, 10 | 186 : 2, 25 | 188 :
 9, 21, 27 | 189 : 2, 6, 14 | 191 :
 5, 17, 21 | 192 : 20 | 196 : 21 |
 197 : 15, 20, 21 | 198 : 24 | 199 :
 6 | 200 : 17 | 201 : 16, 17 | 202 :
 1, 5, 7, 18 | 203 : 9 | 204 : 10,
 16, 22, 23, 37 | 205 : 11 | 206 :
 3, 30 | 207 : 5, 8, 21, 27 | 210 :
 5, 8, 9 | 211 : 3, 6, 8 | 213 : 9,
 19 | 214 : 7, 9, 13 | 215 : 6, 8,
 12, 14, 26 | 216 : 17, 19 | 217 :
 4, 6, 13, 15, 21, 26 | 218 : 15,
 18 | 219 : 9, 25 | 220 : 5, 6, 17,
 22, 24 | 221 : 2, 12, 13, 14, 20 |
 222 : 4, 11, 14, 23, 25, 26, 33 |
 223 : 14, 18, 19, 23 | 224 : 12 |
 225 : 12, 15 | 226 : 2, 4, 11, 15 |
 227 : 11, 19, 23, 25 | 229 : 1, 6,
 7, 19, 22 | 230 : 11, 27 | 231 :
 4, 10, 12, 13, 17, 21, 22, 29 | 232 :
 5, 15, 22, 28 | 233 : 2, 7, 8, 10,
 26 | 234 : 12, 22 |
 estne . 161 : 14 |
 estis . 18 : 22 | 70 : 1 | 71 : 17 |
 159 : 22 | 178 : 14 |
 &c . 1 : 4 | 2 : 2, 4, 7, 13 | 3 : 3,
 10, 14, 16 | 4 : 2 | 5 : 1, 12 |
 6 : 1, 6 | 7 : 10 | 8 : 23 | 10 :
 7 | 11 : 22 | 12 : 4, 12 | 13 : 15,
 16 | 14 : 3, 6, 8, 11 | 15 : 8, 13,
 15 | 16 : 10, 20 | 17 : 3 | 18 : 9,
 22 | 19 : 8, 20 | 20 : 16, 19 | 21 :
 5, 22, 24 | 22 : 14, 16 | 23 : 20 |
 24 : 1 | 25 : 1, 2, 17 | 29 : 2,
 12 | 31 : 6 | 32 : 6, 20 | 34 : 11,
 16, 18 | 35 : 6, 12 | 36 : 18 | 37 :
 15, 21, 23, 24 | 38 : 13 | 39 : 9,
 10, 11, 14, 21 | 40 : 4, 14, 17 |
 41 : 17 | 42 : 22, 23 | 43 : 2, 3,
 4, 6, 8, 15 | 44 : 1, 7, 11, 16 |
 45 : 6, 7, 17 | 46 : 3, 4, 5, 10,
 16, 26 | 47 : 7, 9, 12 | 48 : 15 |
 49 : 8, 10, 13 | 50 : 18 | 51 : 9 |
 52 : 12, 18 | 53 : 2, 13, 15 | 54 :
 1 | 55 : 3, 7 | 57 : 7, 10 | 58 :
 5, 7, 9, 11, 12 | 59 : 3, 7, 11 |
 60 : 1, 2, 3, 14 | 61 : 2, 3, 4, 9,
 11, 19, 20, 21 | 62 : 2, 3, 9, 12,
 14, 17 | 63 : 2, 8, 10, 12, 13, 17 |
 64 : 2, 7, 15, 16, 19 | 65 : 4, 13,
 18 | 66 : 2, 4, 5, 12, 15 | 67 : 2,
 18, 20, 28 | 68 : 2, 6, 9, 16 | 69 :
 23 | 70 : 14 | 71 : 4, 8, 17, 18 |
 72 : 4, 6, 11, 13 | 73 : 8, 18, 19,
 20 | 74 : 6, 8, 11 | 75 : 1, 2, 4,
 8, 9 | 76 : 2, 9, 12, 14 | 77 : 2,
 16 | 78 : 12 | 79 : 2, 5, 7, 10,
 19, 25, 29 | 80 : 2, 6, 9, 13, 16 |
 81 : 17, 23 | 82 : 3, 7, 12, 17,
 18 | 83 : 10, 17, 20 | 84 : 6, 15,
 17, 19, 22 | 85 : 1, 14 | 86 : 3,
 5, 8, 10, 11 | 87 : 9, 14 | 88 : 1,
 3, 5, 18 | 89 : 2, 8, 13, 15, 21 |
 90 : 1 | 91 : 4, 7, 12, 20, 22, 24 |
 92 : 6, 8, 13, 17, 24 | 93 : 2, 7,
 15, 18 | 94 : 1, 2, 9, 16, 23 | 95 :
 13 | 96 : 3, 10, 11, 17 | 97 : 8,
 10, 15, 18, 20, 23 | 98 : 13 | 99 :
 2, 3, 5, 6, 8, 10 | 100 : 4, 5, 8,
 9, 10, 14, 15, 17, 21 | 101 : 4, 7,
 8, 15, 16, 17, 20, 21 | 102 : 3,
 6, 20, 24, 25 | 103 : 2, 4, 8, 10,
 11,

11, 12, 13, 18 | 104 : 1, 7, 9, 10,
 11, 18, 20 | 105 : 2, 7, 10, 12,
 13, 14 | 106 : 10, 16, 18, 24, 30 |
 107 : 2, 3, 8, 14, 15, 23, 28, 29 |
 108 : 9, 12, 22, 25 | 109 : 3, 7,
 11, 16 | 110 : 1, 6, 17 | 111 : 9,
 14, 22, 23 | 112 : 7, 25 | 113 :
 1, 8, 9, 14, 15, 10 | 114 : 2, 4,
 12, 16, 18, 22 | 115 : 1, 2, 13,
 17, 18 | 116 : 12, 14, 16 | 117 :
 1, 11, 12 | 118 : 1, 5, 7, 9, 11,
 16, 18, 20, 22, 23 | 119 : 3, 4, 5,
 8, 12, 15, 20 | 120 : 2, 6, 14 |
 121 : 7, 12, 22 | 122 : 3, 5, 6,
 14, 16 | 123 : 6, 16, 19, 20, 26 |
 124 : 1, 11, 15, 16, 17, 19, 24,
 25, 26 | 125 : 5, 7, 9, 15, 16, 20 |
 126 : 3, 11, 14 | 127 : 5, 9, 12,
 20, 23 | 128 : 1, 19, 24, 31 |
 129 : 4, 6, 8, 11, 15, 17, 20, 21 |
 130 : 3, 4, 7, 8, 9, 12 | 131 : 1,
 5, 8, 12, 22 | 132 : 3, 8, 11, 17,
 22 | 133 : 6, 7, 13, 18, 20, 21 |
 134 : 4, 7, 16, 18, 19 | 135 : 4, 6,
 11, 12, 16, 17, 23 | 136 : 1, 2,
 3, 6, 15, 16, 19, 20, 26 | 137 : 2,
 3, 4, 5, 9, 10, 14, 18, 19, 23, 28 |
 138 : 1, 2, 12, 14 | 139 : 5, 12,
 21 | 140 : 2, 8, 9, 10, 15, 16, 17 |
 141 : 1, 2, 3, 10, 17, 20 | 142 : 3, 10 |
 143 : 1, 3, 12, 15, 18, 19 | 144 : 1,
 12, 20, 21 | 145 : 7, 9, 16, 25, 28 |
 146 : 9, 11, 22, 25 | 147 : 5, 9,
 10, 18 | 148 : 4, 9, 16, 18, 22,
 24 | 149 : 4, 5, 10, 14 | 150 : 1,
 2, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 19, 20, 22 |
 151 : 3, 4, 5, 18, 25 | 152 : 3,
 11, 12 | 153 : 2, 12, 14, 18 | 154 :
 2, 5, 7, 14, 15, 18, 20, 25 | 155 :
 6, 15, 16, 17, 21, 22 | 156 : 3, 4,
 5 | 157 : 2 | 158 : 5, 8, 10, 12,
 14, 15, 17, 18, 20 | 159 : 2, 4, 6,
 17, 19, 21, 22 | 160 : 7, 9, 14,
 14 | 161 : 1, 2, 9, 10, 12, 13, 18,
 22 | 162 : 6, 7, 8, 11, 12, 18, 20,
 21 | 163 : 3, 4, 7, 9, 14, 15, 16,
 18 | 164 : 2, 6, 7, 8, 10, 13, 14,
 20, 21, 24 | 165 : 1, 5, 7, 8 |
 166 : 2, 3, 5, 10, 12, 13 | 167 :
 2, 6, 11, 15, 16, 18, 20, 21 | 168 :
 5, 6, 8, 9, 10 | 169 : 1, 3, 5, 10,
 20, 25 | 170 : 4, 11, 18, 22 | 171 :
 11, 18, 23, 24, 28 | 172 : 14, 20 |
 173 : 15 | 174 : 6, 17, 21, 22,
 25 | 175 : 1, 3, 4, 6, 11, 12, 17 |
 176 : 21 | 177 : 1, 7, 9, 13, 15,
 17, 23, 24 | 178 : 3, 4, 5, 6, 12,
 14, 15, 21, 26 | 179 : 8, 11, 12,
 14 | 180 : 1, 4, 8, 13 | 181 : 6 |
 182 : 2, 5, 7 | 183 : 6, 10, 13, 14 |
 184 : 5, 7 | 185 : 1, 13 | 186 : 1,
 2, 26, 30, 32 | 187 : 4, 7, 9, 10,
 11 | 188 : 9, 21, 22, 24, 27 | 189 :
 1, 2, 6, 7, 8, 11, 17, 19, 20, 22 |
 190 : 12, 13 | 191 : 3, 14, 15, 18,
 19 | 192 : 9, 11, 22, 24, 34 | 193 :
 9, 16 | 194 : 3, 4 | 195 : 4 | 196 :
 14, 19, 20 | 197 : 1, 8, 9, 12, 15,
 16, 19, 20 | 198 : 1, 4, 5, 6, 10,
 11, 18, 24 | 199 : 2, 6, 21, 28 |
 200 : 7, 10, 20, 22, 29 | 201 : 8,
 9, 23 | 202 : 6, 10, 16, 28 | 203 :
 10, 11, 16, 24, 41 | 204 : 14, 15,
 23, 24, 26, 35 | 205 : 4, 7, 16,
 22 | 206 : 12, 17 | 207 : 6, 8, 16,
 23, 29 | 208 : 6, 8, 11, 14, 17,
 19, 22, 23 | 209 : 3, 11 | 210 : 2,
 22 | 211 : 4, 7, 13, 14 | 212 : 3,
 4, 6, 8, 9, 17, 21, 24, 25 | 213 :
 4, 7, 10, 14, 18 | 214 : 3, 7, 10,
 11, 17, 19 | 215 : 1, 3, 5, 10, 14

C. Sallustii.

16, 17, 26 | 216 : 3, 12, 17 | 217 :
 9 | 218 : 22 | 219 : 1, 9, 17, 30 |
 220 : 4, 9, 15, 23, 24 | 221 : 5,
 22, 23 | 222 : 12 | 223 : 13, 17,
 18, 23 | 224 : 9, 16 | 225 : 4, 7,
 12, 24 | 226 : 4, 15, 22 | 227 : 5,
 7, 18 | 228 : 1 | 229 : 1, 13, 16,
 17, 29 | 230 : 2, 3, 4, 5, 12, 13,
 14, 24, 25 | 231 : 2, 3, 6, 9, 18 |
 232 : 1, 11, 13, 17, 23, 25, 31 |
 233 : 1, 7, 19, 20 | 234 : 5, 10,
 11, 14, 15 |
 etenim . 18 : 7 | 134 : 21 |
 etiam . 2 : 11 | 3 : 13 | 12 : 1 |
 18 : 20 | 20 : 25 | 35 : 7 | 47 :
 6, 9 | 53 : 4 | 55 : 17 | 58 : 4 |
 61 : 1 | 62 : 18 | 66 : 1, 10 | 80 :
 3 | 81 : 20 | 87 : 1 | 89 : 12 |
 97 : 16 | 106 : 2, 16 | 108 : 4,
 17 | 115 : 10 | 123 : 25 | 127 : 14 |
 128 : 25 | 131 : 18, 22 | 132 :
 17 | 136 : 21 | 137 : 8 | 149 : 6 |
 151 : 9 | 153 : 10 | 163 : 12 |
 165 : 2 | 175 : 4 | 178 : 13 | 192 :
 16 | 202 : 25 | 206 : 6, 13 | 211 :
 15 | 212 : 13 | 216 : 4, 9 | 218 :
 18 | 219 : 24 | 227 : 1 | 230 : 9 |
 etiamne . 227 : 25, 26 |
 Etruria . 22 : 19 | 158 : 14 | 165 :
 12 |
 Etruria . 21 : 26 |
 Etruriam . 164 : 23 |
 evadendum . 210 : 8 |
 evadere . 106 : 10 | 110 : 21 |
 111 : 6 |
 evadunt . 107 : 1 |
 evasere . 70 : 2 |
 evaserint . 206 : 35 |
 evaserant . 21 : 25 | 148 : 20 |
 evenerat . 8 : 15 | 92 : 22 | 100 : 9 |
 eveneret . 158 : 1 |
 evenerit . 42 : 19 | 118 : 25 |
 eveniat . 65 : 18 | 226 : 25 |
 eveniebat . 108 : 14 |
 eveniet . 212 : 25 | 214 : 12 | 224 :
 15 |
 evenire . 127 : 11 | 215 : 27 |
 evenisset . 194 : 7 |
 evenit . 45 : 1 | 63 : 7 | 131 : 2 |
 138 : 17 | 210 : 1 |
 eveniunt . 216 : 5 |
 eventa . 109 : 26 |
 eventum . 31 : 3 |
 eventura . 114 : 27 |
 eventus . 9 : 18 | 101 : 8 | 106 :
 16 |
 eversam . 225 : 9 |
 eversum . 162 : 19 | 218 : 13 |
 everterint . 215 : 18 |
 evertit . 218 : 2 |
 cum . 16 : 7 | 10 : 17 | 22 : 12 |
 37 : 16, 22 | 39 : 12, 25 | 41 :
 7 | 44 : 11 | 50 : 9, 11 | 51 : 6 |
 55 : 13 | 62 : 16 | 63 : 2, 5, 15 |
 64 : 8, 16 | 68 : 11 | 74 : 10 |
 82 : 21 | 104 : 20 | 107 : 4 | 112 :
 4 | 120 : 2, 15 | 128 : 21 | 136 :
 9 | 147 : 9 | 151 : 4 | 160 : 22 |
 165 : 7 | 175 : 3 | 178 : 29 | 186 :
 27 | 187 : 8 | 201 : 6 | 207 : 28 |
 211 : 10 | 218 : 10 | 232 : 18,
 19 |
 eumque . 34 : 14 | 38 : 5 | 91 : 3 |
 104 : 8 | 111 : 26 | 201 : 7 |
 Eumenem . 189 : 9 |
 cundi . 129 : 13 | 149 : 17 |
 cundo . 63 : 10 |
 cundum . 160 : 20 |
 cunt . 134 : 7 | 151 : 4 |
 cuntes . 150 : 19 | 204 : 27 |
 cunibus . 205 : 13 |

evocat . 94 : 14 |
 evocatos . 53 : 15 |
 evoluat . 215 : 24 |
 Euphratem . 192 : 11 | 204 : 16 |
 Euphratis . 206 : 33 |
 Euri . 172 : 7 |
 Europa . 75 : 8 |
 Europam . 75 : 8 |
 ex . 4 : 12 | 6 : 7, 15, 16 | 8 : 1 |
 9 : 6, 9 | 10 : 9 | 12 : 5, 9 | 13 :
 8 | 14 : 10, 11 | 21 : 15 | 22 :
 27, 23 | 24 : 4 | 25 : 15 | 26 : 4 |
 27 : 12, 17 | 28 : 4 | 29 : 1 | 30 :
 1, 2, 15, 17 | 32 : 9 | 34 : 2, 3,
 15, 23, 27 | 35 : 5 | 36 : 10, 20,
 23 | 37 : 3, 9, 12, 17, 22 | 38 :
 2, 18 | 39 : 4, 8, 11 | 42 : 21 |
 44 : 5 | 46 : 4, 13, 19 | 50 : 13,
 17, 19, 22 | 51 : 14, 16, 26 | 52 :
 6 | 53 : 16 | 54 : 3 | 55 : 7, 18 |
 58 : 6 | 59 : 3, 12 | 60 : 6 | 61 :
 18 | 62 : 3, 5, 20 | 63 : 13, 18 |
 64 : 14 | 65 : 6 | 66 : 9, 11 | 67 :
 24, 30 | 68 : 6, 9, 10 | 69 : 9 |
 70 : 7, 9, 17 | 71 : 6, 7 | 72 :
 15 | 73 : 2, 20 | 75 : 18 | 76 :
 7, 8 | 78 : 12 | 79 : 9, 13 | 81 :
 8 | 82 : 8 | 84 : 12, 20 | 85 : 1 |
 86 : 15 | 89 : 10 | 91 : 9, 12 |
 92 : 5, 13, 17, 19 | 93 : 5, 8, 12 |
 94 : 5, 13 | 95 : 6, 11 | 96 : 9 |
 97 : 1, 7, 16, 18, 19 | 98 : 14 |
 100 : 1, 18 | 101 : 4, 5, 6 | 102 :
 8, 17, 20 | 103 : 24 | 104 : 1 |
 105 : 10 | 107 : 9, 12 | 108 : 15,
 18 | 109 : 4, 9, 13 | 110 : 11,
 14 | 111 : 13, 17 | 112 : 9 | 113 :
 8, 12 | 114 : 9, 11, 18, 21 | 118 :
 24 | 119 : 19, 21, 23 | 120 : 8,
 9 | 121 : 8, 13, 19 | 122 : 3 |
 123 : 27, 29, 31 | 124 : 12, 15,
 18, 28 | 125 : 12 | 128 : 9, 15,
 31 | 129 : 3, 7 | 130 : 17, 20 |
 131 : 2, 13, 14, 17 | 132 : 7, 8,
 14 | 133 : 14, 20, 21 | 134 : 16 |
 135 : 1 | 136 : 3 | 137 : 18 | 139 :
 15 | 140 : 5, 8, 11, 15, 24 | 141 :
 15, 17 | 143 : 15 | 144 : 4, 9, 21 |
 145 : 21 | 146 : 7 | 148 : 2, 21 |
 150 : 5 | 151 : 6 | 152 : 4, 13,
 14 | 153 : 12 | 154 : 15, 19 | 155 :
 15, 20 | 156 : 7 | 159 : 7 | 160 :
 15 | 162 : 1, 4 | 164 : 17 | 165 :
 10 | 166 : 2 | 167 : 4, 17 | 169 :
 18 | 172 : 9, 14 | 173 : 8, 10, 18,
 20, 22 | 174 : 15 | 175 : 10 | 176 :
 21 | 177 : 25 | 178 : 20 | 179 :
 18 | 180 : 5, 12 | 181 : 12 | 186 :
 30 | 187 : 9 | 189 : 11 | 191 : 20 |
 192 : 24 | 201 : 25 | 202 : 20 |
 203 : 11, 31 | 204 : 20 | 208 : 5,
 7, 12, 13 | 210 : 24 | 211 : 10 |
 212 : 10 | 216 : 6, 13, 14, 19 |
 217 : 7 | 218 : 16, 17 | 219 : 21 |
 220 : 26, 27 | 221 : 1, 2, 8 | 223 :
 9 | 224 : 24 | 225 : 1 | 226 : 6,
 25 | 227 : 4, 7, 8 | 229 : 24, 25 |
 231 : 11, 28 | 233 : 14 |
 exacerbatione . 207 : 9 |
 exacta . 61 : 14 | 218 : 10 |
 exactam . 113 : 9 |
 exactis . 158 : 14 |
 exactificatas . 10 : 13 |
 exactquando . 4 : 1 |
 exactuato . 53 : 11 |
 exactuatus . 145 : 24 |
 exactabat . 11 : 23 | 91 : 14 | 114 :
 27 |
 exagitanda . 38 : 2 |
 exagitandi . 129 : 17 |
 exagitare . 31 : 9 | 122 : 11 |

M m

exa-

exagitari. 122 : 2 |
 exagitatum. 23 : 1 |
 exagitati. 165 : 9 |
 exagi-averat. 43 : 8 |
 exarsere. 176 : 7 |
 exauditque. 176 : 12 |
 excelso. 41 : 12 | 216 : 3 |
 excesserant. 8 : 19 |
 excesserat. 233 : 16 |
 excessit. 204 : 7 |
 excidantque. 191 : 13 |
 excidii. 212 : 20 |
 excidio. 190 : 4 |
 excidium. 158 : 11 |
 exciperet. 186 : 12 |
 excipitur. 135 : 22 |
 excissa. 178 : 1 |
 excita. 30 : 19 |
 excitabat. 159 : 13 |
 excitam. 13 : 5 |
 excitant. 52 : 3 |
 excitare. 104 : 22 |
 excitavit. 126 : 12 |
 exciti. 145 : 3 |
 excitus. 122 : 1 |
 exclamat. 146 : 18 |
 excruciatum. 83 : 14 | 128 : 17 |
 excruciatum. 72 : 8 |
 excubium. 145 : 21 |
 exempla. 42 : 20 |
 exemplar. 233 : 15 |
 exemplis. 160 : 6 |
 exemplo. 43 : 17 |
 exemplum. 27 : 19 | 35 : 4 | 42 :
 22 | 163 : 9 | 188 : 28 | 229 : 29 |
 230 : 13 |
 exequeretur. 34 : 10 |
 exercebant. 2 : 10 | 8 : 13 | 31 :
 16 | 38 : 16 |
 exercebat. 8 : 8 | 9 : 11 | 169 : 8 |
 exercentes. 205 : 3 |
 exercentur. 59 : 13 |
 exercere. 42 : 2 | 158 : 16 | 159 : 1 |
 exercentur. 217 : 25 |
 exercet. 224 : 16 |
 exercetur. 221 : 12 |
 exercita. 97 : 18 |
 exercitabat. 223 : 5 |
 exercitando. 215 : 3 |
 exercitato. 220 : 8 |
 exercitatos. 39 : 14 |
 exercitibus. 169 : 5 |
 exercitiis. 200 : 1 |
 exercitio. 215 : 9 |
 exercito. 121 : 4 |
 exercitu. 15 : 16 | 16 : 12 | 19 : 6 |
 26 : 3 | 29 : 15 | 34 : 7 | 46 :
 15 | 47 : 6 | 48 : 11 | 51 : 1, 19 |
 54 : 2, 11 | 55 : 12 | 63 : 19 |
 72 : 25 | 82 : 26 | 84 : 13 | 86 :
 3 | 95 : 19 | 101 : 20 | 102 : 18 |
 104 : 23 | 109 : 20 | 110 : 13 |
 111 : 2, 18 | 112 : 4 | 116 : 17 |
 123 : 12 | 138 : 20 | 143 : 10 |
 148 : 17 | 164 : 17 | 166 : 1 |
 173 : 4 | 177 : 11 | 178 : 4 | 189 :
 13 | 190 : 9, 13 | 201 : 6 | 205 : 1 |
 exercitui. 91 : 6 | 96 : 11 | 100 :
 13 | 124 : 2 | 137 : 17 | 178 : 6 |
 exercitum. 9 : 21 | 15 : 3 | 22 :
 11 | 23 : 4, 18 | 25 : 18 | 44 : 7 |
 49 : 19 | 51 : 26 | 53 : 12 | 54 :
 4, 6 | 56 : 4 | 69 : 1 | 82 : 11 |
 94 : 23 | 95 : 4 | 101 : 25 | 102 :
 7 | 103 : 13, 25 | 108 : 10, 12 |
 109 : 5, 12 | 113 : 11 | 117 : 19 |
 119 : 13 | 120 : 6, 10 | 133 : 10 |
 143 : 26 | 164 : 13 | 168 : 13 |
 169 : 24 | 177 : 17, 20 | 178 :
 21 | 191 : 22 | 192 : 20 | 196 : 9 |
 202 : 17 | 202 : 4 |

exercitus. 10 : 1 | 13 : 17 | 22 :
 26 | 43 : 16 | 52 : 8 | 54 : 14 |
 55 : 20 | 65 : 11 | 76 : 6 | 80 :
 2 | 84 : 3 | 94 : 13 | 96 : 15 |
 101 : 2 | 105 : 11 | 109 : 22 |
 116 : 13 | 127 : 19 | 134 : 13 |
 135 : 8 | 143 : 16 | 162 : 6, 18 |
 168 : 10 | 178 : 14 | 180 : 4 |
 197 : 14 | 199 : 6 | 212 : 8 | 221 :
 15 | 224 : 21 |
 exercitusque. 100 : 7 | 101 : 10 |
 exercituum. 160 : 13 |
 exercuerat. 74 : 9 |
 exercuerint. 212 : 15 |
 exercui. 197 : 3 | 222 : 18 |
 exercuit. 5 : 15 | 115 : 4 | 200 : 3 |
 exhaustit. 233 : 23, 25 |
 exigent. 134 : 23 |
 exiguitate. 184 : 4 |
 exigunda. 187 : 16 |
 exigunt. 71 : 5 |
 exilio. 204 : 2 |
 exilium. 27 : 15 | 72 : 13 |
 eximat. 160 : 3 |
 existeret. 179 : 2 |
 existimarent. 15 : 9 |
 existimarentur. 232 : 24 |
 existuma. 211 : 8 |
 existumabam. 70 : 15 |
 existumabant. 20 : 1 | 37 : 26 |
 existumabat. 79 : 19 | 151 : 20 |
 existumabunt. 60 : 4 |
 existumans. 32 : 15 | 46 : 5 | 51 :
 15 | 62 : 13 | 65 : 2 | 79 : 17 |
 85 : 5 | 105 : 13 | 136 : 14 |
 existumant. 221 : 24 | 223 : 11 |
 existumantes. 175 : 13 |
 existumare. 44 : 11 | 46 : 18 |
 existumarem. 68 : 15 |
 existumarent. 12 : 18 | 38 : 7 |
 94 : 4 |
 existumaretis. 179 : 10 |
 existumas. 228 : 13 | 231 : 1 |
 existumate. 131 : 10 |
 existumaverunt. 220 : 1 |
 existumavi. 86 : 15 |
 existumo. 5 : 9 | 8 : 2 | 41 : 16 |
 89 : 18 | 131 : 12 | 153 : 20 |
 212 : 19 |
 existumet. 59 : 15 | 81 : 23 | 161 :
 2 |
 existumetis. 162 : 9 |
 existumetur. 230 : 4 |
 exitia. 163 : 8 |
 exitium. 121 : 1 | 181 : 7 |
 exitum. 32 : 21 | 50 : 15 |
 exitus. 73 : 3 |
 exornare. 215 : 5 |
 exornat. 29 : 10 | 107 : 7 | 137 :
 12 |
 exornata. 75 : 1 |
 exornatis. 175 : 4 |
 exorno. 133 : 19 |
 exoleverat. 232 : 14 |
 exoptabant. 13 : 17 |
 exoptabat. 49 : 20 |
 exoptant. 9 : 13 | 30 : 8 |
 exorsus. 188 : 8 |
 exortum. 108 : 1 |
 exortus. 35 : 17 |
 expectant. 131 : 21 |
 expectare. 33 : 2 | 103 : 18 |
 expectarem. 197 : 5 |
 expectatione. 101 : 8 | 171 : 18 |
 expectatis. 166 : 14 |
 expediet. 18 : 7 |
 expedio. 61 : 13 |
 expedire. 150 : 21 | 186 : 16 |
 expeditionem. 94 : 14 | 149 : 2 |
 expeditiones. 178 : 1 |
 expeditis. 55 : 1 | 102 : 23 | 105 :

11 | 112 : 14 | 137 : 14 | 145 :
 17 | 148 : 17 |
 expeditos. 51 : 19 | 119 : 5 |
 expellenda. 212 : 24 |
 expellerentur. 214 : 3 |
 expergiscantur. 219 : 14 |
 expergiscimini. 18 : 16 | 45 : 6 |
 experiar. 87 : 14 |
 experimentis. 102 : 12 |
 experieris. 232 : 15 |
 experiretur. 114 : 26 |
 experiri. 21 : 24 | 91 : 13 | 123 :
 6 | 148 : 4 | 153 : 17 | 231 :
 15 |
 experrecti. 232 : 32 |
 experrectus. 121 : 12 |
 expers. 166 : 6 |
 expertes. 26 : 9 |
 expertis. 233 : 22 |
 expertibus. 158 : 17 |
 expertus. 81 : 21 | 152 : 16 |
 expiandum. 211 : 19 |
 expilari. 87 : 14 |
 expiraret. 207 : 11 |
 explananda. 5 : 10 |
 expleant. 68 : 5 |
 explendam. 62 : 17 |
 expletis. 135 : 10 |
 expleverat. 79 : 11 | 50 : 21 |
 explevit. 43 : 14 |
 explicatur. 198 : 9 |
 explorabant. 145 : 18 |
 explorare. 102 : 24 | 107 : 7 |
 136 : 1 |
 explorat. 93 : 4 |
 explorata. 14 : 5 |
 exploratis. 54 : 13 | 137 : 6 | 140 : 1 |
 explorato. 103 : 23 |
 exploratum. 108 : 11 | 136 : 11 |
 151 : 1 |
 exploravissent. 108 : 1 |
 expoliari. 41 : 4 |
 exponere. 75 : 2 |
 exprobare. 232 : 31 |
 exprobras. 227 : 23 |
 expugnare. 80 : 9 | 81 : 2 | 101 :
 16 |
 expulerat. 30 : 14 |
 expulere. 69 : 23 |
 expulerit. 148 : 11 |
 expuli. 189 : 21 |
 expulit. 69 : 5 | 81 : 25 |
 expulsa. 163 : 5 |
 expulsi. 143 : 8 |
 expulso. 219 : 6 |
 expurgandi. 25 : 3 |
 expurgat. 119 : 22 |
 exquirebant. 39 : 12 |
 exquirere. 11 : 9 |
 exquireret. 154 : 20 |
 exquisitis. 85 : 15 |
 exsanguis. 212 : 21 |
 exsanguibus. 32 : 6 |
 exsanguis. 13 : 5 |
 exsecrari. 37 : 11 |
 exsecrationem. 19 : 17 |
 exsequar. 232 : 8 |
 exsequebantur. 43 : 24 |
 exsequebatur. 55 : 4 |
 exsequendo. 183 : 6 |
 exsequi. 120 : 7 |
 exsequitur. 93 : 2 |
 exsilio. 52 : 21 | 228 : 10 |
 exsilium. 42 : 13 | 44 : 3 |
 exspectabant. 31 : 3 |
 exspectans. 192 : 9 |
 exspectantem. 70 : 12 |
 exspectantes. 47 : 12 | 162 : 10 |
 exspectantibus. 111 : 14 |
 exspectare. 52 : 22 |
 exspectarint. 233 : 22 |

expectas . 191 : 18 |
 expectat . 161 : 17 |
 expectationem . 229 : 15 |
 expectatis . 165 : 18 | 183 : 5 |
 exspecto . 69 : 20 |
 exstincta . 70 : 23 |
 exstinctor . 70 : 3 |
 extinguiam . 25 : 15 |
 extinguendi . 81 : 13 |
 extinguunt . 191 : 20 |
 exstinxit . 230 : 26 |
 exstinxit . 100 : 1 |
 extitisset . 206 : 14 |
 extruendo . 18 : 9 |
 extruit . 81 : 3 |
 exsul . 190 : 8 |
 exsules . 233 : 8 |
 exsultare . 144 : 19 |
 exsulum . 183 : 13 |
 exsuperat . 40 : 20 |
 exsurgitis . 87 : 1 |
 exsuti . 180 : 6 |
 exsutus . 161 : 7 |
 extenuata . 104 : 7 |
 externis . 160 : 13 | 162 : 6 | 211 : 17 |
 externorum . 178 : 19 |
 exterriti . 170 : 3 |
 extingua . 141 : 22 |
 extollebant . 165 : 1 |
 extollebat . 117 : 16 |
 extollere . 7 : 4 | 8 : 6 | 59 : 15 | 73 : 17 | 214 : 19 |
 extollit . 117 : 8 | 225 : 20 |
 extollunt . 30 : 8 | 132 : 1 | 149 : 11 | 217 : 20 | 226 : 23 | 234 : 7 |
 extorquerent . 162 : 21 |
 extorqueret . 32 : 7 |
 extorrem . 70 : 13 |
 extorres . 172 : 18 |
 extortae . 167 : 16 |
 extra . 32 : 8 | 138 : 5 | 141 : 1 |
 externa . 21 : 24 | 38 : 18 | 125 : 13 | 178 : 24 | 202 : 2 | 232 : 23 |
 extremæ . 59 : 10 |
 extremam . 161 : 16 |
 extremis . 13 : 18 | 178 : 23 |
 extremo . 45 : 19 | 81 : 7 | 94 : 17 |
 extremos . 145 : 16 |
 extremum . 80 : 2 | 105 : 18 | 137 : 11 |
 extruere . 215 : 4 |
 extulerat . 104 : 20 |
 exuant . 203 : 28 |
 exuerat . 136 : 5 |
 exul . 71 : 9 |
 exulem . 228 : 6 |
 exusta . 78 : 11 |

F

F Abio . 33 : 19 |
 Fabios . 228 : 7 |
 Fabius . 187 : 8 |
 fabricata . 209 : 8 |
 fabricatæ . 192 : 12 |
 fabricatis . 175 : 5 |
 fabrum . 209 : 6 |
 fac . 35 : 5 |
 facere . 3 : 13 | 8 : 9 | 9 : 21 | 11 : 3 | 20 : 8 | 21 : 12 | 24 : 30 : 6 | 51 : 2 | 62 : 12 | 66 : 2 | 73 : 12 | 90 : 3 | 12 | 94 : 1 | 102 : 9 | 22 | 107 : 28 | 110 : 4 | 111 : 7 | 113 : 8 | 121 : 15 | 122 : 1 | 124 : 9 | 127 : 8 | 128 : 10 | 130 : 17 |

135 : 14 | 144 : 1 | 145 : 4 | 147 : 12 | 152 : 17 | 154 : 23 | 163 : 13 | 167 : 1 | 168 : 1 | 180 : 2 | 216 : 13 | 218 : 17 | 229 : 18 | 220 : 6 | 223 : 22 | 231 : 25 | 232 : 7 | 13 | 233 : 11 | 234 : 19 |
 faceremus . 26 : 7 | 162 : 3 |
 facerent . 22 : 11 | 61 : 13 | 112 : 12 | 118 : 17 | 138 : 6 | 149 : 12 |
 faceret . 7 : 15 | 9 : 22 | 12 : 7 | 41 : 6 | 82 : 5 | 96 : 1 | 145 : 21 | 151 : 26 | 234 : 5 |
 facetia . 21 : 13 |
 faciam . 5 : 11 | 87 : 5 | 133 : 9 | 229 : 26 | 234 : 20 |
 faciant . 131 : 16 | 134 : 2 |
 facias . 191 : 24 |
 faciatis . 47 : 7 |
 facie . 13 : 6 | 62 : 7 | 172 : 1 |
 faciebam . 130 : 14 |
 faciebant . 109 : 23 |
 faciebas . 226 : 24 |
 faciem . 102 : 19 | 115 : 6 | 200 : 9 |
 faciundo . 216 : 18 |
 facies . 16 : 12 |
 facies . 24 : 4 | 56 : 11 | 58 : 8 | 105 : 1 | 106 : 11 | 125 : 16 |
 facier . 215 : 16 |
 facile . 3 : 1 | 6 : 13 | 8 : 26 | 9 : 23 | 11 : 13 | 12 : 2 | 15 : 4 | 21 : 8 | 15 | 30 : 10 | 32 : 17 | 34 : 25 | 40 : 2 | 45 : 11 | 48 : 10 | 63 : 5 | 75 : 5 | 84 : 24 | 94 : 5 | 106 : 9 | 113 : 20 | 115 : 6 | 128 : 23 | 165 : 18 | 166 : 12 | 221 : 1 | 18 | 225 : 8 | 232 : 10 | 15 |
 facilem . 140 : 7 | 170 : 23 |
 facilia . 4 : 4 | 144 : 21 |
 faciliior . 34 : 13 |
 faciliores . 201 : 9 |
 facilis . 142 : 3 |
 facilitas . 49 : 16 |
 facilius . 37 : 24 | 38 : 8 | 71 : 18 | 91 : 4 | 125 : 19 | 127 : 11 | 137 : 3 | 140 : 14 | 18 | 148 : 6 | 231 : 7 |
 faciliusque . 210 : 13 |
 facillime . 208 : 8 |
 facillimum . 11 : 15 |
 facillum . 155 : 18 |
 facinora . 9 : 21 | 11 : 12 | 13 : 8 | 21 : 3 | 26 : 2 | 37 : 13 | 40 : 14 | 41 : 16 | 48 : 17 | 24 | 58 : 10 | 61 : 19 | 86 : 13 | 88 : 2 | 91 : 7 | 92 : 2 | 217 : 9 | 225 : 11 | 232 : 27 |
 facinore . 72 : 5 | 225 : 5 |
 facinoribus . 20 : 4 |
 facinoris . 3 : 11 | 13 : 3 | 19 : 20 | 42 : 15 | 67 : 22 | 110 : 19 | 120 : 12 | 229 : 3 |
 facinorosorum . 11 : 16 |
 facinus . 5 : 8 | 7 : 15 | 11 : 19 | 16 : 5 | 16 | 17 : 5 | 22 : 18 | 30 : 13 | 39 : 3 | 68 : 1 | 101 : 19 | 107 : 29 | 125 : 23 | 138 : 7 | 217 : 20 | 219 : 23 | 224 : 24 | 225 : 8 |
 facio . 133 : 1 | 197 : 23 |
 facit . 53 : 4 | 54 : 14 | 65 : 8 | 92 : 2 | 95 : 19 | 110 : 18 | 118 : 14 | 128 : 7 | 27 | 137 : 25 | 148 : 10 | 150 : 10 |
 faciunda . 164 : 8 |
 faciundam . 38 : 6 |
 faciundi . 20 : 24 | 89 : 22 | 143 : 5 |
 faciundis . 115 : 3 |
 faciundo . 133 : 12 | 209 : 8 |
 faciundum . 154 : 8 |
 faciundus . 161 : 5 |

faciunt . 107 : 20 | 126 : 5 | 18 | 132 : 1 | 159 : 22 | 234 : 9 |
 facta . 3 : 14 | 4 : 1 | 6 : 7 | 8 : 5 | 9 | 23 : 19 | 41 : 12 | 45 : 1 | 111 | 53 : 2 | 71 : 6 | 73 : 14 | 83 : 9 | 108 : 3 | 114 : 13 | 130 : 6 | 131 : 10 | 132 : 1 | 6 | 133 : 2 | 135 : 18 | 148 : 14 | 162 : 8 | 178 : 30 | 186 : 20 | 199 : 6 | 11 | 205 : 14 | 207 : 9 | 209 : 7 | 215 : 21 | 226 : 8 | 229 : 9 | 234 : 7 |
 factaque . 54 : 11 |
 factam . 148 : 11 |
 facti . 83 : 19 | 85 : 13 | 93 : 11 | 105 : 17 | 131 : 5 | 191 : 20 |
 factio . 88 : 16 | 179 : 17 | 223 : 3 |
 factione . 50 : 1 | 85 : 2 | 98 : 6 | 180 : 12 | 221 : 20 | 222 : 10 | 223 : 7 |
 factionem . 217 : 6 |
 factiones . 44 : 1 |
 factioni . 27 : 14 |
 factionis . 26 : 1 | 86 : 19 | 87 : 3 | 218 : 7 | 224 : 3 |
 factionum . 97 : 20 |
 factiosi . 63 : 20 | 217 : 19 | 219 : 28 |
 factioso . 50 : 1 |
 factiosos . 43 : 8 | 83 : 21 | 84 : 14 | 130 : 5 |
 factiosum . 125 : 2 |
 factiosus . 15 : 12 | 73 : 21 |
 factis . 11 : 21 | 40 : 19 | 103 : 19 | 115 : 12 | 144 : 18 | 161 : 9 | 215 : 3 |
 factisque . 50 : 15 | 219 : 3 |
 facto . 2 : 8 | 34 : 19 | 35 : 14 | 36 : 5 | 39 : 15 | 80 : 16 | 86 : 5 | 111 : 18 | 116 : 9 | 137 : 25 | 215 : 20 |
 factu . 4 : 4 | 11 : 15 | 25 : 18 | 50 : 4 | 51 : 22 | 211 : 8 | 215 : 13 | 216 : 1 | 218 : 21 | 224 : 11 | 225 : 21 |
 factum . 9 : 10 | 20 : 20 | 43 : 7 | 49 : 3 | 67 : 6 | 80 : 11 | 87 : 13 | 128 : 11 | 135 : 2 | 152 : 1 | 5 | 153 : 23 | 232 : 34 |
 facturi . 33 : 6 | 181 : 11 |
 facturum . 19 : 9 | 34 : 21 | 44 : 11 | 80 : 24 | 114 : 7 | 116 : 3 | 154 : 15 |
 facturus . 192 : 5 |
 factus . 49 : 14 | 90 : 7 | 102 : 9 | 129 : 1 | 134 : 22 | 142 : 11 | 143 : 2 | 145 : 11 | 149 : 14 | 156 : 5 | 192 : 29 | 233 : 20 | 234 : 4 |
 facundam . 132 : 11 |
 facundia . 49 : 1 | 86 : 14 | 115 : 3 |
 facundiæ . 147 : 13 |
 facundiam . 200 : 3 |
 facundus . 142 : 3 | 199 : 8 |
 fadarentur . 171 : 23 |
 Fæsulanium . 34 : 7 | 53 : 17 |
 Fæsulanus . 55 : 7 |
 Fæsulæ . 20 : 23 | 21 : 25 | 23 : 13 |
 Fæsulis . 23 : 8 |
 falcatis . 205 : 22 |
 fallaciis . 91 : 14 |
 fallendi . 113 : 17 |
 fallendo . 191 : 19 |
 fallere . 110 : 12 |
 fallerent . 177 : 5 |
 fallit . 18 : 22 | 130 : 2 | 231 : 11 |
 fallitur . 229 : 21 |
 falsa . 29 : 4 | 46 : 5 | 203 : 34 | 227 : 3 |
 falsam . 132 : 15 | 149 : 5 |
 falsi . 131 : 21 |

- falsis. 4 : 5 | 27 : 14 | 214 : 3 |
 falso. 38 : 15 | 57 : 1 | 230 : 23 |
 falsos. 9 : 5 | 13 : 9 |
 falsum. 38 : 3, 5 | 43 : 17 | 65 :
 3 | 173 : 22 | 229 : 23 | 233 :
 26 |
 fama. 4 : 11 | 8 : 3 | 12 : 10 | 26 :
 9 | 41 : 11 | 64 : 14 | 67 : 21 |
 69 : 19 | 75 : 17 | 86 : 4 | 91 : 15 |
 92 : 24 | 100 : 10 | 109 : 17 |
 111 : 12 | 118 : 26 | 129 : 7 |
 138 : 21 | 189 : 18 | 191 : 23 |
 197 : 9 | 213 : 15 | 219 : 3 | 221 :
 16 | 224 : 15 | 225 : 10 |
 famæ. 21 : 8 | 40 : 18 | 48 : 5 |
 74 : 11 |
 famam. 3 : 11 | 7 : 15 | 13 : 10 |
 40 : 12 | 133 : 6 | 142 : 17 |
 149 : 5 | 196 : 5 | 216 : 11 | 221 :
 24 |
 famæ. 81 : 19 | 95 : 19 | 177 : 12 |
 203 : 37 |
 famem. 11 : 10 | 137 : 5 | 178 :
 5 |
 fames. 174 : 7 |
 familia. 25 : 8 | 69 : 14 | 70 : 4 |
 17 | 141 : 22 | 226 : 6 | 227 : 8 |
 familiæ. 24 : 1 | 65 : 6 | 71 : 11 |
 73 : 8 | 114 : 18 |
 familiam. 39 : 14 |
 familiamque. 225 : 6 |
 familias. 218 : 2 | 232 : 27 |
 familiarum. 18 : 9, 11 | 19 : 8 |
 178 : 13 | 213 : 1 | 222 : 29 |
 familiares. 11 : 12 | 159 : 10 |
 familiaresque. 12 : 1 |
 familiari. 63 : 18 | 184 : 5 | 231 :
 12 |
 familiaria. 194 : 2 |
 familiaribus. 198 : 15 |
 familiaris. 6 : 1 | 84 : 7 | 116 :
 16 |
 familiarissimis. 144 : 4 |
 familiaritates. 12 : 3 |
 familiariter. 152 : 11 |
 familiarum. 34 : 15 | 41 : 3 |
 famosam. 74 : 2 |
 famosi. 205 : 3 |
 fana. 41 : 3 | 225 : 14 |
 Fannius. 157 : 6 |
 fano. 212 : 5 |
 fascibus. 15 : 16 | 29 : 10 |
 Faselo. 178 : 26 |
 fasque. 12 : 13 |
 fastidio. 229 : 13 |
 fatentur. 36 : 21 |
 fateor. 177 : 18 |
 faterentur. 97 : 9 |
 fatigabat. 174 : 7 |
 fatigando. 59 : 9 |
 fatigant. 10 : 6 |
 fatigantem. 122 : 4 |
 fatigare. 72 : 2 | 120 : 3 |
 fatigari. 22 : 6 | 110 : 5 |
 fatigat. 225 : 19 |
 fatigati. 118 : 4 | 124 : 21 | 140 :
 22 |
 fatigatur. 222 : 18 |
 fatigatus. 66 : 13 | 154 : 15 |
 fato. 225 : 14 |
 fatum. 37 : 2 | 212 : 10 |
 faucibus. 48 : 11 | 193 : 9 |
 favebat. 14 : 15 | 37 : 11 |
 favere. 130 : 10 |
 faves. 228 : 11 |
 favi. 231 : 32 |
 favonius. 222 : 12 |
 favorem. 68 : 9 | 122 : 9 |
 fautor. 149 : 9 |
 fautores. 73 : 15 |
 fautoribus. 82 : 14 |
 fautorum. 186 : 19 |
 februar. 16 : 1 |
 fecerant. 22 : 24 | 66 : 8 | 125 : 8 |
 fecerat. 12 : 11 | 20 : 27 | 11 : 23 |
 61 : 19 | 94 : 18 | 186 : 23 |
 227 : 2 |
 facere. 3 : 14 | 7 : 2 | 8 : 5 | 10 :
 5, 14 | 40 : 8, 15 | 44 : 6 | 46 :
 22 | 87 : 6 | 88 : 4 | 90 : 12 |
 91 : 7 | 171 : 18 | 197 : 24 | 198 :
 16, 17 | 224 : 4 |
 fecerint. 110 : 19 |
 fecerit. 44 : 10 | 82 : 1 | 142 : 7 |
 162 : 9 | 197 : 23 |
 feci. 45 : 8 | 153 : 23 |
 fecisse. 13 : 2 | 16 : 16 | 19 : 19 |
 39 : 19 | 46 : 19 | 88 : 13 | 89 :
 7, 22 | 90 : 14 |
 fecissem. 45 : 11 | 69 : 1 |
 fecissent. 40 : 14 | 97 : 7 |
 fecisset. 80 : 22 |
 fecisti. 65 : 6 | 70 : 3 | 227 : 23 |
 228 : 9 | 231 : 8 |
 fecistis. 45 : 4 | 197 : 10 |
 fecit. 44 : 12 | 48 : 7, 24 | 70 :
 11 | 73 : 9 | 83 : 14 | 87 : 11 |
 92 : 8 | 191 : 9 | 196 : 3, 9, 11 |
 217 : 9 |
 felicem. 162 : 12 |
 felicior. 142 : 7 |
 felicissimo. 142 : 5 |
 feliciter. 102 : 15 |
 felix. 114 : 14 |
 fenerator. 213 : 8 |
 feneratorum. 26 : 11 |
 feneratoris. 158 : 18 |
 fera. 221 : 13 |
 feræ. 8 : 23 |
 feraris. 224 : 22 |
 ferarum. 136 : 23 | 175 : 11 |
 feras. 62 : 11 |
 ferat. 52 : 10 |
 fere. 33 : 21 | 37 : 19 | 55 : 12 |
 63 : 15 | 223 : 23 |
 ferebatur. 86 : 8 |
 ferentariis. 54 : 15 |
 ferentem. 172 : 9 |
 feret. 220 : 11 | 223 : 22 |
 ferina. 76 : 3 | 137 : 3 |
 ferire. 7 : 14 | 55 : 3 | 62 : 11 |
 133 : 5 |
 feriri. 124 : 23 |
 feriundi. 106 : 3 |
 ferme. 103 : 27 | 123 : 17 | 222 :
 17 |
 ferocem. 108 : 18 |
 feroces. 46 : 18 | 141 : 7 | 144 :
 20 | 207 : 6 |
 feroci. 151 : 8 |
 ferocia. 159 : 15 |
 ferociamque. 55 : 17 |
 ferocis. 10 : 1 |
 ferocissimi. 203 : 3 |
 ferocius. 20 : 11 | 159 : 1 |
 ferox. 5 : 22 | 31 : 8 | 34 : 21 |
 66 : 10 | 67 : 4 | 72 : 8 | 129 :
 2 | 159 : 19 | 213 : 5 |
 feramentis. 179 : 5 |
 ferre. 138 : 14 |
 ferrea. 192 : 14 |
 ferreis. 200 : 16 |
 ferri. 2 : 18 | 112 : 20 |
 ferro. 20 : 11 | 52 : 11 | 70 : 4 |
 75 : 14 | 81 : 19 | 99 : 10 | 100 :
 1 | 161 : 15 | 166 : 1 | 203 : 37 |
 208 : 4 |
 ferroque. 95 : 19 |
 feruni. 176 : 4 |
 fert. 19 : 5 | 108 : 3, 16 | 139 :
 23 | 223 : 11 | 229 : 23 |
 fertilem. 135 : 11 |
 fertilis. 75 : 11 |
 fertilitatem. 173 : 14 |
 fertur. 93 : 17 | 116 : 4 | 213 : 6 |
 ferum. 127 : 5 |
 ferunt. 48 : 20 | 173 : 8 | 174 : 21 |
 185 : 3 |
 feruntur. 8 : 3 |
 fessa. 106 : 20 | 198 : 7 |
 fessi. 107 : 24 | 186 : 7 |
 fessis. 151 : 14 |
 fesso. 120 : 7 |
 fessos. 119 : 7 |
 fessus. 121 : 4 | 177 : 14 | 201 :
 15 |
 festina. 148 : 5 |
 festinabat. 128 : 4 |
 festinando. 34 : 1 |
 festinans. 80 : 10 | 107 : 6 |
 festinantibus. 196 : 7 |
 festinare. 6 : 18 | 22 : 5 | 34 : 6 |
 96 : 12 | 109 : 18 | 117 : 18 |
 119 : 18 | 124 : 20 | 203 : 29 |
 festinaret. 116 : 5 | 125 : 3 |
 festinas. 203 : 26 |
 festinat. 119 : 4 | 222 : 30 |
 festinatque. 122 : 4 |
 festinatio. 176 : 21 |
 festinatur. 116 : 17 |
 festinet. 131 : 2 |
 festus. 118 : 8 |
 fiat. 47 : 7 |
 fida. 4 : 5 | 19 : 20 | 66 : 5 |
 fide. 20 : 23 | 35 : 3 | 36 : 17 |
 65 : 12 | 74 : 11 | 83 : 12 | 91 :
 3 | 92 : 6 | 93 : 9 | 113 : 8, 18 |
 127 : 20 | 146 : 21 | 153 : 1 |
 154 : 13 | 202 : 24 | 219 : 29 |
 233 : 24 |
 fideque. 220 : 4 |
 fidei. 29 : 7 | 81 : 21 | 85 : 8 |
 90 : 2 | 123 : 11 | 132 : 18 |
 fideles. 8 : 15 |
 fidelesque. 125 : 7 |
 fidelis. 120 : 15 |
 fidelissimum. 136 : 19 |
 fideliter. 121 : 16 |
 fidem. 9 : 2 | 13 : 9 | 18 : 5 | 212 :
 9 | 65 : 9 | 81 : 4, 9 | 91 : 14 |
 92 : 1 | 110 : 22 | 114 : 8 | 123 :
 6 | 149 : 9 | 178 : 13 | 189 : 8 |
 228 : 16 |
 fidere. 154 : 24 |
 fides. 28 : 1 | 37 : 18 | 69 : 15 |
 74 : 13 | 76 : 1 | 88 : 10 | 148 :
 22 | 220 : 23 |
 fidesque. 16 : 22 | 122 : 13 |
 fidi. 19 : 19 | 153 : 11 |
 fidis. 178 : 30 |
 fidissimos. 147 : 9 |
 fidius. 28 : 5 |
 fido. 92 : 25 |
 fidosque. 12 : 7 | 16 : 14 | 17 :
 4 |
 fiducia. 172 : 23 | 173 : 7 | 176 :
 14 | 208 : 17 |
 fiduciam. 28 : 2 | 162 : 17 |
 fidum. 9 : 22 | 65 : 14 | 152 :
 15 |
 fidus. 121 : 7 | 227 : 12 |
 fient. 52 : 16 |
 fieri. 3 : 14 | 9 : 5 | 19 : 8 | 23 :
 11 | 31 : 10 | 39 : 12 | 40 : 16 |
 41 : 4 | 42 : 3 | 43 : 3 | 44 :
 2 | 52 : 1 | 92 : 12 | 96 : 14 |
 106 : 30 | 110 : 6 | 111 : 24 |
 124 : 21 | 131 : 6 | 143 : 14 |
 145 : 27 | 151 : 13 | 191 : 26 |
 199 : 25 | 218 : 18 | 224 : 8 |
 231 : 2 | 234 : 11 |
 fierent. 58 : 6 | 137 : 18 | 212 : 7 |
 219 : 29 |
 fige.

- fieret. 34 : 14 | 92 : 14 | 109 :
 18 | 113 : 22 | 128 : 21, 28 |
 155 : 1 |
 Figulo. 14 : 3 |
 figura. 207 : 8 |
 figuram. 60 : 10 |
 filia. 127 : 15 | 199 : 2 | 216 :
 13 |
 filiaque. 29 : 3 |
 filiam. 231 : 6 |
 filii. 14 : 8 | 34 : 15 |
 filiis. 64 : 17, 19 |
 filio. 13 : 2 | 116 : 5 | 205 : 7 |
 filiorumque. 123 : 20 |
 filium. 48 : 1 | 62 : 4 | 84 : 6 |
 173 : 22 | 189 : 7, 12 | 204 : 35 |
 232 : 7 |
 filius. 31 : 9 | 62 : 2 | 92 : 15 |
 116 : 18 | 146 : 13 | 150 : 18 |
 152 : 5, 13 | 189 : 15 |
 Fimbriana. 174 : 25 |
 fine. 186 : 34 |
 finem. 43 : 18 | 44 : 12 | 61 : 13 |
 64 : 18 | 65 : 8 | 73 : 9 | 78 : 7 |
 87 : 11 | 92 : 8 | 118 : 24 | 161 :
 15 | 163 : 5 | 181 : 5, 10 | 183 :
 9 | 190 : 4 | 191 : 2, 8 | 197 :
 23 | 213 : 1 | 234 : 19 |
 fingere. 36 : 16 | 72 : 3 |
 fingi. 101 : 19 |
 finibus. 69 : 22 | 143 : 8 |
 finis. 43 : 13 | 58 : 11 | 62 : 1 |
 75 : 9 | 78 : 12 | 79 : 14 | 116 :
 2, 7, 18 | 153 : 23 | 158 : 21 |
 161 : 7 | 169 : 21 |
 finesque. 67 : 7 |
 finitimi. 6 : 16 |
 finitimos. 77 : 10 |
 finitumis. 123 : 29 |
 finxit. 1 : 4 |
 firma. 17 : 7 | 45 : 13 | 213 :
 14 |
 firmam. 213 : 17 |
 firmanda. 210 : 8 | 212 : 17, 24 |
 firmat. 81 : 3 |
 firmatus. 186 : 6 |
 firmavit. 192 : 21 |
 firmiora. 116 : 15 |
 firmiorem. 191 : 2 |
 firmioribus. 106 : 2 |
 firmissimum. 110 : 12 |
 firmissimus. 84 : 18 |
 firmius. 222 : 18 |
 firmos. 106 : 25 |
 firmum. 65 : 15 | 127 : 3 |
 fit. 45 : 2 | 47 : 3 | 48 : 22 | 50 :
 7 | 74 : 5 | 90 : 16 | 93 : 7 | 128 :
 10 | 149 : 17 | 222 : 14 |
 fiunt. 185 : 14 |
 Flacco. 35 : 11 | 99 : 10 |
 Flaccum. 36 : 13 |
 flagitia. 134 : 9 | 208 : 7 | 234 :
 21 |
 flagitii. 96 : 3 |
 flagitiis. 20 : 4 | 134 : 6 | 212 :
 12 | 214 : 4 |
 flagitio. 73 : 18 | 185 : 12 | 215 :
 6 | 222 : 4 |
 flagitiose. 216 : 11 |
 flagitiosior. 132 : 3 |
 flagitiosissima. 6 : 7 |
 flagitiosissima. 91 : 7 |
 flagitiosissime. 226 : 17 |
 flagitiosissimum. 89 : 18 |
 flagitiosorum. 11 : 16 | 164 : 11 |
 flagitiosum. 153 : 21 | 226 : 9 |
 flagitium. 11 : 19, 23 | 30 : 13 |
 86 : 7 | 108 : 16 | 182 : 5 | 217 :
 21 | 225 : 8 |
 flagrabat. 12 : 5 |
 flagrantes. 165 : 8 |
 Flaminia. 205 : 16 |
 Flaminium. 29 : 9 |
 flamma. 166 : 1 |
 flammam. 60 : 11 |
 flere. 11 : 17 |
 flerent. 147 : 12 |
 flatur. 116 : 2 |
 flexa. 139 : 22 |
 flexit. 64 : 15 |
 flexus. 148 : 15 |
 florentes. 31 : 19 |
 florentibus. 188 : 27 |
 florentior. 222 : 30 |
 florentis. 128 : 26 |
 florere. 230 : 11 |
 flustibus. 172 : 7 |
 flustu. 203 : 7 | 206 : 24 |
 flutantes. 223 : 9 |
 flutus. 125 : 16 |
 flutuam. 199 : 19 |
 flutibus. 200 : 28 |
 flumen. 79 : 2 | 103 : 26 | 105 :
 12 | 107 : 5 | 126 : 1 | 137 : 16,
 20 | 154 : 1 | 172 : 20 | 173 :
 29 | 178 : 3 | 192 : 10 | 202 :
 30 |
 flumenque. 123 : 22 |
 flumine. 123 : 31 | 138 : 22 | 176 :
 2 | 201 : 4 |
 fluminis. 104 : 4 |
 fluminum. 204 : 16 |
 flunt. 204 : 16 |
 fluxa. 2 : 4 | 154 : 13 |
 fluxa. 150 : 2 |
 fluxi. 12 : 4 |
 focis. 44 : 18 | 54 : 9 |
 fonda. 9 : 20 | 46 : 6 | 48 : 16 |
 50 : 11 | 52 : 22 | 95 : 16 | 106 :
 11 |
 foedaque. 21 : 25 |
 foedam. 100 : 7 |
 foedavere. 204 : 3 |
 foede. 86 : 22 | 179 : 6 |
 foedera. 71 : 15 |
 foedere. 96 : 10 |
 foedi. 13 : 6 |
 foedum. 16 : 9 |
 foedus. 96 : 1, 13 | 100 : 7 | 127 :
 12 | 150 : 8, 10 | 154 : 11, 13 |
 155 : 1 |
 foeneratorum. 26 : 9 |
 fons. 139 : 5 | 144 : 11 |
 fonte. 186 : 12 | 204 : 27 |
 fontes. 136 : 28 | 206 : 34 |
 fontis. 110 : 1 |
 fore. 15 : 5 | 16 : 19 | 19 : 8 | 22 :
 2 | 36 : 6 | 37 : 4, 13 | 59 : 16 |
 62 : 14 | 63 : 22 | 65 : 3 | 70 :
 21 | 71 : 16 | 79 : 18 | 83 : 10,
 11 | 84 : 15 | 92 : 1, 7 | 103 :
 14 | 104 : 13, 19 | 108 : 9 | 110 : 9 |
 113 : 19 | 125 : 4 | 127 : 25 |
 128 : 2 | 129 : 18, 19 | 132 : 11 |
 140 : 1 | 143 : 12, 14 | 151 : 23 |
 153 : 12 | 154 : 10 | 155 : 1 |
 185 : 7 | 186 : 20 | 219 : 14 |
 225 : 21 |
 forest. 19 : 19 | 25 : 19 | 26 : 8 |
 32 : 6 | 39 : 22 | 82 : 4 | 84 :
 5 | 86 : 4 | 89 : 1 | 93 : 19 | 94 :
 21 | 102 : 17 | 103 : 11 | 108 :
 25 | 123 : 31 | 134 : 22 | 137 : 20 |
 140 : 9 | 196 : 8 |
 forest. 12 : 10 | 16 : 5, 22 | 19 : 2 |
 20 : 11, 18 | 21 : 15 | 22 : 26 |
 25 : 3 | 27 : 16 | 30 : 17 | 31 :
 14 | 32 : 13 | 37 : 2 | 40 : 15 |
 66 : 12 | 69 : 11 | 80 : 8 | 83 :
 22 | 94 : 20 | 93 : 15 | 95 : 11 |
 105 : 21 | 107 : 10 | 114 : 21 |
 116 : 10 | 117 : 4, 5, 10,

- 11 | 123 : 24 | 124 : 2 | 140 :
 14 | 143 : 9 | 153 : 8 | 210 :
 18 |
 foris. 18 : 14 | 46 : 23 |
 forisque. 130 : 4 |
 forma. 21 : 4 |
 formae. 2 : 4 | 205 : 9 |
 formam. 12 : 14 | 192 : 25 |
 formidatur. 210 : 1 |
 formidatus. 163 : 2 |
 formidine. 108 : 24 | 117 : 19 |
 122 : 1 | 133 : 4 | 145 : 6 | 162 :
 3 | 169 : 12 | 199 : 17 |
 formidinem. 81 : 5 | 94 : 19 | 107 :
 18 | 118 : 10 |
 formidini. 17 : 14 |
 formido. 97 : 26 | 109 : 25 | 211 :
 11 |
 formidolosa. 7 : 6 | 16 : 11 | 46 :
 7 |
 formidolosus. 7 : 12 |
 fornicibus. 50 : 10 |
 foro. 32 : 29 | 33 : 8 |
 fors. 106 : 15 | 135 : 14 | 143 : 19 |
 221 : 5 |
 forsitan. 151 : 11 | 224 : 7 |
 forte. 18 : 21 | 48 : 24 | 59 : 10 |
 66 : 10 | 70 : 8 | 89 : 12 | 105 :
 20 | 114 : 24 | 121 : 4 | 139 : 3,
 15, 21 | 141 : 15 | 160 : 21 | 162 :
 19 | 163 : 3 | 164 : 10 | 167 : 11 |
 175 : 22 | 178 : 26 | 180 : 12 |
 184 : 1 | 187 : 12 | 202 : 22 |
 204 : 15 | 217 : 26 | 224 : 25 |
 229 : 11 | 233 : 5 |
 fortem. 41 : 19 | 51 : 26 | 151 :
 21 |
 fortes. 17 : 3 |
 forti. 52 : 12 | 179 : 19 |
 fortia. 54 : 11 | 108 : 3 | 130 : 6 |
 132 : 1 |
 fortibus. 168 : 10 | 198 : 29 | 215 :
 3 | 219 : 4 | 223 : 2 | 225 :
 12 |
 fortior. 142 : 7 |
 fortis. 53 : 4 |
 fortissimi. 11 : 2 |
 fortissimis. 144 : 4 |
 fortissimum. 18 : 2 | 225 : 3 |
 fortissimum. 118 : 21 | 119 : 10 |
 fortissimum. 129 : 7 | 131 : 13 |
 135 : 15 |
 fortitudinis. 48 : 2 |
 fortitudo. 45 : 19 | 204 : 10 |
 222 : 1 |
 fortuna. 3 : 3 | 7 : 20 | 8 : 24 |
 18 : 18 | 31 : 11 | 33 : 16 | 41 :
 11, 13 | 42 : 18 | 53 : 5 | 57 :
 8 | 69 : 16 | 71 : 16 | 81 : 20 |
 131 : 11 | 142 : 6 | 148 : 3 | 160 :
 14 | 168 : 12 | 188 : 26 | 191 :
 22 | 196 : 17 | 197 : 9, 19 | 210 :
 15 | 216 : 6, 14 | 225 : 19 | 232 :
 23 |
 fortunae. 27 : 15 | 48 : 27 | 58 :
 11 | 198 : 1 | 209 : 6 |
 fortunam. 51 : 22 | 63 : 3 | 69 :
 18 | 110 : 19 | 114 : 4, 26 | 115 :
 19 | 139 : 13 | 174 : 30 | 209 :
 2 | 231 : 15 |
 fortunarum. 128 : 28 |
 fortunae. 13 : 19 | 81 : 7 | 113 :
 23 | 226 : 3 |
 fortunata. 21 : 4 |
 fortunatam. 227 : 16, 17 | 230 :
 24 |
 fortunatas. 206 : 9, 10 |
 fortunis. 26 : 9 | 46 : 2 | 67 : 28 |
 73 : 3 | 207 : 16 |
 fortunisque. 69 : 5 |
 forum. 103 : 7 | 179 : 9 |

fossa. 81 : 2 | 102 : 2 |
 fossaque. 124 : 17 |
 fracta. 207 : 10 |
 fragilis. 2 : 4 |
 frater. 65 : 14 | 72 : 10 | 194 : 4 |
 fraternæ. 96 : 17 |
 fratre. 66 : 13 | 70 : 10 | 94 : 7 |
 fratrem. 81 : 24 |
 fratres. 65 : 10 | 70 : 19 | 126 : 7 |
 212 : 9 |
 fratresque. 92 : 3 |
 fratri. 65 : 14 | 71 : 1 |
 fratribus. 62 : 2 | 127 : 1 |
 fratris. 62 : 4 | 67 : 28 | 72 : 9 |
 96 : 9 | 101 : 10 |
 fraude. 29 : 13 |
 fraudem. 59 : 5 |
 fregere. 50 : 13 |
 frequens. 38 : 4 | 39 : 18 | 123 : 1 |
 231 : 21 |
 frequentabantur. 104 : 5 |
 frequentabat. 12 : 9 |
 frequentarent. 122 : 14 |
 frequentata. 75 : 5 |
 frequentem. 125 : 20 |
 frequentes. 16 : 5 | 102 : 3 |
 frequentia. 36 : 12 |
 frequentiam. 103 : 12 |
 frequentibus. 200 : 1 |
 fieta. 133 : 12 |
 freti. 73 : 10 | 77 : 10 | 112 : 12 |
 231 : 28 |
 fretis. 233 : 18 |
 freto. 77 : 5 |
 fretum. 75 : 9 |
 fretus. 51 : 6 | 67 : 28 | 79 : 20 |
 114 : 25 | 137 : 6 | 214 : 6 |
 frigere. 202 : 15 |
 frigus. 11 : 11 |
 fronte. 53 : 14 | 54 : 5 |
 fructibus. 178 : 12, 17 |
 fructu. 28 : 6 |
 fructus. 184 : 1 |
 fruendosque. 180 : 6 |
 frugum. 75 : 11 | 137 : 10 | 174 : 1 |
 frui. 3 : 10 | 182 : 5 | 188 : 20 |
 fruimur. 2 : 3 |
 frumentaria. 184 : 1 |
 frumentatum. 110 : 14 |
 frumenti. 52 : 10 | 85 : 10 | 137 :
 8, 19 | 139 : 5 |
 frumentique. 178 : 19 |
 frumento. 109 : 20 | 123 : 26 | 177 :
 17 | 191 : 22 | 214 : 10 |
 frumentoque. 178 : 12 |
 frumentum. 101 : 18 | 102 : 21 |
 103 : 11 | 108 : 25 | 190 : 9 |
 197 : 11 | 215 : 16 |
 frustra. 17 : 1 | 22 : 19 | 27 : 12 |
 45 : 1 | 59 : 9 | 63 : 17 | 69 :
 17 | 83 : 7 | 87 : 4 | 113 : 7 |
 121 : 14 | 123 : 3 | 129 : 12 |
 139 : 7, 13 | 146 : 18 | 153 : 20 |
 154 : 25 | 168 : 6 | 181 : 4 | 186 :
 25 | 188 : 22 | 196 : 12 |
 frustrantur. 184 : 5 |
 frustrata. 146 : 7 |
 frustrati. 111 : 20 |
 fuderat. 136 : 4 |
 fuderit. 7 : 18 |
 fudi. 190 : 8 |
 fuerant. 30 : 5 | 67 : 23 | 96 : 8 |
 106 : 2, 9 | 112 : 10 | 179 : 5 |
 fuerat. 7 : 1 | 19 : 13 | 21 : 10 |
 43 : 12 | 54 : 11 | 62 : 13 | 67 :
 11 | 83 : 16 | 92 : 16 | 96 : 13 |
 98 : 5 | 107 : 1 | 113 : 15 | 122 :
 8 | 137 : 9, 12 | 139 : 14 | 153 :
 9 | 192 : 25 | 204 : 6, 31 | 205 :
 20 | 214 : 3 |
 fute. 4 : 7 | 5 : 14 | 8 : 3 | 9 :

1, 2 | 15 : 1 | 19 : 14 | 20 : 19 |
 32 : 7 | 46 : 22 | 49 : 8, 11 | 56 :
 3 | 63 : 19 | 70 : 5 | 78 : 2 |
 82 : 11 | 91 : 7 | 94 : 4 | 95 : 3 |
 101 : 20 | 125 : 26 | 151 : 18 |
 158 : 13 | 172 : 16 | 196 : 13 |
 210 : 3 |
 fuerim. 230 : 15 |
 fuerint. 81 : 25 | 162 : 5 | 230 : 2,
 8, 9 |
 fueris. 18 : 4 | 65 : 15 |
 fuerit. 41 : 18 | 87 : 12 | 97 : 11 |
 153 : 16 | 160 : 3 | 215 : 26 |
 225 : 14, 16 | 226 : 21 | 233 :
 10 |
 fueritis. 86 : 21 |
 fuerunt. 198 : 31 | 200 : 13 | 205 :
 3 |
 Fufidius. 162 : 16 |
 fuga. 37 : 9 | 52 : 25 | 55 : 18 |
 70 : 5 | 95 : 16 | 100 : 1 | 108 :
 15 | 109 : 13, 14, 24 | 123 : 10,
 18 | 145 : 9 | 146 : 23 | 152 : 10 |
 161 : 22 | 169 : 25 | 203 : 23 |
 208 : 5 | 212 : 4 |
 fugacem. 231 : 21 |
 fugaces. 222 : 5 | 227 : 15 |
 fugæ. 51 : 21 | 106 : 8 |
 fugam. 51 : 19 | 59 : 8 | 72 : 4,
 12 | 96 : 18 | 97 : 15 | 100 : 7 |
 107 : 20 | 111 : 24 | 118 : 19 |
 123 : 30 | 170 : 25 | 176 : 15 |
 197 : 13 | 198 : 16 | 203 : 17 |
 fugant. 80 : 5 |
 fugare. 111 : 22 |
 fugatæque. 126 : 3 |
 fugatique. 107 : 1 | 123 : 15 | 145 : 7 |
 fugatis. 146 : 28 |
 fugax. 231 : 14 |
 fugerat. 113 : 16 | 135 : 9 |
 fugere. 95 : 10 | 111 : 16 | 141 : 10 |
 145 : 3 | 147 : 2, 3 | 206 : 8 |
 fugere. 144 : 20 |
 fugeret. 173 : 18 |
 fugientis. 107 : 21 | 135 : 14 |
 fugitivi. 186 : 9 |
 fugitivis. 51 : 7 | 208 : 4 |
 fugitivorum. 208 : 19 |
 fui. 130 : 13 |
 fuimus. 17 : 13 |
 fuisse. 11 : 6 | 12 : 8 | 13 : 3 | 15 :
 2 | 27 : 11 | 40 : 1 | 97 : 14 |
 101 : 22 | 128 : 17 | 154 : 25 |
 162 : 2 | 181 : 4 | 200 : 16 | 205 :
 13 | 207 : 28 | 226 : 19 |
 fuissent. 126 : 6 |
 fuisset. 17 : 2 | 48 : 8 | 55 : 12 |
 80 : 6 | 109 : 13 | 179 : 12 |
 182 : 6 |
 fuit. 2 : 6, 10 | 3 : 8 | 5 : 2, 12 |
 8 : 7 | 20 : 4, 24 | 21 : 5, 7 |
 26 : 12 | 40 : 10 | 43 : 13 | 49 :
 7 | 59 : 5 | 61 : 18 | 62 : 1 | 64 :
 10 | 69 : 11 | 70 : 18 | 71 : 13 |
 74 : 7, 14 | 75 : 3 | 81 : 1, 13 |
 90 : 10 | 99 : 11 | 113 : 23 |
 115 : 3 | 119 : 1, 20 | 121 : 14,
 20 | 123 : 3 | 127 : 11 | 141 :
 22 | 142 : 6 | 144 : 3 | 148 : 1 |
 154 : 2 | 155 : 9 | 158 : 7, 21 |
 163 : 7, 12 | 187 : 18 | 191 : 7 |
 198 : 27 | 200 : 7 | 208 : 14 |
 210 : 14, 17 | 215 : 17 | 216 : 6,
 11 | 218 : 3 | 219 : 1, 26 | 224 :
 11 | 230 : 3 | 231 : 25, 30 |
 fulmen. 166 : 9 |
 Fulviam. 21 : 18 | 22 : 17 |
 Fulvius. 14 : 10 | 32 : 9 |
 fundere. 111 : 22 | 141 : 12 |
 funditores. 105 : 6 |
 funditoribus. 141 : 3 | 145 : 13 |

funditorum. 102 : 25 | 150 : 14 |
 funditus. 219 : 20 |
 fundo. 193 : 2 |
 funduntque. 80 : 5 |
 funera. 212 : 13 |
 funestum. 226 : 15 |
 furibundus. 25 : 13 |
 furibus. 46 : 2 |
 furit. 160 : 18 |
 furor. 20 : 21 |
 furori. 231 : 15 |
 furta. 169 : 27 |
 furtivaque. 17 : 14 |
 fusa. 117 : 16 |
 fusæ. 126 : 3 |
 fusas. 55 : 8 |
 fusi. 107 : 1 | 145 : 7 | 147 : 1 |
 177 : 10 |
 Fusidius. 170 : 22 |
 fuso. 177 : 14 |
 fusti. 201 : 21 |
 fusum. 151 : 8 |
 futiles. 162 : 11 |
 futura. 17 : 9 | 45 : 16 | 188 : 22 |
 210 : 12 | 213 : 11 |
 futuræ. 219 : 20 :
 futuram. 198 : 26 |
 futuri. 145 : 24 |
 futuris. 84 : 1 |
 futuro. 214 : 5 | 216 : 4 |
 futuros. 135 : 21 | 160 : 17 | 212 :
 22 | 213 : 12 |
 futurum. 191 : 2 | 195 : 7 | 211 :
 2 | 219 : 21 |
 futurus. 224 : 10 |

G

Gabinia. 193 : 16 |
 Gabinio. 36 : 18, 20 | 48 : 7 | 50 :
 16 |
 Gabinium. 33 : 9 | 34 : 23 | 36 : 7 |
 Gabinius. 14 : 10 | 34 : 11 | 37 : 8 |
 Gaddir. 174 : 12 |
 Gadibus. 195 : 5 |
 Gætuli. 76 : 2 | 77 : 3, 12 | 143 :
 18 | 145 : 3 |
 Gætulis. 149 : 1 |
 Gætulorum. 79 : 1 |
 Gætulos. 76 : 13 | 78 : 9 | 127 :
 5 | 136 : 2 |
 Galli. 35 : 17 | 36 : 21 |
 Gallia. 32 : 18 | 33 : 21 | 34 : 4 |
 52 : 9 | 156 : 6 | 158 : 6 | 178 :
 11 | 205 : 16 |
 Gallia. 192 : 16 |
 Galliam. 51 : 3, 13, 18 | 52 : 7 |
 177 : 22 |
 Gallica. 32 : 17 | 214 : 18 |
 Gallico. 48 : 1 |
 Gallis. 156 : 3 | 208 : 21 |
 Gallorum. 47 : 5 | 202 : 9 |
 Gallos. 49 : 1 | 155 : 22 |
 ganeæ. 11 : 7 |
 ganeo. 11 : 18 |
 Gauda. 116 : 18 |
 gauderet. 116 : 15 |
 gaudia. 56 : 4 |
 gaudiis. 58 : 15 | 215 : 1 |
 gaudio. 42 : 10 | 74 : 11 | 119 :
 16 | 163 : 17 |
 gaudium. 37 : 12 | 108 : 1 | 109 :
 11 | 214 : 5 |
 gemitu. 112 : 19 |
 gemitus. 218 : 10 |
 genera. 60 : 4 | 175 : 11 | 218 : 9 |
 generatim. 224 : 11 |
 genere. 5 : 12 | 6 : 12 | 21 : 4 |

65 : 10 | 66 : 10 | 69 : 19 | 135 : 3 | 152 : 14 | 224 : 10 | 229 : 3 |
generi . 118 : 21 |
generibus . 104 : 3 |
generis . 20 : 24 | 22 : 22 | 33 : 11 |
55 : 9 | 58 : 13 | 70 : 22 | 75 : 15 | 103 : 9 | 122 : 8 | 157 : 4 |
171 : 12, 24 |
generosissimum . 131 : 13 |
generum . 80 : 9 | 103 : 24 |
geniti . 160 : 9 |
genitos . 159 : 9 |
genitus . 187 : 1 | 189 : 16 | 196 : 20 |
gens . 32 : 16 | 169 : 21 |
gente . 50 : 13 | 152 : 13 | 198 : 27 |
224 : 18 |
gentem . 47 : 5 | 77 : 14 |
gentes . 212 : 23 | 225 : 10 |
genti . 114 : 2 | 220 : 10 |
gentibus . 42 : 19 | 76 : 7 | 127 : 23 | 201 : 1 | 219 : 9 | 223 : 7 |
gentilium . 207 : 5 |
gentis . 62 : 8 | 75 : 3 | 141 : 22 |
159 : 21 | 164 : 25 | 169 : 26 |
187 : 14 | 208 : 22 |
gentium . 80 : 25 | 89 : 16 | 93 : 8 |
108 : 10 | 161 : 7 | 183 : 10 |
191 : 24 |
genua . 203 : 13 |
genuimus . 225 : 2 |
genuisse . 66 : 4 |
genuissem . 65 : 3 |
genuit . 62 : 3 | 232 : 8 |
genus . 6 : 10 | 32 : 13 | 42 : 5 |
49 : 11 | 57 : 1 | 58 : 6 | 75 : 12 | 102 : 12 | 110 : 11 | 127 : 5 | 138 : 9 | 159 : 19 | 172 : 19 |
204 : 13 |
geram . 134 : 19 |
gerant . 108 : 8 | 183 : 12 |
gerebat . 13 : 18 | 92 : 19 | 100 : 21 | 115 : 8 | 121 : 17 | 136 : 14 |
gerendis . 230 : 18 |
gerendum . 108 : 21 |
gerens . 103 : 5 |
gerere . 23 : 5 | 24 : 7 | 79 : 25 |
109 : 4 | 123 : 1 | 129 : 20 |
130 : 18 | 131 : 6 | 211 : 11 |
213 : 9 |
gererent . 111 : 21 |
gererentur . 204 : 8 |
gereret . 108 : 11 | 109 : 12 | 111 : 23 | 115 : 19 |
gereretur . 152 : 20 |
geri . 108 : 18 | 123 : 5 |
gerite . 154 : 1 |
geritur . 54 : 16 | 141 : 16 |
Germani . 198 : 8 |
Germanus . 208 : 22 |
Geronis . 204 : 5 |
gerundi . 92 : 21 |
gerunt . 110 : 23 | 213 : 16 |
geruntur . 26 : 3 | 50 : 17 | 91 : 5 |
gesserat . 91 : 18 |
gesserit . 212 : 14 | 232 : 19 |
gessi . 131 : 9 |
gessimus . 40 : 9 |
gessisti . 210 : 6 |
gessit . 61 : 9 | 233 : 9, 20 |
gesta . 36 : 18 | 48 : 26 | 139 : 4 |
146 : 2 |
gestæ . 8 : 2 | 230 : 3, 5 |
gestarum . 59 : 13 | 60 : 11 |
gestas . 4 : 1 | 5 : 5 | 86 : 4 |
157 : 2 |
gestis . 230 : 11 |
gesturus . 109 : 12 |
gerite . 205 : 18 |
gignentium . 126 : 11 | 139 : 22 |

gignere . 195 : 6 |
gigni . 131 : 14 |
gignitur . 170 : 30 |
gignuntur . 104 : 4 | 202 : 28 |
gladiatoria . 24 : 1 |
gladii . 140 : 15 |
gladiis . 54 : 16 |
gladio . 35 : 19 | 39 : 8 |
gladium . 43 : 18 | 146 : 19 |
glande . 111 : 5 |
gliscenti . 178 : 21 |
globis . 176 : 15 |
globo . 130 : 20 |
gloria . 2 : 4 | 3 : 35 | 4 : 3 | 10 : 7, 15 | 18 : 17 | 49 : 1, 12 | 52 : 2 | 54 : 11 | 58 : 6 | 62 : 9 | 65 : 5, 8 | 73 : 18 | 96 : 6 | 115 : 16 |
120 : 8 | 132 : 4 | 136 : 27 | 141 : 8 | 156 : 3, 6 | 161 : 7 | 162 : 8 |
175 : 1 | 185 : 11 | 200 : 6 | 216 : 18 | 220 : 19, 20 | 224 : 17 | 225 : 11, 18 |
gloria . 7 : 5, 13 | 62 : 13 | 63 : 2 |
97 : 24 | 98 : 9 | 115 : 1 | 133 : 22 | 141 : 13 | 142 : 1 | 158 : 2 |
175 : 12 | 185 : 5 | 216 : 13 |
230 : 2, 27 | 231 : 4 |
gloriam . 2 : 2, 14 | 7 : 17 | 49 : 15 | 50 : 3 | 52 : 13 | 57 : 7 |
60 : 12 | 64 : 7 | 88 : 1 | 99 : 1 |
109 : 19 | 133 : 8 | 135 : 16 |
141 : 15 | 198 : 4 | 222 : 29 |
223 : 15 | 226 : 20 | 229 : 9 |
gloriamque . 77 : 11 |
glorians . 20 : 10 |
gloriar . 108 : 4 |
gloriaris . 228 : 2 |
gloriosa . 136 : 5 | 215 : 19 |
glorioso . 189 : 10 |
gloriosus . 200 : 11 |
gloriosum . 161 : 1 | 188 : 19 |
glutino . 192 : 27 |
gnaritat . 176 : 15 |
gnarus . 170 : 27 | 176 : 17 |
Gracchi . 89 : 9 |
Gracchis . 99 : 10 |
Graccho . 74 : 8 | 87 : 8 | 199 : 7 |
Gracchorum . 99 : 7 |
Gracchus . 99 : 3 | 221 : 7 |
gradu . 144 : 16 | 208 : 20 |
græca . 115 : 3 |
græcas . 133 : 3 |
Græci . 126 : 17 | 204 : 17 |
Græcia . 2 : 12 |
Græciæ . 43 : 25 | 189 : 22 |
Græcis . 21 : 5 | 141 : 23 |
Græcorum . 131 : 5 | 200 : 4 | 222 : 8 |
Græcos . 49 : 1 | 207 : 16 | 222 : 8 |
grande . 11 : 19 | 20 : 27 |
grandem . 39 : 2 |
grandi . 178 : 26 |
grandis . 139 : 21 |
grassaretur . 202 : 8 |
grassari . 116 : 9 |
grassatur . 57 : 7 |
grata . 5 : 14 | 28 : 1 |
grati . 178 : 5 | 198 : 14 |
gratia . 17 : 13, 15 | 20 : 5 | 35 : 14 | 38 : 13 | 56 : 1 | 64 : 15 |
73 : 16, 17 | 77 : 15 | 82 : 15 |
83 : 18 | 85 : 5 | 89 : 2 | 94 : 19 | 103 : 10 | 108 : 14 | 113 : 12, 18 | 115 : 15 | 121 : 14 | 124 : 13 | 127 : 11 | 140 : 15 | 147 : 22 | 154 : 7 | 159 : 3 | 167 : 4 |
180 : 1 | 198 : 28 | 222 : 22 |
227 : 10 |
gratiæ . 47 : 3 | 83 : 23 | 197 : 3 |
gratiam . 42 : 1 | 45 : 11 | 60 : 1 |
68 : 9 | 74 : 5 | 93 : 11 | 148 : 4 | 150 : 10 | 153 : 13, 19 | 164 : 20 | 184 : 7 | 186 : 23 | 215 : 2 |
219 : 24 | 220 : 2 | 223 : 14 |
231 : 9 |
gratias . 108 : 7 |
gratificandi . 225 : 17 |
gratificans . 215 : 2 |
gratificari . 59 : 12 |
gratis . 180 : 2 |
gratuito . 13 : 13 | 130 : 14 | 165 : 18 | 221 : 13 |
gratulatus . 231 : 21 |
gratulabantur . 198 : 10 |
gratulor . 64 : 12 |
gratus . 20 : 9 | 197 : 7 |
grave . 42 : 15 | 158 : 14 | 178 : 17 | 189 : 22 |
gravem . 203 : 30 |
graves . 83 : 6 | 87 : 9 | 174 : 26 |
199 : 7 | 202 : 12 |
gravi . 171 : 18 | 178 : 20 | 217 : 7 |
gravia . 90 : 8 | 96 : 3 | 175 : 13 |
gravior . 136 : 10 |
graviorem . 71 : 5 |
graviori . 202 : 15 |
gravioris . 160 : 19 |
gravis . 38 : 16 | 43 : 5 | 72 : 9 |
86 : 6 | 114 : 20 | 169 : 7 | 174 : 17 | 196 : 18 |
gravissimum . 34 : 8 |
gravitate . 182 : 8 | 208 : 5 |
graviter . 55 : 22 | 225 : 24 |
gravius . 41 : 9 | 42 : 14 | 68 : 11 |
81 : 23 | 210 : 5 | 233 : 22 | 234 : 15, 20 |
gregariis . 30 : 15 | 53 : 16 | 95 : 13 |
gregarius . 101 : 25 | 139 : 15 |
græge . 39 : 15 | 111 : 18 | 173 : 8, 10 | 233 : 14 |
gubernator . 179 : 2 |
gubernatorem . 204 : 31 |
gula . 227 : 14 |
gulæ . 137 : 4 | 232 : 12 |
gulam . 50 : 13 |
Gulussa . 62 : 2 |
Gulussæ . 92 : 15 |
gurgitibus . 202 : 22 |

H

H. S. C. 23 : 20 |
H. S. CC. 23 : 20 |
habeam . 130 : 14 |
habeant . 29 : 15 | 33 : 21 | 88 : 7 |
127 : 17 |
habeantque . 183 : 12 |
habeantur . 37 : 6 | 61 : 5 |
habeas . 65 : 10 |
habeat . 81 : 16 | 214 : 10 | 226 : 3 |
habebant . 6 : 22 | 76 : 5 |
habebantur . 136 : 19 | 149 : 8 |
habebat . 5 : 22 | 7 : 11 | 11 : 17 |
20 : 8 | 21 : 22 | 23 : 1 | 101 : 12 | 120 : 11 | 226 : 22 |
habebatis . 89 : 17 | 185 : 9 |
habebatur . 49 : 12 |
habebunt . 182 : 8 |
habemus . 18 : 15 | 46 : 24 | 147 : 23 |
habenda . 234 : 22 |
habendam . 5 : 1 |
habendos . 44 : 9 | 46 : 8 | 180 : 6 |
habendus . 161 : 5 |
habens . 231 : 10 |
habent . 46 : 1 | 88 : 13 | 89 : 21 |
108 : 3, 17 | 174 : 12 | 180 : 2, 5 | 191 : 18 | 215 : 21 | 218 : 16 |
224 : 3 |

ha-

- habentur. 6 : 15 | 90 : 9 | 220 : 22 |
 habeo. 8 : 17 | 45 : 10 | 51 : 25 | 132 : 8 | 133 : 20 | 142 : 8 | 153 : 27 | 196 : 21 | 224 : 17 |
 habere. 2 : 14 | 7 : 5 | 9 : 4, 6, 7, 20 | 10 : 12 | 11 : 6, 9 | 13 : 9 | 23 : 6 | 24 : 7 | 26 : 11 | 36 : 23 | 46 : 7 | 60 : 10 | 63 : 15 | 67 : 3 | 68 : 3 | 75 : 19 | 92 : 5 | 98 : 13 | 105 : 16 | 109 : 14 | 112 : 17 | 116 : 11 | 123 : 10 | 127 : 7, 22 | 128 : 21 | 129 : 5 | 152 : 19 | 155 : 8 | 159 : 10 | 177 : 18 | 191 : 10 | 215 : 6 | 216 : 12 | 219 : 7, 8 | 221 : 19 | 229 : 14 | 231 : 12 | 234 : 19 |
 haberem. 69 : 18 | 216 : 10 |
 haberemus. 46 : 20 |
 haberent. 2 : 18, 19 | 3 : 14 |
 haberentur. 24 : 3 |
 haberet. 25 : 9 | 101 : 26 | 108 : 11 | 121 : 17 | 152 : 3 | 154 : 10 |
 haberetis. 88 : 17 |
 haberetur. 103 : 6 | 115 : 9, 13 | 126 : 7 |
 haberi. 10 : 8 | 138 : 12 | 144 : 22 | 209 : 9 | 222 : 10 | 224 : 24 |
 habes. 64 : 12 | 148 : 6 | 228 : 9, 16 |
 habet. 9 : 15 | 42 : 8 | 58 : 13 | 73 : 9 | 114 : 10 | 132 : 4 | 159 : 18 | 161 : 8 | 164 : 13 | 199 : 22 | 227 : 9 |
 habete. 134 : 11 |
 habetis. 180 : 11 |
 habetote. 46 : 13 | 198 : 2 |
 habetur. 2 : 5 | 8 : 6 | 30 : 10 | 48 : 21 | 53 : 1 | 58 : 14 |
 habita. 19 : 15 | 34 : 8 | 134 : 26 |
 habitae. 87 : 9 |
 habitam. 164 : 22 |
 habitas. 226 : 17 |
 habitet. 232 : 20, 21 |
 habiti. 138 : 13 | 164 : 21 | 167 : 16 |
 habitis. 20 : 19 |
 habitu. 84 : 15 |
 habitum. 196 : 4 |
 habituri. 190 : 9 |
 habituros. 154 : 8 |
 habiturum. 51 : 4 | 69 : 2 | 116 : 14 | 117 : 10 |
 habitus. 92 : 13 | 101 : 5 |
 habuerant. 79 : 1 |
 habuerat. 9 : 23 | 50 : 14, 18 | 55 : 17 | 74 : 10 | 141 : 1 |
 habuere. 6 : 8 | 33 : 13 | 41 : 9 | 76 : 2, 11 | 77 : 4 | 78 : 7 | 88 : 3 | 134 : 3 | 156 : 2 | 201 : 4 |
 habuerint. 6 : 6 | 75 : 16 |
 habuerit. 233 : 9 |
 habui. 216 : 8 | 222 : 19 | 232 : 3 |
 habuisse. 12 : 9 | 54 : 2 | 64 : 20 | 222 : 21 |
 habuissent. 48 : 9 |
 habuisset. 36 : 16 | 50 : 22 | 145 : 28 | 155 : 1 |
 habuit. 9 : 18 | 16 : 21 | 20 : 16 | 25 : 5 | 41 : 14 | 51 : 24 | 62 : 6 | 65 : 3 | 126 : 2 | 149 : 4 | 232 : 9, 17 |
 hac. 59 : 4 | 153 : 12 | 161 : 4 | 177 : 12 | 215 : 25 | 225 : 10 | 228 : 8, 16 | 230 : 21 | 232 : 10 |
 hac. 132 : 23 | 231 : 32 |
 hac. 8 : 17 | 9 : 8 | 11 : 12 | 12 : 19 | 18 : 21 | 19 : 20 | 21 : 4 | 26 : 3 | 27 : 9 | 29 : 12 | 33 : 4, 16 | 34 : 17 | 39 : 9 | 45 : 15 | 47 : 4 | 52 : 23 | 53 : 9 | 64 : 9 | 71 : 6 | 81 : 13 | 82 : 3 | 87 : 2 | 88 : 2, 16 | 89 : 13 | 91 : 1, 5 | 103 : 14 | 116 : 2 | 124 : 20 | 130 : 1, 7 | 131 : 18 | 132 : 21 | 133 : 11 | 155 : 3 | 166 : 6 | 168 : 2 | 177 : 13 | 185 : 14 | 197 : 18 | 208 : 4 | 213 : 11 | 215 : 10 | 219 : 10 | 221 : 18 | 222 : 7 | 225 : 2 | 226 : 18 | 229 : 26 | 231 : 5 |
 haerede. 232 : 19 |
 haeredem. 234 : 5 |
 haereditate. 132 : 31 |
 haeserat. 84 : 6 |
 haesitante. 152 : 8 |
 Hamilcarem. 125 : 1 |
 hanc. 44 : 3 | 47 : 13 | 65 : 9 | 164 : 11 | 219 : 21 | 230 : 16 |
 Hannibal. 61 : 16 | 177 : 22 |
 Hannibale. 160 : 10 |
 Hannibali. 202 : 16 |
 Hannibalis. 204 : 31 |
 harum. 227 : 12 |
 haruspices. 37 : 3 |
 haruspiciis. 115 : 14 |
 haruspex. 114 : 25 |
 has. 72 : 5, 13 | 125 : 22 | 210 : 7 |
 hastas. 132 : 19 |
 haud. 3 : 13 | 11 : 13 | 12 : 4 | 20 : 4, 13 | 21 : 8, 11 | 31 : 2 | 34 : 25 | 40 : 2 | 45 : 11 | 49 : 6 | 54 : 18 | 75 : 5, 14 | 77 : 4 | 80 : 1 | 84 : 18 | 90 : 17 | 93 : 21 | 94 : 4 | 99 : 11 | 103 : 6 | 107 : 27 | 109 : 23 | 126 : 10 | 128 : 7 | 136 : 4, 27 | 138 : 21 | 139 : 16 | 146 : 2 | 147 : 6 | 151 : 7 | 154 : 4 | 155 : 16 | 165 : 18 | 170 : 23 | 176 : 10 | 189 : 16, 19 | 196 : 6 | 208 : 3 | 215 : 13, 24 | 217 : 11 | 220 : 5, 17 | 221 : 7, 20 | 222 : 7, 17 | 224 : 1, 11 |
 haudquaquam. 3 : 15 |
 haveto. 29 : 8 |
 hebes. 222 : 2 |
 hebescere. 10 : 8 |
 heberem. 108 : 13 |
 heberi. 215 : 9 |
 Helenus. 205 : 5 | 207 : 1 |
 Heracleam. 190 : 12 |
 Hercule. 153 : 14 | 218 : 6 | 231 : 22 | 232 : 21 | 234 : 7 |
 Hercules. 76 : 6 | 136 : 18 |
 heredem. 64 : 17 | 116 : 19 |
 Herennius. 172 : 10 | 178 : 4 |
 heu. 212 : 3 |
 hi. 6 : 11, 24 | 10 : 4 | 11 : 1, 29 | 23 : 14 | 30 : 14 | 31 : 18 | 43 : 1 | 76 : 4, 13 | 77 : 3, 11 | 82 : 18 | 88 : 9 | 124 : 23 | 165 : 10 | 178 : 19 | 192 : 24 | 203 : 24 | 221 : 21 | 231 : 22 |
 hique. 48 : 15 | 76 : 10 | 77 : 4 |
 hiavit. 192 : 34 |
 hiberna. 120 : 11 | 143 : 11 | 145 : 9 | 148 : 25 |
 hibernaculis. 148 : 17 |
 hibernas. 178 : 1 |
 hibernis. 94 : 14 | 114 : 9 | 116 : 10 |
 hic. 45 : 16 | 47 : 2 | 196 : 20 | 206 : 25 | 232 : 18, 24 | 233 : 21, 27 |
 hiemabat. 96 : 16 | 119 : 4 |
 hiemalibus. 94 : 18 |
 hiemandi. 113 : 11 |
 hieme. 94 : 14 | 203 : 36 |
 hiemem. 192 : 12 |
 hiememque. 177 : 24 |
 hiemes. 207 : 29 |
 Hiempsal. 66 : 3, 9, 17 | 67 : 3, 10, 19 |
 Hiempsale. 64 : 19 | 84 : 7 |
 Hiempsalem. 62 : 3 | 67 : 14 | 72 : 10 | 81 : 24 | 159 : 13 |
 Hiempsalis. 73 : 20 | 75 : 18 |
 hiems. 190 : 10 |
 Hiero. 196 : 11 |
 Hilerdam. 170 : 4 |
 hinc. 178 : 15 |
 Hipponem. 77 : 16 |
 Hirtuleio. 175 : 18 |
 his. 6 : 1, 10 | 7 : 6 | 8 : 15 | 9 : 3 | 11 : 4 | 13 : 14 | 17 : 14 | 21 : 3, 13 | 27 : 17 | 32 : 9 | 35 : 1, 10 | 39 : 17, 20 | 43 : 15 | 44 : 10 | 46 : 24 | 49 : 10 | 52 : 9 | 53 : 15 | 59 : 3 | 60 : 13 | 62 : 21 | 66 : 18 | 82 : 16 | 86 : 21 | 103 : 2 | 104 : 12 | 114 : 5 | 127 : 26 | 133 : 7 | 134 : 28 | 138 : 1 | 140 : 9 | 141 : 9 | 150 : 5, 16 | 178 : 16 | 181 : 11 | 196 : 11 | 211 : 14, 15 | 217 : 17 | 219 : 15 | 223 : 21 | 225 : 8 | 228 : 15 | 231 : 2 | 234 : 18 |
 hisque. 23 : 17 |
 Hispania. 19 : 5 | 65 : 6 | 76 : 6 | 77 : 5 | 169 : 18 | 170 : 9 | 200 : 6 |
 Hispaniae. 165 : 12 | 174 : 11 | 178 : 15 | 197 : 11 |
 Hispaniam. 16 : 6 | 63 : 6 | 78 : 9 | 174 : 32 | 177 : 21 | 178 : 9 | 201 : 19 | 203 : 14 |
 Hispanias. 16 : 1 |
 Hispaniense. 199 : 11 |
 Hispaniensis. 187 : 9 |
 Hispanis. 16 : 12 | 76 : 12 | 200 : 19 |
 Hispanorum. 205 : 13 |
 Hispanos. 16 : 15 |
 historis. 206 : 8 | 230 : 27 |
 histrionem. 133 : 19 |
 histrionis. 174 : 22 |
 histrionum. 175 : 5 |
 Histrum. 204 : 18 |
 hoc. 11 : 21 | 14 : 11 | 15 : 13 | 19 : 10 | 21 : 20 | 23 : 18 | 24 : 8 | 25 : 12 | 29 : 5 | 31 : 3 | 34 : 11 | 35 : 8 | 40 : 16 | 43 : 14, 47 | 48 : 1, 8 | 46 : 4, 12 | 48 : 27 | 58 : 9 | 62 : 10, 19 | 68 : 13 | 75 : 15 | 89 : 16 | 90 : 15, 17 | 100 : 16 | 104 : 19 | 118 : 19 | 123 : 29 | 129 : 16 | 130 : 6, 13, 21 | 133 : 9, 10 | 134 : 11 | 136 : 24 | 138 : 5 | 142 : 11 | 147 : 19 | 148 : 1, 2, 6 | 150 : 8 | 154 : 13 | 163 : 11 | 168 : 11 | 174 : 30 | 175 : 23 | 177 : 18 | 179 : 11 | 193 : 4 | 203 : 3 | 205 : 16 | 210 : 5, 7 | 211 : 6, 20 | 212 : 23 | 215 : 12 | 223 : 5 | 224 : 13 | 226 : 5 | 230 : 3, 28 | 231 : 18 | 233 : 23 | 234 : 16 |
 Homeri. 206 : 10 |
 homine. 210 : 14 |
 hominem. 16 : 9 | 19 : 8 | 37 : 2 | 62 : 14 | 63 : 1 | 117 : 7 | 126 : 5 | 125 : 1 | 130 : 21 | 131 : 8 | 155 : 1 | 219 : 29 | 229 : 17 |
 homines. 1 : 1 | 3 : 5 | 11 : 1 | 18 : 23 | 20 : 25 | 29 : 3 | 30 : 21 | 31 : 7 | 35 : 14 | 40 : 1 | 42 : 3, 15 | 43 : 8 | 47 : 8 | 61 : 1 | 82 : 21 | 84 : 14 | 88 : 9 | 93 : 2 | 95 : 3 | 97 : 9 | 120 : 15 | 129 : 8 | 131 : 6, 19 | 133 : 14 | 160 : 5 | 165 :

185 : 7 | 207 : 12 | 209 : 7 | 210 :
 21 | 213 : 2 | 216 : 17 | 217 :
 25 | 218 : 13 | 219 : 28 | 223 :
 5 | 224 : 2 |
 hominesque. 26 : 6 |
 homini. 20 : 5 | 24 : 6 | 25 : 10 |
 122 : 16 | 135 : 4 | 153 : 13 |
 220 : 5 | 232 : 26 |
 hominibus. 22 : 4, 15 | 41 : 17 |
 48 : 5 | 58 : 2 | 89 : 19 | 204 : 36 |
 hominibusque. 13 : 4 |
 hominis. 5 : 10 | 38 : 1 |
 hominum. 2 : 11 | 6 : 10 | 9 : 11 |
 18 : 5 | 20 : 15 | 32 : 13 | 50 :
 21 | 57 : 5 | 58 : 6 | 60 : 4 | 75 :
 12 | 102 : 19 | 108 : 13 | 123 : 8 |
 127 : 5 | 138 : 9 | 157 : 7 | 160 :
 16 | 167 : 9 | 203 : 11, 19 | 218 :
 9 | 219 : 19 | 227 : 9 |
 homo. 20 : 17 | 54 : 9 | 69 : 3 |
 73 : 21 | 74 : 7 | 116 : 14 | 226 :
 17 | 227 : 8, 11 | 230 : 26 | 231 : 4 |
 honesta. 23 : 15 | 61 : 22 | 88 :
 11 | 127 : 14 | 135 : 6 | 161 : 2 |
 182 : 5 |
 honestæ. 219 : 5 |
 honestam. 196 : 19 |
 honestamenta. 225 : 7 |
 honestarum. 71 : 9 |
 honestas. 7 : 17 | 29 : 5 | 225 : 6 |
 honestatos. 29 : 4 |
 honeste. 11 : 6 | 12 : 9 | 131 : 20 |
 222 : 5 | 227 : 15 | 234 : 23 |
 honesti. 59 : 6 | 63 : 21 |
 honestique. 134 : 23 |
 honestior. 229 : 6 |
 honestis. 31 : 13 |
 honestissima. 117 : 15 |
 honestius. 142 : 3 | 197 : 22 |
 honesto. 159 : 3 |
 honestoque. 63 : 20 | 85 : 3 |
 honestum. 128 : 12 | 234 : 5 |
 honestus. 73 : 3 |
 honoravisti. 65 : 5 |
 honore. 29 : 3 | 104 : 20 | 115 :
 13 | 116 : 7 | 128 : 16 | 215 : 11 |
 220 : 26 |
 honorem. 9 : 12 | 117 : 3 | 122 :
 15 | 132 : 16 | 197 : 25 | 217 :
 20 | 220 : 19 | 222 : 27 | 232 :
 24 | 233 : 9 |
 honores. 61 : 3 | 127 : 1 | 131 :
 20 | 133 : 13 | 234 : 9 |
 honori. 10 : 7 | 66 : 12 | 88 : 6 |
 131 : 17 |
 honoribus. 38 : 19 | 82 : 16 | 161 :
 3 | 230 : 15 |
 honoris. 4 : 11 | 74 : 1 | 86 : 20 |
 155 : 17 |
 honorum. 162 : 6 |
 honos. 17 : 15 | 59 : 5 |
 horam. 119 : 6 |
 horribile. 147 : 1 |
 horribili. 145 : 3 |
 hortamento. 144 : 22 |
 hortabatur. 14 : 13 | 115 : 14 |
 hortabor. 133 : 8 |
 hortabuntur. 188 : 25 |
 hortandi. 129 : 16 |
 hortando. 81 : 5 |
 hortantibus. 93 : 7 |
 hortantur. 53 : 3 | 212 : 6 |
 hortari. 6 : 4, 18 | 14 : 3 | 22 : 4 |
 86 : 11 | 106 : 20, 23 | 112 : 24 |
 179 : 14 |
 hortatione. 112 : 19 |
 hortatur. 54 : 7 | 108 : 7 | 110 :
 10, 18 | 117 : 6 | 140 : 3 | 151 :
 8, 21 |
 hortatus. 105 : 8 | 176 : 1 |
 hortentur. 18 : 19 |
 G. Sallustii.

hortere. 52 : 3 |
 hortor. 87 : 5 | 90 : 13 | 167 : 11 |
 181 : 8 |
 hortorque. 90 : 6 | 191 : 25 | 224 : 17 |
 hortos. 233 : 28 |
 horum. 132 : 3 |
 hos. 65 : 9, 17 | 131 : 20 | 207 :
 23 | 219 : 16 |
 hospitum. 56 : 2 |
 hospitibus. 68 : 7 |
 hospitis. 118 : 25 | 174 : 9 |
 hoste. 91 : 23 | 106 : 19 | 110 : 5 |
 hostem. 7 : 14 | 8 : 18 | 25 : 13 |
 48 : 1 | 55 : 3 | 81 : 7 | 109 :
 26 | 110 : 4 | 127 : 25 | 141 : 2 |
 220 : 5 |
 hostes. 29 : 12 | 48 : 12 | 55 : 10 |
 102 : 2, 23 | 105 : 13 | 106 : 7,
 14, 21 | 107 : 27 | 110 : 24 | 111 :
 28 | 112 : 21 | 123 : 9 | 136 : 21 |
 138 : 15 | 140 : 24 | 143 : 15,
 17 | 146 : 9 | 147 : 1 | 177 : 9 |
 188 : 20 | 196 : 8 | 210 : 9 | 211 :
 15 | 223 : 4 |
 hosti. 89 : 6 | 90 : 9 | 109 : 18 |
 170 : 23 |
 hostiæ. 218 : 8 |
 hostias. 114 : 24 | 161 : 13 |
 hostibus. 6 : 18 | 8 : 13 | 11 : 2 |
 35 : 21 | 47 : 7 | 51 : 3 | 52 :
 25 | 53 : 8 | 79 : 27 | 88 : 4 | 89 :
 16 | 90 : 4 | 95 : 15 | 97 : 6 |
 101 : 21 | 103 : 21 | 106 : 2, 24 |
 107 : 2 | 108 : 19 | 120 : 11 | 124 :
 26 | 136 : 6, 13 | 143 : 13, 14 |
 144 : 15, 25 | 146 : 8 | 149 : 4 |
 169 : 1, 10 | 177 : 2 | 178 : 9 |
 211 : 1, 17 | 217 : 13 | 225 : 3 |
 hostibusque. 141 : 8 |
 hostile. 136 : 10 | 137 : 28 |
 hostilem. 111 : 23 | 150 : 20 |
 hostili. 248 : 10 |
 hostilia. 56 : 2 | 59 : 9 | 71 : 12 |
 151 : 26 | 191 : 14 |
 hostilis. 97 : 25 |
 hostiliter. 79 : 15 |
 hostis. 7 : 12 | 35 : 8 | 43 : 23 |
 55 : 5 | 65 : 15 | 70 : 6, 8 | 71 :
 13 | 95 : 17 | 105 : 6, 21 | 107 :
 7 | 112 : 14 | 127 : 22 | 128 : 9,
 20 | 133 : 5 | 135 : 19 | 144 : 5 |
 146 : 3 | 151 : 25 | 167 : 9 | 177 :
 25 |
 hostisque. 121 : 22 | 177 : 20 |
 hostium. 7 : 18 | 37 : 20 | 45 : 16 |
 47 : 6 | 48 : 26 | 51 : 20 | 52 :
 8 | 53 : 4 | 54 : 14 | 55 : 16 |
 63 : 5, 9 | 80 : 4 | 81 : 10 | 83 :
 1 | 95 : 9 | 101 : 4 | 103 : 3, 23 |
 104 : 22 | 106 : 19 | 107 : 11 |
 109 : 13 | 111 : 13 | 118 : 18 |
 123 : 16 | 135 : 23 | 138 : 5 | 143 :
 15 | 144 : 2, 22 | 145 : 12, 18 |
 146 : 27 | 150 : 17 | 155 : 2 |
 178 : 2, 3, 6 | 179 : 3 | 189 : 13 |
 190 : 11 | 197 : 15 | 203 : 21 |
 218 : 4 | 222 : 36 | 223 : 6 |
 hostiumque. 55 : 19 | 101 : 1 |
 huc. 9 : 21 | 63 : 17 | 103 : 9 |
 112 : 25 | 153 : 22 | 185 : 13 |
 191 : 9 | 210 : 11 | 223 : 9 |
 huccine. 70 : 1 |
 huic. 5 : 13 | 9 : 14 | 20 : 5 | 48 :
 4 | 49 : 14 | 71 : 16 | 92 : 17 |
 97 : 7 | 225 : 14 | 226 : 7, 19 |
 229 : 8, 11 |
 hujus. 49 : 16 | 169 : 1 | 229 : 9 |
 hujusce. 14 : 13 | 127 : 11 | 132 : 5 |
 hujuscemodi. 12 : 12 | 16 : 21 | 39 :
 26 | 44 : 2, 13 | 51 : 23 | 58 : 9 |
 61 : 4, 13 | 64 : 20 | 86 : 17 |

91 : 1 | 129 : 14 | 134 : 26 | 147 :
 14 | 164 : 20 |
 hujusmodi. 26 : 5 | 43 : 6 |
 humana. 10 : 11 | 61 : 11 | 88 : 3 |
 89 : 15 | 161 : 6 | 166 : 3 | 191 :
 11 |
 humanæ. 2 : 18 | 108 : 3 | 139 :
 20 | 210 : 10 |
 humanarum. 72 : 7, 15 | 96 : 1 |
 148 : 3 | 150 : 2 |
 humanas. 161 : 13 |
 humani. 19 : 16 | 58 : 13 | 158 :
 1 | 171 : 24 | 172 : 1 | 194 : 7 |
 humanis. 221 : 15 |
 humano. 104 : 1 |
 humanum. 7 : 4 | 57 : 1 |
 humeris. 228 : 6 |
 humi. 50 : 9 | 76 : 3 | 104 : 3 | 132 : 6 |
 humili. 199 : 8 |
 humilimus. 219 : 4 |
 humilitas. 122 : 8 |
 humilitate. 105 : 2 |
 humilitatem. 20 : 17 |
 humilumis. 142 : 14 |
 humo. 126 : 12 |
 numum. 107 : 14 |
 humus. 147 : 5 | 175 : 6 | 192 : 34 |
 hunc. 5 : 19 | 66 : 3 | 117 : 6 |
 182 : 9 | 191 : 20 | 198 : 13 |
 201 : 3 | 229 : 13 | 232 : 25, 33 |
 hyemem. 133 : 6 |

I
 Acere. 94 : 20 | 124 : 19 |
 jaceret. 217 : 14 |
 jacer. 206 : 3 |
 jaciebant. 208 : 12 |
 jacentes. 112 : 26 |
 jacit. 66 : 15 |
 jacitura. 222 : 14 | 226 : 11 |
 jacula. 111 : 10 |
 jaculari. 62 : 9 |
 jaculis. 146 : 11 |
 jam. 16 : 2, 10 | 17 : 7 | 23 : 1 |
 45 : 17 | 46 : 18 | 48 : 7 | 72 :
 10 | 79 : 24 | 81 : 17 | 82 : 6 |
 90 : 8, 13 | 102 : 12 | 103 : 13 |
 106 : 4, 30 | 107 : 8, 21 | 108 :
 8 | 110 : 17 | 113 : 1, 8 | 114 :
 4, 27 | 119 : 8 | 124 : 9 | 125 :
 4 | 128 : 6, 15 | 129 : 2 | 130 :
 17 | 131 : 13 | 132 : 10 | 141 :
 22 | 143 : 11, 12 | 144 : 24 | 146 :
 25, 28 | 147 : 1, 6, 19 | 158 : 13 |
 160 : 22 | 162 : 9 | 168 : 12 | 176 :
 19 | 177 : 20 | 178 : 21 | 180 : 3 |
 182 : 5 | 183 : 3 | 190 : 3 | 192 :
 22 | 193 : 3 | 196 : 18 | 203 : 27 |
 207 : 5, 28 | 208 : 20 | 210 : 13 |
 212 : 26 | 217 : 6 | 220 : 15 | 225 :
 13, 14 | 219 : 16, 25 | 230 : 6,
 14 | 232 : 13 | 233 : 14 |
 jamprimum. 7 : 8 | 12 : 11 |
 jamque. 144 : 7 | 146 : 23 | 151 :
 14 |
 janua. 22 : 18 |
 januam. 34 : 14 |
 Januar. 15 : 15 |
 Januarii. 156 : 6 |
 Januario. 94 : 13 |
 Japydiam. 199 : 16 |
 Jasonem. 174 : 9 |
 ibant. 147 : 11 |
 ibi. 8 : 4 | 10 : 1 | 16 : 21 | 25 :
 16 | 46 : 11 | 66 : 14 | 105 : 5 |
 106 : 13 | 111 : 21 | 119 : 7 |
 123 : 14 | 124 : 25 | 126 : 19 |
 N n 127 :

- 127 : 20 | 148 : 1 | 134 : 3, 13 |
 135 : 12 | 137 : 21 | 139 : 3 |
 146 : 15, 17 | 152 : 10 | 174 :
 25 | 192 : 25, 32 | 196 : 12 | 220 :
 22 | 224 : 15 |
 ibidem. 116 : 6 | 146 : 6 | 149 :
 12 | 152 : 6 | 192 : 1 |
 ibique. 4 : 6 | 5 : 14 | 22 : 8 | 55 :
 10 | 64 : 3 | 108 : 12 | 110 : 9 |
 137 : 2, 27 | 154 : 27 |
 iccirco. 102 : 22 |
 Ichnusa. 172 : 6 |
 idi. 179 : 5 |
 idu. 175 : 19 | 176 : 2 |
 idus. 201 : 10 |
 id. 2 : 10 | 5 : 8, 21 | 11 : 3, 15 |
 12 : 10 | 23 : 10 | 30 : 6 | 31 :
 5 | 35 : 16 | 42 : 8 | 45 : 13 |
 83 : 21 | 87 : 4 | 90 : 12 | 93 :
 1 | 100 : 21 | 102 : 16 | 103 :
 12 | 108 : 14, 16 | 110 : 7, 19, 25 |
 113 : 12 | 115 : 9 | 116 : 1 |
 117 : 10, 11 | 118 : 25 | 121 : 2,
 14, 20 | 123 : 33 | 125 : 3, 10 |
 126 : 9 | 127 : 11 | 128 : 4 | 130 :
 20 | 132 : 6, 8, 17 | 133 : 1 |
 134 : 2 | 135 : 2 | 136 : 10 | 137 :
 2 | 138 : 7 | 142 : 13 | 148 : 16 |
 153 : 15, 17, 24 | 154 : 2, 9 |
 159 : 13 | 164 : 16 | 167 : 21 |
 192 : 12 | 197 : 9 | 206 : 3 | 207 :
 21, 27 | 209 : 5 | 210 : 1, 3 |
 212 : 6, 18, 25 | 214 : 12 | 215 :
 6, 13, 17 | 217 : 3 | 219 : 25 |
 220 : 17 | 222 : 19 | 223 : 20 |
 224 : 20 | 229 : 11, 26 |
 idcirco. 226 : 22 |
 idque. 216 : 13 | 224 : 12 |
 idem. 17 : 6 | 50 : 7 | 54 : 14 |
 60 : 3 | 62 : 1 | 64 : 11 | 66 :
 17 | 114 : 23 | 118 : 14 | 120 :
 1 | 124 : 9 | 131 : 16 | 134 : 16 |
 137 : 25 | 146 : 4 | 155 : 8, 21 |
 171 : 18 | 210 : 20 | 229 : 10 |
 233 : 6, 7 | 234 : 14 |
 ideo. 206 : 28 |
 idonea. 123 : 27 | 219 : 12 |
 idoneæ. 116 : 26 |
 idoneis. 42 : 22 | 124 : 18 |
 idoneos. 32 : 11 | 42 : 23 | 114 :
 10 | 186 : 11 |
 idoneum. 43 : 23 | 122 : 5 | 141 :
 18 | 165 : 14 |
 ierat. 30 : 11 | 99 : 8 | 146 : 24 |
 ière. 126 : 9 | 150 : 15 |
 ierit. 181 : 8 |
 igitur. 2 : 9 | 4 : 12 | 5 : 7 | 6 :
 16 | 7 : 11 | 8 : 10 | 9 : 1 | 10 :
 4, 9 | 13 : 5 | 14 : 2 | 18 : 16 |
 20 : 19 | 21 : 25 | 22 : 12 | 23 :
 12 | 32 : 14 | 36 : 6 | 37 : 4 |
 44 : 7 | 49 : 10 | 51 : 16 | 58 :
 8 | 61 : 22 | 63 : 3, 14 | 64 : 13 |
 67 : 25 | 68 : 11 | 78 : 4, 11 |
 79 : 13 | 80 : 8 | 82 : 25 | 83 :
 14 | 84 : 20 | 85 : 11 | 89 : 6 |
 91 : 16 | 93 : 4, 11 | 97 : 14 |
 99 : 12 | 100 : 12 | 102 : 10 |
 103 : 23 | 104 : 6 | 108 : 1, 17 |
 109 : 17 | 111 : 1, 25 | 112 : 5 |
 113 : 14 | 114 : 16 | 115 : 13 |
 118 : 2 | 120 : 8 | 122 : 2 | 123 :
 25 | 126 : 7 | 127 : 19 | 128 :
 18 | 135 : 6 | 137 : 6 | 140 : 16,
 12 | 141 : 21 | 142 : 8 | 143 :
 14 | 146 : 2, 6 | 149 : 8 | 150 :
 21 | 153 : 4 | 159 : 12 | 163 : 1 |
 182 : 8 | 187 : 8 | 188 : 6 | 198 :
 4 | 201 : 3 | 211 : 5 | 212 : 24 |
 214 : 9 | 219 : 10 | 220 : 6 | 222 :
 11 | 223 : 20 | 229 : 28 | 233 : 10 |
 ignara. 76 : 13 | 107 : 2 | 139 :
 20 |
 ignari. 150 : 2 | 123 : 6 |
 ignarique. 118 : 17 |
 ignaris. 137 : 19 |
 ignaros. 42 : 21 |
 ignarum. 15 : 2 | 94 : 4 | 127 : 5 |
 189 : 19 |
 ignarus. 67 : 20 | 79 : 4 | 84 : 18 |
 104 : 22 | 131 : 2 | 142 : 10 |
 ignavi. 111 : 12 | 182 : 10 |
 ignavia. 22 : 8 | 34 : 18 | 52 : 5 |
 60 : 5 | 86 : 23 | 134 : 7, 21 |
 141 : 23 | 155 : 2 | 185 : 12 |
 190 : 1 | 223 : 6 |
 ignaviae. 47 : 16 | 101 : 19, 23 |
 131 : 21 | 215 : 17 | 219 : 25 |
 ignaviam. 17 : 2 | 58 : 15 | 88 :
 14 | 129 : 21 | 131 : 11 | 166 :
 8 | 182 : 4 |
 ignavior. 164 : 12 |
 ignavis. 108 : 4 | 223 : 18 |
 ignavissimi. 11 : 1 |
 ignavissumi. 184 : 5 | 218 : 14 |
 ignavo. 51 : 26 | 128 : 25 |
 ignavus. 9 : 13 |
 ignem. 113 : 3 |
 ignes. 208 : 12 |
 igni. 109 : 22 | 124 : 26 | 138 :
 18 | 139 : 8 | 169 : 26 |
 ignibus. 144 : 18 |
 ignisque. 151 : 13 |
 ignobilem. 219 : 4 |
 ignobiles. 17 : 13 |
 ignobilitatem. 66 : 10 | 100 : 8 |
 ignominia. 19 : 12 |
 ignorantiam. 204 : 32 |
 ignorantibus. 115 : 6 | 118 : 16 |
 ignorantis. 185 : 10 |
 ignoras. 191 : 7 |
 ignoratus. 109 : 7 |
 ignoro. 132 : 10 |
 ignescendo. 49 : 15 | 90 : 14 |
 165 : 1 |
 ignoscere. 8 : 21 | 89 : 19 |
 ignoscite. 48 : 6 |
 ignota. 149 : 6 |
 ignotis. 222 : 1 |
 ignoto. 145 : 3 |
 ii. 164 : 19 | 215 : 7 |
 iique. 84 : 10 |
 iidem. 83 : 17 | 212 : 6 | 215 : 14 |
 217 : 19 |
 iidemque. 88 : 1 |
 iis. 3 : 1 | 8 : 26 | 20 : 1 | 40 :
 21 | 52 : 26 | 69 : 22 | 75 : 5 |
 81 : 8 | 113 : 9 | 146 : 23 | 147 :
 10 | 164 : 6 | 213 : 12 | 224 : 6 |
 230 : 13, 15 |
 iisdem. 32 : 10 | 33 : 21 | 38 : 13 |
 70 : 12 | 108 : 5 | 109 : 6 | 129 :
 19 |
 iisque. 84 : 7 |
 ihergetum. 177 : 23 |
 ilex. 139 : 21 |
 ilicet. 97 : 26 |
 illa. 18 : 16 | 24 : 11 | 31 : 12 |
 40 : 3 | 41 : 6 | 51 : 15 | 52 :
 16, 22 | 70 : 7 | 74 : 4 | 82 : 3 |
 86 : 20 | 89 : 10, 13 | 92 : 14 |
 97 : 8, 13, 26 | 102 : 24 | 132 :
 22 | 133 : 4 | 134 : 5 | 161 : 2 |
 162 : 3, 5 | 166 : 6, 14 | 168 :
 12 | 173 : 17 | 175 : 13 | 183 :
 1, 6 | 191 : 23 | 197 : 4 | 211 :
 7, 19 | 212 : 3 | 206 : 16 | 221 :
 18 | 224 : 15 | 226 : 23 | 228 : 16 |
 illaque. 124 : 25 |
 illam. 38 : 12 | 60 : 10 | 74 : 15 |
 130 : 1 | 148 : 5 | 198 : 26 | 213 :
 17 | 230 : 17 |
 illarum. 227 : 12 |
 illata. 201 : 21 |
 ille. 9 : 13 | 25 : 6, 13 | 33 : 7 |
 36 : 23 | 48 : 2, 22 | 49 : 13 |
 50 : 13 | 54 : 4 | 67 : 11 | 72 :
 7 | 79 : 18 | 82 : 21 | 83 : 12 |
 91 : 14 | 108 : 11 | 110 : 9 | 112 :
 1 | 128 : 30 | 147 : 10 | 149 : 3 |
 151 : 8 | 152 : 1 | 154 : 20 | 161 :
 1 | 164 : 18 | 166 : 3 | 177 : 3 |
 188 : 25 | 199 : 28 | 200 : 10 |
 207 : 14 | 217 : 6, 14 | 222 : 3 |
 231 : 17 |
 illecebris. 12 : 2 |
 illeceus. 103 : 16 | 143 : 9 |
 illexerat. 13 : 8 | 51 : 11 |
 illi. 10 : 6, 15 | 12 : 14 | 17 : 15 |
 21 : 17 | 22 : 18 | 33 : 23 | 37 :
 24 | 39 : 5 | 43 : 12, 18 | 44 :
 16 | 46 : 2 | 47 : 10 | 51 : 17 |
 54 : 17 | 59 : 5 | 64 : 6 | 66 :
 7 | 77 : 1 | 83 : 17 | 84 : 13 |
 88 : 17 | 90 : 3 | 92 : 6 | 112 :
 12, 20 | 113 : 19 | 115 : 20 | 116 :
 1 | 117 : 14 | 118 : 26 | 120 : 8 |
 122 : 8 | 123 : 7 | 126 : 18 | 128 :
 28 | 129 : 9 | 130 : 12 | 131 : 8,
 9, 21 | 138 : 15 | 140 : 12 | 142 :
 5, 14 | 148 : 25 | 153 : 3 | 154 :
 10 | 155 : 8 | 160 : 1 | 164 : 16,
 25 | 168 : 1 | 176 : 8 | 181 : 2,
 10 | 183 : 9 | 186 : 3 | 190 : 14 |
 195 : 9 | 208 : 21 | 210 : 2 | 212 :
 6 | 217 : 19 | 219 : 27 | 224 : 6 |
 234 : 8 |
 illic. 204 : 31 | 206 : 28 |
 illico. 152 : 16 |
 illique. 156 : 1 | 190 : 1 |
 illis. 13 : 8 | 17 : 11 | 18 : 6, 8,
 24 | 30 : 4 | 31 : 15 | 32 : 5 |
 33 : 16 | 42 : 19 | 44 : 5, 18 |
 46 : 13, 17, 22 | 52 : 18, 19 |
 59 : 12 | 66 : 9 | 82 : 13 | 84 :
 7 | 89 : 3, 7, 21 | 90 : 11 | 104 :
 13 | 106 : 21 | 110 : 19 | 112 :
 28 | 116 : 15 | 126 : 10 | 127 :
 1 | 129 : 4 | 130 : 15 | 131 : 11 |
 132 : 11, 22 | 133 : 2, 15 | 134 :
 8, 9 | 137 : 5 | 141 : 9 | 151 :
 3 | 184 : 3 | 185 : 6 | 191 : 4,
 17 | 200 : 11 | 202 : 6 | 215 : 6,
 18 | 216 : 3 | 218 : 14 | 219 : 15 |
 222 : 14 | 223 : 14 | 230 : 4, 6,
 22 |
 illisque. 80 : 14 |
 illius. 45 : 3 | 38 : 9 | 49 : 16 |
 62 : 8 | 108 : 18 | 114 : 8 | 122 :
 14 | 155 : 15 | 162 : 1 | 226 :
 21 |
 illo. 38 : 16 | 43 : 24 | 92 : 5 |
 93 : 15 | 101 : 20 | 114 : 5 | 115 :
 13 | 121 : 10 | 130 : 20 | 152 :
 19 | 153 : 10 | 154 : 21 | 156 :
 7 | 162 : 9 | 168 : 2 | 169 : 25 |
 233 : 14 |
 illoque. 145 : 25 |
 illorum. 36 : 5 | 41 : 16 | 79 : 10 |
 125 : 14 | 131 : 8, 11 | 132 : 3 |
 133 : 9, 13 | 134 : 9 | 140 : 20 |
 154 : 8 |
 illos. 15 : 4 | 16 : 14 | 17 : 15 |
 18 : 10 | 33 : 1 | 34 : 18 | 40 :
 16 | 44 : 19 | 46 : 22 | 108 : 20 |
 110 : 20 | 111 : 9 | 119 : 9 | 125 :
 20 | 127 : 22 | 131 : 14 | 133 :
 8 | 136 : 2 | 207 : 22 | 223 : 3 |
 228 : 15 |
 illosque. 149 : 14 | 213 : 13 |
 illoro. 229 : 5 |
 illuc. 112 : 25 | 180 : 8 | 185 : 13 |
 223 : 9 |
 illud.

- illud. 38 : 8 | 42 : 22 | 72 : 1 |
 130 : 9 | 227 : 10 | 230 : 24 |
 233 : 1 |
 illudunt. 207 : 6 |
 illum. 36 : 2 | 37 : 2 | 42 : 1 |
 66 : 18 | 67 : 24 | 72 : 5 | 81 :
 22 | 93 : 6 | 104 : 17 | 114 : 27 |
 116 : 5 | 117 : 8, 11 | 128 : 16 |
 131 : 19 | 136 : 15 | 147 : 18 |
 151 : 19 | 152 : 4 | 160 : 20 |
 179 : 9 | 230 : 28 | 233 : 4 |
 illustres. 218 : 2 | 230 : 5 |
 illustria. 61 : 14 |
 illustriorque. 222 : 25 |
 illustrium. 161 : 21 |
 imagines. 60 : 8 | 132 : 8, 18, 21 |
 133 : 16 |
 imaginibus. 183 : 14 |
 imaginum. 131 : 1 |
 imam. 233 : 15 |
 imbecilla. 4 : 9 |
 imbecille. 57 : 2 |
 imbecillum. 65 : 16 |
 imbelles. 118 : 22 |
 imbellis. 79 : 12 | 101 : 2 |
 imbuta. 9 : 16 | 219 : 11 |
 imbutus. 11 : 13 |
 imitamine. 66 : 3 |
 imitarentur. 43 : 21 |
 imitari. 43 : 24 |
 imitati. 43 : 25 |
 imitatur. 227 : 8 |
 immane. 176 : 7 | 211 : 3 |
 immanem. 218 : 11 |
 immani. 88 : 10 |
 immanis. 203 : 11 | 221 : 13 |
 immanitatem. 160 : 18 |
 immaturo. 72 : 11 |
 immemorem. 90 : 16 |
 immensa. 227 : 14 |
 immensæ. 232 : 12 |
 immensum. 104 : 2 | 139 : 1 | 178 :
 21 |
 imminuerat. 101 : 7 |
 imminuere. 128 : 4 |
 imminuta. 117 : 1 |
 imminutæ. 31 : 18 | 222 : 2 |
 imminutum. 21 : 2 | 153 : 15 |
 immissum. 38 : 10 |
 immo. 47 : 11 | 227 : 11, 17 |
 immoderata. 5 : 18 |
 immoderatæ. 48 : 2 |
 immoderatam. 226 : 10 |
 immoderatum. 37 : 14 |
 immoderatus. 218 : 3 |
 immodicus. 198 : 25 |
 immortales. 134 : 22 | 215 : 27 |
 immortalia. 58 : 10 |
 immortalibus. 109 : 15 | 124 : 6 |
 immortalis. 41 : 5 | 42 : 11 | 45 :
 3 | 72 : 6 | 87 : 16 | 177 : 16 |
 225 : 23 |
 immortalium. 226 : 19 |
 immunes. 136 : 19 |
 immutata. 6 : 7 | 9 : 9 | 24 : 4 |
 155 : 10 |
 immutatione. 155 : 14 |
 immutato. 7 : 2 |
 immutatur. 3 : 4 |
 immutilato. 193 : 7 |
 imo. 164 : 21 | 187 : 10 |
 impar. 66 : 11 | 152 : 14 |
 imparatam. 14 : 4 |
 imparatum. 22 : 16 |
 impares. 325 : 13 |
 impari. 111 : 12 |
 impediabant. 200 : 30 |
 impediēbat. 86 : 9 | 92 : 25 | 94 :
 11 | 110 : 13 |
 impedimenta. 97 : 10 | 128 : 1 |
 impedimento. 142 : 33 |
 impedita. 145 : 9 | 219 : 17 |
 impediti. 23 : 14 |
 impeditissima. 197 : 10 |
 impedito. 126 : 13 |
 impeditos. 107 : 19 |
 impeditur. 186 : 16 |
 impeditus. 96 : 14 | 112 : 1 | 128 :
 18 |
 impediverant. 127 : 13 |
 impedivit. 190 : 1 |
 impellat. 32 : 15 |
 impellere. 38 : 14 | 39 : 3 |
 impelli. 34 : 26 |
 impellit. 114 : 6 | 117 : 13 | 127 :
 10 |
 impellitque. 67 : 12 |
 impendat. 72 : 17 |
 impendebat. 211 : 3 |
 impendet. 52 : 18 |
 impensius. 103 : 14 | 123 : 18 |
 imperabat. 13 : 11 |
 imperabatur. 107 : 17 |
 imperandum. 114 : 17 |
 imperante. 200 : 6 |
 imperantium. 77 : 14 |
 imperantur. 167 : 17 |
 imperare. 18 : 22 | 67 : 37 | 131 :
 3 |
 imperarentur. 102 : 22 | 154 : 23 |
 imperat. 35 : 12 | 92 : 25 | 111 :
 2 | 114 : 11 | 123 : 29 |
 imperata. 114 : 7 | 125 : 8 |
 imperator. 26 : 6 | 57 : 6 | 63 : 8,
 14 | 110 : 5 | 128 : 5, 29 | 210 :
 14 | 210 : 4 | 224 : 7, 18 |
 imperatore. 18 : 20 | 104 : 14 |
 116 : 14 | 125 : 8 | 145 : 24 |
 imperatorem. 81 : 26 | 114 : 7 |
 117 : 7, 14 | 131 : 4 | 133 : 11 |
 imperatores. 7 : 12 | 23 : 14 | 89 :
 16 | 98 : 10 | 106 : 26 | 197 :
 11 |
 imperatori. 101 : 5 | 122 : 7 |
 216 : 2 |
 imperatoribus. 154 : 24 |
 imperatoris. 52 : 1 | 55 : 3 | 64 :
 14 | 91 : 6 |
 imperatorum. 2 : 16 | 49 : 5 | 134 :
 17 |
 imperatum. 85 : 15 |
 imperaverat. 85 : 10 |
 imperavisset. 145 : 24 |
 imperavit. 103 : 11 |
 imperia. 7 : 2 | 16 : 13, 16 | 59 :
 3 | 61 : 3 | 88 : 7 | 125 : 2 | 180 :
 1 | 183 : 6, 12 | 209 : 1 | 214 :
 17 | 220 : 16 | 224 : 2 |
 imperii. 2 : 9 | 6 : 22 | 8 : 23 |
 9 : 1 | 29 : 11 | 62 : 1, 17 | 67 :
 7 | 71 : 8 | 77 : 15 | 78 : 7 | 82 :
 9 | 96 : 6 | 171 : 12 | 177 : 19 |
 189 : 2 | 228 : 3 |
 imperiis. 97 : 5 |
 imperio. 1 : 5 | 2 : 14 | 6 : 12 |
 11 : 3 | 41 : 11, 15 | 63 : 23 |
 66 : 14 | 67 : 23, 26 | 69 : 4 |
 70 : 13 | 71 : 16 | 76 : 4 | 88 :
 8 | 96 : 18 | 101 : 4, 12 | 106 :
 15 | 116 : 11, 15 | 118 : 14 | 125 :
 19 | 136 : 19 | 138 : 13 | 141 :
 8 | 146 : 1 | 158 : 5, 15, 17 |
 161 : 7, 19 | 165 : 6 | 175 : 13 |
 189 : 17 | 198 : 5 | 219 : 10 |
 222 : 35 | 225 : 13, 14 |
 imperitabant. 125 : 25 | 224 : 7 |
 imperitabat. 79 : 3 | 219 : 9 |
 imperitandi. 127 : 23 |
 imperitandum. 161 : 4 |
 imperitant. 210 : 2 |
 imperitantem. 124 : 11 |
 imperitare. 144 : 7 | 147 : 20 |
 imperites. 210 : 4 |
 imperitia. 94 : 22 | 144 : 22 |
 imperitiam. 134 : 12 |
 imperitis. 104 : 15 |
 imperium. 3 : 1, 4 | 6 : 21, 25 |
 8 : 18, 20 | 9 : 9, 12 | 10 : 7 |
 23 : 6 | 27 : 2 | 29 : 17 | 32 :
 7 | 42 : 21 | 44 : 6 | 45 : 15 |
 46 : 23 | 48 : 1 | 49 : 19 | 50 :
 14 | 61 : 21 | 68 : 16 | 76 : 8 |
 77 : 10 | 79 : 26 | 82 : 7 | 90 :
 10 | 117 : 10 | 127 : 7 | 129 : 19 |
 133 : 9 | 143 : 17 | 163 : 11 |
 165 : 15 | 169 : 3 | 191 : 10, 25 |
 196 : 20 | 204 : 16 | 207 : 15 |
 209 : 10 | 211 : 14 | 212 : 23 |
 217 : 2 | 218 : 17 | 222 : 3, 10,
 21, 23 | 224 : 19 |
 impetrandum. 69 : 17 |
 impetrata. 125 : 6 |
 impetratis. 150 : 3 |
 impetu. 92 : 11 | 105 : 13 | 217 : 4 |
 impetum. 34 : 21 | 177 : 23 |
 impetus. 47 : 3 |
 impias. 70 : 21 |
 impietatis. 72 : 6 |
 impiger. 73 : 21 |
 impigra. 182 : 10 |
 impigre. 135 : 23 | 146 : 20 | 196 :
 6 |
 impigro. 63 : 7 |
 impigros. 81 : 9 |
 impiis. 41 : 17 | 82 : 8 |
 impio. 72 : 5 | 189 : 12 |
 implere. 126 : 13 |
 implicare. 112 : 13 |
 implicati. 224 : 1 |
 implicite. 188 : 5 |
 implorarem. 71 : 7 |
 implorem. 226 : 1 |
 implores. 43 : 2 | 47 : 16 |
 impolluta. 161 : 6 |
 imponant. 59 : 17 |
 imponatis. 27 : 7 |
 imponebat. 175 : 8 |
 imponderet. 34 : 9 |
 imponi. 219 : 21 |
 imponit. 113 : 10 | 123 : 28 |
 imponitur. 229 : 7 |
 importunissima. 218 : 8 |
 importunitatis. 89 : 21 |
 importunum. 59 : 7 |
 importunus. 139 : 6 |
 importuosum. 75 : 11 |
 imposita. 167 : 17 | 223 : 23 |
 impositam. 38 : 12 |
 impositis. 124 : 19 | 163 : 8 |
 imposito. 145 : 18 |
 impositum. 109 : 1 |
 imposuerat. 118 : 3 | 148 : 19 |
 181 : 5 |
 imposuere. 43 : 1 |
 imposuisse. 175 : 25 |
 imposuistis. 132 : 17 |
 imposuit. 103 : 10 |
 impotens. 179 : 16 | 188 : 9 |
 improdi. 195 : 12 |
 improbius. 90 : 17 |
 improbo. 193 : 7 |
 improbus. 119 : 1 |
 improviso. 21 : 16 | 70 : 9 | 71 : 7 |
 79 : 13 | 95 : 6 | 107 : 12 | 111 :
 13 | 118 : 17 | 143 : 20 | 144 :
 25 | 152 : 8 |
 improvisum. 138 : 4 |
 improvisus. 136 : 10 |
 imprudens. 219 : 18 |
 imprudentemque. 74 : 2 |
 imprudentia. 107 : 29 | 215 : 10 |
 imprudentiam. 190 : 17 |
 impudentia. 91 : 20 | 92 : 12 |
 N n 2 inl

impudentissime. 167 : 5 |
 impudicissimi. 232 : 12 |
 impudicitia. 230 : 19 |
 impudicorum. 233 : 16 |
 impudicus. 11 : 17 | 232 : 11 |
 impugnati. 190 : 3 |
 impugnaverat. 85 : 3 |
 impulsus. 39 : 7 | 40 : 6 |
 impulsu. 120 : 1 |
 impune. 88 : 2 | 89 : 19, 22 | 90 :
 12 | 227 : 23 |
 impunitas. 89 : 11 |
 impunitatem. 23 : 20 | 36 : 5 | 113 :
 20 |
 impunitos. 40 : 12 |
 impunitum. 90 : 6 |
 impurus. 13 : 3 |
 in. 1 : 4 | 2 : 9, 12, 14, 15, 17 |
 3 : 12, 16 | 5 : 8, 17, 22 | 6 :
 11 | 7 : 1, 5, 9, 10, 18, 20 | 8 :
 14, 15, 17, 18, 20 | 9 : 5, 6, 20,
 21 | 10 : 1, 13 | 11 : 9, 15 | 12 :
 1 | 13 : 2, 6, 11, 17, 18 | 14 : 5,
 15 | 15 : 6, 15 | 16 : 1, 6, 10,
 11, 12, 17, 19, 20 | 17 : 1, 8,
 20 | 18 : 5, 9, 17 | 19 : 5, 6,
 17, 18 | 20 : 3, 14, 21 | 21 : 2,
 14, 26 | 22 : 1, 10, 19, 22 | 23 :
 2, 8, 9, 10, 12, 13, 17 | 24 : 1 |
 25 : 3, 9, 10, 20 | 27 : 15, 18 |
 28 : 2, 3 | 29 : 9, 11 | 30 : 7,
 14, 17, 18 | 31 : 5 | 32 : 1, 9,
 18, 19 | 33 : 1, 4, 7, 13, 14, 15,
 21, 22 | 34 : 3, 4, 7, 20, 21, 22 |
 35 : 5, 9, 12 | 36 : 4, 8, 11, 21 |
 37 : 6, 15 | 38 : 1, 5, 16 | 39 :
 8, 9, 12, 15, 18, 20, 23 | 40 : 14,
 16 | 41 : 10, 12, 13, 15, 17 | 42 :
 1, 3, 7, 8, 11, 12, 15, 16, 17, 20 |
 43 : 11, 14, 15, 17, 25 | 44 : 4,
 5, 6, 8, 19 | 45 : 7, 8, 19 | 46 :
 2, 4, 8, 10, 13, 23 | 47 : 3, 10,
 13 | 48 : 1, 12, 14, 17 | 49 : 15,
 16, 17 | 50 : 4, 7, 8, 11, 20 | 51 :
 3, 8, 12, 13, 14, 17, 19, 21, 22 |
 52 : 2, 7, 9, 14, 21, 24, 26 | 53 :
 10, 14, 16, 17 | 54 : 2, 5, 6, 11 |
 55 : 1, 5, 8, 10, 12, 17, 18, 22 |
 56 : 16 | 59 : 13 | 60 : 4, 10, 11 |
 61 : 15, 17, 20 | 62 : 10, 11, 19 |
 63 : 6, 10, 12, 15, 16, 19, 23 |
 64 : 3, 6 | 65 : 2, 6 | 66 : 1, 8,
 13, 18 | 67 : 1, 3, 9, 10, 16, 23,
 30 | 68 : 1, 2, 7, 9, 11, 17 | 69 :
 1, 13, 24 | 70 : 4, 6, 13, 14, 17,
 18, 19 | 71 : 3, 4, 15 | 72 : 4, 5,
 8, 14 | 74 : 3, 4, 8, 9, 10, 14 |
 75 : 7, 8 | 76 : 6, 9, 11 | 77 :
 14 | 78 : 1, 10 | 79 : 11, 16 | 80 :
 12, 14, 21 | 81 : 7, 12, 16 | 82 :
 4, 11, 15, 16, 18, 25 | 83 : 5, 14,
 17 | 84 : 4, 6, 11, 15, 16, 20 |
 85 : 3, 6, 9, 12, 13, 15 | 86 : 3,
 4, 16 | 87 : 5, 8, 10 | 88 : 13,
 16 | 89 : 11, 20 | 90 : 5, 11, 15 |
 91 : 5, 9, 17, 22 | 92 : 3, 5, 10,
 16, 23 | 93 : 7, 12, 13, 20 | 94 :
 7, 11, 12, 14, 17 | 95 : 2, 11, 18 |
 96 : 15, 16 | 97 : 3, 4, 13, 17,
 25 | 98 : 2, 4, 5, 7 | 99 : 4 | 100 :
 2, 15, 19, 21 | 101 : 1, 12, 18,
 20, 21, 24, 25, 26 | 102 : 3, 4,
 18, 20, 26 | 103 : 1, 4, 6, 23,
 25, 26 | 104 : 5, 6 | 105 : 5, 7,
 9, 17 | 106 : 6, 16, 18, 22 | 107 :
 5, 19 | 108 : 4, 5, 6, 11, 21 |
 109 : 3, 4, 5, 10, 12, 14 | 110 :
 2, 3, 6, 12, 13, 17, 20, 25 | 111 :
 8, 14, 20, 28 | 112 : 2, 3, 4, 6,
 9, 12, 17, 26 | 113 : 9, 11 | 114 :
 8, 15, 21 | 115 : 8 | 116 : 10, 13,

17 | 117 : 5, 7, 13 | 118 : 1, 8,
 13, 23, 26 | 119 : 6, 12 | 120 :
 15 | 121 : 1, 4, 9, 10 | 122 : 9,
 12, 13 | 123 : 6, 8, 9, 10, 14,
 17, 19, 22 | 123 : 19 | 124 : 4,
 12 | 125 : 3, 11, 13, 14, 22, 26 |
 126 : 2, 6, 10, 19, 21 | 127 : 6,
 19 | 128 : 13, 14, 24 | 130 : 8,
 10, 16, 17, 18 | 131 : 1, 22 | 132 :
 5, 11, 13 | 134 : 3, 17, 18, 19 |
 135 : 7, 11, 18 | 136 : 4, 15 |
 137 : 2, 9, 17, 26 | 138 : 5, 13 |
 139 : 21, 22 | 140 : 23 | 141 :
 16 | 142 : 9, 10, 15 | 143 : 4,
 11, 14, 19 | 144 : 2, 11, 15, 16 |
 145 : 9, 10, 12, 15, 21, 23 | 146 :
 7, 10, 11, 13, 14, 19, 22 | 147 :
 1, 6, 22 | 148 : 6, 17, 18 | 149 :
 1, 2, 6, 7, 16 | 150 : 2, 4, 17,
 18 | 151 : 13, 23, 25 | 152 : 7 |
 153 : 10, 12 | 154 : 7, 9, 21, 26,
 27 | 155 : 2, 6, 18 | 156 : 4, 7 |
 157 : 7, 8 | 158 : 2, 17 | 159 :
 3, 5, 13, 15, 17 | 160 : 1, 4, 7,
 15, 16 | 161 : 19 | 162 : 7, 8, 16,
 21 | 164 : 4 | 165 : 9, 13 | 166 :
 14 | 167 : 11, 12 | 168 : 3 | 170 :
 13, 14, 29 | 171 : 11, 13 | 172 :
 1, 2, 23 | 173 : 4, 5 | 174 : 30,
 31, 32 | 175 : 6, 17, 18, 21, 22,
 25 | 176 : 2, 6, 15, 17, 21 | 177 :
 9, 11, 12, 20, 21, 24 | 178 : 7,
 15, 23, 26 | 180 : 1, 3 | 181 : 8,
 12 | 182 : 1, 2 | 183 : 3, 7 | 184 :
 8 | 185 : 1, 2, 7, 8, 15 | 186 : 2,
 14, 26 | 187 : 5, 8, 9, 10, 13 |
 188 : 6, 12, 13, 24 | 189 : 8 |
 190 : 9, 11, 15 | 191 : 15, 17,
 18, 19 | 192 : 4, 11, 23, 25, 31 |
 193 : 6, 14 | 194 : 8 | 195 : 7,
 9 | 196 : 7, 14, 16 | 197 : 1, 14 |
 198 : 2, 9, 13, 18, 31 | 199 : 1,
 18 | 200 : 6, 14, 19, 22, 26 | 201 :
 1, 15, 22 | 203 : 14, 17, 18, 26,
 34, 38 | 204 : 8, 11, 16, 22, 27,
 36 | 205 : 11, 13, 16 | 206 : 8,
 17, 24, 31, 34 | 207 : 10, 13, 28,
 29 | 208 : 10, 11 | 209 : 5, 6 |
 210 : 8, 21, 22 | 211 : 2, 13, 16,
 20 | 212 : 1, 2, 4, 14 | 213 : 6,
 7, 8, 10, 11, 12, 14 | 215 : 2 |
 216 : 3, 7, 14, 15, 16, 20 | 217 :
 3, 6, 7, 8, 14, 18, 26 | 218 : 4,
 12, 22, 23 | 219 : 1, 4, 11,
 16, 22, 23, 26, 27 | 220 : 6, 7,
 19, 25 | 221 : 8, 21 | 222 : 1,
 11, 18, 19, 24, 30, 31 | 223 : 19,
 20, 23 | 224 : 8, 10, 13 | 225 :
 3, 5, 6, 14, 26 | 226 : 5, 17, 18,
 20 | 227 : 20 | 228 : 5, 8, 9, 16 |
 229 : 10, 13, 14, 15 | 230 : 10,
 15, 18, 19, 21, 27 | 231 : 6, 17,
 28 | 232 : 6, 8, 15, 20, 22, 25,
 31 | 233 : 5, 6, 8, 9, 15, 17, 18,
 19, 21, 24 | 234 : 12, 14, 16 |
 inaequalis. 215 : 15 |
 inani. 179 : 16 |
 inanis. 116 : 14 | 198 : 24 |
 incassum. 181 : 9 |
 incaute. 208 : 18 |
 incautos. 203 : 1 |
 incedere. 54 : 14 | 102 : 23 | 149 :
 14 | 146 : 22 |
 incederent. 102 : 5 |
 incedit. 163 : 1 |
 incedunt. 88 : 5 |
 incendebant. 11 : 12 |
 incendere. 21 : 2 | 31 : 10 | 47 :
 4 | 169 : 25 |
 incenderent. 34 : 12 |
 incenderet. 83 : 5 |

incendia. 22 : 3 | 26 : 2 | 41 : 4 |
 48 : 16 | 168 : 8 |
 incendiis. 37 : 20 |
 incendio. 25 : 17 | 34 : 16 |
 incendit. 79 : 15 |
 incenditque. 108 : 23 |
 incendium. 25 : 15 | 37 : 14 | 230 :
 26 |
 incensis. 141 : 4 |
 incenso. 37 : 2 |
 incensum. 138 : 6 |
 incensus. 38 : 18 |
 inceperat. 120 : 2 |
 incepta. 30 : 6 | 51 : 5 | 120 : 13 |
 164 : 5 | 189 : 23 |
 inceptis. 14 : 15 |
 incepto. 5 : 4 | 7 : 20 | 18 : 7 |
 94 : 21 | 110 : 4 | 127 : 13 | 137 :
 16 |
 inceptum. 40 : 12 | 61 : 7 | 63 :
 16 | 67 : 5 | 80 : 2 | 82 : 22, 24 |
 100 : 7 | 113 : 7 | 139 : 13 |
 incerta. 14 : 16 | 17 : 2 | 33 : 15 |
 106 : 11 | 128 : 23 | 171 : 24 |
 197 : 16 | 204 : 10 |
 incertae. 151 : 10 |
 incertas. 219 : 7 |
 incerti. 105 : 2 | 118 : 17 |
 incertis. 6 : 9 | 203 : 16 |
 incerto. 95 : 11 | 103 : 6 | 106 :
 3, 16 | 151 : 5 | 170 : 18 | 192 :
 16 |
 incertum. 33 : 13 | 142 : 7 | 187 :
 15 | 192 : 7 | 201 : 5 |
 incertus. 72 : 15 | 81 : 19 | 146 :
 5 | 188 : 7 |
 incertusque. 123 : 7 |
 incesserat. 7 : 8 | 11 : 8 | 24 : 9 |
 incessere. 98 : 1 |
 incessit. 68 : 8 | 190 : 14 | 213 :
 2 |
 incessas. 11 : 6 |
 incidam. 229 : 10 |
 inciderat. 12 : 2 |
 incidit. 175 : 22 |
 incipere. 17 : 5 | 128 : 25 |
 inciperet. 115 : 19 |
 incipiam. 179 : 17 |
 incipias. 2 : 7 |
 incipiens. 229 : 18 |
 incipit. 117 : 18 | 153 : 11 |
 incipitis. 197 : 20 |
 incipitur. 111 : 5 | 123 : 14 |
 incitabant. 6 : 2 |
 incitabantur. 187 : 4 |
 incitati. 118 : 15 |
 inclinata. 222 : 27 |
 inclinatos. 192 : 22 |
 inclitis. 191 : 17 |
 inclutam. 170 : 29 |
 inclutas. 206 : 10 |
 incluti. 202 : 24 |
 incognita. 72 : 3 | 173 : 12 | 175 :
 11 | 176 : 8 |
 incognitosque. 208 : 18 |
 incolae. 75 : 10 |
 incolere. 103 : 8 |
 incolis. 79 : 5 |
 incolumem. 234 : 16 |
 incolumes. 70 : 5 | 230 : 21 |
 incolumia. 71 : 16 |
 incolumis. 96 : 2 | 152 : 9 | 191 :
 23 |
 incommodi. 197 : 21 |
 incommodo. 138 : 11 | 219 : 24 |
 incommodum. 226 : 20 |
 inconsulte. 33 : 23 |
 inconsolatus. 93 : 5 |
 incorrupta. 209 : 4 |
 incorruptos. 148 : 21 |
 incorruptus. 58 : 12 |

- incredibile. 6 : 12 | 7 : 7 | 97 : 11 |
 incredibilem. 37 : 26 |
 incredibilia. 5 : 19 |
 incredibilis. 142 : 4 |
 increpabantur. 211 : 20 |
 increpabat. 19 : 10 |
 increpantes. 48 : 21 |
 increpare. 145 : 19 |
 increpuisti. 230 : 29 |
 incruentam. 55 : 21 |
 incruento. 138 : 20 | 205 : 1 |
 inculta. 46 : 6 | 136 : 22 |
 inculti. 125 : 20 |
 incultrique. 3 : 7 | 76 : 3 |
 incultis. 133 : 18 |
 incultius. 78 : 10 | 137 : 2 |
 incultu. 50 : 11 | 59 : 1 |
 incultumque. 127 : 5 |
 incumbere. 186 : 8 |
 incunabula. 231 : 3 |
 incuria. 209 : 9 |
 incurrerunt. 198 : 12 |
 incurrit. 55 : 10 | 146 : 24 |
 incurrit. 143 : 19 |
 incurvis. 77 : 1 |
 inde. 19 : 17 | 84 : 20 | 111 : 19 |
 113 : 15 | 125 : 4 | 158 : 13 |
 170 : 6 | 172 : 6 | 198 : 14 |
 200 : 17 | 207 : 28 | 226 : 19 |
 indecorum. 188 : 20 |
 indemnatum. 43 : 2 |
 indicaret. 38 : 6 |
 indicasset. 23 : 18 |
 indicat. 111 : 25 | 206 : 31 |
 indicaturum. 37 : 18 |
 indicem. 38 : 3, 15 | 121 : 13 |
 indicio. 36 : 10 | 39 : 10 | 48 : 15 |
 89 : 8 | 91 : 4 | 122 : 3 |
 indicium. 38 : 5, 7 | 93 : 7 |
 indidit. 163 : 4 |
 indigens. 2 : 8 |
 indigna. 175 : 13 | 197 : 20 | 217 : 5 |
 indignabamini. 87 : 13 |
 indignabuntur. 219 : 29 |
 indigni. 164 : 21 |
 indignos. 42 : 22 | 209 : 3 |
 indignum. 89 : 7 | 125 : 23 |
 indignus. 115 : 13 |
 indigui. 153 : 18 |
 inditum. 125 : 12 |
 indoai. 3 : 7 |
 indomitum. 158 : 2 |
 induciae. 85 : 11 | 149 : 17 |
 inducias. 40 : 14 | 126 : 5 |
 inducit. 53 : 5 |
 induci. 68 : 10 |
 inductus. 30 : 2 |
 indulgens. 215 : 1 |
 industria. 46 : 23 | 60 : 1, 14 |
 114 : 29 | 124 : 11 | 178 : 29 |
 209 : 9 | 220 : 21 |
 industriae. 214 : 12 |
 industriaeque. 28 : 6 |
 industriam. 57 : 5, 8 | 142 : 6 |
 industrius. 129 : 20 |
 induxerat. 49 : 17 |
 inedia. 5 : 15 |
 inediam. 202 : 12 |
 inerat. 13 : 7 | 14 : 6 | 20 : 6 |
 21 : 13 | 115 : 16 |
 inermes. 54 : 8 | 109 : 8 | 118 :
 13 | 140 : 19 | 167 : 21 | 174 :
 15 |
 inermesque. 141 : 11 |
 inermis. 151 : 24 | 155 : 19 | 217 : 8 |
 iners. 101 : 2 |
 inertia. 47 : 11 | 219 : 6 | 221 :
 22 |
 inertiae. 59 : 17 | 62 : 8 |
 inertiam. 46 : 26 | 57 : 10 | 222 :
 9 | 223 : 20 |
 inertissumi. 217 : 25 | 222 : 11 |
 inesset. 33 : 10 |
 inest. 52 : 2 | 198 : 5 |
 infecta. 147 : 5 | 161 : 13 |
 infectis. 84 : 12 |
 infecto. 112 : 4 | 149 : 13 |
 infectum. 124 : 9 |
 infecunditate. 178 : 17 |
 infecundus. 75 : 12 |
 infelicem. 227 : 17 |
 infelix. 70 : 22 | 72 : 14 |
 infensi. 105 : 22 | 111 : 4 |
 infentem. 73 : 11 |
 inferior. 77 : 13 | 174 : 17 | 187 :
 8 | 202 : 8 |
 inferis. 46 : 5 |
 inferos. 196 : 22 |
 inferre. 110 : 21 |
 infesta. 91 : 21 | 136 : 22 |
 infesti. 71 : 11 | 96 : 7 |
 infestique. 47 : 17 |
 infestis. 54 : 16 |
 infestissumam. 47 : 5 |
 infesto. 102 : 18 |
 infestos. 41 : 6 |
 infestum. 16 : 7 | 81 : 7 |
 infestus. 13 : 4 | 83 : 20 | 129 :
 2 |
 infida. 40 : 10 |
 infido. 113 : 21 | 220 : 1 |
 infidum. 102 : 13 | 138 : 10 |
 infidus. 167 : 9 |
 infinita. 9 : 16 |
 infinitis. 232 : 14 |
 infinito. 227 : 5 |
 infirma. 130 : 9 |
 infirmarentur. 176 : 22 |
 infirmata. 209 : 10 |
 infirmior. 46 : 17 |
 infirmisumo. 118 : 21 |
 infirmitas. 58 : 1 |
 infirmum. 6 : 23 |
 infirmumque. 108 : 13 |
 inflexit. 218 : 11 |
 infra. 27 : 19 | 35 : 4 | 187 : 9 |
 infumis. 35 : 7 |
 ingenia. 8 : 4, 7 | 17 : 2 | 40 : 20 |
 43 : 16 | 148 : 22 |
 ingenii. 2 : 2 | 58 : 10 | 63 : 17 |
 86 : 10 | 136 : 11 | 142 : 4 |
 152 : 15 | 158 : 1 | 215 : 21 |
 218 : 20 |
 ingenio. 5 : 13 | 49 : 10 | 59 : 12 |
 62 : 7 | 63 : 7 | 79 : 12 | 82 : 25 |
 84 : 18 | 102 : 13 | 104 : 21 |
 111 : 5 | 113 : 21 | 118 : 6 | 121 :
 9 | 161 : 17 | 169 : 20 | 186 : 18 |
 195 : 5 | 208 : 14 | 222 : 2 |
 ingenita. 202 : 6 |
 ingenium. 2 : 10, 16 | 6 : 23 | 8 :
 8 | 9 : 7 | 18 : 8 | 21 : 11 | 40 :
 4 | 58 : 1, 15 | 115 : 4 | 128 :
 14 | 140 : 6 | 147 : 12 | 168 : 10 |
 171 : 28 | 196 : 16 | 197 : 3 |
 208 : 12 | 214 : 8 | 217 : 1 | 220 :
 14 | 222 : 6 | 223 : 4 |
 ingeniumque. 7 : 3 | 222 : 17 |
 ingens. 13 : 15 | 36 : 2 | 109 : 11 |
 111 : 3 | 114 : 27, 29 | 138 : 4 |
 151 : 17 | 176 : 21 | 186 : 13 |
 219 : 22 |
 ingentem. 7 : 17 | 117 : 9 | 152 :
 3 | 222 : 36 |
 ingentes. 8 : 23 | 198 : 5 |
 ingenti. 49 : 7 | 139 : 7 | 142 : 1 |
 197 : 6 | 199 : 20 |
 ingentia. 125 : 16 | 187 : 4 | 194 :
 6 |
 ingentis. 20 : 25 | 136 : 17 |
 ingenuo. 197 : 22 |
 ingenuus. 55 : 19 |
 ingerunt. 113 : 3 |
 ingrato. 30 : 19 |
 ingrederentur. 137 : 22 |
 ingredientem. 99 : 9 |
 ingrediuntur. 186 : 34 |
 ingressus. 84 : 21 | 100 : 11 | 199 :
 16 | 202 : 2 | 213 : 6 | 229 :
 18 |
 inguinum. 186 : 34 |
 inhonesta. 23 : 15 | 59 : 11 | 88 :
 11 | 127 : 14 |
 inhonestam. 18 : 3 |
 inhonestioribus. 232 : 16 |
 inhonestissima. 222 : 6 | 227 : 15 |
 inhonestum. 221 : 2 |
 inibitis. 52 : 12 |
 injecta. 199 : 1 |
 inimici. 73 : 14 | 82 : 6 | 210 : 16 |
 217 : 9 |
 inimicis. 25 : 14 | 87 : 1 | 227 :
 11 |
 inimicitias. 38 : 16 | 42 : 1 | 185 :
 15 | 197 : 4 |
 inimicitiasque. 9 : 6 |
 inimicitis. 229 : 27 |
 inimicorum. 27 : 14 | 117 : 4, 8 |
 inimicos. 56 : 3 |
 inimicum. 228 : 9 | 234 : 19 |
 inimicus. 231 : 25 |
 iniqui. 132 : 7 | 221 : 19 |
 iniquitas. 27 : 6 |
 iniquitatem. 139 : 9 |
 iniquo. 225 : 24 |
 iniquorum. 210 : 21 |
 iniquum. 108 : 19 |
 initiis. 9 : 18 | 42 : 21 |
 initio. 2 : 9 | 3 : 2 | 4 : 5 | 6 : 8 |
 25 : 32 : 8 | 50 : 21 | 51 : 5 |
 62 : 13 | 67 : 20 | 75 : 16 | 76 :
 2 | 81 : 24 | 84 : 21 | 118 : 3 |
 127 : 11 | 147 : 7 | 189 : 10 |
 229 : 3 |
 initium. 5 : 10 | 19 : 9 | 22 : 10 |
 43 : 9 | 58 : 11 | 61 : 13 | 104 :
 18 | 128 : 24 | 229 : 6, 12 | 230 :
 4, 8, 13 |
 injuria. 8 : 21 | 26 : 8 | 29 : 7 |
 42 : 5 | 70 : 1 | 73 : 4 | 128 :
 17 | 131 : 21 | 159 : 6 | 160 : 17 |
 166 : 4 | 182 : 4 | 184 : 7 |
 injuriarum. 10 : 16 | 22 : 20 | 40 : 13 |
 45 : 8 | 73 : 7 | 79 : 13 | 81 :
 25 | 90 : 17 | 150 : 9 | 158 : 12 |
 181 : 3 | 212 : 7 |
 injuriam. 11 : 3 | 66 : 1 | 69 : 21 |
 73 : 12 | 80 : 22 | 89 : 19 | 99 :
 12 | 160 : 7 | 161 : 14 | 167 : 7 |
 185 : 4 | 210 : 16 | 215 : 14 |
 232 : 7 |
 injurias. 71 : 8, 18 | 73 : 1 | 79 :
 17 | 87 : 6 | 90 : 4 | 91 : 20 |
 119 : 4 | 179 : 12 | 183 : 8 | 189 :
 21 |
 injuriis. 28 : 5 | 45 : 7 | 79 : 20 |
 injussu. 96 : 13 |
 injusta. 16 : 13 | 88 : 7 | 215 : 20
 15 |
 injustae. 99 : 1 |
 injustas. 88 : 12 |
 injustissime. 134 : 7 |
 injustos. 127 : 21 |
 injustum. 38 : 17 |
 innocens. 232 : 24 |
 innocente. 50 : 2 |
 innocentes. 44 : 1 | 179 : 18 | 217 :
 20 |
 innocentia. 10 : 8 | 102 : 8 | 130 :
 9 |
 innocentiae. 86 : 20 | 131 : 18 |
 innocentissime. 230 : 3 |
 innoxiae. 134 : 8 | 161 : 10 |
 in-

innoxii. 31 : 19 |
 innoxiorum. 161 : 31 |
 innoxios. 33 : 11 |
 inopem. 70 : 13 |
 inopes. 191 : 13 | 220 : 16 |
 inopi. 147 : 19 |
 inopia. 5 : 22 | 9 : 17 | 14 : 14 |
 15 : 13 | 18 : 14 | 20 : 9 | 21 :
 11 | 98 : 9 | 105 : 10 | 109 : 4 |
 135 : 2 | 136 : 23 | 137 : 8 | 165 :
 8 | 178 : 20 | 190 : 14 | 192 : 25 |
 196 : 7 | 219 : 6 | 222 : 36 |
 inopiæ. 26 : 13 |
 inopiam. 30 : 18 | 132 : 5 | 133 :
 7 | 137 : 18 |
 inops. 69 : 20 | 161 : 8 |
 inquam. 233 : 24 | 234 : 3 |
 inquires. 158 : 1 | 166 : 6 | 167 :
 12 |
 inquietem. 174 : 21 |
 inquietus. 25 : 12 |
 inquit. 25 : 14 | 32 : 3 | 200 : 3 |
 206 : 2 |
 inrumiendi. 195 : 1 |
 insanum. 169 : 30 |
 insatiabilis. 9 : 17 |
 inscia. 223 : 16 |
 inscius. 219 : 18 |
 insectaberis. 227 : 26 |
 insedit. 158 : 19 |
 insequentes. 80 : 7 |
 insequeretur. 95 : 2 |
 insequi. 106 : 5, 12 |
 insidiæ. 21 : 23 | 25 : 16 | 34 : 13 |
 186 : 11 |
 insidiantibus. 155 : 18 |
 insidiarum. 121 : 18 |
 insidias. 21 : 16 | 22 : 3 | 26 : 1 |
 35 : 12 | 84 : 19 | 93 : 4 | 109 :
 20 | 113 : 13 | 136 : 1 | 155 : 15 |
 227 : 2 | 218 : 9 |
 insidiatores. 92 : 26 |
 insidiatum. 80 : 23 |
 insidiis. 22 : 25 | 62 : 22 | 102 :
 24 | 105 : 4 | 113 : 8 | 120 : 9 |
 121 : 11 | 151 : 18 | 152 : 20 |
 155 : 20 | 174 : 8 |
 insignia. 43 : 22 | 175 : 4 |
 insignibus. 29 : 11 | 201 : 14 |
 insimulatum. 173 : 20 |
 insitus. 226 : 7 |
 insolens. 4 : 8 | 145 : 11 | 199 :
 10 |
 insolentem. 234 : 9 |
 insolentes. 218 : 1 |
 insolentia. 97 : 19 | 106 : 10 | 140 :
 18 | 202 : 20 | 228 : 4 |
 insolentiæ. 20 : 12 |
 insolentiam. 59 : 14 | 231 : 31 |
 insolere. 7 : 3 |
 insolita. 96 : 6 | 105 : 8 | 115 : 18 |
 124 : 8 | 202 : 12 |
 insolito. 95 : 8 | 145 : 9 |
 insolitum. 159 : 19 |
 insolitus. 7 : 11 | 24 : 8 |
 insomnis. 22 : 6 | 189 : 9 | 224 :
 21 |
 insontes. 13 : 12 |
 insontis. 181 : 7 |
 insperantibus. 218 : 15 |
 inspoliato. 211 : 5 |
 instabat. 50 : 5 |
 instanti. 94 : 2 |
 instantibus. 145 : 5 | 187 : 1 |
 instare. 54 : 17 | 94 : 3 | 106 : 11
 17, 25 | 129 : 2 | 141 : 12 | 144 : 9 |
 instaurare. 168 : 8 |
 instinctu. 204 : 35 |
 institissent. 186 : 14 |
 instituerant. 77 : 5 |
 instituisse. 25 : 9 |

instituit. 50 : 18 | 64 : 17 | 69 :
 15 | 71 : 14 |
 instituta. 6 : 5 | 43 : 20 | 212 :
 26 |
 instituti. 127 : 1 |
 instructa. 50 : 23 | 203 : 31 |
 instructi. 107 : 25 | 144 : 1 | 223 : 7 |
 instructique. 123 : 13 |
 instructos. 53 : 10 |
 instructus. 123 : 33 |
 instruebantur. 166 : 12 |
 instruere. 170 : 2 |
 instrueret. 146 : 5 | 173 : 1 |
 instrui. 143 : 16 |
 instruit. 53 : 12 |
 instrumenta. 21 : 6 | 100 : 14 |
 203 : 24 |
 instruxerat. 105 : 8 |
 instruxit. 95 : 6 | 105 : 6 |
 insuesceret. 64 : 5 |
 insuevit. 10 : 1 |
 insula. 172 : 7 | 198 : 24 | 206 : 3 |
 insulæ. 173 : 14 | 199 : 4 |
 insulam. 173 : 13 | 179 : 3 | 204 :
 35 |
 Insulani. 105 : 3 |
 insulas. 195 : 4 | 206 : 8, 10 |
 insultavit. 201 : 12 |
 insuper. 50 : 10 |
 intactum. 118 : 2 | 128 : 32 | 190 :
 15 |
 intactus. 109 : 9 | 118 : 24 |
 intactæ. 202 : 25 |
 intactum. 198 : 8 |
 integer. 163 : 18 | 197 : 9 |
 integerrime. 230 : 5 |
 integerrimorum. 233 : 2 |
 integra. 118 : 26 | 152 : 19 | 153 :
 20 | 173 : 3 |
 integri. 107 : 21 | 113 : 5 |
 integris. 143 : 8 |
 integritate. 49 : 13 |
 integro. 114 : 22 | 191 : 5 |
 integros. 55 : 1 | 165 : 17 |
 integrum. 115 : 4 | 122 : 4 |
 intellegat. 92 : 4 |
 intellegebat. 218 : 5 |
 intellegerem. 190 : 5 |
 intellegerent. 162 : 22 |
 intellegitis. 90 : 1 |
 intellegitis. 164 : 15 |
 intellego. 194 : 5 |
 intelleguntur. 163 : 7 |
 intellexerunt. 219 : 29 |
 intellexi. 17 : 6 |
 intellexistis. 181 : 4 |
 intellexit. 139 : 20 |
 intelligebat. 25 : 17 | 66 : 5 |
 intelligendi. 200 : 13 |
 intelligens. 36 : 3 |
 intelligeret. 64 : 18 |
 intelliget. 167 : 19 |
 intelligetur. 232 : 10 |
 intelligi. 186 : 31 |
 intelligit. 22 : 16 | 62 : 15 | 79 :
 28 | 81 : 6 |
 intelligitis. 52 : 8 |
 intelligitur. 146 : 3 |
 intelligo. 81 : 21 | 130 : 9 |
 intelligunt. 106 : 29 |
 intempesta. 22 : 7 | 25 : 19 | 95 : 6 |
 intenderant. 124 : 4 | 152 : 9 |
 intenderat. 83 : 2 | 123 : 11 | 147 :
 7 | 149 : 13 |
 intendere. 115 : 14 | 150 : 22 |
 intendis. 40 : 4 |
 intendit. 79 : 11 | 100 : 12 | 139 :
 3 | 219 : 27 | 221 : 14 |
 intenta. 97 : 11 | 166 : 9 |
 intenti. 6 : 18 | 22 : 5 | 112 : 22 |
 139 : 24 |

intentique. 104 : 16 | 111 : 4 | 1072 :
 25 |
 intentior. 109 : 17 |
 intentis. 141 : 8 |
 intento. 102 : 18 |
 intentos. 101 : 8 | 124 : 16 | 140 :
 25 |
 intentum. 5 : 3 | 136 : 16 |
 intentus. 3 : 11 | 14 : 1 | 49 : 18 |
 81 : 6 | 86 : 13 | 138 : 3 |
 intentusque. 145 : 20 |
 inter. 2 : 5 | 4 : 9 | 6 : 3 | 7 :
 13 | 19 : 19 | 27 : 4 | 34 : 17 |
 46 : 26 | 53 : 13 | 55 : 16 | 65 :
 7 | 66 : 8, 15 | 74 : 6 | 75 : 17 |
 77 : 5 | 80 : 7 | 86 : 10 | 88 :
 16 | 97 : 15, 24, 25 | 100 : 8 |
 101 : 22 | 103 : 14, 18 | 105 : 11
 6 | 106 : 10, 26 | 107 : 27 | 109 :
 23 | 115 : 4, 11 | 118 : 5, 8, 12 |
 120 : 10 | 123 : 12, 22 | 125 :
 12, 20 | 126 : 2, 6 | 130 : 5 |
 136 : 17 | 138 : 21 | 139 : 10,
 17, 21 | 144 : 11 | 146 : 27 | 147 :
 5 | 154 : 2 | 158 : 6, 8 | 162 :
 6 | 171 : 16 | 172 : 20 | 177 : 25 |
 179 : 2, 10 | 185 : 15 | 186 : 32 |
 187 : 10 | 190 : 13 | 192 : 4 |
 195 : 4 | 196 : 5 | 206 : 13 | 208 :
 21 | 210 : 7 | 217 : 2 | 219 : 12 |
 220 : 8 | 228 : 2 |
 interque. 78 : 6 | 217 : 2 |
 intercessit. 181 : 6 |
 interdum. 9 : 8 | 20 : 11 | 83 :
 18 | 99 : 6 | 110 : 2 | 114 : 20 |
 122 : 1 | 123 : 9 | 140 : 18 | 208 :
 21 | 223 : 10 | 225 : 18 |
 interea. 21 : 16 | 22 : 2, 19 | 37 :
 9 | 51 : 5 | 54 : 18 | 67 : 9 | 85 :
 8 | 95 : 3 | 97 : 2 | 98 : 10 |
 102 : 7 | 106 : 23 | 107 : 3 | 134 :
 28 | 135 : 21 | 148 : 17 | 149 :
 17 | 218 : 8 | 224 : 25 |
 interempti. 145 : 8 |
 interesset. 179 : 11 |
 intereunt. 212 : 20 |
 interfecisset. 62 : 20 |
 interfecit. 83 : 16 |
 interfecta. 202 : 2 |
 interfecti. 107 : 22 | 138 : 7 |
 interfectis. 74 : 9 | 121 : 19 | 218 : 5 |
 interfecto. 70 : 10 | 84 : 8 | 92 :
 17 |
 interfectos. 212 : 2 |
 interfectum. 73 : 11 | 146 : 19 |
 interficere. 15 : 15 | 21 : 2 | 43 :
 4 | 67 : 18 |
 interficerent. 34 : 16 |
 interfici. 108 : 23 |
 interficiat. 93 : 1 |
 interficit. 55 : 6 |
 interfuerit. 228 : 3 |
 interiere. 75 : 14 | 107 : 2 |
 interierant. 174 : 8 |
 interierunt. 168 : 4 |
 interiit. 8 : 24 | 76 : 6 |
 interiorem. 233 : 23 |
 interitura. 151 : 11 |
 interim. 67 : 19 | 80 : 1 | 82 : 12 |
 84 : 13 | 85 : 5 | 93 : 18 | 96 :
 11 | 104 : 22 | 108 : 9 | 109 :
 10 | 111 : 23 | 112 : 8 | 117 : 17 |
 128 : 10 | 129 : 5 | 135 : 14 |
 141 : 7 | 142 : 16 | 146 : 8, 27 |
 151 : 1 | 166 : 7 | 167 : 17 | 177 :
 14 | 180 : 5 | 192 : 16 | 197 :
 16 | 198 : 8 |
 interna. 190 : 4 |
 internecionem. 178 : 10 |
 internuncius. 153 : 12 |
 interpellando. 83 : 18 |

interponit. 91 : 14 |
 interposita. 91 : 3 |
 interpretatum. 75 : 19 |
 interpretes. 153 : 11 |
 interrex. 169 : 2 |
 interrogati. 15 : 8 |
 interrogatus. 25 : 1 | 36 : 15 |
 intervalla. 173 : 11 |
 intervallo. 137 : 27 | 151 : 16 |
 172 : 21 |
 intervenisse. 154 : 13 |
 intestabilior. 160 : 2 |
 intestabilesque. 119 : 1 |
 intestina. 5 : 13 |
 intestinum. 230 : 15 |
 intoleranda. 52 : 22 | 70 : 9 | 221 :
 13 |
 intolerandumque. 9 : 10 |
 intra. 15 : 10 | 47 : 7 | 48 : 12 |
 76 : 19 | 137 : 1 |
 intrare. 154 : 2 |
 introducir. 36 : 13 | 67 : 16 |
 introduxit. 229 : 12 |
 introeundi. 95 : 15 |
 introire. 22 : 15 |
 introit. 121 : 9 |
 introitum. 201 : 11 |
 introrsus. 201 : 27 |
 intuerentur. 60 : 9 |
 intuitam. 167 : 15 |
 invadat. 166 : 1 |
 invadendarum. 205 : 20 |
 invadendi. 130 : 11 |
 invadere. 98 : 13 | 104 : 17 | 144 : 6 |
 invaderet. 93 : 14 |
 invadi. 135 : 19 |
 invadit. 67 : 25 | 79 : 14 | 105 :
 21 | 111 : 13 | 112 : 9 | 151 :
 18 |
 invaditur. 155 : 20 |
 invadunt. 80 : 4 | 143 : 11 | 146 :
 10, 14 | 192 : 23 |
 invaserat. 5 : 20 | 30 : 4 | 79 :
 24 | 91 : 10 | 129 : 13 | 136 :
 25 |
 invasere. 3 : 3 | 10 : 10 | 96 : 6 |
 178 : 19 | 203 : 11 |
 invasisti. 231 : 7 |
 invasit. 9 : 9 | 24 : 5 | 81 : 15 |
 203 : 1 | 220 : 13 | 221 : 23 |
 223 : 6 |
 invenerit. 93 : 18 |
 invenias. 57 : 4 | 167 : 14 |
 invenies. 65 : 14 | 217 : 11 |
 invenissent. 214 : 15 |
 invenit. 50 : 15 | 141 : 15 |
 inventæ. 120 : 8 |
 inventurum. 83 : 2 |
 inverecundo. 195 : 12 |
 inversos. 76 : 11 |
 invia. 158 : 7 |
 invicem. 179 : 2 |
 invicti. 89 : 16 |
 invictum. 100 : 20 | 224 : 19 |
 invideant. 131 : 18 |
 invident. 30 : 7 | 131 : 17 |
 invidere. 43 : 24 |
 inviderit. 53 : 6 |
 invides. 130 : 5 |
 invidi. 221 : 22 |
 invidia. 4 : 3, 12 | 6 : 15 | 20 :
 16, 18 | 68 : 9 | 82 : 18 | 83 :
 22 | 85 : 12 | 86 : 6 | 92 : 20 |
 97 : 7 | 135 : 22 | 225 : 19 | 229 :
 9 | 230 : 14 |
 invidiæ. 96 : 17 | 122 : 8 |
 invidiam. 20 : 1 | 34 : 9 | 39 : 5 |
 65 : 8 | 74 : 3 | 93 : 11 | 96 :
 9 | 109 : 19 | 161 : 22 | 181 : 2 |
 200 : 8 | 231 : 11 |
 inviolata. 100 : 10 |

inviolatam. 92 : 1 |
 inviolatos. 83 : 9 |
 invisæ. 164 : 9 |
 invisæ. 154 : 14 | 214 : 23 |
 invisum. 43 : 2 | 122 : 5 |
 invisus. 15 : 2 |
 invitant. 118 : 12 |
 invitarent. 192 : 32 |
 invitaverant. 175 : 3 |
 invito. 178 : 14 |
 invitus. 16 : 8 | 142 : 12 |
 inulti. 53 : 6 | 86 : 22 | 118 : 22 |
 inultique. 177 : 2 |
 inultis. 120 : 11 |
 inultus. 111 : 28 |
 inultum. 151 : 20 |
 inultus. 196 : 6 |
 invocat. 213 : 20 |
 inurere. 233 : 3 |
 inusitata. 231 : 5, 6 |
 inutilis. 229 : 27 |
 joca. 142 : 14 |
 jocum. 21 : 12 |
 Jovem. 151 : 26 | 183 : 5 |
 Jovis. 160 : 14 | 202 : 11 | 205 : 7 |
 ipsa. 2 : 3 | 6 : 4 | 18 : 21 | 27 :
 1 | 47 : 10 | 48 : 10 | 61 : 4 |
 69 : 10 | 133 : 1, 13 | 136 : 24 |
 178 : 12 | 202 : 1 | 220 : 21 |
 225 : 20 | 231 : 19 |
 ipsæ. 155 : 5 | 174 : 2 |
 ipsam. 124 : 11 | 226 : 15 |
 ipse. 8 : 10 | 20 : 7 | 22 : 4 | 25 :
 1, 16 | 29 : 9 | 35 : 3, 10 | 36 :
 11 | 44 : 16 | 48 : 5 | 50 : 6, 17 |
 53 : 12 | 54 : 1, 6 | 55 : 2 | 58 :
 13 | 62 : 12 | 63 : 23 | 64 : 2, 2,
 17 | 66 : 6 | 70 : 21 | 73 : 1 |
 79 : 11 | 93 : 6, 15, 20 | 94 :
 23 | 97 : 17 | 101 : 4 | 102 : 3,
 18, 25 | 104 : 9 | 105 : 15, 17 |
 106 : 24 | 109 : 6, 22 | 112 : 7 |
 113 : 22 | 114 : 17, 20 | 117 : 11,
 12 | 118 : 16 | 120 : 2 | 121 : 14 |
 123 : 4, 31 | 124 : 28 | 138 : 3 |
 140 : 4, 20 | 141 : 1 | 142 : 12,
 13 | 144 : 14 | 145 : 20, 23 | 152 :
 5, 18 | 155 : 3, 11 | 161 : 3, 12 |
 173 : 2 | 186 : 13 | 203 : 6 | 210 :
 3 | 229 : 19 | 232 : 14, 20 |
 ipseque. 146 : 10 |
 ipsi. 13 : 18 | 15 : 2, 16 | 31 : 5,
 10, 19 | 39 : 3 | 40 : 15 | 43 :
 13 | 52 : 6 | 87 : 7 | 92 : 22 |
 102 : 11 | 105 : 3 | 106 : 3, 26 |
 112 : 2 | 124 : 27 | 143 : 15 |
 144 : 20 | 159 : 10, 23 | 173 : 8 |
 180 : 7 | 233 : 11 |
 ipsique. 143 : 7 |
 ipsis. 51 : 17 | 148 : 25 | 189 : 14 |
 204 : 28 |
 ipsius. 25 : 10 | 89 : 8 | 220 : 3 |
 229 : 17 | 232 : 20 |
 ipso. 91 : 17 | 155 : 13 | 182 : 5 |
 211 : 7 |
 ipsorum. 190 : 4 |
 ipsos. 7 : 13 | 17 : 9 | 44 : 8 | 46 :
 8 | 54 : 11 | 118 : 1 | 171 : 24 |
 208 : 13 |
 ipsum. 38 : 11 | 64 : 8 | 66 : 18 |
 95 : 19 | 104 : 20 | 118 : 11 | 185 :
 1 | 200 : 24 | 215 : 6 |
 ipsumque. 84 : 11 | 136 : 4 |
 ira. 25 : 4 | 40 : 2, 6 | 67 : 2 |
 92 : 12 | 116 : 8 | 119 : 3, 18 |
 160 : 15 | 169 : 23 | 188 : 3, 23 |
 iracundia. 41 : 10, 14 |
 iræ. 40 : 18 | 91 : 23 | 208 : 14 |
 iram. 68 : 2 | 82 : 23 | 121 : 19 |
 173 : 18 |
 irasci. 41 : 14 |

irati. 47 : 17 |
 ire. 6 : 19 | 52 : 11 | 87 : 3 | 119 :
 3, 12 | 137 : 15 | 143 : 14 | 147 :
 11 | 148 : 24 | 152 : 9 | 162 :
 12 | 169 : 10 | 179 : 14 | 185 :
 13 | 186 : 25, 28 | 191 : 1 | 194 :
 6 | 208 : 23 |
 ierent. 30 : 1 | 218 : 13 |
 iretur. 199 : 23 |
 iri. 155 : 3 |
 irritamenta. 137 : 4 |
 irritare. 163 : 17 |
 irrumpere. 82 : 26 |
 irrumpent. 39 : 15 |
 irrumpit. 111 : 15 |
 irrupere. 67 : 17 | 95 : 15 |
 is. 13 : 10 | 16 : 11 | 37 : 8, 17 |
 39 : 1 | 43 : 11 | 48 : 1 | 62 : 3 |
 70 : 3 | 74 : 2 | 79 : 12 | 80 :
 16 | 86 : 8 | 100 : 10 | 112 : 26 |
 113 : 22 | 115 : 2, 9, 13 | 118 :
 8 | 116 : 6 | 119 : 23 | 120 : 12 |
 126 : 6 | 128 : 9 | 131 : 3 | 150 :
 14 | 168 : 6 | 213 : 2 | 227 : 1,
 16 | 234 : 12 |
 isdem. 82 : 13 |
 isque. 39 : 22 | 156 : 6 |
 isse. 80 : 24 |
 ista. 33 : 4 | 45 : 4 | 47 : 9 | 213 :
 15 | 225 : 26 | 231 : 6 |
 istam. 226 : 10 | 227 : 7 |
 iste. 160 : 12 |
 istis. 167 : 8 |
 istius. 229 : 24 |
 isto. 184 : 1 | 234 : 18 |
 ita. 2 : 8, 17 | 3 : 4 | 8 : 5 | 12 :
 8 | 13 : 5 | 16 : 13 | 22 : 18 |
 25 : 8 | 30 : 16 | 31 : 10 | 35 :
 10, 14 | 41 : 8, 13 | 43 : 5, 12 |
 44 : 8 | 46 : 7, 19 | 48 : 13 |
 50 : 2, 13 | 55 : 19 | 56 : 3 | 58 :
 7 | 60 : 8 | 64 : 14 | 71 : 14 |
 80 : 14, 19, 26 | 83 : 13 | 84 :
 12 | 88 : 13 | 92 : 12 | 94 : 3 |
 95 : 2 | 96 : 12 | 98 : 1, 5, 12 |
 101 : 5 | 102 : 6 | 106 : 6 | 107 :
 20 | 108 : 3, 18 | 109 : 19 | 110 :
 13 | 112 : 14, 28 | 114 : 10 | 115 :
 4 | 116 : 8 | 117 : 17 | 118 : 21,
 25 | 119 : 19 | 122 : 1, 15 | 123 :
 11 | 125 : 16 | 126 : 13, 21 | 127 :
 17, 25 | 128 : 2 | 130 : 13 | 131 :
 3, 19, 20 | 132 : 3 | 133 : 21 |
 134 : 5, 7 | 135 : 19 | 136 : 7 |
 140 : 6 | 143 : 10 | 144 : 1, 16 |
 145 : 5 | 153 : 24 | 154 : 17 | 168 :
 1, 13 | 175 : 19 | 186 : 1 | 190 :
 10 | 197 : 17, 19 | 206 : 17 | 210 :
 12 | 212 : 18, 21, 25 | 214 : 12 |
 216 : 8 | 217 : 13 | 219 : 8, 17 |
 221 : 9, 18 | 222 : 20 | 223 : 11,
 16 | 226 : 2, 5, 8, 18 | 229 : 4,
 18 | 230 : 12 | 232 : 13, 22, 23,
 32 | 233 : 9, 10, 21 |
 Italia. 13 : 17 | 84 : 2, 3, 11 | 93 :
 16 | 150 : 1 | 169 : 7 | 201 : 22,
 24 | 203 : 23 | 215 : 13 | 228 :
 5 | 233 : 18 |
 Italiam. 61 : 12, 16 | 177 : 20 | 197 :
 15 |
 Italiam. 20 : 22 | 46 : 11 | 84 : 19 |
 178 : 7, 15 | 199 : 17 | 200 : 16 |
 Italica. 198 : 27 |
 Italici. 83 : 8, 14 | 102 : 9 |
 Italicis. 118 : 24 |
 Italicos. 97 : 10 |
 itaque. 17 : 14 | 23 : 2 | 32 : 19 |
 33 : 16 | 37 : 6 | 38 : 4 | 46 :
 7 | 51 : 23 | 67 : 2, 2 | 68 : 3 |
 79 : 24 | 81 : 17 | 88 : 3 | 100 :
 18 | 102 : 13, 25 | 106 : 15 |
 108 :
 108 :

108 : 21 | 109 : 14 | 115 : 17 |
 117 : 11 | 125 : 8 | 136 : 2 | 140 :
 5, 8 | 147 : 13 | 151 : 2 | 162 :
 17 | 170 : 13, 28 | 178 : 5 | 180 :
 2, 8 | 181 : 12 | 184 : 9 | 185 :
 20 | 216 : 11 | 218 : 23 | 220 :
 2 | 222 : 34 | 223 : 8 | 226 : 11 |
 229 : 20 | 231 : 29 | 232 : 26 |
 ite. 73 : 6 |
 item. 15 : 1, 6 | 22 : 4, 10 | 30 :
 12 | 33 : 22 | 34 : 4, 24 | 40 :
 13, 16 | 42 : 13 | 43 : 16 | 49 : 12 |
 56 : 3 | 75 : 4 | 87 : 10 | 97 : 6 |
 102 : 3, 25 | 103 : 16 | 112 : 20 |
 117 : 2 | 126 : 3 | 127 : 8, 24 |
 137 : 17 | 141 : 4 | 144 : 25 |
 145 : 20 | 149 : 12, 15 | 209 : 2 |
 210 : 16 | 212 : 1 | 215 : 15 |
 Itemque. 23 : 20 | 36 : 7 | 37 : 6 |
 48 : 19 | 64 : 19 | 79 : 4 |
 iter. 3 : 12 | 16 : 12 | 51 : 2, 16 |
 52 : 11 | 105 : 14 | 126 : 8, 13 |
 127 : 26 | 139 : 6 | 145 : 18, 21 |
 152 : 2 | 170 : 28 | 177 : 21 |
 204 : 24 |
 iterum. 48 : 6 | 147 : 7 | 107 :
 29 |
 itinera. 93 : 3 | 123 : 8 | 136 : 1 |
 itinere. 27 : 12 | 32 : 9 | 36 : 15 |
 37 : 17, 20 | 46 : 6 | 103 : 6, 23 |
 104 : 6 | 107 : 23 | 110 : 14 | 136 :
 4 | 137 : 17, 24 | 146 : 14 | 149 : 1 |
 150 : 17 | 151 : 14 | 154 : 22 |
 174 : 9 | 224 : 13 |
 itineri. 107 : 11 |
 itineribus. 39 : 11 | 51 : 12 | 94 :
 14 | 107 : 1 | 109 : 7 | 110 : 10 |
 192 : 10 |
 itineris. 139 : 7 | 140 : 4, 18 | 150 :
 16 | 170 : 27 |
 itum. 61 : 10 |
 iturum. 39 : 24 | 152 : 7 |
 iubebat. 91 : 22 | 210 : 23 |
 iubent. 42 : 14 |
 iubere. 22 : 4 |
 iuberentur. 208 : 6 |
 iubet. 36 : 6, 12, 15 | 50 : 6 | 53 :
 9 | 54 : 1, 14 | 84 : 12 | 92 : 9 |
 102 : 17 | 108 : 23 | 109 : 6 |
 112 : 7 | 114 : 9, 13 | 119 : 12 |
 123 : 26 | 124 : 17 | 134 : 28 |
 137 : 15, 22 | 138 : 2 | 140 : 10 |
 144 : 14, 23 | 147 : 11 | 148 :
 24 | 149 : 14 | 151 : 14 | 152 :
 1 | 153 : 9 | 155 : 15 | 186 :
 28 |
 iucundior. 226 : 14 |
 iucundiora. 134 : 5 |
 iudicandis. 230 : 19 |
 iudicandum. 215 : 21 |
 iudicant. 221 : 3 |
 iudicare. 221 : 3 |
 iudicat. 29 : 13 |
 iudicatus. 35 : 8 |
 iudicaverat. 39 : 18 |
 iudicaverit. 220 : 27 |
 iudices. 221 : 2 | 232 : 24 |
 iudicia. 18 : 1 | 45 : 2 | 89 : 14 |
 161 : 11 | 162 : 20 | 217 : 18 |
 224 : 9 | 226 : 5, 24 | 227 : 20 |
 iudiciis. 11 : 20 | 32 : 1 | 217 : 16 |
 223 : 24 |
 iudicio. 38 : 16 | 210 : 19 | 225 :
 25 |
 iudiciorum. 221 : 4 |
 iudicis. 232 : 22 |
 iudicium. 11 : 21 | 23 : 6 | 60 : 5 |
 113 : 16 | 221 : 1 |
 iudiciumque. 163 : 6 |
 iudire. 176 : 8 |
 iugi. 137 : 1 |

iugis. 200 : 19 |
 iugulandi. 43 : 13 |
 iugulare. 13 : 12 |
 iugulari. 43 : 7 |
 iugum. 96 : 2 | 104 : 13 |
 Jugurtha. 61 : 8 | 63 : 1, 7 | 64 :
 20 | 65 : 1, 17 | 66 : 5, 12, 15 |
 67 : 25, 31 | 68 : 9 | 69 : 3, 11 |
 70 : 9 | 71 : 3 | 74 : 10 | 79 : 2,
 7 | 80 : 8, 17 | 81 : 1, 20 | 82 :
 12 | 83 : 14 | 84 : 5, 22 | 85 :
 4 | 91 : 16 | 92 : 2, 8 | 93 : 9,
 22 | 94 : 21 | 95 : 18 | 97 : 4 |
 102 : 7 | 103 : 4, 14, 18 | 104 :
 7 | 105 : 18 | 106 : 4, 23 | 107 :
 4 | 108 : 10 | 109 : 25 | 111 : 13 |
 112 : 1, 9 | 113 : 15 | 114 : 16 |
 117 : 9, 17 | 118 : 3 | 120 : 1 |
 123 : 1, 3, 13, 18 | 127 : 3, 20 |
 128 : 2, 6 | 130 : 18 | 143 : 2 |
 146 : 15, 25 | 147 : 17 | 148 : 15,
 19, 21 | 152 : 9, 11 | 154 : 1, 14 |
 155 : 20 |
 Jugurthæ. 62 : 13 | 63 : 21 | 64 :
 9 | 66 : 10 | 67 : 1, 11, 16 | 72 :
 1 | 73 : 9, 16 | 74 : 15 | 79 : 23,
 29 | 81 : 14 | 82 : 5 | 83 : 10,
 12, 21 | 84 : 10 | 85 : 9 | 89 : 8 |
 91 : 8 | 92 : 13, 16, 23 | 106 :
 28 | 107 : 9 | 109 : 20 | 112 :
 22 | 114 : 11 | 120 : 7 | 121 : 1,
 20 | 124 : 6 | 127 : 14 | 128 :
 26, 28 | 135 : 19 | 138 : 9, 22 |
 141 : 6 | 150 : 7 | 152 : 2, 19 |
 154 : 9, 18, 21 | 155 : 7 |
 Jugurtham. 62 : 20 | 63 : 15 | 64 :
 3, 15 | 67 : 21 | 70 : 20 | 73 :
 12 | 74 : 6 | 79 : 20 | 82 : 20 |
 89 : 10 | 91 : 2, 11 | 92 : 19 |
 96 : 17 | 102 : 16 | 109 : 13 |
 110 : 8 | 113 : 7, 19, 23 | 114 :
 7 | 116 : 13 | 119 : 16 | 121 : 14 |
 134 : 11 | 136 : 3, 7, 14, 19 | 143 :
 10 | 146 : 6 | 148 : 11 | 151 : 6,
 16 | 153 : 3 | 154 : 3, 22 | 155 :
 16 | 156 : 4 |
 Jugurthamque. 62 : 4 |
 Jugurthini. 80 : 3 | 110 : 23 | 125 :
 5 | 145 : 26 |
 Jugurthino. 78 : 11 |
 Julium. 22 : 1 |
 jumenta. 123 : 25, 32 | 137 : 23 |
 193 : 1 |
 jumentum. 101 : 16 |
 jun. 14 : 2 |
 Junius. 39 : 19 |
 Jupiter. 228 : 5 |
 iura. 31 : 13 | 89 : 14 | 158 : 20 |
 161 : 18 | 162 : 20 | 167 : 2 |
 180 : 13 | 197 : 8 |
 iurat. 153 : 12 |
 iuravisset. 160 : 16 |
 iure. 40 : 16 | 70 : 5 | 80 : 25 |
 87 : 13 | 93 : 8 | 116 : 1 | 131 :
 16 | 148 : 11 | 158 : 15 | 160 :
 8 | 161 : 7 | 162 : 4 | 164 : 16 |
 165 : 7 | 179 : 20 | 183 : 10 | 212 :
 1 | 228 : 10 |
 iurgia. 8 : 12 |
 iurgis. 83 : 18 |
 iurgio. 25 : 3 |
 iuris. 89 : 2 | 179 : 13 |
 ius. 8 : 11 | 12 : 13 | 17 : 10 | 23 :
 7 | 31 : 2 | 59 : 5 | 68 : 15 | 71 :
 8 | 86 : 19 | 91 : 20 | 138 : 8 |
 163 : 6 | 179 : 20 | 185 : 4 |
 219 : 2 |
 iusjurandum. 19 : 15 | 34 : 24 |
 iussa. 81 : 12 | 183 : 4 | 200 : 30 |
 iusserit. 35 : 9 | 97 : 12 |
 iussi. 67 : 21 | 109 : 10 |

iussis. 89 : 9 |
 iussissetis. 70 : 8 |
 iussistis. 130 : 18 | 131 : 3 |
 iussit. 32 : 10 | 43 : 7 | 48 : 2 |
 123 : 2 | 129 : 1 |
 iussu. 23 : 7 | 137 : 9 | 155 : 1 |
 169 : 31 |
 iussum. 114 : 14 |
 iussus. 36 : 17 | 37 : 19 | 93 : 8 |
 93 : 16 | 119 : 21 | 120 : 11 |
 iusta. 66 : 7 |
 iustas. 231 : 23 |
 iustissimo. 9 : 10 |
 iustissima. 211 : 7 |
 iustitia. 8 : 22 |
 iustus. 229 : 11 |
 iustos. 191 : 15 | 204 : 14 |
 iustum. 46 : 23 |
 iuventibus. 92 : 3 | 134 : 19 | 163 :
 14 |
 iuvat. 134 : 2 |
 iuvaturum. 103 : 13 |
 juvenibus. 205 : 13 |
 juvenus. 7 : 8 | 14 : 14 | 30 : 18 |
 159 : 8 | 214 : 11 |
 juventute. 214 : 2 |
 juventutem. 5 : 14 | 10 : 9 | 11 :
 12 | 12 : 8 | 13 : 7 |
 juventuri. 213 : 14 |
 iuxta. 3 : 9 | 31 : 1 | 43 : 4 | 52 :
 8 | 55 : 20 | 102 : 2 | 117 : 2 |
 118 : 22 | 121 : 22 | 133 : 6 |
 134 : 19 | 135 : 23 | 141 : 23 |
 204 : 30 | 205 : 15 | 208 : 21 |
 220 : 1 | 221 : 6 | 223 : 17 |
 iuxtaque. 191 : 12 |

K

K Al. 14 : 2 | 23 : 10 |
 Kalendis. 15 : 15 | 156 : 6 |
 Kpîx. 206 : 18 |

L

L. 5 : 12, 20 | 9 : 18, 21 | 14 :
 2, 7, 8, 10 | 15 : 7, 15 | 22 : 14 |
 23 : 8 | 25 : 2 | 28 : 1 | 34 : 7 |
 35 : 11 | 36 : 20 | 37 : 16 | 39 :
 21 | 74 : 7 | 84 : 2 | 91 : 2 | 94 :
 9 | 118 : 11 | 141 : 16, 20 | 147 :
 10 | 149 : 15 | 159 : 23 | 169 :
 16 | 181 : 1, 8 | 187 : 8 | 218 :
 3, 6 | 222 : 4, 12 | 233 : 1 |
 labefactatis. 163 : 2 |
 laborandum. 224 : 11 |
 laborantibus. 55 : 1 | 107 : 10 |
 110 : 8 | 144 : 5 |
 laborare. 49 : 17 | 101 : 9 | 142 :
 14 |
 labore. 3 : 2 | 8 : 22 | 22 : 6 | 63 :
 9 | 106 : 16 | 124 : 21 | 191 : 6 |
 215 : 2 |
 laborem. 7 : 9 | 70 : 17 | 119 : 9 |
 133 : 7, 9, 22 | 161 : 3 | 213 :
 16 |
 labores. 8 : 25 | 104 : 18 | 108 :
 8 | 130 : 13 | 162 : 18 | 177 : 7 |
 198 : 5 | 217 : 2 |
 labori. 30 : 19 | 59 : 17 | 131 :
 18 |
 laboribus. 132 : 22 | 139 : 12 | 190 :
 2 | 222 : 19, 28 | 223 : 4 |
 laboris. 28 : 6 | 101 : 3 | 213 : 6 |
 laborum. 75 : 13 | 84 : 18 |

labos. 7 : 11 143 : 25 183 : 14 196 : 15 212 : 8	latere. 70 : 6 105 : 5 119 : 12 139 : 16 146 : 24 165 : 13 176 : 21 219 : 28	legatus. 34 : 4 54 : 10 102 : 26 107 : 5, 9 112 : 16
Lacedæmonii. 2 : 12 42 : 23	lateribus. 55 : 7 77 : 2 106 : 8 193 : 11 211 : 12	lege. 25 : 1 26 : 10 76 : 4 84 : 1 184 : 1 193 : 16 218 : 4 227 : 21 233 : 2
lacerant. 185 : 2	lateris. 176 : 10	legem. 42 : 16 117 : 16 172 : 9 187 : 15
lacerari. 164 : 24	Latii. 161 : 9 202 : 10	legendo. 127 : 19
laceratur. 166 : 5	latine. 146 : 17	legenti. 48 : 22
laceraverat. 11 : 18	Latini. 97 : 10	legere. 131 : 5, 8
lacerent. 132 : 12	Latinis. 21 : 5 141 : 23	leges. 42 : 13 44 : 2 88 : 3 89 : 14 125 : 3 161 : 11 167 : 13, 17 219 : 3 226 : 4 227 : 20 230 : 17 231 : 27
lacerum. 208 : 11	Latino. 96 : 11	legi. 221 : 2
laccessimus. 207 : 9	latinum. 99 : 6 100 : 17	legibus. 6 : 10 8 : 12 15 : 8 40 : 21 44 : 3 160 : 12 163 : 8 217 : 17, 23
laccessitus. 25 : 3	Latio. 119 : 23 129 : 7 141 : 17	legionarias. 106 : 18
laccessiverunt. 189 : 19	latior. 172 : 2	legionem. 119 : 4
lachrymas. 128 : 12	latitudinem. 75 : 10	legiones. 25 : 18 50 : 18, 20 84 : 19 126 : 3 168 : 6 193 : 16
lacrumanis. 111 : 27 114 : 1 121 : 15 152 : 1	latius. 107 : 11 109 : 25	legionibus. 48 : 26 51 : 14 129 : 5 135 : 10 145 : 22 170 : 22 193 : 14
lacte. 137 : 3	latro. 157 : 4	legionis. 95 : 14
Læca. 14 : 9	latro. 165 : 4	legionum. 103 : 2 145 : 1
Læcam. 22 : 8	latrocinia. 61 : 2	legis. 27 : 1 200 : 5 226 : 24
lædere. 229 : 3 132 : 14 142 : 17	latrocinis. 172 : 19	legitimos. 15 : 10
lædis. 228 : 14	latrocinio. 143 : 14	legirimum. 6 : 22
læta. 109 : 16 211 : 14	latrones. 22 : 21 54 : 8 191 : 24	legum. 125 : 18 166 : 4
lætabatur. 36 : 2 200 : 11	latronibus. 149 : 1 192 : 8	legundi. 139 : 18
lætam. 55 : 20	latronum. 174 : 8	leniebant. 63 : 19
lætandum. 72 : 11	latrum. 128 : 17	lenire. 137 : 19
lætari. 43 : 3 144 : 19	latus. 4 : 6 103 : 1	leniri. 20 : 2
lætati. 119 : 19	laudabat. 43 : 8	lenita. 188 : 3
læte. 171 : 3, 5	laudabatur. 49 : 17	leniter. 154 : 15
læti. 70 : 7 108 : 2 155 : 8 192 : 32	laudamus. 46 : 25	lenitur. 67 : 4
lætissimis. 135 : 21	laudando. 59 : 15 209 : 7 216 : 17	leniunda. 38 : 1
lætitiā. 24 : 4 36 : 2 56 : 4 112 : 19 147 : 15	laudant. 48 : 20	lenius. 112 : 27 140 : 16
lætitiæ. 43 : 5, 12	laudantur. 3 : 15 221 : 11	lenones. 159 : 17
lætitiā. 37 : 12 97 : 15	laudare. 19 : 11 145 : 19	Lentuli. 39 : 11 40 : 17 48 : 5 52 : 5
lætor. 153 : 16	laudari. 8 : 10	Lentulo. 25 : 20 34 : 23 37 : 7 46 : 14 51 : 9
lætos. 112 : 23	laudas. 228 : 14	Lentulum. 36 : 7, 10, 12 50 : 7
lætus. 62 : 13 129 : 10 154 : 21 174 : 1	laudat. 108 : 7 205 : 1	Lentulus. 14 : 7 32 : 10 34 : 5, 27 37 : 5, 6, 22 50 : 12 186 : 29 187 : 14
læva. 172 : 20	laudatum. 64 : 2 186 : 27	leonem. 62 : 11
lævam. 50 : 9	laudavit. 12 : 14	Lepidani. 186 : 23
Laleraniam. 177 : 23	laude. 209 : 8	Lepidi. 165 : 11 167 : 1
laminis. 200 : 26	laudes. 231 : 32	Lepido. 15 : 7 157 : 1 164 : 9 167 : 21 168 : 5 169 : 7
lanceas. 50 : 23	laudibus. 73 : 17	Lepidum. 165 : 2
languentibus. 34 : 20	laudis. 7 : 16	Lepidus. 165 : 4 168 : 13 169 : 5, 11
languere. 46 : 17	laurea. 228 : 1	lepos. 21 : 13
languidi. 107 : 26	laus. 134 : 20 212 : 12	Leptasta. 173 : 20
languidis. 106 : 17	laxiore. 116 : 10 186 : 26	Lepti. 124 : 28
languidos. 180 : 11	laxitate. 192 : 22	Leptim. 78 : 1
languorem. 232 : 30	laxius. 135 : 20	Leptis. 78 : 6
laniata. 193 : 2	leſio. 121 : 4	Leptitani. 125 : 4
laniatum. 204 : 34	leſos. 39 : 14 53 : 15	Leptitanorum. 125 : 22
lanisque. 159 : 17	leantur. 80 : 12 82 : 15	liber. 5 : 7 46 : 23
lapideis. 50 : 10	legat. 84 : 13	libera. 193 : 2 219 : 21 223 : 16
lapides. 113 : 2	legati. 35 : 16 68 : 6, 11 73 : 9 74 : 6 79 : 7 80 : 14 83 : 7 94 : 22 114 : 7 124 : 28 126 : 6 147 : 8	liberales. 7 : 16 46 : 1
lapidibus. 111 : 6 139 : 8	legatione. 148 : 15	liberalibus. 188 : 3
lapsus. 217 : 13 232 : 21	legationibus. 97 : 4	liberalis. 204 : 20
laqueis. 140 : 17	legationis. 74 : 7	liberalitas. 29 : 2 45 : 18
laqueo. 50 : 13	legatis. 33 : 11, 19 35 : 19 36 : 13, 14 39 : 9 82 : 13, 24 85 : 10 102 : 3 111 : 2 148 : 23 149 : 16 150 : 6 165 : 7	liberalitate. 39 : 1
larem. 18 : 11	legato. 54 : 4 135 : 8 200 : 23	liberaliter. 9 : 23 149 : 4
largiantur. 46 : 3	legatorum. 48 : 15 73 : 15 80 : 10 82 : 1 103 : 18 149 : 14 194 : 2	liberarer. 33 : 7
largiri. 20 : 10 45 : 18 64 : 5	legatos. 26 : 4 32 : 14, 19 34 : 27 35 : 11 36 : 19 67 : 27 68 : 3 74 : 12 79 : 20 80 : 25 83 : 3 84 : 7, 10, 23 94 : 23 102 : 10, 14 103 : 14 114 : 11 127 : 12 128 : 19 148 : 14, 23 164 : 19 167 : 18 177 : 14	libere. 160 : 8 219 : 2
largitione. 73 : 9	legatum. 97 : 14 105 : 11 134 : 28 137 : 13 152 : 19 154 : 18 155 : 7 169 : 16	liberi. 90 : 3 98 : 11 218 : 10
largitionem. 74 : 2		liberis. 21 : 4 37 : 6 54 : 8 62 : 15 70 : 2 124 : 11 134 : 22 169 : 28 220 : 10 221 : 16
largitionibus. 30 : 19 164 : 23 214 : 10 226 : 2		
largitor. 142 : 5		
largiundo. 31 : 9 49 : 15 68 : 5		
largius. 13 : 16		
Laris. 137 : 14		
lascivia. 24 : 5 97 : 1 98 : 1		
lasciviam. 118 : 9		
lassique. 107 : 24		
lassitudinem. 11 : 11 105 : 14		
lassitudo. 119 : 19		
lata. 206 : 28		
late. 61 : 20 102 : 23		
latera. 201 : 17		

liberisque. 102 : 11 | 114 : 1 |
 liberius. 61 : 6 |
 liberiusque. 213 : 13 |
 libero. 23 : 20 | 141 : 20 | 223 :
 22 |
 liberorum. 80 : 21 | 212 : 4 |
 liberorumque. 62 : 18 | 103 : 15 |
 liberor. 24 : 10 | 29 : 8 | 41 : 2 |
 62 : 5 | 66 : 4 | 73 : 5 | 97 : 14 |
 131 : 15 | 168 : 5 | 177 : 13 |
 189 : 20 | 204 : 8 | 212 : 10 |
 libertas. 18 : 17 | 45 : 7 | 160 :
 11 | 163 : 13 | 168 : 9 | 222 :
 26 | 223 : 12, 17 |
 libertate. 7 : 7 | 52 : 18 | 86 : 9 |
 89 : 3 | 110 : 20 | 160 : 19 | 161 :
 3 | 179 : 19 | 227 : 21 |
 libertatem. 6 : 19 | 17 : 10 | 23 :
 20 | 27 : 4 | 32 : 7 | 52 : 13 |
 59 : 12 | 86 : 12 | 87 : 3 | 90 :
 2 | 98 : 4 | 99 : 4 | 135 : 15 |
 163 : 15 | 179 : 15 | 184 : 2 |
 185 : 13 | 186 : 3 | 191 : 14 |
 217 : 7 | 219 : 7, 14 | 222 : 9,
 29 | 224 : 17 | 225 : 9 |
 libertati. 96 : 7 | 182 : 3 |
 libertatis. 6 : 25 | 31 : 2 | 88 : 17 |
 158 : 2 | 160 : 3 | 164 : 13 | 165 :
 3 | 166 : 4 | 183 : 1 | 185 : 3 |
 218 : 16 | 219 : 15 |
 liberti. 39 : 10 |
 libertis. 54 : 1 |
 libertos. 39 : 14 |
 liberum. 6 : 11 | 26 : 11 |
 liber. 82 : 8 | 227 : 25 | 232 :
 29 |
 libidine. 223 : 9 |
 libido. 224 : 4 |
 libris. 36 : 23 | 75 : 18 |
 libuit. 224 : 4 |
 Libyes. 76 : 2 | 77 : 3, 6, 12 |
 Libys. 116 : 18 |
 liceat. 162 : 9 |
 liceatne. 188 : 18 |
 licebat. 11 : 6 | 133 : 15 |
 licentia. 41 : 9, 13 | 43 : 3 | 74 :
 3 | 89 : 22 | 97 : 1 | 161 : 13 |
 166 : 7 | 181 : 12 | 217 : 23 |
 233 : 19 |
 licentiam. 7 : 3, 10 : 16 | 148 :
 25 | 165 : 16 | 183 : 7 | 212 :
 25 |
 licentius. 152 : 20 | 213 : 12 |
 licentiusque. 135 : 20 |
 licere. 128 : 25 |
 liceret. 29 : 13 | 148 : 14 | 188 :
 20 |
 licet. 3 : 14 | 28 : 5 | 71 : 12, 18 |
 73 : 5 | 108 : 4 | 132 : 6 | 148 :
 5 | 155 : 17 | 162 : 12 | 185 : 13 |
 196 : 19 | 210 : 1 | 227 : 24 |
 Licinium. 15 : 1 |
 licior. 67 : 11 |
 licuerit. 72 : 4 |
 licuerunt. 218 : 4 |
 licuisset. 32 : 6 |
 licuit. 26 : 10 | 52 : 20 |
 lignea. 123 : 28 |
 Ligure. 140 : 5 |
 Ligures. 173 : 14 |
 Liguri. 140 : 10 |
 Ligurum. 95 : 12 | 125 : 9 | 145 :
 16 |
 Ligus. 139 : 15, 24 | 140 : 16, 25 |
 173 : 9, 10 | 201 : 16 |
 Limetanus. 97 : 2 |
 limosa. 94 : 18 |
 limum. 125 : 16 |
 lingua. 6 : 12 | 9 : 6 | 11 : 22 |
 76 : 13 | 77 : 6 | 101 : 3 | 125 :
 28 | 169 : 13 | 174 : 22 | 197 :

1 | 199 : 24 | 208 : 17 | 215 : 23 |
 217 : 26 | 222 : 2, 5 | 227 : 14 |
 234 : 17 |
 linguae. 182 : 10 | 228 : 1 | 229 :
 22 |
 linguam. 128 : 43 |
 lintea. 200 : 26 |
 litera. 81 : 12 | 121 : 4 |
 literas. 23 : 8 | 27 : 13, 17 | 35 :
 3 | 38 : 22 | 82 : 19 | 120 : 15 |
 121 : 8 | 128 : 10 | 133 : 3 | 150 :
 12 | 170 : 27 |
 litteris. 21 : 5 | 36 : 14, 15 | 37 :
 4 | 64 : 8, 14 | 82 : 11 | 122 :
 6 | 131 : 9 | 141 : 23 | 222 : 18 |
 224 : 7 |
 litibus. 227 : 4 |
 litora. 173 : 8, 11 | 202 : 23 |
 Livio. 219 : 26 | 220 : 1 |
 Livius. 105 : 22 |
 lixae. 101 : 15, 25 |
 loca. 9 : 23 | 22 : 3, 10 | 23 : 14 |
 34 : 12 | 46 : 6 | 67 : 9, 18 | 75 :
 4 | 76 : 15 | 77 : 9 | 78 : 8, 11 |
 79 : 15 | 93 : 3 | 94 : 23 | 104 :
 5 | 108 : 12, 21 | 109 : 3 | 110 :
 13 | 112 : 3, 7 | 123 : 23 | 124 :
 10 | 126 : 11 | 137 : 9 | 148 :
 18 |
 locare. 145 : 23 |
 locat. 54 : 6 | 105 : 7 |
 locata. 151 : 5 |
 locatae. 203 : 31 |
 locati. 112 : 9 |
 locatus. 171 : 7 |
 locaverant. 204 : 9 |
 locaverat. 128 : 1 | 137 : 14 | 145 :
 17 |
 loci. 35 : 16 | 53 : 5 | 67 : 20 |
 81 : 2 | 94 : 16 | 103 : 10, 24 |
 105 : 3 | 106 : 10 | 123 : 33 |
 125 : 21 | 139 : 10 | 144 : 16 |
 147 : 6 | 176 : 17 | 186 : 18 |
 192 : 22 |
 locis. 7 : 18 | 20 : 22 | 51 : 19 |
 52 : 9 | 95 : 9 | 106 : 1, 20 |
 109 : 6, 23 | 112 : 18 | 119 : 6 |
 124 : 18 | 126 : 10 | 128 : 7 |
 132 : 12 | 135 : 13 | 138 : 19 |
 144 : 21 | 190 : 15, 17 | 203 :
 11 | 222 : 30 |
 loco. 8 : 19 | 20 : 4 | 24 : 6 | 52 :
 8 | 53 : 12 | 105 : 15 | 107 : 1 |
 109 : 12 | 111 : 1 | 113 : 8, 10 |
 121 : 21, 23 | 124 : 12, 17 | 126 :
 6 | 127 : 1 | 136 : 6 | 139 : 21 |
 141 : 19 | 146 : 10 | 155 : 6 |
 164 : 21 | 199 : 8 | 201 : 10 |
 208 : 12 | 230 : 21 | 233 : 12 |
 locoque. 192 : 18 |
 locorum. 103 : 4 | 115 : 9 | 121 :
 20 | 124 : 7 | 125 : 16 | 134 :
 13 | 136 : 21 | 143 : 13 | 176 :
 15 | 192 : 24 | 203 : 4 |
 locos. 76 : 10 | 86 : 5 | 117 : 20 |
 125 : 11 | 135 : 18 | 143 : 3 |
 locum. 42 : 10 | 50 : 12 | 53 : 10 |
 55 : 13 | 68 : 17 | 75 : 10 | 78 :
 7 | 95 : 5, 15 | 101 : 13 | 102 :
 24 | 104 : 14 | 105 : 12 | 107 :
 5 | 109 : 26 | 111 : 18 | 116 :
 19 | 127 : 19 | 130 : 11 | 137 :
 26 | 139 : 2 | 140 : 12 | 152 : 18 |
 170 : 20 | 182 : 10 | 186 : 14,
 29 | 228 : 8 | 232 : 25 |
 locumque. 123 : 31 |
 locupletem. 129 : 13 |
 locupletes. 138 : 14 |
 locupletior. 231 : 14 |
 locupletissimis. 159 : 6 |
 locupletium. 19 : 4 |

locus. 7 : 12 | 48 : 9 | 50 : 8 | 52 :
 16 | 78 : 4 | 100 : 28 | 118 : 20 |
 125 : 24 | 138 : 9 | 139 : 6 | 143 :
 19 | 144 : 10 | 222 : 25 |
 locutum. 66 : 5 | 68 : 13 |
 locuturum. 153 : 5 |
 locutus. 39 : 26 | 64 : 8 | 85 : 12 |
 141 : 21 | 147 : 14 |
 longa. 201 : 8 |
 longam. 2 : 3 |
 longe. 27 : 17 | 44 : 15 | 51 : 18 |
 55 : 16 | 63 : 6 | 64 : 10 | 66 :
 6 | 80 : 1 | 92 : 21 | 103 : 6 |
 109 : 23 | 136 : 8 | 138 : 21 |
 146 : 2 | 181 : 6 | 206 : 13 | 229 :
 21 |
 longinqua. 203 : 17 |
 Longinus. 14 : 8 |
 longissimo. 203 : 34 |
 longius. 7 : 19 | 22 : 25 | 144 :
 17 | 204 : 27 |
 loquar. 48 : 8 | 134 : 10 |
 loquax. 199 : 8 | 212 : 7 |
 loquendi. 73 : 9 |
 loqui. 62 : 12 | 116 : 12 | 146 :
 17 | 181 : 1 | 225 : 2 | 229 : 5 |
 loquitur. 206 : 31 |
 lubebat. 101 : 14 |
 lubet. 73 : 4 | 133 : 20 | 153 : 18 |
 168 : 7 | 197 : 19 | 216 : 12 |
 217 : 19 | 220 : 24 |
 lubidine. 8 : 1 | 18 : 13 | 21 : 8 |
 57 : 11 | 74 : 4 | 81 : 23 | 97 :
 18 | 100 : 1 | 108 : 18 | 167 : 17 |
 216 : 6 | 217 : 20, 23 |
 lubidinem. 2 : 13 | 7 : 11 | 40 : 7 |
 98 : 4 | 127 : 23 | 153 : 4 | 209 : 4 |
 lubidines. 214 : 2 |
 lubidini. 40 : 3 | 45 : 11 | 46 :
 24 | 137 : 5 | 212 : 11 | 213 : 3,
 13 |
 lubidinibus. 11 : 13 |
 lubidinis. 115 : 1 | 207 : 12 |
 lubidinoze. 43 : 4 |
 lubido. 3 : 3 | 5 : 20 | 11 : 7 | 19 :
 5 | 22 : 23 | 40 : 4 | 42 : 18 |
 59 : 11 | 81 : 15 | 87 : 11 | 97 :
 13 | 129 : 12 | 135 : 2 | 225 :
 16 |
 lubuerat. 96 : 4 |
 lubuit. 48 : 24 |
 Lucano. 176 : 17 |
 laces. 199 : 15 |
 lucis. 137 : 25 |
 lucu. 41 : 5 | 42 : 8 | 71 : 4 | 138 :
 18 |
 lucuosam. 53 : 8 |
 lucus. 56 : 4 | 167 : 6 | 218 : 11 |
 luculentam. 25 : 5 |
 Lucullio. 205 : 18 |
 Lucullum. 174 : 7 | 190 : 13 | 207 :
 28 |
 Lucullus. 94 : 9 | 181 : 8 | 193 :
 13 |
 ludibrio. 11 : 5 | 18 : 4 | 86 : 21 |
 92 : 12 | 213 : 1 | 226 : 4 |
 ludificare. 94 : 3 |
 ludificati. 106 : 2 |
 ludum. 118 : 9 |
 lugubribus. 196 : 3 |
 lumen. 132 : 4 | 204 : 3 |
 lumine. 80 : 3 | 192 : 16 |
 Lurda. 173 : 29 |
 Lusitaniae. 203 : 30 |
 Lusitanis. 170 : 16 |
 Lutatorum. 160 : 9 |
 Lutulentulus. 229 : 20 |
 Lux. 144 : 24 |
 luxo. 204 : 12 |
 luxu. 11 : 11 | 49 : 4 | 61 : 7 |
 159 : 9 | 166 : 7 |

luxum. 18 : 15 |
 luxuria. 6 : 3 | 10 : 9 | 21 : 10 |
 22 : 23 | 45 : 9 | 134 : 7 | 210 :
 22 |
 luxuriæ. 20 : 27 | 21 : 6 | 113 :
 12 | 137 : 6 | 231 : 5 |
 luxuriæque. 101 : 19 |
 luxuriam. 46 : 24 |
 luxuriose. 9 : 22 |
 luxurioso. 142 : 1 |
 Lycaoniam. 193 : 14 |
 Lyciæ. 201 : 20 |
 Lyrici. 206 : 30 |

M

M. 14 : 9, 10 | 15 : 1, 7 | 20 :
 15, 19 | 22 : 8 | 25 : 3, 11 | 31 :
 6 | 37 : 8, 21 | 43 : 14 | 44 : 13 |
 49 : 8 | 54 : 4 | 74 : 8 | 82 : 17 |
 87 : 9 | 97 : 14 | 99 : 10 | 155 :
 22 | 157 : 1 | 158 : 5 | 163 : 15 |
 164 : 11 | 169 : 7 | 187 : 1 | 199 :
 8 | 207 : 10 | 219 : 26 | 220 : 1 |
 222 : 1, 6, 12 | 225 : 24 | 226 :
 4, 8, 10 |
 Macedonia. 92 : 22 | 173 : 4 | 197 :
 15 |
 Macedoniam. 205 : 5 |
 Macedonico. 40 : 8 |
 Macedonicum. 158 : 4 |
 Macedonum. 189 : 3 |
 machinabantur. 16 : 3 |
 machinata. 174 : 7 |
 machinationibus. 139 : 6 |
 machinato. 175 : 7 |
 machinatum. 38 : 8 |
 machinis. 80 : 9 |
 maefati. 218 : 8 |
 maculas. 233 : 3 |
 madore. 176 : 22 |
 Mæcenæ. 187 : 10 |
 magis. 1 : 5 | 2 : 6 | 5 : 6, 22 | 8 :
 1, 12, 20 | 9 : 11 | 12 : 10 | 14 :
 13 | 17 : 8 | 18 : 19, 22 | 19 :
 19 | 31 : 9 | 37 : 13, 23 | 38 :
 1 | 40 : 22, 15, 18 | 44 : 18 |
 46 : 14 | 48 : 13 | 50 : 3 | 58 :
 4, 14 | 59 : 6 | 60 : 5 | 61 : 14 |
 62 : 15 | 63 : 15, 21 | 69 : 15 |
 72 : 12 | 73 : 9 | 75 : 1 | 76 :
 10 | 77 : 4, 11 | 79 : 13, 19, 23 |
 80 : 15 | 89 : 7, 13 | 91 : 21 |
 92 : 5 | 93 : 8, 13 | 94 : 5 | 97 :
 12 | 98 : 6 | 102 : 6 | 107 : 13 |
 108 : 14 | 109 : 1, 19, 22 | 110 :
 26 | 111 : 14 | 112 : 17 | 118 :
 9 | 122 : 9 | 123 : 17 | 124 : 5 |
 128 : 16 | 134 : 13, 23 | 136 :
 16, 21, 24 | 137 : 8 | 138 : 14 |
 142 : 8, 13 | 143 : 14 | 144 : 3,
 4 | 145 : 26 | 146 : 21 | 152 : 1 |
 153 : 1 | 154 : 8 | 160 : 4 | 164 :
 7, 15 | 167 : 19 | 168 : 9 | 183 :
 8 | 186 : 2 | 190 : 5 | 199 : 8 |
 202 : 13 | 204 : 8, 21 | 210 : 19 |
 211 : 9 | 214 : 1 | 215 : 24 |
 216 : 5 | 218 : 18 | 220 : 14,
 18, 19, 26 | 221 : 22 | 222 : 2 |
 223 : 2, 22 | 224 : 1, 15 | 225 :
 20, 25 | 226 : 23 | 229 : 17 |
 magisque. 5 : 22 | 6 : 21 | 7 : 4,
 9 | 9 : 7 | 57 : 4 | 61 : 14 | 62 :
 15 | 63 : 15 | 107 : 15 | 220 :
 18 | 222 : 31 | 225 : 20 |
 Magistratibus. 162 : 16 | 178 : 16 |
 186 : 1 | 197 : 1 | 215 : 11 |
 221 : 6 | 230 : 18 |

magistratu. 32 : 2 | 37 : 5 | 115 :
 7 | 221 : 1 |
 magistratui. 23 : 4 |
 magistratum. 60 : 2 | 94 : 10 | 100 :
 11 | 183 : 2 | 213 : 9 | 216 : 8 |
 233 : 12 |
 magistratus. 19 : 4 | 24 : 3 | 31 :
 19 | 59 : 3 | 79 : 1 | 86 : 2 | 98 :
 9 | 115 : 11 | 122 : 10 | 179 : 16 |
 217 : 21 |
 magistratum. 27 : 2 | 33 : 1 |
 43 : 22 | 49 : 5 | 100 : 21 |
 125 : 3 |
 magna. 3 : 12 | 4 : 3 | 5 : 12 |
 8 : 4 | 14 : 1, 4 | 17 : 1 | 18 :
 24 | 22 : 22 | 23 : 9 | 32 : 5 |
 33 : 14 | 34 : 11 | 40 : 5, 9 | 43 :
 15 | 48 : 19 | 53 : 2 | 54 : 10 |
 55 : 5 | 65 : 4 | 67 : 15 | 68 :
 8 | 71 : 15 | 73 : 15 | 79 : 2, 14 |
 91 : 17, 19 | 95 : 9 | 100 : 19 |
 106 : 19 | 110 : 18, 22 | 111 : 13,
 16 | 112 : 15 | 113 : 1, 5 | 114 :
 14, 24, 29 | 116 : 11 | 117 : 18 |
 119 : 20 | 124 : 8, 12 | 126 : 12 |
 134 : 14 | 136 : 27 | 139 : 5 |
 141 : 8 | 143 : 9 | 144 : 12 | 147 :
 15 | 156 : 6 | 161 : 9 | 174 : 32 |
 175 : 15 | 178 : 29 | 183 : 6 |
 191 : 15 | 198 : 10 | 200 : 6 |
 203 : 19 | 209 : 9 | 210 : 10, 24 |
 214 : 9 | 219 : 13 | 220 : 16 |
 221 : 10, 18 | 222 : 4 | 229 : 1 |
 233 : 13 |
 magnaque. 36 : 12 |
 magne. 43 : 9 | 51 : 6 | 58 : 8 |
 214 : 9 | 221 : 13 |
 magnam. 39 : 5 | 44 : 4 | 46 : 19 |
 92 : 6 | 107 : 13 | 110 : 6 | 112 :
 12 | 128 : 21 | 143 : 3 | 188 : 8 |
 222 : 15 | 229 : 14 |
 magnamque. 7 : 15 | 216 : 7 |
 magnas. 34 : 19 | 51 : 4 | 100 : 3 |
 127 : 4 | 191 : 3 | 230 : 9 |
 magni. 8 : 22 | 71 : 17 | 125 : 26 |
 191 : 20 |
 magnifica. 18 : 19 | 40 : 9 | 61 :
 4 | 129 : 4 |
 magnificæque. 8 : 2 |
 magnifice. 14 : 15 | 40 : 22 | 64 :
 3 | 66 : 8 | 88 : 5 | 116 : 12 |
 208 : 20 |
 magnifici. 8 : 14 |
 magnificum. 45 : 15 | 109 : 13 |
 magnis. 17 : 3 | 22 : 23 | 28 : 2 |
 34 : 6 | 48 : 25 | 51 : 12 | 110 :
 10 | 120 : 5 | 127 : 8 | 169 : 16 |
 191 : 24 | 200 : 20 | 210 : 14 |
 214 : 16 |
 magnisque. 94 : 14 | 114 : 21 |
 magnitudine. 20 : 3 | 24 : 8 | 31 :
 11 | 39 : 7 | 49 : 5 | 71 : 8 | 85 :
 3 | 100 : 5 | 119 : 7 | 120 : 12 |
 125 : 13 | 204 : 18 | 214 : 7 |
 217 : 10 |
 magnitudinem. 26 : 13 | 61 : 16 |
 83 : 9 | 149 : 9 | 162 : 1 | 213 :
 4, 10 | 214 : 15 |
 magnitudinis. 58 : 5 |
 magnitudo. 40 : 20 | 49 : 11 |
 magno. 26 : 3 | 41 : 11 | 51 : 19 |
 59 : 13 | 79 : 25 | 107 : 18 | 119 :
 16 | 126 : 2 | 141 : 16 | 190 : 9 |
 200 : 7 | 218 : 17 |
 magnoque. 144 : 21 |
 magnos. 46 : 22 |
 magnus. 2 : 5 | 15 : 3 | 49 : 19 |
 61 : 9, 20 | 76 : 13 | 101 : 21 |
 123 : 20 | 125 : 15 | 136 : 17 |
 magnus. 48 : 21 | 49 : 7, 12 | 138 :
 11 | 144 : 12 |

majestas. 88 : 3 |
 majestatem. 73 : 6 | 81 : 8 |
 majestatis. 69 : 20 | 89 : 2 |
 major. 33 : 9 | 44 : 5 | 46 : 21 |
 138 : 12 | 202 : 1 | 225 : 14 |
 majora. 13 : 10 | 136 : 16 |
 majore. 42 : 17 | 110 : 24 | 130 :
 1 | 135 : 7 | 177 : 18 | 186 : 2 |
 210 : 15 | 220 : 4 |
 majorem. 216 : 15 | 232 : 7 |
 majores. 10 : 14 | 26 : 12 | 33 :
 15 | 40 : 7, 11 | 43 : 19 | 46 :
 18 | 47 : 17 | 82 : 16 | 87 : 6 |
 89 : 1 | 99 : 3 | 132 : 1 | 133 :
 11, 15 | 160 : 9 | 180 : 7 | 183 :
 3 | 197 : 23 | 202 : 24 | 222 :
 34 | 229 : 29 |
 majoresque. 211 : 18 |
 majoribus. 60 : 14 | 69 : 22 | 120 :
 6 | 127 : 9 | 131 : 16 | 162 : 20 |
 179 : 10 | 182 : 3 | 198 : 27 |
 218 : 22 | 223 : 13 | 230 : 7 |
 majorum. 6 : 5 | 9 : 22 | 25 : 10 |
 26 : 10 | 48 : 18 | 60 : 8 | 69 :
 7 | 71 : 12 | 91 : 23 | 101 : 9 |
 109 : 12 | 114 : 10 | 130 : 6 |
 131 : 5 | 132 : 4, 19 | 135 : 1 |
 141 : 22 | 159 : 7 | 160 : 6 | 163 :
 11 | 198 : 4 | 223 : 14 | 230 :
 12 | 234 : 7 |
 majus. 57 : 3 | 80 : 18 | 89 : 4 |
 122 : 12 | 200 : 14 | 210 : 9 |
 211 : 2 | 229 : 7 |
 majusque. 60 : 5 |
 mala. 5 : 4 | 6 : 3 | 13 : 8 | 18 :
 14, 23 | 33 : 4 | 42 : 10, 20 |
 72 : 14 | 92 : 24 | 97 : 13 | 114 :
 18 | 122 : 10 | 132 : 4 | 148 : 2 |
 158 : 11 | 166 : 9 | 188 : 22 |
 190 : 5 | 197 : 5 | 214 : 17 | 215 :
 10 |
 malaque. 17 : 6 |
 malæ. 196 : 15 |
 malam. 110 : 16 |
 malarum. 4 : 9 | 45 : 19 | 97 :
 21 |
 malasque. 214 : 1 |
 male. 40 : 6 | 45 : 11 | 89 : 22 |
 109 : 2 | 147 : 8 | 156 : 1 | 176 :
 19 | 207 : 28 | 225 : 28 | 228 :
 13 |
 malebant. 8 : 21 | 15 : 1 | 31 : 5 |
 43 : 24 |
 malebat. 8 : 10 | 50 : 2 | 92 : 22 |
 maledicendo. 125 : 27 |
 maledicere. 141 : 5 |
 maledicis. 228 : 15 |
 maledicit. 234 : 12 |
 maledicta. 25 : 12 | 225 : 24 |
 maledictis. 19 : 10 | 132 : 12 | 220 :
 20 |
 malefaciendi. 202 : 20 |
 malefaciendo. 218 : 12 |
 malefaciendum. 197 : 3 |
 malefici. 75 : 15 |
 maleficia. 44 : 19 |
 maleficiis. 230 : 19 |
 mali. 7 : 6 | 15 : 13 | 46 : 10 | 65 :
 16 | 71 : 7 | 159 : 4 | 181 : 5 |
 maleficii. 90 : 16 |
 malique. 118 : 22 |
 malis. 4 : 10 | 9 : 16 | 11 : 13 |
 30 : 21 | 32 : 21 | 45 : 14 | 49 :
 16 | 65 : 11 | 72 : 8 | 73 : 4 |
 90 : 14 | 101 : 5 | 178 : 12 | 191 :
 25 | 212 : 10 | 216 : 9 | 219 :
 11 | 220 : 24 | 223 : 17 |
 malisque. 212 : 18 |
 malit. 81 : 17 | 91 : 14 |
 malitia. 80 : 20 | 219 : 28 | 221 :
 12 |

- malitis. 90 : 13 |
 malivolentia. 4 : 2 | 10 : 9 |
 malle. 126 : 16 | 185 : 6 |
 malles. 147 : 16 |
 mallet. 121 : 3 | 128 : 5 |
 Malliana. 25 : 20 |
 Mallii. 22 : 26 |
 Mallium. 20 : 23 | 21 : 25 | 22 :
 9 | 23 : 9 | 29 : 11, 12 | 53 :
 17 |
 Mallius. 21 : 19 | 26 : 4 | 50 : 18 |
 55 : 7 |
 malo. 5 : 13 | 22 : 24 | 40 : 7 |
 43 : 7 | 99 : 12 | 118 : 26 | 145 :
 26 | 193 : 6 | 210 : 1 | 214 : 5,
 11 | 120 : 1 |
 malorum. 9 : 2 | 38 : 10 |
 malos. 91 : 18 | 30 : 8 | 43 : 4 |
 46 : 6, 26 | 88 : 16 | 165 : 17 |
 166 : 12 |
 malosque. 224 : 25 |
 maluerint. 131 : 14 |
 maluit. 217 : 13 | 218 : 6 |
 malum. 30 : 20 | 31 : 5 | 115 : 17 |
 118 : 21 | 138 : 4 | 166 : 11 | 193 :
 4 | 219 : 17, 23 | 224 : 24 | 225 :
 8 |
 malumque. 223 : 11 |
 maluit. 160 : 7 |
 malus. 13 : 13 | 90 : 17 | 221 : 13 |
 222 : 2 |
 Mamerci. 164 : 1 |
 Mamercio. 181 : 6 |
 Mamiliam. 117 : 16 |
 Mamiliana. 97 : 16 |
 Mamilius. 97 : 2 |
 manare. 204 : 27 |
 Manastabale. 62 : 2 |
 Manastabalis. 62 : 4 | 116 : 18 |
 mancipiorum. 101 : 16 |
 mandando. 183 : 2 |
 mandandum. 20 : 15 |
 mandat. 25 : 21 |
 mandata. 35 : 8 | 67 : 15 | 93 : 2 |
 112 : 1 | 149 : 8, 16 | 167 : 1 |
 mandatis. 26 : 5 |
 mandatur. 122 : 16 |
 mandem. 202 : 11 |
 mandetis. 197 : 25 |
 maneas. 167 : 11 |
 maneat. 163 : 5 |
 manent. 111 : 4 |
 manentes. 146 : 10 |
 manere. 71 : 4 | 95 : 21 | 107 :
 15 |
 manerent. 71 : 6 |
 manibus. 17 : 1 | 82 : 8 | 88 : 9 |
 111 : 7 | 122 : 13 | 128 : 15 |
 171 : 13 | 204 : 22 |
 manifesta. 92 : 5 |
 manifestis. 48 : 18 |
 manifestos. 33 : 21 |
 manifestus. 93 : 9 |
 manipulis. 145 : 17 |
 manipulos. 104 : 10 | 105 : 6 |
 Manlii. 148 : 16 |
 Manlio. 122 : 16 | 147 : 14 | 155 :
 22 |
 Manlium. 134 : 28 | 137 : 13 | 147 :
 10 |
 Manlius. 47 : 17 | 145 : 15 |
 manserant. 111 : 10 |
 manserat. 233 : 7 |
 mansere. 125 : 7 |
 mansuetudine. 27 : 11 | 49 : 13 |
 mansuetudinem. 45 : 17 |
 mansuetudo. 47 : 9 |
 mansurum. 151 : 10 |
 Mantino. 123 : 1 |
 manu. 7 : 18 | 11 : 18 | 18 : 5 |
 22 : 4 | 34 : 12, 21 | 36 : 11 |
 43 : 17 | 48 : 25 | 61 : 21 | 63 :
 1 | 67 : 15 | 69 : 10 | 70 : 19 |
 79 : 14, 17, 24 | 83 : 1 | 87 : 5 |
 89 : 7 | 96 : 8 | 101 : 3 | 102 :
 26 | 111 : 11, 23 | 112 : 24 |
 140 : 19 | 142 : 17 | 144 : 6 |
 146 : 18 | 151 : 19 | 197 : 13 |
 231 : 19 |
 manum. 104 : 16 | 106 : 4 |
 manus. 11 : 21 | 13 : 13 | 24 : 9 |
 70 : 21 | 90 : 2 | 115 : 11 | 136 :
 15 | 146 : 11 | 151 : 24 | 162 :
 6 | 168 : 9 | 202 : 26 | 212 :
 21 | 217 : 14 | 222 : 5 | 227 :
 14 |
 manuum. 30 : 18 |
 mapalia. 77 : 1 | 203 : 15 |
 mapalibus. 102 : 20 |
 Marcello. 158 : 5 |
 Marcium. 26 : 4 | 193 : 13 |
 Marcus. 23 : 13 | 27 : 9 |
 Marcumque. 190 : 7 |
 mare. 75 : 11 | 76 : 12 | 77 : 3,
 12 | 81 : 11 | 125 : 15 | 137 : 2 |
 158 : 6 | 186 : 34 | 200 : 24 | 203 :
 8, 9 |
 mari. 18 : 9 | 48 : 23 | 76 : 9 |
 78 : 5 | 80 : 1 | 126 : 10 | 172 :
 1 | 178 : 21 | 179 : 3 | 190 : 8,
 10 |
 marique. 11 : 9 | 178 : 27 |
 maria. 8 : 24 | 11 : 5 | 20 : 10 |
 175 : 10 | 198 : 7 | 204 : 16 |
 214 : 7 |
 Marii. 116 : 2 | 122 : 12 | 128 :
 16 | 135 : 9, 18 | 141 : 15 | 142 :
 9 | 165 : 11 | 227 : 8 |
 Mario. 110 : 2 | 112 : 26 | 114 :
 24 | 117 : 17 | 122 : 6 | 128 : 10,
 18 | 129 : 13 | 141 : 6 | 143 : 1 |
 147 : 8 | 148 : 12 | 150 : 12 |
 154 : 23 | 207 : 10 |
 maris. 75 : 9 | 174 : 9 | 176 :
 23 |
 maritima. 78 : 1 |
 maritimum. 31 : 17 |
 marituma. 197 : 15 |
 maritumæ. 207 : 15 |
 maritumas. 178 : 10 |
 maritumis. 145 : 10 |
 Marium. 105 : 16 | 110 : 14 | 121 :
 26 | 116 : 7 | 117 : 14 | 122 : 4,
 14 | 123 : 2 | 136 : 25 | 140 : 3 |
 143 : 10 | 146 : 18 | 148 : 14, 23 |
 149 : 12 | 155 : 21 |
 Marius. 54 : 2 | 102 : 26 | 109 :
 22 | 110 : 21, 25 | 115 : 13 | 117 :
 6 | 128 : 32 | 129 : 11, 15 | 134 :
 26 | 135 : 6, 23 | 138 : 11 | 139 :
 2, 11 | 140 : 5, 24 | 144 : 2, 9,
 22 | 145 : 9, 25 | 146 : 15, 27 |
 148 : 16 | 149 : 13 | 156 : 5 | 198 :
 11 |
 Maroneam. 200 : 29 |
 Marsico. 200 : 7 |
 Masinissa. 61 : 17 | 62 : 4 | 64 :
 13 | 71 : 14 |
 Masinissæ. 61 : 22 | 69 : 4, 17 |
 82 : 10 | 92 : 15, 19 | 116 : 18 |
 117 : 9 | 152 : 13 |
 Massiliam. 27 : 15 |
 Massiva. 92 : 15, 23 |
 Massivæ. 92 : 26 | 113 : 16 |
 Massivam. 93 : 6 |
 Massugradæ. 152 : 13 |
 materia. 76 : 11 |
 materiæ. 231 : 10 |
 materies. 9 : 2 |
 materno. 66 : 10 | 152 : 14 |
 matre. 202 : 2 |
 matres. 41 : 3 |
 matribus. 205 : 14 | 232 : 27 |
 matris. 204 : 35 | 226 : 14 |
 matronasque. 186 : 10 |
 matura. 134 : 20 |
 maturabat. 170 : 25 |
 maturandi. 13 : 3 |
 maturandum. 164 : 24 |
 maturantes. 80 : 15 |
 maturasset. 16 : 3 |
 maturavere. 126 : 8 |
 maturaverunt. 169 : 24 |
 mature. 2 : 8 | 77 : 4 | 93 : 2, 18,
 20 | 116 : 5 | 117 : 10 | 148 : 25 |
 220 : 14 |
 maturent. 26 : 1 |
 maturet. 29 : 16 |
 maturetur. 71 : 16 |
 maturius. 67 : 8 | 100 : 6 |
 maturume. 167 : 14 | 169 : 5 |
 Mauri. 78 : 9 | 151 : 16 | 143 :
 17 | 145 : 2 | 150 : 3 |
 Maurique. 204 : 13 |
 Mauris. 79 : 3 | 128 : 9 | 152 : 7 |
 Mauritania. 29 : 6 | 170 : 13 | 173 :
 20 | 175 : 11 |
 Mauritaniæ. 74 : 14 | 78 : 8 |
 114 : 15 |
 Mauro. 243 : 7 | 152 : 15 |
 Mauros. 77 : 6 | 146 : 10, 24 |
 207 : 6 |
 Maurosque. 127 : 16 |
 Maurum. 151 : 21 |
 Maurus. 151 : 5 | 155 : 3, 10 |
 maxuma. 5 : 20 | 8 : 11, 17 | 14 :
 6 | 23 : 4 | 30 : 21 | 31 : 14 |
 34 : 15 | 41 : 13 | 48 : 14 | 54 :
 18 | 60 : 1 | 64 : 10 | 68 : 9 |
 72 : 2 | 103 : 21 | 111 : 19, 22 |
 113 : 17 | 119 : 3 | 136 : 25 |
 137 : 20 | 158 : 8 | 163 : 7 |
 191 : 16, 19 | 214 : 13 | 218 :
 23 |
 maxumæ. 65 : 17 | 89 : 11 |
 maxumam. 2 : 14 | 33 : 4 | 63 :
 23 | 85 : 7 | 113 : 16 | 162 : 17 |
 225 : 5 |
 maxumarum. 104 : 18 |
 maxumas. 7 : 18 | 67 : 25 | 88 :
 1 | 103 : 24 | 197 : 4 |
 maxume. 2 : 3 | 8 : 8 | 12 : 3 |
 14 : 14 | 27 : 8 | 29 : 17 | 30 :
 12 | 33 : 21 | 37 : 14 | 44 : 9 |
 47 : 11 | 48 : 24 | 49 : 21 | 52 :
 10 | 53 : 1 | 61 : 17 | 62 : 7 |
 69 : 8 | 70 : 17 | 73 : 21 | 80 :
 10 | 81 : 9 | 82 : 26 | 86 : 8,
 19 | 88 : 14 | 91 : 16 | 92 : 25,
 26 | 96 : 7 | 97 : 9 | 100 : 20 |
 102 : 16 | 103 : 8 | 106 : 6 |
 110 : 13 | 118 : 6 | 124 : 18 |
 142 : 5 | 146 : 9 | 150 : 6 | 158 :
 11, 17 | 164 : 4 | 171 : 16 | 174 :
 25 | 175 : 12 | 178 : 23 | 188 :
 25 | 191 : 14 | 200 : 11 | 207 :
 16 | 209 : 6 | 214 : 6 | 220 : 8 |
 228 : 14 | 229 : 26 |
 maxumique. 159 : 15 | 224 : 14 |
 maxumii. 159 : 22 | 160 : 5 |
 maxumis. 8 : 5 | 37 : 25 | 38 : 18 |
 39 : 2 | 47 : 13 | 192 : 10 | 198 :
 3, 29 | 221 : 6 |
 maxumo. 2 : 14 | 36 : 4 | 54 : 15 |
 63 : 11 | 68 : 16 | 130 : 2 | 132 :
 12 | 151 : 25 | 163 : 17 | 222 :
 3 | 225 : 13 |
 maxumus. 179 : 1 |
 maxumum. 7 : 13 | 17 : 4 | 34 :
 22 | 51 : 26 | 60 : 7 | 132 : 17 |
 144 : 23 | 151 : 16 | 162 : 1 |
 204 : 17 | 218 : 17 | 219 : 29 |
 220 : 9 | 222 : 3 |

maximus. 133 : 11 | 218 : 5 |
 me. 4 : 10 | 5 : 4 | 18 : 20, 22 |
 40 : 22 | 46 : 14 | 53 : 2, 3 |
 60 : 4 | 61 : 6 | 65 : 2, 3 | 69 :
 2, 4, 7, 16 | 70 : 1, 11 | 72 :
 4, 13 | 81 : 15, 20, 25, 26 |
 82 : 8 | 86 : 18 | 130 : 2, 10, 18 |
 131 : 8, 16 | 132 : 12, 24 | 133 :
 8, 18 | 133 : 19, 20 | 154 : 2 |
 157 : 8 | 162 : 2 | 177 : 10, 17,
 18 | 178 : 14 | 179 : 15 | 189 :
 16 | 190 : 33, 16 | 196 : 17 |
 197 : 24 | 198 : 2 | 210 : 23 |
 211 : 15 | 215 : 24, 25 | 217 :
 23 | 219 : 14 | 224 : 15 | 227 :
 17 | 229 : 6, 13, 14 | 230 : 8,
 11, 13, 17, 25, 29 | 231 : 8,
 19, 21, 24, 30 | 232 : 19,
 35 |
 meque. 19 : 4 | 65 : 5 | 134 : 18 |
 154 : 3 |
 mea. 18 : 19 | 28 : 7 | 49 : 7 |
 69 : 7, 24 | 81 : 14, 20 | 82 :
 2, 4 | 130 : 11 | 132 : 8 | 133 :
 1 | 177 : 25 | 188 : 22 | 189 :
 23 | 190 : 6 | 196 : 14 | 219 :
 8 | 230 : 7 | 231 : 11 | 232 :
 2 |
 meamet. 132 : 6 |
 meaz. 18 : 2, 6 | 132 : 21 | 188 :
 24 | 229 : 16 |
 meam. 68 : 15 | 131 : 11 | 133 :
 8 | 216 : 12 | 230 : 29 | 231 : 7 |
 mearum. 232 : 4 |
 mearumque. 72 : 9 |
 meas. 177 : 15 |
 mecum. 28 : 5 | 44 : 16 | 52 : 8 |
 134 : 16 | 230 : 15 |
 mederi. 96 : 17 | 213 : 19 |
 Medi. 76 : 8 |
 media. 98 : 5 | 104 : 4 | 152 : 6 |
 180 : 12 |
 medio. 16 : 17 | 102 : 4 | 104 : 1 |
 125 : 26 | 171 : 8 | 187 : 8 | 204 :
 28 | 206 : 3 |
 mediocrem. 63 : 21 |
 mediocres. 62 : 18 |
 mediocri. 138 : 23 |
 mediocrique. 210 : 10 |
 mediocria. 236 : 14 |
 mediocris. 217 : 24 |
 mediocriter. 221 : 20 |
 medius. 55 : 5, 14 |
 Mediis. 77 : 2, 7 |
 meditata. 215 : 23 |
 medium. 171 : 12 | 192 : 4 | 200 :
 16 | 206 : 13 |
 medius. 28 : 4 | 66 : 11 | 187 :
 10 |
 mehercle. 48 : 9 |
 mehercule. 134 : 13 | 167 : 18 |
 mei. 52 : 4 | 60 : 5 | 69 : 2 | 72 :
 9 | 82 : 18 | 82 : 10 | 132 : 15 |
 134 : 9 | 231 : 13 |
 meis. 28 : 2 | 29 : 1 | 69 : 32 |
 73 : 3 | 132 : 18 | 132 : 22 |
 190 : 1 | 191 : 5 | 230 : 7, 11,
 22 |
 meliore. 215 : 25 | 230 : 21 |
 meliores. 66 : 4 | 67 : 25 | 168 :
 12 |
 melioribus. 104 : 16 |
 melius. 58 : 16 | 78 : 3 | 128 :
 8 | 130 : 20 | 132 : 9 | 139 :
 4 | 147 : 19 | 203 : 18 | 210 :
 13 |
 meliusque. 180 : 2 |
 membrum. 222 : 4 |
 memet. 59 : 15 | 130 : 8 |
 meminere. 41 : 17 |
 meminere. 54 : 7 |

memineris. 35 : 6 |
 meminere. 52 : 13 |
 meminisse. 109 : 18 |
 meminit. 205 : 21 | 207 : 12 |
 Memmii. 86 : 14 |
 Memmio. 91 : 11 |
 Memmius. 83 : 19 | 86 : 9 | 91 :
 1, 21 | 92 : 7 |
 memori. 55 : 9 | 150 : 9 |
 memorabant. 135 : 3 |
 memorabatur. 136 : 18 |
 memorabile. 5 : 9 | 125 : 23 |
 memorandi. 40 : 5 |
 memorando. 132 : 2 |
 memorantur. 46 : 5 |
 memorare. 7 : 17 | 125 : 24 |
 memorat. 92 : 3 |
 memorata. 196 : 22 |
 memoratu. 6 : 13 | 7 : 7 | 97 :
 11 |
 memoravi. 6 : 2 | 16 : 18 | 21 :
 19 | 51 : 10 | 67 : 6 |
 memoravimus. 82 : 17 | 84 : 16 |
 97 : 19 | 97 : 15 |
 memorem. 11 : 3 | 96 : 1 | 222 :
 1 |
 memorent. 221 : 19 |
 memoretur. 205 : 14 |
 memores. 4 : 3 | 13 : 16 | 30 :
 15 | 52 : 20 | 54 : 17 | 104 :
 11 | 111 : 18 | 143 : 12 | 182 :
 10 |
 memoria. 5 : 6 | 26 : 13 | 43 : 6 |
 49 : 7 | 59 : 13 | 60 : 11 | 82 :
 9 | 234 : 15 |
 memoria. 230 : 8 |
 memoriam. 2 : 3 | 133 : 16 | 156 :
 2 | 160 : 16 | 229 : 24 |
 mene. 131 : 14 |
 mens. 30 : 4 | 44 : 15 | 218 :
 19 |
 mensarum. 234 : 13 |
 mensae. 94 : 13 | 195 : 9 | 206 : 5 |
 mensem. 81 : 17 |
 menstrua. 192 : 17 |
 mente. 17 : 7 | 37 : 11 | 117 : 1 |
 224 : 22 |
 mentem. 13 : 5 | 138 : 15 |
 mentibus. 90 : 5 | 97 : 26 |
 mentiri. 230 : 28, 31 |
 mentitus. 38 : 7 | 229 : 13 | 230 :
 24 |
 meo. 29 : 5 | 45 : 10 | 59 : 17 |
 60 : 8 | 65 : 10 | 70 : 10, 14 |
 71 : 2 | 72 : 10 | 87 : 4 | 131 :
 17 | 133 : 21 | 177 : 8 | 178 : 6 |
 196 : 22 | 197 : 2 | 214 : 14 |
 215 : 20 | 231 : 20, 21 |
 meorum. 69 : 7 | 71 : 12 | 132 :
 19 |
 meos. 153 : 24 | 196 : 20 |
 mercari. 12 : 6 | 101 : 19 | 203 :
 8 |
 mercatoribus. 101 : 17 |
 mercatus. 162 : 3 |
 mercede. 30 : 18 | 91 : 19 | 130 :
 15 | 162 : 21 | 165 : 5 | 180 :
 2 |
 mercedem. 160 : 7 | 161 : 11 | 169 :
 19 | 189 : 10 |
 mercenarium. 131 : 22 |
 mercenarius. 227 : 13 |
 merces. 19 : 1 | 33 : 14 | 214 : 9 |
 mereantur. 203 : 25 |
 mereatis. 194 : 3 |
 merenti. 114 : 2 |
 merentis. 145 : 19 |
 meridie. 103 : 27 |
 merita. 64 : 11 | 159 : 5 | 167 :
 14 |
 meriti. 149 : 4 |

merito. 42 : 19 | 43 : 3, 9 | 60 :
 5 | 133 : 14 | 159 : 9 | 177 : 11 |
 214 : 3 | 234 : 22 |
 meritos. 108 : 6 |
 meruerit. 150 : 11 |
 Mesopotamini. 207 : 12 |
 Mesopotamia. 191 : 21 | 204 :
 29 |
 metabatur. 151 : 15 |
 Metelli. 103 : 19, 25 | 105 : 18 |
 109 : 11 | 121 : 1, 2 | 128 : 31 |
 169 : 33 | 178 : 11 | 210 : 2 |
 Metello. 102 : 12 | 103 : 15 | 106 :
 27 | 109 : 15 | 110 : 2 | 114 :
 23 | 115 : 15 | 119 : 22 | 122 :
 6 | 123 : 2, 21, 30 | 124 : 9 |
 175 : 17 | 192 : 11 | 201 : 8 |
 Metelloque. 100 : 9 | 175 : 7 |
 Metellum. 101 : 21 | 105 : 9 |
 110 : 10 | 116 : 8 | 117 : 13 |
 119 : 14 | 122 : 11 | 124 : 18 |
 127 : 3 |
 Metellus. 23 : 13, 17 | 34 : 3 |
 51 : 14 | 100 : 8 | 101 : 6 | 102 :
 8, 22 | 103 : 6 | 104 : 22 | 105 :
 20 | 106 : 17 | 107 : 24 | 108 :
 5, 17 | 111 : 1, 22 | 112 : 3 |
 113 : 6 | 114 : 8 | 117 : 1 | 118 :
 3 | 119 : 1 | 122 : 2 | 123 : 12 |
 124 : 16 | 128 : 1 | 135 : 9, 21 |
 136 : 26 | 170 : 27 | 174 : 32 |
 175 : 19, 21 | 176 : 6 |
 metiri. 24 : 8 |
 METROPH. 206 : 18 |
 Metrophanem. 178 : 19 |
 metu. 5 : 7 | 6 : 17 | 8 : 20 | 24 :
 7 | 32 : 1 | 43 : 4 | 46 : 13 |
 52 : 15 | 67 : 2 | 77 : 10 | 82 :
 23 | 92 : 20 | 96 : 4 | 97 : 14 |
 108 : 1 | 110 : 10 | 111 : 13 |
 118 : 17 | 120 : 2 | 135 : 14, 20 |
 136 : 13 | 138 : 10 | 143 : 20 |
 145 : 9 | 151 : 4, 25 | 156 : 1 |
 159 : 1 | 160 : 3, 18 | 164 : 22 |
 166 : 6, 14 | 167 : 19 | 169 : 26 |
 180 : 13 | 185 : 2 | 211 : 13 |
 218 : 5 | 220 : 2 | 223 : 16, 18 |
 227 : 19 |
 metuebat. 83 : 4 |
 metuendum. 164 : 13 | 211 : 10 |
 metuendus. 79 : 13 |
 metuens. 79 : 13 | 148 : 16 |
 metuentes. 97 : 8 | 137 : 28 |
 metuenti. 113 : 21 |
 metuerant. 124 : 27 |
 methere. 88 : 16 | 121 : 22 | 133 :
 5 | 154 : 13 | 181 : 3 |
 metuit. 46 : 13 | 166 : 6 |
 metum. 88 : 14 | 94 : 2 | 150 : 21 |
 153 : 4 | 164 : 16 | 166 : 8 | 179 :
 18 |
 metus. 42 : 4 | 67 : 23 | 93 : 14 |
 96 : 5 | 97 : 25 | 134 : 17 | 138 :
 4 | 139 : 11 | 151 : 17 | 158 :
 14 | 159 : 13 | 161 : 5 |
 metusque. 170 : 13 |
 metuunt. 126 : 15 |
 meum. 25 : 15 | 59 : 15 | 65 : 24 |
 5 | 70 : 16 | 81 : 16, 23, 24 |
 153 : 17 | 217 : 1 | 219 : 23 |
 222 : 24 | 224 : 14 |
 meus. 69 : 14 | 69 : 23 |
 Micipsa. 62 : 2, 12 | 63 : 3, 22 |
 66 : 7 | 68 : 14 | 70 : 1 | 74 : 6 |
 80 : 20 | 116 : 19 |
 Micipsae. 64 : 9 | 67 : 23 | 81 :
 18 |
 Micipsam. 66 : 16 | 154 : 2 |
 Mida. 205 : 8 |
 mihi. 2 : 1 | 3 : 10, 15 | 4 : 6 | 5 :
 1, 6 | 11 : 5 | 13 : 2 | 16 : 22 |
 17 : 2

- 17 : 4, 5, 8 | 28 : 2 | 29 : 6, 17 |
 40 : 5 | 42 : 3 | 44 : 15, 16 | 45 :
 10, 16 | 46 : 14 | 48 : 22 | 49 :
 1 | 59 : 4 | 65 : 8 | 68 : 14, 17 |
 69 : 8, 10, 11, 24 | 71 : 11 | 73 :
 6 | 81 : 18 | 87 : 3 | 129 : 22 |
 130 : 8, 12, 17 | 131 : 11, 17 |
 132 : 6, 8, 9, 10, 16 | 133 : 20 |
 141 : 21 | 153 : 16 | 159 : 22 |
 161 : 23 | 162 : 17 | 163 : 10 |
 166 : 8 | 178 : 8 | 179 : 11 | 181 :
 9 | 185 : 5 | 188 : 26 | 190 : 4 |
 196 : 13, 16, 21 | 197 : 6 | 210 :
 11 | 214 : 6 | 216 : 6, 11, 19 |
 217 : 1 | 218 : 19 | 219 : 12 |
 221 : 7 | 222 : 12, 15, 17 | 224 :
 11, 15, 22 | 225 : 20 | 229 : 7,
 12 | 230 : 1, 10, 27, 31 | 231 :
 11, 12, 19, 25 | 232 : 1, 3 | 234 :
 22 |
 miles . 101 : 25 | 102 : 6 | 139 :
 15 | 202 : 19 |
 militabat . 116 : 6 |
 militando . 131 : 9 |
 militare . 104 : 19 | 180 : 3 |
 militare . 200 : 29 |
 militares . 35 : 15 |
 militari . 101 : 14 |
 militaria . 43 : 21 | 105 : 3 | 117 :
 8 | 131 : 5 | 132 : 20 | 145 : 7 |
 militaribus . 7 : 10 | 50 : 22 |
 militaris . 2 : 6 | 54 : 9 | 61 : 19 |
 63 : 2 | 118 : 11 | 134 : 15 | 187 :
 5 | 188 : 1 | 219 : 17 |
 milite . 18 : 20 | 202 : 19 |
 milites . 10 : 4 | 13 : 15 | 51 : 25 |
 52 : 5, 17 | 53 : 2 | 67 : 16 |
 80 : 3 | 94 : 13 | 95 : 7 | 100 :
 13 | 101 : 9, 12 | 105 : 8 | 106 :
 17, 20, 28 | 108 : 2 | 110 : 13 |
 113 : 2 | 116 : 10 | 117 : 2 | 118 :
 13, 16 | 119 : 7 | 123 : 15 | 124 :
 4 | 129 : 16 | 133 : 7 | 134 : 28 |
 135 : 14 | 137 : 21 | 138 : 3, 13 |
 139 : 9 | 140 : 18 | 141 : 1 | 142 :
 11 | 144 : 14 | 145 : 2, 20 | 146 :
 20 | 151 : 13 | 162 : 14 | 186 :
 25 | 197 : 11 | 200 : 1 | 207 :
 28 | 208 : 19 |
 militia . 98 : 9 | 129 : 7, 11 | 215 :
 15 | 219 : 5 |
 militiae . 100 : 14 | 103 : 4 | 108 :
 6, 16 | 114 : 29 | 115 : 3 | 157 :
 1 | 171 : 10 | 196 : 13 | 217 : 2 |
 220 : 12 | 223 : 7 |
 militiaeque . 6 : 5, 18 | 8 : 10 | 23 :
 6 | 48 : 23 | 68 : 16 | 90 : 10 |
 216 : 9 | 217 : 8 | 225 : 11 |
 militiam . 7 : 9 | 130 : 3 | 158 :
 19 | 170 : 1 | 208 : 7 |
 militibus . 30 : 15 | 53 : 11, 16 |
 93 : 19 | 95 : 13 | 96 : 18 | 101 :
 15 | 135 : 12 | 138 : 7 | 141 : 6 |
 144 : 6 | 145 : 24 | 177 : 24 |
 191 : 5 | 199 : 5 | 204 : 1 |
 militibusque . 143 : 2 |
 militis . 55 : 3 |
 militum . 10 : 1 | 50 : 19 | 54 :
 12 | 67 : 19 | 98 : 11 | 101 : 6 |
 105 : 15 | 106 : 27 | 107 : 10 |
 108 : 24 | 114 : 4 | 115 : 5 | 168 :
 11 | 173 : 19 | 190 : 12 | 200 :
 6, 7 | 208 : 5 |
 mille . 119 : 8 | 150 : 19 |
 millia . 103 : 27 | 114 : 12 | 202 :
 23 |
 millibus . 50 : 21 | 189 : 6 | 193 : 9 |
 millium . 105 : 19 | 123 : 22 | 137 :
 26 | 151 : 16 | 174 : 19 | 204 :
 28 |
 minae . 83 : 6 |
 minari . 20 : 10 | 141 : 7 |
 Minerva . 228 : 4 |
 minime . 7 : 3 | 229 : 13 | 231 :
 4 |
 minimis . 229 : 18 |
 minimo . 229 : 13 |
 ministeria . 188 : 5 |
 ministri . 83 : 17 |
 ministris . 92 : 4 | 198 : 19 |
 ministrum . 67 : 12 |
 minitendo . 104 : 21 |
 minitarentur . 39 : 9 |
 minitari . 110 : 3 | 210 : 24 |
 Minoe . 205 : 4 |
 Minois . 173 : 18 |
 minor . 11 : 8 | 20 : 6 | 231 : 12 |
 minore . 42 : 16 | 108 : 19 | 197 :
 17 |
 minorem . 192 : 9 |
 minores . 8 : 3 | 24 : 3 | 41 : 16 |
 46 : 12 |
 minoris . 91 : 14 |
 Minucio . 92 : 18, 22 |
 minuebatur . 20 : 21 | 79 : 23 |
 minuenda . 77 : 15 |
 minueris . 220 : 11 |
 minuitur . 9 : 17 |
 minuma . 8 : 11 | 41 : 13 |
 minume . 41 : 14 | 44 : 8 | 59 : 4 |
 71 : 1 | 72 : 11 | 226 : 11 |
 minumi . 222 : 15 |
 minumis . 221 : 6 |
 minumum . 62 : 12 | 147 : 22 |
 minus . 3 : 5 | 13 : 11 | 20 : 9 |
 21 : 8 | 30 : 20 | 31 : 4 | 42 :
 21 | 43 : 20 | 44 : 4 | 50 : 3 |
 65 : 2 | 70 : 12 | 75 : 4 | 77 : 12 |
 80 : 22 | 95 : 17 | 98 : 7 | 101 :
 21 | 102 : 22 | 106 : 17 | 111 :
 20 | 123 : 11 | 144 : 15 | 151 :
 23 | 153 : 21 | 160 : 6 | 168 : 4 |
 169 : 7 | 197 : 15 | 217 : 21 |
 220 : 14, 26 | 221 : 16 | 223 :
 13 |
 mirabilem . 216 : 15 |
 mirabilia . 114 : 25 |
 mirandum . 30 : 21 | 220 : 17 | 226 :
 11 |
 mirari . 10 : 3 | 115 : 18 | 160 : 6 |
 181 : 3 |
 miratur . 231 : 5 |
 mire . 163 : 2 |
 mirum . 47 : 1 | 231 : 4, 22, 29 |
 miscendo . 147 : 17 |
 miscere . 8 : 25 | 67 : 19 |
 misceret . 128 : 27 |
 misceri . 3 : 1 | 188 : 23 | 219 :
 20 |
 miscuere . 76 : 14 |
 miserabile . 29 : 17 | 107 : 29 |
 miserabili . 91 : 16 |
 miserabilis . 106 : 11 |
 miseram . 18 : 3, 15 | 227 : 18 |
 miserandam . 69 : 18 |
 miserando . 81 : 10 |
 miserant . 125 : 5 | 178 : 30 |
 miserantem . 113 : 23 |
 miserari . 24 : 10 |
 miserat . 67 : 27 | 84 : 8 | 127 :
 12 | 136 : 9 | 173 : 21 |
 miserati . 41 : 1 |
 miserationem . 160 : 15 |
 misere . 68 : 8 | 187 : 13 |
 misereamini . 47 : 7 |
 misereretur . 33 : 5 |
 misereri . 71 : 13 | 128 : 28 |
 miseri . 26 : 8 |
 miseria . 81 : 4 | 160 : 3 |
 miseriaeque . 9 : 1 |
 miseriam . 47 : 10 |
 miseriarum . 69 : 6 | 72 : 9 |
 miserias . 72 : 5 | 138 : 18 | 143 :
 28 | 171 : 24 |
 misericordes . 46 : 2 |
 misericordia . 27 : 10 | 40 : 6 | 47 :
 9 | 49 : 13 | 89 : 20 |
 misericordiam . 45 : 17 | 81 : 13 |
 misericordiane . 118 : 25 |
 miseriis . 4 : 12 | 33 : 2 | 42 : 8 |
 70 : 14 | 196 : 17 |
 miserint . 104 : 13 |
 miseris . 27 : 5 | 49 : 16 | 81 :
 21 |
 miseriti . 26 : 12 |
 misero . 73 : 6 | 196 : 18 |
 miserorum . 28 : 7 | 161 : 12 | 218 :
 9 |
 miseros . 202 : 13 |
 miserruma . 177 : 12 |
 miserrumis . 119 : 10 |
 miserrumum . 69 : 12 | 189 : 12 |
 miserum . 70 : 1 |
 misi . 35 : 5 |
 misit . 79 : 20 | 108 : 11 | 140 : 6 |
 177 : 13 |
 missa . 111 : 20 | 124 : 2 |
 missae . 122 : 7 |
 missi . 23 : 14 | 126 : 8 |
 missionem . 115 : 15 |
 missis . 128 : 31 | 148 : 12 |
 missitare . 94 : 22 |
 missos . 80 : 11 | 82 : 21 | 193 :
 17 |
 missum . 37 : 21 | 110 : 15 | 151 :
 3 | 153 : 7 | 226 : 19 |
 missurum . 80 : 26 | 96 : 2 | 148 :
 14 |
 missus . 16 : 7 | 31 : 18 | 117 : 11 |
 150 : 14 | 153 : 22 |
 mistam . 111 : 9 |
 mitem . 187 : 7 |
 Mithridatem . 183 : 13 |
 Mithridates . 165 : 13 | 188 : 17 |
 199 : 20 | 202 : 2 |
 Mithridaticum . 31 : 17 |
 Mithridatis . 159 : 15 | 195 : 9 |
 197 : 14 |
 mittatis . 130 : 21 |
 mittebantur . 35 : 14 | 174 : 2 |
 mittebat . 63 : 6 | 103 : 17 |
 mittenda . 224 : 9 |
 mittendo . 100 : 17 |
 mittendum . 81 : 11 |
 mittere . 16 : 1 | 103 : 15 | 111 :
 9 | 118 : 20 | 140 : 19 | 145 :
 22 |
 mitteret . 63 : 4 | 125 : 1 | 147 : 9 |
 150 : 13 |
 mitteretur . 91 : 3 |
 mittit . 26 : 4 | 27 : 13 | 35 : 1 |
 68 : 4 | 84 : 7 | 102 : 10 | 111 :
 26 | 120 : 15 | 128 : 20, 30 | 143 :
 4 | 152 : 17 |
 mittitur . 85 : 8 |
 mitto . 81 : 14 |
 mittundoque . 177 : 14 |
 mittunt . 82 : 20 |
 mittuntur . 114 : 6 |
 mobile . 138 : 10 |
 mobiles . 150 : 2 | 155 : 5 |
 mobili . 102 : 13 | 118 : 6 |
 mobilitate . 39 : 7 | 110 : 22 | 136 :
 11 |
 moderabitur . 43 : 19 |
 moderandi . 217 : 15 |
 moderantur . 223 : 8 |
 moderari . 128 : 13 |
 moderata . 122 : 10 |
 moderati . 10 : 12 |
 moderator . 161 : 7 |
 moderatum . 101 : 23 |

moderatur. 42 : 19 | 226 : 5 |
 moderatus. 99 : 11 |
 modeste. 233 : 20 |
 modesteque. 97 : 24 |
 modestia. 31 : 15 | 101 : 4 | 212 : 13 |
 modestiaque. 98 : 12 |
 modestiæ. 12 : 7 | 49 : 20 |
 modestiam. 9 : 20 | 42 : 2 | 132 : 13 | 213 : 5 | 225 : 26 |
 modestiamque. 216 : 12 |
 modestissimæ. 63 : 9 |
 modesto. 21 : 12 | 50 : 1 | 138 : 13 | 158 : 15 |
 modestus. 174 : 4 |
 modi. 32 : 13 | 45 : 4, 15 | 123 : 28 |
 modica. 198 : 24 |
 modice. 154 : 5 |
 modicos. 119 : 21 |
 modicus. 115 : 1 |
 modiis. 184 : 2 |
 modis. 5 : 21 | 11 : 14 | 13 : 8 | 18 : 13 | 21 : 16 | 23 : 5 | 73 : 17 | 96 : 12 | 109 : 17 | 173 : 5 |
 modo. 7 : 3 | 13 : 6 | 16 : 2 | 20 : 14 | 27 : 8 | 32 : 13 | 33 : 3 | 34 : 11 | 43 : 21 | 46 : 17 | 50 : 16 | 51 : 2 | 52 : 6 | 63 : 3 | 67 : 3, 5 | 68 : 13 | 75 : 17 | 81 : 5 | 86 : 4, 13 | 93 : 1, 22 | 94 : 3 | 98 : 12 | 99 : 6 | 100 : 4 | 102 : 4 | 103 : 14 | 104 : 22 | 106 : 3, 26 | 107 : 12 | 110 : 2 | 111 : 6, 7 | 112 : 21, 23 | 113 : 5 | 114 : 19 | 115 : 8 | 116 : 40 | 117 : 4 | 119 : 19 | 121 : 2 | 123 : 9, 18, 26, 33 | 124 : 2, 12 | 125 : 18 | 128 : 4, 30 | 129 : 13, 18 | 136 : 5, 20 | 137 : 1, 23 | 139 : 21, 23 | 144 : 5 | 146 : 5, 12 | 147 : 3 | 148 : 24 | 149 : 11 | 150 : 8 | 155 : 7 | 159 : 8 | 169 : 35 | 175 : 10 | 177 : 19 | 178 : 13 | 179 : 14 | 182 : 1 | 183 : 12 | 184 : 8 | 192 : 29 | 198 : 30 | 199 : 16 | 203 : 12, 18 | 210 : 8, 12 | 212 : 3, 14 | 213 : 6, 7 | 215 : 13 | 216 : 8 | 217 : 3, 4 | 218 : 19 | 219 : 12 | 224 : 8, 16 | 225 : 23 | 227 : 12 | 233 : 27 | 234 : 3 |
 modum. 9 : 20 | 10 : 13 | 20 : 27 | 102 : 1 | 175 : 6 | 187 : 5 | 198 : 13 | 200 : 16 | 208 : 10 | 225 : 26 |
 modus. 31 : 16 |
 moenia. 6 : 11 | 47 : 7 | 48 : 11 | 81 : 3 | 83 : 8 | 110 : 10 | 111 : 2 | 112 : 21 | 124 : 17 | 138 : 5 | 176 : 22 | 202 : 25 | 221 : 15 |
 moenibus. 80 : 7 | 84 : 10 | 113 : 10 | 136 : 20, 28 | 141 : 4 | 174 : 28 |
 moenium. 81 : 4 | 172 : 20 | 192 : 3 |
 moeror. 56 : 4 | 96 : 5 |
 moerore. 71 : 4 |
 moerori. 218 : 15 |
 moestus. 119 : 2 |
 molem. 179 : 3 |
 molestissimis. 227 : 26 |
 moliri. 22 : 3 | 67 : 2 |
 molles. 12 : 4 |
 molli. 21 : 12 |
 mollire. 91 : 24 |
 mollis. 201 : 24 |
 molliter. 14 : 16 | 128 : 13 |
 mollitia. 47 : 12 | 164 : 15 |
 mollitiem. 120 : 15 | 133 : 10 |
 molliverant. 10 : 1 |
 mollius. 210 : 6 |

monebat. 39 : 17 | 103 : 12 |
 moneo. 52 : 12 | 65 : 9 | 90 : 6 | 178 : 7 | 182 : 3 | 191 : 25 |
 monere. 86 : 11 | 112 : 24 | 115 : 18 | 120 : 16 |
 monerem. 52 : 4 |
 monet. 43 : 18 | 78 : 4 | 104 : 10 | 114 : 1 | 210 : 14 |
 monitorem. 131 : 2 |
 monitores. 232 : 4 |
 monitos. 151 : 12 |
 mons. 103 : 27 | 126 : 1 | 138 : 23 | 170 : 16 |
 monte. 104 : 23 | 105 : 15 | 173 : 29 | 188 : 6 |
 montem. 104 : 9 | 105 : 19 | 158 : 19 | 192 : 17 |
 montes. 11 : 5 | 198 : 20 |
 montibus. 18 : 9 | 51 : 20 |
 montis. 51 : 2, 12 | 53 : 13 | 94 : 17 | 139 : 19 | 197 : 13 | 204 : 7 |
 montisque. 20 : 10 |
 montium. 51 : 17 |
 monuere. 147 : 15 |
 monuit. 64 : 4 |
 monumenta. 71 : 12 |
 mora. 32 : 19 | 35 : 18 | 36 : 9 | 85 : 11 | 94 : 3, 11 | 101 : 7 | 114 : 13 | 117 : 10 | 170 : 6 |
 morabatur. 107 : 25 |
 moræ. 94 : 1 |
 moram. 85 : 4 |
 morando. 83 : 4 |
 moranti. 190 : 9 |
 morantibus. 171 : 11 |
 morari. 126 : 13 | 141 : 14 | 188 : 23 |
 moras. 86 : 11 | 103 : 18 | 123 : 12 | 128 : 4 |
 morati. 146 : 14 |
 moratus. 108 : 5 | 124 : 13 | 192 : 1 |
 morbi. 30 : 3 | 202 : 12 |
 morbis. 116 : 19 |
 morbo. 62 : 3 | 64 : 18 | 151 : 11 | 225 : 14, 25 | 234 : 17 |
 morbos. 117 : 8 |
 morbus. 75 : 14 |
 more. 6 : 12 | 7 : 2 | 23 : 4 | 26 : 10 | 30 : 6 | 38 : 10 | 48 : 18 | 53 : 7 | 66 : 7 | 87 : 7 | 91 : 23 | 99 : 12 | 101 : 14 | 108 : 6, 21 | 109 : 12 | 113 : 12 | 114 : 10 | 117 : 2 | 135 : 1 | 139 : 20 | 143 : 18 | 144 : 19 | 158 : 16 | 180 : 5 | 189 : 13 | 201 : 9 | 210 : 19 | 212 : 13 | 217 : 24 |
 morem. 9 : 22 | 43 : 25 | 63 : 8 | 91 : 6 | 175 : 4 | 182 : 9 | 190 : 16 | 191 : 20 | 205 : 13 | 208 : 17 |
 mores. 6 : 2 | 8 : 11 | 15 : 13 | 42 : 2 | 46 : 1 | 49 : 10 | 108 : 17 | 134 : 9 | 159 : 7 | 220 : 8 | 229 : 10 |
 moresque. 132 : 15 |
 mori. 73 : 5 | 161 : 14 | 232 : 18 |
 moribus. 3 : 4 | 4 : 10 | 5 : 10 | 6 : 4, 14 | 10 : 6 | 30 : 21 | 32 : 11 | 45 : 14 | 49 : 8 | 50 : 15 | 52 : 1 | 60 : 13 | 76 : 4 | 100 : 5 | 101 : 5 | 111 : 16 | 133 : 13, 18 | 158 : 8 | 212 : 26 | 219 : 11 | 221 : 18 | 229 : 4, 25 | 234 : 18 |
 moriebantur. 199 : 3 |
 moriendum. 198 : 2 |
 moriens. 68 : 14 |
 moritur. 66 : 7 |
 mors. 43 : 12 | 184 : 4 | 197 : 8, 21 | 225 : 18 |
 mortalem. 138 : 14 |

mortales. 3 : 6 | 10 : 14 | 29 : 19 | 41 : 12, 17 | 75 : 16 | 87 : 10 | 97 : 22 | 103 : 9 | 108 : 24 | 211 : 4 | 212 : 10 | 215 : 21 | 216 : 16 | 221 : 17 | 223 : 19 |
 mortali. 121 : 21 | 216 : 2 |
 mortalibus. 58 : 5 | 117 : 15 | 195 : 5 | 219 : 30 |
 mortalis. 2 : 5 | 9 : 5 | 27 : 4 | 45 : 9 | 65 : 7 | 79 : 14 | 84 : 8, 22 | 100 : 1 | 114 : 3 | 209 : 2 | 214 : 19 | 225 : 17 |
 mortalium. 6 : 15 | 18 : 7 | 41 : 8 | 42 : 10 | 57 : 6 | 58 : 16 | 62 : 17 | 175 : 3 | 185 : 9 | 202 : 24 | 224 : 23 |
 morte. 46 : 5 | 48 : 3 | 71 : 5 | 177 : 12 | 199 : 3 | 226 : 25 |
 mortem. 33 : 2 | 42 : 9 | 73 : 10 | 82 : 6 | 196 : 18 | 210 : 23 |
 mortemque. 3 : 9 |
 mortis. 96 : 4 |
 mortuo. 181 : 4 | 189 : 15 | 196 : 21 | 232 : 18 |
 motum. 61 : 6 |
 mos. 23 : 16 | 62 : 8 | 97 : 20 | 127 : 14 | 188 : 12 | 213 : 2 | 215 : 8 |
 motu. 155 : 11 |
 motus. 33 : 23 | 91 : 24 | 204 : 23 | 108 : 18 |
 movebat. 25 : 1 |
 movebatur. 107 : 15 |
 movemini. 175 : 12 |
 movent. 167 : 1 |
 moverant. 20 : 5 |
 movere. 18 : 24 | 21 : 12 | 31 : 3 | 102 : 2 | 212 : 23 | 232 : 33 |
 moveri. 23 : 12 | 82 : 2 | 92 : 21 | 99 : 1 |
 movet. 213 : 7 |
 movit. 51 : 17 | 157 : 8 |
 mox. 126 : 4 | 135 : 19 | 137 : 19 | 140 : 1 | 170 : 22 | 180 : 9 | 185 : 2 | 189 : 5 | 197 : 22 | 214 : 5 |
 muliebre. 175 : 1 |
 muliebri. 161 : 16 |
 muliebria. 11 : 8 |
 muliebribus. 47 : 14 |
 mulier. 21 : 4 | 173 : 9, 10 |
 muliere. 20 : 8 | 173 : 15 |
 mulieres. 11 : 8 | 20 : 25 | 24 : 8 | 118 : 19 | 141 : 10 | 192 : 16 | 231 : 7 |
 mulieribus. 133 : 21 |
 mulieris. 67 : 20 |
 mulierum. 169 : 30 | 212 : 4 | 218 : 11 |
 mulio. 204 : 15 |
 multa. 4 : 6 | 12 : 11 | 16 : 16, 19 | 19 : 20 | 21 : 3, 6, 18 | 22 : 2, 6, 8 | 25 : 16, 19 | 35 : 20 | 40 : 14 | 43 : 15 | 45 : 8 | 48 : 22 | 49 : 2 | 61 : 18 | 62 : 16 | 66 : 14 | 74 : 11 | 81 : 9 | 83 : 7 | 86 : 12, 18 | 92 : 26 | 102 : 15 | 108 : 22 | 135 : 13 | 148 : 5 | 152 : 15 | 157 : 4 | 170 : 4 | 189 : 7 | 192 : 31, 34 | 196 : 13 | 198 : 5, 22 | 216 : 11 | 220 : 4 | 222 : 19 | 224 : 8 |
 multaue. 63 : 9 | 200 : 7 | 220 : 18 |
 multæ. 21 : 13 | 59 : 1 | 84 : 16 | 130 : 7 |
 multam. 216 : 7 |
 multarum. 100 : 15 | 131 : 1 | 142 : 4 |
 multas. 122 : 15 |
 multato. 179 : 6 |

multi. 3 : 6, 15 | 14 : 11 | 30 :
24 | 41 : 9 | 55 : 22 | 59 : 14 |
86 : 1 | 87 : 10 | 103 : 9 | 108 :
24 | 109 : 8 | 128 : 15 | 138 : 1 |
145 : 27 | 147 : 2 | 161 : 3 | 173 :
22 | 198 : 5 | 206 : 37 | 211 : 4 |
216 : 9 | 218 : 7 | 231 : 26, 27,
28 |
multiplex. 169 : 8 |
multipliciter. 222 : 28 |
multique. 142 : 6 | 174 : 7 | 208 :
12 |
multis. 4 : 12 | 13 : 8 | 17 : 3 |
39 : 11 | 49 : 6 | 76 : 7 | 86 :
15 | 93 : 6 | 112 : 3 | 113 : 17 |
114 : 18, 21 | 117 : 14 | 121 :
18 | 138 : 19 | 139 : 31 | 142 :
11 | 143 : 15 | 149 : 6 | 152 : 16 |
153 : 14 | 154 : 6 | 161 : 9 | 179 :
31 | 188 : 26 | 201 : 27 | 208 :
15 | 211 : 10, 11 | 219 : 30 | 225 :
4, 12 |
multisque. 192 : 5 |
multitudine. 23 : 9 | 30 : 1 | 35 :
19 | 44 : 1 | 46 : 9 | 67 : 28 |
79 : 16 | 95 : 7 | 111 : 17 | 127 :
18 | 143 : 9 | 144 : 18 | 151 : 22 |
201 : 2 | 223 : 23 |
multitudinem. 22 : 9 | 49 : 3 | 77 :
8 | 98 : 7 | 127 : 6 | 152 : 3 |
190 : 17 |
multitudini. 19 : 13 |
multitudinis. 77 : 15 |
multitudinum. 39 : 13 |
multitudo. 34 : 10 | 53 : 4 | 80 :
6 | 92 : 10 | 116 : 11 | 180 : 5 |
210 : 19 | 219 : 10, 22 | 223 :
15 |
multo. 18 : 15 | 29 : 17 | 46 : 20 |
62 : 7 | 63 : 9 | 68 : 3 | 99 : 15 |
109 : 1 | 124 : 21 | 132 : 6 | 133 :
4 | 136 : 21 | 137 : 25 | 148 : 2 |
166 : 2 | 177 : 24 | 186 : 29 |
195 : 9 | 208 : 3 | 210 : 9 | 218 :
23 | 220 : 9 | 231 : 12 |
multoque. 210 : 9 |
multorum. 64 : 6 | 204 : 28 |
multos. 9 : 5 | 19 : 12 | 31 : 5 |
33 : 11 | 36 : 21 | 63 : 18 | 79 :
14 | 100 : 1 | 114 : 3 | 139 :
14 | 143 : 16 | 170 : 11 | 201 :
12 |
multosque. 45 : 9 | 84 : 21 |
multum. 22 : 12 | 55 : 2 | 58 : 3 |
70 : 16 | 78 : 1 | 99 : 4 | 106 :
15 | 124 : 5 | 152 : 11 | 155 : 11 |
231 : 11 |
multumque. 140 : 22 | 153 : 2 |
multus. 123 : 21 | 129 : 2 | 142 :
15 |
multusque. 21 : 13 |
Muliaca. 138 : 22 |
Mulicam. 79 : 2 | 154 : 1 |
Mulvio. 35 : 12 |
manditias. 133 : 21 |
manditiis. 115 : 4 |
munera. 68 : 8 |
manere. 185 : 14 | 219 : 22 |
muneribus. 39 : 2 | 68 : 4 | 79 :
10 | 227 : 9 |
munia. 178 : 24 | 184 : 1 |
municipia. 24 : 1 | 44 : 9 | 46 : 2 |
32 : 15 | 215 : 17 |
municipiis. 14 : 11 | 233 : 17 |
munificentia. 49 : 12 | 63 : 17 |
153 : 21 |
munificentiam. 149 : 3 | 216 : 18 |
munificus. 149 : 7 |
munimenta. 69 : 2 | 144 : 13 | 176 :
22 |
munimentis. 145 : 23 |

munimento. 88 : 13 | 105 : 21 |
112 : 1 | 137 : 21 | 143 : 12 |
munimentum. 103 : 13 | 106 : 22 |
munire. 102 : 2 | 145 : 21 |
muniri. 218 : 4 |
munita. 84 : 15 | 108 : 12, 22 |
112 : 3 | 135 : 13 | 136 : 12 |
137 : 10 |
munitaque. 124 : 1 |
munita. 113 : 10 |
muniam. 25 : 17 |
munitas. 7 : 19 |
muniti. 136 : 20 | 150 : 17 |
munitionem. 95 : 14 |
munitiones. 81 : 10 | 192 : 18 |
munitionis. 176 : 6 |
munitiones. 210 : 2 |
munitis. 128 : 8 |
munito. 102 : 23 |
muniros. 124 : 7 | 143 : 3 |
munium. 110 : 26 | 114 : 17 |
muniumque. 136 : 27 |
munitus. 91 : 20 |
muniverat. 111 : 10 |
mununt. 50 : 9 |
Murena. 34 : 4 |
muris. 174 : 29 | 200 : 20 | 204 : 8 |
muro. 53 : 1 | 141 : 5, 11 |
muros. 187 : 3 |
murum. 7 : 14 | 94 : 17 | 111 : 6 |
112 : 8 | 113 : 1 | 124 : 23 | 141 :
14 | 171 : 13 | 176 : 10 | 203 :
21 |
mussantes. 164 : 14 |
mussantibus. 181 : 2 |
murabant. 196 : 16 |
mutandi. 76 : 12 |
murandum. 203 : 18 |
mutant. 150 : 3 |
mutantes. 182 : 4 |
mutare. 77 : 5 | 101 : 13, 17 | 123 :
9 | 128 : 23 | 136 : 11 |
mutari. 2 : 18 | 30 : 8 | 130 :
20 |
mutastis. 185 : 12 |
mutata. 37 : 11 | 162 : 14 |
mutatio. 200 : 32 |
mutationes. 59 : 8 |
mutato. 174 : 11 |
mutatum. 104 : 14 |
mutatur. 125 : 17 |
mutaverant. 140 : 13 |
mutaverit. 165 : 6 |
mutavisse. 60 : 5 |
mutavissent. 110 : 22 |
mutavit. 52 : 24 | 196 : 10 |
Muthel. 103 : 27 |
Mutinam. 171 : 6 |
mutuam. 20 : 23 | 231 : 8 |
mutuum. 142 : 13 | 173 : 26 |
myoparonibus. 178 : 27 |
myrtetis. 104 : 3 |
Mysii. 205 : 18 |

N

N Abdalsa. 120 : 10 | 121 : 4,
11 |
Nabdalsam. 120 : 4 |
nacti. 31 : 8 | 187 : 12 | 192 : 32 |
193 : 1 |
nactus. 173 : 13 |
næ. 47 : 9 | 131 : 10 | 213 : 15 |
nam. 2 : 4, 7, 9 | 3 : 1 | 4 : 7 |
5 : 8 | 6 : 17 | 7 : 5 | 9 : 12 |
11 : 3, 17 | 12 : 5 | 17 : 6, 10 |
30 : 7 | 31 : 6 | 33 : 9 | 37 : 8 |
38 : 15 | 40 : 19 | 42 : 4 | 44 :
19 | 48 : 7 | 52 : 24 | 53 : 4, 12 |
55 : 12, 21 | 57 : 3 | 58 : 6 | 59 :
6 | 60 : 7 | 63 : 7 | 65 : 4, 16 |
66 : 1, 16, 18 | 67 : 13 | 75 : 14 |
77 : 13, 5 | 78 : 2 | 81 : 24 | 82 :
3 | 84 : 16 | 86 : 20 | 89 : 17,
21 | 90 : 2, 12 | 94 : 17 | 96 :
15 | 97 : 23 | 98 : 14 | 99 : 2 |
101 : 10 | 103 : 4 | 105 : 1 | 106 :
27 | 107 : 13, 25 | 111 : 10 |
112 : 26 | 115 : 9 | 118 : 5 |
119 : 23 | 123 : 17 | 124 : 5,
15 | 125 : 4, 12, 15 | 126 : 11 |
128 : 3, 11 | 129 : 15, 22 | 130 :
9 | 131 : 6 | 132 : 2, 14 | 133 :
20 | 134 : 6, 11, 14, 24 | 135 :
8 | 136 : 8, 21 | 137 : 6, 11 |
139 : 1, 4, 8 | 142 : 7 | 145 : 8 |
146 : 17 | 149 : 7, 11 | 149 : 6 |
152 : 14, 20 | 153 : 20 | 158 : 4,
11 | 160 : 10 | 161 : 5 | 162 :
13 | 164 : 8 | 165 : 17 | 167 :
20 | 172 : 9, 14 | 173 : 10 | 176 :
22 | 179 : 5, 8 | 181 : 4 | 189 : 16 |
194 : 7 | 196 : 19 | 197 : 8, 25 |
202 : 16, 17 | 206 : 25 | 210 : 4,
17 | 214 : 14 | 215 : 4, 9, 14, 25 |
218 : 1, 13 | 210 : 12, 17, 23 |
221 : 11, 21 | 222 : 26 | 223 : 23 |
224 : 14 | 225 : 18 | 230 : 28 |
231 : 6 | 234 : 5 |
namque. 9 : 2 | 13 : 3 | 20 : 16 |
21 : 17 | 30 : 1 | 31 : 12 | 33 :
23 | 37 : 13 | 43 : 10 | 98 : 3 |
101 : 23 | 133 : 9 | 174 : 9 | 176 :
14 | 178 : 6, 16 | 184 : 3, 8 |
188 : 28 | 191 : 14 | 197 : 11 |
203 : 3 | 213 : 19 | 217 : 3 | 224 :
22 | 225 : 10 |
Naphthas. 193 : 12 |
Narbone. 202 : 9 |
narrandi. 5 : 10 |
narrare. 8 : 10 |
narraverim. 75 : 5 |
narravit. 20 : 14 |
nascenti. 225 : 5 |
Nasica. 84 : 2 |
natam. 227 : 16 |
nati. 88 : 8 |
nationes. 2 : 13 | 8 : 23 | 17 : 12 |
75 : 4 | 210 : 16 | 222 : 20 |
nationesne. 71 : 10 |
nationesque. 214 : 15 |
nationi. 212 : 22 |
nationibus. 189 : 1 | 221 : 17 |
natu. 82 : 16 |
natum. 137 : 9 |
natural. 1 : 3 | 13 : 12 | 7 : 19 | 8 :
12 | 32 : 16 | 34 : 21 | 52 : 1 |
57 : 1 | 58 : 16 | 62 : 16 | 65 :
8 | 66 : 9 | 84 : 15 | 104 : 1 |
105 : 3 | 108 : 12 | 110 : 26 |
125 : 13 | 135 : 12 | 136 : 24 |
139 : 2, 23 | 141 : 18 | 161 : 15 |
166 : 11 | 211 : 17 | 222 : 18 |
224 : 24 |
naturæ. 57 : 4 | 58 : 1 | 70 : 23 |
197 : 8 | 201 : 16 | 225 : 19 |
naturam. 3 : 8 | 49 : 10 | 58 : 8 |
63 : 8 | 81 : 2 | 123 : 25 | 124 :
10 | 130 : 18 | 131 : 12 |
natus. 5 : 12 | 20 : 4 | 82 : 5 |
115 : 2 | 116 : 6 |
naves. 192 : 12 | 233 : 24 |
naufragia. 202 : 22 |
naufragiis. 190 : 11 |
navi. 125 : 8 |
navibus. 76 : 9 | 125 : 11 | 170 :
25 | 203 : 16 |
navigamus. 197 : 18 |
navigando. 178 : 26 |

navigant. 3 : 5 |
 navigatio. 205 : 20 |
 navigia. 175 : 23 | 193 : 2 |
 navigio. 173 : 13 |
 navim. 81 : 19 |
 navis. 134 : 27 | 222 : 13 |
 navium. 76 : 11 | 77 : 2 | 179 : 3 |
 nautarum. 200 : 30 |
 nautis. 179 : 9 |
 ne. 1 : 2 | 2 : 6 | 10 : 6 | 13 : 12 |
 21 : 21 | 23 : 3, 15 | 25 : 7, 9 |
 35 : 9 | 37 : 22 | 38 : 10 | 40 :
 41, 17 | 45 : 1, 14 | 46 : 24, 8 |
 50 : 5 | 53 : 4, 6 | 59 : 14 | 62 :
 20 | 65 : 18 | 66 : 4, 11 | 68 : 6,
 11 | 70 : 4 | 71 : 14, 15 | 72 : 1,
 3 | 73 : 1, 3, 13 | 74 : 3 | 82 :
 14 | 83 : 4 | 86 : 12, 23 | 90 : 6,
 34 | 91 : 13 | 93 : 14 | 94 : 2 |
 96 : 14 | 101 : 24, 25 | 102 : 4 |
 104 : 15 | 105 : 11, 20 | 106 : 20 |
 107 : 9 | 111 : 9, 27 | 113 : 21 | 114 :
 5 | 115 : 19 | 116 : 4 | 120 : 11, 14 |
 121 : 1, 16, 19 | 126 : 4 | 128 :
 4, 20 | 135 : 9 | 136 : 9 | 144 :
 23 | 152 : 1 | 154 : 13 | 159 : 23 |
 160 : 20 | 161 : 8 | 162 : 10 |
 166 : 10 | 169 : 4 | 173 : 17 |
 176 : 21 | 180 : 11 | 183 : 1, 11 |
 195 : 1, 11 | 196 : 18 | 198 : 30 |
 199 : 3 | 209 : 9 | 212 : 15 | 214 :
 3 | 215 : 15 | 217 : 9 | 220 : 2 |
 224 : 17 | 229 : 17 | 231 : 13 |
 232 : 8, 27 | 233 : 6, 25, 27 |
 234 : 5 |
 nebula. 179 : 8 |
 nec. 106 : 23 | 151 : 23 | 197 : 15 |
 221 : 10 |
 necabantur. 176 : 2 |
 necare. 43 : 2 |
 necari. 32 : 10 | 42 : 14 | 48 : 2 |
 necat. 83 : 15 | 201 : 21 |
 necati. 87 : 10 |
 necato. 13 : 1 |
 necatos. 43 : 19 |
 necatum. 102 : 16 | 113 : 19 |
 necatus. 70 : 21 |
 necaverat. 99 : 10 | 123 : 4 |
 necubi. 109 : 18 |
 nece. 113 : 16 |
 necessaria. 18 : 10 | 122 : 14 | 215 :
 19 |
 necessariam. 208 : 3 |
 necessariis. 71 : 6 | 155 : 19 |
 necessario. 79 : 29 |
 necessariorum. 148 : 22 |
 necessarios. 117 : 13 |
 necessarium. 81 : 8 | 204 : 21 |
 necesse. 21 : 6 | 70 : 23 | 87 : 7 |
 130 : 8 | 132 : 15 |
 necessitatem. 161 : 16 |
 necessitatibus. 178 : 8 |
 necessitudine. 103 : 22 |
 necessitudinem. 27 : 7 | 79 : 5 |
 147 : 18 |
 necessitudinibus. 19 : 8 |
 necessitudo. 14 : 6, 14 | 52 : 18 |
 53 : 3 | 127 : 15 | 210 : 17 |
 necis. 72 : 9 | 161 : 12 |
 necisque. 73 : 2 | 227 : 22 |
 nefere. 192 : 24 |
 nefanda. 12 : 11 | 40 : 14 | 159 :
 23 |
 nefande. 198 : 22 |
 nefandum. 208 : 10, 13 |
 nefario. 48 : 14 |
 negare. 129 : 10 |
 negaretur. 116 : 1 |
 negat. 151 : 8 | 167 : 3 |
 negaverat. 117 : 3 |
 negitare. 154 : 12 |
 C. Sallustii.

neglegas. 90 : 16 |
 neglegentiam. 192 : 7 |
 negle ere. 49 : 18 |
 neglexeris. 42 : 17 |
 neglexisset. 97 : 4 |
 negligentiam. 45 : 13 |
 negligere. 9 : 4 |
 negotia. 48 : 25 | 58 : 2 | 103 : 14 |
 109 : 1 | 116 : 3 | 125 : 22 | 142 :
 4 | 194 : 2 | 214 : 10 |
 negotiatores. 83 : 15 | 116 : 11 |
 117 : 12 |
 negotiatorum. 103 : 12 |
 negotiatus. 32 : 18 |
 negotii. 85 : 6 | 93 : 2 | 106 : 11 |
 124 : 13 | 130 : 2 | 214 : 7 |
 negotiis. 2 : 15 | 38 : 2 | 49 : 18 |
 59 : 12 | 60 : 6 | 66 : 8 | 82 :
 15 | 136 : 15 | 142 : 2 | 150 : 13 |
 217 : 3 | 219 : 17 | 224 : 1 |
 negotio. 3 : 11 | 23 : 2 | 42 : 16 |
 62 : 15 | 112 : 4 | 121 : 19 | 129 :
 10 | 140 : 10 | 144 : 2 | 149 : 13 |
 152 : 7 | 196 : 15 |
 negotiorum. 121 : 6 |
 negotiosus. 8 : 8 |
 negotium. 32 : 14 | 34 : 10, 25 |
 110 : 8 | 130 : 21 | 132 : 17 |
 nemini. 11 : 4 | 81 : 23 | 227 :
 12 |
 nemo. 8 : 8 | 9 : 15 | 27 : 4, 12 |
 52 : 24 | 108 : 15 | 109 : 9 | 135 :
 12 | 134 : 21 | 149 : 7 | 165 : 5 |
 197 : 25 | 209 : 10 | 211 : 12 |
 229 : 28 |
 nemore. 170 : 29 |
 numerosaque. 203 : 38 |
 nepos. 92 : 15 | 116 : 18 |
 nepotem. 69 : 4, 17 | 117 : 9 |
 neque. 2 : 18 | 5 : 3, 20 | 9 : 17,
 19, 20 | 10 : 12, 16 | 11 : 10, 11 |
 12 : 6, 7 | 13 : 4 | 16 : 8 | 17 :
 2 | 18 : 20, 24 | 20 : 6, 7, 21, 27 |
 21 : 16, 17, 23 | 22 : 6, 25 | 24 :
 6, 7 | 25 : 16 | 26 : 6, 7, 10 |
 27 : 2 | 30 : 1, 2, 4 | 31 : 15 |
 32 : 5, 12 | 33 : 8 | 38 : 5, 13,
 14 | 40 : 3 | 41 : 8, 13, 14 | 42 :
 1, 10 | 43 : 15, 19, 20 | 45 : 14 |
 46 : 23, 24 | 47 : 1, 14 | 48 : 12 |
 49 : 21 | 51 : 18, 21, 26 | 52 :
 2, 16 | 55 : 18, 20 | 57 : 3, 4, 8,
 9 | 58 : 4, 13, 16 | 59 : 5, 9 |
 60 : 10, 12, 14 | 62 : 7, 22 | 63 :
 16 | 65 : 3, 12, 13 | 67 : 4 | 68 :
 1 | 69 : 10, 21 | 73 : 4, 5 | 76 :
 4, 11 | 79 : 4, 18, 22 | 80 : 17,
 18, 24 | 81 : 1, 15, 16, 18, 22 |
 82 : 6 | 83 : 2 | 87 : 5 | 88 : 4,
 18 | 89 : 7 | 90 : 7, 13 | 92 : 23 |
 94 : 5, 16 | 97 : 24 | 98 : 13 |
 101 : 3, 13 | 102 : 22 | 103 : 17 |
 105 : 2, 9 | 106 : 3, 6, 12, 14,
 21, 29 | 107 : 7, 26 | 108 : 16,
 20 | 109 : 20 | 110 : 3, 4, 5 |
 111 : 4, 19 | 112 : 10, 16 | 113 :
 7, 12 | 115 : 3, 12 | 116 : 2, 9 |
 118 : 2, 4, 21 | 119 : 14 | 121 :
 12, 20, 21 | 123 : 5, 7 | 124 : 12 |
 125 : 2, 3 | 126 : 1 | 128 : 6, 12,
 17 | 129 : 9, 11 | 130 : 2, 12 |
 132 : 4, 18 | 133 : 3, 8, 17, 19 |
 134 : 16, 22 | 135 : 1, 5 | 136 :
 2, 5 | 137 : 4, 5 | 138 : 3, 8, 10,
 21 | 139 : 9, 10 | 141 : 14, 19 |
 142 : 15, 17 | 143 : 17, 18 | 144 :
 2, 14, 17 | 145 : 3, 4, 11, 20 |
 146 : 13 | 147 : 3, 23 | 150 : 16 |
 151 : 19 | 152 : 3 | 153 : 23 |
 154 : 2 | 155 : 1 | 157 : 8 | 158 :
 13 | 159 : 10 | 160 : 2, 13, 21 |

161 : 16 | 162 : 2, 4, 9 | 163 :
 4 | 164 : 15 | 166 : 8 | 167 : 9,
 12, 13 | 169 : 7, 12, 26 | 170 :
 2, 25 | 171 : 14, 19 | 174 : 2, 13,
 15 | 175 : 10 | 177 : 25 | 178 :
 21 | 179 : 15 | 183 : 8, 9, 11 |
 184 : 4, 8 | 185 : 3, 9, 10, 11,
 12 | 188 : 21 | 189 : 18 | 190 : 4 |
 191 : 7, 9, 12 | 192 : 4 | 196 : 6,
 15 | 197 : 2, 3, 13, 22 | 199 :
 14, 28 | 200 : 11 | 202 : 18 | 207 :
 22, 23 | 208 : 5, 13, 20 | 209 :
 4 | 210 : 9, 17, 18, 24 | 211 :
 10, 12, 18 | 212 : 1, 7, 12, 22 |
 213 : 19 | 214 : 12, 18 | 215 : 2,
 11 | 216 : 4, 20 | 218 : 14 | 219 :
 3, 18, 27 | 220 : 6, 11, 12, 13,
 25, 26, 27 | 221 : 4, 15 | 224 :
 1, 20, 23 | 225 : 8, 26 | 227 : 9,
 10, 24 | 228 : 16 | 229 : 2, 4, 5,
 19, 26 | 230 : 13, 26 | 231 : 10,
 22, 24, 30 | 232 : 8, 19, 28 | 233 :
 4, 11, 21 | 234 : 1 |
 nequeant. 212 : 6 |
 nequeo. 160 : 6 | 181 : 3 | 197 : 7 |
 nequeant. 18 : 14 | 39 : 3 |
 nequeantes. 186 : 7 |
 nequibat. 54 : 4 | 110 : 12 |
 nequicquam. 16 : 22 | 47 : 16 | 52 :
 3 | 114 : 21 | 198 : 6 | 215 : 9 |
 nequiens. 208 : 15 |
 nequiores. 210 : 3 |
 nequis. 132 : 13 |
 nequisset. 73 : 12 |
 nequit. 70 : 12 | 214 : 8 |
 nequitiam. 234 : 8 |
 nequitur. 87 : 13 |
 nequiverant. 106 : 7 |
 nequiverat. 109 : 4 | 135 : 10 |
 nequiverim. 52 : 7 |
 nequiverint. 60 : 3 |
 nequiverit. 15 : 11 | 27 : 15 |
 nequiverunt. 218 : 9 |
 nequivisse. 16 : 13 | 148 : 12 | 152 :
 20 |
 Neronis. 39 : 24 |
 nescio. 185 : 11 |
 neu. 40 : 18 | 44 : 9 | 53 : 6 | 64 :
 5 | 65 : 10 | 73 : 14 | 106 : 21 |
 115 : 19 | 128 : 26 | 147 : 16 |
 152 : 19 | 160 : 12 | 165 : 16 |
 167 : 11 | 178 : 8 | 182 : 4 | 191 :
 25 | 202 : 19 |
 neve. 27 : 7, 16 | 44 : 10 | 101 :
 26 | 111 : 28 | 202 : 19 |
 nentri. 178 : 6 |
 nexuit. 169 : 35 |
 ni. 7 : 19 | 16 : 3, 22 | 20 : 11 |
 80 : 6 | 82 : 24 | 83 : 19 | 84 :
 16 | 86 : 18 | 91 : 22 | 107 : 29 |
 110 : 20 | 112 : 11 | 125 : 3 |
 Nicomede. 189 : 15 |
 Nicomedem. 189 : 18, 21 |
 Nigidiani. 232 : 22 |
 nihil. 10 : 5, 12 | 12 : 14 | 14 : 11 |
 22 : 7, 23 | 33 : 2, 5 | 34 : 26 |
 36 : 19 | 40 : 5 | 45 : 2 | 49 :
 15, 18 | 58 : 3 | 69 : 18 | 70 :
 12 | 81 : 25 | 87 : 7 | 97 : 2 |
 98 : 13 | 106 : 14 | 107 : 26 |
 116 : 17 | 118 : 2 | 124 : 9, 20 |
 127 : 3 | 133 : 4, 5 | 134 : 8 |
 136 : 2 | 137 : 28 | 144 : 8 | 152 :
 1, 4 | 153 : 10, 17, 20 | 161 : 1,
 16 | 162 : 18 | 165 : 15 | 167 : 6 |
 169 : 29 | 177 : 9 | 186 : 15, 32 |
 200 : 31 | 204 : 20 | 206 : 13 |
 213 : 3 | 216 : 19 | 217 : 13 |
 222 : 11 | 226 : 9 | 227 : 1 | 229 :
 20 | 231 : 25, 26 | 232 : 35 | 233 :
 9, 10, 21 | 234 : 8 |
 P p ni-

nihilo. 90 : 8 | 124 : 8 | 168 : 4 |
 224 : 24 |
 nihilominus. 4 : 11 | 13 : 11 | 21 :
 14 |
 nilum. 204 : 17 |
 nimias. 197 : 14 |
 nimio. 170 : 18 |
 nimis. 5 : 19 | 37 : 10 | 42 : 15 |
 116 : 15 | 128 : 13 | 230 : 16 |
 nimisque. 9 : 23 | 211 : 16 |
 nimium. 232 : 31 |
 nimius. 173 : 7 | 188 : 9 |
 nisi. 11 : 4 | 17 : 9 | 18 : 21 | 27 :
 4 | 38 : 6 | 45 : 1 | 48 : 6 | 52 :
 24 | 59 : 10 | 68 : 2 | 70 : 8 |
 71 : 14 | 75 : 14 | 81 : 21 | 82 :
 2 | 89 : 12, 22 | 90 : 10, 11 |
 101 : 13 | 108 : 18 | 113 : 8 | 118 :
 26 | 121 : 7 | 123 : 26 | 131 :
 15 | 133 : 5 | 136 : 27 | 142 : 2 |
 146 : 1 | 149 : 7 | 158 : 7 | 160 :
 12, 21 | 161 : 1, 16, 19, 20 | 162 :
 19 | 163 : 3, 5 | 164 : 9 | 166 :
 14 | 167 : 6 | 169 : 23 | 173 :
 29 | 174 : 4 | 178 : 14 | 180 : 7,
 12 | 182 : 7 | 184 : 1 | 186 : 14 |
 187 : 1 | 188 : 20 | 190 : 4 | 191 :
 9, 17 | 199 : 23, 28 | 213 : 17 |
 214 : 19 | 217 : 10 | 219 : 27 |
 229 : 20 | 231 : 27, 28 | 233 : 5,
 19 | 234 : 6 |
 nisui. 140 : 20 |
 nisus. 139 : 23 |
 nisusque. 140 : 14 |
 nitebatur. 68 : 11 | 73 : 18 | 94 :
 10 |
 nitebatur. 31 : 10 |
 nitementi. 89 : 4 |
 nitentur. 64 : 12 |
 niti. 1 : 2 | 59 : 9 | 72 : 2 | 93 :
 10 | 109 : 17 | 112 : 16, 25 | 147 :
 3 | 219 : 26 | 230 : 12 |
 nititur. 9 : 13 | 82 : 26 | 220 :
 24 |
 nituntur. 61 : 3 |
 nixi. 220 : 3 |
 nobilem. 37 : 25 | 120 : 5 | 125 :
 2 | 155 : 2 |
 nobiles. 14 : 12 | 17 : 12 | 63 :
 19 | 82 : 16 | 222 : 11 | 223 : 5 |
 224 : 2 |
 nobili. 5 : 12 | 12 : 12 | 20 : 8 |
 nobilibus. 87 : 14 |
 nobilior. 14 : 10 |
 nobilis. 15 : 11 | 73 : 21 | 84 : 14 |
 141 : 22 | 219 : 4 |
 nobilissumi. 47 : 4 |
 nobilitas. 20 : 16 | 31 : 11 | 98 :
 3, 6 | 99 : 5, 12 | 115 : 11 | 122 :
 7 | 130 : 6, 19 | 131 : 17 | 132 :
 9, 21 | 133 : 12 | 168 : 11 | 223 :
 13 |
 nobilitate. 34 : 15 | 91 : 11 | 98 :
 14 | 117 : 16 | 118 : 15 | 122 :
 15 | 219 : 27 |
 nobilitatem. 7 : 16 | 61 : 1 | 97 :
 19 | 129 : 17 | 130 : 11 |
 nobilitati. 129 : 2 |
 nobilitatis. 61 : 10 | 68 : 2, 9 |
 74 : 9 | 83 : 20 | 86 : 10, 13 |
 97 : 12 | 115 : 17 | 130 : 20 |
 129 : 16 | 217 : 6 | 219 : 1 | 221 :
 20 | 230 : 12 |
 nobilium. 14 : 15 | 219 : 19 | 227 :
 9 |
 nobis. 1 : 5 | 18 : 1, 5, 9, 11, 14 |
 20 : 2 | 27 : 7 | 40 : 10 | 44 :
 6 | 46 : 21, 22 | 52 : 14, 18 | 62 :
 1 | 64 : 11 | 65 : 6 | 70 : 20 |
 71 : 15, 16 | 75 : 3, 19 | 79 : 4 |
 118 : 16 | 134 : 5 | 138 : 9 | 147 :

15, 17, 23 | 153 : 4 | 158 : 1 |
 177 : 21 | 178 : 11 | 191 : 1, 4 |
 225 : 3 | 230 : 4 | 232 : 30 |
 nobiscum. 45 : 16 |
 nobisque. 52 : 6 | 197 : 20 |
 nocens. 231 : 1 |
 nocentissumi. 88 : 10 |
 noceri. 208 : 4 |
 nocte. 22 : 7, 14 | 25 : 19 | 34 : 9 |
 35 : 10 | 95 : 6, 9 | 107 : 27 |
 124 : 13 | 155 : 9 |
 noctem. 50 : 5 | 143 : 12 | 144 :
 9, 14 | 170 : 14 | 175 : 22 |
 215 : 7 |
 noctemque. 137 : 24 |
 noctesque. 22 : 5 | 81 : 4 | 139 :
 14 | 141 : 5 |
 noctis. 80 : 3 | 144 : 19 | 153 : 10 |
 107 : 21 |
 noctu. 67 : 16 | 81 : 11 | 110 : 17 |
 131 : 23 | 124 : 12 | 151 : 7, 12 |
 174 : 6 |
 nocturne. 95 : 3 | 101 : 15 | 120 : 3 |
 nocturnis. 33 : 24 | 109 : 7 |
 nocturno. 151 : 14 |
 noli. 230 : 10 | 232 : 30 |
 nolis. 130 : 4 |
 nolite. 46 : 18 | 69 : 16 | 73 : 7 |
 nolle. 17 : 6 |
 nomen. 2 : 9 | 6 : 22 | 59 : 17 |
 65 : 6 | 77 : 6, 11 | 79 : 3 | 99 :
 6 | 125 : 12 | 126 : 8 | 171 : 3 |
 180 : 4 | 222 : 11 | 228 : 3 |
 nomenque. 77 : 14 | 100 : 17 | 199 :
 22 |
 nomina. 163 : 4 | 182 : 4 |
 nominans. 19 : 11 | 54 : 7 |
 nominaretur. 38 : 15 |
 nominari. 222 : 6 | 227 : 15 |
 nominat. 33 : 10 | 45 : 17 |
 nominata. 125 : 17 |
 nominatum. 200 : 18 |
 nominavit. 37 : 25 |
 nomine. 27 : 18 | 29 : 5 | 77 : 8 |
 92 : 15 | 96 : 11 | 103 : 7, 27 |
 110 : 7 | 116 : 18 | 136 : 18 |
 152 : 10 | 159 : 4 | 168 : 9 | 173 :
 9, 10, 15 | 174 : 11, 22 | 176 :
 17 | 177 : 19 | 205 : 16 | 225 :
 12 | 226 : 20 |
 nomini. 47 : 5 | 163 : 11 |
 nominibus. 29 : 1, 2 | 31 : 13 | 201 :
 27 |
 nominis. 61 : 16 | 97 : 10 | 111 :
 18 | 127 : 6 | 160 : 5 | 194 : 5 |
 202 : 7 | 230 : 4 | 233 : 18 |
 nomenclum. 233 : 24 |
 non. 5 : 2 | 7 : 11, 12 | 8 : 12 |
 9 : 6 | 11 : 8, 10 | 15 : 2 | 16 :
 2 | 20 : 6 | 27 : 2, 16 | 28 : 3,
 7 | 29 : 1, 3 | 33 : 6 | 34 : 19 |
 41 : 7, 8 | 42 : 3, 9, 11, 13, 23 |
 43 : 7, 14 | 45 : 6, 7, 13 | 46 :
 11, 13 | 47 : 11, 14 | 48 : 8 | 49 :
 9, 21 | 50 : 21 | 51 : 4, 25 | 52 :
 17 | 60 : 10, 14 | 61 : 5 | 62 :
 7 | 63 : 21 | 65 : 2, 11 | 69 : 8 |
 71 : 12 | 72 : 12 | 79 : 24 | 80 :
 2, 19, 21 | 81 : 1, 8, 14 | 82 : 6,
 13 | 83 : 6 | 86 : 1 | 87 : 11 |
 88 : 6, 7 | 89 : 1, 5, 6 | 90 : 7,
 17 | 91 : 14 | 92 : 6 | 93 : 10 |
 97 : 8 | 101 : 9, 11, 21 | 104 :
 13 | 106 : 5 | 108 : 19, 20 | 111 :
 17 | 112 : 12 | 115 : 3, 10, 20 |
 119 : 8 | 120 : 12 | 125 : 22 |
 128 : 6, 23, 24 | 129 : 15, 19 |
 130 : 15 | 132 : 8, 10, 13, 18, 21 |
 133 : 1, 11, 14, 16 | 134 : 1, 5,
 9 | 135 : 1 | 136 : 20, 28 | 137 :
 5, 7, 26 | 138 : 8, 12, 20 | 140 :

2 | 141 : 4 | 143 : 18 | 144 : 7,
 20 | 145 : 23 | 147 : 13 | 148 :
 10 | 149 : 3 | 150 : 19 | 154 : 2,
 7 | 155 : 2 | 156 : 3 | 159 : 5, 8 |
 160 : 5, 13, 20 | 161 : 19 | 162 :
 2, 8, 11, 23 | 163 : 12 | 164 : 12 |
 165 : 5, 6 | 166 : 4 | 177 : 25 |
 178 : 9, 13 | 179 : 20 | 182 : 6,
 10 | 183 : 4, 10 | 184 : 3 | 185 :
 4, 8, 14 | 186 : 25 | 188 : 27 |
 190 : 16 | 191 : 11, 13, 21 | 192 :
 9 | 196 : 16 | 197 : 21 | 198 : 2,
 30 | 199 : 18, 26 | 200 : 32 | 201 :
 7 | 202 : 13 | 206 : 12 | 210 : 8 |
 212 : 1, 22, 26 | 213 : 6, 9, 10 |
 214 : 4, 12 | 215 : 2, 6, 10 | 216 :
 8, 13, 19 | 217 : 20, 21 | 218 :
 10, 20 | 219 : 18 | 222 : 36 | 223 :
 4 | 225 : 8 | 226 : 6, 8, 10, 21 |
 227 : 15 | 228 : 1 | 229 : 3, 14,
 21, 24 | 230 : 4, 8, 16, 20 | 231 :
 2, 8, 23, 29, 30 | 232 : 2, 3, 7,
 12, 15, 20, 22, 24, 32, 34 | 233 :
 4, 9, 10 | 234 : 4, 13, 19, 22 |
 Nonas. 15 : 14 | 16 : 1 |
 nondum. 15 : 5 | 89 : 12 | 232 :
 18 |
 nonne. 18 : 2 | 89 : 4 | 233 : 3,
 21 |
 nonnulli. 19 : 20 | 39 : 6 | 51 : 21 |
 212 : 15 |
 nonnullorum. 44 : 16 |
 nonnullos. 12 : 8 | 22 : 22 | 230 : 6 |
 nos. 7 : 20 | 16 : 16 | 26 : 6 | 27 :
 2 | 45 : 18 | 46 : 20, 24 | 51 :
 18 | 70 : 18, 19 | 71 : 14 | 125 :
 24 | 133 : 13 | 141 : 18 | 153 :
 4 | 157 : 7 | 167 : 12 | 178 : 9 |
 191 : 15, 21 | 197 : 10 | 225 : 2 |
 226 : 16 |
 nosmet. 17 : 9 | 162 : 7 |
 nosque. 211 : 17 | 213 : 13 | 217 :
 17 |
 noscerent. 208 : 8 |
 nosse. 207 : 24 |
 nostra. 1 : 4 | 16 : 8 | 42 : 4 |
 43 : 6 | 44 : 15 | 45 : 7, 16 | 58 :
 7 | 64 : 12 | 69 : 14 | 70 : 4, 18 |
 147 : 21 | 168 : 12 | 191 : 6, 25 |
 197 : 18 | 202 : 11 | 229 : 26 |
 232 : 33 |
 nostrae. 52 : 8 | 60 : 8 | 71 : 11 |
 73 : 8 | 81 : 25 | 101 : 1 |
 nostram. 148 : 4 | 156 : 2 |
 nostrarum. 232 : 32 |
 nostras. 227 : 25 |
 nostri. 2 : 3 | 10 : 14 | 40 : 7, 11 |
 43 : 19 | 71 : 13 | 75 : 9 | 95 :
 16 | 100 : 7 | 111 : 15 | 113 : 3 |
 124 : 9 | 167 : 8 | 211 : 18 | 222 :
 34 | 233 : 22 |
 nostris. 63 : 11 | 136 : 3 | 141 : 6 |
 145 : 5 | 155 : 22 | 191 : 23 |
 198 : 16 | 208 : 17 | 229 : 8 |
 nostro. 63 : 19 | 76 : 9 | 84 : 16 |
 86 : 3 | 116 : 17 | 146 : 20 | 155 :
 17 |
 nostrorum. 45 : 9 | 165 : 13 |
 nostros. 46 : 19 | 47 : 17 | 106 :
 10 | 112 : 9 | 143 : 19 | 146 : 18 |
 151 : 17 |
 nostrum. 26 : 10 | 27 : 8 | 46 : 3 |
 72 : 9 | 77 : 12 | 158 : 6 | 227 :
 22 | 229 : 8, 13 |
 noti. 230 : 8 |
 notior. 229 : 7 |
 notissimi. 233 : 18 |
 notissimus. 193 : 6 |
 notus. 32 : 18 | 35 : 20 | 115 : 6 |
 Nov. 23 : 10 |
 nova. 18 : 12 | 30 : 8 | 71 : 15 |
 114 :

124 : 4 | 132 : 19 | 176 : 22 |
 206 : 6 | 231 : 5 |
 novæ. 118 : 16 |
 novandi. 32 : 2 | 104 : 6 |
 novaretur. 50 : 5 |
 novarum. 22 : 20 | 30 : 5 | 37 :
 10 | 51 : 11 | 77 : 16 | 102 : 13 |
 118 : 7 | 233 : 19 |
 novas. 19 : 3 | 120 : 3 | 213 : 7 |
 noverat. 32 : 19 | 54 : 12 |
 novère. 41 : 12 |
 novi. 61 : 1 | 63 : 19 | 135 : 14,
 17 | 153 : 13 |
 novique. 143 : 18 |
 novis. 32 : 11 | 125 : 2 | 177 : 23 |
 219 : 13 |
 novissime. 26 : 13 |
 novissumie. 65 : 4 | 79 : 1 |
 novissumi. 121 : 7 |
 novitate. 5 : 9 |
 novitatem. 131 : 11 |
 novo. 28 : 3 | 101 : 5 | 122 : 15 |
 174 : 9 |
 novorum. 123 : 6 |
 novos. 68 : 5 | 117 : 16 | 208 : 18 |
 219 : 16 | 220 : 9 |
 novum. 40 : 19 | 42 : 5, 22 | 44 :
 4 | 49 : 20 | 120 : 14 | 131 : 8 |
 206 : 5 | 229 : 15 |
 novus. 20 : 17 | 115 : 12 | 128 : 9 |
 168 : 10 | 227 : 8 |
 nox. 76 : 5 | 95 : 17 | 112 : 4 |
 113 : 6 | 121 : 20 | 224 : 20 |
 noxarum. 166 : 5 |
 noxæ. 164 : 5 |
 noxia. 99 : 5 |
 noxiorum. 179 : 17 |
 noxios. 90 : 11 |
 nubere. 12 : 14 |
 nubes. 204 : 3 |
 nubibus. 95 : 10 |
 Nucerinum. 19 : 6 |
 nuda. 126 : 11 | 199 : 1 |
 nudatum. 136 : 8 |
 nudavero. 229 : 10 |
 nudis. 140 : 14 |
 nudum. 151 : 25 |
 nulla. 28 : 4 | 46 : 22 | 132 : 14 |
 135 : 5 | 147 : 21 | 161 : 4 | 170 :
 6 | 174 : 17 | 183 : 14 | 222 : 8 |
 227 : 13 | 233 : 19 |
 nullæ. 30 : 7 |
 nullam. 81 : 7 | 127 : 18 | 215 : 7 |
 nullius. 23 : 7 | 45 : 10 | 110 : 26 |
 131 : 1 | 153 : 15 | 219 : 2, 5 |
 231 : 29 |
 nullo. 142 : 13 | 143 : 13 | 145 :
 5, 16 | 146 : 5 | 153 : 6 | 171 :
 11 | 190 : 10 | 204 : 2 | 219 :
 12 |
 nullum. 46 : 26 | 86 : 19 | 96 : 13 |
 186 : 14 | 215 : 16 | 222 : 4 | 229 :
 15 |
 nullus. 13 : 17 | 70 : 8 |
 num. 130 : 20 | 132 : 17 | 177 : 3 |
 Numantia. 64 : 1 | 65 : 4 |
 Numantiæ. 73 : 13 |
 Numantiam. 79 : 9 | 146 : 17 |
 Numantinis. 63 : 11 |
 Numantino. 63 : 3 | 64 : 10 |
 numeret. 162 : 8 |
 numero. 26 : 4 | 34 : 2 | 43 : 12 |
 50 : 19, 21 | 76 : 8 | 93 : 5 | 95 :
 11 | 97 : 17 | 106 : 7 | 107 : 22 |
 108 : 13 | 133 : 16 | 135 : 7 | 140 :
 8 | 143 : 17 | 208 : 9 | 221 : 3 |
 223 : 21 | 224 : 5 |
 numerum. 150 : 20 | 224 : 8 |
 numerus. 224 : 10 |
 Numida. 67 : 15 | 92 : 15 | 108 :
 15 | 116 : 17 | 121 : 6 | 146 :

16 | 152 : 10 | 154 : 16 | 155 :
 18 |
 Numidæ. 67 : 20, 24 | 77 : 8 | 78 :
 8 | 79 : 2 | 81 : 11 | 95 : 15 |
 105 : 21 | 107 : 1, 18 | 109 : 9 |
 110 : 23 | 111 : 21 | 112 : 11 |
 113 : 20 | 114 : 5 | 117 : 5 | 123 :
 13 | 124 : 3 | 137 : 3, 8, 28 |
 138 : 6, 14 | 139 : 24 | 141 : 3 |
 155 : 15 |
 Numidæque. 105 : 1 |
 Numidam. 93 : 1 | 151 : 8 | 153 : 2 |
 Numidarum. 61 : 8, 17 | 62 : 19 |
 77 : 1 | 95 : 7 | 102 : 13 | 103 :
 7 | 106 : 9 | 107 : 25 | 114 : 2 |
 119 : 6 | 123 : 29 | 125 : 18 |
 Numidas. 66 : 12 | 76 : 15 | 80 :
 6 | 83 : 15 | 105 : 9 | 106 : 17 |
 111 : 4 | 112 : 28 | 119 : 5, 15 |
 123 : 17 | 127 : 15 | 141 : 1 |
 Numidra. 67 : 31 | 77 : 9 | 84 : 1,
 3 | 86 : 3 | 91 : 6 | 92 : 22 | 96 :
 3, 16 | 100 : 9, 21 | 154 : 10 |
 156 : 4 |
 Numidiæ. 63 : 23 | 67 : 26 | 68 :
 14 | 73 : 7 | 74 : 14 | 79 : 25 |
 82 : 7 | 92 : 20 | 103 : 26 | 108 :
 21 | 113 : 11 | 117 : 10 | 143 :
 7 | 148 : 21 | 154 : 11 |
 Numidiæque. 92 : 2 |
 Numidiam. 78 : 9 | 84 : 21 | 93 :
 13 | 100 : 19 | 102 : 18 | 114 :
 23 | 123 : 2 | 125 : 20 | 128 : 10 |
 129 : 1 | 143 : 4 |
 Numidica. 140 : 15 |
 Numidis. 63 : 6 | 73 : 11 | 77 :
 13 | 79 : 19 | 81 : 26 | 82 : 18 |
 84 : 12 | 118 : 23 | 124 : 1 | 138 :
 17 |
 numine. 224 : 23 |
 numquam. 8 : 7 | 16 : 15 | 40 : 15 |
 70 : 3 | 142 : 2 | 148 : 7 | 153 :
 12, 19 |
 numquid. 230 : 1 |
 nunc. 29 : 7 | 45 : 13 | 47 : 6 |
 52 : 7 | 61 : 7 | 65 : 8 | 69 : 19 |
 71 : 8 | 72 : 7 | 73 : 4 | 81 : 25 |
 86 : 23 | 87 : 1 | 88 : 18 | 127 :
 2 | 131 : 7, 10 | 132 : 7 | 134 :
 8 | 148 : 4 | 153 : 10 | 154 : 11 |
 165 : 6, 11 | 166 : 13 | 174 : 11 |
 178 : 12 | 179 : 14 | 180 : 8 |
 181 : 9 | 182 : 7 | 183 : 4 | 191 :
 1 | 215 : 20 | 218 : 6 | 222 : 15 |
 228 : 11, 12 | 235 : 5 |
 nuntiabant. 23 : 11 |
 nuntiabantur. 83 : 6 |
 nuntiabatur. 193 : 20 |
 nunciant. 151 : 2, 16 |
 nunciarentur. 22 : 24 |
 nunciafet. 37 : 21 |
 nunciari. 84 : 12 | 102 : 17 |
 nunciat. 154 : 22 |
 nunciatum. 29 : 6 | 152 : 17 | 155 :
 16 | 156 : 5 |
 nuncient. 80 : 13 |
 nuncii. 146 : 21 |
 nunciis. 102 : 8 | 128 : 31 | 140 :
 25 | 196 : 3 |
 nuncio. 84 : 5 |
 nuncios. 36 : 1 | 39 : 14 | 128 :
 29 | 136 : 8 | 143 : 4 | 173 : 27 |
 208 : 16 |
 nuncius. 51 : 8 |
 nunquam. 142 : 6 | 222 : 35 | 231 :
 27 | 232 : 6 |
 nupserat. 127 : 15 |
 nuptis. 13 : 2 |
 nuptum. 174 : 2 |
 Nusæ. 189 : 15 |
 nusquam. 18 : 11 | 165 : 2 |

nutabat. 96 : 4 |
 nutriverunt. 231 : 26 |
 nutu. 138 : 16 |

O

O. 178 : 5 | 225 : 2 | 217 : 16 |
 ob. 61 : 19 | 64 : 11 | 65 : 3 | 69 :
 1 | 71 : 11 | 73 : 10 | 75 : 4 |
 80 : 20 | 87 : 4 | 92 : 20 | 94 :
 19 | 96 : 9 | 104 : 19 | 109 : 15 |
 117 : 1, 8 | 125 : 11 | 126 : 14 |
 136 : 14, 19 | 143 : 19 | 148 : 10 |
 149 : 5 | 152 : 15 | 153 : 1 | 155 :
 2 | 158 : 12 | 159 : 5 | 161 : 21 |
 164 : 17, 18 | 167 : 21 | 169 : 29 |
 177 : 14 | 179 : 12 | 190 : 4 |
 197 : 14 | 198 : 2 | 202 : 12 |
 211 : 3 |
 obediendum. 224 : 6 |
 obediens. 89 : 9 |
 obediens. 90 : 12 |
 obedientia. 1 : 3 | 71 : 18 |
 obedit. 222 : 32 |
 obsesset. 217 : 13 |
 obestantur. 131 : 11 |
 obestare. 63 : 2 | 141 : 6 | 230 :
 11 |
 obestit. 161 : 13 | 229 : 24 |
 obestit. 71 : 3 |
 obicere. 230 : 31 |
 obicio. 227 : 3 | 229 : 11 |
 obicis. 232 : 1 |
 oblata. 32 : 3 |
 oblatam. 218 : 1 |
 oblatum. 67 : 12 |
 obliiti. 41 : 18 | 168 : 3 |
 oblitum. 146 : 19 |
 oblivio. 211 : 21 |
 oblivionem. 230 : 10 |
 oblivionis. 171 : 3 |
 oblivisci. 227 : 24 |
 oblonga. 77 : 1 |
 obnoxia. 20 : 11 |
 obnoxii. 17 : 14 | 38 : 2 |
 obnoxiiis. 87 : 1 | 190 : 7 |
 obnoxios. 12 : 7 |
 obnoxius. 46 : 24 | 188 : 25 |
 obruerentur. 126 : 19 |
 obruti. 116 : 21 |
 obrutum. 200 : 17 |
 obscœnum. 229 : 2 |
 obscura. 107 : 26 | 226 : 8 |
 obscurabat. 179 : 8 |
 obscuram. 170 : 13 |
 obscurati. 105 : 4 |
 obscuratque. 8 : 1 |
 obscuratum. 95 : 10 |
 obscurior. 223 : 12 |
 obscuro. 20 : 4 | 41 : 10 | 80 : 3 |
 obscurum. 215 : 13 |
 obsecrat. 111 : 27 |
 obsecrati. 82 : 19 |
 obsecro. 165 : 16 |
 obsecutus. 214 : 4 |
 obsequelam. 174 : 25 |
 obsequentior. 226 : 14 |
 obsequeris. 228 : 14 |
 observare. 42 : 16 | 106 : 13 | 127 :
 7 |
 observate. 66 : 3 |
 obsessa. 189 : 14 |
 obsessum. 148 : 18 |
 obsessus. 81 : 18 |
 obsident. 35 : 16 |
 obsidere. 22 : 4 | 138 : 2 |
 obsideret. 34 : 14 |
 obsideri. 94 : 16 |

obsides. 108 : 25 |
 obsidet. 82 : 1 |
 obsidione. 190 : 9 |
 obsistat. 203 : 37 |
 obstabat. 43 : 20 |
 obstant. 52 : 9 | 191 : 12 | 221 : 15 |
 obstat. 48 : 4 | 217 : 21 |
 obstinatis. 29 : 20 |
 obstiterant. 144 : 6 |
 obstrepere. 15 : 13 |
 obtentui. 163 : 2 | 223 : 22 |
 obtestamur. 27 : 5 |
 obtestando. 104 : 21 |
 obtestatur. 104 : 11 | 114 : 1 | 121 : 15 |
 obtestatus. 35 : 20 | 151 : 27 |
 obtestor. 225 : 23 |
 obtestorque. 65 : 9 |
 obtinebam. 18 : 7 |
 obtinebat. 202 : 1 |
 obtinendas. 15 : 16 |
 obtinente. 233 : 23 |
 obtines. 228 : 8 |
 obtinet. 75 : 17 | 127 : 18 |
 obtinuit. 62 : 2 |
 obtinuerat. 74 : 6 |
 obtrebant. 221 : 23 |
 obtrebationibus. 225 : 20 |
 obtruncabantur. 175 : 16 |
 obtruncant. 118 : 13 |
 obtruncare. 143 : 15 | 146 : 12 |
 obtruncat. 93 : 6 |
 obtruncati. 118 : 22 | 155 : 20 |
 obtulerat. 49 : 9 |
 obvenit. 84 : 3 |
 obviam. 6 : 19 | 61 : 10 | 63 : 10 |
 73 : 6 | 80 : 24 | 87 : 2 | 99 : 8 |
 102 : 20 | 107 : 25 | 143 : 13 |
 151 : 3 | 160 : 12 | 169 : 10 | 172 : 16 |
 199 : 23 | 208 : 22 |
 obvii. 106 : 2 | 119 : 16 | 126 : 6 |
 obvius. 79 : 22 | 83 : 16 | 155 : 17 |
 occanuerunt. 169 : 33 |
 occasionem. 40 : 15 | 51 : 3 |
 occasu. 119 : 5 | 137 : 22 | 225 : 13 |
 occasum. 19 : 18 |
 occasurum. 63 : 5 |
 occipere. 186 : 25 |
 occidendum. 71 : 16 |
 occident. 191 : 21 |
 occidente. 75 : 9 |
 occidentem. 172 : 2 | 191 : 8 |
 occiderat. 55 : 22 |
 occidere. 189 : 9 |
 occidi. 135 : 15 | 147 : 2 |
 occidis. 88 : 12 |
 occidisset. 63 : 22 |
 occidit. 81 : 24 |
 occiditur. 196 : 6 |
 occidunt. 58 : 12 |
 occisi. 111 : 17 |
 occisis. 146 : 26 |
 occiso. 87 : 8 | 146 : 20 |
 occisorum. 141 : 13 |
 occisos. 114 : 3 |
 occisus. 16 : 12 | 127 : 10 | 204 : 31 |
 occulta. 110 : 14 | 155 : 13 | 212 : 3 | 220 : 5 |
 occultam. 176 : 15 |
 occultans. 67 : 19 | 74 : 1 |
 occultare. 20 : 7 | 119 : 12 |
 occultati. 105 : 2 |
 occultato. 137 : 16 |
 occulte. 21 : 27, 25 | 35 : 16 | 48 : 13 | 51 : 13 | 93 : 1 | 97 : 9 |
 233 : 5 | 10 | 146 : 12, 13 |

occultiora. 95 : 3 |
 occultis. 202 : 22 |
 occultissime. 137 : 27 |
 occultius. 14 : 12 |
 occulto. 112 : 9 | 132 : 5 | 192 : 12 | 208 : 13 | 223 : 16 |
 occultos. 103 : 25 |
 occultum. 20 : 13 | 81 : 23 |
 occultus. 113 : 18 |
 occupandæ. 210 : 21 |
 occupando. 215 : 15 |
 occupat. 105 : 19 | 144 : 11 |
 occupata. 160 : 22 |
 occupatio. 224 : 2 |
 occupatis. 178 : 19 |
 occupatusque. 170 : 4 |
 occupavere. 36 : 2 | 76 : 10 | 88 : 9 | 89 : 3 | 95 : 17 | 161 : 11 |
 180 : 4 |
 occupavit. 185 : 11 |
 occurrere. 173 : 22 | 175 : 17 |
 occursantis. 67 : 17 | 130 : 5 |
 oceani. 75 : 9 | 203 : 17 |
 oceanum. 76 : 10 | 158 : 6 |
 oceanus. 191 : 8 |
 ocisume. 82 : 20 |
 ocium. 45 : 5 |
 Octavio. 150 : 4 |
 Octavium. 187 : 7 |
 Octavius. 171 : 18 |
 octavum. 154 : 22 |
 octo. 53 : 13 |
 oculi. 13 : 6 |
 oculis. 18 : 17 |
 oculo. 200 : 10 |
 oculosque. 126 : 12 |
 odere. 30 : 8 |
 odio. 30 : 8 | 38 : 18 | 40 : 1 | 86 : 10 | 97 : 12 | 182 : 1 | 227 : 26 |
 230 : 14 |
 odisse. 41 : 14 | 88 : 15 | 167 : 20 |
 229 : 17 |
 odisti. 228 : 14, 16 |
 odit. 166 : 7 |
 odium. 59 : 10 | 174 : 26 |
 odore. 50 : 11 |
 odores. 202 : 28 |
 odos. 101 : 13 |
 offendere. 130 : 4 | 234 : 20 |
 offendimini. 229 : 12 |
 offensa. 140 : 16 |
 offensæ. 147 : 22 |
 offensum. 122 : 5 |
 offerre. 208 : 23 |
 officere. 22 : 12 | 180 : 11 |
 officerent. 112 : 3 |
 officeret. 107 : 11 |
 officia. 55 : 3 | 124 : 4 | 224 : 9 |
 officii. 131 : 3 |
 officiis. 5 : 3 | 148 : 6 |
 officio. 65 : 23 |
 officit. 52 : 3 |
 officunt. 40 : 3 | 134 : 8 |
 offudisti. 230 : 9 |
 oleastro. 104 : 2 |
 olim. 165 : 11 | 180 : 8 | 191 : 10 |
 107 : 22 |
 olympum. 171 : 1 |
 omne. 198 : 26 |
 omisit. 93 : 10 |
 omissa. 117 : 18 | 164 : 11 |
 omisiss. 24 : 11 | 215 : 1 |
 omisso. 120 : 14 |
 omittam. 65 : 4 |
 omittenda. 213 : 19 |
 omittendum. 182 : 9 |
 omittens. 208 : 11 |
 omittit. 148 : 13 |
 omitteretne. 139 : 12 |
 omitto. 47 : 4 | 153 : 24 |
 omittunt. 54 : 16 |

omne. 128 : 23 | 137 : 12 | 178 : 15 | 211 : 5 |
 omnem. 33 : 18 | 35 : 13 | 56 : 4 |
 67 : 22 | 105 : 7 | 111 : 25 | 112 : 6 | 115 : 2 | 118 : 9 | 121 : 12 |
 130 : 17 | 138 : 1 | 175 : 10 |
 178 : 16 | 229 : 10 |
 omnes. 9 : 19 | 11 : 20, 22 | 14 : 2 | 17 : 7, 12 | 19 : 17 | 25 : 13 | 26 : 9 | 30 : 13 | 37 : 4, 15 |
 46 : 18 | 48 : 19 | 52 : 8 | 55 : 15 | 59 : 8 | 71 : 10 | 77 : 14 |
 96 : 7 | 107 : 22 | 122 : 13 | 123 : 15 | 127 : 19 | 130 : 8 | 138 : 7 |
 140 : 24 | 143 : 19 | 145 : 1, 7 |
 146 : 4 | 165 : 12 | 167 : 4 | 168 : 4 | 174 : 19 | 179 : 20 | 180 : 3, 8 |
 188 : 1, 17 | 192 : 23 | 198 : 7 | 207 : 15 | 210 : 10 | 212 : 17 |
 219 : 14 | 221 : 3, 11, 19 | 225 : 10 | 227 : 19, 20 | 228 : 4, 7 |
 230 : 20 |
 omnesque. 214 : 18 |
 omni. 7 : 20 | 50 : 17, 22 | 55 : 18 | 66 : 1 | 67 : 26, 31 | 79 : 16 | 86 : 13 | 91 : 11 | 104 : 9 |
 109 : 21 | 111 : 17 | 121 : 22 |
 137 : 2 | 148 : 21 | 158 : 6 |
 179 : 1 | 189 : 5 | 192 : 14 | 202 : 8 | 229 : 3 | 231 : 19 | 234 : 12 |
 omnique. 230 : 14 |
 omnia. 3 : 1, 6 | 7 : 13 | 8 : 25 |
 9 : 4 | 10 : 4 | 11 : 1, 9, 11 |
 18 : 6, 18, 23 | 19 : 4 | 21 : 7, 24 | 22 : 21 | 23 : 15 | 24 : 10 |
 25 : 7, 9 | 27 : 4 | 29 : 18 | 30 : 9 | 31 : 19 | 34 : 1 | 36 : 1, 16, 17 | 41 : 5 | 42 : 20 | 47 : 1, 15 |
 52 : 14 | 55 : 2 | 58 : 7, 9 | 61 : 4, 14 | 64 : 1 | 66 : 16 | 67 : 19 | 70 : 5, 23 | 71 : 5, 17 | 79 : 9, 21 | 81 : 16 | 83 : 12 | 84 : 6 | 86 : 18 | 88 : 4, 11 | 89 : 15 |
 92 : 21 | 93 : 22 | 98 : 5, 13 |
 100 : 11, 15 | 102 : 11, 22, 24 |
 103 : 15 | 104 : 14 | 106 : 15, 22, 24, 28 | 108 : 23 | 111 : 14 |
 113 : 20 | 114 : 20, 28 | 115 : 20 |
 116 : 15 | 117 : 18 | 119 : 8 |
 120 : 4 | 121 : 22 | 123 : 25 |
 124 : 10 | 126 : 16 | 127 : 14, 23 | 128 : 29 | 130 : 4, 7 | 133 : 15 | 134 : 12, 20 | 135 : 6, 12, 16 | 136 : 22 | 138 : 12, 19 | 139 : 1 | 140 : 2 | 145 : 19 | 146 : 6 |
 147 : 4 | 149 : 7, 11 | 152 : 18 |
 154 : 15, 23 | 156 : 2 | 161 : 1 |
 162 : 14 | 164 : 6 | 166 : 3 |
 174 : 4 | 175 : 25 | 190 : 16 |
 191 : 20 | 196 : 21 | 210 : 12, 27, 23 | 211 : 14 | 212 : 5, 20 |
 213 : 18 | 214 : 7 | 215 : 5, 10, 14 | 218 : 3 | 219 : 20 | 220 : 22 | 221 : 21 | 222 : 20 | 224 : 18 | 225 : 7 | 227 : 20 | 229 : 16 |
 232 : 19 |
 omniaque. 58 : 11 | 191 : 13 | 231 : 17 |
 omnibus. 18 : 14 | 16 : 21 | 18 : 12 | 19 : 8 | 21 : 16 | 23 : 5 |
 26 : 14 | 34 : 17 | 35 : 7 | 40 : 13 | 43 : 2 | 46 : 16 | 54 : 13 |
 62 : 10 | 69 : 5 | 70 : 17, 18 |
 72 : 8 | 73 : 17, 20 | 74 : 12 |
 79 : 3 | 80 : 25 | 85 : 7 | 91 : 18 | 92 : 11 | 95 : 9 | 96 : 12 |
 100 : 5, 18 | 106 : 1, 16 | 109 : 17 | 112 : 18 | 114 : 2 | 115 : 20 |
 118 : 24 | 119 : 21 | 122 : 11 |
 123 : 17 | 128 : 7 | 129 : 16 |
 132 : 5

- 132 : 12 | 134 : 19 | 137 : 6, 19,
 22, 27 | 140 : 1, 12 | 141 : 7 |
 144 : 1, 7 | 145 : 8 | 146 : 7, 26 |
 150 : 3, 20 | 151 : 15 | 154 : 26 |
 159 : 5 | 161 : 15 | 169 : 7, 18 |
 180 : 6 | 190 : 6, 15 | 196 : 15 |
 204 : 20 | 207 : 16 | 210 : 5 |
 213 : 19 | 215 : 22 | 222 : 29 |
 232 : 27 |
 omnibusque. 133 : 22 |
 omnino. 30 : 5 | 89 : 5 | 145 : 4 |
 179 : 19 | 182 : 6 | 229 : 19 |
 Omnis. 1 : 1, 4 | 13 : 15 | 14 : 5 |
 17 : 15 | 19 : 10 | 24 : 5 | 30 :
 20 | 40 : 1 | 41 : 16 | 43 : 14 |
 46 : 3 | 53 : 15 | 59 : 3 | 61 : 9 |
 63 : 14 | 70 : 6 | 71 : 8 | 72 : 13 |
 81 : 6 | 83 : 15, 22 | 84 : 8, 17 |
 86 : 5 | 88 : 15 | 91 : 20 | 96 :
 2, 15 | 100 : 17 | 104 : 17 | 109 :
 3 | 114 : 12, 13 | 115 : 6 | 118 :
 12 | 120 : 7 | 123 : 24 | 124 : 23 |
 130 : 13 | 133 : 13 | 134 : 21 |
 145 : 19 | 148 : 19 | 149 : 15 |
 156 : 1 | 160 : 1 | 161 : 21 | 168 :
 11 | 170 : 9, 16 | 176 : 19 | 177 :
 15 | 179 : 13 | 182 : 7 | 191 : 18 |
 201 : 22 | 202 : 30 | 217 : 25 |
 225 : 17 | 229 : 4 | 233 : 5 | 234 :
 15 |
 omnisque. 67 : 22 | 140 : 10 |
 omnium. 9 : 2 | 11 : 16 | 19 : 13 |
 30 : 3, 11 | 40 : 3, 20 | 44 : 11 |
 46 : 13 | 53 : 10 | 60 : 13 | 69 :
 3 | 71 : 9 | 80 : 9 | 85 : 1 | 89 :
 16 | 97 : 21 | 103 : 24 | 108 : 15 |
 109 : 9 | 110 : 16 | 121 : 7 | 127 :
 25 | 130 : 10 | 131 : 2, 12 | 134 :
 10 | 135 : 17 | 136 : 23 | 141 :
 14, 20 | 142 : 5, 10 | 147 : 17 |
 148 : 1 | 151 : 25 | 153 : 13 | 160 :
 16 | 162 : 2, 7, 17 | 163 : 6 | 164 :
 11 | 165 : 8 | 167 : 5, 9 | 169 :
 15 | 175 : 2 | 177 : 12 | 178 : 24 |
 182 : 9 | 184 : 2 | 189 : 20 | 203 :
 3 | 204 : 16 | 212 : 9 | 214 : 13 |
 217 : 15 | 221 : 12 | 223 : 13, 14 |
 224 : 22 | 227 : 21 | 229 : 29 |
 231 : 23 | 232 : 4 | 233 : 15 |
 234 : 8, 13, 14 |
 onera. 222 : 13 |
 onerabis. 227 : 26 |
 onerare. 137 : 23 | 215 : 7 |
 onerat. 67 : 12 | 123 : 32 | 134 :
 28 |
 onerati. 174 : 25 |
 onere. 158 : 18 | 170 : 18 | 203 :
 16 |
 oneri. 3 : 8 | 9 : 1 | 36 : 5 | 69 :
 12 |
 onerique. 178 : 11 |
 onus. 229 : 7 |
 onustum. 135 : 11 |
 ope. 1 : 2 | 31 : 10 | 64 : 12 |
 72 : 2 | 82 : 14 | 89 : 4 | 219 :
 26 |
 opem. 153 : 15 |
 opera. 121 : 9 | 170 : 4 | 201 : 6 |
 operæ. 10 : 12 | 128 : 2 |
 operam. 22 : 13 | 23 : 3 | 33 : 12,
 20 | 43 : 11 | 154 : 26 | 186 : 33 |
 229 : 12, 25 |
 operamque. 169 : 4 |
 opere. 107 : 23 | 110 : 26 | 139 :
 2, 9 |
 operibus. 122 : 14 | 124 : 16 | 142 :
 15 | 169 : 16 | 215 : 5 |
 operimenta. 200 : 26 |
 operiri. 11 : 11 | 109 : 6 |
 operitur. 137 : 27 |
 opes. 11 : 12 | 14 : 4 | 15 : 3 | 26 :
 1 | 30 : 7 | 31 : 18 | 33 : 15 |
 46 : 12 | 52 : 22 | 61 : 16 | 69 :
 20 | 86 : 19 | 101 : 1 | 114 : 3 |
 130 : 7 | 156 : 7 | 163 : 12 | 165 :
 3 | 173 : 19 | 177 : 15 | 179 : 16 |
 191 : 3 | 196 : 16 | 197 : 14 |
 216 : 2 | 219 : 1, 7 | 222 : 23 |
 opesque. 120 : 8 | 152 : 4 |
 opibus. 2 : 2 | 24 : 2 | 40 : 10 |
 44 : 5, 9 | 51 : 6 | 65 : 1 | 73 :
 2 | 106 : 27 | 120 : 5 | 127 : 16 |
 128 : 22 | 162 : 11 | 202 : 25 |
 210 : 15 | 223 : 13 |
 opifices. 39 : 11 | 122 : 12 |
 Opimius. 74 : 7 |
 opinio. 231 : 11 |
 opinione. 107 : 24 | 130 : 5 | 229 :
 21 | 230 : 12 |
 opinionem. 124 : 6 |
 opinionis. 230 : 2 |
 opinor. 126 : 12, 23 | 227 : 7 |
 234 : 9 |
 opis. 19 : 2 | 197 : 5 |
 opulati. 26 : 13 |
 oportere. 66 : 15 | 133 : 22 |
 oportet. 214 : 9 |
 oportuna. 14 : 2 |
 oportunissumam. 127 : 13 |
 oportunitate. 103 : 24 |
 opperiri. 52 : 7 |
 opperiretur. 128 : 8 | 139 : 13 |
 opperitur. 146 : 6 |
 opperuntur. 149 : 12 |
 oppida. 77 : 4 | 78 : 12 | 108 :
 22 | 135 : 12 | 136 : 12 | 138 :
 17 | 177 : 25 | 178 : 1 | 221 :
 14 |
 oppidani. 111 : 8 | 112 : 17 | 113 :
 2 | 124 : 7, 20 | 138 : 4 |
 oppidanos. 110 : 10 | 124 : 16 |
 oppidi. 94 : 20 | 118 : 11, 18 | 119 :
 21 | 123 : 24 | 176 : 22 |
 oppidis. 102 : 20 | 145 : 10 |
 oppido. 67 : 10 | 110 : 21 | 119 :
 17 | 118 : 23 | 123 : 32 | 124 :
 12, 22, 28 | 136 : 4, 21 | 138 : 1 |
 146 : 2 | 171 : 5 | 176 : 21 | 206 :
 30 |
 oppidum. 80 : 1, 8 | 83 : 10 | 85 :
 9 | 94 : 15 | 103 : 7 | 110 : 15,
 25 | 112 : 8 | 113 : 7 | 119 : 8 |
 123 : 26 | 124 : 16 | 125 : 10 |
 127 : 26 | 136 : 17, 26 | 137 : 1,
 14 | 138 : 6 | 143 : 2 | 147 : 6 |
 169 : 16 | 170 : 6 | 171 : 3 | 179 :
 3 | 193 : 1 | 198 : 9 |
 Oppius. 186 : 15 |
 opportuna. 17 : 1 | 22 : 3, 10 | 34 :
 12 | 39 : 1 | 106 : 28 | 148 : 5 |
 opportuni. 188 : 21 |
 opportunior. 106 : 8 | 147 : 21 |
 opportuniora. 170 : 23 |
 opportunis. 20 : 22 |
 opportunissumæ. 136 : 6 |
 opportunissimus. 135 : 5 |
 opportunitas. 62 : 18 |
 opportunitate. 94 : 16 | 124 : 15 |
 opportunitates. 34 : 19 | 103 : 10 |
 opportunus. 177 : 22 |
 opportunus. 102 : 15 | 108 : 9 |
 opportunum. 22 : 2 | 113 : 23 |
 opportunus. 79 : 12 | 109 : 18 | 138 :
 9 | 144 : 12 |
 oppressa. 43 : 5 | 158 : 18 | 233 : 7 |
 oppresserat. 121 : 19 |
 oppressere. 215 : 8 |
 oppresseris. 188 : 21 |
 oppressi. 196 : 8 | 223 : 9 | 230 :
 24 |
 oppressis. 191 : 1 |
 oppressisse. 191 : 24 |
 oppressisset. 22 : 12 | 32 : 5 |
 oppressit. 71 : 2 | 168 : 3 |
 oppressus. 32 : 16 |
 opprimere. 220 : 5 |
 opprimi. 62 : 22 |
 opprimundæ. 13 : 17 | 164 : 11 |
 165 : 3 |
 opprobria. 112 : 11 |
 opprobrii. 198 : 28 |
 opprobrio. 232 : 28 |
 oppugnandum. 112 : 5 |
 oppugnare. 110 : 7 |
 oppugnatione. 80 : 16 | 83 : 6 |
 oppugnatum. 227 : 2 |
 oppugnatus. 38 : 16 |
 oprabile. 188 : 27 |
 oprabilis. 223 : 18 |
 optanda. 115 : 16 |
 optandæ. 8 : 26 |
 optare. 166 : 9 | 215 : 26 |
 optastis. 18 : 17 |
 optatis. 164 : 15 |
 optatus. 218 : 16 |
 optaverant. 98 : 2 |
 optavisset. 186 : 28 |
 optavit. 134 : 22 |
 optimates. 228 : 12 |
 optimis. 130 : 17 |
 optimo. 80 : 19 |
 optimum. 147 : 16 | 152 : 5 |
 optionem. 126 : 17 |
 optuma. 133 : 4 | 210 : 11 | 225 :
 3 |
 optume. 53 : 16 | 114 : 2 | 141 :
 20 |
 optumi. 168 : 11 | 177 : 11 |
 optumis. 158 : 7 | 160 : 6 | 210 : 4 |
 optumo. 9 : 10 | 27 : 13 | 34 : 9 |
 160 : 8 |
 optumos. 89 : 1 | 131 : 15 | 190 :
 12 | 212 : 9 |
 optunum. 3 : 4 | 25 : 17 | 50 : 4 |
 51 : 21 | 109 : 5 | 211 : 8 |
 optumus. 8 : 9 | 139 : 16 | 228 : 3 |
 opulens. 119 : 20 |
 opulenter. 133 : 8 |
 opulenti. 71 : 17 | 125 : 26 |
 opulentia. 6 : 15 | 45 : 13 | 216 :
 10 | 120 : 20, 27 |
 opulentiam. 46 : 25 | 198 : 6 | 210 :
 16 | 227 : 6 |
 opulentior. 66 : 1 | 74 : 15 | 219 :
 17 |
 opulentis. 48 : 27 |
 opulentissima. 108 : 21 |
 opulentissimus. 127 : 25 | 153 :
 13 |
 opulentum. 111 : 1 | 123 : 20 |
 opus. 2 : 8 | 18 : 7 | 25 : 11 | 34 :
 20 | 35 : 14 | 36 : 5 | 52 : 24 |
 87 : 7 | 109 : 21, 24 | 121 : 9 |
 124 : 19 | 129 : 5 | 133 : 2 | 168 :
 5 | 232 : 5 |
 ora. 78 : 1 | 88 : 5 | 126 : 12 |
 130 : 10 | 232 : 29 |
 orabat. 39 : 15 |
 oræ. 207 : 14 |
 orans. 186 : 15 |
 orantes. 124 : 28 |
 orantibus. 153 : 14 |
 orantur. 188 : 18 |
 orare. 33 : 5 | 103 : 15 | 108 : 20 |
 152 : 1 | 171 : 24 |
 oraret. 208 : 15 |
 oratio. 18 : 19 | 41 : 6, 7 | 132 :
 14 | 219 : 4 |
 oratione. 19 : 15 | 39 : 23 | 51 :
 26 | 80 : 17 | 83 : 7 | 117 : 8 |
 127 : 20 | 129 : 15 | 132 : 1 |
 133 : 2 | 134 : 26 | 149 : 11 |
 229 : 25 |

orationem. 16 : 21 | 25 : 4 | 44 :
14 | 51 : 23 | 86 : 15 | 132 : 11 |
188 : 8 |
orationis. 174 : 25 |
orator. 152 : 12 |
oratum. 81 : 14 |
orbem. 8 : 4 | 225 : 15 |
orbes. 144 : 1 |
orbi. 218 : 10 |
orbis. 75 : 7 | 191 : 11 | 210 : 18 |
212 : 22 |
Orchomenum. 207 : 23 |
ordine. 14 : 10 | 40 : 8 | 45 : 8 |
46 : 4 | 102 : 5 | 146 : 5 | 226 :
5 | 230 : 28 | 231 : 18 | 234 :
16 |
ordinem. 232 : 25 |
ordines. 51 : 10 | 106 : 1, 12, 18 |
127 : 7 | 168 : 4 | 230 : 18 |
ordinibus. 105 : 5 | 143 : 15 | 217 :
18 |
ordinis. 14 : 7 | 36 : 13 | 87 : 10 |
114 : 9 | 149 : 16 | 169 : 1 | 234 :
15 |
ordinum. 165 : 8 | 178 : 24 |
ore. 141 : 21 | 197 : 1 | 198 : 18 |
201 : 1 |
Orestillæ. 12 : 13 | 29 : 2 |
Orestillam. 29 : 7 |
Orestis. 173 : 27 |
oriantur. 225 : 16 |
oriatur. 72 : 7 |
oriebatur. 104 : 2 |
oriens. 103 : 26 |
orientem. 172 : 1 | 202 : 5 |
orietur. 219 : 15 |
originibus. 78 : 2 |
Orion. 205 : 15 |
oriretur. 27 : 17 | 62 : 21 | 122 :
19 |
oriri. 99 : 2 | 158 : 11 |
oris. 155 : 14 | 195 : 12 | 206 :
28 |
oritur. 111 : 3 | 205 : 15 |
ornata. 203 : 35 |
ornatumque. 140 : 13 |
oro. 165 : 15 | 224 : 17 | 227 : 24 |
228 : 6 |
orta. 6 : 15 | 20 : 1 | 42 : 21 |
58 : 12 | 159 : 2 | 212 : 20 |
ortæ. 199 : 7 |
ortu. 29 : 18 | 75 : 10 | 151 : 15 |
ortum. 25 : 8 | 109 : 11 |
ortus. 62 : 4 | 97 : 21 | 152 : 14 |
181 : 5 | 198 : 14 | 230 : 6 |
os. 215 : 23 |
ostendam. 33 : 3 |
ostendere. 84 : 24 | 86 : 13 | 110 :
2 | 111 : 21 | 146 : 19 | 212 :
10 |
ostenderet. 105 : 1 |
ostendimus. 119 : 21 |
ostendit. 3 : 12 | 92 : 3 | 123 : 13 |
133 : 2 | 150 : 19 |
ostendunt. 146 : 3 |
ostentabam. 202 : 26 |
ostentabat. 118 : 10 | 200 : 9 |
ostentando. 63 : 4 | 117 : 20 | 136 :
13 |
ostentantes. 88 : 6 | 198 : 18 |
ostentant. 189 : 10 | 191 : 1 |
ostentare. 81 : 5 | 104 : 21 | 132 :
19 |
ostentaretur. 184 : 6 |
ostentat. 119 : 11 |
ostentationem. 175 : 5 |
ostentui. 82 : 6 | 102 : 24 |
estia. 178 : 30 |
Othus. 205 : 11 |
otii. 213 : 16 |
otio. 10 : 1 | 14 : 15 | 60 : 6 | 68 :

1 | 97 : 22 | 118 : 7 | 142 : 1 |
231 : 18 |
otium. 5 : 2 | 8 : 26 | 13 : 12 |
29 : 19 | 70 : 19 | 98 : 2 | 110 :
4 | 124 : 15 | 161 : 3 | 163 : 9 |
166 : 6 | 182 : 4 | 211 : 2 | 212 :
15 |

P

P • 14 : 7, 8, 10 | 15 : 7, 8 | 19 :
6 | 32 : 14 | 36 : 20 | 37 : 7 |
38 : 8 | 39 : 21 | 40 : 1, 6, 17 |
41 : 10, 16 | 42 : 20 | 43 : 19 |
44 : 4, 15 | 45 : 8 | 46 : 14 | 48 :
9 | 60 : 7 | 61 : 18 | 63 : 8 | 68 :
14 | 69 : 6, 11, 16, 24 | 70 : 15,
19 | 71 : 7, 14 | 73 : 5 | 80 : 20 |
81 : 14 | 84 : 2 | 89 : 16 | 94 :
9 | 135 : 8 | 164 : 4 | 165 : 16 |
167 : 14 | 177 : 10 | 226 : 1, 3,
17 | 229 : 6, 14, 24, 27 | 230 :
14, 17 | 231 : 4 | 232 : 3, 20,
34 | 233 : 25 | 234 : 2, 20 |
pabula. 173 : 12 |
pabuli. 101 : 13 |
pabulique. 174 : 1 |
pabulo. 109 : 21 | 137 : 8 |
pabulum. 76 : 3 | 110 : 1 |
pacatis. 91 : 9 |
pace. 2 : 17 | 3 : 13 | 8 : 20 | 40 :
14 | 52 : 24 | 79 : 4 | 97 : 6 |
154 : 5, 26 | 155 : 6 | 165 : 9 |
166 : 2 | 188 : 29 | 210 : 6 | 211 :
6 | 212 : 17 | 213 : 14 | 230 :
24 | 231 : 18 | 233 : 6, 22 |
pacem. 14 : 16 | 24 : 7 | 70 : 7 |
103 : 5, 15, 17 | 128 : 4, 27 |
136 : 11 | 147 : 16 | 153 : 8 |
154 : 16, 24, 26 | 164 : 10, 15,
19, 22 | 167 : 18 | 168 : 2 | 188 :
19 | 190 : 5 | 214 : 4 | 231 :
26 |
paces. 89 : 15 |
pacificante. 118 : 3 |
paciis. 85 : 7 | 94 : 3 | 117 : 13,
21 | 143 : 6 | 147 : 12 | 153 : 2 |
161 : 18 | 163 : 3 | 189 : 10 |
198 : 1, 6 | 203 : 11 | 210 : 10 |
213 : 16 | 225 : 7 |
paciscatur. 83 : 11 |
paciscitur. 233 : 26 |
pacta. 199 : 18 |
pactione. 21 : 20 | 114 : 8 | 118 :
25 | 200 : 23 |
pactiones. 97 : 6 |
pactionibus. 85 : 8 |
pactionis. 95 : 1 |
pacto. 189 : 9 |
paeligna. 150 : 15 |
palam. 85 : 10 | 102 : 17 | 152 :
4, 6 | 166 : 12, 13 | 230 : 28 |
232 : 34 | 233 : 2, 27 |
palantes. 76 : 5 | 101 : 15 | 118 :
13 |
palantis. 109 : 7 |
palare. 124 : 20 |
Palicanus. 199 : 8 |
paludamenta. 186 : 30 |
paludamento. 196 : 10 |
paludem. 94 : 18 | 176 : 10 |
paludes. 162 : 21 |
paludibus. 158 : 7 |
pamphyliam. 201 : 15 |
panem. 101 : 18, 24 |
Panormitanos. 198 : 17 |
Paphlagonia. 296 : 31 |
Paphlagonum. 206 : 17 |

par. 3 : 15 | 12 : 2 | 49 : 11 | 96 :
13 | 147 : 22 | 176 : 21 | 178 :
6 | 199 : 28 | 216 : 15 | 230 : 22 |
234 : 7 |
parabant. 6 : 21 | 15 : 14 | 97 :
10 |
parabantur. 25 : 1 | 34 : 13 | 97 :
13 | 110 : 9 |
parabat. 21 : 16 | 36 : 8 | 67 : 29 |
parabatur. 22 : 18 | 148 : 16 | 233 :
4 |
param. 190 : 12 |
paranda. 160 : 21 | 220 : 4 |
parandi. 89 : 2 |
parant. 80 : 15 |
parantur. 47 : 14 | 222 : 7 |
parare. 6 : 18 | 20 : 22 | 22 : 3 |
23 : 5 | 28 : 3 | 50 : 6 | 65 : 13 |
67 : 3 | 68 : 6 | 81 : 6 | 87 : 8 |
100 : 14 | 112 : 18 | 117 : 18 |
124 : 9 | 130 : 3 | 137 : 19 | 197 :
14 | 231 : 11 |
pararet. 5 : 21 |
parari. 29 : 7 | 39 : 16 | 48 : 12 |
120 : 10 |
parasti. 226 : 12 |
parat. 67 : 27 | 79 : 29 | 91 : 20 |
103 : 25 | 113 : 14 | 122 : 4 |
parata. 34 : 17 | 35 : 9 | 161 : 20 |
168 : 7 | 173 : 17 |
paratæ. 44 : 2 |
parati. 18 : 22 | 88 : 7 | 93 : 5 |
102 : 21 | 104 : 16 | 123 : 13 |
paratique. 22 : 5 |
paratio. 87 : 12 |
paratis. 34 : 6 | 37 : 20 | 84 : 21 |
100 : 19 | 103 : 13 | 111 : 1 |
140 : 11 | 167 : 18 |
parato. 52 : 12 | 84 : 13 |
paratos. 137 : 22 |
paratu. 200 : 7 |
paratum. 152 : 17 | 169 : 1 | 179 :
15 | 182 : 3 |
paratur. 59 : 2 |
paratus. 25 : 6 | 146 : 6 | 134 :
12 |
paraverat. 22 : 10 | 96 : 14 | 144 :
4 | 169 : 19 |
paravere. 44 : 18 | 183 : 3 |
paraveris. 227 : 5, 7 | 234 : 1 |
paravi. 177 : 20 |
paravisse. 48 : 17 | 89 : 5 |
paravisset. 121 : 15 | 179 : 11 |
paravit. 158 : 20 |
parcere. 12 : 7 | 130 : 3 |
parceret. 21 : 8 | 151 : 11 |
parci. 8 : 14 |
parcite. 48 : 5 |
parcunt. 46 : 3 |
parem. 70 : 2 | 79 : 18 | 100 : 6 |
108 : 8 | 229 : 2 |
parendi. 93 : 14 |
parendo. 63 : 10 |
parens. 32 : 10 | 134 : 22 |
parent. 3 : 6 | 26 : 2 |
parente. 49 : 6 | 87 : 4 | 133 : 20 |
parentem. 72 : 9 | 232 : 8 |
parentes. 31 : 1 | 34 : 16 | 59 : 7 |
73 : 6 | 98 : 11 | 147 : 23 | 218 :
10 | 225 : 1 |
parentesque. 6 : 19 | 135 : 16 | 204 :
8 | 212 : 9 |
parenti. 216 : 14 |
parentibus. 44 : 17 | 77 : 8 | 165 :
7 | 174 : 2 | 191 : 11 | 221 : 16 |
225 : 16 |
parentum. 41 : 2 | 205 : 14 | 212 :
4 |
parere. 140 : 10 | 217 : 19 |
pareremus. 160 : 12 |
parerent. 29 : 18 |

pares. 41 : 11 | 106 : 27 | 192 : 3 |
 paret. 67 : 13 | 92 : 16 |
 pari. 104 : 1 | 125 : 13 |
 paria. 200 : 26 |
 parietes. 50 : 10 |
 parietesque. 202 : 26 |
 parique. 111 : 11 |
 parit. 162 : 17 |
 pariter. 64 : 17 | 101 : 23 | 119 :
 5 | 124 : 27 | 127 : 18 | 131 : 21 |
 135 : 24 | 145 : 11 | 146 : 2 | 147 :
 18 | 149 : 7 | 151 : 15 | 155 : 8 |
 157 : 159 : 5 | 192 : 23 | 215 :
 11 |
 pariterque. 112 : 17 |
 pariuntur. 65 : 13 |
 parmæ. 192 : 26 |
 Parricida. 196 : 19 |
 Parricidæ. 11 : 20 |
 Parricidam. 25 : 13 |
 Parricidatum. 233 : 16 |
 Parricidas. 42 : 18 |
 Parricidio. 163 : 4 |
 Parricidis. 48 : 3 |
 Pars. 2 : 10 | 31 : 14 | 34 : 16 |
 37 : 26 | 48 : 20 | 50 : 22 | 56 :
 2 | 68 : 10 | 71 : 3 | 73 : 16 |
 74 : 4, 14 | 77 : 13, 15 | 78 : 2 |
 79 : 2 | 88 : 6, 12 | 91 : 8, 22 |
 95 : 8 | 96 : 6 | 105 : 22 | 106 :
 12, 19 | 110 : 22 | 111 : 5, 17 |
 113 : 5 | 114 : 14 | 116 : 13 |
 119 : 18 | 123 : 4 | 134 : 14 |
 138 : 5 | 143 : 13 | 145 : 27 | 157 :
 8 | 171 : 15 | 175 : 15 | 183 : 14 |
 191 : 15 | 194 : 3 | 210 : 24 | 215 :
 16 | 227 : 13 |
 parta. 44 : 6 | 89 : 5 | 128 : 15 |
 167 : 8 | 209 : 9 | 210 : 6 |
 partæ. 162 : 15 |
 partam. 212 : 5 | 217 : 24 | 223 :
 15 |
 parte. 33 : 14 | 34 : 1, 3 | 75 : 7 |
 103 : 26 | 105 : 12 | 110 : 6 | 112 :
 6, 27 | 123 : 14, 19 | 124 : 12 |
 140 : 4, 23 | 143 : 11 | 144 : 12 |
 145 : 15 | 146 : 4 | 148 : 18 |
 177 : 5 | 192 : 11 | 202 : 5 | 203 :
 31 | 208 : 5 | 215 : 26 | 228 : 16 |
 233 : 19 |
 partem. 16 : 20 | 21 : 26 | 66 : 13 |
 109 : 22 | 131 : 9 | 143 : 8 | 148 :
 11 | 154 : 11 | 175 : 12 | 197 :
 16 |
 partes. 218 : 4, 21 | 218 : 8 |
 parti. 104 : 8 | 107 : 3 | 134 : 4 |
 partibus. 5 : 7 | 97 : 13 | 100 : 10 |
 144 : 1 | 232 : 16 |
 particeps. 121 : 8 | 210 : 17 |
 participem. 70 : 3 | 85 : 6 |
 participes. 14 : 13 | 19 : 7 |
 partim. 39 : 12 | 67 : 26 | 78 : 10 |
 80 : 4 | 95 : 4 | 97 : 7 | 128 :
 30 | 136 : 13 | 196 : 14 |
 partis. 67 : 23 | 98 : 5 | 146 : 7 |
 233 : 14 |
 partiverant. 100 : 8 |
 partium. 31 : 4 | 97 : 7, 20 | 100 :
 4 | 122 : 9 | 227 : 12 |
 partum. 3 : 2 | 167 : 6 |
 parva. 7 : 18 | 46 : 19 | 48 : 25 |
 184 : 5 | 197 : 16 |
 parvæ. 41 : 8 | 65 : 16 |
 parvas. 214 : 8 |
 parvi. 10 : 11 | 45 : 12 | 98 : 11 |
 parvis. 44 : 5 | 48 : 26 | 62 : 15 |
 parvisset. 82 : 13, 24 |
 paruit. 40 : 4 |
 parum. 5 : 18 | 12 : 9 | 20 : 3 |
 66 : 17 | 69 : 10 | 72 : 1 | 78 :
 3 | 81 : 21 | 86 : 7 | 88 : 2 | 89 :

22 | 93 : 1 | 102 : 16 | 107 : 8 |
 113 : 13 | 118 : 26 | 119 : 22 |
 122 : 5 | 126 : 9 | 133 : 1, 3, 5,
 18 | 135 : 13 | 136 : 11 | 141 :
 21 | 144 : 11 | 154 : 23 | 155 : 4 |
 159 : 23 | 179 : 10 | 188 : 24 |
 219 : 12 | 227 : 23 |
 parvo. 192 : 21 | 191 : 6 | 86, 1.
 parvos. 24 : 10 |
 parvum. 65 : 11 |
 passi. 198 : 22 | 233 : 21 |
 passim. 76 : 7 | 144 : 5 |
 passum. 103 : 27 | 119 : 9 | 174 :
 19 |
 pastusque. 170 : 29 |
 patebant. 8 : 14 |
 patebunt. 52 : 15 |
 patefacere. 99 : 5 |
 patefaciunt. 149 : 8 |
 patefacta. 36 : 3 | 37 : 10 |
 patefactum. 51 : 9 |
 patefacto. 122 : 3 |
 patefactum. 203 : 9 |
 patefecerat. 30 : 2 |
 patefecit. 177 : 12 |
 patefecisse. 155 : 14 |
 patefecit. 154 : 6 |
 patefierent. 91 : 5 |
 patens. 139 : 1 |
 patentes. 203 : 11 |
 patenti. 212 : 19 |
 patentibus. 147 : 1 | 150 : 18 |
 pater. 68 : 14 | 69 : 23 | 70 : 1,
 19, 23 | 152 : 14 |
 patere. 52 : 2 |
 paterentur. 103 : 10 | 106 : 21 |
 pateret. 48 : 10 | 89 : 20 | 225 :
 24 |
 pateris. 19 : 17 |
 pateretur. 136 : 8 |
 paternæ. 232 : 21 |
 paternam. 232 : 17 | 233 : 27 |
 pater. 193 : 9 |
 pati. 11 : 8 | 16 : 14 | 41 : 3 | 69 :
 16, 21 | 73 : 7 | 79 : 21 | 110 :
 4 | 112 : 27 | 118 : 2 | 119 : 9 |
 128 : 14 | 133 : 6 | 136 : 2 | 143 :
 1 | 147 : 3 | 148 : 12 | 159 : 10 |
 162 : 4 | 164 : 10 | 210 : 18 | 234 :
 16 |
 patiamini. 165 : 16 | 168 : 1 |
 patiaris. 224 : 20 |
 patibulo. 193 : 7 |
 patiebatur. 70 : 6 |
 patiebatur. 107 : 26 |
 patiemini. 18 : 2 | 167 : 15 |
 patienda. 232 : 13 |
 patiens. 5 : 15 | 7 : 9 | 75 : 13 |
 84 : 17 | 101 : 3 | 115 : 3 |
 patientia. 86 : 19 | 215 : 3 |
 patientiam. 231 : 32 |
 patior. 132 : 5 |
 patitur. 132 : 5 | 210 : 5 |
 patiuntur. 167 : 13 |
 patranda. 100 : 16 |
 patrandi. 120 : 13 | 123 : 23 |
 136 : 5 |
 patrata. 213 : 2 | 225 : 9 |
 patratis. 67 : 31 |
 patratum. 16 : 5 | 80 : 8 |
 patravisse. 49 : 3 |
 patravissent. 51 : 5 |
 patravit. 138 : 11 |
 patre. 65 : 1 | 151 : 3 | 152 : 4 |
 232 : 17 |
 patrem. 70 : 16 | 92 : 3 |
 patremque. 232 : 5 |
 patres. 6 : 24 | 86 : 6 | 158 : 15 |
 169 : 8 | 178 : 5 | 186 : 32 | 218 :
 22 | 222 : 33 | 223 : 8 |
 patria. 11 : 18 | 26 : 9 | 52 : 18 |

54 : 8 | 70 : 13 | 71 : 9 | 191 :
 11 | 214 : 3 | 221 : 16 | 225 :
 1, 6 |
 patriæque. 172 : 18 |
 patriæ. 44 : 17 | 48 : 7 | 219 : 3 |
 220 : 9 | 223 : 4 | 225 : 16 |
 patriæque. 24 : 11 |
 patriam. 6 : 19 | 26 : 7 | 47 : 4 |
 52 : 14 | 59 : 6 | 135 : 16 | 197 :
 6 | 201 : 19 | 225 : 5 |
 patriamque. 48 : 17 | 177 : 7 | 196 :
 20 |
 patrias. 161 : 10 |
 patribus. 25 : 7 | 27 : 2 | 131 : 14 |
 158 : 12 | 179 : 12 | 196 : 7 | 218 :
 22 |
 patribusque. 135 : 22 |
 patriciæ. 141 : 22 | 187 : 14 |
 patriciis. 183 : 2 |
 patricio. 25 : 9 |
 patricium. 183 : 2 |
 patricius. 50 : 13 |
 patrimonii. 30 : 12 | 227 : 4 |
 patrimonio. 26 : 11 | 134 : 3 |
 patrio. 72 : 15 | 81 : 24 |
 patris. 69 : 2 | 81 : 18 | 116 : 6 |
 patrium. 189 : 13 | 190 : 11 |
 patrociniæ. 165 : 3 | 168 : 7 |
 patrociniis. 33 : 17 | 38 : 11 | 212 :
 1 |
 patrocinium. 231 : 31 |
 patronum. 231 : 22 |
 patronus. 227 : 13 |
 patrum. 159 : 4 | 183 : 6 | 203 :
 13 |
 patuisset. 232 : 26 |
 pauca. 5 : 10 | 32 : 20 | 52 : 4 |
 61 : 13 | 85 : 12 | 105 : 8 | 134 :
 10 | 138 : 17 | 144 : 13 | 147 :
 14 | 148 : 9 | 153 : 5 | 175 : 23 |
 215 : 20 |
 pauci. 6 : 16 | 15 : 6 | 34 : 20 |
 39 : 11 | 41 : 11 | 55 : 14 | 71 :
 4 | 73 : 19 | 75 : 8 | 107 : 2 |
 111 : 20 | 113 : 5 | 114 : 14 |
 127 : 13 | 150 : 1 | 159 : 3 |
 161 : 11 | 191 : 14 | 210 : 16 |
 212 : 1 |
 pauciores. 104 : 15 |
 paucioribus. 177 : 24 |
 paucis. 5 : 8 | 6 : 5 | 25 : 20 | 312 :
 12 | 36 : 18 | 46 : 3 | 55 : 9 |
 64 : 5 | 66 : 7 | 68 : 3 | 73 : 10 |
 74 : 13 | 75 : 2 | 80 : 5 | 81 :
 12 | 83 : 5 | 87 : 14 | 93 : 15 |
 95 : 13 | 96 : 15 | 97 : 21 | 98 :
 10 | 102 : 18 | 110 : 15, 24 | 116 :
 13 | 127 : 4 | 135 : 7 | 141 : 19 |
 142 : 10 | 146 : 16 | 151 : 22 |
 152 : 9 | 153 : 12 | 155 : 17 | 157 :
 4 | 164 : 23 | 165 : 5 | 171 : 18,
 29 | 178 : 30 | 186 : 1 | 210 :
 13 | 217 : 16 | 218 : 5 | 221 : 2 |
 224 : 3 |
 paucisne. 108 : 10 |
 paucissimis. 75 : 6 | 76 : 1 | 153 :
 6 | 215 : 19 | 225 : 21 |
 paucitas. 49 : 3 |
 paucis. 26 : 1 |
 paucorum. 17 : 19 | 23 : 15 | 31 :
 18 | 49 : 2 | 52 : 19 | 59 : 11 |
 86 : 21 | 98 : 7 | 99 : 5 | 180 :
 3 | 199 : 6 |
 paucos. 23 : 7 | 29 : 9 | 64 : 17 |
 83 : 21 | 89 : 11, 15 | 99 : 8 |
 129 : 7 | 137 : 15 | 162 : 22 |
 pavens. 151 : 5 |
 pavere. 24 : 10 |
 pavescere. 121 : 22 |
 pavidus. 149 : 2 |
 pavidos. 112 : 23 |

pavidus. 67 : 20 |
 paulatim. 105 : 16 |
 paulatim. 6 : 6 | 9 : 8 | 43 : 3 |
 54 : 13 | 76 : 13 | 77 : 6 | 102 :
 14 | 106 : 17 | 107 : 5 | 127 : 6 |
 139 : 19 | 144 : 14 | 159 : 8 |
 219 : 6, 8 |
 paullisper. 57 : 11 | 105 : 4 | 110 :
 23 | 112 : 10 | 119 : 2 |
 paullo. 15 : 9 | 22 : 14 | 55 : 14 |
 69 : 18 | 79 : 10 | 93 : 5 | 94 :
 2 | 95 : 11 | 110 : 14 | 111 : 19 |
 119 : 7 | 121 : 12 | 123 : 2, 10 |
 127 : 24 | 139 : 8 | 140 : 19 |
 144 : 25 | 146 : 18 | 151 : 11 |
 222 : 22 | 226 : 7 |
 paullos. 228 : 7 |
 paululum. 46 : 17 | 53 : 9 | 55 :
 16 | 112 : 21 | 117 : 1 | 139 : 21 |
 140 : 7 |
 paullum. 129 : 15 | 146 : 23 | 222 :
 27 |
 Paulo. 25 : 2 |
 paulo. 14 : 12 | 16 : 18 | 21 : 19 |
 34 : 27 | 36 : 9 | 37 : 8 | 39 :
 18 | 41 : 18 | 43 : 13 | 46 : 4 |
 161 : 7 | 234 : 3 |
 paululum. 50 : 8 | 170 : 18 | 204 :
 1 |
 pavor. 170 : 19 |
 pauper. 221 : 5 |
 paupertas. 10 : 8 | 49 : 3 |
 Pax. 8 : 15 | 86 : 3 | 89 : 10 | 90 :
 5 | 96 : 4 | 103 : 20 | 113 : 21 |
 163 : 7 | 166 : 13 |
 peccandi. 13 : 11 | 229 : 18 |
 peccasti. 232 : 8 |
 peccato. 48 : 9 |
 peccavit. 232 : 6 |
 pecora. 1 : 3 | 53 : 7 | 102 : 19 |
 pecore. 79 : 14 | 104 : 5 | 192 :
 27 |
 petori. 75 : 11 |
 pecoribus. 76 : 3 |
 pecoris. 101 : 16 | 108 : 13 | 123 :
 28 | 137 : 8 | 212 : 2 |
 pecorum. 175 : 16 | 180 : 5 |
 peculatus. 90 : 7 |
 pecus. 86 : 1 | 137 : 12, 17 |
 peffore. 9 : 5 | 60 : 11 | 215 : 23 |
 217 : 3 | 220 : 19 |
 pefforis. 155 : 14 |
 peffus. 67 : 1 | 148 : 6 |
 pecunia. 64 : 8 | 68 : 2 | 74 : 13 |
 84 : 8, 23 | 92 : 9 | 104 : 19 |
 114 : 16 | 118 : 1 | 187 : 16 | 197 :
 2 | 199 : 11 | 221 : 2, 9 | 222 :
 35 | 226 : 25 | 227 : 4 |
 pecuniæ. 7 : 16 | 9 : 1, 15 | 21 :
 7 | 47 : 3 | 83 : 23 | 85 : 3 | 90 :
 8 | 91 : 4 | 94 : 13 | 124 : 12 |
 145 : 5 | 167 : 16 | 187 : 1 | 214 :
 12 | 215 : 1, 11 | 220 : 11, 25 |
 221 : 17 |
 pecuniam. 18 : 13 | 20 : 22 | 39 :
 2 | 67 : 8 | 93 : 11 | 143 : 3 |
 153 : 18 | 220 : 24 |
 pecuniarum. 15 : 9 |
 pecunias. 44 : 8 | 46 : 7 | 97 : 5 |
 173 : 5 |
 pede. 204 : 12 |
 pedem. 193 : 11 |
 pedes. 50 : 9 | 53 : 12 | 123 : 17 |
 222 : 5 | 227 : 14 |
 pedestrium. 104 : 8 | 107 : 3 |
 pedibus. 39 : 23 | 54 : 3 | 140 : 13 |
 151 : 24 | 187 : 7 |
 pedis. 179 : 2 |
 Pedite. 146 : 20 |
 Pedites. 106 : 19 | 112 : 11 | 119 :
 12 | 138 : 2 | 143 : 15 | 146 : 17 |

peditesque. 119 : 16 |
 peditibus. 104 : 9 | 112 : 14 | 146 :
 13 |
 peditum. 63 : 4 | 105 : 19 | 160 :
 14 |
 pedum. 187 : 5 |
 pejerasse. 232 : 24 |
 peior. 160 : 2 | 164 : 12 |
 pejus. 215 : 20 |
 pellebantur. 98 : 12 |
 pellere. 158 : 16 | 179 : 16 |
 pellex. 226 : 14 | 234 : 14 |
 pelli. 146 : 18 |
 Pelorum. 204 : 30 |
 penates. 167 : 13 | 168 : 8 | 177 :
 7 | 196 : 20 | 197 : 6 |
 pendebatis. 45 : 12 |
 pendere. 10 : 11 | 17 : 12 | 88 : 1 |
 penderent. 152 : 4 |
 pendet. 73 : 2 | 204 : 10 |
 pene. 11 : 18 | 107 : 29 | 111 :
 14 |
 penes. 68 : 16 | 76 : 1 | 83 : 12 |
 88 : 1 | 89 : 1, 15 | 98 : 8 |
 160 : 20 | 161 : 12 | 162 : 21 |
 163 : 6 |
 penetret. 121 : 16 |
 pensantur. 184 : 2 |
 pensi. 5 : 22 | 10 : 12 | 20 : 8 |
 48 : 8 | 98 : 13 |
 penuria. 75 : 12 | 80 : 21 | 81 : 8 |
 104 : 4 | 110 : 1 |
 pependere. 124 : 27 |
 pepercerant. 55 : 20 |
 pepercissent. 151 : 23 |
 pepercit. 48 : 6 |
 pepererat. 24 : 5 |
 peperere. 160 : 9 | 164 : 20 |
 pepereris. 220 : 10 |
 pepererunt. 222 : 27 |
 peperisse. 132 : 9 |
 pepetit. 115 : 7 | 219 : 10 |
 per. 2 : 8 | 7 : 3, 9 | 8 : 4 | 11 :
 1, 6 | 13 : 12, 15 | 17 : 2 | 18 :
 2, 4 | 20 : 22 | 21 : 1, 18 | 22 :
 8, 17 | 23 : 4 | 24 : 2 | 29 : 8 |
 30 : 12 | 31 : 12 | 32 : 12 | 33 :
 18, 24 | 34 : 23 | 35 : 11, 12 |
 36 : 1 | 38 : 9, 14 | 39 : 14 | 40 :
 14, 15 | 41 : 5 | 42 : 11 | 43 :
 17 | 44 : 9 | 45 : 2 | 46 : 8, 9,
 11 | 47 : 8 | 50 : 7 | 51 : 2, 12,
 13 | 56 : 4 | 57 : 11 | 58 : 15 |
 59 : 5, 14 | 61 : 1, 2, 4 | 62 :
 22 | 63 : 15 | 65 : 9 | 66 : 16 |
 67 : 3, 22 | 69 : 10, 21 | 70 : 19 |
 71 : 1 | 73 : 5, 6, 7 | 76 : 13 |
 79 : 1 | 81 : 4, 10 | 82 : 8, 9 |
 83 : 21 | 84 : 19, 22 | 85 : 14 |
 86 : 5 | 88 : 5 | 89 : 2 | 90 : 2,
 7 | 92 : 1 | 93 : 2 | 94 : 23 | 95 :
 3, 14 | 97 : 9 | 99 : 6 | 103 :
 25 | 109 : 25 | 111 : 27 | 113 :
 14, 16, 22 | 114 : 11, 19, 23, 24 |
 115 : 6, 11, 18 | 116 : 3 | 117 :
 16 | 118 : 9 | 120 : 1, 15, 16 |
 121 : 16 | 124 : 15 | 125 : 22 |
 126 : 5, 11 | 127 : 4 | 128 : 10 |
 129 : 21 | 130 : 16 | 131 : 18 |
 133 : 10 | 135 : 3 | 137 : 17 |
 140 : 14 | 142 : 12 | 144 : 24 |
 145 : 27 | 148 : 4, 14 | 150 : 12 |
 152 : 5 | 154 : 19 | 155 : 21 | 159 :
 21 | 160 : 7, 18, 21, 22 | 161 :
 10, 14 | 162 : 18, 20 | 163 : 11 |
 167 : 7 | 169 : 16 | 170 : 27 |
 171 : 12, 24 | 173 : 11, 27 | 174 :
 25 | 175 : 1, 4, 10, 22 | 177 : 15,
 16, 21, 25 | 178 : 16, 30 | 180 :
 3, 7 | 186 : 11 | 187 : 4, 15 |
 189 : 5, 13, 18 | 191 : 6, 20 |

192 : 7, 10, 12 | 193 : 13 | 196 :
 17 | 197 : 13 | 198 : 4, 20 | 200 :
 8, 17 | 202 : 24 | 204 : 27, 31 |
 206 : 1 | 207 : 10 | 208 : 6 | 209 :
 2, 4 | 210 : 16, 20 | 211 : 4 | 212 :
 2, 15 | 213 : 18 | 215 : 14, 17 |
 216 : 16 | 217 : 24 | 218 : 17 |
 219 : 29 | 220 : 2, 16, 21 | 222 :
 9, 26 | 223 : 7, 20, 21 | 224 : 5,
 19 | 225 : 10, 15 |
 perque. 111 : 27 | 121 : 16 |
 peracta. 133 : 12 |
 perangustæ. 139 : 1 |
 perbacchatus. 231 : 17 |
 percitum. 174 : 22 |
 percussa. 91 : 11 | 99 : 5 | 122 :
 15 |
 percussi. 6 : 17 | 95 : 7 | 171 : 15 |
 124 : 8 |
 percussis. 34 : 16 | 97 : 14 |
 percussos. 146 : 22 | 208 : 19 | 227 :
 19 |
 perculsus. 101 : 10 | 120 : 12 | 128 :
 12 |
 perculsantibus. 198 : 14 |
 perculsatum. 178 : 30 |
 perculsatus. 32 : 20 |
 perdidicisti. 226 : 11 |
 perdita. 25 : 11 |
 perditæ. 233 : 18 |
 perditis. 114 : 22 | 128 : 27 | 176 :
 14 |
 perditum. 29 : 20 | 46 : 3 | 90 :
 15 |
 perdomita. 158 : 7 |
 perduxit. 33 : 7 | 36 : 11 | 127 : 9 |
 perdundæ. 36 : 5 | 187 : 1 |
 pereamus. 17 : 8 |
 peregrinantes. 3 : 7 |
 perfeceris. 227 : 25 |
 perfecit. 74 : 11 |
 perferant. 34 : 25 |
 perferunt. 88 : 7 |
 perficere. 67 : 5 |
 perfidia. 113 : 14 | 119 : 19 | 121 :
 15 | 123 : 6 | 160 : 2 | 167 : 10 |
 perfidiæ. 151 : 27 | 189 : 8 | 226 : 1 |
 perfugæ. 145 : 17 |
 perfugas. 91 : 8 | 97 : 5 | 114 : 13 |
 148 : 19 |
 perfugis. 51 : 16 | 100 : 9, 11 | 121 :
 13 | 122 : 3 | 123 : 18 | 124 : 23 |
 perfugium. 49 : 16 |
 perge. 148 : 5 | 167 : 13 |
 pergebat. 79 : 26 | 103 : 6 |
 pergentibus. 180 : 11 | 191 : 8 |
 pergere. 119 : 13 | 123 : 9 | 126 : 8 |
 pergerent. 35 : 2 | 81 : 11 |
 pergeret. 64 : 7 |
 perges. 212 : 19 | 215 : 25 |
 pergit. 107 : 6 | 108 : 22 | 110 : 17 |
 112 : 8 | 121 : 11 | 137 : 16 | 138 :
 17 | 140 : 12 |
 pericula. 6 : 20 | 8 : 25 | 13 : 9 |
 18 : 1, 18 | 24 : 7 | 44 : 15 | 48 :
 15 | 52 : 2 | 82 : 1 | 84 : 19 | 97 :
 7 | 130 : 13 | 177 : 8 | 196 : 13 |
 203 : 10 | 220 : 6 |
 periculi. 5 : 9 | 19 : 12 | 34 : 2 |
 38 : 9 | 39 : 7 | 86 : 20 | 101 :
 3 | 134 : 18 |
 periculique. 140 : 5 |
 periculis. 2 : 15 | 4 : 12 | 6 : 17 |
 28 : 2 | 33 : 3 | 47 : 13 | 63 : 2,
 10 | 131 : 18 | 132 : 22 | 160 : 4 |
 164 : 4 | 225 : 4 |
 periculo. 23 : 18 | 34 : 20 | 37 :
 24 | 53 : 11 | 111 : 11 | 125 : 4 |
 128 : 19 | 139 : 7, 10 | 191 : 7 |
 211 : 13 |
 periculosa. 58 : 4 | 163 : 13 | pe-

periculose . 64 : 5 |
 periculosus . 160 : 22 |
 periculosum . 123 : 6 |
 periculum . 20 : 12, 18 | 22 : 17 |
 26 : 7 | 46 : 13 | 52 : 26 | 95 :
 10 | 96 : 10 | 106 : 13 | 183 :
 14 | 206 : 35 | 216 : 13 | 218 :
 16 |
 peridonea . 169 : 27 |
 periere . 179 : 7 |
 perierint . 86 : 22 |
 perignari . 192 : 24 |
 perinde . 61 : 5 | 88 : 6 | 199 : 20 |
 221 : 11 |
 periret . 121 : 2 |
 perite . 231 : 8 |
 peritia . 103 : 4 | 171 : 28 |
 perituram . 93 : 18 |
 perituros . 203 : 37 |
 peritus . 171 : 10 |
 perjurii . 226 : 13 |
 perjurio . 11 : 22 | 167 : 10 |
 perlata . 91 : 10 |
 perlectis . 37 : 4 | 224 : 7 |
 perlegit . 121 : 10 |
 permanserant . 209 : 4 |
 permansit . 62 : 1 | 182 : 1 |
 permanere . 64 : 6 |
 permiscet . 221 : 15 |
 permiscuit . 61 : 11 |
 permissio . 199 : 5 |
 permissum . 23 : 17 | 44 : 3 |
 permissuri . 168 : 5 |
 permisti . 101 : 15 |
 permitteretur . 116 : 13 |
 permitti . 42 : 14 |
 permittit . 54 : 4 | 148 : 25 |
 permittitur . 23 : 4 |
 permixta . 119 : 3 |
 permixti . 75 : 17 | 103 : 2 | 106 :
 14 | 112 : 11 | 143 : 15 |
 permixtio . 99 : 2 |
 permixtos . 219 : 16 |
 permixtum . 19 : 16 |
 permixtus . 112 : 19 |
 permota . 24 : 3 | 27 : 1 |
 permotum . 79 : 17 |
 permotus . 22 : 24 | 39 : 23 | 62 :
 16 | 64 : 15 |
 permovit . 41 : 7 |
 permulti . 188 : 3 |
 perniciē . 191 : 25 |
 perniciem . 16 : 3 | 89 : 20 | 120 : 3 |
 perniciēs . 49 : 16 | 214 : 13 |
 pernicioſa . 57 : 11 | 59 : 11 | 136 :
 24 |
 pernicioſam . 230 : 17 |
 pernicioſior . 103 : 5 |
 Perpenna . 171 : 29 | 205 : 17 |
 Perpennam . 187 : 11 | 204 : 15 |
 perperam . 90 : 14 |
 perpeſſa . 227 : 18 |
 perpeſſos . 16 : 16 | 227 : 35 |
 perpeſſus . 148 : 2 | 214 : 5 |
 perpetua . 188 : 20 |
 perpetuo . 231 : 30 |
 perpulerat . 21 : 20 |
 perpulit . 95 : 1 |
 perquirebat . 178 : 29 |
 perrexere . 203 : 14 |
 perrexit . 186 : 6 |
 Persæ . 76 : 8, 10 |
 Persarum . 77 : 7 | 204 : 14 |
 perscribere . 5 : 6 | 86 : 16 |
 perscribit . 139 : 24 |
 perscripsi . 225 : 22 |
 Perse . 40 : 9 |
 persecutus . 141 : 21 |
 Persen . 127 : 24 | 189 : 6 |
 persequar . 73 : 1 |
 persequantur . 183 : 13 |

C. Sallustii .

persequare . 44 : 19 |
 persequendo . 106 : 7 |
 persequi . 8 : 21 | 29 : 16 | 96 : 17 |
 121 : 13 | 147 : 18 |
 Persi . 158 : 4 |
 Persidis . 191 : 17 |
 persolveret . 29 : 3 |
 persuadet . 91 : 2, 12 | 92 : 19 |
 102 : 15 | 113 : 20 |
 pertasum . 181 : 3 |
 perterritis . 22 : 12 |
 pertimescere . 151 : 9 |
 pertimesceret . 151 : 19 |
 pertimēre . 180 : 12 | 181 : 2 |
 pertinaciter . 183 : 10 |
 pertinens . 104 : 2 | 198 : 9 |
 pertinuit . 41 : 6 |
 perturbandam . 15 : 12 |
 perturbantur . 112 : 10 |
 perturbare . 112 : 14 |
 perturbata . 227 : 19 |
 perturbatos . 55 : 6 |
 pervade . 213 : 18 |
 pervenerat . 63 : 11 |
 pervenire . 195 : 9 |
 pervenerint . 60 : 4 | 89 : 12 |
 pervenerit . 219 : 22 |
 pervenire . 222 : 13 |
 pervenisse . 67 : 1 |
 pervenit . 42 : 22 | 51 : 8 | 94 :
 14 | 110 : 25 | 119 : 6 | 123 :
 19 | 127 : 4 | 137 : 26 | 146 : 6 |
 179 : 4 |
 perveniunt . 124 : 7 | 140 : 23 |
 perventum . 152 : 10 |
 perversam . 215 : 2 |
 perverse . 210 : 2 |
 perverso . 208 : 10 |
 pessimus . 232 : 33 |
 pessum . 57 : 10 | 100 : 3 |
 pessuma . 6 : 3, 7 |
 pessumæ . 134 : 7 |
 pessumē . 88 : 14 | 167 : 5 |
 pessumi . 164 : 7 |
 pessumis . 116 : 8 | 162 : 15 | 169 :
 1 |
 pessumo . 147 : 17 |
 pessumum . 16 : 5 | 43 : 2 |
 pessumus . 210 : 4 |
 pesse . 191 : 11 |
 pestem . 121 : 1 |
 pestilentia . 9 : 9 |
 pestis . 70 : 7 | 151 : 9 |
 petas . 35 : 7 |
 petat . 92 : 21 | 117 : 7 |
 petebant . 125 : 8 |
 petebat . 21 : 14 | 50 : 3 | 79 :
 12 |
 petebatur . 117 : 15 |
 petenda . 69 : 16 |
 petendis . 230 : 16 |
 petenti . 117 : 1 | 231 : 30 |
 petentibus . 76 : 8 | 150 : 8 |
 petere . 15 : 10 | 19 : 7 | 27 : 9 |
 69 : 8, 17 | 73 : 13 | 79 : 26 |
 81 : 22 | 116 : 1 | 129 : 20 | 141 :
 14 | 151 : 25 | 188 : 22 | 219 : 7 |
 peterent . 19 : 2 | 102 : 11 | 126 :
 17, 19 |
 peteret . 21 : 9 | 116 : 4 | 139 : 18 |
 154 : 11 |
 peteretur . 21 : 9 |
 petēris . 191 : 4 |
 peti . 130 : 2 |
 petieritis . 167 : 18 |
 petimus . 27 : 3 | 225 : 8 |
 petis . 167 : 7 |
 petit . 115 : 5 | 196 : 5 |
 petitio . 21 : 23 |
 petitione . 33 : 18 |
 petitionem . 19 : 14 |

petitum . 127 : 12 |
 petiturum . 116 : 5 |
 petiverant . 76 : 15 |
 petiverat . 189 : 13 |
 petivēre . 147 : 9 |
 petiveris . 154 : 3 |
 petiverit . 27 : 12 |
 petivit . 150 : 12 |
 Petreio . 54 : 4 |
 Petreius . 54 : 13 | 55 : 4 |
 petulanter . 231 : 6 |
 petulanti . 232 : 11 |
 petulantia . 30 : 12 | 225 : 25 |
 petulantissima . 234 : 17 |
 petulantissumi . 228 : 13 |
 petundi . 14 : 1 | 115 : 15 |
 petunt . 58 : 4 | 131 : 20 | 149 : 9 |
 210 : 7 |
 phaleras . 132 : 20 |
 Phaselida . 171 : 1 |
 Philani . 126 : 20 |
 Philanis . 126 : 8 | 127 : 1 |
 Phileon . 78 : 6 |
 Philippi . 189 : 7 |
 Philippo . 189 : 3, 5 |
 Philippoque . 160 : 10 |
 Philippus . 164 : 2 |
 Phoenices . 77 : 15 |
 Phrygas . 207 : 5 |
 Phrygia . 202 : 1 |
 Phrygiam . 205 : 8 |
 pice . 111 : 8 |
 piceno . 33 : 22 | 51 : 14 |
 picens . 161 : 19 | 199 : 8 |
 picenum . 22 : 1 | 23 : 17 |
 pīſa . 175 : 9 |
 pīſas . 10 : 2 |
 pietas . 88 : 11 |
 pietate . 10 : 15 |
 pigeat . 142 : 8 |
 pigeret . 215 : 24 | 230 : 7 |
 piget . 61 : 6 | 86 : 20 | 167 : 1 |
 230 : 26 |
 pignora . 233 : 13 |
 piguit . 234 : 2 |
 pila . 54 : 16 | 111 : 8 |
 piraticæ . 175 : 23 |
 piraticam . 205 : 3 |
 piratis . 207 : 15 |
 piscantis . 175 : 22 |
 piscium . 201 : 25 |
 Pisidiæque . 201 : 20 |
 Piso . 15 : 11 | 16 : 6, 11 | 38 : 13,
 16 |
 Pisonem . 15 : 16 | 16 : 15 | 19 : 6 |
 226 : 10 |
 Pisonis . 233 : 1 |
 Pistoriensem . 51 : 12 |
 pium . 188 : 19 |
 placandi . 121 : 14 |
 placeat . 39 : 17 | 148 : 23 | 224 : 8 |
 placebant . 2 : 12 | 118 : 16 |
 placebat . 123 : 8 | 133 : 2 |
 placent . 89 : 14 | 164 : 9 | 166 :
 14 | 168 : 2, 9 | 180 : 10 | 228 :
 8 |
 placere . 66 : 17 | 99 : 9 | 115 : 20 |
 167 : 2 |
 placeretne . 84 : 9 |
 placet . 44 : 7 | 52 : 11 | 154 : 1 |
 221 : 3, 7 |
 placide . 97 : 23 | 121 : 17 | 128 :
 27 | 148 : 9 |
 placidins . 32 : 2 |
 placido . 178 : 27 |
 placidus . 79 : 12 |
 placitum . 127 : 19 |
 placuerat . 67 : 6 | 135 : 19 |
 placuere . 150 : 1 |
 placuerint . 215 : 27 |
 placuisse . 80 : 20 |

Q q pla-

placuisse. 149 : 1 |
 placuit. 120 : 10 | 132 : 13 | 147 :
 11 | 148 : 4 |
 plana. 201 : 24 |
 plane. 105 : 2 |
 planitiem. 119 : 6 | 138 : 23 | 139 :
 24 |
 planities. 53 : 13 | 94 : 17 | 104 : 4 |
 planum. 105 : 9 |
 plaustra. 204 : 11 |
 plantia. 25 : 1 |
 Plantia. 226 : 24 |
 plebe. 77 : 16 | 99 : 7 | 128 : 32 |
 218 : 23 | 222 : 15 |
 plebei. 183 : 3 |
 plebemi. 22 : 19 | 25 : 10 | 31 : 9 |
 32 : 1 | 60 : 1 | 74 : 9 | 86 : 6 |
 87 : 8 | 97 : 19 | 99 : 4 | 158 :
 15 | 186 : 32 | 212 : 2 | 217 : 7 |
 16 | 218 : 22 |
 plebes. 47 : 4 | 30 : 5 | 10 | 37 : 9 |
 91 : 21 | 97 : 11 | 115 : 11 | 117 :
 16 | 118 : 14 | 122 : 6 | 12 | 158 :
 28 | 163 : 5 | 179 : 13 | 186 : 1 |
 214 : 10 | 219 : 2 | 17 | 220 : 7 |
 222 : 31 |
 plebi. 87 : 12 | 129 : 11 | 135 : 22 |
 167 : 4 | 192 : 5 |
 plebis. 26 : 12 | 31 : 18 | 34 : 7 |
 83 : 19 | 86 : 13 | 88 : 12 | 91 :
 19 | 92 : 9 | 94 : 9 | 96 : 14 |
 97 : 2 | 15 | 18 | 98 : 6 | 99 : 9 |
 122 : 16 | 134 : 26 | 158 : 12 |
 20 | 159 : 4 | 161 : 10 | 172 :
 10 | 179 : 14 | 180 : 13 | 231 :
 15 |
 plena. 96 : 3 | 102 : 19 | 197 :
 15 |
 pleni. 155 : 8 |
 pleno. 144 : 15 |
 plenus. 231 : 5 |
 pleraque. 6 : 15 | 14 : 14 | 20 : 16 |
 31 : 11 | 43 : 23 | 62 : 10 | 77 :
 13 | 78 : 12 | 79 : 15 | 123 : 28 |
 125 : 18 | 132 : 1 | 145 : 7 | 148 :
 3 | 215 : 10 | 223 : 16 |
 pleræque. 125 : 25 |
 plerasque. 216 : 5 |
 plerique. 4 : 2 | 6 | 43 : 15 | 19 :
 1 | 26 : 9 | 38 : 2 | 40 : 21 | 41 :
 17 | 51 : 10 | 75 : 7 | 88 : 12 |
 95 : 16 | 107 : 20 | 109 : 8 | 123 :
 20 | 124 : 3 | 159 : 3 | 180 : 9 |
 186 : 7 | 210 : 1 | 215 : 20 | 223 :
 18 |
 plerisque. 16 : 2 | 27 : 13 | 32 :
 18 | 82 : 15 | 85 : 2 | 115 : 6 |
 138 : 19 | 150 : 1 | 155 : 18 |
 plerosque. 30 : 3 | 54 : 11 | 74 :
 13 | 75 : 13 | 17 | 107 : 2 | 111 :
 10 | 117 : 12 | 123 : 4 | 129 : 7 |
 13 | 19 | 135 : 2 | 20 | 141 : 12 |
 143 : 1 | 160 : 15 |
 plerumque. 63 : 14 | 80 : 3 | 100 :
 3 | 101 : 12 | 109 : 5 | 118 : 5 |
 120 : 6 | 131 : 3 | 137 : 3 | 144 :
 19 | 153 : 10 | 155 : 4 | 175 : 9 |
 219 : 27 |
 pluma. 200 : 27 |
 plura. 20 : 21 | 29 : 6 | 80 : 22 |
 81 : 20 | 134 : 23 | 138 : 18 | 148 :
 2 | 175 : 11 | 197 : 5 | 203 : 34 |
 221 : 24 | 228 : 4 | 230 : 30 |
 232 : 2 |
 plures. 67 : 24 | 127 : 17 | 139 :
 18 | 143 : 18 | 192 : 22 | 221 : 3 |
 pluresque. 145 : 7 |
 pluribus. 104 : 15 | 111 : 20 |
 185 : 8 |
 plurima. 25 : 10 | 71 : 12 | 75 :
 25 | 91 : 7 |

plurimæ. 159 : 2 |
 plurimas. 127 : 16 |
 plurim. 142 : 14 |
 plurimis. 132 : 22 | 196 : 15 |
 plurimos. 20 : 24 | 119 : 4 |
 plurimum. 2 : 16 | 14 : 6 | 33 : 17 |
 61 : 11 | 83 : 4 | 123 : 27 | 30 |
 144 : 12 | 154 : 10 | 158 : 5 |
 159 : 22 |
 pluris. 45 : 4 | 129 : 22 | 131 : 10 |
 133 : 19 |
 plus. 32 : 7 | 34 : 2 | 40 : 17 | 46 :
 11 | 66 : 2 | 86 : 20 | 101 : 5 |
 133 : 22 | 178 : 2 | 209 : 11 |
 223 : 23 | 231 : 25 |
 plusque. 100 : 2 |
 pluteosque. 192 : 18 |
 pluvia. 124 : 4 | 137 : 1 |
 pocula. 203 : 24 |
 poena. 40 : 19 | 41 : 18 | 44 : 17 |
 196 : 21 |
 poenæ. 42 : 5 | 119 : 20 |
 poenam. 36 : 5 |
 poenas. 15 : 9 | 20 : 2 | 42 : 8 |
 43 : 5 | 48 : 3 | 72 : 10 | 117 :
 7 | 119 : 10 | 123 | 120 : 14 | 124 :
 27 | 190 : 2 | 203 : 31 | 213 :
 20 |
 Poeni. 126 : 17 | 174 : 21 |
 poenitendum. 132 : 18 |
 Poenitens. 169 : 11 |
 poeniter. 88 : 4 | 150 : 10 | 162 :
 8 | 215 : 24 | 231 : 30 |
 poenituit. 221 : 5 |
 poenitutum. 199 : 26 |
 poëtæ. 206 : 30 |
 pollebat. 68 : 8 | 98 : 6 |
 pollens. 6 : 14 | 57 : 7 |
 pollensque. 86 : 16 |
 pollere. 82 : 22 |
 pollet. 220 : 14 |
 polliceantur. 33 : 20 |
 polliceatur. 154 : 6 |
 pollicendo. 21 : 18 | 74 : 11 | 81 :
 9 | 102 : 15 | 104 : 21 |
 polliceri. 19 : 3 | 20 : 10 | 94 : 1 |
 103 : 18 | 155 : 8 |
 pollicetur. 34 : 27 | 110 : 12 | 140 :
 4 | 143 : 7 |
 pollicitando. 31 : 9 | 63 : 22 |
 pollicitationibus. 79 : 10 | 113 :
 17 |
 pollicito. 149 : 11 |
 pollicitos. 33 : 12 |
 pollicitus. 22 : 13 | 231 : 31 |
 polluere. 10 : 4 | 98 : 13 |
 pollui. 20 : 17 |
 polluta. 74 : 3 | 210 : 22 |
 pollutus. 115 : 13 |
 Pompeianam. 226 : 26 |
 Pompeianum. 227 : 5 |
 Pompeii. 16 : 11 | 14 | 159 : 13 |
 185 : 1 |
 Pompeio. 16 : 8 | 31 : 6 | 194 : 7 |
 Pompeium. 185 : 5 | 211 : 4 | 20 |
 Pompeius. 13 : 18 | 15 : 2 | 23 :
 16 | 31 : 17 | 186 : 19 | 195 :
 12 | 199 : 27 | 200 : 19 | 217 :
 12 |
 Pomptino. 35 : 12 |
 Pomptinum. 35 : 20 |
 pondere. 86 : 2 |
 ponderis. 140 : 15 |
 pondo. 114 : 11 |
 ponere. 102 : 3 | 170 : 11 |
 poneret. 73 : 14 | 117 : 2 |
 ponit. 226 : 21 |
 pons. 198 : 9 |
 ponte. 35 : 12 |
 pontem. 35 : 16 |
 ponti. 206 : 17 |

pontici. 206 : 18 |
 pontico. 206 : 31 |
 ponticum. 200 : 24 |
 pontificatus. 38 : 18 |
 ponto. 201 : 25 | 206 : 3 | 21 |
 pontum. 193 : 16 | 195 : 9 |
 popularem. 230 : 16 |
 populares. 19 : 16 | 20 : 20 |
 popularibus. 46 : 9 | 63 : 1 | 120 :
 5 |
 popularis. 93 : 14 | 111 : 25 |
 popularium. 97 : 20 | 103 : 22 |
 123 : 11 | 154 : 13 |
 populi. 5 : 5 | 8 : 23 | 10 : 2 |
 17 : 12 | 23 : 7 | 29 : 17 | 31 :
 13 | 40 : 6 | 10 | 45 : 15 | 55 :
 20 | 64 : 4 | 69 : 5 | 20 | 73 : 6 |
 79 : 4 | 19 | 81 : 17 | 83 : 9 | 92 :
 6 | 96 : 13 | 100 : 10 | 126 : 7 |
 129 : 18 | 136 : 9 | 147 : 10 |
 157 : 1 | 163 : 6 | 18 | 165 : 1 |
 205 : 3 | 217 : 5 | 218 : 17 | 219 :
 2 | 221 : 1 | 224 : 18 | 226 : 5 |
 227 : 9 |
 populique. 6 : 16 |
 Populique. 155 : 1 |
 populis. 129 : 6 | 189 : 1 |
 populo. 8 : 7 | 44 : 10 | 63 : 4 |
 68 : 17 | 69 : 8 | 14 | 91 : 1 | 13 |
 102 : 11 | 115 : 5 | 116 : 1 | 126 :
 18 | 128 : 20 | 131 : 2 | 147 :
 19 | 148 : 2 | 153 : 23 | 163 : 4 |
 201 : 1 | 213 : 9 | 222 : 33 | 231 :
 16 |
 populoque. 64 : 11 |
 populos. 87 : 14 | 214 : 15 |
 populum. 68 : 1 | 71 : 14 | 80 :
 24 | 83 : 20 | 84 : 1 | 86 : 11 |
 97 : 3 | 148 : 7 | 154 : 7 | 163 :
 9 | 226 : 2 |
 populumque. 27 : 11 |
 Populumque. 80 : 13 |
 populus. 7 : 18 | 43 : 7 | 48 : 23 |
 61 : 21 | 67 : 8 | 69 : 22 | 79 :
 1 | 92 : 4 | 12 | 97 : 23 | 98 : 4 |
 9 | 117 : 4 | 122 : 16 | 129 : 1 |
 152 : 17 | 158 : 8 | 161 : 6 |
 177 : 12 | 209 : 1 | 219 : 8 |
 Populusque. 150 : 9 |
 populusque. 231 : 21 |
 Porcia. 42 : 12 | 44 : 2 | 227 :
 21 |
 Porcium. 22 : 8 |
 Porcius. 14 : 9 | 44 : 13 |
 porreſtum. 104 : 6 |
 porrigit. 107 : 11 |
 porro. 36 : 4 | 82 : 24 | 84 : 20 |
 206 : 33 | 215 : 7 |
 porta. 110 : 17 | 145 : 21 |
 portabant. 6 : 20 | 51 : 1 |
 portæ. 118 : 19 | 201 : 18 |
 portam. 111 : 15 |
 portare. 20 : 23 | 52 : 14 | 93 : 20 |
 102 : 21 |
 portaret. 96 : 15 | 102 : 6 | 123 :
 30 |
 portaretur. 84 : 4 |
 portari. 23 : 11 | 123 : 27 |
 portarum. 67 : 13 |
 portas. 112 : 7 | 119 : 14 | 18 | 138 :
 2 | 176 : 8 |
 portationibus. 34 : 1 |
 portaverat. 150 : 5 |
 portendant. 59 : 9 |
 portenderetur. 177 : 3 |
 portendi. 37 : 1 | 114 : 25 | 138 :
 16 |
 portenta. 23 : 11 |
 portis. 145 : 2 | 171 : 11 |
 portuosior. 75 : 1 |
 portus. 206 : 24 |

- poscant. 117 : 14 |
 poscebant. 134 : 9 |
 poscebat. 110 : 8 |
 posceret. 120 : 9 |
 posci. 163 : 16 |
 poscunt. 127 : 12 |
 posita. 124 : 1 |
 positæ. 186 : 11 |
 positam. 121 : 10 |
 positas. 188 : 6 |
 positis. 137 : 21 |
 positum. 158 : 14 | 199 : 4 |
 posse. 2 : 16 | 7 : 3 | 21 : 1, 11 |
 32 : 17 | 34 : 26 | 62 : 22 | 69 :
 7 | 81 : 8 | 117 : 11 | 118 : 22 |
 119 : 19 | 124 : 14 | 135 : 20 |
 147 : 3 | 154 : 19 | 177 : 18 |
 185 : 4 | 188 : 23 | 216 : 19 |
 222 : 10 | 223 : 21 | 231 : 2,
 28 |
 possederat. 103 : 26 |
 possedere. 77 : 8 |
 possedit. 75 : 2 |
 possem. 7 : 17 | 29 : 2 | 49 :
 10 |
 possent. 26 : 1 | 112 : 24 | 159 :
 10 | 225 : 2 |
 possessa. 77 : 13 |
 possessiones. 161 : 23 | 134 : 1 |
 possessionibus. 29 : 1 |
 posset. 32 : 7 | 40 : 16 | 49 : 20 |
 54 : 15 | 108 : 19 | 123 : 6 | 131 :
 14 | 203 : 33 | 216 : 10 |
 possidet. 40 : 4 | 47 : 1 |
 possint. 68 : 5 |
 possis. 59 : 7 |
 possit. 32 : 15 | 46 : 11 | 82 : 3 |
 180 : 11 | 229 : 19 | 232 : 34 |
 233 : 4 |
 possitis. 168 : 1 | 183 : 5 |
 possum. 42 : 8 | 132 : 18 | 234 :
 23 |
 possumus. 191 : 7 |
 possunt. 197 : 13 | 184 : 3 | 227 :
 15 |
 post. 5 : 19 | 6 : 19, 25 | 9 : 8 |
 13 : 10 | 15 : 9 | 16 : 4 | 19 :
 17 | 20 : 18, 26 | 22 : 15 | 23 :
 7 | 31 : 5 | 36 : 17 | 37 : 16 |
 43 : 3, 13 | 54 : 6 | 61 : 16 | 64 :
 17 | 66 : 7 | 70 : 11 | 78 : 8, 10 |
 86 : 16 | 87 : 9 | 92 : 1, 18 | 94 :
 2 | 99 : 8 | 100 : 7 | 105 : 16 |
 20 | 107 : 14 | 109 : 19, 20 |
 110 : 3, 14, 16 | 115 : 7 | 121 :
 11, 20 | 122 : 14, 15 | 123 : 10,
 29 | 124 : 22 | 127 : 25 | 137 :
 35 | 147 : 7 | 151 : 4, 11 | 153 :
 9 | 154 : 22 | 158 : 11 | 160 :
 16, 17 | 165 : 11 | 173 : 7 | 174 :
 32 | 186 : 23 | 189 : 7, 11 | 197 :
 12 | 202 : 6, 10 | 204 : 34, 37 |
 210 : 19 | 212 : 1 | 216 : 12 |
 222 : 22 | 226 : 23 | 233 : 4, 8 |
 postea. 2 : 12 | 16 : 6 | 20 : 1,
 23 | 25 : 5 | 38 : 11 | 39 : 23 |
 44 : 10 | 60 : 3 | 61 : 18 | 75 :
 16 | 77 : 7, 14 | 85 : 6 | 110 :
 20 | 115 : 9 | 116 : 4 | 117 : 2 |
 118 : 13 | 122 : 16 | 124 : 12 |
 125 : 5 | 142 : 7 | 147 : 5 | 155 :
 6 | 191 : 18 | 204 : 36 | 211 : 4 |
 215 : 9 | 231 : 17 | 232 : 12, 21 |
 234 : 14 |
 posteaquam. 233 : 7, 12, 20 |
 postera. 119 : 5 | 124 : 6 |
 posteriores. 126 : 14 |
 posteris. 132 : 4 | 163 : 9 | 230 :
 12 |
 posterius. 131 : 7 |
 postero. 85 : 14 | 95 : 18 | 112 :
 5 | 154 : 18 | 188 : 3 | 192 : 31 |
 225 : 17 |
 posterum. 182 : 2 | 210 : 8 | 213 :
 8 |
 Posthumus. 222 : 12 |
 postquam. 6 : 11, 13 | 9 : 17 | 10 :
 4, 7 | 17 : 10 | 18 : 23 | 19 : 13 |
 21 : 22 | 31 : 6, 17 | 32 : 24 |
 35 : 16 | 40 : 11 | 43 : 26 | 44 :
 12 | 48 : 19 | 49 : 4 | 50 : 3,
 12 | 51 : 1, 8, 20 | 54 : 14 | 55 :
 8 | 62 : 14 | 64 : 1 | 66 : 7 | 67 :
 16, 31 | 70 : 7 | 73 : 9, 12 | 74 :
 2 | 76 : 5 | 79 : 7 | 80 : 11 |
 83 : 8, 16 | 84 : 9 | 86 : 4 | 92 :
 23 | 93 : 16 | 94 : 6 | 95 : 6 |
 96 : 16 | 98 : 2 | 99 : 3 | 101 :
 11 | 102 : 15 | 107 : 8, 19, 27 |
 110 : 24 | 112 : 4 | 113 : 7 | 114 :
 13 | 116 : 2 | 117 : 17 | 119 : 1,
 22 | 120 : 12 | 121 : 8, 14 | 123 :
 21 | 124 : 23 | 126 : 2, 13 | 127 :
 3 | 128 : 5 | 129 : 1, 15, 20 |
 131 : 4 | 134 : 26 | 135 : 22 |
 136 : 5 | 137 : 24 | 138 : 3, 10 |
 139 : 19 | 142 : 9 | 143 : 2 | 149 :
 13 | 150 : 7 | 151 : 17 | 152 : 11 |
 153 : 7 | 156 : 3 | 159 : 1 | 170 :
 22 | 186 : 5, 15, 30 | 191 : 8 |
 222 : 17 |
 postrema. 41 : 17 | 208 : 5 |
 postremam. 146 : 14 |
 postremis. 102 : 4 |
 postremo. 11 : 22 | 12 : 6, 13 | 18 :
 12 | 20 : 11 | 22 : 6 | 25 : 2 |
 30 : 13 | 35 : 21 | 36 : 15 | 41 :
 4 | 43 : 10, 22 | 48 : 9 | 49 : 17 |
 55 : 18 | 58 : 11 | 59 : 3 | 65 :
 7 | 68 : 5 | 71 : 13 | 74 : 11 |
 80 : 25 | 88 : 3, 11 | 82 : 15 |
 90 : 4 | 91 : 24 | 93 : 3, 17 |
 95 : 10 | 100 : 17 | 101 : 19 |
 102 : 21, 26 | 104 : 21 | 116 : 1 |
 138 : 15 | 141 : 11 | 147 : 4 |
 148 : 6 | 153 : 13 | 155 : 14 |
 164 : 7 | 171 : 24 | 179 : 7 | 189 :
 14 | 210 : 23 | 213 : 16 | 216 :
 2 | 217 : 22 | 220 : 10, 15, 22 |
 222 : 23 | 225 : 7 |
 postremos. 105 : 22 | 110 : 2 |
 postremum. 158 : 9 | 159 : 2 |
 164 : 19 |
 postremus. 164 : 12 | 189 : 23 |
 postulabant. 34 : 24 |
 postulabantur. 149 : 17 |
 postulabat. 50 : 6 | 93 : 4 | 103 :
 17 | 107 : 6 | 109 : 1 |
 postulant. 38 : 3 | 116 : 4 |
 postulare. 19 : 1 | 25 : 7 | 75 : 2 |
 129 : 5 |
 postularet. 67 : 14 |
 postulata. 128 : 29 |
 postulatum. 128 : 20 |
 postulaverant. 208 : 21 |
 postulaverat. 129 : 16 |
 postulent. 35 : 7 |
 postulet. 132 : 19 |
 posuere. 75 : 7 |
 posuistis. 81 : 26 |
 posuit. 18 : 18 | 206 : 18 | 229 :
 18 |
 potare. 10 : 2 |
 potens. 69 : 19 | 74 : 8 | 223 :
 13 |
 potensque. 57 : 7 |
 potent. 134 : 2 |
 potentes. 63 : 20 | 159 : 3 | 210 : 1 |
 potentesque. 31 : 10 |
 potentia. 10 : 7 | 16 : 10 | 17 : 15 |
 31 : 15, 18 | 37 : 26 | 38 : 9 |
 59 : 19 | 86 : 8 | 91 : 18 | 98 :
 12 | 219 : 2 | 223 : 17 | 231 :
 28 |
 potentia. 59 : 11 | 74 : 1 | 83 :
 20 | 86 : 10 | 87 : 3 | 99 : 1 |
 100 : 2 | 210 : 15 | 223 : 5 | 228 :
 11 |
 Potentiam. 15 : 3 | 135 : 4 |
 Potentiori. 98 : 11 |
 Potentis. 89 : 11 |
 Potentium. 17 : 10 | 185 : 15 |
 Poterant. 97 : 8 | 133 : 17 | 145 : 4 |
 Poterat. 13 : 5 | 20 : 10 | 22 : 25 |
 94 : 17 | 98 : 7 | 137 : 7 | 144 :
 7 | 178 : 21 | 185 : 9 | 208 : 4 |
 227 : 1 |
 potero. 5 : 8 | 15 : 7 | 229 : 26 |
 potes. 213 : 19 | 234 : 19 |
 potest. 18 : 8 | 42 : 4 | 43 : 16 |
 48 : 13 | 57 : 9 | 66 : 2 | 67 :
 25 | 71 : 13 | 81 : 2 | 83 : 3 |
 103 : 24 | 119 : 4 | 123 : 27 |
 132 : 14 | 137 : 27 | 164 : 12 |
 178 : 7 | 204 : 20 | 209 : 11 |
 210 : 11 | 214 : 19 | 220 : 12 |
 227 : 6 | 229 : 5, 28 | 232 : 18 |
 234 : 9, 13 |
 Potestne. 90 : 5 |
 Potestas. 23 : 3 | 31 : 7 | 73 : 2 |
 83 : 13 | 149 : 17 | 217 : 17 |
 potestate. 128 : 24 | 138 : 5 | 154 :
 27 | 155 : 2 | 181 : 1 |
 potestatem. 31 : 7 | 38 : 6 | 162 :
 19 | 167 : 4 | 217 : 15 | 227 : 22 |
 232 : 9 |
 potestatibus. 115 : 8 | 130 : 16 |
 potestatis. 185 : 7 |
 potiebatur. 67 : 31 |
 potior. 119 : 1 | 128 : 22 |
 potiora. 83 : 12 | 114 : 20 | 179 :
 19 |
 potiozem. 75 : 1 |
 potiores. 63 : 20 |
 potiorque. 163 : 13 |
 potiretur. 63 : 23 | 83 : 4 | 109 :
 13 | 220 : 2 |
 potiri. 37 : 2 |
 potissimum. 140 : 21 |
 potissumum. 70 : 3, 22 | 86 : 16 |
 118 : 17 | 222 : 14 |
 potiti. 123 : 16 | 124 : 22 |
 potitur. 192 : 18 |
 potitus. 123 : 24 | 138 : 19 |
 potiundi. 94 : 20 | 136 : 25 |
 potius. 13 : 13 | 53 : 6 | 57 : 2 |
 61 : 2 | 64 : 4 | 69 : 6 | 81 : 4 |
 96 : 8 | 151 : 10 | 161 : 3 | 168 :
 1 | 213 : 13 | 215 : 5 | 231 :
 13 |
 potuere. 8 : 6 | 113 : 5 |
 potueris. 233 : 28 |
 potui. 225 : 22 |
 potuimus. 234 : 16 |
 potuisse. 96 : 13 |
 potuisset. 116 : 3 | 199 : 28 | 210 :
 18 |
 potuistis. 51 : 21 |
 potuit. 142 : 3 | 173 : 5 | 232 : 7,
 13 | 233 : 24 |
 præ. 140 : 19 |
 præacutus. 51 : 1 |
 præalta. 125 : 14 |
 præbeatis. 183 : 12 |
 præbebat. 118 : 20 |
 præbendo. 215 : 2 |
 præbeo. 72 : 15 | 188 : 28 |
 præbere. 12 : 6 | 45 : 5 |
 præbet. 225 : 1 |
 præbetis. 180 : 6 |
 præbita. 108 : 25 |
 præceperant. 144 : 8 |
 præceperat. 31 : 11 | 124 : 1 |
 Q q 2 præ

- praecepit. 68 : 14 |
 praeceps. 21 : 11 | 25 : 14 | 30 :
 11 | 62 : 17 | 115 : 10 | 139 : 2 |
 144 : 12 | 206 : 6 | 218 : 3 |
 praecepta. 69 : 2 | 131 : 5 |
 praeceptis. 133 : 7 | 215 : 3 | 222 :
 10 |
 praecepto. 34 : 23 | 68 : 7 | 140 :
 11 |
 praeceptum. 35 : 15 | 50 : 13 | 107 :
 1 | 153 : 9 | 186 : 9 |
 praeceptus. 170 : 16 |
 praecipere. 203 : 31 |
 praecipit. 33 : 19 | 68 : 4 | 84 : 8 |
 praecipitant. 215 : 10 |
 praecipitarentur. 112 : 2 |
 praecipitati. 152 : 8 |
 praecipitatus. 72 : 14 |
 praecipitavit. 98 : 14 |
 praecipitem. 64 : 8 |
 praecipites. 87 : 7 |
 praecisum. 139 : 7 |
 praecleara. 8 : 6 | 48 : 24 | 58 : 8 |
 61 : 19 | 109 : 17 | 160 : 8 | 217 :
 9 | 225 : 11 |
 praeclearam. 133 : 16 |
 praecleari. 3 : 11 | 96 : 8 | 110 :
 19 |
 praeclearior. 132 : 3 |
 praeclearius. 132 : 6 |
 praeclearos. 60 : 8 |
 praeclearus. 72 : 8 |
 praeda. 29 : 15 | 95 : 17 | 101 : 4 |
 108 : 9, 24 | 109 : 23 | 124 : 23 |
 129 : 13 | 134 : 20 | 135 : 11 |
 137 : 12 | 138 : 7 | 141 : 14 |
 163 : 5 |
 praedabundum. 137 : 15 |
 praedae. 19 : 13 | 37 : 13 | 62 : 19 |
 88 : 6 | 119 : 18, 20 | 164 : 21 |
 212 : 22 | 233 : 12 |
 praedam. 70 : 11 | 119 : 11 | 128 :
 1 | 161 : 23 | 162 : 5 | 191 : 4 |
 210 : 7 |
 praedari. 109 : 20 | 138 : 3 |
 praedarum. 192 : 8 |
 praedas. 29 : 27 | 91 : 9 | 98 : 10 |
 101 : 16 | 136 : 3 |
 praedator. 101 : 4 |
 praedatores. 187 : 12 |
 praedatoria. 29 : 24 |
 praedicabat. 153 : 2 |
 praedicantem. 38 : 11 | 70 : 15 |
 praedicent. 211 : 16 |
 praedicente. 178 : 14 |
 praedicet. 132 : 15 |
 praedicat. 123 : 31 |
 praediti. 41 : 12 |
 praedixero. 199 : 4 |
 praedofii. 140 : 12 |
 praedonum. 178 : 27 |
 praerant. 91 : 6 | 140 : 12 |
 praerat. 34 : 4 | 116 : 10 |
 praessent. 24 : 3 |
 praefecit. 63 : 5 | 104 : 8 |
 praefecti. 102 : 20 |
 praefectis. 103 : 2 |
 praefectosque. 123 : 8 |
 praefectum. 107 : 4 | 118 : 11 | 119 :
 21 |
 praefectumque. 125 : 1 |
 praefectus. 54 : 10 | 118 : 24 | 125 :
 9 |
 praegrediens. 140 : 16 |
 praelatus. 162 : 16 |
 praelia. 200 : 1 |
 praeliantibus. 139 : 17, 24 |
 praeliis. 123 : 17 | 200 : 22 |
 praelio. 8 : 19 | 32 : 4 | 52 : 26 |
 55 : 11, 18 | 134 : 18 |
 praelium. 113 : 6 | 123 : 14 |
 praeluxi. 230 : 7 |
 praelia. 14 : 4 | 18 : 18 | 19 : 2 |
 33 : 16 | 39 : 10 | 47 : 1 | 79 :
 8 | 81 : 4 | 117 : 20 | 121 : 1, 3 |
 131 : 22 | 134 : 6 | 136 : 13 |
 161 : 17 | 162 : 22 | 164 : 18 |
 165 : 17 | 177 : 13 | 224 : 24 |
 225 : 7 |
 praeliis. 180 : 1 | 221 : 12 |
 praelinent. 174 : 19 |
 praelio. 30 : 2 | 68 : 10 | 143 : 9 |
 praeliorum. 186 : 27 |
 praeliserat. 105 : 12 |
 praelisise. 22 : 9 |
 praelissi. 107 : 29 | 151 : 1 |
 praelissis. 152 : 6 |
 praelissus. 107 : 6 | 152 : 11 |
 praelium. 23 : 19 | 215 : 17 |
 Praeneste. 171 : 7 |
 praeparavisset. 200 : 1 |
 praepediebat. 84 : 17 |
 praeposteri. 131 : 6 |
 praerupti. 94 : 17 |
 praesens. 13 : 11 | 85 : 8 | 103 :
 5 | 191 : 17 | 214 : 5 |
 praesente. 33 : 10 | 208 : 8 |
 praesenti. 42 : 6 | 85 : 12 | 185 :
 12 |
 praesentia. 159 : 6 |
 praesentiam. 25 : 4 |
 praesentibus. 140 : 6 | 153 : 6 |
 praesertim. 59 : 1, 8 | 160 : 1 | 184 :
 11 | 213 : 11 |
 praesidebat. 51 : 14 |
 praesides. 180 : 7 |
 praesidia. 21 : 21 | 25 : 1 | 42 : 7 |
 52 : 6 | 65 : 12 | 70 : 23 | 71 :
 15 | 100 : 13 | 113 : 10 | 133 :
 5 | 167 : 16 | 185 : 8 | 210 : 4 |
 praesidii. 39 : 6 | 51 : 21 | 92, 24 |
 223 : 23 |
 praesidiis. 35 : 15 | 39 : 16, 24 |
 50 : 6 | 81 : 3 | 114 : 21 | 118 :
 1 | 136 : 7 |
 praesidio. 29 : 16 | 78 : 2 | 105 :
 19 | 108 : 23 | 111 : 14 | 130 : 7 |
 140 : 9 | 150 : 14 | 151 : 3 | 163 :
 12 | 169 : 3 | 170 : 13 |
 praesidium. 27 : 6 | 16 : 10 | 103 :
 10 | 109 : 1, 21 | 117 : 4 | 118 :
 3, 18 | 124 : 28 | 148 : 19 |
 praesidiumque. 225 : 3 |
 praestabant. 30 : 12 |
 praestabilis. 57 : 4 |
 praestare. 1 : 1 | 164 : 10 | 177 :
 17 |
 praestat. 18 : 3 | 90 : 15 |
 praestitissent. 199 : 18 |
 praestitit. 70 : 18 |
 praesto. 123 : 31 |
 praeter. 10 : 16 | 12 : 14 | 18 : 15 |
 22 : 14 | 36 : 22 | 69 : 18 | 79 :
 3 | 96 : 18 | 103 : 15 | 104 : 4 |
 106 : 28 | 108 : 14 | 114 : 28 |
 118 : 12 | 136 : 21 | 162 : 13 |
 14, 18 | 165 : 14 | 178 : 10, 16 |
 179 : 18 | 208 : 3 | 216 : 14 |
 222 : 11 | 228 : 3 |
 praeterea. 6 : 2 | 11 : 20 | 14 : 9,
 12 | 16 : 15 | 18 : 17 | 19 : 5 |
 20 : 1 | 21 : 4 | 22 : 1, 21 | 27 :
 13 | 29 : 14 | 30 : 17 | 31 : 1 |
 32 : 16 | 33 : 9, 11 | 36 : 21 |
 37 : 2, 21 | 39 : 21 | 46 : 21 |
 52 : 13, 17 | 53 : 3, 15 | 60 : 7 |
 62 : 18 | 63 : 9 | 73 : 15 | 81 :
 3 | 91 : 14 | 96 : 2 | 101 : 18 |
 102 : 1 | 103 : 11 | 108 : 19 |
 110 : 12 | 111 : 8 | 113 : 3 | 116 :
 17 | 119 : 11 | 122 : 10 | 123 :
 27 | 124 : 3 | 127 : 8 | 129 : 4,
 6 | 132 : 20 | 145 : 16, 22 | 148 :
 12 | 149 : 15 | 150 : 15 | 152 :
 13 | 153 : 11 | 154 : 3, 12 | 159 :
 17 | 165 : 12 | 179 : 6 | 196 : 17 |
 218 : 7 | 225 : 6 |
 praeteream. 232 : 6 |
 praetereundum. 59 : 14 |
 praeterfluit. 172 : 21 |
 praetergrediebantur. 192 : 14 |
 praetergressum. 105 : 18 |
 praetergressus. 107 : 4 | 209 : 7 |
 praeterire. 49 : 9 | 212 : 13 | 229 :
 2 |
 praeterit. 179 : 15 |
 praetor. 34 : 3 | 36 : 10 | 54 : 10 |
 91 : 2, 10 | 220 : 27 | 233 :
 20 |
 praetore. 16 : 7 | 149 : 3 |
 praetorem. 36 : 13 | 149 : 15 |
 praetores. 23 : 16 | 50 : 7 |
 praetoria. 55 : 14 |
 praetoriam. 55 : 5 |
 praetoribus. 35 : 12, 18, 21 |
 praetoris. 26 : 12 | 27 : 6 |
 praetorium. 64 : 3 |
 praetulerat. 30 : 20 |
 praetura. 61 : 3 | 130 : 1 | 217 : 8 |
 praeventum. 121 : 15 |
 prava. 115 : 19 | 142 : 16 | 164 :
 5 | 190 : 1 | 213 : 5 | 216 : 5 |
 pravas. 214 : 1 |
 pravis. 57 : 9 |
 pravissumeque. 160 : 17 |
 pravitat. 58 : 14 |
 pravitatem. 217 : 12 |
 pravitatem. 174 : 30 |
 pravoque. 5 : 13 |
 pravam. 82 : 25 | 85 : 4 |
 precibus. 38 : 14 | 208 : 15 |
 premebantur. 189 : 4 |
 premerentur. 222 : 34 |
 premunt. 72 : 13 |
 pressi. 201 : 2 |
 presso. 208 : 20 |
 pretii. 133 : 19 | 222 : 14 |
 pretio. 38 : 14 | 39 : 13 | 85 : 5 |
 92 : 26 | 135 : 6 | 159 : 18 | 162 :
 3 | 190 : 3 |
 pretiosissimos. 233 : 28 |
 pretium. 10 : 12 | 74 : 5 | 128 : 2 |
 143 : 16 | 178 : 17 | 184 : 6 |
 pridem. 45 : 17 | 212 : 26 |
 pridie. 188 : 6 |
 prima. 29 : 19 | 55 : 1 | 78 : 5 | 97 :
 22 | 124 : 24 | 129 : 5 | 151 : 14 |
 177 : 8 | 186 : 12, 19 | 196 : 22 |
 201 : 27 |
 primae. 158 : 1 | 221 : 3 | 224 : 9 |
 primam. 53 : 16 | 199 : 16 |
 primi. 119 : 15 |
 primipili. 95 : 14 |
 primis. 3 : 16 | 5 : 9 | 13 : 3 | 20 :
 15 | 44 : 4 | 55 : 8 | 59 : 13 |
 62 : 11 | 63 : 12 | 83 : 14 | 93 :
 7 | 102 : 4 | 185 : 7 | 220 :
 25 |
 primo. 9 : 1, 8, 10 | 14 : 3 | 20 :
 25 | 32 : 4 | 35 : 18 | 36 : 16 |
 37 : 10 | 43 : 1 | 67 : 5 | 82 :
 22 | 99 : 8 | 101 : 23 | 104 : 23 |
 107 : 14, 26 | 112 : 9 | 113 : 3,
 18 | 119 : 12, 13 | 121 : 5, 13 |
 123 : 15 | 129 : 20 | 136 : 14 |
 141 : 10 | 171 : 17 | 175 : 22 |
 200 : 8 | 204 : 35 | 206 : 5 | 220 :
 18 |
 primordio. 158 : 4 |
 primos. 102 : 26 | 105 : 18 | 145 :
 16 | 146 : 15 | 230 : 18 |
 primum. 2 : 10 | 4 : 1 | 10 : 1 |
 39 : 11 | 32 : 2, 19 | 51 : 23 |
 61 :

- 61 : 9, 10 | 62 : 6 | 68 : 4 | 70 :
 11 | 82 : 12 | 85 : 4 | 98 : 14 |
 100 : 10 | 110 : 15 | 113 : 22 |
 114 : 15 | 115 : 2, 5, 17 | 116 :
 3 | 134 : 10 | 143 : 4 | 146 : 8 |
 147 : 21 | 154 : 12 | 167 : 7 |
 174 : 9 | 177 : 23 | 179 : 14 |
 182 : 9 | 189 : 2 | 192 : 20 |
 207 : 21 | 211 : 8 | 212 : 17 | 217 :
 15 | 219 : 11 | 229 : 28 | 232 :
 24 |
 primus . 39 : 19 | 62 : 11 | 181 : 1 |
 200 : 4 |
 princeps . 20 : 24 | 74 : 7 | 82 :
 18 |
 principem . 15 : 5 | 162 : 10 | 185 :
 6 | 230 : 17 |
 principes . 22 : 7 | 34 : 5 | 105 :
 17 | 118 : 4 | 200 : 13 |
 principia . 105 : 16 |
 principibus . 32 : 18 |
 principis . 105 : 9 |
 principio . 21 : 18 | 85 : 2 | 125 :
 5 | 147 : 19 | 148 : 1 | 158 : 13 |
 164 : 23 | 173 : 4 | 186 : 26 | 191 :
 9 | 207 : 28 | 213 : 11 | 217 : 6 |
 219 : 27 |
 principum . 160 : 14 |
 prior . 65 : 18 | 170 : 28 |
 priore . 93 : 12 | 146 : 13 |
 priorem . 141 : 17 |
 Priores . 103 : 16 | 106 : 7 |
 Pristinæ . 52 : 20 | 54 : 17 | 55 :
 9 | 104 : 11 |
 privata . 72 : 1 | 82 : 15 | 165 : 2 |
 220 : 11 |
 privatæ . 197 : 3 |
 privatas . 163 : 12 | 177 : 15 |
 privatim . 10 : 3 | 39 : 1 | 46 :
 25 | 64 : 4 | 91 : 14 | 167 : 16 |
 178 : 8 | 219 : 10, 25 | 231 :
 23 |
 privatimque . 32 : 16 |
 privatis . 11 : 4 | 30 : 18 | 38 : 2 |
 223 : 24 | 229 : 27 |
 privato . 22 : 25 | 153 : 13 | 168 :
 13 |
 privatorum . 231 : 26 |
 privatum . 62 : 5 |
 privatus . 28 : 6 | 197 : 1 |
 privignum . 13 : 1 |
 prius . 2 : 7 | 5 : 10 | 11 : 10 |
 22 : 11 | 25 : 18 | 35 : 2, 20 |
 37 : 4 | 42 : 12 | 43 : 13 | 60 :
 12 | 61 : 13 | 69 : 12 | 79 : 21 |
 83 : 3 | 93 : 10 | 101 : 9 | 109 :
 9 | 112 : 5 | 131 : 7 | 143 : 16 |
 160 : 17 | 181 : 2, 10 | 207 : 10 |
 209 : 7 | 216 : 17 | 224 : 11 |
 230 : 8 |
 pro . 3 : 2 | 4 : 5, 7 | 8 : 5 | 9 :
 3 | 10 : 9 | 11 : 21 | 13 : 1 | 14 :
 16 | 16 : 4, 7 | 17 : 2 | 18 : 4 |
 20 : 3 | 23 : 17 | 24 : 2, 8 | 28 :
 7 | 29 : 5 | 31 : 11, 15 | 33 : 15 |
 40 : 19 | 43 : 17 | 46 : 15, 24 |
 50 : 18 | 52 : 18, 19 | 53 : 1, 12 |
 54 : 8 | 55 : 2 | 58 : 5 |
 64 : 3, 12 | 66 : 6 | 71 : 7 | 73 :
 17, 18 | 76 : 11 | 77 : 7 | 80 :
 24 | 85 : 15 | 88 : 13 | 89 : 3 |
 90 : 5, 8 | 96 : 6 | 100 : 5 | 104 :
 21 | 105 : 8, 15 | 107 : 16 | 108 :
 3, 8, 9 | 111 : 1, 5, 16 | 112 :
 6 | 113 : 14 | 116 : 7 | 118 : 19 |
 119 : 10 | 123 : 13 | 127 : 16, 18 |
 128 : 23 | 129 : 4 | 136 :
 6 | 137 : 11 | 139 : 9 | 141 : 5,
 8, 9 | 144 : 9, 20 | 145 : 22 |
 148 : 9 | 149 : 3 | 153 : 4 | 154 :
 3 | 156 : 3 | 159 : 7 | 161 : 9 |
 164 : 10 | 166 : 4 | 177 : 13 | 178 :
 5 | 179 : 19, 20 | 182 : 5 | 183 :
 4 | 186 : 2 | 191 : 1 | 193 : 13 |
 197 : 4, 6, 22, 24 | 198 : 3, 26,
 27 | 202 : 19 | 203 : 31 | 213 :
 5 | 215 : 9, 25 | 217 : 23 | 219 :
 9, 27 | 224 : 22, 24 | 225 : 7 |
 229 : 13 | 231 : 28 | 232 : 19,
 35 | 233 : 2 |
 proba . 43 : 21 |
 probabat . 30 : 6 |
 probæ . 21 : 6 |
 probandum . 224 : 12 |
 probare . 128 : 30 | 218 : 20 | 224 :
 4 |
 probarentne . 86 : 6 |
 probaretur . 80 : 19 | 217 : 1 |
 probari . 221 : 2 |
 probat . 190 : 6 |
 probata . 126 : 20 | 152 : 7 |
 probate . 163 : 8 |
 probatis . 163 : 14 |
 probi . 161 : 3 |
 probitas . 69 : 10 | 114 : 29 | 159 :
 21 | 220 : 23 |
 probitate . 60 : 14 |
 probitatem . 9 : 3 | 57 : 8 |
 probitati . 214 : 11 |
 probos . 130 : 16 |
 probra . 101 : 20 | 131 : 11 |
 probri . 20 : 5 |
 probro . 10 : 8 | 30 : 11 | 210 :
 21 |
 probrum . 217 : 21 |
 procaci . 21 : 13 |
 procacitate . 229 : 21 |
 procacitatis . 229 : 10 | 234 : 17 |
 procax . 232 : 11 |
 procedat . 93 : 1 | 102 : 16 |
 procedebant . 25 : 17 | 102 : 21 |
 procedebat . 113 : 13 |
 procedere . 105 : 16 | 117 : 17 |
 128 : 31 | 165 : 17 |
 procederent . 58 : 5 |
 procederet . 2 : 6 |
 procedit . 22 : 7 | 79 : 29 | 83 : 2 |
 102 : 18 | 107 : 12 | 155 : 17 |
 procedunt . 67 : 4 | 107 : 25 | 119 :
 16 | 130 : 11 | 224 : 25 |
 processerant . 56 : 1 | 77 : 12 | 139 :
 8 | 141 : 10 |
 processerat . 106 : 15 |
 processi . 61 : 6 |
 processit . 61 : 12 | 80 : 3 | 153 :
 10 | 161 : 1 | 170 : 6 |
 processum . 79 : 28 |
 processuros . 126 : 20 |
 proclivi . 221 : 21 |
 proconsul . 165 : 6 |
 proconsule . 101 : 2 | 169 : 3 |
 proconsulem . 169 : 18 |
 procul . 5 : 1 | 16 : 9, 21 | 59 : 16 |
 70 : 6 | 77 : 4 | 107 : 27 | 101 :
 10 | 125 : 19 | 128 : 7 | 133 : 15 |
 134 : 20 | 136 : 4, 15 | 137 : 2 |
 139 : 16 | 147 : 21 | 151 : 7 |
 155 : 16 | 172 : 14 | 176 : 10 |
 190 : 6 | 191 : 6, 12 | 195 : 5 |
 201 : 8 | 205 : 9 | 206 : 3 | 217 :
 12 |
 Procurationem . 68 : 15 |
 Prodegerint . 161 : 20 |
 Proderet . 21 : 19 |
 Proderat . 21 : 10 |
 Prodidere . 89 : 6 | 189 : 10 |
 Prodigia . 23 : 11 |
 Prodigis . 37 : 3 |
 prodita . 90 : 9 |
 proditorem . 103 : 16 | 124 : 14 |
 proditiōis . 173 : 20 |
 proditis . 151 : 10 |
 prodito . 189 : 23 |
 proditor . 167 : 8 |
 proditorum . 168 : 7 |
 proditos . 151 : 18 |
 proditum . 90 : 9 |
 producto . 92 : 2 |
 proelia . 135 : 13 | 178 : 1 | 190 :
 5 | 217 : 2 |
 proeliantur . 146 : 12 |
 proelii . 143 : 5, 18 | 201 : 9 |
 proeliis . 105 : 13 | 108 : 6, 20 :
 114 : 2 | 148 : 10 | 188 : 10 |
 190 : 14 | 223 : 2 |
 proeliisque . 124 : 21 |
 proelio . 54 : 3 | 55 : 22 | 63 : 12 |
 67 : 30 | 80 : 16 | 106 : 3 | 107 :
 9, 24 | 112 : 13 | 124 : 17 | 128 :
 3 | 136 : 8 | 141 : 1, 8 | 143 :
 14 | 144 : 16 | 145 : 8 | 151 :
 23 | 170 : 2 | 174 : 15 | 213 : 1 |
 proelium . 52 : 12 | 54 : 15 | 89 :
 2, 10 | 106 : 24 | 109 : 2 | 110 :
 4, 9 | 111 : 5, 7, 14 | 112 : 27,
 28 | 170 : 14 | 175 : 17 | 178 : 3 |
 208 : 20 |
 profanaque . 10 : 3 |
 profecti . 32 : 8 | 150 : 3 | 152 : 8 |
 162 : 19 | 173 : 14 |
 profectio . 122 : 4 |
 profecto . 3 : 7 | 7 : 20 | 32 : 4 |
 41 : 4 | 44 : 5 | 60 : 4 | 83 :
 22 | 88 : 18 | 89 : 9 | 110 : 21 |
 132 : 3 | 134 : 19 | 148 : 1 | 181 :
 9 | 184 : 3 | 217 : 11 | 224 : 20 |
 225 : 9 |
 profectum . 173 : 18 | 177 : 19 | 191 :
 24 |
 profectus . 25 : 20 | 93 : 15, 20 |
 120 : 10 | 127 : 4 | 135 : 7, 21 |
 147 : 7 | 169 : 16, 25 | 171 : 29 |
 173 : 5 | 201 : 16 |
 proficiebat . 186 : 15 |
 proficiscantur . 27 : 10 |
 proficiscens . 149 : 3 |
 proficiscentem . 37 : 17 | 143 : 11 |
 proficiscerentur . 35 : 11 | 126 : 6 |
 151 : 12 | 169 : 5 |
 proficisci . 22 : 11 | 27 : 15 | 36 :
 8 | 52 : 7 | 80 : 15 | 129 : 9 |
 134 : 28 |
 proficiscitur . 34 : 27 | 86 : 3 | 91 :
 11 | 96 : 15 | 100 : 19 | 123 : 33 |
 135 : 11 | 145 : 10 | 148 : 18 |
 154 : 21 |
 proficiscuntur . 149 : 1 |
 profiteri . 15 : 11 |
 profitetur . 93 : 7 |
 profligatis . 146 : 23 |
 profluant . 133 : 4 |
 profugerant . 81 : 9 | 123 : 5 |
 profugerat . 36 : 10 | 67 : 20 |
 profugeret . 51 : 13 | 151 : 7 |
 profugi . 6 : 9 | 110 : 24 |
 profugisse . 119 : 21 |
 profugit . 67 : 30 | 80 : 6 | 109 : 9 |
 118 : 24 | 124 : 12 |
 profugium . 106 : 29 |
 profugiunt . 149 : 2 |
 profugus . 92 : 17 |
 profugos . 125 : 10 |
 profunda . 127 : 21 | 189 : 2 | 191 :
 34 |
 profundæ . 112 : 11 |
 profundant . 18 : 8 |
 profusins . 11 : 14 |
 profusus . 5 : 17 |
 profutura . 58 : 3 |
 progeniem . 69 : 16 |
 progressæ . 170 : 18 |
 progressum . 165 : 2 |
 prohibeas . 214 : 2 |

prohibebant. 76 : 13 | 118 : 19 |
 188 : 5 |
 prohibebat. 107 : 13 | 190 : 10 |
 prohibebatur. 186 : 18 |
 prohibendo. 102 : 6 |
 prohibere. 69 : 21 | 90 : 4 | 164 :
 6 | 166 : 10 | 208 : 15 |
 prohibent. 53 : 5 |
 prohibentur. 161 : 10 |
 prohibet. 52 : 10 | 151 : 21 |
 prohibetur. 184 : 4 |
 prohibiti. 22 : 18 |
 prohibitori. 202 : 15 |
 prohibitus. 15 : 10 |
 prohibuerat. 172 : 10 |
 prohibuere. 190 : 17 |
 prohibuerit. 80 : 25 |
 prohibuit. 80 : 7 |
 projectum. 177 : 10 |
 projectus. 72 : 5 |
 proinde. 11 : 2 | 61 : 3 | 104 :
 16 | 114 : 25 | 121 : 3 | 128 :
 26 |
 prolatandis. 83 : 22 | 167 : 11 |
 prolatando. 34 : 19 |
 prolatandum. 160 : 20 |
 prolatare. 191 : 26 |
 prolatat. 190 : 3 |
 proles. 160 : 9 |
 promi. 208 : 17 |
 promiscua. 10 : 12 |
 promiscue. 83 : 15 | 221 : 5 |
 prominet. 172 : 2 |
 promisit. 155 : 3 |
 promissa. 103 : 18 | 140 : 5 |
 promissis. 67 : 12 | 127 : 9 |
 promittit. 154 : 16 |
 promontoria. 201 : 22 |
 promontoriis. 206 : 17 |
 promontoriuni. 204 : 30 |
 promita. 215 : 23 |
 promitam. 25 : 21 |
 promptior. 101 : 3 |
 promptisque. 175 : 19 |
 promptissimo. 164 : 4 |
 promptissimos. 174 : 3 |
 promptu. 7 : 5 | 154 : 9 | 216 : 20 |
 220 : 6 | 224 : 13 |
 promptum. 9 : 6 |
 promptus. 34 : 22 | 63 : 1 | 200 :
 22 |
 promulgat. 97 : 3 |
 promulgaverat. 221 : 8 |
 promulgavit. 187 : 17 |
 prona. 1 : 3 | 139 : 22 | 156 : 3 |
 proniusque. 127 : 11 |
 pronum. 187 : 4 |
 propatulo. 11 : 9 |
 prope. 49 : 11 | 80 : 1 | 113 : 2 |
 139 : 19 | 125 : 13 | 141 : 22 |
 146 : 25 | 147 : 22 | 173 : 8, 11 |
 225 : 13 |
 propediem. 26 : 2 | 51 : 4 |
 properabant. 11 : 7 |
 properabat. 7 : 15 |
 properabit. 221 : 10 |
 properandi. 150 : 16 | 192 : 29 |
 properandum. 48 : 13 |
 properantem. 194 : 6 |
 properantes. 107 : 16 | 112 : 3 |
 192 : 31 |
 properanti. 51 : 18 |
 properantia. 94 : 5 |
 properantius. 64 : 7 | 142 : 12 |
 properare. 78 : 3 | 94 : 21 | 124 :
 14 |
 properaret. 37 : 23 |
 properatis. 183 : 8 |
 properato. 154 : 21 |
 properavisset. 110 : 21 |
 propece. 22 : 12 | 36 : 1 | 51 : 16 |

111 : 25 | 114 : 9 | 121 : 11 |
 134 : 27 | 138 : 3 | 140 : 3 |
 propinqua. 33 : 8 | 67 : 9 | 104 :
 5 | 136 : 22 |
 propinquantes. 193 : 3 |
 propinquas. 195 : 4 |
 propinqui. 65 : 10 |
 propinquo. 70 : 10 |
 propinquos. 71 : 2 | 144 : 10 |
 propinquus. 71 : 1 |
 propior. 104 : 9 | 197 : 21 |
 propius. 9 : 12 | 35 : 10 | 77 : 3 |
 107 : 17 | 111 : 21 | 166 : 2 |
 proponere. 28 : 4 |
 proponeret. 19 : 1 |
 proptore. 94 : 7 |
 proptorem. 94 : 11 |
 proprietatum. 207 : 5 |
 propter. 26 : 13 | 33 : 8 | 38 : 17 |
 54 : 1 | 67 : 6 | 77 : 8 | 81 : 2 |
 83 : 9 | 100 : 20 | 136 : 25 |
 138 : 18 | 139 : 9 | 145 : 10 |
 200 : 17 |
 propulerant. 6 : 20 |
 propulsare. 106 : 13 |
 propulsarent. 103 : 3 |
 proripuit. 25 : 16 |
 prorsus. 13 : 6 | 14 : 2 | 20 : 7 |
 21 : 13 | 81 : 6 | 86 : 13 | 118 :
 2 | 124 : 20 |
 prosapia. 130 : 21 |
 proscripti. 31 : 2 |
 proscriptionem. 19 : 3 | 227 : 18 |
 230 : 20 |
 proscriptiones. 161 : 21 |
 proscriptis. 187 : 9 |
 proscriptorum. 43 : 11 | 159 : 12 |
 162 : 1 |
 proscriptos. 164 : 23 |
 prosecuta. 171 : 13 |
 prospebant. 112 : 22 |
 prospectu. 126 : 13 |
 prospectum. 107 : 13 |
 prospectus. 140 : 14 |
 prospera. 6 : 14 |
 prospera. 188 : 24 |
 prospere. 21 : 23 | 47 : 15 | 114 :
 26 | 139 : 14 | 216 : 5 | 224 :
 15 | 225 : 23 |
 prosperum. 222 : 21 |
 prospiciendum. 218 : 18 |
 protulit. 230 : 1 |
 provenere. 8 : 4 |
 provideas. 214 : 9 |
 provideat. 114 : 2 |
 providendum. 40 : 17 | 215 : 12 |
 providens. 84 : 18 |
 providenter. 137 : 11 |
 providentia. 63 : 13 |
 providere. 55 : 2 | 65 : 18 | 137 :
 7 | 145 : 4, 19 |
 provideris. 45 : 1 |
 provideritis. 160 : 4 |
 provider. 40 : 3 |
 provincia. 92 : 22 | 96 : 16 | 101 :
 11 | 128 : 18 | 156 : 6 | 176 : 6 |
 provinciæ. 21 : 20 | 34 : 4 | 84 :
 1 | 89 : 14 | 98 : 8 | 161 : 12 |
 167 : 12 | 198 : 7 | 215 : 13 |
 provinciam. 16 : 8, 11 | 67 : 30 |
 82 : 20 | 83 : 5 | 113 : 11 | 128 :
 10 | 129 : 1 | 164 : 17 | 175 : 10 |
 178 : 17 | 233 : 21 |
 provinciarum. 197 : 15 |
 provincias. 31 : 19 | 100 : 8 | 180 :
 4 | 186 : 1 |
 provinciis. 114 : 22 |
 provisiva. 104 : 14 |
 proxima. 34 : 9 | 77 : 9 | 112 :
 7 | 113 : 11 | 125 : 14 | 137 :
 25 | 155 : 9 | 204 : 18 | 207 : 8 |

proxumam. 113 : 32 |
 proxume. 78 : 9 |
 proxumi. 11 : 23 | 178 : 17 |
 proxumis. 66 : 18 | 84 : 11 |
 proxumo. 92 : 18, 25 |
 proxumorum. 175 : 15 |
 proxumos. 76 : 9 | 109 : 10 | 111 :
 8 | 127 : 8 | 143 : 6 |
 proxumum. 21 : 14 | 81 : 11 | 95 :
 16 | 105 : 5 | 123 : 22 | 140 : 10 |
 151 : 4 | 206 : 12 |
 proxumus. 67 : 10 | 141 : 11 |
 227 : 1 |
 prudens. 169 : 15 | 216 : 4 | 224 :
 14 |
 prudenterque. 135 : 23 |
 prudentes. 104 : 15 |
 prudentibus. 191 : 5 |
 prudentiorem. 210 : 20 |
 prudentissimus. 8 : 7 |
 psallere. 21 : 5 |
 Ptolemæum. 189 : 21 |
 Ptolemæus. 190 : 3 |
 puberes. 83 : 15 | 108 : 23 | 138 :
 6 |
 publica. 36 : 17 | 37 : 18 | 91 : 3 |
 93 : 9 | 116 : 3 | 212 : 2 | 220 :
 12 |
 publicæ. 225 : 23 |
 publicam. 8 : 16 | 28 : 7 | 29 : 20 |
 91 : 15 | 92 : 1 | 133 : 12 |
 publicandas. 44 : 8 | 46 : 7 |
 publicaram. 59 : 3 |
 publice. 10 : 3 | 32 : 16 | 39 : 2 |
 46 : 25 | 64 : 4 | 101 : 18 | 167 :
 16 |
 publici. 171 : 19 |
 publicis. 30 : 19 | 223 : 24 |
 publico. 214 : 10, 11 |
 publicum. 30 : 20 | 31 : 14 | 81 :
 14 | 165 : 4 | 166 : 11 | 193 : 4 |
 219 : 18, 24 | 223 : 11 |
 Publio. 200 : 23 |
 publipor. 176 : 17 |
 pudeat. 142 : 8 |
 pudet. 88 : 4 | 167 : 1, 10 | 185 :
 3 | 232 : 19 |
 pudicitia. 21 : 7 | 220 : 23 | 221 :
 16 | 230 : 30 | 232 : 32 |
 pudicitia. 48 : 5 | 226 : 10 |
 pudicitiam. 10 : 11 | 11 : 8 | 12 : 9 |
 pudor. 220 : 23 |
 pudore. 4 : 7 | 50 : 1 | 145 : 26 |
 pudorem. 10 : 11 | 13 : 10 | 160 :
 22 | 213 : 4 |
 puduit. 232 : 34 |
 pueri. 141 : 10 |
 puerique. 118 : 19 |
 pueritia. 130 : 13 | 145 : 27 | 172 :
 19 | 202 : 2 | 226 : 8 | 232 : 8 |
 11 |
 pueritia. 123 : 21 | 229 : 3 |
 pueritiam. 115 : 2 |
 puerorum. 212 : 5 |
 pueros. 41 : 2 |
 pugionem. 186 : 15 |
 pugna. 143 : 14 | 146 : 13, 19 | 186 :
 18 | 190 : 17 |
 pugnabatur. 200 : 1 |
 pugna. 109 : 26 | 123 : 14 | 135 :
 14 | 173 : 1 |
 pugnam. 110 : 16, 17 | 112 : 21 |
 113 : 8 | 128 : 9 | 198 : 26 | 206 :
 1 | 208 : 23 |
 pugnandi. 51 : 3 | 106 : 30 | 110 :
 6 | 128 : 7 |
 pugnando. 7 : 19 | 55 : 13 | 84 :
 22 | 106 : 25 | 170 : 11 |
 pugnans. 55 : 10 |
 pugnantes. 53 : 7 | 55 : 8 | 143 :
 16 |

pugnantibus. 170 : 23 |
 pugnare. 52 : 19 | 55 : 2 | 111 : 6 |
 112 : 18 | 146 : 18 |
 pugnatum. 108 : 8 | 109 : 2 | 151 :
 22 | 156 : 1 |
 pugnatur. 186 : 1 |
 pugnauerant. 8 : 18 | 147 : 8 |
 pugnauerat. 48 : 1 |
 pulcerrima. 190 : 8 |
 pulcerrimum. 113 : 3 |
 pulcherrimum. 17 : 4 |
 pulcherruma. 6 : 7 |
 pulcherrumam. 46 : 20 |
 pulchrum. 3 : 12 |
 pulsa. 203 : 19 |
 pulsat. 207 : 7 |
 pulsi. 8 : 19 | 123 : 15 |
 pulso. 169 : 7 |
 pulsum. 205 : 15 |
 pulsus. 72 : 14 |
 pulverem. 134 : 4 |
 pulveris. 107 : 12 |
 pulvino. 121 : 10 |
 punica. 153 : 1 |
 punicae. 78 : 8 |
 punicas. 202 : 26 |
 punicis. 40 : 13 | 75 : 18 | 78 :
 12 |
 punico. 61 : 15 | 99 : 3 | 159 : 1 |
 punicum. 158 : 21 |
 purgari. 196 : 1 |
 purgatores. 172 : 23 |
 putabam. 164 : 24 |
 putabant. 7 : 3, 16 | 16 : 10 |
 putabat. 34 : 22 | 37 : 15 | 101 :
 8 | 124 : 15 |
 putabatur. 129 : 11 | 149 : 7 |
 putant. 4 : 3 | 29 : 19 | 76 : 1, 6 |
 107 : 19 | 132 : 2 | 210 : 2 |
 putare. 2 : 15 |
 putares. 226 : 9 |
 putaret. 73 : 13 |
 putas. 231 : 3 | 234 : 10 |
 putasti. 231 : 11 |
 putat. 127 : 4 |
 putaveris. 153 : 19 |
 putaverit. 207 : 24 |
 putem. 224 : 9 |
 putent. 213 : 4 |
 putes. 191 : 2 | 218 : 21 |
 putet. 4 : 4 | 160 : 2 |
 puto. 44 : 4 | 39 : 14 | 72 : 12 |
 78 : 3 | 134 : 25 | 212 : 13 | 223 :
 21 | 230 : 29 |
 Pyrenæi. 200 : 19 |
 Pyreneum. 177 : 22 |
 Pyrrho. 160 : 10 | 202 : 16 |

Q

Q. 14 : 9 | 20 : 4 | 21 : 19 | 23 :
 13, 16, 17 | 26 : 4 | 27 : 9, 17 |
 28 : 1 | 33 : 17 | 34 : 2 | 37 : 7 |
 38 : 13 | 39 : 22 | 51 : 14 | 60 :
 7 | 92 : 18 | 128 : 1 | 155 : 22 |
 157 : 1 | 169 : 2 | 171 : 18 | 193 :
 13 |
 qua. 2 : 3 | 33 : 3 | 35 : 10 | 36 :
 16 | 51 : 17 | 62 : 21 | 79 : 26 |
 89 : 10 | 105 : 19 | 109 : 26 |
 110 : 6 | 112 : 6 | 119 : 4 | 121 :
 19 | 123 : 14 | 125 : 24 | 138 :
 21 | 139 : 13 | 140 : 4 | 146 : 3 |
 147 : 4 | 149 : 4 | 153 : 16 | 167 :
 4, 13 | 173 : 29 | 179 : 1 | 184 :
 2 | 189 : 2 | 192 : 11 | 197 : 17 |
 201 : 25 | 202 : 5 | 204 : 16 |
 207 : 8, 15 | 208 : 18 | 212 : 20 |

220 : 24 | 225 : 9 | 227 : 4 | 232 :
 8 | 234 : 23 |
 quadraginta. 107 : 22 | 111 : 18 |
 124 : 22 | 177 : 20 | 218 : 7 |
 quadrato. 145 : 12 |
 quæ. 1 : 3 | 3 : 5 | 4 : 2, 4, 8,
 11 | 6 : 1 | 10 : 14 | 11 : 2, 4 |
 12 : 8 | 13 : 2 | 14 : 5 | 17 : 5,
 7, 9 | 18 : 1 | 19 : 1, 2, 4 | 20 :
 1, 6, 14, 25 | 21 : 3, 6, 24 | 23 :
 19 | 24 : 15 | 25 : 19 | 28 : 4 |
 29 : 19 | 30 : 18 | 35 : 9 | 37 :
 10, 19 | 39 : 4 | 40 : 7, 10, 21 |
 41 : 1, 3, 14, 19 | 44 : 9 | 45 : 5 |
 46 : 15, 22 | 48 : 23, 24 | 50 :
 5, 6 | 51 : 15 | 53 : 4 | 57 : 8 |
 59 : 12 | 60 : 3 | 61 : 11, 19 |
 62 : 18 | 64 : 14 | 67 : 4 | 69 :
 2 | 71 : 5 | 72 : 13 | 74 : 5, 14 |
 75 : 1, 3, 17 | 77 : 1, 9 | 80 : 6 |
 81 : 25 | 82 : 3 | 84 : 4, 14 |
 86 : 16 | 87 : 3 | 90 : 3, 8, 10 |
 91 : 19 | 92 : 10, 12, 23 | 93 :
 19 | 94 : 10, 20 | 95 : 6 | 96 : 3 |
 97 : 22 | 98 : 1, 5 | 100 : 2, 15 |
 102 : 7, 17, 22 | 103 : 11 | 104 :
 3, 8, 14 | 107 : 21 | 108 : 7, 25 |
 109 : 1 | 110 : 9 | 111 : 25 | 113 :
 9, 11 | 114 : 13, 25 | 116 : 4, 7,
 15 | 117 : 19, 21 | 118 : 20 | 120 :
 7 | 121 : 14 | 122 : 6, 8 | 123 :
 21 | 124 : 24 | 125 : 8, 19 | 126 :
 2 | 128 : 22 | 129 : 5, 16 | 130 :
 14 | 131 : 8, 9 | 132 : 22 | 133 :
 4, 15, 20 | 134 : 11, 20 | 135 :
 5, 9 | 136 : 5, 6 | 137 : 2, 19 |
 138 : 3 | 139 : 14 | 140 : 1, 17,
 20, 25 | 142 : 7 | 143 : 12 | 145 :
 10, 24, 28 | 148 : 20 | 149 : 10 |
 150 : 2 | 152 : 17 | 153 : 1, 6 |
 154 : 17, 23 | 155 : 9, 13 | 158 :
 7 | 159 : 23 | 160 : 9, 12 | 161 :
 3 | 162 : 3, 5, 11 | 163 : 3, 7,
 13 | 164 : 7 | 166 : 3 | 167 : 21 |
 168 : 12 | 169 : 15 | 178 : 9, 11 |
 179 : 18 | 180 : 6, 10 | 181 : 9 |
 182 : 2 | 183 : 4 | 184 : 6 | 185 :
 11 | 186 : 12 | 188 : 23 | 189 :
 19 | 192 : 31 | 196 : 21 | 198 :
 17 | 199 : 2, 18 | 200 : 26 | 202 :
 22 | 203 : 15 | 204 : 6, 16, 20,
 28 | 205 : 16 | 208 : 14 | 209 :
 2 | 210 : 11, 13, 23 | 211 : 17,
 19 | 212 : 6, 26 | 214 : 13, 15 |
 215 : 18, 23, 26 | 216 : 18, 20 |
 217 : 10, 11, 19 | 218 : 1, 19, 20 |
 219 : 19 | 220 : 15, 16 | 222 : 5,
 16 | 223 : 1 | 224 : 10 | 225 : 4,
 20 | 226 : 17, 23 | 227 : 3, 15,
 18 | 228 : 2, 8 | 230 : 27 | 231 :
 7, 12, 17 | 232 : 1, 13, 14, 29 |
 quæcumque. 101 : 19 | 224 : 3 |
 quædam. 173 : 10 | 180 : 13 | 229 :
 22 |
 qualibet. 90 : 12 |
 quæque. 5 : 6 | 112 : 22 | 225 :
 21 |
 quæramus. 27 : 7 |
 quærant. 183 : 12 |
 quærat. 131 : 4 |
 quærebant. 40 : 16 | 137 : 4 |
 quærebat. 177 : 3 |
 quærendo. 165 : 3 |
 quærenti. 135 : 4 |
 quæreret. 2 : 2 | 59 : 10 | 67 : 2 |
 67 : 17 | 109 : 26 | 120 : 3 | 130 :
 11 | 147 : 20 | 232 : 19 | 234 : 2 |
 quærerent. 212 : 11 |
 quæreret. 120 : 14 |
 quæreretur. 97 : 3 |
 quæri. 131 : 14 | 135 : 16 |

quæris. 167 : 8 |
 quærit. 3 : 11 | 230 : 1 |
 quæritis. 198 : 6 |
 quæritur. 188 : 19 |
 quæsierit. 232 : 16 |
 quæsitæ. 90 : 10 | 177 : 9 | 182 : 21 |
 quæsitissimæ. 175 : 10 |
 quæsitores. 97 : 16 |
 quæsitum. 153 : 8 | 162 : 19 | 163 :
 11 | 194 : 6 |
 quæsiuerit. 96 : 9 |
 quæsiui. 133 : 1 |
 quæsiuit. 163 : 18 |
 quæso. 130 : 19 | 166 : 10 | 191 :
 1 | 212 : 18 |
 quæsoque. 178 : 8 | 182 : 3 |
 quæstio. 92 : 14 |
 quæstione. 97 : 18 |
 quæstiones. 87 : 9 | 88 : 12 |
 quæstionibus. 89 : 8 |
 quæstor. 16 : 7 | 85 : 9 | 150 : 4 |
 141 : 16 | 175 : 2 |
 quæstore. 155 : 17 |
 quæstorem. 151 : 2 | 208 : 7 | 224 :
 11 |
 quæstori. 86 : 2 | 149 : 8 |
 quæstui. 11 : 14, 20, 27 | 88 :
 11 |
 quæstum. 79 : 20 |
 quæstura. 232 : 25 | 233 : 12 |
 quæsturam. 233 : 8 |
 quæstus. 232 : 12 |
 quæve. 161 : 6 | 219 : 19 |
 quale. 212 : 18 |
 qualem. 188 : 25 | 232 : 10 |
 quales. 60 : 3 |
 quali. 212 : 13 |
 qualicumque. 210 : 12 |
 qualis. 69 : 11 | 89 : 10 | 229 :
 28 |
 quam. 2 : 2, 3, 7, 12 | 5 : 8, 10,
 16 | 6 : 13, 21 | 7 : 5, 10 | 8 :
 1, 3, 9, 10, 12, 19, 20, 21 | 9 :
 7, 11, 15 | 11 : 10 | 12 : 10 | 13 :
 7 | 14 : 13, 16 | 15 : 7 | 18 : 3,
 16, 19, 22 | 20 : 6, 11 | 21 : 6,
 7, 9 | 22 : 9 | 25 : 5, 18 | 27 :
 4 | 29 : 13 | 31 : 4 | 33 : 21 |
 34 : 2 | 35 : 2 | 36 : 19 | 37 :
 13 | 38 : 2 | 40 : 12, 16, 18 | 41 :
 16 | 42 : 14 | 43 : 14, 24 | 44 :
 6, 18 | 45 : 4, 14 | 46 : 21 | 50 :
 2, 17 | 51 : 23 | 53 : 7 | 54 : 2 |
 55 : 17 | 57 : 2, 5 | 58 : 4 | 60 :
 5, 6, 12 | 61 : 2, 13 | 63 : 21 |
 64 : 4, 10 | 65 : 2, 11, 14 | 66 :
 4 | 67 : 1, 25 | 68 : 16 | 69 : 7,
 12, 15 | 70 : 12, 14 | 72 : 12 |
 73 : 10 | 74 : 13, 15 | 75 : 6 |
 76 : 1 | 77 : 12 | 78 : 3 | 79 :
 13, 19, 22 | 81 : 16, 22 | 82 : 4,
 12, 20 | 83 : 3 | 85 : 6 | 86 : 20,
 21, 22 | 88 : 13, 17 | 89 : 3, 5,
 7, 13 | 90 : 14, 15 | 91 : 13, 14,
 15, 16, 23 | 92 : 21 | 93 : 8, 10,
 13 | 94 : 6 | 95 : 14 | 96 : 8 |
 97 : 13 | 99 : 12 | 100 : 2, 6 |
 101 : 3, 5, 9, 21 | 102 : 6 | 103 :
 17, 24, 26 | 106 : 6, 9 | 107 : 10 |
 108 : 14, 20 | 109 : 2, 9, 22 | 110 :
 13, 26 | 111 : 14, 19, 27 | 112 :
 5, 17, 19 | 114 : 20, 26 | 115 : 8 |
 116 : 11 | 118 : 9 | 119 : 4, 12,
 19 | 120 : 1 | 122 : 10 | 123 : 17,
 27, 30, 32 | 124 : 14, 22 | 126 :
 16 | 127 : 12, 16, 22 | 128 : 5,
 14, 17, 18 | 129 : 22 | 130 : 1, 19 |
 131 : 6, 15 | 132 : 7, 9 | 133 :
 19 | 134 : 1, 14 | 135 : 7 | 136 :
 24 | 137 : 9, 27 | 138 : 14 | 139 :
 4 | 140 : 5 | 142 : 13, 14 |
 143 :

143 : 4, 14, 16, 17 | 144 : 3, 4, 23 | 145 : 8, 24, 26 | 146 : 9, 21 | 147 : 7, 9, 16, 26 | 148 : 2 | 151 : 10, 13 | 153 : 4, 6, 21 | 154 : 8, 21 | 158 : 13 | 160 : 2, 4, 8, 11, 17 | 161 : 3, 14 | 162 : 12 | 163 : 2 | 164 : 15 | 166 : 2, 11 | 167 : 14, 19 | 170 : 20, 23 | 172 : 2, 23 | 174 : 11 | 177 : 10, 18 | 178 : 2 | 179 : 1, 17, 19 | 180 : 2, 13 | 181 : 3, 10 | 185 : 6 | 186 : 3 | 187 : 16 | 189 : 15 | 190 : 5 | 191 : 26 | 192 : 10 | 197 : 7, 18, 22, 24 | 198 : 14 | 199 : 8 | 200 : 24 | 202 : 13, 25 | 203 : 37 | 204 : 8, 17, 21 | 205 : 17 | 206 : 33 | 208 : 3, 21 | 209 : 8, 9 | 210 : 4, 5, 15, 19 | 211 : 2, 4, 7, 9, 15 | 212 : 3 | 213 : 11, 12, 13 | 214 : 1 | 215 : 5, 19 | 216 : 1, 5, 16, 18 | 217 : 13 | 218 : 5, 17 | 221 : 3, 7, 22 | 222 : 2, 25 | 224 : 2 | 225 : 21, 25, 27 | 226 : 12, 14, 16 | 228 : 4 | 229 : 11, 22, 25 | 230 : 2, 9, 11, 20, 28 | 231 : 7, 10, 12, 14, 16, 17, 26 | 232 : 7, 11, 12 | 233 : 22 | 234 : 16, 21 |
quandam . 119 : 6 |
quamobrem . 28 : 3 | 42 : 11 | 100 : 6 | 134 : 15 | 154 : 20 | 201 : 5 |
quamprium . 224 : 16 |
quantquam . 59 : 7 | 72 : 10 | 75 : 17 | 87 : 2 | 90 : 8 | 91 : 21 | 92 : 4 | 93 : 11 | 94 : 15 | 96 : 3, 17 | 100 : 9 | 101 : 7 | 107 : 23 | 115 : 15 | 123 : 22 | 128 : 72 | 129 : 9 | 131 : 12 | 140 : 25 | 147 : 11 | 151 : 20 | 163 : 10 | 164 : 8 | 179 : 20 | 181 : 1 | 192 : 12 |
quamque . 86 : 22 |
quamvis . 20 : 17 | 183 : 3 | 184 : 6 | 209 : 11 | 231 : 15 |
quando . 148 : 4 | 153 : 24 | 167 : 10 | 178 : 2 | 191 : 7 |
quanta . 35 : 5 | 52 : 1 | 55 : 11 | 231 : 13 |
quanta . 181 : 9 |
quantam . 52 : 6 |
quantamque . 6 : 6 |
quantaque . 55 : 12 | 97 : 11 |
quantas . 179 : 15 |
quanti . 82 : 1 | 211 : 3 | 234 : 11 |
quantis . 181 : 8 | 198 : 15 |
quanto . 46 : 16 | 58 : 3 | 132 : 2 | 151 : 23 | 167 : 18 | 218 : 15 | 222 : 30 | 230 : 21 |
quantoque . 179 : 17 |
quantum . 7 : 7 | 8 : 6 | 22 : 17 | 45 : 14 | 49 : 10 | 89 : 21 | 97 : 11 | 101 : 11 | 120 : 2 | 134 : 9 | 162 : 9 | 176 : 7 | 177 : 11 | 203 : 4 | 227 : 4 | 230 : 30 | 231 : 24 | 233 : 23, 25 |
quantumque . 216 : 10 |
quantus . 22 : 26 |
quapropter . 52 : 11 |
quare . 46 : 12, 14 | 48 : 13 | 90 : 6 | 152 : 5 | 163 : 1 | 168 : 13 | 197 : 20 | 213 : 8, 18 | 221 : 2 | 230 : 10 |
quarta . 50 : 22 |
quarto . 146 : 2 |
quarum . 8 : 16 | 27 : 3 | 35 : 4 | 81 : 12 | 136 : 23 | 139 : 17 | 187 : 12 |
quas . 6 : 2 | 7 : 19 | 11 : 6 | 18 : 8 | 21 : 23 | 23 : 8 | 27 : 18 | 36 : 14 | 34 : 5 | 64 : 8 | 76 : 5 | 84 : 17 | 96 : 14 | 124 : 26 | 130 :

8 | 169 : 19 | 178 : 30 | 179 : 12 | 233 : 3 |
quascunque . 61 : 21 |
quasi . 9 : 2, 9, 15 | 11 : 3 | 20 : 16 | 25 : 2 | 32 : 20 | 46 : 10 | 61 : 3 | 73 : 18 | 77 : 2 | 85 : 14 | 88 : 6 | 94 : 23 | 99 : 2 | 104 : 2 | 105 : 19 | 112 : 25 | 115 : 13, 18 | 122 : 2 | 131 : 19, 20 | 133 : 14 | 145 : 6, 18 | 154 : 26 | 155 : 17 | 160 : 13 | 161 : 22 | 165 : 17 | 166 : 9 | 167 : 7 | 169 : 12 | 171 : 12 | 175 : 8 | 176 : 21 | 179 : 2 | 192 : 27 | 209 : 3 | 210 : 20 | 211 : 5 | 221 : 24 | 222 : 12 | 223 : 20 | 226 : 6, 21 | 228 : 1 | 230 : 5 |
quatrduo . 108 : 5 |
quatuor . 106 : 18 | 107 : 22 | 125 : 9 | 140 : 9 | 146 : 7 | 108 : 9 |
queas . 65 : 13 |
queat . 53 : 5 | 232 : 20 |
queni . 9 : 21 | 15 : 12 | 19 : 7 | 20 : 5 | 22 : 2 | 32 : 9, 21 | 35 : 5 | 37 : 3, 17 | 41 : 7 | 52 : 2, 17 | 55 : 12 | 59 : 10 | 62 : 4 | 65 : 14 | 67 : 5, 11 | 70 : 2, 8 | 71 : 1, 14 | 75 : 10 | 78 : 7 | 79 : 12 | 81 : 15, 26 | 83 : 4 | 87 : 8 | 92 : 9 | 94 : 11 | 97 : 14 | 101 : 24 | 104 : 6 | 107 : 3 | 114 : 28 | 116 : 7, 18 | 119 : 21 | 120 : 10 | 123 : 1 | 125 : 2 | 126 : 19 | 130 : 20 | 131 : 3 | 133 : 5 | 139 : 2 | 146 : 8, 19 | 149 : 2 | 152 : 15 | 154 : 10 | 173 : 8, 11, 20 | 177 : 10 | 182 : 9 | 183 : 5 | 185 : 1 | 189 : 17 | 202 : 30 | 210 : 15 | 215 : 8 | 216 : 8 | 224 : 8 | 228 : 7, 9, 14 | 232 : 34 | 233 : 9 | 234 : 5 |
quemcumque . 68 : 5 |
quemdam . 20 : 23 | 21 : 26 | 35 : 1 | 53 : 17 | 125 : 1 |
quemquam . 75 : 15 | 134 : 16 | 141 : 14 | 151 : 24 | 162 : 2 | 174 : 15 | 211 : 10 |
quemque . 3 : 4 | 43 : 2 | 50 : 23 | 53 : 16 | 104 : 19 | 106 : 13 | 129 : 7 | 131 : 13 | 135 : 15 | 109 : 6 |
querar . 225 : 28 | 230 : 30 |
quereretur . 34 : 18 |
queri . 33 : 1 | 73 : 12 | 217 : 9 |
queritur . 57 : 1 |
queror . 161 : 18 |
questus . 22 : 8 | 45 : 9 | 82 : 4 |
queunt . 101 : 19 | 212 : 23 |
qui . 1 : 1 | 3 : 10, 14 | 6 : 9 | 8 : 5, 18, 19, 25 | 11 : 4 | 12 : 8 | 15 : 1 | 16 : 3 | 19 : 15 | 20 : 1, 2, 23 | 22 : 10, 18 | 26 : 8 | 29 : 20 | 30 : 4, 11 | 32 : 5, 7, 8 | 34 : 4, 5 | 35 : 5 | 36 : 8 | 37 : 7, 21 | 38 : 7 | 39 : 6, 13, 18, 20 | 40 : 1, 6, 22 | 41 : 10, 11 | 42 : 16 | 43 : 1, 7, 8 | 44 : 5, 6, 10, 17 | 45 : 3, 10 | 47 : 13 | 50 : 14 | 51 : 18 | 53 : 1 | 56 : 1, 3 | 57 : 6 | 58 : 14 | 59 : 16 | 60 : 2 | 61 : 1, 5 | 62 : 6 | 63 : 8, 21 | 65 : 9 | 66 : 1, 9 | 67 : 10, 16, 23, 27 | 70 : 16 | 71 : 10, 13 | 72 : 7 | 75 : 14, 15, 18 | 77 : 11 | 78 : 4 | 79 : 20, 23 | 80 : 12 | 81 : 8 | 82 : 11 | 84 : 4, 9 | 85 : 1 | 86 : 23 | 88 : 4, 8, 9 | 89 : 6, 8 | 90 : 12 | 91 : 2, 5, 7 | 92 : 16, 18 | 93 : 5, 9 | 94 : 4 | 96 : 7 | 97 : 5, 6 | 99 : 1 | 102 : 10 |

105 : 17 | 106 : 2 | 109 : 3 | 111 : 10, 14 | 112 : 9, 21 | 113 : 4, 15 | 114 : 7 | 118 : 1 | 119 : 15 | 120 : 6 | 121 : 8 | 123 : 29 | 124 : 7, 10 | 126 : 1 | 130 : 16, 17 | 131 : 4, 21 | 132 : 16 | 134 : 8 | 140 : 9, 12 | 141 : 10, 20 | 143 : 19 | 146 : 7, 11 | 147 : 8, 11 | 150 : 4, 19 | 151 : 19, 24 | 159 : 10 | 161 : 17 | 164 : 2, 11, 12, 19, 25 | 166 : 9 | 167 : 2, 3, 10, 20 | 168 : 7 | 174 : 19, 25 | 176 : 2 | 177 : 19 | 178 : 14 | 179 : 5 | 180 : 3 | 181 : 5 | 184 : 3 | 188 : 12, 17 | 190 : 6 | 192 : 14 | 193 : 4 | 197 : 1, 2, 4 | 201 : 15 | 203 : 24 | 204 : 2, 27, 31 | 205 : 1, 8 | 206 : 35 | 207 : 1, 14, 21, 22, 23 | 208 : 6 | 209 : 6, 11 | 211 : 13, 15 | 213 : 12 | 217 : 6 | 218 : 16 | 219 : 8, 24 | 220 : 15 | 222 : 26 | 223 : 10 | 224 : 10 | 226 : 2, 20 | 227 : 1 | 228 : 6, 11 | 229 : 4, 5, 12, 17, 23 | 230 : 14, 15, 23, 25, 31 | 231 : 2, 5, 11, 16, 19, 30 | 232 : 6, 9 | 233 : 6, 8, 27 | 234 : 12, 13, 21 |
quia . 4 : 2 | 8 : 4, 7 | 9 : 14 | 15 : 2 | 16 : 5, 10 | 17 : 3, 5 | 38 : 1 | 42 : 12, 14, 16 | 45 : 18 | 52 : 22 | 59 : 14, 16 | 61 : 9, 10 | 65 : 17 | 66 : 2, 10 | 74 : 8 | 76 : 11, 14 | 77 : 12 | 79 : 22 | 80 : 2 | 83 : 12 | 92 : 16 | 96 : 4 | 110 : 11 | 118 : 26 | 124 : 3 | 128 : 19 | 129 : 11 | 132 : 8 | 133 : 18 | 136 : 26 | 137 : 3 | 138 : 9 | 143 : 13 | 144 : 12 | 146 : 4 | 152 : 8 | 159 : 6 | 161 : 18, 19 | 163 : 1 | 164 : 9 | 174 : 22 | 180 : 7 | 185 : 11, 13 | 189 : 8, 13, 18 | 190 : 17 | 200 : 11, 13 | 206 : 1, 28 | 209 : 3, 11 | 210 : 1 | 211 : 8 | 214 : 7 | 216 : 5, 14 | 217 : 1, 13 | 219 : 2 | 221 : 22 | 222 : 14 |
quibus . 3 : 1, 7 | 5 : 21 | 6 : 22 | 7 : 18 | 11 : 5 | 14 : 6, 15 | 16 : 6 | 17 : 14 | 18 : 23 | 19 : 12 | 22 : 23 | 23 : 9, 15 | 24 : 3, 8 | 26 : 1 | 30 : 7 | 31 : 8 | 34 : 13 | 36 : 1 | 43 : 12 | 44 : 3 | 48 : 8 | 50 : 12 | 59 : 2, 5, 17 | 60 : 2 | 62 : 12, 20 | 63 : 18, 19 | 64 : 5 | 67 : 3 | 69 : 8, 11 | 71 : 4, 7 | 73 : 19 | 75 : 3 | 87 : 1 | 88 : 10 | 92 : 3 | 112 : 12 | 116 : 10 | 125 : 12 | 126 : 8 | 128 : 11 | 131 : 16 | 134 : 5, 15 | 140 : 17 | 143 : 1 | 149 : 16 | 150 : 12 | 158 : 17 | 159 : 21 | 162 : 15 | 163 : 2 | 165 : 9, 13 | 166 : 13 | 169 : 3 | 171 : 28 | 173 : 5 | 175 : 11 | 176 : 8 | 183 : 14 | 186 : 15, 23 | 188 : 1 | 191 : 11, 19 | 194 : 8 | 197 : 6 | 203 : 33 | 204 : 11 | 210 : 7, 21 | 211 : 1 | 213 : 20 | 214 : 6, 11, 14, 16 | 215 : 7, 24 | 217 : 14 | 219 : 28 | 222 : 11 | 224 : 6 | 231 : 3 | 233 : 13 | 234 : 4 |
quibuscum . 149 : 16 | 186 : 27 |
quibusque . 92 : 4 |
quicumque . 11 : 17 | 31 : 3, 12 |
quid . 11 : 3 | 18 : 15 | 19 : 2 | 23 : 3 | 25 : 7 | 27 : 9 | 35 : 6 | 36 : 5, 15 | 39 : 17 | 41 : 10 | 42 : 3, 14, 20 | 44 : 19 | 47 : 7 | 48 : 3, 7 | 50 : 5 | 65 : 18 | 70 : 22 | 71 : 7 | 72 : 3 | 73 : 1 | 82 : 2 | 89 : 6 | 90 : 11 | 107 : 7 | 108 :

108 : 10 | 118 : 17 | 131 : 15 |
 135 : 24 | 136 : 9 | 148 : 8 | 154 :
 3 | 160 : 10 | 161 : 5 | 162 : 9 |
 164 : 18 | 166 : 14 | 168 : 5, 6 |
 169 : 4 | 176 : 4 | 178 : 1 | 179 :
 10 | 180 : 11 | 182 : 8 | 189 : 16 |
 191 : 17 | 194 : 7 | 197 : 21 |
 213 : 17 | 216 : 13 | 218 : 13 |
 221 : 24 | 222 : 2, 14 | 227 : 4 |
 228 : 3 | 230 : 30 | 232 : 5 | 234 :
 15, 22 |
 quidam . 37 : 16 | 92 : 15 | 116 :
 18 | 121 : 6 | 139 : 15 | 152 : 10 |
 201 : 16 |
 quidem . 3 : 15 | 13 : 2 | 25 : 14 |
 59 : 6 | 64 : 12 | 82 : 3 | 86 :
 20, 23 | 89 : 17 | 90 : 2 | 106 :
 23 | 111 : 9 | 132 : 14 | 144 : 23 |
 160 : 5 | 161 : 8, 15 | 162 : 1 |
 166 : 10 | 177 : 24 | 185 : 5 |
 186 : 20 | 188 : 12 | 196 : 19 |
 198 : 30 | 199 : 3 | 202 : 16 |
 207 : 27 | 212 : 16 | 215 : 25 |
 217 : 9, 17, 23 | 218 : 19 | 219 :
 12 | 220 : 7 | 221 : 7 | 229 : 18 |
 231 : 13, 20 | 233 : 7, 27 | 234 :
 6, 22 |
 quidnam . 33 : 13 | 105 : 1, 3 |
 quidquam . 5 : 21 | 10 : 16 | 20 :
 8 | 48 : 8, 13 | 80 : 18 | 145 : 4 |
 191 : 9 | 208 : 14 | 217 : 9 | 228 :
 3 | 229 : 2 | 231 : 10, 27 |
 quidquid . 42 : 19 | 87 : 12 | 153 :
 18 | 233 : 16 |
 quies . 24 : 5 | 161 : 2 | 165 : 9 |
 quiescebat . 121 : 5 |
 quiescere . 215 : 7 |
 quiessetis . 182 : 6 |
 quieta . 18 : 24 | 27 : 16 | 70 : 4 |
 121 : 20 |
 quietam . 151 : 2 | 164 : 4 | 171 :
 9 |
 quietem . 147 : 3 |
 quieti . 113 : 12 | 118 : 7 |
 quietibus . 13 : 4 |
 quietis . 210 : 22 |
 quieto . 163 : 13 |
 quietos . 105 : 9 |
 quietum . 118 : 2 |
 quietus . 21 : 16 | 79 : 12 | 106 :
 23 | 107 : 6 | 179 : 2 |
 quin . 18 : 16 | 29 : 1 | 32 : 6 | 49 :
 9 | 60 : 13 | 97 : 8 | 115 : 12 |
 134 : 1 | 159 : 17 | 160 : 16 |
 165 : 14 | 168 : 6 | 191 : 12 | 211 :
 10 | 216 : 4 | 217 : 10 | 218 : 11 |
 220 : 18 | 223 : 1 | 224 : 21 |
 225 : 15 | 227 : 6 | 232 : 18 |
 Quintium . 181 : 8 |
 quinis . 184 : 2 |
 quinquaginta . 93 : 12 | 123 : 22 |
 quinque . 140 : 8 | 148 : 22 | 193 :
 9 | 221 : 8 |
 quinquennii . 66 : 15 |
 quinto . 150 : 17 |
 quintum . 81 : 17 | 147 : 7 |
 quippe . 10 : 5 | 11 : 6 | 16 : 9 |
 37 : 15 | 46 : 20 | 57 : 8 | 63 :
 16 | 70 : 8 | 72 : 23 | 84 : 5 |
 103 : 20 | 108 : 3 | 109 : 2 | 118 :
 33 | 124 : 10 | 130 : 10 | 132 :
 14 | 133 : 3 | 135 : 5 | 137 : 7 |
 150 : 22 | 164 : 22 | 177 : 19 |
 202 : 25 | 203 : 23 | 214 : 8 |
 216 : 3 | 219 : 14 | 220 : 20 |
 221 : 9 | 223 : 3, 14 | 225 : 14 |
 quippiam . 233 : 16 |
 quique . 8 : 18 | 11 : 18 | 58 : 1 |
 75 : 16 | 97 : 4, 5 | 181 : 5 |
 Quirites . 86 : 18 | 87 : 5 | 90 : 13 |
 129 : 19 | 130 : 5, 9, 15 | 131 :
 G. Sallustii .

4, 7 | 132 : 5 | 133 : 20 | 134 :
 11, 24 | 159 : 21 | 160 : 20 | 161 :
 5 | 163 : 14 | 179 : 10 | 181 : 4 |
 183 : 3, 7 | 185 : 8 | 196 : 13 |
 197 : 5, 10 | 198 : 4 |
 quis . 12 : 1 | 18 : 7 | 23 : 18 | 40 :
 12 | 42 : 17 | 43 : 1, 18, 19 | 44 :
 9 | 52 : 25 | 59 : 15 | 60 : 13 |
 68 : 4 | 70 : 8 | 76 : 3 | 82 : 17 |
 84 : 15 | 89 : 17 | 118 : 15 | 120 :
 15 | 127 : 9, 14, 23 | 133 : 12 |
 154 : 14 | 160 : 17 | 162 : 13, 23 |
 178 : 5 | 193 : 6 | 196 : 15, 21 |
 202 : 19, 25 | 203 : 34 | 210 : 24 |
 225 : 13, 14 | 229 : 16 | 232 : 19,
 20 | 233 : 12 | 234 : 5 |
 quisquam . 30 : 3 | 40 : 3 | 45 :
 16 | 49 : 7 | 52 : 16 | 55 : 19 |
 67 : 1 | 71 : 13 | 101 : 24 | 102 :
 5 | 123 : 8 | 134 : 22 | 161 : 16 |
 165 : 18 | 185 : 9 | 210 : 18 |
 213 : 20 | 214 : 19 | 216 : 4 | 220 :
 26 | 234 : 6 |
 quisque . 4 : 4 | 7 : 4, 14 | 8 : 8,
 9 | 24 : 7 | 30 : 17 | 31 : 15 |
 34 : 10 | 43 : 10 | 47 : 2 | 50 :
 19 | 55 : 12, 21 | 76 : 7 | 83 :
 16 | 88 : 13 | 98 : 4, 11 | 108 :
 3 | 111 : 2, 5, 16 | 112 : 16 | 113 :
 5 | 123 : 30 | 127 : 16, 25 | 129 :
 13 | 135 : 5 | 139 : 10 | 141 :
 11 | 150 : 21 | 159 : 6 | 165 : 3 |
 166 : 10 | 178 : 23 | 186 : 7 |
 192 : 25 | 193 : 6 | 198 : 18 |
 210 : 4, 11 | 212 : 13 | 213 : 8 |
 214 : 14 | 219 : 4, 10, 30 | 223 :
 4, 17 | 231 : 24 | 233 : 2 |
 Quivere . 38 : 14 | 170 : 2 |
 Quiverant . 111 : 19 |
 Quivissent . 112 : 11 |
 Quivit . 143 : 17 |
 Quo . 2 : 1 | 5 : 4 | 9 : 22 | 11 :
 19 | 15 : 6 | 19 : 19 | 20 : 14 |
 21 : 19 | 22 : 26 | 26 : 7 | 27 :
 16 | 30 : 20 | 31 : 14 | 32 : 1 |
 33 : 9, 11 | 34 : 12 | 35 : 9 | 37 :
 23 | 38 : 8 | 39 : 7 | 41 : 6 | 43 :
 20 | 44 : 4 | 48 : 13 | 50 : 3 |
 52 : 4, 7, 20 | 53 : 11 | 58 : 14,
 16 | 61 : 14, 15 | 62 : 5 | 67 :
 20 | 69 : 15 | 70 : 22 | 71 : 18 |
 75 : 16 | 80 : 21 | 81 : 2, 17 |
 89 : 4 | 91 : 3 | 94 : 19 | 95 :
 17 | 103 : 6, 27 | 106 : 22 | 107 :
 6, 11 | 108 : 15 | 109 : 19, 24 |
 113 : 5 | 115 : 14 | 118 : 3 | 120 :
 8 | 124 : 1 | 126 : 6 | 129 : 22 |
 130 : 12 | 136 : 10 | 139 : 22 |
 140 : 16 | 147 : 6, 21 | 148 : 6,
 19 | 149 : 11, 13 | 152 : 9, 19 |
 156 : 1 | 159 : 7 | 160 : 3 | 164 :
 22 | 166 : 2 | 167 : 8 | 170 : 29 |
 182 : 5 | 183 : 1 | 186 : 14 | 188 :
 28 | 198 : 18 | 200 : 10 | 208 : 8 |
 210 : 2, 13 | 212 : 18 | 217 : 21 |
 218 : 18 | 220 : 3 | 221 : 14, 16 |
 223 : 22 | 226 : 22 | 228 : 10 |
 229 : 6, 7 | 232 : 18 | 233 : 2,
 5, 15 |
 quoad . 98 : 14 | 153 : 18 |
 quocumque . 103 : 3 | 123 : 11 |
 148 : 24 | 225 : 22 |
 quod . 2 : 16 | 4 : 1 | 5 : 6 | 6 :
 25 | 8 : 17 | 9 : 11, 21 | 11 : 15 |
 12 : 1, 10, 14 | 13 : 14, 15 | 15 :
 10 | 16 : 3, 7 | 20 : 9, 20 | 22 :
 20, 25 | 23 : 2, 10 | 25 : 16 |
 27 : 6 | 28 : 6 | 29 : 3 | 30 : 15 |
 32 : 3, 13, 16, 18 | 33 : 1, 6, 8 |
 34 : 24 | 35 : 20 | 36 : 10 | 38 :
 18 | 39 : 1, 20, 24 | 40 : 8, 15,

16 | 42 : 8, 17 | 43 : 22 | 48 :
 1 | 49 : 19 | 50 : 8 | 52 : 5 | 54 :
 3, 9 | 57 : 1 | 58 : 2 | 61 : 8 |
 61 : 4 | 63 : 1, 12 | 64 : 6 | 65 :
 7 | 66 : 12 | 67 : 1 | 69 : 11, 18 |
 70 : 17 | 72 : 4 | 73 : 7, 12 |
 74 : 3, 6 | 79 : 9, 18 | 80 : 15,
 25 | 81 : 7, 18 | 83 : 2, 6, 16 |
 84 : 23 | 85 : 10 | 86 : 8, 10 |
 87 : 6 | 88 : 17 | 89 : 7 | 92 :
 24 | 93 : 21 | 94 : 15 | 96 : 8 |
 98 : 2 | 100 : 12, 20 | 103 : 12 |
 105 : 5 | 107 : 24 | 108 : 14, 18 |
 109 : 5 | 110 : 7, 11, 15 | 112 :
 26 | 113 : 16 | 116 : 1, 9, 14, 16 |
 117 : 3, 5 | 118 : 8 | 125 : 19 |
 127 : 11, 16 | 128 : 1, 15 | 131 : 2
 16 | 132 : 2, 6, 7 | 134 : 2 | 135 :
 3 | 136 : 18 | 137 : 8, 12 | 138 :
 22 | 139 : 3, 16, 24 | 140 : 23 |
 141 : 12, 17 | 142 : 2, 16 | 143 :
 17 | 144 : 20 | 145 : 27 | 146 :
 15, 20 | 147 : 21, 23 | 148 : 16 |
 150 : 17 | 151 : 17 | 153 : 15 |
 154 : 2, 6, 8 | 158 : 1 | 162 : 1 |
 163 : 6 | 165 : 15 | 166 : 1 | 172 :
 7, 20 | 178 : 7 | 181 : 3 | 182 : 3 | 186 :
 25 | 188 : 19, 27 | 191 : 21, 24 |
 192 : 25 | 197 : 23 | 203 : 4 | 204 :
 22 | 206 : 18, 30 | 207 : 22, 29 |
 209 : 5 | 210 : 9 | 211 : 8, 17 |
 215 : 13, 17 | 216 : 17, 19 | 217 :
 13, 21 | 220 : 11 | 222 : 18 | 223 :
 12, 19 | 225 : 1, 16 | 226 : 9 |
 227 : 23, 25 | 229 : 8, 11, 15, 24 |
 230 : 3, 6, 20, 29 | 231 : 6 | 232 :
 7, 35 | 233 : 11, 26 | 234 : 16 |
 quocumque . 52 : 11 | 137 : 9 | 186 :
 2 | 224 : 16 |
 quomodo . 6 : 6 |
 quonam . 27 : 7 | 146 : 5 | 215 : 12 |
 218 : 19 | 224 : 9 |
 quoniam . 2 : 2 | 3 : 9 | 6 : 4 | 21 :
 24 | 25 : 14 | 27 : 14 | 30 : 10 |
 46 : 1 | 48 : 10 | 49 : 6 | 59 :
 4 | 65 : 8 | 69 : 6, 10 | 73 : 4 |
 78 : 3 | 82 : 5, 13 | 85 : 11 | 86 :
 14 | 89 : 20 | 97 : 12 | 98 : 19 |
 97 : 8 | 105 : 14 | 113 : 13 | 125 :
 22 | 128 : 9 | 131 : 18 | 132 : 16 |
 134 : 9 | 139 : 13 | 141 : 18 |
 144 : 6 | 148 : 3 | 150 : 10 | 151 :
 26 | 152 : 3 | 154 : 7, 9 | 161 :
 15 | 164 : 16 | 168 : 13 | 182 :
 7 | 184 : 6 | 197 : 12 | 211 : 6,
 12 | 212 : 17, 19 | 213 : 2 | 217 :
 12 | 210 : 7 | 222 : 15 | 223 : 13 |
 225 : 26 | 229 : 28 |
 Quoquam . 71 : 11 |
 quoque . 52 : 6 | 80 : 19 | 86 : 4 |
 125 : 26 | 164 : 5 | 212 : 14 |
 217 : 4 | 224 : 8 | 232 : 26 |
 quorum . 22 : 22 | 25 : 21 | 31 :
 1 | 34 : 15 | 63 : 13 | 68 : 7, 10 |
 69 : 16 | 80 : 17 | 82 : 21 | 83 :
 8 | 84 : 14 | 91 : 18 | 97 : 3 |
 99 : 3 | 106 : 2 | 110 : 1 | 116 :
 11 | 122 : 17 | 123 : 3 | 125 :
 13 | 140 : 6 | 144 : 11 | 148 : 21 |
 159 : 3, 17 | 162 : 8, 14 | 165 :
 5 | 166 : 4 | 196 : 14 | 212 : 12,
 15 | 213 : 13 | 217 : 25 | 218 :
 2 | 223 : 6, 8 | 226 : 3 | 234 : 7 |
 quorum . 223 : 19 |
 quos . 6 : 3 | 11 : 21, 22 | 14 : 13 |
 16 : 12, 18 | 30 : 13 | 33 : 33 |
 36 : 23 | 49 : 8 | 51 : 9, 10 | 52 :
 14 | 63 : 6 | 65 : 12 | 69 : 3, 22 |
 71 : 10 | 72 : 1, 2 | 78 : 12 | 79 :
 10 | 80 : 10 | 84 : 7 | 88 : 19 |
 91 : 1 | 92 : 14 | 95 : 11 | 96 : 18 |
 R r 99, 2

99 : 7 | 103 : 16 | 104 : 13 | 106 :
25 | 114 : 10 | 117 : 4 | 120 : 16 |
121 : 18 | 125 : 10 | 126 : 18 |
130 : 4 | 143 : 19 | 146 : 13, 23,
28 | 148 : 15, 21 | 151 : 1, 10 |
153 : 13 | 160 : 14 | 164 : 6 |
167 : 10 | 171 : 16 | 173 : 22 |
180 : 11 | 190 : 1 | 198 : 6 | 201 :
4 | 205 : 18 | 208 : 12 | 210 : 16 |
224 : 3 | 225 : 28 | 228 : 11 |
230 : 1 | 232 : 3 |
quoscumque . 32 : 11 |
quosque . 143 : 19 |
quotidiano . 12 : 2 | 37 : 15 |
quotidie . 102 : 1 | 137 : 17 |
quotiens . 177 : 8 | 179 : 12 |
quovis . 67 : 5 | 93 : 1, 22 | 100 :
4 | 229 : 21 |
quousque . 18 : 2 | 167 : 14 |
quum . 208 : 9 |

R

Rabie . 162 : 5 | 231 : 6 |
rabiem . 165 : 17 |
radicem . 204 : 7 |
radices . 147 : 17 |
radicibus . 51 : 17 |
ramis . 107 : 19 | 139 : 23 |
rapacissimæ . 227 : 14 |
rapere . 9 : 19 | 10 : 3, 10 | 98 : 5 |
186 : 9 |
rapi . 41 : 2 |
rapiebat . 82 : 25 |
rapinæ . 5 : 14 |
rapinarum . 13 : 16 | 51 : 10 | 212 :
25 |
rapinas . 19 : 4 | 168 : 7 | 210 :
23 |
rapinis . 23 : 23 | 164 : 17 | 203 :
23 | 226 : 15 |
rapiunt . 217 : 22 |
rapta . 160 : 13 |
rapto . 203 : 4 |
raptum . 191 : 9 |
raris . 180 : 9 |
raro . 169 : 21 |
rata . 183 : 6 |
ratam . 154 : 25 |
ratem . 175 : 25 |
rates . 188 : 5 |
rati . 37 : 26 | 107 : 14 | 119 : 14 |
124 : 5 | 143 : 12 | 144 : 9 |
147 : 20 | 149 : 6 | 163 : 16 |
185 : 13 |
ratibus . 173 : 14 |
ratio . 198 : 1 | 234 : 32 |
rationem . 33 : 3 | 227 : 3 |
rationes . 35 : 7 | 143 : 6 |
rationibus . 57 : 7 | 234 : 14 |
ratus . 50 : 4 | 51 : 23 | 55 : 4 | 63 :
6 | 67 : 2 | 70 : 20 | 79 : 8 | 81 :
1 | 100 : 11 | 103 : 12 | 110 : 7 |
121 : 8 | 122 : 5 | 128 : 2, 8 |
146 : 7 | 153 : 12 | 177 : 3 | 215 :
19 |
re . 7 : 10 | 9 : 6 | 16 : 1 | 23 :
10 | 28 : 1 | 38 : 3 | 39 : 24 |
42 : 1 | 48 : 10 | 51 : 22 | 74 :
3 | 103 : 20 | 105 : 15 | 107 : 9 |
16 | 115 : 18 | 124 : 8 | 125 : 12 |
131 : 1, 7 | 136 : 24 | 146 : 3 |
149 : 4 | 191 : 4 | 192 : 23 | 220 :
8 | 225 : 9 | 231 : 11 |
Reatino . 29 : 10 |
rebat . 83 : 12 |
rebus . 12 : 10 | 21 : 13 | 24 : 3 |
26 : 1 | 32 : 2, 11 | 35 : 10 | 36 :

1 | 40 : 1 | 54 : 13 | 62 : 12 |
63 : 18 | 69 : 13 | 74 : 12 | 80 :
25 | 84 : 12 | 91 : 12 | 97 : 19 |
98 : 2 | 100 : 18 | 101 : 21 | 102 :
9 | 103 : 13 | 109 : 11 | 110 : 13 |
111 : 2 | 118 : 8 | 119 : 2 | 123 :
18 | 125 : 2 | 128 : 11 | 134 : 19 |
141 : 7, 19 | 143 : 1 | 150 : 12 |
154 : 6 | 158 : 10 | 175 : 12 | 176 :
14 | 178 : 23 | 188 : 18, 26 | 200 :
28 | 204 : 6 | 214 : 6, 14 | 216 :
16 | 217 : 14 | 220 : 25 | 221 : 6 |
222 : 30 | 223 : 20 | 229 : 18 |
230 : 11 |
recens . 192 : 27 |
recentis . 188 : 24 |
recepit . 108 : 12 | 201 : 15 |
recepitis . 180 : 9 |
recepti . 177 : 22 | 189 : 22 |
recepta . 9 : 18 | 178 : 2 |
receptam . 212 : 7 |
recepti . 69 : 13 |
receptui . 105 : 20 | 144 : 10 |
receptus . 61 : 17 |
recidat . 211 : 11 |
recidere . 170 : 2 |
recipi . 84 : 10 |
recipiebant . 106 : 6 |
recipit . 112 : 3 | 170 : 16 |
recipiundam . 193 : 15 |
recipiunt . 223 : 20 |
recitarem . 233 : 3 |
recitata . 81 : 12 |
recitatis . 82 : 11 |
recitavit . 23 : 8 | 27 : 18 |
recognituros . 229 : 16 |
recognoscas . 28 : 5 |
recordari . 178 : 24 |
recte . 40 : 8 | 80 : 24 | 90 : 14 |
162 : 2 | 167 : 1 | 180 : 2 |
rectius . 2 : 1 | 188 : 28 |
rector . 58 : 13 |
rectore . 170 : 3 |
rectorem . 210 : 5 |
recuperandæ . 85 : 7 |
recusare . 89 : 18 |
redarguit . 201 : 3 |
reddat . 72 : 10 |
redde . 227 : 3 |
reddenda . 198 : 1 |
reddere . 142 : 13 |
redderet . 64 : 9 |
reddi . 167 : 2 |
reddideris . 167 : 7 |
reddidit . 232 : 25 |
redditam . 153 : 19 |
redditas . 27 : 18 |
redditis . 178 : 5 | 201 : 9 |
redditoris . 204 : 15 |
redeo . 61 : 7 | 100 : 7 | 127 : 2 |
redeunt . 150 : 5 |
redeunt . 146 : 4 |
redeuntibus . 108 : 6 |
redibunt . 180 : 9 |
rediens . 65 : 4 | 146 : 24 |
redimebat . 85 : 5 |
redimere . 233 : 27 |
redimeret . 11 : 19 |
redire . 153 : 9 |
redisti . 228 : 10 |
redit . 149 : 13 | 154 : 22 |
reditu . 168 : 4 | 172 : 9 |
reditum . 86 : 17 | 186 : 23 |
rediturum . 129 : 14 |
redundantibus . 176 : 23 |
reductus . 233 : 8 |
reduxit . 233 : 8 |
refelle . 233 : 27 |
referat . 44 : 10 |
referatur . 38 : 4 |

referabantur . 67 : 14 |
refert . 23 : 1 | 39 : 17 | 46 : 14 |
referendum . 39 : 24 |
referunt . 67 : 21 |
reficere . 117 : 21 |
reficeret . 37 : 24 |
reficit . 108 : 6 |
refutant . 202 : 6 |
regatur . 57 : 3 |
rege . 40 : 9 | 61 : 8 | 94 : 13 |
110 : 16, 23 | 120 : 6 | 182 : 3 |
12 | 205 : 8 |
regebat . 173 : 8, 11 |
regebantur . 76 : 4 |
regem . 26 : 4 | 66 : 5 | 67 : 17 |
85 : 2 | 90 : 13 | 92 : 9 | 95 :
13 | 108 : 15 | 109 : 2 | 114 :
15 | 117 : 9 | 121 : 11 | 123 : 5 |
127 : 10, 24 | 136 : 4 | 147 : 12 |
150 : 5, 7 | 153 : 21 | 182 : 20 |
193 : 13 | 194 : 1 |
regere . 59 : 6 | 106 : 15 |
regerent . 58 : 4 |
regerentur . 58 : 4 |
reges . 2 : 9 | 6 : 16 | 8 : 22 | 17 :
11 | 40 : 6 | 69 : 12 | 71 : 10 |
80 : 7, 13 | 87 : 14 | 100 : 17 |
117 : 4 | 127 : 17 | 128 : 8 | 135 :
18 | 144 : 8, 16 | 161 : 12 | 220 :
15 |
regesque . 192 : 21 |
regi . 61 : 22 | 91 : 21 | 94 : 19 |
96 : 4 | 101 : 17 | 103 : 17 | 113 :
13 | 120 : 2 | 154 : 6 | 174 : 25 |
186 : 20 | 188 : 17 | 212 : 22 |
216 : 2 | 220 : 12 |
regiæ . 116 : 19 | 155 : 5 |
regiam . 124 : 25 | 148 : 18 |
regibus . 7 : 5 | 48 : 27 | 129 : 6 |
158 : 13 | 189 : 1 | 191 : 24 |
202 : 6 |
regii . 201 : 7 |
reginam . 189 : 15 |
regio . 30 : 16 | 66 : 7 | 107 : 2 |
158 : 16 |
regione . 22 : 22 |
regiones . 95 : 2 | 125 : 22 |
regionibus . 172 : 14 |
regionum . 145 : 17 |
regios . 108 : 15 |
regis . 68 : 7 | 74 : 2, 12 | 75 :
18 | 82 : 13 | 83 : 18, 23 | 91 :
4 | 93 : 2 | 94 : 4, 15 | 102 : 20 |
108 : 17 | 110 : 11 | 112 : 6, 28 |
114 : 6 | 118 : 4 | 123 : 30 | 125 :
20 | 127 : 8 | 137 : 9 | 139 : 3 |
147 : 8 | 149 : 10 | 154 : 20 |
159 : 15 | 174 : 7 | 189 : 22 | 204 :
32 |
regit . 148 : 3 |
regitis . 164 : 11 |
regium . 6 : 22, 25 | 91 : 16 | 121 :
23 |
regna . 89 : 14 | 127 : 23 | 180 : 4 |
190 : 16 | 191 : 14 | 198 : 7 |
209 : 1 | 214 : 16 | 222 : 20 |
regni . 65 : 9, 12 | 68 : 14 | 69 :
2 | 87 : 12 | 103 : 8 | 110 : 7 |
114 : 3 |
regnique . 70 : 2 |
regnis . 189 : 17 |
regno . 62 : 13 | 69 : 5 | 70 : 15 |
72 : 4, 15 | 73 : 1 | 79 : 7 | 81 :
24 | 82 : 7 | 93 : 12 | 110 : 20 |
114 : 21 | 191 : 5 |
regnoque . 128 : 26 |
regnum . 5 : 21 | 36 : 23 | 62 : 2 |
64 : 7 | 65 : 2, 15 | 66 : 18 | 69 :
21 | 70 : 11 | 72 : 12 | 73 : 7 |
74 : 6 | 79 : 11, 16, 23, 28 | 80 :
21 | 81 : 23, 26 | 84 : 10 | 87 : 8 |
92 :

- 91 : 20 | 138 : 22 | 148 : 10 |
 159 : 13 | 189 : 13 | 190 : 11, 14 |
 192 : 10 | 201 : 2 | 219 : 21 |
 221 : 2 | 239 : 29 |
 regnumque . 65 : 3 | 104 : 11 | 114 :
 8 | 191 : 16 |
 regredi . 110 : 3 | 190 : 11 |
 regreditur . 140 : 2 |
 regressu . 173 : 14 |
 regressus . 5 : 3 | 173 : 1 | 174 :
 32 |
 reguli . 86 : 8 | 67 : 9 |
 regulis . 67 : 6 |
 regum . 2 : 16 | 92 : 16 | 117 : 2 |
 128 : 15 | 136 : 1 |
 regunt . 217 : 19 |
 rei . 5 : 17 | 6 : 1 | 23 : 20 | 61 :
 13, 19 | 76 : 1 | 79 : 5 | 85 : 9 |
 110 : 26 | 112 : 27 | 132 : 5 | 137 :
 11 | 146 : 21 | 203 : 6 | 216 : 12 |
 219 : 5 |
 reipublicæ . 3 : 13 | 5 : 7, 20 | 6 :
 23 | 7 : 1 | 13 : 17 | 20 : 13 |
 24 : 8 | 25 : 5 | 31 : 1 | 33 : 16 |
 36 : 6 | 41 : 1 | 42 : 1, 18 | 43 :
 7 | 60 : 6 | 86 : 18 | 97 : 13 |
 99 : 4 | 126 : 21 | 130 : 11 | 133 :
 5 | 134 : 8, 21 | 163 : 8 | 169 :
 1 | 198 : 5 | 210 : 21 | 213 : 10 |
 215 : 19 | 217 : 11 | 219 : 24 |
 222 : 25 | 224 : 1 | 228 : 8 | 231 :
 24, 30 | 232 : 7 | 233 : 6 |
 reique . 225 : 23 |
 relaturum . 231 : 9 |
 relicta . 71 : 4 | 132 : 22 | 204 :
 36 |
 relictæ . 91 : 6 |
 relictis . 122 : 14 | 152 : 6 |
 relicto . 94 : 7 | 95 : 1 | 139 : 1 |
 170 : 13 | 204 : 28 |
 relictum . 55 : 9 | 94 : 12 | 155 :
 2 | 179 : 10 |
 relictus . 141 : 17 |
 religione . 124 : 4 |
 religiosissimi . 10 : 14 |
 relinquant . 134 : 3 |
 relinquantis . 53 : 8 |
 relinquendum . 79 : 28 | 151 : 20 |
 relinquere . 8 : 19 | 52 : 23 |
 relinquimus . 16 : 17 |
 reliqua . 53 : 14 | 85 : 13 | 143 :
 11 | 161 : 8 | 177 : 5 | 188 : 15 |
 200 : 11 | 229 : 19 | 231 : 20 |
 233 : 4 |
 reliquæ . 29 : 5 |
 reliquam . 5 : 1 |
 reliquas . 234 : 1 |
 reliquerat . 62 : 5 | 148 : 21 | 149 :
 3 |
 reliquere . 133 : 15, 17 | 180 : 7 |
 reliquerint . 6 : 6 |
 reliquerit . 223 : 15 |
 reliquerunt . 11 : 2 | 18 : 1 |
 reliqui . 10 : 5 | 18 : 15 | 22 : 23 |
 45 : 2 | 107 : 22 | 112 : 10 | 161 :
 34 | 173 : 14 | 208 : 6 | 222 :
 10 |
 reliquæ . 165 : 12 |
 reliquias . 183 : 13 |
 reliquis . 4 : 10 |
 reliquit . 70 : 20 | 204 : 35 | 217 :
 18 |
 reliquorum . 91 : 4 |
 reliquos . 36 : 11 | 38 : 9 | 51 : 11 |
 74 : 12 | 93 : 14 | 108 : 8 | 109 :
 22 |
 reliquum . 82 : 2 | 90 : 11 | 100 :
 2 | 119 : 9 | 124 : 21 | 179 : 14 |
 215 : 26 |
 reliquus . 226 : 6 |
 rem . 16 : 17, 19 | 18 : 9 | 23 : 1 |
 33 : 18 | 35 : 13 | 37 : 26 | 38 :
 7 | 64 : 10 | 67 : 8 | 75 : 19 |
 79 : 18 | 87 : 3 | 108 : 1 | 111 :
 23 | 120 : 13 | 121 : 12 | 125 :
 24 | 126 : 14, 16 | 127 : 2, 12 |
 128 : 14, 19 | 130 : 19 | 138 : 11,
 20 | 140 : 6 | 151 : 2 | 178 : 13 |
 208 : 18 | 213 : 1 | 218 : 19 |
 219 : 27 | 222 : 29 | 232 : 16 |
 remque . 8 : 16 | 29 : 20 | 133 :
 12 |
 remanebit . 90 : 1 |
 remanere . 111 : 28 |
 remanet . 82 : 9 |
 remeare . 173 : 12 |
 remedia . 221 : 10 |
 remedium . 33 : 2 |
 remiseraunt . 112 : 21 |
 remiseraunt . 187 : 16 |
 remissi . 107 : 26 |
 remissis . 111 : 14 |
 remissisque . 128 : 31 |
 remissus . 136 : 2 |
 remittere . 111 : 10 | 144 : 8 | 185 :
 4 |
 remittit . 107 : 1 |
 remorata . 95 : 18 | 142 : 2 |
 remorati . 107 : 18 |
 remoratorios . 105 : 14 |
 remotam . 176 : 10 |
 remotis . 53 : 10 | 155 : 10 |
 remoto . 135 : 20 | 159 : 1 | 190 : 6 |
 remotum . 206 : 13 |
 removistis . 134 : 12 |
 rempublicam . 4 : 6 | 6 : 6 | 14 :
 4 | 15 : 12 | 21 : 21 | 23 : 19 |
 31 : 4, 12 | 32 : 3 | 38 : 11 | 39 :
 8, 13, 19 | 43 : 1, 8 | 44 : 11 |
 45 : 4, 6 | 46 : 19 | 47 : 3, 13 |
 86 : 12 | 88 : 9 | 89 : 6, 11 | 97 :
 24 | 111 : 27 | 134 : 16 | 155 :
 1 | 159 : 5 | 164 : 4, 24 | 167 :
 15 | 168 : 6 | 177 : 14 | 212 : 8 |
 213 : 18 | 216 : 7, 9 | 217 : 14 |
 219 : 13 | 226 : 1 |
 renonibus . 198 : 8 |
 renovanda . 222 : 15 |
 renovare . 106 : 23 |
 renovari . 108 : 18 |
 renovato . 93 : 18 |
 renovatum . 65 : 7 |
 renuntiavere . 140 : 7 |
 renuntio . 175 : 22 |
 reo . 231 : 31 |
 repente . 20 : 10 | 24 : 3 | 105 : 21 |
 108 : 1 | 109 : 7 | 112 : 9 | 113 :
 1 | 119 : 17 | 123 : 12 | 124 : 1 |
 138 : 1 | 141 : 9 | 145 : 3 | 150 :
 18 | 151 : 5 | 200 : 32 | 203 : 1,
 27 | 233 : 28 | 234 : 4 |
 repentis . 139 : 17 |
 repentina . 184 : 1 |
 repentina . 212 : 3 |
 repentino . 111 : 15 |
 reperiebam . 214 : 17 |
 reperiebant . 56 : 3 |
 reperiri . 216 : 19 |
 reperit . 121 : 12 |
 reperitur . 40 : 19 | 67 : 19 |
 reperti . 99 : 1 |
 repertores . 189 : 8 |
 repertus . 35 : 16 |
 repetam . 61 : 14 |
 repetentes . 164 : 22 |
 repetere . 6 : 5 | 142 : 13 |
 repetit . 133 : 14 |
 repetiveritis . 186 : 3 |
 repeto . 161 : 18 | 183 : 10 |
 repetunda . 160 : 19 |
 repetundarum . 15 : 9 | 38 : 16 |
 repleta . 201 : 18 |
 reprehendat . 42 : 17 |
 reprehendenda . 215 : 22 |
 reprehendere . 224 : 4 |
 reprehenderis . 4 : 2 |
 reprehendetur . 232 : 2 |
 repressi . 231 : 31 |
 reptitius . 226 : 7 |
 republica . 5 : 1 | 9 : 18 | 16 : 9 |
 25 : 11 | 41 : 4 | 48 : 9 | 59 : 16 |
 90 : 15 | 134 : 10 | 153 : 22 |
 164 : 21 | 197 : 4, 10, 20, 24 |
 216 : 20 | 219 : 8 | 225 : 17 | 226 :
 24 | 227 : 19 | 228 : 15 | 230 :
 15, 19 | 231 : 17, 19 |
 repudiabat . 51 : 3 |
 repudiet . 35 : 9 |
 repugnantibus . 138 : 17 | 198 : 30 |
 repuli . 196 : 14 |
 repulsa . 18 : 1 |
 repulsum . 148 : 13 |
 repulsus . 154 : 4 | 171 : 5 |
 reputando . 57 : 3 | 148 : 20 |
 reputans . 68 : 1 | 214 : 14 |
 reputare . 232 : 15 |
 reputaret . 174 : 20 | 121 : 3 |
 reputate . 130 : 19 | 132 : 17 |
 reputaverint . 60 : 2 |
 reputo . 44 : 16 |
 requie . 170 : 6 |
 requiem . 42 : 9 | 183 : 8 |
 requiescere . 121 : 23 | 133 : 6 |
 requietis . 204 : 1 |
 requievit . 3 : 1 |
 requirat . 32 : 15 |
 requirere . 32 : 21 |
 requisita . 201 : 16 |
 rerum . 3 : 12, 16 | 8 : 16 | 22 :
 20 | 23 : 7 | 27 : 3 | 29 : 14 |
 30 : 5, 8 | 37 : 10 | 45 : 18, 19 |
 48 : 18 | 50 : 12 | 51 : 11, 15 |
 52 : 10 | 58 : 3 | 59 : 3, 8, 13 |
 60 : 11 | 71 : 9 | 72 : 7, 15 |
 77 : 16 | 81 : 8 | 96 : 1, 6 | 97 :
 1, 22 | 100 : 15 | 102 : 13 | 103 :
 7, 22 | 114 : 19 | 118 : 7, 15 |
 142 : 4 | 144 : 9 | 148 : 3, 24 |
 150 : 3 | 163 : 6 | 166 : 11 | 182 :
 4 | 184 : 7 | 210 : 1 | 220 : 2 |
 221 : 11 | 232 : 4 | 233 : 19 |
 res . 2 : 6, 18 | 4 : 1 | 5 : 3 | 6 :
 4, 13 | 7 : 19 | 8 : 1, 2, 26 | 10 :
 5 | 13 : 2 | 14 : 1 | 16 : 6 | 17 :
 1 | 18 : 7, 15, 18, 24 | 20 : 3, 9
 14 | 33 : 6 | 39 : 1, 16 | 41 : 7 |
 42 : 8 | 43 : 9 | 44 : 15, 18 | 46 :
 19 | 47 : 10 | 48 : 24 | 49 : 9 |
 51 : 21 | 52 : 8 | 54 : 16 | 58 :
 7 | 63 : 6, 15 | 65 : 3, 16 | 66 :
 15 | 67 : 14, 29 | 75 : 2 | 77 :
 5, 7 | 82 : 18 | 83 : 17 | 86 : 4 |
 93 : 4 | 98 : 1 | 100 : 2, 6 | 103 :
 12 | 107 : 6 | 108 : 3, 4 | 109 :
 1 | 111 : 4, 25 | 112 : 23 | 115 :
 20 | 116 : 7, 16 | 118 : 16 | 119 :
 14 | 120 : 3, 7, 9 | 122 : 13 |
 123 : 3, 7, 11 | 124 : 5 | 126 : 2 |
 128 : 26 | 129 : 12 | 131 : 21 |
 132 : 4, 19 | 135 : 24 | 136 : 26 |
 138 : 4, 16 | 139 : 3 | 141 : 16,
 18, 20 | 152 : 7, 19 | 157 : 1 |
 158 : 3 | 159 : 10 | 160 : 15 |
 163 : 2 | 176 : 8 | 178 : 2 | 182 :
 1 | 183 : 10 | 184 : 5 | 185 : 10 |
 188 : 24 | 196 : 16 | 197 : 12 |
 203 : 24 | 204 : 8 | 207 : 5 | 209 :
 5 | 210 : 10 | 213 : 7, 8, 11 |
 214 : 8, 15 | 216 : 6, 16 | 219 :
 17, 19 | 220 : 11, 12 | 221 : 11 |
 222 : 36 | 224 : 15 | 225 : 23 |
 230 : 2, 5 |
 resque . 124 : 23 |
 R f 2 re-

rescindi . 66 : 16 | 167 : 2 |
 rescindit . 192 : 18 |
 resederunt . 231 : 18 |
 resistendum . 191 : 2 |
 resistentes . 55 : 6 |
 resistantibus . 94 : 9 |
 resistere . 27 : 14 | 106 : 13 | 112 :
 11 | 113 : 3 |
 resisti . 118 : 22 |
 resistant . 54 : 18 |
 respiciens . 93 : 17 | 204 : 30 |
 respondeant . 229 : 13 |
 respondeat . 229 : 4 | 230 : 4 |
 respondebo . 225 : 27 |
 respondendo . 229 : 14 |
 respondent . 73 : 10 |
 respondere . 92 : 8 | 132 : 10 | 232 :
 20, 35 |
 responderentur . 153 : 6 |
 respondero . 229 : 9 |
 responderetur . 150 : 8 |
 respondi . 134 : 10 |
 respondissent . 37 : 3 |
 respondit . 27 : 9 | 66 : 6, 17 |
 80 : 27 | 116 : 3 | 121 : 18 |
 153 : 3 |
 responsuros . 131 : 13 |
 responsurum . 153 : 10 |
 respublica . 8 : 22 | 17 : 10 | 23 :
 3 | 27 : 14, 16 | 43 : 26 | 45 :
 12, 19 | 48 : 14 | 49 : 5 | 88 :
 18 | 90 : 10 | 94 : 9 | 98 : 5 |
 129 : 22 | 146 : 8 | 169 : 4 | 240 :
 8 | 222 : 28 | 223 : 3, 8, 13 |
 224 : 16 | 226 : 16, 22 | 229 :
 27 | 230 : 21 | 233 : 7 |
 restantem . 170 : 11 |
 restitère . 211 : 1 |
 restituas . 225 : 9 |
 restitui . 27 : 6 |
 restituendam . 217 : 15 |
 restituentis . 159 : 14 |
 restituere . 87 : 12 |
 restitueris . 225 : 13 |
 restitui . 167 : 3 |
 restituit . 106 : 28 | 180 : 13 | 217 :
 7 |
 restituo . 162 : 4 |
 vestitura . 31 : 7 | 225 : 17 |
 restituto . 190 : 12 |
 reticeat . 92 : 6 |
 reticere . 20 : 6 | 132 : 43 |
 reticos . 227 : 6 |
 reticuisse . 225 : 24 |
 retineas . 167 : 11, 12 | 217 : 5 |
 retinebant . 175 : 19 |
 retinebat . 97 : 26 | 106 : 10 | 200 :
 11 |
 retinebant . 183 : 10 |
 retinemus . 44 : 7 |
 retinenda . 161 : 2 | 219 : 15 |
 retinendam . 90 : 2 |
 retinendum . 38 : 5 | 79 : 29 |
 retinens . 55 : 18 |
 retinere . 45 : 5 | 65 : 11 | 89 : 17 |
 106 : 25 | 110 : 5 | 126 : 10 |
 146 : 25 | 218 : 6 |
 retinerent . 223 : 2 |
 retinet . 167 : 21 |
 retinetur . 3 : 1 |
 retinuerint . 186 : 3 |
 retinuisse . 214 : 3 |
 retractantes . 164 : 14 |
 retractum . 32 : 9 | 37 : 17 |
 retractus . 37 : 9 |
 retrahentes . 231 : 19 |
 retulerant . 79 : 21 |
 retulisse . 154 : 8 |
 retulit . 213 : 17 |
 reversi . 192 : 31 |
 revertar . 232 : 5 |

reverterat . 31 : 6 |
 reverti . 231 : 19 |
 revocans . 212 : 26 |
 revocantes . 231 : 18 |
 revocata . 220 : 7 |
 revocati . 8 : 19 |
 revocaveras . 227 : 22 |
 revorti . 64 : 2 |
 revortitur . 112 : 5 |
 rens . 15 : 10 | 93 : 7 |
 Rex . 23 : 13 |
 rex . 61 : 17 | 63 : 22 | 64 : 13 |
 69 : 19 | 73 : 9 | 79 : 3 | 85 :
 11 | 121 : 17 | 123 : 14 | 124 :
 9 | 128 : 27 | 147 : 15 | 153 :
 9, 11, 12 | 154 : 12, 18 | 173 :
 20 | 188 : 17 | 196 : 11 |
 Rhegium . 84 : 19 | 200 : 18 |
 Rhenum . 158 : 6 |
 Rhodis . 40 : 11 |
 Rhodiorum . 40 : 9 |
 Rhodios . 221 : 4 |
 ritu . 211 : 19 |
 rogandos . 86 : 3 |
 rogantibus . 142 : 11 | 213 : 3 |
 rogarentur . 97 : 17 |
 rogat . 54 : 7 | 115 : 15 | 154 : 8 |
 rogatione . 91 : 10 | 97 : 16 |
 rogationem . 97 : 3, 12 |
 rogationi . 97 : 7 |
 rogatum . 125 : 6 |
 rogatus . 29 : 8 | 39 : 20, 25 | 44 :
 13 | 123 : 1 |
 rogitare . 24 : 10 |
 Roma . 33 : 9 | 93 : 16 | 128 : 10 |
 213 : 15 |
 Romæ . 22 : 2 | 24 : 2 | 25 : 12 |
 26 : 3 | 29 : 12 | 32 : 10 | 34 :
 5 | 36 : 23 | 46 : 8 | 49 : 7 | 50 :
 14, 17 | 51 : 4, 8 | 52 : 21 | 63 :
 23 | 74 : 10 | 79 : 9 | 80 : 15 |
 82 : 22 | 83 : 17 | 84 : 6 | 85 :
 5 | 86 : 5, 14 | 91 : 5 | 92 : 2,
 14 | 94 : 8 | 96 : 5 | 99 : 2, 21 |
 102 : 9 | 109 : 11 | 113 : 15 |
 114 : 22 | 122 : 6 | 141 : 17 |
 211 : 2 |
 Romaque . 150 : 6 |
 Romam . 6 : 8 | 16 : 4 | 27 : 10 |
 30 : 14 | 67 : 27, 30 | 68 : 4, 6 |
 80 : 11, 26 | 81 : 11 | 84 : 9 |
 86 : 2 | 91 : 3, 17 | 93 : 9 | 94 :
 8 | 117 : 13 | 125 : 5 | 127 : 12 |
 135 : 21 | 148 : 12, 23 | 149 :
 17 | 150 : 3 | 156 : 4 | 227 : 17 |
 230 : 25 |
 Romana . 158 : 5 |
 Romanæ . 26 : 12 | 212 : 20 |
 Romanam . 25 : 11 | 87 : 9 | 212 :
 2 | 217 : 7, 17 |
 Romani . 5 : 5 | 6 : 6, 17 | 8 : 24 |
 10 : 2 | 29 : 17 | 39 : 6 | 40 :
 10 | 45 : 15 | 55 : 20 | 61 : 16 |
 64 : 5 | 69 : 5, 20 | 73 : 6 | 79 :
 4, 19 | 81 : 17 | 87 : 9 | 92 : 6 |
 95 : 7 | 106 : 29 | 107 : 12, 23 |
 111 : 5, 18 | 117 : 5 | 118 : 16 |
 123 : 16 | 124 : 21 | 127 : 6 |
 136 : 9 | 141 : 12 | 143 : 8, 18 |
 147 : 10 | 154 : 14 | 155 : 1 |
 156 : 2 | 157 : 1, 4 | 163 : 6 |
 165 : 1 | 190 : 16 | 191 : 18 |
 218 : 17 | 224 : 18 | 226 : 5 |
 227 : 9 |
 Romanis . 63 : 8, 18 | 108 : 24 |
 110 : 17 | 113 : 21 | 127 : 25 |
 141 : 5, 7 | 143 : 13 | 144 : 21 |
 152 : 16 | 153 : 3 | 154 : 10,
 24 | 188 : 28 | 198 : 17 | 207 :
 22 |
 Romano . 8 : 7 | 23 : 4 | 47 : 5 |

63 : 4 | 64 : 11 | 68 : 17 | 69 :
 8, 14 | 91 : 2, 13 | 102 : 12 |
 116 : 1 | 128 : 20 | 147 : 19 |
 148 : 2 | 153 : 23 | 163 : 4 | 175 :
 13 | 231 : 16 |
 Romanorum . 104 : 12 | 106 : 1, 5 |
 117 : 3 | 118 : 1 | 120 : 11 | 141 :
 4 | 146 : 14 | 148 : 25 | 149 : 3 |
 175 : 3 |
 Romanos . 49 : 1 | 65 : 6 | 92 : 6 |
 104 : 17 | 109 : 7 | 117 : 12 |
 123 : 4 | 127 : 10, 21 | 135 : 10 |
 146 : 22 | 153 : 2 | 162 : 6 | 198 :
 21 | 231 : 8 |
 Romanum . 27 : 11 | 68 : 1 | 71 :
 14 | 80 : 13, 24 | 83 : 20 | 148 :
 7 | 154 : 7 | 163 : 9 | 190 : 7 |
 204 : 16 | 207 : 15 | 216 : 2 |
 Romanus . 7 : 18 | 22 : 13 | 48 :
 23 | 61 : 8, 21 | 69 : 22 | 79 :
 1 | 89 : 16 | 92 : 5 | 97 : 23 |
 110 : 5 | 117 : 4 | 128 : 3 | 150 :
 9 | 152 : 17 | 158 : 8 | 161 :
 6 | 177 : 13 | 209 : 2 | 234 :
 21 |
 Romule . 218 : 6 |
 Romulus . 160 : 12 |
 rudes . 104 : 16 |
 rudimenta . 231 : 3 |
 rudimentum . 229 : 18 |
 rudis . 142 : 10 |
 ruebant . 176 : 2 |
 Rufo . 92 : 18 |
 Rufone . 150 : 4 |
 Rufus . 23 : 16 |
 ruina . 25 : 15 |
 rumor . 80 : 16 |
 rumore . 97 : 18 | 171 : 17 |
 rumoribus . 23 : 1 | 174 : 30 |
 rupes . 53 : 13 |
 rupti . 198 : 20 |
 rursum . 168 : 8 |
 rursus . 16 : 1 | 22 : 7 | 49 : 5 |
 110 : 3 | 114 : 17 | 119 : 15 |
 122 : 3 | 128 : 29 | 143 : 6 | 148 :
 19 | 166 : 1 | 190 : 7, 14 | 193 :
 1 | 197 : 5 |
 Rutili . 107 : 12 |
 Rutilio . 135 : 8 |
 Rutilium . 105 : 11 | 107 : 8 |
 Rutilius . 107 : 4 |
 ruuntque . 175 : 15 |

S

S . 28 : 1 | 34 : 3 | 188 : 17 |
 sacerdote . 12 : 12 |
 sacerdotia . 19 : 4 | 88 : 5 |
 sacra . 10 : 3 |
 sacrata . 171 : 23 | 175 : 25 | 203 :
 24 |
 sacrilega . 226 : 13 |
 sacrilegi . 11 : 20 | 232 : 12 |
 sacrilegorum . 233 : 17 |
 sacris . 19 : 18 |
 sacro . 211 : 5 |
 sacrum . 158 : 19 |
 sape . 16 : 19 | 18 : 16 | 21 : 3,
 9 | 26 : 12 | 27 : 1 | 37 : 3 |
 40 : 13 | 45 : 8 | 47 : 13 | 48 :
 27 | 55 : 3 | 60 : 7 | 63 : 10 |
 75 : 14 | 76 : 14 | 81 : 14 | 83 :
 18 | 87 : 6 | 90 : 17 | 91 : 1 |
 92 : 11 | 93 : 17 | 96 : 7 | 97 :
 19 | 102 : 4 | 114 : 4 | 121 : 23 |
 123 : 10 | 126 : 3 | 128 : 6, 30 |
 136 : 3, 9 | 139 : 13 | 141 : 3 |
 151 : 7, 22 | 154 : 24 | 155 : 5 |
 179 : 2

- 179 : 5 | 194 : 5 | 197 : 23 | 209 :
 3 | 211 : 18 | 214 : 14 | 216 :
 5 | 220 : 15 | 225 : 19 | 234 :
 20 |
 sapenumero . 45 : 8 | 48 : 25 |
 sapissume . 114 : 26 |
 sapius . 8 : 17 | 21 : 9 | 116 : 4 |
 140 : 21 | 154 : 15 | 218 : 23 |
 saeva . 16 : 16 | 70 : 6 | 212 : 5 |
 saevior . 181 : 6 |
 saevire . 8 : 25 | 115 : 15 | 203 :
 27 |
 saevissimis . 118 : 23 |
 saevissumo . 146 : 1 |
 saevissumos . 177 : 25 |
 saevissimum . 177 : 11 |
 saevitia . 26 : 11 | 41 : 1 | 63 : 5 |
 94 : 16 | 219 : 19 |
 saevitiam . 73 : 10 |
 saevitiamque . 101 : 23 |
 saevitiis . 158 : 17 |
 saevum . 75 : 11 |
 saevus . 160 : 12 |
 sagittarii . 150 : 15 |
 sagittariis . 145 : 16 |
 sagittariisque . 141 : 3 |
 sagittariorum . 102 : 25 |
 sagittarios . 105 : 7 |
 Sagum . 175 : 17 |
 Saguntini . 202 : 24 |
 Saguntium . 198 : 23 |
 salem . 137 : 4 |
 Salentinum . 201 : 23 |
 salita . 188 : 15 |
 Sallusti . 229 : 1 | 230 : 6 | 231 :
 14 | 232 : 5, 29 | 234 : 10 |
 Sallustianus . 207 : 3 |
 Sallustii . 204 : 23 |
 Sallustium . 204 : 30 | 205 : 6, 7,
 11, 15 | 206 : 3 | 207 : 1, 9, 21 |
 229 : 15 |
 Sallustius . 204 : 18, 21, 26, 34 |
 205 : 1, 4, 9, 13, 17, 18, 21, 22 |
 206 : 2, 6, 8, 10, 17, 25, 29, 31,
 33 | 207 : 6, 12, 14, 27 | 229 :
 29 | 230 : 18 | 233 : 6, 45 | 234 :
 22 |
 saltare . 21 : 5 |
 saltibus . 178 : 19 |
 saltu . 199 : 27 |
 saltuosa . 94 : 23 | 108 : 12 |
 saltus . 186 : 11 |
 salva . 222 : 26 |
 salve . 198 : 14 |
 salubri . 75 : 13 |
 salvi . 161 : 19 | 212 : 13 |
 salus . 177 : 9 |
 salutare . 60 : 1 |
 salutatum . 22 : 15 |
 salute . 35 : 20 | 141 : 9 | 156 : 3 |
 197 : 22 |
 salutem . 44 : 11 | 52 : 25 | 96 : 8 |
 125 : 4 |
 salutis . 92 : 7 | 113 : 13 |
 salutis . 109 : 14 |
 Samnitibus . 43 : 21 |
 Samothracas . 189 : 7 |
 sancti . 98 : 13 |
 sanctis . 133 : 21 |
 sanctitas . 202 : 7 |
 sanctos . 175 : 13 |
 sanctum . 208 : 13 |
 sanctus . 153 : 12 | 169 : 20 | 204 : 14 |
 sane . 14 : 1 | 31 : 3 | 46 : 1 | 49 :
 7 | 63 : 12 | 81 : 25 | 87 : 11 |
 99 : 10 | 145 : 25 | 171 : 19 |
 203 : 2, 10 | 224 : 1 |
 Sangæ . 33 : 17 |
 sangam . 33 : 18 |
 sanguine . 11 : 22 | 65 : 11 | 70 :
 4 | 87 : 12 | 146 : 19 | 147 : 5 |
 161 : 13 | 162 : 14 | 171 : 23 |
 177 : 14 | 186 : 29 | 211 : 19 |
 218 : 9 | 227 : 7 |
 sanguinem . 19 : 16 | 27 : 8 | 46 :
 2 | 73 : 8 | 81 : 16 | 183 : 11 |
 211 : 19 |
 sanguinis . 163 : 10 |
 sani . 174 : 23 |
 sapiens . 9 : 15 |
 sapientem . 101 : 22 |
 sapientes . 213 : 16 |
 sapientia . 6 : 23 | 44 : 5 | 65 : 18 |
 210 : 10, 15 |
 sapientiae . 5 : 18 |
 sapientibus . 164 : 8 |
 sapientium . 10 : 5 |
 Scaurus . 207 : 8 |
 sarcinas . 143 : 16 |
 sarcinis . 113 : 25 | 127 : 23 | 186 :
 30 |
 Sardinia . 172 : 1 |
 Sardiniam . 203 : 14 | 204 : 36 |
 205 : 5 | 207 : 1 |
 satellites . 117 : 5 | 160 : 5 | 161 :
 11 | 162 : 13 | 165 : 11 |
 satiari . 218 : 9 |
 satias . 178 : 20 |
 satiatus . 160 : 14 |
 satietas . 89 : 13 |
 satin . 198 : 14 |
 satis . 2 : 11 | 5 : 18 | 6 : 14 | 8 :
 2 | 14 : 5 | 16 : 17, 22 | 21 :
 4 | 22 : 26 | 24 : 6 | 29 : 5 |
 68 : 12 | 79 : 5 | 84 : 18 | 89 :
 17 | 92 : 23 | 99 : 11 | 108 : 8 |
 112 : 10 | 114 : 4 | 115 : 20 |
 116 : 5, 17 | 118 : 16 | 121 :
 21 | 123 : 8 | 124 : 2 | 127 : 3 |
 128 : 16, 27 | 133 : 2 | 137 : 7,
 11 | 138 : 23 | 139 : 4 | 143 :
 17 | 146 : 20 | 148 : 1 | 151 : 9 |
 160 : 6 | 162 : 2, 5 | 163 : 11 |
 166 : 8 | 178 : 4 | 181 : 3 | 185 :
 5, 10 | 196 : 21 | 197 : 7 | 199 :
 24 | 212 : 16 | 215 : 21, 23 |
 216 : 4 | 219 : 5 | 220 : 14 | 221 :
 21 | 227 : 25 | 236 : 8, 9 | 232 :
 30 | 234 : 6 |
 satisfactionem . 28 : 4 |
 satisne . 188 : 19 |
 satisque . 6 : 14 | 113 : 10 | 161 :
 19 | 216 : 4 | 219 : 5 |
 satius . 99 : 12 | 230 : 11 |
 saturam . 85 : 14 |
 Saturni . 165 : 10 |
 sauciabantur . 106 : 3 |
 sauciare . 112 : 18 | 141 : 13 |
 sauciaretur . 175 : 19 |
 sauciare . 139 : 11 |
 saucii . 170 : 3 |
 sauciis . 55 : 2 |
 saucios . 108 : 5 |
 saxa . 111 : 8 | 118 : 20 | 125 : 16 |
 139 : 17, 21 | 140 : 14, 16 |
 176 : 4 |
 saxaque . 187 : 4 |
 saxens . 138 : 23 |
 saxis . 139 : 23 |
 saxum . 205 : 9 |
 scalæ . 113 : 4 |
 scalas . 192 : 3 |
 scalis . 111 : 7 | 113 : 8 |
 scaphas . 178 : 30 |
 Scauri . 86 : 8 | 91 : 4 |
 Scauro . 85 : 14 |
 Scaurum . 83 : 4 | 85 : 6 |
 Scaurus . 73 : 21 | 82 : 17 | 84 : 15 |
 85 : 1 | 97 : 14 |
 scelera . 29 : 7 | 92 : 3, 20 | 99 :
 3 |
 sceleratis . 46 : 3 |
 sceleratissimum . 147 : 18 |
 sceleratissimus . 69 : 3 |
 sceleratissimi . 88 : 9 |
 sceleratissimis . 89 : 19 |
 sceleratissimo . 226 : 4 |
 sceleratorum . 48 : 14 |
 scelere . 36 : 4 | 70 : 9 | 73 : 18 |
 88 : 14 | 91 : 18 | 121 : 16 |
 138 : 8 | 150 : 7 | 160 : 1 | 196 :
 22 |
 sceleri . 48 : 4 | 80 : 24 | 163 :
 4 |
 sceleribus . 72 : 7 | 164 : 18 |
 sceleris . 5 : 9 | 19 : 16 | 20 :
 2 | 27 : 16 | 40 : 20 | 41 : 17 |
 70 : 11 | 79 : 8 | 91 : 22 | 93 :
 10 | 151 : 27 | 160 : 18 | 189 :
 19 |
 scelorum . 6 : 1 | 82 : 5 | 89 : 11 |
 161 : 11 | 162 : 11, 7 | 165 : 9,
 16 | 168 : 3 | 232 : 30 |
 scelestis . 46 : 10 |
 scelestis . 13 : 2 |
 scelestissimi . 177 : 8 | 188 : 21 |
 scelestorum . 230 : 22 |
 scelestos . 43 : 8 | 102 : 13 |
 scelestum . 181 : 5 |
 scelus . 11 : 1 | 40 : 18 | 69 : 11 |
 71 : 1 | 73 : 7 | 82 : 25 | 83 :
 21 | 90 : 6 | 151 : 19 | 160 : 22 |
 198 : 2 | 212 : 2 | 234 : 8 |
 scenisque . 175 : 5 |
 sciatis . 229 : 15 |
 sciebam . 48 : 25 |
 sciens . 134 : 12 | 203 : 2 |
 sciente . 153 : 20 |
 scientes . 143 : 13, 19 |
 scientia . 114 : 29 |
 scientissimi . 145 : 18 |
 scilicet . 13 : 12 | 41 : 7 | 47 : 10 |
 80 : 10 | 89 : 9 | 131 : 1 | 132 :
 8 | 148 : 4 | 150 : 1 | 155 : 13 |
 161 : 18 | 162 : 14, 21 | 164 : 19 |
 221 : 17 | 212 : 6 | 218 : 14 |
 225 : 2 | 226 : 10 |
 scinditur . 201 : 22 |
 scio . 12 : 8 | 41 : 19 | 64 : 10 |
 129 : 19 | 131 : 4 | 191 : 3 | 213 :
 11 | 216 : 1 | 229 : 14 |
 Scipio . 64 : 1 | 83 : 2 |
 Scipione . 61 : 18 | 155 : 22 | 207 :
 22 |
 Scipionem . 60 : 7 |
 Scipiones . 228 : 7 | 230 : 1 |
 Scipioni . 80 : 20 | 84 : 3 |
 Scipionis . 63 : 8 | 126 : 6 |
 scire . 36 : 19 | 173 : 12 |
 scirem . 225 : 25 |
 sciret . 37 : 19 |
 scis . 148 : 8 |
 scissum . 200 : 17 |
 scite . 133 : 18 |
 scitis . 52 : 5 |
 sciunt . 41 : 11 |
 scorpione . 187 : 13 |
 scorta . 12 : 5 | 212 : 15 |
 scortis . 7 : 10 |
 scorto . 215 : 7 |
 scriba . 161 : 20 | 187 : 10 |
 scribant . 117 : 14 |
 scribentem . 230 : 18 |
 scribere . 4 : 1 | 29 : 6 | 81 : 20 |
 96 : 11 | 100 : 13 | 129 : 16 |
 135 : 1 |
 scriberentur . 25 : 18 |
 scribitur . 84 : 4 |
 scribo . 81 : 3 |
 scribundo . 177 : 14 |
 scrinium . 36 : 14 |
 scripserat . 116 : 19 |
 scripsere . 3 : 14 |

scripsi . 216 : 20 | 230 : 23 |
 scripsit . 204 : 18 |
 scripam . 25 : 5 |
 scriptorem . 3 : 16 |
 scriptorum . 8 : 4 | 200 : 9 |
 scriptum . 23 : 9 | 27 : 19 | 35 : 4 |
 scripturus . 61 : 8 |
 scrutari . 67 : 18 |
 senta . 118 : 18 | 140 : 15 |
 sentorum . 192 : 25 |
 scyllam . 205 : 9 |
 Scythroque . 162 : 15 |
 Scythici . 206 : 25 |
 se . 2 : 8 | 6 : 3 | 7 : 4 | 11 : 16 |
 15 : 5 | 39 : 9 | 19 : 21 : 1, 15,
 21 | 22 : 9 | 25 : 8, 15 | 27 : 13 |
 32 : 12 | 35 : 18, 19 | 36 : 18 |
 37 : 1, 18, 21 | 39 : 4, 24 | 40 :
 15 | 46 : 1 | 51 : 4 | 54 : 8 | 59 :
 9 | 61 : 4 | 62 : 7, 12 | 66 : 8 |
 67 : 19 | 69 : 10 | 73 : 13 | 75 :
 17 | 77 : 5 | 79 : 18 | 80 : 19 |
 81 : 20 | 91 : 13 | 92 : 7 | 95 :
 8 | 96 : 1 | 97 : 24 | 100 : 8 |
 103 : 19 | 106 : 26 | 107 : 27 |
 108 : 17 | 109 : 23 | 110 : 2, 5 |
 111 : 24 | 113 : 18 | 115 : 11 |
 117 : 19 | 118 : 5, 8 | 119 : 13 |
 123 : 12, 20 | 124 : 7 | 126 : 2,
 14 | 129 : 4 | 131 : 14 | 132 : 3 |
 133 : 1 | 134 : 6 | 136 : 2, 6, 9 |
 137 : 15 | 140 : 19 | 142 : 12 |
 144 : 9, 11 | 148 : 10 | 150 : 13,
 21 | 151 : 3, 8, 18 | 153 : 5, 7 |
 154 : 5, 15 | 160 : 2 | 162 : 6 |
 163 : 6 | 164 : 13 | 166 : 10 |
 167 : 19 | 170 : 2 | 185 : 3 | 186 :
 20, 33 | 192 : 4, 24, 32 | 193 :
 2 | 195 : 4 | 196 : 17 | 199 : 28 |
 201 : 6, 15 | 202 : 6 | 204 : 32 |
 206 : 28 | 208 : 21 | 210 : 2 |
 213 : 12 | 215 : 10 | 219 : 12,
 23 | 220 : 1, 21 | 223 : 20 | 225 :
 20 | 226 : 6, 18 | 229 : 19 | 231 :
 7 | 232 : 21 | 233 : 13, 20 |
 secessio . 219 : 1 |
 secessionem . 87 : 7 |
 secessionem . 89 : 2 | 183 : 11 |
 secessisset . 179 : 13 |
 secessit . 16 : 20 | 27 : 2 |
 secreta . 85 : 14 |
 secreto . 64 : 3 |
 secum . 25 : 16 | 76 : 14 | 96 : 1 |
 114 : 20 | 127 : 22 | 129 : 8 | 151 :
 7 | 155 : 3, 11 |
 secunda . 71 : 17 | 117 : 8 | 174 :
 30 | 192 : 23 | 203 : 26 |
 secundæ . 10 : 5 | 98 : 1 | 160 : 15 |
 163 : 1 |
 secundæque . 196 : 16 |
 secundis . 97 : 19 | 141 : 7 | 158 :
 10 | 188 : 17 | 216 : 16 | 222 :
 30 |
 secundo . 67 : 15 | 78 : 5 | 170 :
 14 | 206 : 5 |
 secundum . 69 : 9 | 116 : 19 | 158 :
 8, 21 | 203 : 24 | 205 : 6, 7, 11 |
 206 : 3 | 207 : 1 |
 securo . 169 : 26 |
 secus . 79 : 25 | 83 : 2 | 126 : 10 |
 138 : 21 | 145 : 20 | 150 : 16 |
 175 : 1 | 208 : 3 | 225 : 15 |
 secuti . 91 : 6 | 210 : 16, 20 |
 secutique . 190 : 16 |
 securus . 29 : 6 | 164 : 25 |
 sed . 1 : 4 | 2 : 5 | 3 : 6, 12 | 4,
 5 | 8 : 4, 13 | 6 : 13 | 7 : 4, 7,
 13, 20 | 8 : 4, 22 | 9 : 6, 10, 13,
 17 | 11 : 7, 11 | 12 : 3, 9 | 13 :
 7 | 14 : 2, 14 | 15 : 6 | 16 : 2,
 21, 16 | 17 : 3, 7 | 18 : 24 | 20 :

3, 13, 18, 21 | 21 : 2, 6, 9, 16 |
 23 : 16 | 25 : 6, 20 | 26 : 7, 9 |
 27 : 4, 16 | 29 : 3, 9 | 30 : 5,
 10 | 31 : 17 | 32 : 2, 13 | 33 :
 13 | 34 : 10, 15, 22 | 37 : 24 |
 38 : 13 | 39 : 2, 18, 25 | 40 : 7,
 10 | 41 : 5, 9, 14, 17 | 42 : 4,
 11, 13, 21 | 43 : 9, 15, 24 | 44 :
 8 | 45 : 2, 12, 15 | 46 : 22 | 47 :
 4, 11 | 48 : 11, 22 | 49 : 4, 7,
 12, 21 | 50 : 1, 10, 22 | 51 : 1,
 8, 19 | 52 : 3 | 54 : 12 | 55 : 11,
 15 | 57 : 6 | 60 : 10 | 61 : 13 |
 62 : 1, 7, 8 | 63 : 6 | 64 : 1, 17 |
 66 : 9 | 67 : 8, 9, 24, 29 | 68 :
 6 | 69 : 9 | 72 : 12 | 73 : 20 |
 75 : 3, 8, 15 | 76 : 5, 10 | 77 :
 7 | 79 : 24 | 80 : 2, 11, 16 | 81 :
 14 | 82 : 5, 13 | 83 : 23 | 84 :
 19, 22 | 85 : 4, 15 | 86 : 14 |
 87 : 2, 11 | 88 : 5, 16 | 90 : 14 |
 92 : 7 | 93 : 6, 16 | 94 : 6 | 95 :
 11 | 96 : 5 | 97 : 10, 17, 26 | 99 :
 11 | 100 : 4 | 101 : 1, 13, 20 |
 102 : 23 | 104 : 1 | 105 : 9 | 106 :
 6, 23 | 108 : 13, 21 | 109 : 22 |
 110 : 23 | 111 : 9, 11, 20 | 112 :
 13, 20 | 113 : 13 | 115 : 2 | 118 :
 10 | 121 : 3 | 123 : 2, 12, 18 |
 124 : 9, 27 | 125 : 22 | 126 : 16 |
 127 : 17 | 128 : 28 | 129 : 12, 21 |
 131 : 13 | 132 : 11, 16, 22 | 133 :
 14 | 134 : 13 | 135 : 1, 10, 23 |
 136 : 12, 15 | 137 : 28 | 138 : 8,
 16 | 139 : 3 | 140 : 2, 11 | 141 :
 5, 17 | 142 : 1, 12 | 143 : 18 |
 144 : 3, 17, 20 | 145 : 11 | 146 :
 4 | 148 : 3, 10 | 149 : 4 | 150 :
 17, 22 | 153 : 1, 10 | 154 : 23 |
 155 : 2, 4, 9 | 156 : 3 | 159 : 6,
 8 | 160 : 15 | 162 : 9, 11 | 164 :
 6 | 165 : 6 | 166 : 4, 10 | 169 :
 8 | 173 : 8 | 174 : 2 | 175 : 10,
 21 | 176 : 6 | 179 : 18 | 181 : 11 |
 183 : 9 | 185 : 15 | 186 : 19 |
 190 : 16 | 198 : 3, 30 | 200 : 16 |
 201 : 2, 12 | 203 : 9 | 209 : 5 |
 210 : 5, 9, 13 | 211 : 3 | 212 :
 1, 8 | 213 : 1 | 214 : 1 | 215 :
 2, 6 | 216 : 6, 9, 14, 16 | 217 :
 2, 12, 25 | 219 : 2, 3, 6, 18, 28 |
 220 : 9, 19 | 221 : 1, 3, 6, 24 |
 222 : 8, 18 | 223 : 13 | 224 : 11,
 15, 24 | 225 : 9, 26 | 226 : 23 |
 228 : 3 | 229 : 16, 18, 22, 25 |
 230 : 14, 15, 17, 30 | 231 : 4, 24 |
 232 : 4, 10, 22, 24, 32 | 233 : 1 |
 234 : 4, 13, 23 |
 sedare . 91 : 24 |
 sedari . 13 : 4 | 60 : 12 |
 sedaverit . 224 : 21 |
 sedens . 228 : 15 |
 sedenti . 175 : 6 |
 sedere . 198 : 20 |
 sedes . 76 : 3 | 160 : 11 | 161 : 10 |
 204 : 11 |
 sedibus . 6 : 9 | 98 : 12 |
 seditio . 27 : 17 | 62 : 21 | 121 :
 19 | 218 : 1 |
 seditio . 174 : 25 |
 seditio . 164 : 17 | 208 : 21 |
 seditio . 159 : 2 | 199 : 7 |
 seditio . 30 : 9 | 43 : 8 | 94 :
 8 | 164 : 6 | 165 : 9 | 167 : 11 |
 seditiosi . 122 : 10 |
 seditiosum . 118 : 6 |
 seditiosus . 161 : 17 |
 signior . 90 : 16 | 169 : 7 |
 signius . 124 : 8 |
 seipsum . 67 : 14 |
 Selesia . 191 : 16 |

sella . 194 : 9 |
 sellam . 117 : 2 |
 semel . 190 : 3 |
 semet . 34 : 26 | 110 : 13 | 112 :
 19 | 124 : 26 | 215 : 5 |
 semetipsa . 98 : 14 |
 semetipsi . 76 : 15 |
 semianimum . 208 : 11 |
 semiruta . 201 : 25 |
 semisomnos . 80 : 4 |
 semper . 3 : 4 | 5 : 19 | 9 : 16 |
 17 : 11 | 21 : 7 | 22 : 5 | 27 :
 11 | 30 : 7 | 34 : 18 | 45 : 3 |
 52 : 26 | 67 : 11 | 70 : 4 | 125 :
 7 | 134 : 2 | 150 : 2 | 153 : 19 |
 158 : 2 | 211 : 13 | 214 : 17 |
 216 : 15 | 219 : 26 | 231 : 1, 23 |
 semperque . 7 : 6 | 115 : 8 | 219 : 11 |
 Sempronia . 21 : 3 | 84 : 1 |
 Semproniam . 33 : 8 |
 senati . 23 : 12 | 30 : 1 | 48 : 22 |
 97 : 4 | 195 : 11 |
 senator . 22 : 14 | 23 : 8 | 187 : 9 |
 227 : 13 | 233 : 6 |
 senatorem . 234 : 10 |
 senatores . 30 : 15 | 218 : 7 |
 senatori . 37 : 9 |
 senatoribus . 16 : 3 | 217 : 16 |
 senatorii . 14 : 7 | 114 : 9 | 149 :
 15 |
 senatoriis . 224 : 3 |
 senatoris . 32 : 9 |
 senatorum . 224 : 5, 8 |
 senatu . 20 : 5 | 23 : 8 | 27 : 9,
 18 | 35 : 8 | 39 : 8, 9, 17 | 68 :
 7, 10 | 73 : 13 | 74 : 4, 8 | 81 :
 12 | 82 : 4, 21 | 83 : 17 | 92 :
 20 | 93 : 16 | 131 : 22 | 222 :
 16 |
 senatui . 64 : 11 | 83 : 11 | 222 :
 32 | 227 : 2 |
 senatum . 23 : 1, 4 | 25 : 3 | 27 :
 5, 11 | 31 : 8 | 33 : 1 | 36 : 11,
 12 | 37 : 16, 20 | 44 : 10, 11 |
 60 : 4 | 67 : 27 | 80 : 13 | 84 :
 7 | 96 : 10 | 148 : 14 | 149 : 12 |
 154 : 6 | 223 : 21 | 233 : 8 |
 senatus . 14 : 1 | 16 : 8 | 13 : 2 |
 29 : 12 | 31 : 4, 11, 14 | 37 : 5 |
 38 : 4 | 39 : 18 | 43 : 17 | 48 :
 19 | 50 : 4 | 68 : 12 | 73 : 15 |
 80 : 11, 18 | 82 : 18, 24 | 83 : 5,
 23 | 84 : 9, 12 | 86 : 11 | 90 :
 9 | 96 : 12 | 97 : 20, 23 | 100 :
 16 | 109 : 15 | 113 : 20 | 114 :
 22 | 123 : 2 | 129 : 9 | 150 : 9 |
 155 : 1 | 163 : 16 | 169 : 15 |
 173 : 27 | 178 : 29 | 186 : 23 |
 233 : 4 |
 senectia . 196 : 18 |
 senectio . 188 : 1 |
 senectus . 75 : 13 | 196 : 17 |
 senectutem . 134 : 3 |
 senescere . 92 : 21 |
 senescunt . 58 : 12 | 184 : 4 |
 Senius . 23 : 8 |
 sententia . 42 : 2 | 64 : 9 | 81 : 13 |
 95 : 6 | 100 : 18 | 132 : 14 | 153 :
 12 | 155 : 15 | 167 : 11 | 169 :
 30 | 223 : 12, 16 |
 sententiæ . 224 : 5 |
 sententiam . 39 : 19, 23, 25 | 42 :
 11 | 44 : 13 | 48 : 20 | 50 : 4 |
 154 : 20 | 223 : 21 |
 sententias . 40 : 22 | 44 : 16 |
 sententiis . 85 : 14 |
 sentiebam . 29 : 4 |
 sentina . 233 : 6 |
 sentinam . 30 : 14 |
 sentiret . 21 : 21 |
 sentis . 228 : 15 |

seorsum. 120 : 6 |
 separatim. 47 : 1 |
 Septimium. 21 : 26 | 199 : 24 |
 septis. 161 : 13 |
 sepulchra. 161 : 15 |
 sepulto. 204 : 31 |
 sequatur. 3 : 16 |
 seque. 8 : 16 | 22 : 11 | 29 : 20 |
 34 : 20 | 55 : 8 | 80 : 14 | 83 :
 10 | 109 : 11 | 126 : 20 | 133 :
 12 | 137 : 23 |
 sequebantur. 194 : 2 |
 sequebatur. 10 : 8 |
 sequerentur. 101 : 25 |
 sequeretur. 51 : 19 |
 sequeris. 228 : 10 |
 sequetur. 191 : 23 |
 sequi. 52 : 23 | 109 : 3, 19, 26 |
 112 : 13 | 127 : 7 | 138 : 3 | 140 :
 20 | 147 : 2 | 178 : 24 | 224 :
 25 |
 sequimini. 163 : 15 |
 sequimur. 46 : 26 |
 sequitur. 108 : 15 | 109 : 6 | 168 :
 12 |
 sequuntur. 58 : 8 | 67 : 24 | 165 :
 18 |
 Ser. 14 : 8 | 36 : 20 | 158 : 5 |
 serendo. 191 : 20 |
 seria. 142 : 14 |
 sermo. 198 : 14 |
 sermone. 21 : 12 | 186 : 19 | 229 :
 5 |
 sermoni. 33 : 10 |
 sermonibus. 36 : 22 |
 sero. 190 : 6 |
 serpentibus. 136 : 22 |
 serpentium. 136 : 24 |
 Sertorii. 177 : 23 | 187 : 10 | 197 :
 13 |
 Sertorio. 186 : 11 | 199 : 28 |
 Sertorium. 183 : 13 | 206 : 8 |
 Sertorius. 170 : 13, 25 | 171 : 11 |
 173 : 1 | 178 : 10 | 187 : 8 | 203 :
 36 |
 serva. 191 : 14 |
 servaret. 25 : 11 |
 servavere. 47 : 13 |
 servi. 88 : 7 | 208 : 12 |
 serviendum. 90 : 1 |
 Servii. 14 : 8 |
 servile. 23 : 12 |
 servili. 158 : 15 | 208 : 14 |
 servilia. 161 : 8 |
 servilibus. 5 : 3 |
 Servilius. 170 : 28 |
 servire. 18 : 22 |
 servis. 51 : 7 |
 servitia. 21 : 1 | 35 : 9 | 36 : 8 |
 39 : 12 | 51 : 5 | 117 : 21 |
 servitii. 159 : 19 | 160 : 19 | 184 : 6 |
 servitio. 1 : 5 | 163 : 9, 13 | 182 :
 5 | 215 : 8 |
 servitis. 47 : 3 |
 servitium. 114 : 21 | 141 : 6 | 160 :
 7 | 179 : 11 | 181 : 5 | 189 : 23 |
 203 : 18 | 217 : 25 |
 servitutum. 189 : 18 |
 servitus. 222 : 23 |
 servitute. 37 : 12 | 43 : 5 | 217 :
 7, 18 |
 servitutem. 88 : 8 | 89 : 17 | 219 :
 10, 21 |
 servitutis. 219 : 15 | 227 : 24 |
 serviundi. 181 : 10 |
 serviundum. 161 : 4 | 195 : 11 |
 serum. 195 : 7 |
 serunt. 165 : 10 |
 servo. 23 : 19 | 187 : 12 |
 servorum. 162 : 15 | 189 : 12, 23 |
 servos. 147 : 20 |

servunt. 101 : 26 |
 sese. 1 : 1 | 2 : 18 | 24 : 9 | 26 :
 2 | 35 : 21 | 36 : 6 | 39 : 15 |
 51 : 20 | 60 : 10 | 62 : 3 | 70 :
 10 | 75 : 19 | 79 : 8 | 80 : 25 |
 83 : 1, 10 | 85 : 5 | 92 : 1 | 95 :
 2 | 104 : 11 | 106 : 6 | 108 : 3 |
 11 | 110 : 20, 23 | 112 : 3, 17 |
 113 : 9 | 114 : 2, 8 | 115 : 4 |
 116 : 4 | 119 : 22 | 121 : 17 |
 124 : 5, 13 | 126 : 19 | 127 : 24 |
 128 : 3, 27 | 129 : 3, 13 | 130 :
 16 | 131 : 15 | 132 : 2 | 140 : 4 |
 141 : 4 | 146 : 3 | 149 : 6 | 150 :
 19 | 152 : 6, 17, 18 | 198 : 18 |
 212 : 14 | 214 : 19 | 221 : 18 |
 226 : 2 |
 sestertio. 233 : 25 |
 seu. 39 : 7 | 148 : 20 | 215 : 25 |
 severe. 72 : 20 |
 severior. 41 : 18 |
 severitas. 49 : 14 |
 severitatis. 49 : 21 |
 severo. 208 : 5 |
 severus. 230 : 19 |
 sexaginta. 202 : 23 |
 Sextii. 231 : 31 |
 Sextio. 228 : 13 |
 Sextius. 85 : 9 |
 sexto. 137 : 20 |
 sexu. 207 : 13 |
 si. 2 : 16 | 17 : 1 | 13 : 11 | 15 :
 4 | 17 : 14 | 20 : 17 | 21 : 15 |
 22 : 11 | 23 : 18 | 27 : 9 | 30 :
 17 | 32 : 3, 15 | 33 : 3 | 34 : 20 |
 37 : 18 | 39 : 23 | 40 : 4, 19 |
 41 : 10, 18 | 43 : 20 | 45 : 4, 5 |
 46 : 8, 13, 17, 19 | 47 : 10 |
 48 : 5, 8, 9 | 51 : 4 | 52 : 9, 14,
 23 | 53 : 5 | 58 : 2 | 60 : 2 |
 62 : 20 | 63 : 22 | 64 : 6 | 65 :
 2, 15, 16 | 66 : 1 | 69 : 1, 9, 17 |
 71 : 5, 6, 16 | 73 : 4 | 80 : 25 |
 82 : 9 | 83 : 13 | 88 : 17 | 89 :
 8 | 90 : 17 | 92 : 5 | 93 : 14,
 18 | 96 : 1 | 100 : 5 | 102 : 2,
 23 | 103 : 10 | 106 : 7 | 110 :
 19 | 113 : 19, 21 | 117 : 5, 9, 11 |
 123 : 24 | 128 : 3, 17, 28 | 130 :
 6, 20 | 131 : 13, 16 | 132 : 10,
 19 | 134 : 20, 24 | 136 : 8 | 140 :
 17 | 143 : 8, 12, 19 | 146 : 11 |
 147 : 22 | 148 : 14, 23 | 151 : 9 |
 154 : 3, 10, 25 | 160 : 2, 4 | 162 :
 2, 8 | 163 : 7, 13 | 168 : 3 | 177 :
 7 | 179 : 10 | 180 : 9 | 181 : 10 |
 182 : 5, 6 | 183 : 10 | 186 : 32 |
 188 : 21, 24 | 191 : 21 | 194 : 7 |
 196 : 19 | 197 : 7, 18, 21 | 206 :
 13 | 207 : 15 | 210 : 18 | 212 :
 25 | 213 : 1, 13, 14 | 214 : 4,
 12 | 215 : 11 | 217 : 3, 24 | 220 :
 10, 27 | 221 : 17, 20, 24 | 222 :
 13 | 223 : 12, 21 | 224 : 13, 20 | 225 :
 1, 12, 14, 16, 25, 27 | 226 : 11 |
 227 : 3, 6 | 229 : 8, 9, 11, 24 |
 230 : 3, 6, 7, 9, 15, 22 | 231 :
 4, 19, 23, 29, 30 | 232 : 1, 3, 6,
 8, 35 | 233 : 12, 26 | 234 : 23 |
 sibi. 4 : 4 | 5 : 21 | 7 : 2 | 9 : 13,
 22 | 12 : 7 | 19 : 7 | 20 : 11, 25 |
 21 : 2, 19 | 22 : 2 | 23 : 8 | 24 :
 11 | 25 : 9 | 27 : 16, 18 | 30 :
 17 | 31 : 1 | 36 : 5 | 37 : 14 |
 38 : 12 | 47 : 2 | 49 : 19 | 60 :
 9 | 63 : 18 | 64 : 18 | 66 : 17 |
 76 : 7 | 77 : 11 | 80 : 17 | 84 :
 14 | 92 : 25 | 93 : 14 | 97 : 2, 7,
 9 | 98 : 4 | 100 : 2, 11 | 102 :
 15, 16 | 109 : 29 | 108 : 19 |
 111 : 16 | 112 : 2 | 113 : 19 |

114 : 1, 5 | 115 : 7 | 116 : 13 |
 120 : 4 | 122 : 5 | 128 : 26 | 131 :
 4 | 132 : 7 | 143 : 3, 12 | 148 :
 20 | 149 : 9 | 151 : 6, 23 | 153 :
 6 | 154 : 19, 27 | 155 : 5 | 158 :
 20 | 162 : 20 | 165 : 3 | 169 : 29 |
 173 : 12 | 178 : 23 | 194 : 8 |
 196 : 1 | 201 : 19 | 219 : 10, 24,
 30 | 222 : 27 | 223 : 16 | 231 :
 26 | 234 : 6 |
 sibyllinis. 36 : 23 |
 sic. 21 : 8 | 41 : 15 | 58 : 11 | 64 :
 8 | 70 : 15 | 97 : 19 | 111 : 12 |
 117 : 14 | 119 : 11 | 122 : 12 |
 135 : 17 | 137 : 16 | 141 : 15 |
 153 : 11 | 155 : 5 | 156 : 2 | 169 :
 12 | 184 : 4 | 206 : 24 | 209 : 8 |
 210 : 11 | 212 : 19 | 219 : 23 |
 222 : 24 |
 sicariis. 165 : 5 |
 siccam. 110 : 15 |
 Siccenses. 110 : 18 |
 Siccensium. 110 : 12 |
 Sicilia. 84 : 20 | 173 : 18 | 205 :
 11 |
 Siciliae. 200 : 16 | 204 : 30 |
 Siciliam. 84 : 20 | 191 : 9 |
 Sicinius. 181 : 1 |
 Siculos. 207 : 16 |
 sicut. 6 : 8 | 8 : 2 | 70 : 13 | 76 :
 6 | 105 : 8 | 107 : 15, 17 | 136 :
 23 | 140 : 24 | 206 : 6 | 217 :
 18 | 218 : 22 | 222 : 11 | 233 :
 18 |
 sicuti. 3 : 7 | 4 : 5 | 6 : 19 | 13 :
 12 | 19 : 18 | 22 : 15 | 25 : 3 |
 30 : 14 | 31 : 13 | 32 : 10 | 35 :
 15 | 48 : 17, 22 | 49 : 6 | 53 :
 7 | 58 : 10 | 88 : 18 | 92 : 26 |
 96 : 4 | 105 : 15 | 106 : 30 | 109 :
 10 | 112 : 23 | 124 : 3 | 135 :
 20 | 153 : 7 | 212 : 1 | 218 : 8 |
 222 : 32 |
 Sidonica. 125 : 19 |
 Sidoniis. 125 : 10 |
 signa. 8 : 19 | 10 : 2 | 18 : 11 |
 37 : 4 | 45 : 3 | 53 : 9, 14 | 102 :
 24 | 105 : 3 | 106 : 12 | 110 : 21 |
 118 : 18 | 119 : 12 | 127 : 7 |
 141 : 9 | 144 : 23 | 145 : 1, 7 |
 208 : 6 |
 signatoresque. 13 : 8 |
 signatur. 34 : 24 |
 significabant. 146 : 4 |
 significant. 206 : 1 |
 significare. 112 : 25 |
 signis. 54 : 16 | 101 : 14 | 102 :
 5 | 143 : 14 | 215 : 4 |
 signo. 34 : 9 | 80 : 4 | 95 : 5 |
 104 : 17 | 105 : 21 | 111 : 3 |
 116 : 17 | 155 : 19 |
 signorum. 123 : 16 |
 signum. 16 : 4 | 54 : 13 | 143 :
 17 |
 Sila. 198 : 31 |
 Silane. 42 : 5 |
 Silanum. 41 : 19 | 118 : 11 |
 Silanus. 39 : 19 | 100 : 8 |
 silentes. 208 : 20 |
 silentio. 1 : 2 | 49 : 9 | 151 : 14 |
 silentium. 92 : 1 | 144 : 23 |
 silere. 98 : 3 |
 siletur. 3 : 9 |
 silva. 198 : 31 |
 silvam. 162 : 21 |
 sim. 35 : 5 | 230 : 12 | 231 : 12 |
 simile. 205 : 9 |
 similem. 186 : 19 |
 similes. 230 : 20 |
 similis. 143 : 14 | 207 : 8 | 230 :
 22 | 234 : 6, 8 |

similisque. 12 : 2 |
 similitudine. 6 : 24 | 233 : 13 |
 similitudinem. 206 : 24 |
 simplex. 213 : 9 |
 simplici. 192 : 3 |
 simul. 3 : 3 | 7 : 8 | 13 : 14 | 15 :
 4 | 16 : 9 | 17 : 5 | 12 : 3, 20 |
 23 : 10 | 27 : 5 | 33 : 24 | 34 :
 12, 16 | 35 : 17 | 36 : 2 | 40 : 3 |
 46 : 15 | 51 : 6 | 52 : 4 | 55 : 3 |
 59 : 14 | 68 : 16 | 72 : 14 | 79 :
 19 | 81 : 27 | 82 : 18 | 102 : 8 |
 103 : 9 | 106 : 20 | 107 : 28 |
 110 : 18 | 111 : 3 | 116 : 12 |
 117 : 15 | 120 : 13 | 122 : 5 | 124 :
 26 | 125 : 17 | 129 : 17 | 130 :
 3 | 137 : 18, 21 | 138 : 14 | 140 :
 15 | 141 : 2 | 142 : 3, 14 | 144 :
 1 | 145 : 1, 18 | 146 : 2, 19 |
 147 : 17 | 148 : 9 | 149 : 8 | 151 :
 3, 7 | 153 : 2, 6 | 155 : 20 | 158 :
 18 | 161 : 13 | 170 : 18 | 175 :
 5 | 184 : 9 | 190 : 10 | 192 : 22 |
 197 : 4 | 203 : 11 | 213 : 15 |
 214 : 7 | 223 : 1 | 225 : 5 |
 simulabat. 124 : 13 |
 simulacrum. 175 : 7 |
 simulanda. 142 : 4 |
 simulandi. 94 : 18 |
 simulandum. 154 : 16 |
 simulans. 196 : 1 |
 simulant. 215 : 21 |
 simulantem. 72 : 6 |
 simulantes. 31 : 14 | 189 : 4 |
 simulare. 72 : 4 | 94 : 2 | 112 :
 27 |
 simulat. 166 : 4 |
 simulatoque. 189 : 12 |
 simulator. 5 : 17 |
 simulavere. 130 : 16 |
 simulaveritne. 136 : 10 |
 simulent. 31 : 19 |
 simulique. 107 : 8 | 146 : 21 |
 simultas. 223 : 14 |
 simultatem. 127 : 2 |
 simultates. 8 : 13 | 152 : 1 |
 simus. 70 : 12 |
 sin. 40 : 20 | 42 : 16 | 46 : 13 |
 52 : 15 | 57 : 9 | 64 : 7 | 89 :
 9 | 92 : 6 | 93 : 1 | 102 : 16 |
 106 : 8 | 111 : 21 | 168 : 9 | 127 :
 19 | 203 : 37 | 217 : 6 |
 sinam. 154 : 3 |
 sinant. 215 : 27 |
 sinat. 114 : 28 |
 sine. 2 : 14 | 6 : 10 | 8 : 8 | 17 :
 13 | 23 : 7 | 29 : 11 | 30 : 9, 10 |
 32 : 1, 19 | 35 : 15, 18 | 36 : 9 |
 65 : 1 | 73 : 5 | 87 : 12 | 98 :
 12 | 101 : 4 | 108 : 23 | 110 :
 20 | 111 : 4 | 112 : 28 | 114 : 7,
 13 | 117 : 10 | 118 : 14 | 123 :
 5 | 128 : 20 | 135 : 14 | 138 : 11 |
 139 : 10 | 143 : 14, 15 | 149 : 2 |
 151 : 4 | 170 : 3 | 171 : 18 | 177 :
 17 | 185 : 3 | 188 : 10 | 190 : 11 |
 191 : 7, 10, 11, 22 | 197 : 8 |
 200 : 32 | 201 : 11 | 212 : 16 |
 215 : 7 |
 sinere. 138 : 3 |
 singillatim. 39 : 3 | 150 : 5 |
 singulas. 104 : 10 | 136 : 7 |
 singuli. 127 : 16 | 185 : 8 |
 singulis. 16 : 19 | 67 : 7 | 180 : 6 |
 197 : 7 |
 singulos. 14 : 3 | 68 : 10 | 72 : 3 |
 129 : 3 | 140 : 19 |
 sinistra. 53 : 17 | 105 : 22 | 145 :
 15 | 146 : 26 |
 sinistrae. 105 : 17 |
 sinistros. 53 : 13 |

sint. 42 : 7 | 45 : 5, 16 | 46 : 1,
 2, 8, 11 | 48 : 16 | 52 : 8 | 59 :
 2 | 61 : 5, 15 | 71 : 12 | 75 : 17 |
 90 : 17 | 127 : 24 | 130 : 13 |
 131 : 10 | 132 : 7 | 160 : 20 |
 169 : 3 | 173 : 17 | 198 : 7 | 209 :
 7 | 215 : 13 | 216 : 17 | 219 : 20 |
 226 : 18 | 233 : 21 |
 sinu. 48 : 12 |
 sinum. 212 : 4 |
 sinunt. 59 : 1 | 144 : 17 |
 sinus. 125 : 12 |
 siquidem. 186 : 2 |
 sis. 35 : 6 | 210 : 4 | 211 : 12 |
 230 : 6, 31 | 234 : 3 |
 Sissenna. 141 : 20 |
 sit. 6 : 7 | 17 : 9 | 29 : 16 | 35 :
 8, 14 | 43 : 17 | 45 : 15 | 64 :
 11 | 70 : 3 | 73 : 12 | 86 : 23 |
 87 : 13 | 89 : 10 | 92 : 19 | 130 :
 20 | 132 : 18 | 160 : 2 | 162 : 7 |
 164 : 12 | 166 : 11 | 172 : 7 |
 181 : 12 | 183 : 3 | 188 : 20 |
 195 : 11 | 198 : 2 | 209 : 11 |
 211 : 7 | 212 : 18 | 213 : 11 |
 215 : 16 | 216 : 1, 4, 20 | 221 :
 1 | 213 : 16 | 224 : 10 | 226 :
 16 | 227 : 16 | 229 : 28 | 231 :
 2, 5 | 232 : 30 |
 sita. 1 : 5 | 18 : 17 | 46 : 1 | 106 :
 22 | 109 : 3 | 110 : 6 | 217 : 26 |
 sitae. 122 : 13 | 130 : 8 | 156 : 7 |
 sitam. 92 : 6 |
 sitas. 81 : 7 | 195 : 5 |
 siti. 105 : 11 | 136 : 24 |
 sitim. 11 : 10 | 105 : 15 | 137 : 5 |
 sitis. 52 : 12 | 168 : 5 |
 Sittium. 19 : 6 |
 sitos. 191 : 13 |
 situ. 206 : 17, 31 |
 situm. 75 : 2 | 87 : 5 | 94 : 17 |
 110 : 25 | 125 : 11 | 136 : 27 |
 sive. 25 : 4 | 215 : 25 | 234 : 8 |
 socia. 127 : 18 |
 societate. 128 : 5 | 191 : 26 |
 societatem. 32 : 15 | 35 : 3 | 38 :
 9 | 69 : 14 | 188 : 18, 22, 26 |
 191 : 4 | 192 : 7 |
 societatemque. 125 : 6 |
 societates. 71 : 14 |
 societatis. 99 : 7 | 128 : 21 |
 socii. 51 : 5 | 100 : 16 | 120 : 14 |
 138 : 15 | 202 : 15 | 233 : 23 |
 sociis. 6 : 29 | 11 : 1 | 16 : 4 |
 59 : 19 | 90 : 4, 5, 7 | 92 : 7 |
 96 : 11 | 101 : 4 | 136 : 3 | 141 :
 17 |
 sociisque. 13 : 14 | 129 : 6 |
 sociorum. 34 : 18 | 45 : 7 | 46 :
 2, 20 | 71 : 18 | 111 : 26 | 161 :
 9 | 197 : 12 | 202 : 10 |
 socios. 23 : 5 | 33 : 11 | 43 : 23 |
 63 : 21 | 91 : 22 | 97 : 10 | 99 :
 6 | 121 : 18 | 125 : 4 | 191 : 12 |
 207 : 16 | 208 : 12 | 213 : 6,
 14 |
 socium. 36 : 19 | 69 : 4 | 120 : 4 |
 183 : 7 |
 socius. 81 : 17 | 85 : 1 | 86 : 8 |
 134 : 18 |
 socordesque. 180 : 12 |
 socordia. 5 : 2 | 52 : 5 | 59 : 1 |
 86 : 23 | 94 : 5 | 109 : 13 | 132 :
 3 | 162 : 11 | 166 : 8 | 168 : 12 |
 197 : 18 | 209 : 31 | 213 : 5 |
 217 : 26 | 223 : 6 |
 socordia. 47 : 16 | 219 : 25 |
 socordiam. 57 : 11 |
 socordiamque. 129 : 15 |
 socordiana. 126 : 9 |
 socordius. 186 : 25 |

socors. 145 : 11 |
 sodalitium. 232 : 28 |
 sola. 133 : 17 | 148 : 18 |
 solas. 203 : 29 |
 solae. 77 : 4 |
 solebant. 144 : 24 |
 solemnibus. 19 : 18 |
 solent. 100 : 16 | 121 : 8 | 153 :
 15 |
 soles. 213 : 18 |
 solet. 23 : 2, 10 | 52 : 2 | 63 : 14 |
 74 : 3 | 82 : 15 | 112 : 12 | 118 :
 5 | 121 : 6 | 126 : 10 | 142 : 16 |
 150 : 9 | 171 : 11 | 176 : 14 |
 178 : 23 | 199 : 19 |
 soli. 158 : 17 | 179 : 17 |
 sollicita. 109 : 16 |
 sollicitabant. 39 : 12 |
 sollicitata. 77 : 16 |
 sollicitatae. 165 : 13 |
 sollicitatam. 29 : 10 |
 solliciti. 86 : 6 |
 sollicitudine. 167 : 12 |
 sollicitudinis. 101 : 5 |
 sollicitudo. 90 : 1 |
 solis. 29 : 18 | 75 : 10 | 78 : 11 |
 119 : 5 | 137 : 22 | 151 : 15 |
 169 : 32 | 205 : 15 |
 solira. 178 : 16 |
 soliti. 39 : 13 | 61 : 1 | 192 :
 24 |
 solitos. 60 : 8 |
 solitudine. 109 : 14 |
 solitudinem. 159 : 19 |
 solitudines. 75 : 4 | 123 : 9, 19 |
 127 : 4 | 136 : 17 |
 solitum. 36 : 20 | 153 : 3 | 173 :
 11 | 194 : 9 |
 solitus. 20 : 12 | 36 : 23 | 120 : 24 |
 136 : 11 |
 sollertia. 63 : 17 |
 sollertissimus. 142 : 10 |
 sollicitabat. 32 : 12 |
 sollicitare. 21 : 1 | 22 : 19 |
 solos. 189 : 20 |
 solvenda. 192 : 17 |
 solverat. 174 : 13 |
 solvere. 29 : 2 | 161 : 14 |
 solvit. 119 : 27 |
 solum. 30 : 4 | 32 : 12 | 152 : 7 |
 206 : 12 |
 solus. 46 : 13 | 62 : 2 | 63 : 23 |
 71 : 9 | 146 : 27 | 160 : 16 | 172 :
 16 | 220 : 2 |
 soluta. 98 : 7 |
 soluto. 96 : 18 | 162 : 3 |
 solutum. 6 : 11 | 26 : 14 |
 solvant. 190 : 2 |
 somni. 14 : 10 |
 somnio. 172 : 3 | 233 : 18 |
 somno. 3 : 6 | 122 : 1 | 144 : 25 |
 145 : 8 |
 somnus. 121 : 6 |
 sonitu. 145 : 3 |
 sonites. 13 : 12 |
 sonus. 176 : 12 |
 soporem. 232 : 31 |
 sorbens. 202 : 22 |
 sordes. 229 : 22 |
 sordidissimo. 232 : 26 |
 sordidum. 133 : 18 |
 sorte. 57 : 2 | 201 : 21 | 211 : 8 |
 Sp. 92 : 17 | 101 : 2 |
 Spargos. 50 : 23 |
 sparsa. 175 : 5 |
 sparsi. 176 : 15 |
 Spartacum. 208 : 13 |
 Spartacus. 208 : 14 |
 spatia. 59 : 5, 20 | 123 : 22 | 135 :
 17 | 204 : 28 |
 spatium. 200 : 16 |

- spe. 5 : 7 | 25 : 9 | 30 : 21 | 33 :
14 : 15 | 62 : 19 | 65 : 1 | 68 :
10 | 95 : 1 | 100 : 19 | 117 : 21 |
123 : 23 | 124 : 3 | 153 : 2 | 177 :
12 | 180 : 1 | 184 : 5 | 186 : 27 |
194 : 9 | 213 : 16 | 218 : 8 |
specie. 31 : 11 | 74 : 15 | 126 : 1 |
163 : 3 | 179 : 16 | 192 : 14 |
speciem. 206 : 25 |
species. 85 : 10 |
spectaculum. 72 : 15 | 147 : 1 |
spectare. 229 : 25 |
spectat. 202 : 5 |
spectata. 16 : 22 |
spectatam. 208 : 18 |
spectatum. 185 : 5 |
speculanti. 152 : 2 |
speculatores. 146 : 3 |
speculatoribus. 151 : 6 |
speculatum. 152 : 12 |
spei. 19 : 3 | 101 : 6 | 155 : 8 |
spem. 33 : 4 | 68 : 3 | 51 : 21 |
81 : 7 | 84 : 5 | 85 : 7 | 92 : 6 |
94 : 11 | 103 : 23 | 109 : 14 |
112 : 17 | 133 : 10 | 135 : 21 |
179 : 18 | 181 : 4 | 210 : 21 |
225 : 1 |
sperabat. 30 : 17 | 51 : 4 | 84 :
15 |
sperans. 21 : 5 | 63 : 4 | 83 : 1 |
speranti. 135 : 19 |
sperare. 52 : 25 | 81 : 23 | 196 :
19 |
sperarent. 32 : 21 |
speraret. 19 : 8 |
sperasti. 231 : 8 |
sperata. 129 : 12 |
speratis. 160 : 21 |
sperem. 188 : 23 |
spero. 18 : 21 |
spes. 14 : 1, 13 | 17 : 1 | 18 : 15,
24 | 29 : 5 | 32 : 3 | 51 : 10 |
53 : 2 | 70 : 6 | 90 : 3 | 92 : 7 |
99 : 7 | 109 : 3 | 117 : 13 | 119 :
18 | 130 : 8 | 146 : 7 | 150 : 22 |
152 : 3 | 156 : 7 | 160 : 1 | 177 :
15 | 201 : 8 | 219 : 14 |
Spintheri. 37 : 7 |
spirans. 55 : 17 |
splendor. 226 : 12 |
spolia. 18 : 19 | 129 : 4 | 160 : 20 |
191 : 19 |
spoliandi. 56 : 1 |
spoliare. 10 : 3 |
spoliat. 221 : 17 |
spoliatique. 149 : 1 |
spoliatus. 114 : 16 | 189 : 6 |
spoliaverunt. 207 : 16 |
spoliis. 180 : 5 |
spolium. 189 : 22 |
sponsionem. 126 : 5 |
sportis. 174 : 29 |
stabilias. 218 : 19 |
stabiliebat. 223 : 8 |
stabilivisse. 214 : 4 |
stadium. 195 : 4 |
stagnabant. 176 : 22 |
stagnum. 202 : 30 |
stans. 228 : 15 |
stantes. 186 : 8 |
staret. 230 : 22 |
Statilio. 34 : 24 | 48 : 7 | 50 :
15 |
Statilius. 36 : 7 |
Statilius. 14 : 10 | 34 : 11 | 37 :
8 |
statim. 73 : 15 | 93 : 20 | 110 : 3 |
111 : 26 | 140 : 22 | 146 : 24 |
147 : 4, 10 | 151 : 13 | 152 :
8 | 153 : 11 | 155 : 10, 19 |
186 : 9 |
statimque. 64 : 16 |
stationes. 174 : 6 | 203 : 31 |
stativis. 101 : 12 |
statu. 32 : 20 | 166 : 2 |
statua. 222 : 11 |
statuamus. 44 : 19 |
statuatis. 42 : 20 | 48 : 3 | 72 :
3 |
statuerat. 107 : 11 | 136 : 12 |
statueris. 213 : 1 |
statuet. 43 : 18 |
statuetis. 46 : 15 |
statui. 5 : 5 | 28 : 3 | 179 : 18 |
217 : 2 |
statuisse. 102 : 1 |
statuissetis. 177 : 10 |
statuit. 29 : 13 | 51 : 22 | 63 : 2 |
67 : 5 | 85 : 7 | 97 : 1 | 101 : 6 |
103 : 22 | 108 : 20 | 110 : 7 |
136 : 6 | 161 : 16 |
statuitur. 120 : 9 |
statum. 28 : 6 |
statuo. 219 : 23 | 221 : 10 | 222 :
24 |
stetit. 232 : 23 |
stimulabant. 15 : 13 |
Stipatorum. 11 : 17 |
stipendia. 17 : 12 |
stipendii. 131 : 1 |
stipendiis. 115 : 3 | 129 : 8 | 212 :
8 | 215 : 18 |
stipendio. 134 : 27 | 177 : 17 | 178 :
12 |
stipendium. 84 : 4 | 93 : 19 | 137 :
14 | 150 : 4 | 178 : 6 | 197 : 11 |
215 : 16 |
stirpe. 8 : 24 | 69 : 4 | 92 : 19 |
218 : 2 |
stirpis. 70 : 3 |
stolidior. 187 : 15 |
strenue. 80 : 22 |
strenui. 17 : 12 | 55 : 3 | 118 :
22 |
strenuis. 134 : 24 | 151 : 22 | 223 :
18 |
strenuisque. 198 : 29 |
strenuissimus. 55 : 21 |
strenuo. 50 : 1 | 220 : 5 |
strenuum. 41 : 19 | 51 : 26 | 198 :
18 |
strenuus. 63 : 12 | 134 : 14 | 210 :
4 |
strepere. 144 : 19 |
streperent. 140 : 16 |
strepitu. 67 : 18 | 107 : 27 | 121 :
22 | 145 : 5 | 175 : 7 |
strepitus. 112 : 20 |
strepunt. 221 : 23 |
striam. 5 : 5 |
studeat. 214 : 12 |
student. 1 : 1 | 30 : 9 | 137 : 9 |
studere. 41 : 13 | 125 : 2 |
studet. 229 : 20 |
studia. 20 : 15 | 62 : 19 | 122 :
9 | 129 : 12 | 213 : 14 | 232 :
33 |
studique. 58 : 7 |
studiis. 61 : 12 | 100 : 4 |
studio. 4 : 6 | 27 : 1 | 30 : 6 |
42 : 1 | 43 : 23 | 58 : 3 | 100 :
18 | 112 : 28 | 118 : 15 | 139 :
18 | 177 : 18 |
studioque. 5 : 4 |
studium. 9 : 15 | 12 : 5 | 33 : 14,
19 | 39 : 8 | 49 : 20 | 51 : 11 |
59 : 15 | 86 : 18 | 127 : 9 | 150 :
6 | 202 : 24 | 216 : 6 | 220 :
10 |
studuit. 231 : 24 |
stultia. 43 : 5 |
stultitia. 214 : 3 |
stultitiæ. 128 : 19 |
stultissimi. 164 : 7 | 223 : 19 |
stupor. 221 : 23 |
strupa. 12 : 11 |
strupi. 11 : 7 | 20 : 9 |
stupro. 20 : 26 |
stuprum. 186 : 9 |
sua. 2 : 11 | 8 : 9 | 10 : 10 | 20 :
22 | 27 : 17 | 31 : 11, 15 | 35 :
20 | 37 : 5 | 49 : 5, 18 | 57 : 1 |
62 : 14 | 64 : 11 | 68 : 2 | 73 :
14, 18 | 74 : 1 | 80 : 19 | 87 :
12 | 100 : 1 | 108 : 3 | 109 : 3 |
113 : 20 | 121 : 16 | 122 : 10, 9
14 | 128 : 17 | 129 : 15 | 135 :
5 | 144 : 3 | 146 : 18 | 153 : 10 |
154 : 8 | 155 : 2 | 166 : 4 | 167 :
2 | 169 : 30 | 180 : 1 | 186 : 7 |
194 : 3 | 213 : 2 | 214 : 11 | 216 :
6 | 217 : 23 | 218 : 14 | 220 : 3 |
221 : 16 | 222 : 24 | 231 : 27 |
232 : 6 |
suadendi. 188 : 29 |
suadent. 83 : 10 |
suadet. 168 : 2 |
sua. 12 : 7 | 19 : 11 | 22 : 16 |
41 : 8 | 48 : 5 | 55 : 10, 19 | 62 :
18 | 80 : 23 | 156 : 2 | 160 : 11 |
209 : 6 | 223 : 4 | 227 : 24 | 230 :
3, 8 |
suam. 5 : 15 | 19 : 14 | 22 : 13 |
33 : 12 | 58 : 1 | 59 : 12 | 67 :
12 | 73 : 11 | 86 : 12 | 91 : 14 |
93 : 11 | 103 : 15 | 121 : 1 | 125 :
4 | 126 : 21 | 135 : 21 | 148 : 11 |
162 : 22 | 200 : 9 | 210 : 16 |
213 : 1 | 219 : 8 | 222 : 9 | 224 :
6 | 226 : 21 |
suamet. 20 : 7 | 64 : 7 |
suane. 121 : 2 |
suarum. 30 : 8 |
suas. 10 : 15 | 14 : 4 | 18 : 13 |
79 : 17 | 81 : 7 | 113 : 23 | 115 :
20 | 118 : 12 | 124 : 24 | 128 :
26 | 185 : 2 | 213 : 8 | 215 : 14 |
216 : 3 |
suasisse. 153 : 4 |
suasque. 91 : 7 |
sub. 31 : 11 | 51 : 17 | 67 : 23 |
77 : 4, 10 | 79 : 2 | 96 : 2 | 104 :
13 | 159 : 3 |
subacta. 224 : 18 |
subacti. 8 : 23 |
subdole. 152 : 12 |
subdolos. 5 : 16 | 94 : 22 |
subducit. 53 : 17 | 144 : 16 |
subegerat. 101 : 13 |
subegit. 9 : 5 | 42 : 5 | 219 : 7 |
223 : 1 |
suberat. 190 : 14 |
subjecerit. 182 : 9 |
subjecit. 179 : 1 |
subiectum. 215 : 24 |
subigere. 2 : 13 |
subigit. 81 : 15 | 87 : 3 |
sublata. 227 : 21 |
sublato. 20 : 13 |
sublatum. 185 : 2 |
sublevando. 49 : 14 |
sublicibus. 195 : 2 |
sublima. 179 : 8 |
subsederant. 233 : 18 |
subsellia. 212 : 23 |
subsidiis. 53 : 14 | 54 : 6 | 105 :
6 | 174 : 13 |
subveniendum. 82 : 12 |
subveniente. 145 : 5 |
subvenientem. 189 : 4 |
subvenire. 106 : 24 | 134 : 21 |
subveniretur. 109 : 10 |
subvenite. 73 : 6 |

- subvenistis . 178 : 14 |
 subveniendum . 73 : 19 |
 subveniunt . 112 : 10 |
 subversis . 141 : 4 |
 subversos . 11 : 5 |
 subvertendi . 190 : 16 |
 subvertendum . 165 : 15 |
 subverterent . 86 : 7 |
 subvertit . 9 : 3 |
 subvertunda . 160 : 10 |
 subvertundae . 166 : 4 |
 suburbana . 203 : 15 |
 succedere . 111 : 6 | 141 : 2 |
 succensere . 229 : 12 |
 successerant . 187 : 3 |
 successisset . 203 : 21 |
 succumbit . 220 : 15 |
 succurrere . 55 : 1 | 144 : 5 |
 Sucronein . 178 : 3 |
 sudes . 51 : 1 | 111 : 8 |
 sudorem . 134 : 4 |
 sueta . 158 : 11 |
 suetum . 172 : 19 |
 sufficere . 232 : 12 |
 suffodere . 111 : 7 |
 suffragatione . 117 : 15 |
 suffragia . 180 : 7 | 183 : 3 |
 suffragiis . 163 : 18 |
 sui . 5 : 17 | 19 : 7, 16 | 21 : 18 |
 25 : 2 | 33 : 5 | 40 : 8 | 70 : 11 |
 85 : 13 | 91 : 7 | 94 : 2 | 104 :
 20 | 121 : 15 | 127 : 9 | 131 : 3 |
 133 : 16 | 149 : 10 | 154 : 20 |
 179 : 14 | 192 : 9 |
 suimet . 163 : 10 |
 suis . 22 : 12 | 26 : 12 | 29 : 3 |
 33 : 2 | 44 : 18 | 50 : 15 | 51 :
 7 | 54 : 9 | 55 : 16 | 60 : 14 |
 64 : 6 | 67 : 28 | 69 : 13 | 70 :
 20 | 72 : 7 | 74 : 12 | 78 : 2 |
 79 : 27 | 91 : 12 | 102 : 9 | 103 :
 19 | 104 : 14 | 106 : 12, 24 |
 107 : 10 | 109 : 2 | 110 : 8 | 112 :
 14, 24 | 119 : 10 | 120 : 6 | 123 :
 18 | 128 : 3, 22 | 131 : 16 | 143 :
 8 | 144 : 5, 10 | 146 : 28 | 155 :
 19 | 162 : 20 | 170 : 23 | 179 :
 6 | 183 : 14 | 188 : 18 | 198 :
 15 | 223 : 24 | 228 : 6 | 231 :
 28 |
 suismet . 175 : 15 |
 Sulla . 9 : 18, 21 | 15 : 8 | 43 : 6,
 14 | 141 : 16, 22 | 142 : 8 | 145 :
 14 | 146 : 8, 23 | 147 : 13 | 149 :
 11 | 151 : 15, 20 | 152 : 7 | 153 :
 5, 10, 14 | 154 : 5, 19 | 161 :
 17 | 179 : 11 | 181 : 4 | 187 : 16 |
 218 : 3 |
 Sullae . 5 : 20 | 14 : 8 | 22 : 20 |
 31 : 1 | 141 : 19 | 148 : 16 | 150 :
 1, 6, 20 | 154 : 15 | 155 : 21 |
 159 : 23 | 174 : 26 | 199 : 6 |
 202 : 17, 18 | 207 : 10 |
 Sullam . 36 : 20 | 37 : 1 | 144 : 13 |
 147 : 10 | 149 : 2, 5, 14 | 150 :
 12 | 151 : 6 | 152 : 12, 16 | 153 :
 3 | 154 : 27 | 155 : 7, 14 | 162 :
 8 | 172 : 9 | 194 : 8 |
 Sullanæ . 19 : 12 | 30 : 15 |
 Sullani . 13 : 15 |
 Sullanis . 22 : 23 |
 sulphure . 111 : 9 |
 Sulpicii . 165 : 11 |
 Sulpicio . 158 : 5 | 218 : 4 |
 sum . 4 : 6 | 29 : 6 | 45 : 9 | 60 :
 3 | 61 : 8 | 69 : 27 | 72 : 5 |
 81 : 20, 21, 22 | 82 : 4, 5 | 133 :
 5 | 153 : 12, 24 | 162 : 3 | 164 :
 25 | 196 : 19 | 215 : 19 | 219 :
 18 | 230 : 24 | 231 : 24, 29,
 31 |
 sumam . 229 : 7 |
 sumat . 131 : 2 |
 sume . 153 : 18 |
 sumebant . 43 : 26 |
 sumenda . 164 : 9 |
 sumendum . 39 : 21 | 48 : 18 |
 sumentes . 80 : 5 | 208 : 20 |
 sumere . 79 : 22 |
 sumi . 91 : 23 | 128 : 23 |
 sumit . 114 : 21 | 121 : 10 |
 sumite . 197 : 19 |
 summa . 1 : 2 | 18 : 13 | 24 : 4 |
 31 : 10 | 37 : 25 | 52 : 21 | 59 :
 2 | 64 : 12 | 82 : 14, 26 | 89 :
 4 | 113 : 2 | 139 : 3 | 196 : 7 |
 208 : 6 | 217 : 11, 17 | 218 : 23 |
 219 : 26 | 226 : 12 |
 summae . 15 : 12 |
 summam . 31 : 7 | 88 : 1 | 217 :
 15 | 224 : 19 | 232 : 9 |
 summi . 106 : 26 |
 summo . 43 : 23 | 80 : 20 | 100 :
 18 | 125 : 3 | 187 : 9 | 192 : 18 |
 198 : 5 |
 summovi . 177 : 21 |
 summum . 11 : 1 | 23 : 6 | 43 :
 26 | 132 : 16 | 139 : 19 | 163 :
 11 | 196 : 20 | 212 : 2 | 224 :
 18 |
 sumscere . 189 : 3 |
 sumserunt . 43 : 22 |
 sumsisse . 66 : 4 |
 sumptam . 20 : 23 |
 sumtibus . 60 : 14 | 189 : 11 | 214 :
 12 | 217 : 16 |
 sumtis . 201 : 9 |
 sumtu . 227 : 5 |
 sumtui . 11 : 14 | 12 : 6 | 178 :
 11 |
 sumtum . 50 : 16 | 51 : 10 | 93 :
 15 |
 sumtus . 20 : 26 | 177 : 16 | 212 :
 11 |
 sumtum . 197 : 17 | 212 : 25 |
 213 : 1 |
 sumus . 26 : 10 | 48 : 11 | 141 : 20 |
 191 : 15 | 232 : 31, 32 |
 suht . 4 : 2 | 5 : 10 | 7 : 6 | 10 :
 5 | 11 : 4 | 14 : 5 | 16 : 12 | 17 :
 15 | 18 : 17 | 21 : 6 | 26 : 13 |
 27 : 4 | 29 : 12 | 30 : 7 | 32 : 9 |
 40 : 21 | 41 : 1, 11 | 42 : 21 |
 43 : 16 | 44 : 3 | 45 : 1 | 46 :
 12, 22 | 47 : 17 | 48 : 12 | 58 :
 10 | 59 : 6 | 65 : 10, 12 | 69 :
 13, 24 | 70 : 23 | 71 : 3, 6, 11,
 18 | 75 : 5 | 77 : 2 | 78 : 9 | 83 :
 8 | 87 : 2, 9, 10 | 88 : 4, 9, 12,
 18 | 89 : 20 | 90 : 8 | 95 : 18 |
 96 : 5 | 98 : 2, 5 | 99 : 1 | 107 :
 3 | 108 : 7 | 113 : 4 | 114 : 13 |
 119 : 3 | 123 : 13, 18, 21 | 124 :
 1 | 125 : 12, 14 | 127 : 19 | 129 :
 20 | 130 : 9 | 131 : 5, 21 | 132 :
 21 | 133 : 1 | 134 : 5, 8, 12, 20 |
 135 : 5 | 150 : 4, 8, 17 | 158 :
 11 | 159 : 2 | 161 : 4, 6 | 162 :
 11, 15, 19 | 163 : 2 | 164 : 6, 8,
 9 | 165 : 10 | 166 : 14 | 167 : 6 |
 168 : 2, 12 | 173 : 15 | 174 : 19 |
 177 : 13 | 178 : 5 | 180 : 10 | 188 :
 3 | 191 : 19 | 197 : 2, 8, 18 |
 200 : 9 | 203 : 4, 15, 24 | 204 :
 11 | 205 : 18 | 207 : 12 | 210 :
 7, 16 | 212 : 24 | 213 : 1 | 214 :
 8 | 216 : 3, 20 | 217 : 19 | 218 :
 8 | 219 : 1 | 220 : 4, 23 | 222 :
 8, 10, 13, 45, 35 | 223 : 3 | 225 :
 21 | 226 : 8 | 230 : 5, 15 | 231 :
 29 | 232 : 1 | 233 : 23 |
 suo . 13 : 16 | 24 : 7 | 26 : 4 | 30 :
 6 | 38 : 10 | 62 : 13, 16 | 64 :
 13 | 67 : 26 | 70 : 10 | 88 : 14 |
 96 : 13 | 113 : 8 | 116 : 5 | 117 :
 7 | 121 : 3, 9 | 126 : 18 | 128 :
 19, 26 | 137 : 16 | 139 : 12 | 144 :
 19 | 146 : 9 | 147 : 9 | 148 : 9 |
 152 : 4 | 153 : 3 | 163 : 4 | 183 :
 12 | 217 : 14 | 229 : 23 |
 suomet . 87 : 7 |
 suopte . 195 : 5 |
 suorum . 19 : 10 | 97 : 15 | 104 :
 7 | 112 : 28 | 135 : 23 | 138 : 11 |
 151 : 9 | 186 : 30 | 221 : 4 |
 suos . 39 : 14 | 43 : 14 | 56 : 3 |
 62 : 6 | 81 : 5 | 88 : 6 | 104 :
 10 | 105 : 18 | 107 : 5 | 108 :
 20 | 117 : 13, 20 | 132 : 1 | 136 :
 14 | 144 : 17 | 146 : 25 | 151 :
 21 | 169 : 21 | 173 : 1 | 176 : 1 |
 177 : 13 | 217 : 20 |
 super . 78 : 9 | 93 : 11 | 112 : 2 |
 115 : 19 | 121 : 10, 16 | 124 : 19 |
 140 : 14 | 141 : 13 | 142 : 6 |
 145 : 22 | 179 : 1 | 187 : 8 | 198 :
 22 | 219 : 3 | 225 : 17 |
 superque . 124 : 2, 18 |
 superabant . 115 : 16 |
 superant . 132 : 15 | 161 : 6 |
 superare . 18 : 8 |
 superaret . 49 : 4 |
 superasti . 228 : 7 |
 superat . 75 : 15 |
 superatos . 205 : 18 |
 superatus . 73 : 12 |
 superaverant . 120 : 8 |
 superaverit . 182 : 6 |
 superba . 16 : 13 | 86 : 12 | 175 :
 13 | 224 : 2 |
 superbia . 3 : 3 | 10 : 10 | 10 : 18 |
 24 : 10 | 27 : 11 | 41 : 15 | 43 :
 20 | 70 : 10 | 98 : 1 | 115 : 17 |
 131 : 8, 19 | 134 : 17 | 219 : 3 |
 superbiæ . 18 : 3 | 61 : 10 | 86 :
 21 | 116 : 14 |
 superbiam . 7 : 1 | 9 : 3 | 128 :
 14 | 129 : 21 | 134 : 12 | 223 :
 7 | 224 : 6 |
 superbissumi . 88 : 10 | 133 : 14 |
 superes . 148 : 6 |
 superet . 86 : 19 | 231 : 20 |
 superiactis . 172 : 7 |
 superior . 32 : 4 |
 superiore . 112 : 8 | 178 : 11 | 181 :
 8 |
 superiorem . 104 : 15 |
 superiori . 16 : 17 |
 superioribus . 87 : 13 | 106 : 19 |
 119 : 7 | 137 : 12 | 145 : 8 |
 supersteterant . 113 : 4 |
 supervacanea . 222 : 33 |
 supervacaneum . 42 : 6 | 52 : 19 |
 supervacua . 222 : 13 |
 supervadere . 123 : 24 |
 suppellestilem . 134 : 1 |
 suppetebat . 13 : 11 |
 suppetit . 218 : 20 |
 suppetunt . 213 : 6 |
 supplementum . 96 : 11 | 129 : 6,
 10 |
 supplex . 227 : 11 |
 supplicabatur . 175 : 8 |
 supplicanti . 114 : 24 |
 supplicantis . 94 : 22 |
 supplices . 24 : 9 | 27 : 10 | 103 :
 14 | 129 : 20 | 212 : 1 |
 supplici . 25 : 7 |
 supplicia . 109 : 15 | 160 : 16 | 196 :
 22 |
 suppliciiis . 8 : 14 | 47 : 14 | 102 :
 10 | 118 : 4 |
 supplicio . 133 : 10 |

supplicium. 38 : 17 | 39 : 22 | 43 : 26 | 48 : 18 | 50 : 6, 16 | 51 : 10 | 91 : 23 | 93 : 15 | 113 : 22 | 197 : 19 |
 supplicum. 171 : 23 |
 supra. 4 : 5 | 5 : 15 | 6 : 2, 5 | 13 : 7 | 47 : 6 | 51 : 9, 15 | 61 : 14 | 67 : 6 | 81 : 22 | 82 : 17 | 84 : 16 | 86 : 10 | 91 : 19 | 92 : 9 | 94 : 12 | 97 : 15 | 107 : 4 | 119 : 21 | 123 : 32 | 128 : 11, 32 | 142 : 8 | 200 : 28 |
 Sura. 14 : 7 |
 sus. 229 : 20 |
 suscepant. 22 : 19 |
 suscepit. 29 : 1 | 197 : 4 |
 suscepisse. 88 : 2 |
 suscepissem. 177 : 8 |
 suscepto. 38 : 10 |
 suscipere. 70 : 17 |
 suscipiat. 127 : 10 |
 suspecti. 191 : 15 |
 suspectiores. 7 : 6 |
 suspectum. 121 : 17 |
 suspectusque. 120 : 2 | 192 : 7 |
 suspicantes. 34 : 26 |
 suspiciens. 120 : 2 |
 suspicione. 29 : 4 |
 suspicionibus. 192 : 5 |
 sustentabant. 144 : 2 |
 sustentabat. 49 : 6 |
 sustentamur. 165 : 14 |
 sustentant. 213 : 17 |
 sustentare. 146 : 25 |
 sustentati. 110 : 23 |
 sustentatum. 167 : 20 |
 sustineam. 130 : 3 |
 sustinent. 61 : 5 | 197 : 17 |
 sustinere. 186 : 7 |
 sustineri. 178 : 21 |
 sustinet. 69 : 3 |
 sustinui. 77 : 24 |
 sustinuisset. 48 : 25 |
 sustuleris. 220 : 11 |
 sustulisse. 101 : 24 |
 Suthul. 94 : 15 |
 Suthule. 95 : 2 |
 suum. 19 : 19 | 21 : 20 | 34 : 10 | 39 : 8 | 48 : 1 | 64 : 15 | 68 : 1 | 77 : 11 | 79 : 16 | 80 : 22 | 81 : 10 | 82 : 22 | 104 : 12 | 105 : 14 | 114 : 8, 18 | 152 : 2 | 160 : 7 | 186 : 32 | 190 : 16 | 208 : 7 | 221 : 24 | 231 : 17 | 234 : 6 |
 suns. 224 : 25 |
 Syllamque. 228 : 2 |
 Syllanam. 211 : 20 |
 Syphace. 61 : 20 |
 Syphacem. 69 : 23 |
 Syracusanorum. 196 : 11 |
 syrtes. 78 : 6 | 125 : 17 |
 syrtis. 125 : 12 |

T

T 35 : 1 | 39 : 10 | 48 : 15 | 200 : 6 |
 tabella. 223 : 22 |
 tabellam. 223 : 21 | 224 : 5 |
 tabernaculum. 121 : 9 |
 tabes. 30 : 3 | 91 : 10 | 188 : 12 |
 tabescere. 73 : 8 | 224 : 19 |
 tabulæ. 179 : 1 |
 tabulas. 10 : 2 | 18 : 11 | 19 : 3 | 45 : 3 |
 tacente. 155 : 12 |
 tacere. 92 : 9 |

taciti. 87 : 13 |
 tacitus. 93 : 17 |
 tadam. 111 : 9 |
 taderque. 61 : 7 |
 tadio. 114 : 19 |
 tadium. 160 : 21 |
 Taguns. 203 : 27 |
 Ἰαλασσα. 204 : 17 |
 tale. 7 : 15 | 16 : 16 | 20 : 12 | 32 : 17 | 81 : 14 | 130 : 21 | 176 : 4 |
 talem. 62 : 20 | 66 : 3 | 147 : 15 | 154 : 27 | 197 : 25 | 232 : 7 |
 talentorum. 189 : 6 |
 tales. 212 : 16 |
 tali. 23 : 10 | 34 : 20 | 38 : 1 | 51 : 22 | 74 : 3 | 118 : 13 | 121 : 16 |
 talia. 30 : 17 | 40 : 15 | 87 : 2 | 88 : 2 | 97 : 9 | 116 : 2 | 124 : 15 | 133 : 11 | 134 : 4 | 185 : 9 |
 talibus. 7 : 11 | 101 : 18 | 114 : 6 | 127 : 26 |
 talis. 42 : 3 | 91 : 15 | 93 : 2 | 115 : 9 | 167 : 10 |
 talium. 118 : 15 |
 tam. 33 : 5, 6 | 41 : 7 | 59 : 1 | 63 : 1 | 86 : 15 | 88 : 14, 17 | 90 : 5 | 94 : 5 | 113 : 12, 19 | 128 : 17 | 145 : 23 | 162 : 12 | 163 : 3 | 170 : 25 | 171 : 29 | 184 : 5 | 204 : 21 | 206 : 33 | 208 : 20 | 216 : 19 | 217 : 9 | 218 : 3 | 219 : 15 | 229 : 2, 5 | 230 : 19 | 232 : 11 | 234 : 4, 5 |
 tamen. 3 : 16 | 4 : 9 | 8 : 3 | 9 : 12 | 16 : 8, 19 | 18 : 13 | 19 : 1 | 20 : 21 | 21 : 17 | 29 : 19 | 32 : 8 | 38 : 1 | 45 : 12 | 51 : 18 | 55 : 15, 20 | 59 : 7 | 62 : 10, 14 | 66 : 2, 6, 13 | 67 : 28 | 69 : 20 | 71 : 6 | 72 : 11 | 74 : 4, 10 | 75 : 18 | 79 : 21 | 81 : 21 | 82 : 16, 25 | 83 : 7, 12 | 85 : 3 | 87 : 2 | 88 : 2 | 89 : 19 | 90 : 8 | 92 : 5, 12 | 94 : 18 | 96 : 1, 4, 10 | 100 : 10 | 101 : 6 | 105 : 2 | 107 : 24 | 108 : 9 | 109 : 4 | 112 : 18 | 115 : 9, 16 | 123 : 23 | 128 : 22 | 134 : 21 | 137 : 11 | 140 : 7 | 142 : 2 | 144 : 8, 17 | 145 : 11 | 146 : 1 | 147 : 11 | 151 : 20 | 155 : 14 | 162 : 4 | 163 : 12 | 164 : 9 | 179 : 7 | 181 : 2 | 184 : 2, 6, 9 | 186 : 18 | 190 : 7 | 200 : 20 | 201 : 12 | 204 : 28 | 206 : 13 | 207 : 5 | 208 : 8, 19 | 209 : 11 | 215 : 21 | 217 : 19 | 218 : 5 | 220 : 15 | 221 : 19 | 222 : 6 | 225 : 11 | 226 : 18 | 227 : 16 | 232 : 6 |
 tametsi. 3 : 15 | 4 : 8 | 16 : 19 | 18 : 24 | 25 : 1 | 37 : 26 | 45 : 12 | 62 : 12 | 66 : 5 | 67 : 27 | 74 : 10 | 79 : 20 | 83 : 5, 12 | 85 : 2 | 89 : 18 | 91 : 17 | 92 : 10 | 95 : 19 | 217 : 19 | 218 : 4, 15 | 221 : 19 | 225 : 11 |
 tamquam. 31 : 16 | 67 : 12 | 121 : 3 | 218 : 3 | 233 : 28 |
 tamque. 11 : 15 | 59 : 17 | 144 : 2 | 218 : 2 |
 Tanai. 201 : 4 |
 Tanam. 137 : 16 |
 tandem. 18 : 2 | 33 : 16 | 140 : 23 | 155 : 3 | 217 : 22 | 228 : 8 | 233 : 15 |
 tanta. 4 : 9 | 7 : 8 | 9 : 6 | 11 : 15 | 26 : 11 | 30 : 1, 3 | 33 : 3 | 38 : 1 | 41 : 7 | 42 : 1, 7 | 48 : 24 | 52 : 2 | 58 : 3 | 68 : 8 |

72 : 14 | 81 : 15 | 83 : 23 | 91 : 9 | 94 : 5 | 97 : 13 | 101 : 1 | 110 : 22 | 118 : 23 | 123 : 6 | 124 : 1 | 129 : 12 | 131 : 1 | 157 : 7 | 164 : 18 | 168 : 2 | 200 : 32 | 211 : 2 | 217 : 8 | 231 : 13 |
 tantaque. 103 : 4 |
 tantæ. 185 : 5 | 218 : 14 |
 tantam. 38 : 7, 12 | 60 : 10 | 63 : 10 | 138 : 11 | 169 : 29 | 210 : 2 |
 tantas. 137 : 7 | 170 : 22 |
 tanti. 19 : 20 | 27 : 16 | 42 : 15 | 67 : 22 | 93 : 9 | 141 : 18 | 231 : 21 |
 tantidem. 234 : 10 |
 tantis. 32 : 21 | 36 : 4 |
 tanto. 46 : 13, 17 | 59 : 17 | 118 : 26 | 132 : 3 | 151 : 23 | 163 : 1 | 167 : 19 | 222 : 31 |
 tantum. 22 : 18 | 34 : 25 | 39 : 3 | 44 : 6 | 71 : 18 | 83 : 11 | 86 : 6 | 90 : 6 | 151 : 19 | 198 : 27 | 209 : 6 | 214 : 8 | 227 : 10 | 230 : 25, 29 | 231 : 25 | 233 : 23, 24 |
 tantummodo. 18 : 6 | 20 : 26 | 36 : 19 | 46 : 10 | 68 : 15 | 75 : 8 | 82 : 6 | 85 : 4 | 90 : 16 | 102 : 11 | 107 : 18 | 110 : 4 | 115 : 1 | 126 : 17 | 141 : 13 | 142 : 17 | 153 : 11 | 183 : 11 | 198 : 2 | 222 : 26 |
 tantus. 103 : 4 |
 tardius. 8 : 18 | 67 : 4 | 126 : 9 | 224 : 25 |
 tardus. 13 : 6 |
 Tarenti. 170 : 28 |
 Tarquini. 38 : 5 |
 Tarquinio. 158 : 14 |
 Tarquinium. 38 : 9 |
 Tarquinius. 37 : 16, 24 |
 Tarquitium. 187 : 11 |
 Tarquiti. 201 : 3 |
 Tarracinensem. 36 : 7 |
 Tarrulæ. 162 : 15 |
 Tartanium. 193 : 3 |
 Tarressum. 174 : 11 |
 Tauri. 203 : 3 |
 Tauro. 173 : 17, 29 |
 Tauromenitana. 202 : 23 |
 Taurum. 173 : 8, 10, 12 | 189 : 6 |
 te. 27 : 5 | 35 : 5, 6 | 42 : 5 | 64 : 13 | 65 : 1, 17 | 147 : 15, 16, 18 | 153 : 14 | 167 : 9, 11, 12 | 188 : 23 | 190 : 6 | 191 : 2 | 209 : 6 | 210 : 5 | 211 : 1, 7 | 212 : 5, 6, 8, 13 | 213 : 20 | 216 : 14 | 217 : 3, 4, 6 | 218 : 13, 17 | 224 : 17 | 225 : 2, 8, 13, 25, 26 | 226 : 22, 23 | 227 : 17, 22, 24 | 228 : 2, 6 | 230 : 26, 30 | 231 : 11 | 232 : 5, 7, 30, 32 | 233 : 5 | 234 : 5, 7, 9, 16 |
 teque. 191 : 23 |
 teſta. 77 : 2 | 175 : 2 | 208 : 11 |
 teſti. 144 : 1 |
 teſtis. 118 : 20 |
 teſtum. 186 : 15 |
 tecum. 225 : 1 |
 tegant. 133 : 2 |
 tegebat. 55 : 13 |
 tegere. 6 : 19 | 112 : 19 | 143 : 17 | 146 : 11 |
 tegetet. 38 : 9 |
 teget. 52 : 17 |
 tegi. 135 : 16 |
 tegitur. 52 : 25 |
 tegunt. 198 : 8 |
 Teia. 206 : 30 |
 Teio. 206 : 30 |

tr. 43 : 21 | 100 : 13 | 106 : 14 |
 111 : 20 | 112 : 20, 26 | 113 : 3 |
 117 : 20 | 124 : 10 | 146 : 27 |
 150 : 17, 21 | 175 : 18 | 217 :
 14 |
 telis. 39 : 6, 15 | 147 : 5 | 175 :
 15 |
 telio. 22 : 4 |
 telorum. 34 : 1 |
 telum. 182 : 2 |
 temere. 25 : 8 | 108 : 22 | 121 :
 10 | 128 : 6 | 140 : 2 | 150 : 19 |
 216 : 13 |
 temeritas. 141 : 15 | 232 : 2 |
 temeritate. 134 : 14 |
 temeritatem. 63 : 14 | 174 : 31 |
 temperantia. 101 : 22 |
 temperare. 130 : 16 |
 temperarent. 10 : 6 |
 temperavere. 211 : 14 |
 tempestas. 126 : 10 |
 tempestate. 7 : 4 | 15 : 1 | 19 :
 14 | 20 : 24 | 29 : 16 | 59 : 4 |
 63 : 19 | 68 : 7 | 86 : 14 | 91 :
 15 | 92 : 14 | 94 : 8 | 97 : 19 |
 117 : 16 | 125 : 14, 25 | 137 :
 10 | 156 : 7 | 189 : 20 | 201 :
 25 | 203 : 10 | 212 : 20 | 225 :
 10 |
 tempestates. 122 : 15 | 219 : 19 |
 tempestatibus. 17 : 3 | 49 : 6 | 142 :
 10 | 152 : 16 | 223 : 24 |
 templa. 10 : 14 |
 templi. 175 : 6 |
 templorum. 202 : 26 |
 tempora. 31 : 12 | 62 : 10 | 66 :
 16 | 89 : 13 | 93 : 3 | 124 : 10 |
 tempore. 15 : 11 | 23 : 18 | 38 :
 1, 7 | 39 : 20 | 43 : 16, 25 | 66 :
 6 | 67 : 2 | 69 : 15 | 94 : 6 |
 205 : 8, 10 | 109 : 25 | 110 : 12 |
 111 : 1 | 112 : 15 | 116 : 6 | 120 :
 9 | 123 : 3, 13 | 127 : 5 | 131 :
 6 | 133 : 7 | 159 : 7, 15 | 186 :
 29 | 191 : 13 | 203 : 9 | 205 :
 20 | 223 : 5 | 225 : 17 | 226 : 22 |
 232 : 9 |
 tempori. 121 : 21 |
 temporibus. 32 : 10 | 33 : 21 | 38 :
 13 | 43 : 15 | 60 : 2 | 145 :
 25 |
 temporis. 94 : 16 | 101 : 11 |
 tempus. 6 : 4 | 18 : 18 | 39 : 17 |
 42 : 18 | 57 : 5, 11 | 67 : 8 | 78 :
 4 | 80 : 10 | 83 : 18 | 93 : 21 |
 100 : 6, 21 | 101 : 7 | 109 : 26 |
 113 : 12 | 114 : 23 | 118 : 10 |
 120 : 1, 12 | 126 : 15 | 128 : 31 |
 134 : 11 | 136 : 16 | 137 : 24 |
 140 : 11 | 143 : 5 | 148 : 2 | 152 :
 18 | 155 : 21 | 182 : 1 | 203 : 3 |
 210 : 20 | 211 : 5 |
 tendere. 22 : 3 | 24 : 9 | 55 : 5 |
 113 : 14 | 138 : 2 | 176 : 9 |
 193 : 14 |
 tenderent. 106 : 22 |
 tendit. 93 : 4 | 155 : 15 |
 teneamini. 160 : 5 |
 tenebantur. 39 : 21 |
 tenebatur. 4 : 10 |
 tenebras. 130 : 9 |
 tenebris. 50 : 11 | 71 : 4 | 143 :
 14 | 144 : 21 |
 tenens. 36 : 11 |
 tenent. 78 : 9 |
 teneor. 81 : 18 |
 tenere. 31 : 19 | 128 : 12 |
 tener. 53 : 3 | 59 : 11 | 81 : 26 |
 82 : 1 | 89 : 13 | 96 : 1 | 160 :
 13 | 167 : 2 | 219 : 14 |
 tenetur. 178 : 9 |

tentabat. 95 : 4 |
 tentabatur. 137 : 8 |
 tentabitur. 167 : 15 |
 tentandi. 103 : 9 |
 tentando. 102 : 14 | 120 : 4 |
 tentans. 140 : 2 | 166 : 6 |
 tentantes. 76 : 14 |
 tentare. 6 : 16 | 14 : 4 | 51 : 22 |
 63 : 3 | 81 : 4 | 84 : 23 | 102 :
 25 | 105 : 22 | 106 : 24 | 110 :
 2 | 118 : 1 | 140 : 21 | 150 : 21 |
 174 : 6 |
 tentari. 103 : 19 |
 tentatam. 114 : 5 |
 tentati. 103 : 22 |
 tentatum. 79 : 22 | 186 : 25 |
 tentaturos. 105 : 15 |
 tentaverat. 21 : 25 |
 tentavere. 176 : 16 |
 tentet. 140 : 4 |
 tenuerunt. 205 : 6 |
 tenuissima. 184 : 5 |
 tenuit. 204 : 35 | 205 : 8 | 207 :
 1 |
 Terentia. 226 : 24 |
 Terentio. 37 : 9 |
 terga. 140 : 14 | 177 : 2 |
 tergis. 185 : 13 | 201 : 9 | 202 :
 21 |
 tergo. 106 : 8 | 110 : 18 | 111 :
 23 | 141 : 9 | 143 : 16 | 146 : 8 |
 158 : 16 | 198 : 12 | 211 : 12 |
 terra. 11 : 9 | 48 : 23 | 69 : 3 |
 153 : 12 | 190 : 8 | 202 : 16 |
 204 : 28 |
 terraque. 75 : 12 |
 terræ. 75 : 7 | 76 : 1 | 99 : 2 |
 125 : 14 | 198 : 20 | 214 : 7 |
 terrequae. 8 : 24 | 198 : 7 |
 terrarum. 8 : 4 | 191 : 11 | 205 :
 20 | 210 : 18 | 212 : 22 | 225 :
 15 |
 terras. 13 : 15 |
 terrebant. 109 : 2 |
 terrebat. 62 : 16 | 92 : 12 |
 terremini. 160 : 19 |
 terrentur. 146 : 21 |
 terrere. 32 : 1 | 43 : 4 | 141 : 3 |
 terrerent. 37 : 22 |
 terret. 111 : 4 |
 terretur. 171 : 14 |
 terris. 2 : 9 | 13 : 18 | 225 : 5,
 14 |
 terribili. 50 : 11 |
 territi. 112 : 10 |
 territos. 95 : 8 | 192 : 21 |
 territus. 144 : 3 |
 terror. 176 : 21 |
 terrore. 94 : 13 | 145 : 6 | 171 :
 11 | 227 : 10 |
 terrorem. 79 : 27 | 225 : 4 |
 terrori. 63 : 11 | 87 : 2 |
 tertia. 75 : 7 | 137 : 25 | 179 : 8 |
 tertiæ. 95 : 14 |
 tertiam. 119 : 6 | 143 : 7 |
 tertio. 195 : 9 | 206 : 5 |
 tertium. 37 : 1 | 70 : 20 | 118 : 8 |
 testamentis. 231 : 14 |
 testamento. 64 : 16 | 116 : 19 | 189 :
 12 |
 testamur. 26 : 6 |
 testante. 229 : 23 |
 testari. 120 : 16 |
 testatum. 189 : 19 |
 testes. 13 : 8 |
 testimonia. 232 : 4 |
 testis. 151 : 27 | 152 : 5 |
 testudine. 141 : 2 |
 tete. 47 : 16 |
 tetra. 46 : 6 |
 Tetrarchæ. 17 : 11 |

Tetrarchas. 192 : 21 |
 Tetrarchis. 189 : 17 |
 teterint. 52 : 17 |
 Thala. 124 : 28 | 127 : 3 |
 Thalam. 123 : 19, 22, 33 | 124 :
 7 | 136 : 26, 28 |
 Tharros. 199 : 13 |
 Thebas. 204 : 35 |
 Themysciris. 201 : 4 |
 Theræon. 78 : 5 |
 thesauri. 65 : 12 | 94 : 15 | 123 :
 20 | 139 : 3 |
 thesauris. 67 : 9 |
 thesaurorum. 188 : 13 |
 thesauros. 67 : 7 | 94 : 19 |
 thesaurus. 177 : 3 |
 Thirmida. 67 : 10 |
 Thoranium. 208 : 7 |
 Thracum. 95 : 13 |
 Thucydides. 205 : 4 |
 Ti. 39 : 23 | 87 : 8 |
 Tiberium. 99 : 8 |
 Tiberius. 99 : 3 |
 tibi. 29 : 7 | 64 : 10, 13 | 65 : 2,
 10 | 72 : 10 | 147 : 21 | 148 : 1 |
 153 : 19 | 188 : 20 | 191 : 3 |
 210 : 5, 8, 14, 16 | 211 : 6 | 214 :
 7 | 215 : 26 | 216 : 13, 15, 20 |
 217 : 3, 13, 14 | 218 : 18 | 219 :
 5 | 220 : 3, 10 | 221 : 19 | 222 :
 16 | 224 : 12, 14, 20 | 225 : 2,
 4, 16, 21, 23, 27 | 226 : 13, 14,
 15, 25 | 227 : 3, 4 | 228 : 8, 11 |
 231 : 9 | 232 : 35 | 233 : 3 | 234 :
 19 |
 tibine. 167 : 5 |
 tistique. 215 : 19 |
 Tiburti. 234 : 1 |
 Tigranæ. 190 : 6 |
 Tigranem. 188 : 24 |
 Tigranis. 191 : 1, 5 |
 tigrim. 204 : 26 |
 timebat. 82 : 23 | 124 : 14 |
 timens. 13 : 1 | 25 : 4 | 96 : 10 |
 232 : 27 |
 timent. 53 : 1 | 214 : 6 |
 timentem. 194 : 5 |
 timentes. 11 : 21 |
 timere. 46 : 14 | 68 : 1 | 96 : 7 |
 114 : 18 | 138 : 15 |
 timeret. 136 : 10 |
 timeri. 231 : 27 |
 timet. 46 : 13 | 84 : 1 |
 timetis. 47 : 11 | 87 : 1 |
 timide. 186 : 15 |
 timidi. 54 : 18 |
 timidis. 134 : 24 |
 timido. 51 : 26 | 91 : 12 |
 timidos. 48 : 21 | 53 : 4 | 140 :
 18 | 207 : 6 |
 timidus. 35 : 21 |
 timor. 24 : 8 | 52 : 2 | 93 : 24 |
 111 : 10 | 150 : 22 | 222 : 22 |
 timore. 42 : 6 | 120 : 14 |
 timorem. 63 : 13 | 79 : 8 |
 timoris. 34 : 2 | 100 : 2 | 159 :
 22 |
 timui. 231 : 26 |
 Ti. 204 : 17 |
 tirocinio. 232 : 21 |
 Tisidium. 114 : 17 |
 toga. 175 : 9 |
 togæ. 228 : 1 | 230 : 23 |
 togam. 196 : 10 |
 togatorum. 80 : 6 |
 togatus. 228 : 1 | 230 : 24 |
 tolerabat. 45 : 13 |
 tolerabatur. 137 : 3 |
 toleranda. 167 : 21 |
 tolerare. 18 : 8 | 89 : 23 | 132 : 7 |
 135 : 10 |

toleraret. 158 : 19 |
 tolerasse. 48 : 27 |
 tolerate. 198 : 4 |
 toleratis. 88 : 8 | 183 : 4 |
 toleraverant. 8 : 26 | 20 : 26 |
 toleraverat. 30 : 18 |
 toleravi. 196 : 14 |
 toleravimus. 162 : 5 |
 tollendus. 213 : 8 |
 tollere. 37 : 12 | 145 : 2 | 146 :
 23 |
 tonitruum. 175 : 7 |
 toreumata. 18 : 12 |
 tormentis. 111 : 11 | 141 : 2 |
 torpedinis. 184 : 7 |
 torpedo. 168 : 3 | 185 : 11 | 221 :
 23 |
 torpescere. 59 : 1 |
 torpescerent. 13 : 13 |
 Torquatum. 15 : 15 |
 Torquatus. 47 : 17 |
 torrentis. 159 : 8 |
 tot. 160 : 13 | 162 : 18 | 178 : 30 |
 185 : 3 | 218 : 1, 9 |
 tota. 198 : 24 | 201 : 6 | 233 :
 18 |
 totam. 24 : 2 | 46 : 11 | 137 : 24 |
 189 : 14 |
 totiens. 151 : 8 | 177 : 7, 14 |
 totius. 79 : 25 | 94 : 10 | 103 : 8 |
 106 : 11 |
 toto. 140 : 25 |
 totum. 79 : 23 |
 trabes. 187 : 4 |
 trahabant. 97 : 24 |
 traharent. 32 : 2 | 43 : 1 |
 trahavimus. 204 : 20 |
 trahu. 104 : 1 | 125 : 17 | 179 :
 2 |
 trahum. 94 : 5 |
 tradat. 83 : 11 |
 tradebat. 115 : 12 |
 tradere. 114 : 8 |
 traderent. 91 : 8 | 102 : 16 |
 traderentur. 117 : 6 |
 traderet. 153 : 4 | 154 : 27 |
 traderetur. 113 : 22 | 128 : 18 |
 tradideris. 47 : 16 |
 tradidimus. 225 : 5 |
 tradidissent. 97 : 6 |
 tradidisset. 113 : 19 | 154 : 10 |
 tradidit. 217 : 16 |
 tradit. 206 : 8 |
 tradita. 87 : 4 | 88 : 4 | 217 :
 19 |
 traditæ. 163 : 9 |
 traditi. 39 : 18 |
 traditur. 74 : 15 | 102 : 2 | 135 :
 8 | 155 : 21 | 203 : 17 |
 trado. 29 : 7 | 65 : 15 |
 tradunt. 35 : 18 | 205 : 4 |
 traduntur. 37 : 9 | 86 : 2 |
 tragula. 175 : 19 |
 trahant. 191 : 13 |
 trahebant. 129 : 14 | 208 : 13 |
 trahebantur. 43 : 13 | 138 : 13 |
 trahendo. 83 : 18 |
 trahere. 9 : 19 | 93 : 22 | 98 : 4 |
 139 : 12 | 143 : 6 |
 traheret. 7 : 20 |
 trahi. 81 : 8 | 146 : 14 | 128 :
 32 |
 trahit. 144 : 10 | 202 : 23 |
 trahunt. 18 : 13 | 125 : 16 | 217 :
 22 |
 tramites. 51 : 13 | 94 : 23 | 103 :
 25 |
 tranquillæque. 14 : 1 |
 trans. 175 : 10 | 202 : 30 |
 transductus. 66 : 14 |
 transeant. 1 : 2 |

transegit. 85 : 14 |
 transenna. 175 : 7 |
 transeunt. 152 : 9 |
 transfertur. 3 : 5 | 42 : 23 |
 transferunt. 58 : 2 |
 transfuga. 228 : 16 |
 transfugas. 108 : 9 |
 transfugerent. 95 : 5 |
 transgreditur. 178 : 15 |
 transgressos. 170 : 16 |
 transgressu. 170 : 15 |
 transgressus. 170 : 18 | 196 : 4 |
 transiere. 3 : 7 | 95 : 13 |
 tranjici. 233 : 24 |
 transire. 152 : 6 |
 transivit. 204 : 37 |
 transmittit. 176 : 1 |
 transnattare. 173 : 11 |
 transpadani. 38 : 17 |
 transtulere. 88 : 15 |
 transtulerunt. 16 : 2 |
 transvectæ. 84 : 20 |
 transvecti. 76 : 9 |
 transversos. 72 : 2 |
 transvorsis. 102 : 1 | 105 : 8, 13 |
 transvorso. 104 : 6 |
 transvorsos. 62 : 19 |
 traxit. 210 : 17 |
 trepida. 97 : 16 | 109 : 16 |
 trepidæ. 138 : 4 |
 trepidare. 24 : 6 | 95 : 9 | 118 :
 17 |
 trepidet. 331 : 2 |
 trepidi. 143 : 19 |
 Trequii. 208 : 3 |
 tres. 80 : 12 | 97 : 16 | 150 : 3 |
 trib. 181 : 1 |
 tribuere. 211 : 18 |
 tribuistis. 164 : 19 |
 tribuit. 28 : 3 |
 tribunatu. 219 : 16 | 221 : 8 |
 tribunatum. 115 : 5 |
 tribuni. 94 : 9 | 181 : 7 | 231 :
 15 |
 tribunicia. 31 : 6 | 182 : 2 |
 tribuniciæ. 185 : 7 |
 tribuniciam. 162 : 19 | 167 : 4 |
 tribuniciis. 94 : 8 |
 tribunis. 96 : 14 | 103 : 1 | 112 :
 7 | 180 : 13 | 183 : 1 |
 tribuno. 122 : 16 |
 tribunorum. 194 : 2 |
 tribunos. 88 : 12 | 145 : 17 | 179 :
 14 |
 tribunosque. 118 : 10 |
 tribunum. 91 : 19 | 99 : 9 |
 tribunus. 34 : 7 | 54 : 10 | 83 :
 19 | 92 : 8 | 97 : 2 | 112 : 16 |
 158 : 20 | 172 : 10 | 200 : 6 |
 tribus. 36 : 23 | 51 : 14 | 66 : 12,
 18 | 115 : 6 | 193 : 14 | 200 :
 20 | 217 : 18 |
 tributum. 158 : 18 |
 triduo. 82 : 19 |
 triennio. 196 : 12 |
 triennium. 177 : 16 |
 triginta. 43 : 1 | 54 : 9 | 193 : 9 |
 215 : 16 |
 triplices. 186 : 11 |
 triplici. 203 : 7 |
 triplicibus. 105 : 6 |
 tristitia. 24 : 5 |
 tritæ. 196 : 12 |
 triui. 207 : 14 |
 triumphalem. 234 : 11 |
 triumpharent. 23 : 15 |
 triumphavit. 156 : 6 |
 triumphique. 98 : 9 |
 triumphos. 88 : 6 | 132 : 18 | 183 :
 13 |
 triumphum. 189 : 14 |

triumviros. 50 : 6 |
 triumvirum. 99 : 9 |
 Troia. 205 : 5 |
 Troiani. 6 : 9 |
 Troianorum. 205 : 20 | 206 :
 35 |
 tropæa. 100 : 19 |
 trucidecimi. 53 : 7 |
 tu. 70 : 2 | 188 : 25 | 191 : 16,
 21 | 209 : 8 | 210 : 12 | 213 : 19 |
 216 : 18 | 217 : 10, 11 | 227 :
 19, 21 | 229 : 5 | 230 : 6, 8,
 20, 22, 30 | 231 : 7, 10 | 232 :
 1, 8 | 233 : 27 | 234 : 2, 8, 10,
 13 |
 tuque. 212 : 17 |
 tua. 28 : 1 | 65 : 4 | 70 : 2 | 188 :
 28 | 209 : 8 | 210 : 22 | 213 : 15 |
 216 : 14 | 217 : 6, 10 | 218 : 16 |
 225 : 11, 18, 24 | 226 : 8 | 227 :
 20 | 228 : 4, 7 | 229 : 3 | 232 :
 2, 13, 33 | 233 : 3 |
 tuaque. 65 : 5 |
 tuæ. 35 : 6 | 70 : 3 | 153 : 16 |
 211 : 16 | 225 : 10 | 227 : 20 |
 230 : 6 | 231 : 10 |
 tuæque. 29 : 7 |
 tuam. 216 : 12, 15, 18 | 226 : 15 |
 227 : 2 |
 tuas. 73 : 1 | 231 : 9 |
 tuba. 54 : 13 |
 tubicines. 145 : 1 |
 tubicinum. 140 : 8 |
 tuenda. 230 : 19, 22 | 232 : 31 |
 tueri. 22 : 25 |
 tuguria. 102 : 19 |
 tuguriis. 76 : 11 | 78 : 10 | 123 :
 29 |
 tugurio. 67 : 19 |
 tui. 64 : 9 | 212 : 17 | 218 : 20 |
 230 : 20, 26 | 232 : 9 | 234 : 7,
 8, 9 |
 tuis. 65 : 15 | 70 : 2 | 188 :
 23 | 226 : 15 | 230 : 8 | 234 :
 18 |
 tuli. 153 : 15 |
 tulir. 175 : 14 | 130 : 19 | 208 :
 25 | 221 : 5 | 224 : 4 |
 Tulli. 225 : 25 | 226 : 8 |
 Tullianum. 50 : 8 |
 Tullio. 20 : 15 | 43 : 14 |
 Tullius. 20 : 19 | 25 : 4, 11 |
 226 : 4 |
 Tullo. 15 : 7 |
 tum. 2 : 11, 15 | 16 : 2, 10 | 19 :
 3 | 25 : 3, 13 | 33 : 9 | 37 : 7 |
 39 : 19 | 44 : 19 | 52 : 25 | 55 :
 14 | 58 : 10 | 63 : 8 | 64 : 15 |
 66 : 17 | 67 : 31 | 68 : 12 | 74 :
 8 | 80 : 3 | 82 : 17 | 91 : 2 | 94 :
 4 | 97 : 16 | 100 : 20 | 102 : 9 |
 105 : 3 | 106 : 16 | 108 : 17 |
 113 : 21 | 115 : 11 | 116 : 7 |
 127 : 24 | 129 : 2 | 136 : 26 |
 141 : 1 | 144 : 9 | 146 : 15 |
 147 : 1 | 148 : 13, 19 | 149 : 6 |
 150 : 5 | 151 : 17 | 153 : 9 | 155 :
 1 | 160 : 15 | 162 : 3 | 163 :
 2, 4 | 175 : 8 | 178 : 19, 23 |
 188 : 19 | 192 : 16, 25 | 193 : 3 |
 200 : 8 | 202 : 25 | 207 : 21 |
 212 : 13 |
 tumque. 158 : 10 |
 tumulique. 198 : 20 |
 tumultosum. 137 : 26 |
 tumulti. 54 : 5 |
 tumultu. 34 : 12 | 35 : 15 | 67 :
 18 | 95 : 8 | 113 : 4 | 112 : 28 |
 145 : 6 | 165 : 10 |
 tumultum. 107 : 28 | 111 : 23 |
 122 : 1 | 165 : 10 |

tumultus. 118 : 16 | 181 : 6 |
 tumulum. 155 : 18 |
 tunc. 44 : 2 | 154 : 12 | 163 : 16 |
 179 : 8 | 230 : 23 |
 tuos. 191 : 7 | 226 : 9 | 237 : 26 |
 228 : 10 | 232 : 14 |
 tuorum. 232 : 30 | 234 : 7 |
 tuos. 29 : 8 |
 turba. 30 : 9 |
 turbæ. 159 : 2 | 165 : 10 | 181 : 9 |
 turbam. 171 : 11 |
 turbamenta. 163 : 8 |
 turbatum. 161 : 18 |
 turbas. 167 : 20 |
 turbata. 164 : 6 |
 turbinum. 204 : 23 |
 ture. 175 : 8 |
 Turiam. 172 : 20 |
 turma. 106 : 5 | 144 : 3 |
 turmam. 117 : 3 |
 turmarum. 95 : 4 | 145 : 1 |
 turmas. 104 : 10 | 137 : 17 |
 turmatim. 146 : 9 |
 turmis. 95 : 12 |
 turpe. 230 : 31 | 232 : 34 |
 turpem. 133 : 6 |
 turpi. 151 : 10 | 199 : 17 |
 turpia. 133 : 2 | 232 : 15 |
 Turpillium. 118 : 11, 12 |
 Turpilus. 118 : 24 | 119 : 20 |
 turpis. 118 : 26 | 162 : 16 |
 turpissime. 232 : 17 |
 turpissimo. 226 : 4 |
 turpissumæ. 134 : 4 |
 turpissumæ. 226 : 12 |
 turpissumi. 134 : 6 |
 turpiter. 198 : 1 | 230 : 9 |
 turpitudine. 234 : 15 |
 turpitudine. 52 : 21 | 227 : 14 |
 turpitudinem. 11 : 7 |
 turpitudinis. 230 : 7 |
 turpius. 230 : 27 | 231 : 10 |
 turres. 119 : 18 |
 turribus. 124 : 19 | 200 : 20 |
 turribusque. 80 : 9 | 139 : 5 |
 turrim. 148 : 18 |
 turris. 81 : 3 |
 turrium. 203 : 16 |
 Tuscis. 43 : 22 |
 Tusculanum. 226 : 26 | 227 : 5 |
 tuta. 26 : 8 | 33 : 15 | 52 : 14 |
 69 : 10 | 222 : 26 |
 tutabantur. 143 : 5 |
 tutæ. 14 : 1 |
 tutandis. 160 : 4 |
 tutandos. 136 : 15 |
 tutandum. 148 : 10 |
 tutari. 124 : 19 | 130 : 9 |
 tutata. 107 : 2 | 123 : 17 | 134 : 12 |
 tute. 133 : 10 | 140 : 8 |
 tuti. 59 : 6 | 70 : 19 | 161 : 19 |
 190 : 2 |
 tutior. 182 : 8 |
 tutiores. 151 : 23 | 215 : 13 |
 tutissimum. 135 : 15 |
 tutius. 70 : 14 | 95 : 11 | 179 : 17 |
 tutiusque. 147 : 20 |
 tutos. 70 : 17 |
 tutum. 136 : 2 | 160 : 2 | 161 : 1 |
 162 : 2 | 188 : 19 |
 tutus. 88 : 14 | 153 : 24 | 160 :
 18 | 211 : 12 |
 tutum. 72 : 12 | 232 : 6, 9 |
 tuus. 226 : 22 |
 Tygris. 206 : 33 |
 tyrannidem. 159 : 22 |
 tyrannidis. 160 : 22 |
 tyrannos. 228 : 11 |
 tyrannum. 162 : 18 |
 tyrannumque. 199 : 21 |
 Tyrus. 174 : 13 |

V

V Acat. 222 : 5 | 227 : 14 |
 Vacca. 103 : 7 |
 Vaccæ. 119 : 2 |
 Vaccam. 85 : 9 | 119 : 8 |
 Vaccenses. 118 : 3 | 119 : 13, 19 |
 vacuum. 13 : 2 | 47 : 3 | 204 : 36 |
 vacuos. 40 : 2 |
 vacuum. 107 : 8 | 159 : 1 |
 vacuus. 12 : 1 | 137 : 10 | 203 : 36 |
 vacuusque. 187 : 1 |
 vadere. 141 : 13 |
 vades. 93 : 12 |
 vadibus. 93 : 13 | 113 : 35 |
 vado. 176 : 1 |
 vadosa. 125 : 15 |
 vadum. 170 : 23 |
 vacordia. 61 : 11 |
 vagabantur. 6 : 9 | 108 : 15 |
 204 : 2 |
 vagari. 144 : 4 |
 vagi. 76 : 5 |
 vagos. 78 : 10 |
 vagus. 204 : 23 |
 valeat. 40 : 17 | 148 : 8 |
 valebat. 8 : 12 | 12 : 10 |
 valens. 136 : 17 |
 valent. 44 : 9 | 178 : 2 | 184 : 8 |
 Valentia. 178 : 4 |
 Valentiam. 172 : 20 |
 valere. 31 : 5 | 222 : 33 |
 valerent. 125 : 3 | 221 : 21 |
 valeret. 2 : 17 | 17 : 14 |
 Valeriana. 193 : 16 |
 Valeriani. 187 : 12 |
 Valerio. 35 : 11 |
 valet. 18 : 5 | 40 : 4, 5 |
 validam. 170 : 11 |
 validior. 159 : 6 |
 validiorum. 158 : 12 | 180 : 10 |
 validis. 199 : 27 |
 validissima. 148 : 23 |
 validissimus. 188 : 27 |
 valido. 117 : 8 |
 validum. 6 : 23 |
 validus. 62 : 7 | 169 : 20 |
 valle. 203 : 38 |
 vallo. 81 : 2 | 102 : 2 | 124 : 15 |
 vallum. 112 : 2 | 145 : 23 |
 valuerunt. 222 : 21 |
 valuisse. 66 : 17 |
 valuisent. 154 : 7 |
 valuisset. 15 : 4 |
 valuit. 61 : 21 | 158 : 5 |
 vana. 17 : 2 | 82 : 4 | 222 : 5 |
 227 : 14 |
 vanior. 187 : 15 |
 vanis. 149 : 3 |
 vanitas. 20 : 6 |
 vanitate. 94 : 21 |
 vanos. 207 : 6 |
 vanum. 46 : 12 | 204 : 13 |
 Vargunteium. 36 : 20 |
 Vargunteius. 14 : 8 | 22 : 14 |
 varia. 43 : 15 | 106 : 11 | 189 : 7 |
 224 : 9 |
 variaque. 61 : 9 |
 variæque. 59 : 2 |
 variæ. 219 : 13 |
 varie. 44 : 12 | 56 : 4 |
 variis. 76 : 7 | 190 : 13 |
 Varinius. 208 : 4, 18 |

vario. 200 : 15 |
 varius. 5 : 16 | 123 : 7 | 153 : 13 |
 vas. 43 : 10 |
 vasa. 10 : 2 | 123 : 18 | 192 : 24 |
 vasta. 123 : 23 | 136 : 22 | 192 : 34 | 203 : 23 |
 vastabatur. 109 : 23 |
 vastam. 161 : 22 |
 vastant. 215 : 14 |
 vastare. 79 : 26 | 98 : 13 | 101 : 16 | 169 : 26 |
 vastaretur. 88 : 18 | 120 : 11 |
 vastari. 119 : 15 | 148 : 12 |
 vastat. 108 : 22 | 221 : 14 |
 vastatio. 212 : 5 |
 vastatis. 190 : 15 |
 vastatum. 114 : 3 |
 vastatur. 214 : 1 |
 vastavimus. 178 : 10 |
 vastavit. 233 : 21 |
 vastique. 125 : 21 |
 vastitas. 61 : 12 | 225 : 15 |
 vastus. 5 : 18 | 104 : 1 |
 Vatinii. 228 : 12 |
 Vatinio. 231 : 31 |
 vatum. 164 : 14 |
 ubi. 2 : 7 | 3 : 2 | 4 : 3, 12 | 6 : 20, 25 | 8 : 15, 22 | 9 : 8 | 11 : 12 | 13 : 10 | 14 : 5 | 16 : 18 |
 17 : 15 | 18 : 3 | 20 : 18, 26 |
 22 : 6, 16 | 25 : 6 | 29 : 12 | 31 : 2, 19 | 33 : 4 | 35 : 19 | 36 : 17 |
 37 : 24 | 39 : 2, 16, 25 | 40 : 3, 4 | 43 : 3, 17 | 45 : 1 | 46 : 11 |
 47 : 1, 2, 16 | 49 : 20 | 50 : 8 |
 51 : 16 | 53 : 9 | 54 : 12 | 55 : 4 | 57 : 6, 11 | 58 : 5 | 62 : 6, 22 | 63 : 8 | 64 : 13 | 67 : 14, 29 | 68 : 6, 11 | 70 : 11 | 71 : 12 | 79 : 27 | 80 : 2, 23 | 81 : 1, 6 | 82 : 21 | 83 : 2, 23 | 84 : 22 |
 90 : 16 | 92 : 1, 7 | 93 : 4 | 94 : 15 | 96 : 5 | 97 : 26 | 98 : 14 |
 100 : 10 | 101 : 1 | 102 : 7, 19 |
 103 : 8, 19 | 105 : 9, 18 | 106 : 13, 17, 29 | 107 : 4, 14, 17 |
 108 : 10, 17 | 109 : 20, 24 | 110 : 5 | 111 : 2 | 112 : 15, 21, 26 |
 113 : 3, 22 | 114 : 16 | 115 : 2, 5, 12 | 116 : 3 | 118 : 10, 18 |
 119 : 3, 13, 14 | 121 : 5, 12 |
 122 : 2 | 123 : 20, 31, 33 | 124 : 16 | 125 : 6, 15 | 126 : 11 | 134 : 3, 6 | 135 : 18 | 136 : 15 | 137 : 14, 28 | 138 : 16 | 139 : 19 |
 140 : 11, 19, 24 | 141 : 12 | 143 : 5 | 144 : 5, 24 | 146 : 20 | 151 : 4 | 153 : 10 | 155 : 15 | 165 : 17 |
 173 : 7 | 174 : 13 | 185 : 2 | 186 : 25 | 193 : 2 | 198 : 22 | 201 : 6 |
 203 : 9 | 210 : 24 | 213 : 6 | 215 : 8 | 219 : 6, 22, 24, 29 | 220 : 6, 33, 17, 19, 21, 22 | 221 : 5, 12 |
 222 : 13, 27, 31 | 224 : 5, 6 |
 225 : 19, 28 | 226 : 4 | 229 : 28 |
 232 : 4 |
 ubicumque. 106 : 5 | 108 : 25 |
 222 : 22 | 224 : 14 |
 ubique. 19 : 2 | 22 : 2 | 30 : 11 |
 43 : 23 | 107 : 7 | 206 : 6 |
 ubivis. 70 : 14 |
 vecordia. 13 : 7 | 122 : 2 | 145 : 6 |
 vecordiam. 141 : 6 |
 vecta. 178 : 26 |
 vecte. 199 : 27 |
 vectigal. 88 : 1 |
 vectigales. 17 : 11 |
 vectigalia. 197 : 16 |

- vestigalibus. 45 : 7 | 217 : 16 |
 vestigalis. 144 : 25 |
 vestigalium. 165 : 13 |
 vehabatur. 197 : 17 |
 vehemens. 34 : 21 |
 vehementer. 33 : 19 | 62 : 15 | 63 :
 11 | 92 : 10 | 116 : 8 | 198 :
 10 |
 vehementes. 155 : 5 |
 vehementissime. 60 : 9 |
 vehementius. 89 : 4 | 147 : 13 |
 vel. 3 : 13 | 6 : 24 | 14 : 13 | 18 :
 20 | 21 : 2, 12, 13 | 63 : 4, 5 |
 108 : 4 | 126 : 18, 19 | 152 : 6 |
 161 : 15 | 162 : 1 |
 velim. 230 : 1 |
 veliat. 128 : 25 | 132 : 11 |
 velitari. 129 : 21 |
 velitaribus. 150 : 15 |
 velites. 103 : 3 |
 velle. 17 : 6 | 80 : 13 | 92 : 5 |
 136 : 9 | 147 : 9 | 234 : 19 |
 vellem. 29 : 6 | 69 : 6 | 82 : 3 |
 164 : 4 |
 vellent. 27 : 9 | 126 : 20 |
 vellet. 64 : 6 | 123 : 1 | 152 : 17 |
 154 : 26 |
 velocibus. 199 : 27 |
 velocissimos. 138 : 1 | 140 : 9 |
 velocitas. 107 : 2 |
 velox. 75 : 13 |
 velut. 35 : 21 | 37 : 12 | 139 : 2 |
 veluti. 1 : 3 | 4 : 5 | 33 : 24 |
 90 : 4 | 91 : 9 | 95 : 2 | 107 :
 27 |
 venale. 233 : 9 |
 venalem. 93 : 17 | 219 : 8 | 232 :
 17 |
 venales. 226 : 3 |
 venalia. 9 : 4 | 64 : 1 | 79 : 9 |
 215 : 12 |
 venalis. 90 : 10 |
 venalium. 103 : 7 |
 venando. 5 : 3 | 62 : 10 |
 vendere. 23 : 16 | 101 : 18 | 127 :
 14 |
 venderent. 91 : 8 |
 venderet. 101 : 25 |
 vendidit. 232 : 17 |
 venditas. 226 : 12 |
 venditis. 159 : 12 |
 venenis. 9 : 15 |
 veneno. 202 : 2 |
 venerant. 124 : 28 | 146 : 12 | 202 :
 15 |
 venerat. 50 : 10 | 93 : 9 | 227 : 2 |
 venere. 35 : 17 | 68 : 6 |
 venerint. 230 : 10 |
 venerit. 48 : 15 |
 veniat. 113 : 18 |
 venientes. 186 : 12 |
 venienti. 175 : 8 |
 venimus. 125 : 22 |
 venire. 36 : 12 | 84 : 6 | 149 : 14 |
 178 : 7 |
 venirent. 175 : 18 |
 veniret. 68 : 9 |
 veniretur. 154 : 27 | 155 : 6 |
 venisse. 82 : 22 | 125 : 11 | 153 :
 8 |
 venissent. 84 : 11 |
 venisset. 34 : 7 | 128 : 3 |
 veni. 21 : 22 | 25 : 3 | 67 : 19 |
 83 : 5 | 85 : 12 | 91 : 17 | 96 :
 17 | 101 : 2 | 120 : 12 | 141 : 16 |
 142 : 10 |
 veniunt. 36 : 9 | 80 : 15 | 147 : 8 |
 ventis. 125 : 15, 17 | 198 : 20 |
 vento. 107 : 14 | 178 : 21 |
 ventre. 11 : 18 |
 ventrem. 215 : 7 |
- ventri. 1 : 3 | 3 : 6 | 134 : 4 |
 212 : 10 |
 ventum. 39 : 25 | 54 : 14 | 107 :
 17 | 123 : 33 | 124 : 22 | 137 :
 20 |
 venturos. 146 : 8 |
 venturam. 34 : 27 | 60 : 6 | 64 :
 7 | 67 : 15 | 109 : 26 | 110 : 8 |
 136 : 15 | 137 : 16 |
 venturus. 69 : 6 |
 ventus. 126 : 11 |
 venum. 161 : 23 |
 venundati. 139 : 7 |
 ver. 206 : 5 |
 vera. 9 : 13 | 28 : 5 | 45 : 18 |
 132 : 15 | 171 : 19 | 182 : 5 |
 188 : 24 | 199 : 10 | 208 : 8 |
 213 : 9 | 217 : 11 | 218 : 21 |
 222 : 21 |
 veræ. 67 : 13 |
 veram. 99 : 1 | 102 : 9 |
 verba. 39 : 26 | 45 : 8 | 48 : 10 |
 51 : 25 | 64 : 20 | 72 : 4 | 73 :
 14 | 82 : 1 | 92 : 2 | 95 : 19 |
 128 : 27 | 131 : 22 | 133 : 1 |
 134 : 24 | 147 : 11, 14 | 148 : 9 |
 149 : 12 | 178 : 2 | 204 : 8 |
 verberabatur. 193 : 6 |
 verberari. 42 : 14 |
 verberatusque. 119 : 23 |
 verberibus. 42 : 12 | 43 : 25 |
 verbis. 8 : 6 | 35 : 8 | 80 : 13 |
 82 : 5 | 83 : 6 | 86 : 17 | 103 :
 20 | 121 : 5 | 147 : 8 | 164 : 14 |
 167 : 15 | 188 : 3 | 204 : 23 |
 227 : 26 | 228 : 14 | 229 : 2 |
 232 : 5 |
 verbo. 44 : 12 |
 verborum. 185 : 10 |
 verbum. 67 : 1 |
 vere. 155 : 4 | 157 : 6 |
 vereor. 43 : 15 | 72 : 1 | 162 :
 10 |
 vergens. 193 : 9 |
 veris. 173 : 4 | 206 : 5 |
 verissime. 15 : 7 |
 verissime. 5 : 8 |
 veriti. 126 : 4 |
 veritus. 74 : 3 | 93 : 14 | 105 : 10 |
 107 : 9 |
 vero. 2 : 12 | 5 : 3 | 8 : 1, 20 |
 30 : 10 | 37 : 14 | 43 : 17 | 45 :
 13 | 46 : 10 | 47 : 11 | 52 : 7,
 26 | 55 : 11, 16 | 71 : 9 | 74 :
 5 | 85 : 6 | 86 : 9 | 106 : 9 |
 111 : 21 | 129 : 2 | 141 : 1 | 144 :
 22 | 147 : 21 | 150 : 20 | 151 :
 17 | 157 : 8 | 163 : 16 | 169 :
 12 | 191 : 16 | 192 : 7 | 193 :
 3 | 214 : 2 | 217 : 12 | 219 : 25 |
 220 : 20 | 224 : 22 | 225 : 12 |
 226 : 7, 21 | 227 : 1, 10, 11, 17 |
 228 : 1 | 229 : 21 | 230 : 5 | 231 :
 11 |
 versa. 162 : 7 |
 versabimur. 70 : 5 |
 versari. 55 : 1 |
 versati. 230 : 15 |
 versus. 187 : 10 |
 versus. 21 : 11 | 51 : 3 | 78 : 7 |
 versusum. 222 : 7 |
 vertam. 219 : 6 |
 vertere. 98 : 4 | 202 : 4 |
 vertet. 47 : 10 |
 vertit. 130 : 18 |
 vertunt. 160 : 16 |
 verum. 3 : 2, 9 | 8 : 3 | 10 : 15 |
 18 : 4 | 21 : 11 | 31 : 12 | 37 :
 26 | 40 : 3 | 42 : 2 | 48 : 4 | 59 :
 2 | 61 : 6 | 65 : 12 | 69 : 22 |
 81 : 4, 23 | 87 : 11 | 89 : 8 |
- 93 : 5 | 93 : 10 | 127 : 15 | 131 :
 19 | 132 : 6 | 134 : 5 | 136 : 21 |
 140 : 15 | 161 : 17 | 171 : 28 |
 178 : 13 | 185 : 7, 11 | 206 : 13 |
 209 : 5 | 212 : 19 | 215 : 10, 21 |
 220 : 27 | 221 : 17 | 223 : 18 |
 224 : 5, 12 | 226 : 12 | 227 : 7,
 23 | 229 : 17 | 232 : 10 | 234 :
 9, 13 |
 veruta. 187 : 5 |
 vescebantur. 137 : 4 |
 vescendi. 11 : 9 |
 vescentibus. 202 : 12 |
 vesper. 106 : 30 | 151 : 5 |
 vespera. 172 : 25 |
 Vestæ. 12 : 12 |
 veste. 186 : 15 |
 vestigii. 172 : 1 |
 vestimentum. 43 : 11 |
 vestitus. 104 : 2 |
 vestra. 16 : 22 | 26 : 13 | 40 : 18 |
 53 : 2, 3 | 69 : 1, 24 | 70 : 19 |
 81 : 19 | 82 : 2 | 86 : 19 | 87 :
 5 | 88 : 3, 5 | 89 : 1 | 130 : 14 |
 132 : 16 | 153 : 23 | 159 : 21 |
 160 : 20 | 162 : 11 | 166 : 8 |
 180 : 9 | 184 : 1 | 197 : 22 | 232 :
 29 |
 vestræ. 40 : 18 | 53 : 5 | 229 :
 16 |
 vestram. 69 : 14 | 70 : 16 | 71 :
 11 | 81 : 22 | 88 : 15 |
 vestrarum. 184 : 7 |
 vestras. 45 : 4 |
 vestri. 86 : 22 | 87 : 6, 10 | 89 :
 1 | 183 : 3 | 196 : 19 |
 vestris. 45 : 5 | 52 : 14 | 89 : 9 |
 90 : 4 | 130 : 20 | 180 : 5 |
 vestro. 69 : 4 | 70 : 13 | 130 : 2 |
 132 : 12 | 160 : 3 | 179 : 20 |
 197 : 1 |
 vestros. 73 : 6 | 90 : 14 | 131 :
 20 |
 vestrum. 26 : 12 | 73 : 7 | 81 : 16 |
 82 : 7 | 89 : 17 | 90 : 10 | 182 :
 8 | 183 : 11 | 212 : 7 |
 verat. 42 : 12 |
 vetera. 30 : 8 | 148 : 13 | 212 :
 26 | 229 : 16 |
 veteranas. 54 : 5 |
 veterani. 54 : 17 |
 veteres. 120 : 14 |
 veteres. 16 : 14 | 68 : 4 | 143 :
 18 | 175 : 12 | 206 : 12 | 220 : 9 |
 veteresque. 135 : 17 |
 veteri. 100 : 12 |
 veteribus. 213 : 7 | 219 : 16 |
 veteris. 13 : 16 | 130 : 21 | 234 :
 2 |
 veterimos. 212 : 9 |
 veterum. 123 : 6 | 168 : 11 |
 Vettius. 161 : 19 |
 vetus. 20 : 9 | 32 : 3 | 130 : 6 |
 189 : 1 |
 vetustate. 140 : 17 | 224 : 19 |
 vetustatem. 114 : 28 | 100 : 13 |
 vexabant. 6 : 3 |
 vexabat. 4 : 12 | 13 : 5 |
 vexant. 18 : 13 |
 vexare. 39 : 13 |
 vexavit. 233 : 11 |
 vexillum. 132 : 20 |
 vi. 2 : 6 | 5 : 12 | 8 : 23 | 34 :
 14 | 54 : 18 | 55 : 5 | 59 : 6 |
 67 : 26 | 81 : 7 | 82 : 26 | 83 :
 1 | 89 : 7 | 97 : 12 | 109 : 24 |
 110 : 24 | 111 : 19, 32 | 112 :
 15 | 113 : 1 | 126 : 12 | 136 :
 13 | 139 : 3 | 141 : 8 | 179 :
 6 | 190 : 11 | 221 : 16 | 226 :
 13 |

via . 9 : 13 | 57 : 7 | 74 : 13 |
 179 : 15 | 202 : 8 | 212 : 19 |
 213 : 5, 9 | 215 : 25 | 220 :
 24 |
 viam . 200 : 29 |
 vias . 175 : 1 |
 vice . 175 : 15 |
 vicem . 177 : 17 |
 vicerant . 151 : 1 |
 vicerat . 124 : 11 |
 vicerit . 229 : 24 |
 viceritis . 182 : 7 |
 vices . 206 : 1 |
 vici . 196 : 22 |
 vicinitatem . 29 : 10 |
 vicis . 39 : 12 |
 vicisse . 213 : 17 |
 vicissent . 143 : 12 |
 vicissim . 231 : 9 |
 vicissitudinem . 206 : 1 |
 vicisti . 65 : 8 |
 vicit . 33 : 16 | 74 : 4 | 82 : 25 |
 92 : 12 | 190 : 11 | 172 : 18 |
 vicos . 169 : 25 |
 victa . 186 : 2 |
 victi . 69 : 13 | 77 : 14 | 126 : 16 |
 205 : 3 | 210 : 7 | 223 : 20 |
 victis . 10 : 5, 16 | 41 : 1 | 45 : 2 |
 61 : 19 | 129 : 4 | 124 : 26 | 143 :
 12 | 167 : 24 | 191 : 19 | 200 :
 19 |
 video . 128 : 6 |
 videtur . 43 : 6 | 52 : 24 | 109 : 12 |
 115 : 1 | 147 : 6 | 162 : 18 | 178 :
 7 | 191 : 26 |
 vigore . 111 : 28 |
 vigorem . 129 : 14 |
 vigores . 9 : 20 | 11 : 2 | 128 : 25 |
 210 : 7 | 244 : 18 | 233 : 7 |
 vigoresque . 126 : 4 |
 victori . 211 : 6 |
 victoria . 18 : 5 | 30 : 17 | 31 : 1 |
 61 : 9 | 95 : 17 | 99 : 12 | 108 :
 4, 8 | 128 : 15 | 134 : 20 | 145 :
 11 | 191 : 1 | 194 : 8 | 212 : 14 |
 213 : 12 | 218 : 2, 4 |
 victoriæ . 10 : 6 | 13 : 16 | 19 :
 32 | 30 : 15 | 33 : 15 | 53 : 2 |
 83 : 2 | 99 : 11 | 103 : 23 | 104 :
 11 | 175 : 7 | 211 : 16 | 212 : 14 |
 victoriam . 10 : 4 | 31 : 16 | 32 :
 6 | 53 : 8 | 55 : 11 | 109 : 17 |
 142 : 6 | 146 : 25 | 162 : 14 |
 205 : 1 | 210 : 12 | 212 : 5 | 217 :
 24 |
 victoriamque . 211 : 20 |
 victorias . 104 : 18 | 217 : 2 |
 victoribus . 18 : 18 | 41 : 3 | 144 :
 20 | 150 : 22 | 170 : 20 |
 victoris . 159 : 13 | 177 : 23 |
 victorum . 19 : 5 |
 victus . 100 : 4 | 104 : 13 | 112 :
 15 | 114 : 3 | 126 : 4 | 211 : 16 |
 214 : 18 |
 victu . 30 : 16 |
 victum . 148 : 7 | 206 : 8 |
 victus . 38 : 19 | 67 : 29 | 108 : 11 |
 197 : 4 | 198 : 11 |
 videam . 72 : 6 |
 videamus . 234 : 16 |
 videar . 66 : 4 | 197 : 7 | 229 : 14 |
 232 : 9 |
 videatur . 127 : 25 |
 videbam . 29 : 4 | 164 : 24 |
 videbant . 30 : 16 | 165 : 2 |
 videbantur . 5 : 6 | 32 : 23 | 116 :
 15 | 140 : 20 | 218 : 12 |
 videbatur . 6 : 14 | 19 : 1 | 30 : 6 |
 34 : 6 | 38 : 2 | 39 : 11 | 43 : 23 |
 109 : 5 | 128 : 19 | 136 : 26 |
 192 : 5 | 233 : 14 |

videlicet . 46 : 8 | 47 : 12 | 48 : 4 |
 152 : 2 | 219 : 30 | 226 : 16 |
 videmini . 166 : 9 |
 vident . 107 : 16, 20 | 119 : 15 |
 124 : 24 | 126 : 14 | 211 : 1 |
 videntur . 11 : 6 | 41 : 9 | 44 : 17 |
 45 : 15 | 59 : 4 | 135 : 6 | 188 :
 23 | 222 : 12, 16 |
 video . 194 : 6 |
 videor . 222 : 15 |
 videre . 11 : 4 | 135 : 14 |
 viderer . 73 : 3 | 233 : 2 |
 videret . 135 : 9 | 173 : 12 |
 videretur . 154 : 9 | 200 : 32 |
 videri . 38 : 5 | 50 : 2 | 51 : 7 |
 152 : 5 | 162 : 12 | 204 : 20 |
 viderint . 46 : 18 |
 videris . 234 : 19 |
 videt . 16 : 18 | 19 : 13 | 33 : 1 |
 55 : 4, 9 | 62 : 22 | 74 : 2 | 79 :
 8 | 105 : 19 | 106 : 17 | 108 :
 17 | 110 : 5 | 113 : 7 | 115 : 14 |
 124 : 17 | 134 : 27 | 166 : 7 |
 170 : 24 | 220 : 18 |
 videte . 132 : 7 |
 videtis . 70 : 13 |
 videtur . 2 : 1 | 3 : 10, 16 | 6 : 4 |
 13 : 3 | 42 : 4 | 60 : 1 | 66 : 2 |
 75 : 2 | 119 : 1 | 125 : 23 | 129 :
 22 | 141 : 21 | 210 : 11 | 215 :
 20, 23 | 219 : 12 |
 vidi . 134 : 9 | 234 : 20 |
 vidimus . 233 : 5 |
 vidistis . 161 : 13 | 181 : 8 |
 vidit . 51 : 10 |
 vigeant . 4 : 8 |
 vigesimum . 37 : 2 |
 viget . 18 : 5 |
 vigilando . 47 : 15 |
 vigilans . 230 : 19 |
 vigilantia . 222 : 8 |
 vigilare . 22 : 5 | 49 : 18 |
 vigilia . 151 : 14 |
 vigiliæ . 5 : 15 | 24 : 2 | 101 : 14 |
 vigiliis . 102 : 3 | 142 : 15 | 144 :
 24 | 145 : 23 | 174 : 6 |
 vigiliis . 13 : 4 | 25 : 17 |
 viis . 169 : 32 |
 viles . 127 : 19 |
 villa . 13 : 9 | 196 : 20 | 220 : 22 |
 villa . 212 : 2 |
 villæ . 234 : 2 |
 villam . 43 : 10 | 215 : 4 | 226 :
 26 | 234 : 1 |
 villas . 10 : 13 | 45 : 3 | 101 : 16 |
 villicum . 133 : 20 |
 vim . 29 : 6 | 46 : 9 | 57 : 5 | 62 :
 22 | 70 : 12 | 81 : 4 | 90 : 7 |
 91 : 13 | 170 : 12 | 144 : 2 | 148 :
 4 | 179 : 21 |
 viminibus . 192 : 24 |
 vinarii . 159 : 17 |
 vincere . 18 : 14 | 64 : 16 | 99 : 12 |
 100 : 3 | 106 : 21 | 108 : 20 |
 123 : 25 | 191 : 7 |
 vincetur . 221 : 18 |
 Vinci . 99 : 11 | 108 : 20 | 153 :
 21 | 191 : 7 | 213 : 17 | 229 :
 19 |
 vincebant . 202 : 21 |
 vincebat . 140 : 17 |
 vincimus . 52 : 14 |
 vincit . 220 : 20 | 232 : 33 |
 vincitur . 186 : 1 |
 vineta . 50 : 10 |
 vinetæ . 187 : 4 |
 vinetos . 114 : 13 |
 vinetum . 156 : 4 |
 vinetus . 155 : 21 |
 vincula . 34 : 3 | 91 : 22 |
 vinculis . 38 : 5 | 44 : 8 |

vindicamus . 17 : 9 |
 vindicandam . 73 : 20 |
 vindicando . 102 : 7 |
 vindicandum . 86 : 11 | 89 : 6 | 151 :
 19 |
 vindicare . 99 : 4 |
 vindicari . 9 : 8 |
 vindicatum . 8 : 17 | 90 : 11 |
 vindicaturum . 79 : 17 |
 vindices . 50 : 12 | 179 : 13 | 185 :
 3 | 191 : 16 | 217 : 4 |
 vindictam . 74 : 9 |
 vineæ . 139 : 7 |
 vineas . 94 : 20 | 124 : 18 | 139 :
 10 | 141 : 2 |
 vineis . 80 : 9 | 141 : 4 |
 vino . 19 : 16 | 101 : 17 | 124 :
 25 |
 vinoque . 192 : 32 |
 violasse . 174 : 10 |
 violasti . 167 : 10 |
 violenterque . 97 : 18 |
 violentia . 26 : 8 |
 violentiam . 48 : 27 |
 vir . 83 : 20 | 115 : 9 | 128 : 13 |
 153 : 12 | 174 : 17 | 229 : 28 |
 231 : 8 |
 vires . 57 : 11 | 184 : 4 |
 virgine . 12 : 12 |
 virgines . 41 : 2 | 174 : 2 | 186 :
 10 |
 virgulta . 105 : 1 | 106 : 10 | 203 :
 38 |
 viri . 11 : 2, 8 | 18 : 2 | 33 : 3 |
 42 : 2, 7 | 49 : 8 | 60 : 3 | 64 :
 15 | 106 : 14, 26 | 120 : 16 |
 134 : 6 | 141 : 18 | 147 : 2 | 214 :
 15 | 225 : 3 | 226 : 6, 17 |
 viribus . 62 : 6 | 231 : 29 |
 virile . 18 : 7 | 175 : 1 |
 virilem . 9 : 16 |
 virili . 215 : 25 |
 virilia . 183 : 1 |
 virilis . 21 : 3 |
 viris . 7 : 11 | 51 : 25 | 52 : 23 |
 60 : 11 | 119 : 10 | 133 : 21, 22 |
 135 : 12 | 136 : 6, 21 | 161 : 14 |
 168 : 10 | 216 : 10 | 222 : 35 |
 225 : 12 | 230 : 6 | 231 : 7, 8 |
 virisque . 74 : 14 | 111 : 1 | 114 :
 16 |
 viritum . 104 : 19 |
 virium . 2 : 2 | 186 : 13 |
 viro . 21 : 4 | 80 : 20 | 89 : 18 |
 100 : 9 | 179 : 19 |
 virorum . 53 : 7 | 139 : 4 | 161 : 21 |
 191 : 3 | 218 : 10 | 233 : 2 |
 viros . 21 : 2, 9 | 43 : 1 | 60 : 8 |
 62 : 19 | 153 : 18 | 174 : 15 | 175 :
 13 | 185 : 3 | 230 : 11 |
 virtus . 2 : 5, 17 | 7 : 6, 13 | 8 :
 6 | 10 : 8 | 16 : 22 | 44 : 5 |
 49 : 20 | 53 : 3 | 60 : 12 | 61 :
 5 | 64 : 10 | 106 : 27 | 115 : 15 |
 133 : 1 | 135 : 17 | 143 : 17 |
 220 : 21 | 222 : 8 | 223 : 15 |
 225 : 20 |
 virtusque . 217 : 25 |
 virtute . 2 : 6 | 4 : 3, 7 | 6 : 20 |
 8 : 14 | 49 : 7, 8 | 50 : 1 | 57 :
 2 | 59 : 14 | 61 : 18 | 64 : 14 |
 65 : 5 | 71 : 17 | 80 : 19 | 83 :
 8 | 109 : 12 | 121 : 2 | 130 : 8 |
 131 : 17 | 132 : 7 | 160 : 9 | 196 :
 14 | 209 : 8 | 217 : 5, 24 | 221 :
 9, 21 | 223 : 1 | 228 : 7 | 230 :
 7 |
 virtutem . 9 : 12 | 13 : 2 | 49 : 20 |
 49 : 2 | 51 : 25 | 60 : 9 | 61 : 1 |
 62 : 13 | 63 : 5, 23 | 66 : 3 | 73 :
 16 | 81 : 5 | 111 : 21 | 114 : 4 |
 122 : 1

222 : 12 | 133 : 4, 16 | 134 : 24 |
 138 : 13 | 161 : 15 | 213 : 4 |
 220 : 16, 19, 23 | 222 : 26 | 227 :
 8 |
 virtuti . 3 : 6 | 53 : 5 | 59 : 5 |
 107 : 10 | 123 : 10 | 151 : 9 |
 156 : 2 |
 virtutibus . 231 : 32 |
 virtutis . 47 : 1 | 52 : 20 | 54 : 17 |
 57 : 7 | 104 : 11 | 131 : 22 | 143 :
 12 | 225 : 10 | 227 : 11 | 230 :
 13 | 231 : 3 |
 virum . 35 : 6 | 41 : 19 | 62 : 20 |
 64 : 13 | 86 : 3 | 101 : 22 | 117 :
 9 | 147 : 15 | 154 : 27 |
 vis . 1 : 4 | 30 : 3 | 38 : 1 | 55 :
 12 | 58 : 9 | 81 : 14 | 82 : 2 |
 83 : 23 | 91 : 9, 17 | 95 : 9 | 98 :
 6 | 124 : 2 | 136 : 23 | 137 : 20 |
 139 : 5 | 161 : 9 | 176 : 19 | 182 :
 2 | 201 : 25 | 203 : 11, 19, 37 |
 217 : 25 | 218 : 23 | 221 : 18 |
 222 : 1, 4, 36 |
 visa . 154 : 17 | 163 : 13 | 211 : 14 |
 216 : 20 | 225 : 21 |
 visceribus . 227 : 7 |
 visebatur . 175 : 2 |
 visendum . 215 : 5 |
 visens . 67 : 13 |
 visentibus . 205 : 10 |
 visere . 10 : 14 | 112 : 28 |
 visi . 222 : 13 |
 visos . 207 : 21 |
 visu . 144 : 21 | 155 : 18 |
 visum . 29 : 17 | 136 : 16 | 137 :
 24 | 140 : 11 | 141 : 10, 18 |
 147 : 19 | 224 : 12 |
 visundi . 56 : 1 | 139 : 20 |
 visus . 147 : 4 | 203 : 27 |
 vita . 2 : 2, 11 | 46 : 5 | 48 : 4 |
 52 : 19 | 72 : 11 | 118 : 16 | 132 :
 2, 15 | 158 : 16 | 160 : 17 | 197 :
 8 | 218 : 14 | 221 : 19 | 225 :
 18 | 229 : 6, 8, 24 | 230 : 3, 5,
 9 | 231 : 20 | 232 : 6 | 233 : 4 |
 vitabundi . 112 : 25 |
 vitabundus . 94 : 23 | 146 : 27 |
 179 : 3 |
 vitæ . 17 : 9 | 35 : 21 | 49 : 13 |
 50 : 15 | 55 : 19 | 57 : 6 | 64 :
 18 | 65 : 8 | 73 : 2 | 80 : 23 |
 151 : 11 | 161 : 12 | 197 : 23 |
 227 : 22 | 229 : 22 | 233 : 13 |
 vitæque . 62 : 1 |
 vitam . 1 : 2 | 3 : 7, 9 | 18 : 3 |
 25 : 8 | 41 : 10 | 71 : 1, 5 | 81 :
 11 | 102 : 11 | 103 : 15 | 134 :
 23 | 165 : 5 | 189 : 9 | 202 : 6 |
 211 : 11 | 224 : 23 | 229 : 2 |
 vitamque . 126 : 20 |
 vitantes . 192 : 17 |
 vitare . 124 : 14 | 170 : 14 | 220 :
 6 |
 vitasque . 219 : 11 |
 vitia . 4 : 9 | 49 : 5 | 74 : 1 | 232 :
 1, 2 |
 vitiis . 163 : 2 | 191 : 23 |
 vitio . 158 : 1 | 234 : 12 |
 vitiorum . 233 : 16, 19 |
 vitiosis . 178 : 16 |
 vitium . 9 : 12 | 229 : 10 | 230 :
 31 |
 vivamus . 45 : 14 | 90 : 12 |
 viventes . 6 : 12 |
 vivere . 3 : 10 | 14 : 16 | 73 : 3, 4 |
 203 : 4 | 230 : 12 |
 viverent . 231 : 13 |
 vives . 153 : 19 |
 vivi . 126 : 19, 21 |
 vivit . 229 : 5 |
 G. Sallustii .

vivo . 196 : 21 | 232 : 17 |
 vivos . 225 : 18 |
 vivum . 102 : 16 | 113 : 19 |
 vivus . 55 : 13, 17 |
 vix . 44 : 6 | 66 : 13 | 70 : 21 |
 143 : 11 | 174 : 23 | 177 : 16 |
 178 : 12 | 197 : 7, 16 | 215 :
 23 |
 vixerint . 131 : 20 |
 vixeris . 232 : 29 |
 vixissent . 230 : 21 |
 vixisti . 226 : 8 |
 ulciscendo . 160 : 4 |
 ulcisci . 87 : 13 | 100 : 4 |
 ulla . 18 : 24 | 82 : 9 | 114 : 8 |
 111 : 20 | 191 : 12 | 231 : 3 |
 ullam . 51 : 21 | 162 : 4 | 219 : 27 |
 225 : 27 |
 ullis . 48 : 6 | 208 : 6 |
 ullo . 116 : 9 | 121 : 12 | 129 : 9 |
 138 : 11 | 143 : 18 |
 ullum . 18 : 11 | 63 : 16 | 106 : 22 |
 133 : 19 | 143 : 17 | 220 : 14 |
 231 : 1 |
 ullus . 7 : 12 |
 ulteriore . 33 : 22 | 176 : 6 |
 ulteriorem . 174 : 32 |
 ulti . 27 : 8 |
 ultra . 42 : 10 | 161 : 6 | 175 : 3 |
 182 : 10 | 204 : 14 |
 ultro . 64 : 6 | 73 : 11 | 100 : 17 |
 153 : 14 | 154 : 11 | 178 : 11 |
 184 : 7 | 208 : 23 |
 ultroque . 183 : 7 |
 ultum . 119 : 3 | 183 : 8 |
 ultus . 189 : 21 |
 Umbreno . 32 : 14 | 39 : 21 |
 Umbrenum . 33 : 5 |
 Umbrenus . 32 : 17 |
 umquam . 12 : 14 | 27 : 12 | 43 :
 20 | 45 : 11 | 48 : 6, 8 | 153 :
 23 | 218 : 2 | 221 : 4 | 233 : 5 |
 una . 6 : 11 | 18 : 21 | 45 : 16 |
 69 : 23 | 71 : 16 | 81 : 8 | 95 :
 12 | 124 : 13 | 126 : 1 | 137 : 1 |
 154 : 26 | 178 : 26 | 182 : 1 |
 189 : 1 | 220 : 23 | 223 : 3 | 230 :
 15, 22 |
 unæ . 113 : 4 |
 unam . 86 : 15 | 131 : 12 | 139 :
 18 | 187 : 12 |
 undarum . 179 : 6 |
 unde . 54 : 15 | 69 : 23 | 72 : 11 |
 148 : 11 | 176 : 4 | 198 : 9 | 206 :
 25 | 229 : 6 | 233 : 23, 27 |
 undique . 11 : 20 | 48 : 11 | 50 :
 9 | 100 : 13 | 111 : 3 | 118 : 23 |
 143 : 18 | 146 : 2 | 147 : 1 | 149 :
 15 | 155 : 20 | 175 : 1 | 189 :
 17 | 200 : 20 | 201 : 2 |
 uni . 194 : 9 | 231 : 23 |
 unicæ . 232 : 1 |
 universa . 129 : 21 |
 universi . 231 : 20 |
 universis . 233 : 3 |
 universo . 231 : 16 |
 universos . 16 : 20 | 108 : 6 | 129 :
 3 | 184 : 8 |
 unius . 219 : 22 | 222 : 6 | 225 :
 18 |
 uno . 80 : 7 | 139 : 1 | 144 : 11 |
 180 : 11 | 185 : 4, 8 | 204 : 20 |
 unum . 14 : 5 | 66 : 8 | 88 : 16 |
 106 : 6, 18 | 119 : 21 | 127 : 6 |
 144 : 15 | 161 : 10, 12, 15 | 191 :
 25 | 219 : 29 | 227 : 22 | 229 :
 29 | 232 : 30 |
 unumquemque . 19 : 10 | 54 : 7 |
 234 : 18 |
 unus . 52 : 9 | 93 : 5 | 118 : 24 |

176 : 17 | 185 : 9 | 226 : 6 | 236 :
 9, 15 | 233 : 14 |
 unusquisque . 229 : 22 |
 vobis . 17 : 5 | 18 : 21 | 33 : 3 |
 40 : 16 | 46 : 14 | 47 : 9 | 52 :
 20 | 65 : 15 | 69 : 7, 13, 17 |
 70 : 18 | 71 : 13 | 86 : 18, 22 |
 90 : 11 | 129 : 19 | 133 : 14 | 153 :
 24 | 161 : 10 | 163 : 7 | 164 : 9,
 16 | 165 : 7 | 168 : 2, 7 | 177 :
 9, 12, 15, 19 | 178 : 5 | 179 : 11,
 18 | 180 : 11 | 181 : 2, 12 | 183 :
 3, 4 | 185 : 6 | 197 : 20, 21 |
 229 : 26 | 231 : 18 | 232 : 28,
 34 |
 vobiscum . 18 : 21 | 69 : 23 | 134 :
 18 |
 vobisque . 154 : 3 |
 vocabula . 45 : 18 |
 Vocant . 48 : 21 | 77 : 1 | 145 :
 28 |
 Vocare . 25 : 13 |
 Vocarentur . 221 : 9 |
 vocaretur . 114 : 17 |
 vocari . 36 : 6 |
 vocas . 228 : 12 | 230 : 20 |
 vocat . 210 : 11 |
 vocatur . 45 : 19 |
 voce . 25 : 7 | 73 : 17 | 110 : 18 |
 198 : 10 |
 vocem . 183 : 1 |
 vocibus . 144 : 19 |
 volare . 112 : 20 |
 volebant . 7 : 17 |
 volebat . 16 : 9 |
 volens . 149 : 7 | 183 : 9 | 209 :
 10 |
 volentem . 198 : 3 |
 volentes . 124 : 27 | 173 : 22 |
 volenti . 119 : 11 |
 volentia . 122 : 7 | 192 : 5 |
 volentibus . 26 : 14 | 71 : 17 | 145 :
 25 | 147 : 20 | 185 : 6 | 208 :
 9 |
 voles . 153 : 20 | 188 : 25 |
 volet . 197 : 25 |
 volitabit . 225 : 10 |
 volo . 224 : 13 |
 Voluce . 151 : 18 |
 Volucem . 151 : 26 |
 volucrum . 175 : 11 |
 volvebat . 62 : 16 |
 volvens . 25 : 16 | 155 : 3 |
 volventes . 56 : 1 |
 volventibus . 33 : 16 |
 voluerant . 153 : 7 |
 voluere . 111 : 8 | 153 : 3 | 197 : 2 |
 volueris . 232 : 29 |
 voluerit . 97 : 12 |
 voluerunt . 231 : 27 |
 volui . 153 : 23 | 231 : 25, 27 |
 voluit . 14 : 5 | 220 : 19 | 233 :
 25 |
 voluisse . 15 : 3 | 131 : 15 | 206 :
 8 |
 voluissem . 233 : 1 |
 volunt . 17 : 15 | 90 : 3 | 100 : 4 |
 191 : 15 | 215 : 9 | 218 : 14 |
 voluntarius . 50 : 19 |
 voluntatem . 16 : 15 | 21 : 15 | 67 :
 26 | 102 : 17 | 118 : 4 | 128 : 31 |
 154 : 15 | 155 : 10 | 175 : 3 |
 199 : 5 | 211 : 16 |
 voluntates . 155 : 5 |
 voluptaria . 9 : 23 |
 voluptas . 142 : 2 | 222 : 22 | 227 :
 1 |
 voluptatem . 131 : 21 | 220 : 20 |
 225 : 28 |
 voluptates . 57 : 10 | 112 : 16 |
 T t vo.

voluptati . 3 : 8 | 145 : 28 | 218 : 15 |
 voluptatibus . 45 : 5 | 47 : 2 | 214 : 3 |
 voluptatum . 142 : 1 |
 Volux . 146 : 13 | 150 : 18 | 151 : 2 |
 voraginem . 233 : 15 |
 vorsum . 111 : 24 | 119 : 13 |
 vortebant . 128 : 14 |
 vortere . 151 : 26 |
 vorticosum . 203 : 8 |
 vorticosus . 204 : 24 |
 vortit . 139 : 20 | 170 : 22 |
 vos . 17 : 3 | 18 : 19, 22 | 40 : 17 |
 41 : 6 | 42 : 20 | 45 : 3, 12 |
 46 : 15, 16, 17 | 47 : 1, 6, 11 |
 48 : 3, 10 | 52 : 4, 11, 13 | 53 : 1 |
 66 : 2 | 68 : 16, 27 | 69 : 21, 16, 24 | 70 : 6, 8 | 71 : 7 | 72 : 3, 6 | 73 : 5 | 81 : 14, 15, 19, 26 | 82 : 9 | 87 : 2, 5 | 88 : 8, 13, 17 | 89 : 3, 7, 12, 15, 19 | 90 : 3, 4, 6, 13 | 130 : 12 | 131 : 3, 10, 22 | 134 : 15 | 160 : 7, 18 | 162 : 10 | 164 : 14 | 165 : 15 | 166 : 14 | 167 : 14, 16, 17, 21 | 168 : 4 | 177 : 7 | 178 : 7, 14 | 180 : 1, 5, 9 | 181 : 3, 10 | 182 : 3 | 183 : 1, 6, 7, 8 | 185 : 1, 11 | 186 : 3 | 197 : 5 | 198 : 4 | 226 : 3 | 229 : 15, 15 | 231 : 20, 28 | 232 : 3, 27 |
 vosmet . 180 : 7 |
 vosque . 132 : 12 | 134 : 19 |
 vostra . 71 : 15 |
 votis . 47 : 14 | 160 : 21 |
 votum . 200 : 28 |
 voveo . 197 : 24 |
 urbana . 21 : 1 | 30 : 10 |
 urbanis . 115 : 3 | 217 : 3 |
 urbanum . 30 : 19 |
 urbe . 34 : 27 | 35 : 9 | 36 : 10 |
 43 : 2 | 46 : 10 | 51 : 21 | 52 : 6, 9 | 128 : 2 | 172 : 18 | 178 : 4 | 213 : 15 | 217 : 23 | 222 : 26 | 225 : 3 | 230 : 21 | 233 : 17 |
 urbem . 6 : 8 | 16 : 4 | 21 : 1 |
 22 : 25 | 23 : 14 | 24 : 2 | 25 : 27 | 26 : 3 | 37 : 23 | 51 : 2 |
 93 : 17 | 110 : 6 | 161 : 12 | 164 : 11 | 166 : 1 | 168 : 3 | 169 : 2 | 170 : 11, 29 | 183 : 12 | 225 : 12 |
 urbes . 2 : 13 | 7 : 19 | 78 : 8 |
 urbi . 29 : 16 | 169 : 3 | 212 : 20 | 226 : 7, 19 |
 urbibus . 113 : 9 |
 Urbinus . 175 : 2 |
 urbis . 24 : 4 | 25 : 12 | 34 : 12 | 37 : 2 | 48 : 12 | 61 : 21 | 67 : 26 | 78 : 1 | 79 : 26 | 84 : 22 | 136 : 6 | 158 : 4 | 230 : 26 |
 urbium . 10 : 13 | 191 : 16 |
 urbs . 103 : 24 |
 urgeat . 81 : 19 |
 urgeat . 92 : 20 |
 urgebatur . 98 : 10 |
 urgent . 110 : 24 |
 urget . 48 : 11 |
 usa . 100 : 1 |
 usi . 13 : 16 | 82 : 16 | 124 : 5 | 197 : 2 | 211 : 5 |
 usos . 205 : 22 |
 usquam . 68 : 2 |
 usque . 39 : 5 | 78 : 8 | 79 : 2 | 156 : 1 | 164 : 19 | 173 : 13 | 181 : 7 | 202 : 30 | 222 : 20 |
 usu . 7 : 9 | 12 : 2 | 37 : 15 | 75 : 1 | 131 : 7 | 200 : 7 |
 usui . 25 : 19 | 32 : 13 | 40 : 4 |

59 : 13 | 68 : 17 | 69 : 12 | 84 : 4 | 93 : 19 | 94 : 21 | 100 : 16 | 103 : 11 | 108 : 25 | 137 : 19 | 140 : 1 | 144 : 12 | 219 : 25 | 224 : 14 | 225 : 21 |
 usum . 129 : 12 | 136 : 26 | 159 : 18 | 188 : 26 | 214 : 13 |
 usurum . 21 : 15 | 201 : 7 |
 usus . 38 : 19 | 57 : 11 | 139 : 14 | 154 : 13 | 177 : 5 | 221 : 12 | 223 : 23 | 231 : 29 | 233 : 2 |
 ut . 2 : 17 | 6 : 6 | 13 : 7 | 18 : 21 | 19 : 14 | 21 : 9, 19 | 25 : 6, 9 | 27 : 7, 11 | 30 : 16 | 33 : 19, 20 | 35 : 1, 12 | 37 : 5 | 43 : 11 | 47 : 3 | 61 : 5 | 63 : 7 | 64 : 11 | 65 : 4 | 66 : 8, 13 | 68 : 9 | 70 : 14, 18 | 72 : 7 | 75 : 18 | 79 : 24 | 80 : 19 | 81 : 10 | 82 : 5, 15 | 84 : 7, 11 | 85 : 13 | 90 : 11 | 93 : 20 | 97 : 17 | 103 : 5 | 112 : 12 | 113 : 18, 19 | 114 : 1 | 115 : 8 | 121 : 5, 12 | 122 : 12 | 124 : 2 | 127 : 10 | 130 : 13 | 131 : 1 | 132 : 22 | 134 : 22 | 140 : 2 | 141 : 17 | 142 : 14 | 143 : 6, 18 | 147 : 16 | 151 : 2 | 152 : 7 | 153 : 20 | 154 : 10, 26 | 159 : 8 | 162 : 8 | 163 : 18 | 165 : 16 | 167 : 9, 14 | 168 : 3 | 169 : 2 | 171 : 11 | 173 : 24 | 175 : 17 | 178 : 8 | 182 : 4 | 184 : 3 | 186 : 7, 26 | 192 : 23 | 196 : 3 | 199 : 19 | 200 : 3, 32 | 204 : 8, 13, 21 | 205 : 13 | 206 : 1 | 207 : 1, 9, 10, 12 | 211 : 7 | 212 : 10 | 213 : 2 | 215 : 15 | 219 : 14 | 221 : 8, 11 | 223 : 10 | 226 : 2, 12, 23 | 227 : 7 | 229 : 4, 13 | 230 : 9, 12 | 232 : 32 | 234 : 9, 23 |
 utar . 204 : 23 |
 utebantur . 137 : 1 |
 utebatur . 33 : 17 | 67 : 10 |
 utemini . 18 : 20 |
 utendum . 41 : 21 |
 utere . 153 : 18 |
 uterentur . 95 : 18 |
 uterer . 69 : 9 |
 uterque . 38 : 15 | 178 : 7 | 229 : 7 |
 uti . 5 : 5 | 11 : 3 | 12 : 5 | 19 : 1 | 21 : 12 | 22 : 5 | 23 : 17 | 24 : 1 | 26 : 7, 10 | 27 : 16 | 29 : 15 | 30 : 3 | 31 : 42 | 32 : 6, 14 | 33 : 5, 18 | 34 : 6, 11 | 35 : 14 | 36 : 18 | 38 : 3, 14 | 39 : 5, 15, 16 | 41 : 6 | 42 : 11, 21 | 43 : 10 | 49 : 3 | 50 : 3, 19, 23 | 51 : 13 | 52 : 4, 12 | 53 : 12 | 54 : 7 | 58 : 6, 11 | 61 : 12 | 62 : 8 | 63 : 11, 22 | 64 : 4 | 65 : 2 | 67 : 4, 12, 15, 21 | 68 : 4, 14 | 69 : 9 | 70 : 2, 15, 18, 23 | 74 : 5, 11 | 76 : 3 | 79 : 28 | 81 : 15 | 82 : 8, 13 | 83 : 3, 10, 13, 16, 21 | 85 : 11, 15 | 86 : 22 | 87 : 6 | 90 : 13 | 91 : 2 | 95 : 1, 4, 5, 14 | 96 : 2, 12, 16 | 97 : 3, 19 | 98 : 11 | 101 : 14 | 102 : 5, 15 | 103 : 2, 16 | 104 : 11, 15, 19 | 105 : 12 | 107 : 6 | 108 : 11 | 109 : 11 | 110 : 18 | 112 : 8, 22 | 113 : 14 | 114 : 14 | 117 : 2, 7, 13 | 118 : 5 | 119 : 14 | 120 : 9 | 124 : 28 | 125 : 14 | 126 : 5, 18 | 127 : 25 | 128 : 6, 32 | 129 : 19 | 130 : 12, 14 | 131 : 3, 17 | 133 : 2 | 134 : 23 | 135 : 3 | 136 : 12 | 137 : 18, 22 | 138 : 6 | 140 : 6, 14 | 141 : 11 | 142 : 8 | 144 : 8, 10, 24 | 145 : 9, 24 | 147 : 12 | 148 : 5 | 149 : 4, 9 | 150 : 12 | 151 : 7, 12, 21, 27 | 153 : 9, 12 | 154 : 1 | 155 : 1, 5, 6, 19 | 159 : 6, 9 | 161 : 1, 17 | 168 : 6 | 169 : 5 | 175 : 19 | 176 : 14 | 178 : 23 | 180 : 7 | 183 : 4, 8, 9 | 189 : 3 | 188 : 12 | 190 : 1 | 191 : 24 | 192 : 20 | 197 : 8, 19 | 200 : 13 | 204 : 23, 34 | 205 : 4, 21 | 206 : 28, 35 | 209 : 7, 8 | 210 : 4, 11 | 211 : 1, 6 | 212 : 7 | 213 : 8, 18 | 214 : 1, 2 | 215 : 9, 26 | 216 : 8, 9 | 217 : 4, 9, 13 | 220 : 8 | 221 : 5 | 222 : 15 | 224 : 4, 19, 16 | 225 : 9, 22, 26, 27 | 226 : 9, 16 | 229 : 5, 19, 20, 26 | 230 : 7, 31 | 231 : 5, 13 | 232 : 1, 5, 14, 23, 29 | 233 : 9, 10, 21 | 234 : 18 |
 Utica . 149 : 15 |
 Uticae . 114 : 24 | 116 : 12 |
 Uricam . 82 : 19 | 135 : 8 |
 utile . 133 : 9 |
 utilem . 25 : 5 |
 utili . 59 : 17 |
 utilia . 149 : 19 | 154 : 17 | 197 : 13 | 218 : 21 | 225 : 21 |
 utilibus . 134 : 27 |
 utilis . 147 : 3 |
 utilis . 231 : 15 |
 utimur . 1 : 5 |
 utinam . 72 : 5 | 73 : 2 | 148 : 1 | 231 : 13 |
 utique . 69 : 4 | 75 : 19 | 162 : 20 | 179 : 13 |
 utitur . 229 : 6 |
 utpote . 51 : 18 |
 utraque . 3 : 9 | 6 : 1 |
 utramque . 67 : 7 |
 utres . 137 : 18 | 179 : 1 |
 utrimque . 35 : 17 | 55 : 7 | 109 : 17, 29 | 112 : 20 | 113 : 6 | 126 : 3 | 139 : 7 | 141 : 8 | 158 : 21 | 181 : 12 | 182 : 2 | 198 : 14 |
 utrique . 23 : 14 | 31 : 16 | 73 : 14 | 77 : 10 | 80 : 26 |
 utris . 123 : 26 |
 utrisque . 68 : 12 | 124 : 10 | 135 : 24 |
 utrius . 112 : 7 |
 utriusque . 49 : 9 | 80 : 1 | 87 : 11 | 120 : 8 | 126 : 7 |
 utrium . 137 : 21 |
 utroque . 122 : 9 | 128 : 30 | 144 : 17 | 153 : 11 | 207 : 13 |
 utrum . 81 : 23 | 177 : 16 | 191 : 2 | 232 : 16 |
 utrumque . 2 : 8 | 103 : 1 | 117 : 3 | 143 : 14 | 160 : 7 |
 utuntur . 90 : 5 | 217 : 23 |
 Vulcanaliorum . 192 : 1 |
 Vulcioque . 184 : 16 |
 vulgata . 207 : 5 |
 vulgi . 23 : 1 | 112 : 12 | 210 : 19 |
 vulgo . 215 : 12 |
 vulgum . 119 : 17 | 122 : 11 |
 vulgus . 17 : 13 | 118 : 5 | 152 : 17 | 199 : 25 |
 vulnera . 162 : 18 |
 vulnerabant . 111 : 11 |
 vulnerati . 111 : 17 | 179 : 6 |
 vulneratus . 55 : 22 |
 vulnere . 175 : 21 | 201 : 11 | 208 : 10 |
 vulneribus . 55 : 15 | 111 : 6 | 147 : 3 | 177 : 13 |
 vult . 119 : 16 | 162 : 23 |

VOCABULORUM.

331

vultis. 33 : 3 | 45 : 6 | 52 : 23 |
154 : 1 |
vultu. 25 : 7 | 55 : 17 | 92 : 11 |
151 : 5 | 155 : 11 |
vultuque. 13 : 7 |
vultum. 9 : 7 |
Vulturii. 48 : 15 |
Vulturio. 35 : 3, 16 | 39 : 4,
20 |

Vulturium. 35 : 1 | 36 : 13 |
Vulturius. 35 : 18 | 36 : 15 | 37 :
19 |
uxor. 226 : 13 |
uxore. 142 : 3 | 226 : 24 |
uxorem. 231 : 6 |
uxores. 127 : 17 |
uxori. 194 : 4 |
uxorum. 232 : 32 |

Z

Zama. 113 : 9 |
Zamam. 110 : 7, 25 | 111 : 12 |
312 : 15 |

FINIS.

Sallustius Crispus, Gaius

C. Sallustii Crispi quae extant

Venetis 1790

Augsburg, Staats- und Stadtbibliothek -- 4 LR 203

urn:nbn:de:bvb:12-bsb11217627-2